ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΟΥ ΝΕΩΤΕΡΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΟ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ
1940 - 1944

ΑΠΟ ΤΑ ΕΓΓΡΑΦΑ
ΤΟΥ ΒΡΕΤΑΝΙΚΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
FOREIGN OFFICE 371

ΤΟΜΟΣ Α΄
1940-1943

ΣΥΝΤΑΞΗ
ΜΑΡΙΑ ΣΠΗΛΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ - ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΗΣ



ΑΘΗΝΑ 2002

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΛΑΪΟΥ

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΟ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ
1940 - 1944

ΑΠΟ ΤΑ ΕΓΓΡΑΦΑ
ΤΟΥ ΒΡΕΤΑΝΙΚΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
FOREIGN OFFICE 371

ΤΟΜΟΣ Α΄
1940-1943

Ακαδημία Αθηνών
Κέντρον Ερεύνης της Ιστορίας του Νεωτέρου Ελληνισμού
Αναγνωστοπούλου 14, 106 73 Αθήνα
Academy of Athens
Research Centre for the Study of Modern Greek History
14, Anagnostopoulou Street, GR - 106 73 Athens, Greece
Académie d'Athènes
Centre de Recherches sur l'Histoire Moderne et Contemporaine de l'Hellénisme
14, rue Anagnostopoulou, GR 106 73 Athènes, Grèce
Copyright Ακαδημία Αθηνών
ISBN 960-404-009-X. Τόμ. Α΄ 960-404-010-3.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΟΥ ΝΕΩΤΕΡΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΟ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ
1940 - 1944

ΑΠΟ ΤΑ ΕΓΓΡΑΦΑ
ΤΟΥ ΒΡΕΤΑΝΙΚΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
FOREIGN OFFICE 371

ΤΟΜΟΣ Α΄
1940-1943

ΣΥΝΤΑΞΗ
ΜΑΡΙΑ ΣΠΗΛΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ - ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΗΣ



ΑΘΗΝΑ 2002

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Την ιδέα για τη σύνταξη χρονολογίου των γεγονότων της περιόδου 1940-1944, που αφορούν την Ελλάδα, είχε ο Παν. Κανελλόπουλος, ο οποίος και το εισηγήθηκε το 1978 στην Εφορευτική Επιτροπή του Κέντρου Ερεύνης της Ιστορίας του Νεωτέρου Ελληνισμού (Κ.Ε.Ι.Ν.Ε.), με την ιδιότητα του Προέδρου της Επιτροπής Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου της Ακαδημίας Αθηνών. Η εκπόνηση του προγράμματος, βάσει των εγγράφων της αρχειακής σειράς του Βρετανικού Υπουργείου των Εξωτερικών F.O.371[1], ανετέθη από την Εφορευτική Επιτροπή του Κέντρου στον Προκόπη Παπαστράτη, που εργάσθηκε με σύμβαση έργου κατά το διάστημα 1978-1985. Έκτοτε το πρόγραμμα παρέμεινε σε εκκρεμότητα, μέχρι το 1996, οπότε η συνέχισή του ανετέθη στη Μαρία Σπηλιωτοπούλου[2].

Στην παρούσα έκδοση, που πραγματοποιείται στο πλαίσιο του ανωτέρω προγράμματος, καταγράφονται περιληπτικά τα σημαντικότερα πολεμικά, πολιτικά και διπλωματικά γεγονότα που διαδραματίσθηκαν κατά το διάστημα 1940-1944 στην Ελλάδα και το εξωτερικό (κυρίως στη Μέση Ανατολή και την Αγγλία), όπως αυτά περιγράφονται στα έγγραφα που υπάρχουν στη σειρά F.O.371[3]. Η αρχειακή σειρά περιέχει κυρίως τηλεγραφήματα ή σώματα τηλεγραφημάτων, καθώς και επιστολές, εκθέσεις ιδιωτών ή υπηρεσιών, καθώς και πρακτικά συνεδριάσεων διαφόρων βρετανικών επιτροπών. Η γλώσσα της συντριπτικής πλειοψηφίας των εγγράφων είναι η αγγλική, υπάρχουν όμως και ελάχιστα έγγραφα στη γαλλική ή την ελληνική.

---

1. Βλ. ένδειξη καταλόγου Public Record Office, Foreign Office, Political (Southern), Greece. Οι σχετικοί φάκελοι βρίσκονται μικροφωτογραφημένοι στο Κ.Ε.Ι.Ν.Ε.

2. Το 1999 η Εφορευτική Επιστροπή του Κέντρου αποφάσισε τη διεύρυνση των πηγών του Χρονολογίου. Έτσι, στη Μαρία Σπηλιωτοπούλου ανετέθη η αναζήτηση πληροφοριών από τα αρχεία της μυστικής βρετανικής υπηρεσίας Special Operations Executive (S.O.E.) και στο Σωτήρη Ριζά η αναζήτηση πληροφοριών από τα αρχεία της αντίστοιχης υπηρεσίας των Η.Π.Α. Office of Strategic Services (O.S.S.).

3. Επισημαίνουμε ότι ορισμένοι φάκελοι της σειράς παραμένουν «κλειστοί».

Το Χρονολόγιο καλύπτει την περίοδο από τις 28 Οκτωβρίου 1940, ημερομηνία της ιταλικής επίθεσης εναντίον της Ελλάδας, μέχρι και τις 18 Οκτωβρίου 1944, οπότε εγκαθίσταται η ελληνική Κυβέρνηση στην Αθήνα. Επίσης περιλαμβάνονται ορισμένα συγκεντρωτικά στοιχεία που αφορούν ολόκληρο τον Οκτώβριο του 1944[4].

Το Χρονολόγιο αποτυπώθηκε σε ηλεκτρονική βάση δεδομένων. Η δομή της βάσης αυτής, με ξεχωριστά πεδία για το κείμενο της περίληψης, τους αποστολείς και τους παραλήπτες των εγγράφων, καθώς και λέξεις-κλειδιά από το περιεχόμενο της περίληψης, επιτρέπει πολλαπλές και εξειδικευμένες αναζητήσεις και εξαγωγή στοιχείων πέραν εκείνων που παρέχουν τα ευρετήρια της έκδοσης.

Στην έκδοση καταγράφονται συγκεκριμένα συμβάντα, αλλά και ανταλλαγή απόψεων ή πληροφοριών, υποβολή προτάσεων, σχεδίων ή εκθέσεων της ελληνικής, της βρετανικής ή άλλης συμμαχικής πλευράς. Γεγονός π.χ. αποτελεί η συζήτηση μεταξύ των ανταρτικών οργανώσεων, της ελληνικής και της βρετανικής Κυβέρνησης για την τοποθέτηση «Ανώτατου Διοικητή Ανταρτών», αν και δεν υπήρξε τελικά άτομο το οποίο κατέλαβε αντίστοιχη θέση. Ανάλογη περίπτωση αποτελεί το ζήτημα της συγκρότησης «Εθνικού Στρατού», που θα υλοποιηθεί μετά τις 18 Οκτωβρίου 1944. Γεγονός, επίσης, αποτελεί το περιεχόμενο των οδηγιών των αρμόδιων βρετανικών υπηρεσιών που απευθύνονται στην Ελληνική Υπηρεσία του Β.Β.C. και στις οποίες βασίζεται το περιεχόμενο των εκπομπών προς την Ελλάδα. Το περιεχόμενο των εκθέσεων Βρετανών αξιωματικών - συνδέσμων, άλλων Βρετανών ή Αμερικανών αξιωματούχων, βρετανικών επιτροπών ή υπηρεσιών, απεσταλμένων της ελληνικής Κυβέρνησης στην κατεχόμενη χώρα ή μελών της αποδίδεται και αυτό περιληπτικά.

Εκτός από το συγκεκριμένο κάθε φορά γεγονός, σημειώνεται και ο τρόπος που αυτό παρουσιάζεται στα έγγραφα, είτε πρόκειται για χαρακτηρισμούς, είτε για ονόματα ή τίτλους προσώπων, ακόμη και όταν αποδίδονται λανθασμένα. Για παράδειγμα «στασιαστές» είναι οι στρατευμένοι στις ελληνικές ένοπλες δυνάμεις της Μέσης Ανατολής, οι οποίοι συμμετέχουν στα κινήματα που εκδηλώνονται το 1943 και 1944· «Εμφύλιος» χαρακτηρίζονται οι συγκρούσεις μεταξύ του Εθνικού Δημοκρατικού Ελληνικού Συνδέσμου (Ε.Δ.Ε.Σ.) και του Εθνικού Λαϊκού Απελευθερωτικού Στρατού

4. Ο Προκόπης. Παπαστράτης συνέταξε το χρονολόγιο γεγονότων της περιόδου 12 Απριλίου 1941 - 31 Δεκεμβρίου 1943, ενώ η Μαρία Σπηλιωτοπούλου το χρονολόγιο γεγονότων της περιόδου 28 Οκτωβρίου 1940 - 20 Απριλίου 1941 και του έτους 1944.

(Ε.Λ.Α.Σ.)· συγκεκριμένες οργανώσεις αναφέρονται ως «εθνικές» ή «εθνικιστικές»· ο Κ. Μανιαδάκης αναφέρεται ως Υπουργός Δημοσίας Ασφαλείας. Οι ορθοί όροι σημειώνονται από τους εκδότες σε αγκύλες.

Στα πλαίσια της καταγραφής των γεγονότων, που αναφέρονται στα έγγραφα, διατηρούνται στις περιλήψεις οι όροι: «Τούρκοι» που αφορά τους Τσάμηδες της Ηπείρου, μουσουλμάνους αλβανικής καταγωγής, «Μακεδόνες» για τους σλαβόφωνους της δυτικής Μακεδονίας και «Μακεδονία» είτε πρόκειται για την ελληνική είτε για την ευρύτερη γεωγραφική περιοχή[5]. Στο ευρετήριο έχουν γίνει οι αναγκαίες παραπομπές και διευκρινήσεις.

Υπάρχει αριθμός οργανώσεων ή σχηματισμών που χαρακτηρίζονται δοσίλογοι από τη βρετανική πλευρά, την ελληνική Κυβέρνηση ή ορισμένες αντιστασιακές οργανώσεις. Στις περιλήψεις σημειώνεται όπου απαντά το γεγονός αυτό, αλλά οι σχετικές παραπομπές του ευρετηρίου συντάχθηκαν βάσει των χαρακτηρισμών που γίνονται είτε από τη βρετανική πλευρά είτε από την ίδια την ελληνική Κυβέρνηση.

Βάσει των πληροφοριών των εγγράφων, αποτυπώνονται ο τρόπος λήψης των αποφάσεων, οι τάσεις στους κόλπους των αντιστασιακών οργανώσεων και των κυβερνητικών σχημάτων, καθώς επίσης ο βαθμός και η διαδικασία της πληροφόρησης των ενδιαφερόμενων πλευρών, που συχνά βασίζονται σε αντικρουόμενα στοιχεία. Λόγω της φύσεως της πηγής, μεγαλύτερο βάρος δίνεται στη βρετανική θεώρηση των πραγμάτων. Διατηρείται το πνεύμα των εγγράφων και μεταφράζονται ακριβώς οι όροι που χρησιμοποιούνται.

Τα γεγονότα καταγράφονται κατά χρονολογική σειρά. Πρόκειται για την ημερομηνία που είτε έλαβε χώρα το συγκεκριμένο συμβάν, είτε έγινε γνωστό. Από το περιεχόμενο και τον τρόπο σύνταξης των περιλήψεων, η παραπάνω διάκριση είναι πάντα εμφανής. Η χρονολόγηση ακολουθεί το περιεχόμενο των εγγράφων της αρχειακής πηγής και μπορεί να διαφέρει ελάχιστα από εκείνη που απαντά στη βιβλιογραφία[6].

---

5. Ορισμένες φορές συγκεκριμένες εκφράσεις τίθενται σε εισαγωγικά για να τονιστεί το γεγονός ότι αποτελούν ακριβή μετάφραση.

6. Βλ. π.χ. ο Επιτετραμμένος της Βρετανίας στην ελληνική Κυβέρνηση E. R. Warner τηλεγραφεί στο F.O. ότι στις 29 Σεπτεμβρίου 1944 μεταδόθηκε ραδιοφωνικά στην Ελλάδα το διάγγελμα του Πρωθυπουργού Γ. Παπανδρέου, με το οποίο αναγγέλλεται η Συμφωνία της Καζέρτας. Σύμφωνα, ωστόσο, με τον ίδιο τον Παπανδρέου, η μετάδοση έγινε την προηγουμένη, βλ. Γεώργιος Παπανδρέου, *Η Απελευθέρωσις της Ελλάδος*, Αθήνα 1945, σ. 130.

Συχνά στα έγγραφα τα γεγονότα καταγράφονται, αφού έχουν ήδη συμβεί, και η ημερομηνία του εγγράφου είναι μεταγενέστερη, μερικές φορές κατά πολύ, εκείνης του γεγονότος. Σε ελάχιστες περιπτώσεις το έγγραφο προηγείται του γεγονότος, αλλά έχει ελεγχθεί από τη βιβλιογραφία ότι πράγματι συνέβη[7]. Υπάρχουν ορισμένα συμβάντα που εξελίσσονται κατά τη διάρκεια περισσότερων ημερών ή στοιχεία που αφορούν μεγαλύτερα χρονικά διαστήματα και για τα οποία μπαίνουν διπλές ημερομηνίες. Επίσης και γεγονότα για τα οποία διεθέτουμε μόνο ένδειξη μήνα και χρόνου, τα οποία κατατάσσονται στο τέλος του κάθε μήνα.

Είναι πολλά τα γεγονότα για τα οποία γίνεται μνεία σε περισσότερα από ένα έγγραφα. Στις περιπτώσεις αυτές, και καθώς σκοπός του Χρονολογίου δεν είναι ο ευρετηριασμός των εγγράφων, ούτε η περιληπτική τους απόδοση, επιλέγεται το έγγραφο στο οποίο υπάρχει η πληρέστερη καταγραφή και προτιμάται εκείνο με ημερομηνία πλησιέστερη στο γεγονός. Υπάρχουν, ωστόσο, και γεγονότα για τα οποία τα στοιχεία συμπληρώνονται βάσει περισσότερων εγγράφων, όπως υπάρχουν και έγγραφα που περιλαμβάνουν περισσότερα του ενός γεγονότα.

Μερικά γεγονότα απαντούν με την ίδια ημερομηνία, κάποτε στο ίδιο σώμα τηλεγραφημάτων ή στην ίδια έκθεση, και τα οποία φαίνεται να ταυτίζονται. Ωστόσο καταγράφονται ως δύο ξεχωριστά συμβάντα. Επίσης, όταν το ίδιο προφανώς γεγονός απαντά με διαφορετικές ημερομηνίες, διατηρούνται στο Χρονολόγιο και οι δύο αναφορές. Η πρακτική αυτή ακολουθείται, διότι οι εκδότες δεν επεμβαίνουν στον τρόπο με τον οποίο αποδίδονται τα πράγματα στη συγκεκριμένη αρχειακή σειρά[8].

---

7. Π.χ. ο Βρετανός Πρέσβης τηλεγραφεί στο F.O., στις 29 Δεκεμβρίου 1943, ότι ο Τσουδερός θα απευθύνει, στις 31 του μηνός, από το ραδιόφωνο έκκληση προς τα μέλη των ανταρτικών οργανώσεων στην Ελλάδα, να σταματήσουν την εμφύλια διαμάχη και να ενώσουν τις δυνάμεις τους κατά του κατακτητή. Το γεγονός πράγματι συμβαίνει στις 31 Δεκεμβρίου 1943.

8. Π.χ. στην έκθεση που συντάσσει το S.O.E. το καλοκαίρι του 1944, με τίτλο «Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944», υπάρχουν δύο αναφορές παρόμοιου περιεχομένου, με ημερομηνία 4 Νοεμβρίου 1943. Στην πρώτη σημειώνεται: «Δύναμη ανταρτών του Ε.Λ.Α.Σ. συγκρούεται με γερμανικό στρατιωτικό τμήμα νοτιοδυτικά της Καλαμπάκας. Σκοτώνονται 34 Γερμανοί, συλλαμβάνεται αριθμός αιχμαλώτων και κυριεύεται μέρος των εφοδίων του τμήματος»· στη δεύτερη: «Δυνάμεις του Ε.Λ.Α.Σ. επιτίθενται εναντίον γερμανικής φάλαγγας στην οδική αρτηρία Μετσόβου - Καλαμπάκας. Σκοτώνονται 32 Γερμανοί και καταστρέφονται 4 οχήματα». Στο Χρονολόγιο έχουν γίνει δύο ξεχωριστές περιλήψεις για τις αναφορές αυτές.

Στην έκδοση τίθεται πρώτα η ημερομηνία κατά την οποία λαμβάνει χώρα το κάθε γεγονός και ακολουθεί η περιληπτική του καταγραφή. Κάτω από την περίληψη υπάρχουν οι ενδείξεις που αφορούν το ή τα έγγραφα από τα οποία έχει συνταχθεί. Πρόκειται για τους αποστολείς και τους παραλήπτες των τηλεγραφημάτων, επιστολών ή εκθέσεων, τα στοιχεία και ο χαρακτηρισμός των εγγράφων, καθώς και ο αριθμός που έχουν βάσει της αρχειακής σειράς. Υπάρχουν έγγραφα, όπως εκθέσεις ή πεπραγμένα επιτροπών ή γενικές οδηγίες βρετανικών υπηρεσιών, για τα οποία δεν σημειώνονται όλα τα παραπάνω στοιχεία. Στις περιπτώσεις αυτές στη θέση αποστολέα και παραλήπτη αναγράφεται ο τίτλος του εγγράφου. Ακόμη υπάρχουν σώματα τηλεγραφημάτων που διαβιβάζονται, κατά διαστήματα, από τη μία βρετανική υπηρεσία προς την άλλη και στη σχετική περίληψη των γεγονότων που περιέχονται, σημειώνονται ως αποστολέας και παραλήπτης, τα άτομα των υπηρεσιών αυτών, όταν δεν υπάρχουν τα αντίστοιχα ακριβή στοιχεία του κάθε τηλεγραφήματος[9].

Ο αναγνώστης ίσως εκπλαγεί που δεν θα συναντήσει στο Χρονολόγιο κάποια γνωστά γεγονότα, όπως είναι π.χ. η σφαγή των Καλαβρύτων στις 13 Δεκεμβρίου 1943 ή η ανατίναξη της γέφυρας του Γοργοποτάμου στις 25 Νοεμβρίου 1942. Αυτό συμβαίνει διότι, αν και υπάρχουν σχετικές αναφορές σε διάφορα έγγραφα, αυτά καθεαυτά τα γεγονότα δεν αναφέρονται στη συγκεκριμένη αρχειακή σειρά με την ημερομηνία κατά την οποία συνέβησαν. Αντίστοιχα πολλές αντιστασιακές ενέργειες δεν αποδίδονται σε συγκεκριμένη οργάνωση ή δεν σημειώνεται ακριβώς το μέρος όπου έλαβαν χώρα.

Οι συμπληρώσεις των εκδοτών στο περιεχόμενο των περιλήψεων βρίσκονται σε αγκύλες και περιορίζονται στο ελάχιστο[10]. Αφορούν διευκρινήσεις για έγγραφα της αρχειακής σειράς που παραμένουν «κλειστά», καθώς και ταύτιση προσώπων ή γεγονότων, όταν είναι δυνατό ή κυρίως απαραίτητο.

Οι τίτλοι και τα αξιώματα προσώπων, όπως και οι ονομασίες θεσμών και υπηρεσιών μεταφράζονται, όταν υπάρχει ελληνικό αντίστοιχο ή όταν η απόδοσή τους δεν δημιουργεί παρανόηση. Ο ξενόγλωσσος όρος τίθεται σε παρένθεση την πρώτη φορά που απαντά. Σε κάθε περίπτωση προτιμήθηκε ο

9. Π.χ. σώματα τηλεγραφημάτων που διαβιβάζει το S.O.E. προς το F.O. προς ενημέρωσή του.

10. Τα τμήματα των περιλήψεων που τίθενται σε παρένθεση προέρχονται από το κείμενο των εγγράφων.

τύπος που χρησιμοποιείται σε ελληνικά δημοσιεύματα ή έγγραφα της ίδιας περιόδου. Διατηρούνται ξενόγλωσσοι οι τύποι που δεν έχουν ελληνικό αντίστοιχο και η μετάφρασή τους θεωρήθηκε εξεζητημένη[11]. Συχνά, επίσης, δεν μεταφράζονται οι τίτλοι συγκεκριμένων εγγράφων, καθώς επέχουν θέση αρχειακής παραπομπής, όπως και οι όροι που έχουν καθιερωθεί με την ξενόγλωσση μορφή τους στην ελληνική βιβλιογραφία[12]. Οι χαρακτηρισμοί των εγγράφων μεταφράζονται, όταν υπάρχει δόκιμος ελληνικός όρος, ή διατηρούνται ως έχουν[13].

Στην απόδοση των ελληνικών θεσμών και τίτλων, των ονομάτων των ελληνικών στρατιωτικών σχηματισμών και των αντιστασιακών οργανώσεων, καθώς και κάθε άλλου ελληνικού όρου, χρησιμοποιήθηκε η υπάρχουσα βιβλιογραφία, κατά το δυνατόν έγγραφα ή εκδόσεις κειμένων που είναι σύγχρονα με το F.O. 371. Τα ελληνικά τοπωνύμια ταυτίζονται, σχεδόν σε όλες τις περιπτώσεις, ενώ τυχόν μικρές αβλεψίες στην απόδοσή τους στα αγγλικά διορθώνονται σιωπηρά[14]. Αποδίδονται ελληνικά τα ξενόγλωσσα τοπωνύμια που είναι καθιερωμένα στη μορφή αυτή, καθώς και εκείνα που δεν είναι λατινογενή.

Τα ονόματα κρατών, αντιστασιακών οργανώσεων, καθώς και των κάθε είδους υπηρεσιών, ελληνικών και μη, τα οποία είναι γνωστά με τα αρχικά τους, καταγράφονται ανεπτυγμένα την πρώτη φορά που απαντούν και παράλληλα σημειώνεται η βραχυγραφία τους, η οποία χρησιμοποιείται στις αναφορές που ακολουθούν. Τα ονόματα που απαντούν μόνο μία φορά αναγράφονται απλώς ανεπτυγμένα. Ολογράφως και σε αγκύλες

---

11. Π.χ. «βρετανικό Υπουργείο Οικονομικού Πολέμου (Ministry of Economic Warfare)» και ακολούθως μόνον ελληνικά· «Υπουργός άνευ χαρτοφυλακίου της Βρετανίας στο Κάιρο» ο όρος «Minister of State Resident in Cairo», όπως απαντά στον Ε. Ι. Τσουδερό, *Ελληνικές ανωμαλίες στη Μέση Ανατολή*, Αθήνα 1945, αλλά και σε άλλες αντίστοιχες εκδόσεις· «Joint Intelligence Committee», η ειδική υπηρεσία του βρετανικού Πολεμικού Υπουργικού Συμβουλίου, της οποίας το όνομα διατηρείται ως έχει.

12. Π.χ. «Periodical Intelligence Summary, Brief account of operations of I Greek Brigade whilst under command of 50 Division» διατηρείται ως έχει, ενώ π.χ. «βρετανικό Υπουργείο Εξωτερικών (Foreign Office) (F.O.)» την πρώτη φορά και τις επόμενες «F.O.».

13. Χρησιμοποιούνται οι εξής συντομογραφίες: «αριθ.» = αριθμός «απόρρ.» = απόρρητο, «εμπιστ» = εμπιστευτικό, «τηλ.» = τηλεγράφημα.

14. Βλ. τη Βιβλιογραφία που ακολουθεί. Πρόκειται μόνο για τα δημοσιεύματα τα οποία χρησιμοποιήθηκαν για την εξακρίβωση, τη συμπλήρωση ή την ταύτιση ονομάτων και άλλων στοιχείων του Χρονολογίου και όχι για γενική βιβλιογραφία της περιόδου.

τίθενται τα ονόματα που δεν απαντούν με τη μορφή αυτή στα έγγραφα της αρχειακής σειράς.

Τα περισσότερα άτομα αναφέρονται στο κυρίως σώμα των εγγράφων μόνο με το επώνυμό τους. Στις περιλήψεις, καθώς και στις ενδείξεις αποστολέων και παραληπτών, έχει γίνει προσπάθεια να σημειώνεται σιωπηρά, την πρώτη φορά που απαντούν, το βαπτιστικό τους. Το βαπτιστικό προστίθεται, επίσης, όταν υπάρχουν περισσότερα από ένα άτομα με το ίδιο επώνυμο, και μπορεί να δημιουργηθεί σύγχιση. Επίσης σημειώνεται και τυχόν τίτλος που τα άτομα διαθέτουν κατά την περίοδο στην οποία αναφέρεται το συγκεκριμένο γεγονός της περίληψης ή χρονολογείται το έγγραφο του οποίου είναι αποστολείς ή παραλήπτες[15]. Στην περίπτωση των αποστολέων και παραληπτών οι τίτλοι τίθενται σε παρένθεση, ενώ στις περιλήψεις σε αγκύλες. Εάν κατά τη διάρκεια της χρονικής περιόδου που καλύπτει το Χρονολόγιο τα άτομα αποκτούν νέα ιδιότητα, με την οποία και εμφανίζονται στις περιλήψεις, αυτό σημειώνεται με τον ίδιο τρόπο.

Δεν έχουν συμπληρωθεί εξαντλητικά στις περιλήψεις τα στοιχεία που αφορούν άτομα με μικρότερα αξιώματα, τα οποία, όμως, σημειώνονται στο Ευρετήριο. Απαντούν επίσης και άτομα για τα οποία δεν βρέθηκαν περισσότερα στοιχεία από εκείνα που περιέχονται στα ίδια τα έγγραφα.

Τυχόν διαφορές στους τίτλους προσώπων μεταξύ των εγγράφων και των δεδομένων της βιβλιογραφίας δεν διορθώνονται στις περιλήψεις, όταν έχουν μικρή σημασία, πρόκειται π.χ. για διαφορετικό στρατιωτικό βαθμό, αλλά ο ορθός τύπος σημειώνεται στο Ευρετήριο. Οι τίτλοι που αποδίδονται λανθασμένα σε συγκεκριμένα άτομα καταγράφονται, επίσης, στις περιλήψεις, με τον ισχύοντα πράγματι τίτλο σε αγκύλες[16].

---

15. Π.χ. ο Σπ. Θεοτόκης απαντά στα έγγραφα ως αντιπρόσωπος του Εθνικού Λαϊκού Κόμματος στο Συνέδριο του Λιβάνου και αργότερα ως Υπουργός Επισιτισμού της Κυβέρνησης Εθνικής Ενότητας του Παπανδρέου. Ωστόσο υπήρξε και στέλεχος της αντιστασιακής οργάνωσης Ρήλος - Αυλών - Νήσοι (P.A.N.), βλ. Γενικό Επιτελείο Στρατού, Διεύθυνση Ιστορίας Στρατού, *Αρχεία Εθνικής Αντίστασης (1941-1944)*, τ. 7ος «Αντιστασιακές Οργανώσεις Εσωτερικού», αρ. εγγ. 50, σ. 316, ιδιότητα με την οποία δεν απαντά στο F.O. 371. Ο Κ. Βαρβαρέσσος συντάσσει στις 3 Νοεμβρίου 1944 έκθεση, στην οποία αναφέρεται και σε γεγονότα του 1942. Καταγράφεται ως αποστολέας μόνο με την ιδιότητα του Διοικητή της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος, την οποία είχε το Νοέμβριο του 1944, και όχι και με εκείνη του Υπουργού Οικονομικών και Εθνικής Οικονομίας που επιπλέον είχε στην κυβέρνηση Τσουδερού το 1942, ενώ τα γεγονότα τοποθετούνται στη σειρά του 1942.

16. Π.χ. ο Συνταγματάρχης Δ. Μπακογιάννης, Υπουργός Εσωτερικών της κυβέρνησης Μεταξά, αναφέρεται ως «Υπουργός Δημοσίας Τάξεως» ή ο Συνταγματάρχης Ε.

Στη θέση των αποστολέων ή παραληπτών ορισμένες φορές αναγράφεται στο έγγραφο μόνο το όνομα πόλης. Στις περιπτώσεις αυτές τίθεται σε παρένθεση τυχόν διευκρίνηση ή μένει ως έχει, εάν δεν είναι βέβαιο κάποιο επιπλέον στοιχείο[17].

Συντάσσονται δύο ευρετήρια, ένα αποστολέων - παραληπτών και ένα δεύτερο ονοματολογικό και πραγματολογικό. Στα ευρετήρια αυτά τα στοιχεία που προστίθενται από τους εκδότες βρίσκονται σε παρένθεση. Τα άτομα που είναι γνωστά ή αναφέρονται στα έγγραφα με ψευδώνυμο, καταγράφονται με το πραγματικό τους όνομα και το ψευδώνυμό τους σε παρένθεση, ενώ γίνεται και η σχετική παραπομπή από το ίδιο το ψευδώνυμο. Στα ξένα τοπωνύμια, που δεν είναι ευρύτερα γνωστά, σημειώνεται η χώρα όπου βρίσκονται. Πρόκειται για τα κράτη που υφίστανται κατά τη συγκεκριμένη περίοδο. Στα ελληνικά τοπωνύμια σημειώνεται, εξάλλου, ο νομός στον οποίο ανήκουν. Εκείνα που αναφέρονται στα έγγραφα με όνομα που σήμερα έχει αλλάξει, καταγράφονται με την παλαιότερη μορφή και τη νεότερη σε παρένθεση, ενώ υπάρχει και η αντίστοιχη παραπομπή από το σύγχρονο στο παλαιότερο τύπο.

Ο τρόπος ανάλυσης των βραχυγραφιών καθώς και της απόδοσης στα ελληνικά των ξενόγλωσσων όρων είναι ίδιος με εκείνο που ακολουθείται στις περιλήψεις.

Τα πραγματολογικά λήμματα συγκεντρώνονται, όπου κρίνεται αναγκαίο, σε διαρθρωμένη μορφή. Το λήμμα π.χ. Υπουργείο Εξωτερικών της Βρετανίας καταγράφεται ως «Βρετανία - Υπουργείο Εξωτερικών», ενώ το λήμμα Βρετανός Ανώτατος Στρατιωτικός Διοικητής Μέσης Ανατολής, ως «Βρετανία - Ενοπλες δυνάμεις - Ανώτατος Στρατιωτικός Διοικητής Μέσης Ανατολής».

Το Χρονολόγιο έχει σχεδιασθεί για να αποτελέσει εργαλείο για την προσέγγιση της περιόδου μέσω των εγγράφων της συγκεκριμένης αρχειακής πηγής. Πιστεύουμε ότι θα είναι χρήσιμο τόσο στους ερευνητές όσο και σε κάθε αναγνώστη που επιθυμεί να γνωρίσει τα γεγονότα όπως καταγράφηκαν τη στιγμή που συνέβησαν.

Μ.Σ. - Π.Π.

Μπακιρτζής, Πρόεδρος της Κεντρικής Επιτροπής της Εθνικής και Κοινωνικής Απελευθέρωσης (Ε.Κ.Κ.Α.) ως «Στρατιωτικός Αρχηγός» της οργάνωσης.

17. Στα έγγραφα των οποίων αποστολέας ή παραλήπτης είναι το S.O.E. στο Κάιρο, άλλοτε σημειώνεται απλώς «Κάιρο» και άλλοτε «S.O.E. Κάιρο». Στην έκδοση ακολουθείται σε όλες τις περιπτώσεις το δεύτερο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΠΗΓΕΣ

Άρτσερ, Λαίρντ, *Βαλκανικό Ημερολόγιο (1934-1941)*, Αθήνα 1993.

Baerentzen, Lars, *British Reports on Greece 1943-1944*, Κοπεγχάγη 1982.

Γενικό Επιτελείο Στρατού, Διεύθυνση Ιστορίας Στρατού, *Αρχεία Εθνικής Αντίστασης (1941-1944)*, Αθήνα 1998, 8 τόμοι.

Αρχεία Εμφυλίου Πολέμου (1946-1949), Αθήνα 1998, τ. 1.

Ζέκεντορφ, Μάρτιν (επιμ.), *Η Ελλάδα κάτω από τον αγκυλωτό σταυρό. Ντοκουμέντα από τα Γερμανικά Αρχεία*, Αθήνα 1991.

Helger, Bengt (επιμ.), *Ravitaillement de la Grèce pendant l'occupation 1941-1944 et pendant les premiers cinq mois après la libération. Rapport final de la Commission de Gestion pour les Secours en Grèce sous les auspices du Comité International de la Croix-Rouge*. Αθήνα 1949.

Iatrides, John O. (επιμ.), *Ambassador MacVeagh Reports. Greece 1933-1947*, Princeton 1980.

Κανελλόπουλος, Παναγιώτης, *Ημερολόγιο. 31 Μαρτίου 1942 - 4 Ιανουαρίου 1945*, Αθήνα 1977.

Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας, *Το ΚΚΕ. Επίσημα Κείμενα*, Αθήνα 1981, τ. V.

Ιστορικό Τμήμα της Κεντρικής Επιτροπής, *Κείμενα της Εθνικής Αντίστασης*, Αθήνα 1981, 2 τόμοι.

Macmillan, Harold, *War Diaries. Politics and War in the Mediterranean, January 1943 - May 1945*, Λονδίνο 1985.

Μεταξάς, Ι., *Το προσωπικό του ημερολόγιο*, Αθήνα 1960, τ. 4.

Εις το προσωπικό του ημερολόγιο. Α΄ Επίμετρο, σχόλια, ντοκουμέντα. Β΄ Αμβροσίου Τζίφου, από το ανέκδοτο ημερολόγιό του, Αθήνα 1977.

Παπανδρέου, Γεώργιος, *Η Απελευθέρωσις της Ελλάδος*, Αθήνα 1945.

Πολιτική Επιτροπή Εθνικής Απελευθέρωσης, *Αρχείο Πολιτικής Επιτροπής Απελευθέρωσης (ΠΕΕΑ): Πρακτικά Συνεδριάσεων*, Αθήνα 1990.

Τσάτσου, Ιωάννα, *Φύλλα Κατοχής*, Αθήνα 1966.

Τσουδερός, Εμμανουήλ Ι., *Ιστορικό Αρχείο 1941-1944*, Αθήνα 1990, τόμοι Α΄ - Ε΄.

Χρηστίδης, Χρ., *Χρόνια Κατοχής 1941-1944. Μαρτυρίες ημερολογίου*, Αθήνα 1971.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

Ελληνική Πολιτεία, Εφημερίς της Κυβερνήσεως, Αθήνα 1941-1944.

Εφημερίς της Κυβερνήσεως του Βασιλείου της Ελλάδος, Γιοχάνεσμπουργκ, Λονδίνο, Κάιρο 1941-1944.

ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ

Αϊζενχάουερ, Στρατηγός, *Αι εν Ευρώπη επιχειρήσεις των συμμαχικών εκστρατευτικών δυνάμεων 6 Ιουνίου 1944 - 8 Μαΐου 1945*, Αθήνα 1963.

Αρχηγείο Στόλου, Πολεμικό Ναυτικό, *Δοξασμένα Κύματα. Ο ελληνικός στόλος από το 480 π.Χ. έως σήμερα*, Αθήνα 1996.

Auty, Phyllis - Clogg, Richard (επιμ.), *British Policy towards Wartime Resistance in Yugoslavia and Greece*, Λονδίνο 1975.

Baerentzen, Lars, «Η απελευθέρωση της Πελοποννήσου Σεπτέμβριος 1944», Ιωάννης Ιατρίδης, (επιμ.), *Η Ελλάδα στη δεκαετία 1940 - 1950. Ένα έθνος σε κρίση*, Αθήνα 1984, σσ. 225-243.

Balfour, Michael, *Propaganda in War 1939-1945. Organisations, Policies and Publics in Britain and Germany*, Λονδίνο 1979.

Βαρών, Οντέτ, *Ελληνικός νεανικός τύπος (1941-1945). Καταγραφή*, Αθήνα 1987, 2 τόμοι.

[Βρετανία] *Index to the Correspondence of the Foreign Office for the Year 1941*, Λονδίνο 1972, τόμοι 4.

Index to the Correspondence of the Foreign Office for the Year 1942, Λονδίνο 1972, τόμοι 4.

Index to the Correspondence of the Foreign Office for the Year 1943, Λονδίνο 1972, τόμοι 4.

Index to the Correspondence of the Foreign Office for the Year 1944, Λονδίνο 1972, τόμοι 4.

Churchill, Winston S., *The Second World War*, Λονδίνο[5] 1955 τ. II, Λονδίνο[2] 1964 τ. III, Λονδίνο[2] 1954 τ. VI.

Γενικό Επιτελείο Στρατού, Διεύθυνση Ιστορίας Στρατού *Ο Ελληνικός Στρατός κατά το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Ο Ελληνικός Στρατός στη Μέση Ανατολή (1941-1945) (Ελ Αλαμέιν-Ρίμινι-Αιγαίο)*, Αθήνα 1995.

Γενικόν Επιτελείον Στρατού, Διεύθυνσις Ιστορίας Στρατού, *Η απελευθέρωσις της Ελλάδος και τα μετά ταύτην γεγονότα (Ιούλιος 1944 - Δεκέμβριος 1945)*, Αθήνα 1973.

Ο Ελληνικός Στρατός κατά τον Δεύτερον Παγκόσμιον Πόλεμον. Ελληνοϊταλικός πόλεμος 1940-1941. Χειμεριναί Επιχειρήσεις - Ιταλική

Επίθεσις Μαρτίου (7 Ιανουαρίου - 2 Μαρτίου 1941), Αθήνα 1966.

Ο Ελληνικός Στρατός κατά τον Δεύτερον Παγκόσμιον Πόλεμον. Ελληνοϊταλικός πόλεμος 1940-1941. Η Ιταλική εισβολή (28 Οκτωβρίου - 13 Νοεμβρίου 1940), Αθήνα 1961.

Ο Ελληνικός Στρατός κατά τον Δεύτερον Παγκόσμιον Πόλεμον. Η Ελληνική αντεπίθεσις (14 Νοεμβρίου 1940 - 6 Ιανουαρίου 1941), Αθήνα 1966.

Ο Ελληνικός Στρατός κατά τον Δεύτερον Παγκόσμιον Πόλεμον. Το τέλος μίας εποποιΐας, Απρίλιος 1941, Αθήνα 1959.

Γρηγοριάδης, Φοίβος, *Το αντάρτικο. ΕΛΑΣ - ΕΔΕΣ - ΕΚΚΑ (5/42)*, Αθήνα 1964, 5 τόμοι.

Δαλιάνης, Μενέλαος Β., *Η Εθνική Αντίσταση της Ελληνικής Μειονότητας στην Αλβανία (1940-1944)*, Αθήνα 2000.

[Eden, A.] The Earl of Avon, *The Eden Memoirs. The Reckoning*, Λονδίνο 1965.

Ενεπεκίδης, Πολυχρόνης, *Η Ελληνική Αντίστασις. Όπως αποκαλύπτεται από τα μυστικά αρχεία της Βέρμαχτ εις την Ελλάδα*, Αθήναι 1964.

Εταιρεία Διάσωσης Ιστορικών Αρχείων 1940-74, *Οι Ναζί για την Εθνική Αντίσταση στην Ελλάδα. Επτά απόρρητες εκθέσεις του Γενικού Επιτελείου του Χίτλερ*, Αθήνα χ.χ.

Foot, M.R.D., *SOE. An Outline History of the Special Operations Executive 1940-1946*, Λονδίνο 1999.

Ζαλοκώστας, Χρήστος, *Το Χρονικό της Σκλαβιάς*, Αθήνα χ.χ.

Hammond, N.G.L., *The Allied Military Mission and the Resistance in West Macedonia*, Θεσσαλονίκη 1993.

Venture into Greece. With the Guerrillas 1943-44, Λονδίνο 1983.

Hampe, Roland, *Η διάσωση της Αθήνας τον Οκτώβριο του 1944*, Αθήνα 1994.

Heckstall-Smith, Anthony - Baillie-Grohman, H. T., *Greek Tragedy 1941*, Νέα Υόρκη 1961.

Ιωαννίδης, Γιάννης, *Αναμνήσεις. Προβλήματα της πολιτικής του ΚΚΕ στην Εθνική Αντίσταση 1940-1945 (Το πρακτικό μιας συζήτησης)*, Αθήνα 1979.

Καΐμάρας, Γεώργιος, *Εθνική Αντίστασις του 5/42 Συντάγματος Ευζώνων Ψαρρού 1941-44*, Αθήνα 1979.

Κανελλόπουλος, Παναγιώτης, *Τα χρόνια του μεγάλου πολέμου 1939-1944. Ιστορική αναδρομή και κείμενα*, Αθήνα 1964.

Κουβαράς, Κώστας, *OSS. Με την Κεντρική του ΕΑΜ*, Αθήνα 1976.

Κώνστας, Π. Ε., *Αντιναυάρχου Π. Ε. Κώνστα αι πολεμικαί, πολιτικαί και διπλωματικαί αναμνήσεις του, της δεκαετίας 1940-1950*, Αθήνα 1955.

Leeper, Reginald, *When Greek Meets Greek*, Λονδίνο 1950.

Mackenzie, William, *The Secret History of SOE: The Special Operations Executive 1940-1945*, Λονδίνο 2000.

Μαρκεζίνης, Σπ. Β., *Σύγχρονη Πολιτική Ιστορία της Ελλάδος (1936-1975)*, Αθήνα 1994, τ. 1, 2.

Μαρίνος, Θέμης, *Ο εφιάλτης της εθνικής αντίστασης (προσωπικές μαρτυρίες 1941-1944)*, Αθήνα 2000, 2 τόμοι.

Mazower, Mark, *Στην Ελλάδα του Χίτλερ. Η εμπειρία της Κατοχής*, Αθήνα 1994.

Militargeschichtliches Forschungsamt (εκδ.), *Germany and the Second World War*, Οξφόρδη 1991, 2 τόμοι.

Μπαρτζιώτας, Βασίλης Γ., *Εθνική Αντίσταση και Δεκέμβρης 1944*, Αθήνα 1979.

Μων, Παύλος, *Inter Arma Caritas. Αναμνήσεις από την Ελλάδα κατά την Κατοχή*, Λευκωσία 1969.

Myers, E.C.W., *Greek Entanglement*, Gloucester 1985.

Νεφελούδης, Βασίλης, *Η Εθνική Αντίσταση στη Μέση Ανατολή*, Αθήνα 1981, 2 τόμοι.

Νεφελούδης, Παύλος, *Στις πηγές της κακοδαιμονίας*, Αθήνα 1974.

Nicholls C.S. (επιμ.), *The Dictionary of National Biography: Missing Persons*, Οξφόρδη 1993.

Νικολακόπουλος, Ηλίας, *Κόμματα και Βουλευτικές εκλογές στην Ελλάδα 1946-1964*, Αθήνα 1985.

Παπαδάκης, Β., *Διπλωματική ιστορία του ελληνικού πολέμου 1940-1945*, Αθήνα 1956.

Παπαθανασίου, Ιωάννης Στ., *Αντιστασιακή Οργάνωση Ε.Κ.Κ.Α. 1941-1944*, Αθήνα 2000.

Παπαθανασίου, Παρμενίων, *Για τον Ελληνικό Βορρά. Μακεδονία 1941-44*, Αθήνα 1988, 2 τόμοι.

Papastratis, Prokopis, *British policy towards Greece during the Second World War 1941-1944*, Cambridge 1984.

Public Record Office, *SOE Operations in the Balkans. A Guide to the Records in the Public Record Office*, Λονδίνο [1998].

Πυρομάγλου, Κομνηνός, *Η Εθνική Αντίστασις ΕΑΜ - ΕΛΑΣ - ΕΔΕΣ - ΕΚΚΑ. Κριτική εισαγωγή εις την διαμόρφωσίν της*, Αθήνα^2 1975.

Σαράφης, Στέφανος, *Άπαντα*, Αθήνα 1964, τ. Α΄ *Ο ΕΛΑΣ*.

Σταματελάτος, Μιχαήλ - Σταματελάτου Βάμβα Φωτεινή, *Ελληνική Γεωγραφική Εγκυκλοπαίδεια*, Αθήνα χ.χ., 3 τόμοι.

Σταμάτης, Χαράλ., *Ιστορία της Αστυνομίας Πόλεων 1921-1971*, Αθήνα 1971.

Τσάτσος, Θεμιστοκλής Δ., *Αι παραμοναί της απελευθερώσεως (1944)*, Αθήνα[2] 1973.

Τσουδερός, Εμμανουήλ Ι., *Ελληνικές ανωμαλίες στη Μέση Ανατολή*, Αθήνα 1945.

Ο Επισιτισμός 1941-1944, Αθήνα 1946.

Υπουργείον Συντονισμού, Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδος, *Λεξικόν των Δήμων, Κοινοτήτων και Συνοικισμών της Ελλάδος*, Αθήνα 1960.

Φαράκος, Γρηγόρης, *Ο ΕΛΑΣ και η εξουσία*, Αθήνα 2000, 2 τόμοι.

Φλάισερ, Χάγκεν, *Στέμμα και Σβάστικα. Η Ελλάδα της Κατοχής και της Αντίστασης 1941-1944*, Αθήνα χ.χ., 2 τόμοι.

Φρεζής, Ραφαήλ, *Ο Εβραϊκός Τύπος στην Ελλάδα*, Βόλος 1999.

Φωκάς, Δημ., *Έκθεσις επί της δράσεως του Β. Ναυτικού κατά τον πόλεμον 1940-1944. Συνταχθείσα βάσει των επισήμων στοιχείων της ιστορικής υπηρεσίας του Β.Ν.*, Αθήνα 1953-1954, 2 τόμοι.

Χαροκόπος, Γ., *Η απαγωγή του Στρατηγού Κράιπε*, Αθήνα [1973].

Χατζής, Θανάσης, *Η νικηφόρα επανάσταση που χάθηκε (1941-1945)*, Αθήνα 1977, 3 τόμοι.

Woodhouse, C.M., *Το Μήλο της έριδος*, Αθήνα 1976.

The Struggle for Greece 1941-1949, Λονδίνο 1976.

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΟ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ 1940 - 1944
F.O. 371

1940

28/10/1940 1

Ο Sir C. M. Palairet, Βρετανός Πρεσβευτής στην Αθήνα, τηλεγραφεί στο βρετανικό Υπουργείο Εξωτερικών (Foreign Office) (F.O.) ότι στις 3 π.μ. ο Ιταλός Πρέσβης [E. Grazzi] επέδωσε τελεσίγραφο στον Πρόεδρο του ελληνικού Υπουργικού Συμβουλίου Στρατηγό Ιωάννη Μεταξά, με το οποίο η Ιταλία απαιτεί να δεχθεί η Ελλάδα να καταληφθούν ορισμένα στρατηγικά σημεία [του εδάφους της από τις ιταλικές δυνάμεις], μέχρι τις 6 π.μ. της ίδιας μέρας. Ο Μεταξάς αρνήθηκε να αποδεχθεί το τελεσίγραφο και τόνισε στον Ιταλό Πρέσβη ότι θεωρεί πως η ιταλική ενέργεια συνιστά κήρυξη πολέμου. Ο Μεταξάς ζητεί την άμεση συνδρομή της Βρετανίας από θαλάσσης για την άμυνα της Κέρκυρας, και από αέρος για την άμυνα της Αθήνας, καθώς και οικονομική βοήθεια.

Sir C. M. Palairet (Πρεσβευτής Βρετανίας στην Αθήνα) προς Υπουργείο Εξωτερικών Βρετανίας (Foreign Office) (F.O.).
Τηλ. 994, most immediate, 28 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8055.

28/10/1940 2

Ο Palairet αναφέρεται στο από 28 Οκτωβρίου τηλεγράφημά του 994 και τονίζει στο F.O. πως η ιταλική διακοίνωση κατηγορεί την Ελλάδα ότι παραβίασε συστηματικά την ουδετερότητά της, διότι επέτρεψε στο βρετανικό Ναυτικό να χρησιμοποιήσει τα εθνικά της ύδατα, τις ακτές και τα λιμάνια της, προμήθευσε τρόφιμα στη βρετανική Αεροπορία (Royal Air Force) (R.A.F.) και επέτρεψε την εγκατάσταση βρετανικής υπηρεσίας πληροφοριών στο ελληνικό Αρχιπέλαγος. Επίσης δεσμεύθηκε να παράσχει στη Βρετανία βάσεις σε στρατηγικά σημεία, κυρίως αεροπορικές στη Θεσσαλία και τη Μακεδονία, για την πραγματοποίηση επιθέσεων εναντίον της Αλβανίας.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 995, most immediate, 28 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8055.

28/10/1940 3

Η σημερινή ιταλική διακοίνωση προς την Ελλάδα υπογραμμίζει ότι η ουδετερότητα της χώρας κατέληξε προσχηματική και η ευθύνη για το γεγονός αυτό βαρύνει τη Βρετανία, που συμπαρασύρει στον πόλεμο και άλλες χώρες. Απαιτείται ως εγγύηση της ελληνικής ουδετερότητας και της ιταλικής ασφάλειας, η κατοχή ορισμένων στρατηγικών σημείων του ελληνικού εδάφους [από τις ιταλικές δυνάμεις]. Διαβεβαιώνεται η Ελλάδα ότι η Ιταλία δεν απειλεί την εθνική της κυριαρχία, ούτε την ανεξαρτησία της. Εάν ωστόσο προβληθεί αντίσταση προς τα ιταλικά στρατεύματα, την ευθύνη για τις εξελίξεις θα φέρει αποκλειστικά η Ελλάδα.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 995, most immediate, 28 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8055.

28/10/1940 4

Μετά την επίδοση της ιταλικής διακοίνωσης, ο Έλληνας Πρωθυπουργός ερωτά τον Ιταλό Πρέσβη ποιά είναι τα στρατηγικά σημεία του ελληνικού εδάφους στα οποία αναφέρεται η διακοίνωση. Ο Πρέσβης απαντά ότι δεν γνωρίζει. Ο Ι. Μεταξάς τονίζει ότι, ακόμη και εάν δεν είχε αποφασίσει να αντισταθεί, δεν θα είχε το χρόνο να δώσει τις κατάλληλες οδηγίες στα ελληνικά στρατεύματα.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 995, most immediate, 28 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8055.

28/10/1940 5

Οι Ιταλοί ξεκινούν τις εχθροπραξίες στα ελληνο-αλβανικά σύνορα στις 5.30 π.μ., μισή ώρα προτού εκπνεύσει το τελεσίγραφό τους. Βομβαρδίζεται το αεροδρόμιο του Τατοΐου στις 9.30 το πρωί, όπου οι Έλληνες καταρρίπτουν ένα ιταλικό αεροπλάνο. Επίσης βομβαρδίζεται σιδηροδρομικός συρμός στην Πάτρα και σκοτώνεται ένας χωροφύλακας.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 997, immediate, 28 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8070.

28/10/1940 6

Το βρετανικό Πολεμικό Υπουργικό Συμβούλιο (War Cabinet) ενημερώνεται ότι, μετά το ιταλικό τελεσίγραφο που επιδόθηκε στην Ελλάδα στις 3 π.μ. της 28 Οκτωβρίου, και την άρνηση της τελευταίας να αποδεχθεί τους όρους του, άρχισε επίθεση της Ιταλίας εναντίον της Ελλάδας. Σύμφωνα με ανεπιβεβαίωτες πληροφορίες, βομβαρδίσθηκε η Αθήνα, ενώ 10 ιταλικές μεραρχίες, πιθανόν 200.000

άνδρες, κινούνται προς τα ελληνικά εδάφη, μέσω της δύσβατης περιοχής των αλβανικών συνόρων. Ο ελληνικός Στρατός αποτελείται από 14 μεραρχίες, 200.000 περίπου άνδρες, και έχει ελλείψεις σε εξοπλισμό, ιδιαίτερα σε αντι-αεροπορικά όπλα. Ο Ι. Μεταξάς ζήτησε βοήθεια από τη Βρετανία για την άμυνα της Κέρκυρας και της Αθήνας, καθώς και οικονομική ενίσχυση. Το Υπουργικό Συμβούλιο συζητεί τους τρόπους παροχής της βοήθειας αυτής.

Απόσπασμα Συμπερασμάτων Πολεμικού Υπουργικού Συμβουλίου Βρετανίας (War Cabinet).
Αριθ. 276 (40), 28 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8063.

28/10/1940 7

Το F.O. τηλεγραφεί στον Palairet σχετικά με το από 28 Οκτωβρίου τηλεγράφημά του 994 και του ζητεί να διαβεβαιώσει τον Ι. Μεταξά ότι η βρετανική Κυβέρνηση θα παράσχει κάθε δυνατή βοήθεια προς την Ελλάδα για την απόκρουση της ιταλικής επίθεσης. Οι λεπτομέρειες της βοήθειας εξετάζονται.

Υπουργείο Εξωτερικών Βρετανίας (Foreign Office) (F.O.) προς Sir C. M. Palairet (Πρεσβευτή Βρετανίας στην Αθήνα).
Τηλ. 769, most immediate, 28 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8055.

28/10/1940 8

Ο Βρετανός Πρωθυπουργός W. S. Churchill απευθύνει μήνυμα προς τον Ι. Μεταξά, στο οποίο αναφέρεται στην απρόκλητη επίθεση που δέχθηκε η χώρα του από την Ιταλία. Ο Churchill τονίζει ότι η Ελλάδα και η Βρετανία μάχονται εναντίον του κοινού εχθρού και ενωμένες θα νικήσουν. Είναι βέβαιος ότι ο ελληνικός λαός, υπό την ηγεσία του Μεταξά, θα αντιμετωπίσει θαρραλέα την παρούσα δοκιμασία, όπως αντιμετώπισε τους τελευταίους μήνες τις ιταλικές προκλήσεις, και τον διαβεβαιώνει ότι η Βρετανία θα του παράσχει κάθε δυνατή βοήθεια.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 774, immediate, 28 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8079.

28/10/1940 9

Ο Πρεσβευτής της Ελλάδας στο Λονδίνο Χαρ. Σιμόπουλος ενημερώνει τον Lord Halifax [Βρετανό Υπουργό Εξωτερικών] για την πρωινή επίδοση του ιταλικού τελεσιγράφου προς την Ελλάδα, καθώς και την άρνηση του Ι. Μεταξά να ικανοποιήσει τις ιταλικές απαιτήσεις. Ο Μεταξάς έδωσε οδηγίες στον Σιμόπουλο να διαβεβαιώσει τον Halifax ότι είναι αποφασισμένος να προασπίσει το ελληνικό έδαφος. Επίσης να ζητήσει την άμεση βοήθεια της βρετανικής Κυβέρνη-

σης, ιδιαίτερα στη θάλασσα και στον αέρα, σύμφωνα με τις βρετανικές εγγυήσεις προς τη χώρα του.

Lord E. Halifax (Υπουργός Εξωτερικών Βρετανίας) προς Palairet.
28 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8088.

28/10/1940 10

Ο Halifax ενημερώνει τον Σιμόπουλο για τα τηλεγραφήματα που αντηλλάγησαν μεταξύ Ι. Μεταξά και βρετανικής Κυβέρνησης, η οποία και διαβεβαίωσε τον Έλληνα Πρωθυπουργό ότι θα βοηθήσει την Ελλάδα με κάθε τρόπο. Οι Αρχηγοί των Επιτελείων των Βρετανικών Ενόπλων Δυνάμεων (Chiefs of Staff) (C.O.S.) εξετάζουν το άμεσο αυτό ζήτημα και θα δώσουν τις απαραίτητες οδηγίες. Η Βρετανία προτίθεται να εντείνει τους βομβαρδισμούς στην Ιταλία, που πραγματοποιούνται από βρετανικές βάσεις. Στο μεταξύ ο Halifax είναι βέβαιος ότι και οι ελληνικές δυνάμεις θα δημιουργήσουν προβλήματα στους Ιταλούς.

Halifax προς Palairet.
28 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8088.

28/10/1940 11

Ο Halifax πληροφορεί τον Σιμόπουλο ότι τηλεγράφησε στον Βρετανό Πρέσβη στη Σόφια [G. W. Rendel] να κρατήσει τη Βουλγαρία όσο το δυνατόν ουδέτερη. Ο Σιμόπουλος του παραδίδει τηλεγράφημα του Έλληνα Πρέσβη στη Σόφια [Π. Πιπινέλη], το οποίο αναφέρεται στη μη ικανοποιητική συζήτησή του με τον Βούλγαρο Υπουργό Εξωτερικών. Ο Βούλγαρος Υπουργός δεν έδωσε κανενός είδους διαβεβαίωση ότι ισχύει η δέσμευση που ανέλαβε η χώρα του τον Ιανουάριο, πως θα αντιτάξει ένοπλη αντίσταση σε οποιαδήποτε παραβίαση της ουδετερότητάς της.

Halifax προς Palairet.
28 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8088.

28/10/1940 12

Το F.O. ζητεί από τον Palairet να εξασφαλίσει την άμεση παράδοση στη βρετανική πλευρά των πυρομαχικών εκείνων που παράγει το Ελληνικό Πυριτιδοποιείο και δεν χρησιμοποιούνται από τα ελληνικά στρατεύματα, καθώς υπάρχει μεγάλη ανάγκη στο βρετανικό Γενικό Στρατηγείο Μέσης Ανατολής (General Headquarters Middle East) (Γ.Σ.Μ.Α.).

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 776, immediate, 28 Οκτ. 1940. F.O.371/24922/R8080.

28/10/1940 13

Ο Βρετανός Βασιλιάς Γεώργιος ΣΤ΄ απευθύνει μήνυμα προς τον Γεώργιο Β΄ της Ελλάδας, το οποίο μεταδίδεται και από εκπομπή του [British Broadcasting Corporation] B.B.C. στα ελληνικά. Ο Γεώργιος ΣΤ΄ τονίζει στον "αγαπητό εξάδερφό του" ότι η Βρετανία βρίσκεται στο πλευρό της Ελλάδας. Μαζί θα αγωνισθούν εναντίον του κοινού εχθρού και θα αντιμετωπίσουν όλες τις δοκιμασίες, μέχρι την τελική νίκη. Η στιγμή που ο πόλεμος θα αλλάξει τροπή ήδη πλησιάζει και η δύναμη του εχθρού θα αρχίσει να φθίνει. Το μήνυμα καταλήγει με την αποστροφή "Ζήτω η Ελλάδα και οι ηγέτες της. Ζήτω ο Βασιλιάς των Ελλήνων". Ακολουθεί ο ελληνικός εθνικός ύμνος.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 777, immediate, 28 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8079.

28/10/1940 14

Το F.O. ζητεί από τον Palairet να ενημερώσει την ελληνική Κυβέρνηση σχετικά με τους συγκεκριμένους τύπους βρετανικών αεροσκαφών, που θα πραγματοποιούν αναγνωριστικές πτήσεις πάνω από το ελληνικό έδαφος.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 780, immediate, 28 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8081.

28/10/1940 15

Η ελληνική Κυβέρνηση ζητεί η οικονομική βοήθεια της βρετανικής Κυβέρνησης να έχει τη μορφή κατάθεσης σε ειδικό λογαριασμό της Τράπεζας της Ελλάδος στην Τράπεζα της Αγγλίας (Bank of England) ώστε: 1) να καλυφθούν τα τραπεζογραμμάτια που θα εκδώσει η Τράπεζα της Ελλάδος για τις στρατιωτικές δαπάνες και 2) να πραγματοποιηθούν αγορές από την ελληνική Κυβέρνηση στη ζώνη της στερλίνας. Προτείνει να κατατίθεται τμηματικά συνολικό ποσό 20 εκατομμυρίων στερλινών, ανάλογα με τις ανάγκες που θα παρουσιάζονται. Τα παραπάνω τηλεγραφεί ο Palairet στο F.O. σε συνέχεια του τηλεγραφήματός του 994.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1001, immediate, 28 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8074.

28/10/1940 16

Ο Sir H. Knatchbull-Hugessen, Βρετανός Πρεσβευτής στην Άγκυρα, τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο Ι. Μεταξάς τηλεφώνησε σήμερα στον εκεί Πρεσβευτή της Ελλάδας [Ρ. Ραφαήλ], πως η ιταλική επίθεση θα ξεκινήσει στις 6 π.μ. και ότι η χώ-

ρα θα αντισταθεί μέχρις εσχάτων. Ο Ραφαήλ θα πρέπει να ενημερώσει απλώς την τουρκική Κυβέρνηση για τις εξελίξεις, δίχως να διατυπώσει οποιοδήποτε ελληνικό αίτημα. Ο Πρεσβευτής εξετέλεσε τις οδηγίες μεταξύ 5 και 6 π.μ.

Sir H. Knatchbull-Hugessen (Πρεσβευτής Βρετανίας στην Άγκυρα) προς F.O.
Τηλ. 1374, most immediate, 28 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8055.

28/10/1940 17

Ο Τούρκος Υπουργός Εξωτερικών [S. Saracoglu] διαβεβαιώνει τον Ραφαήλ ότι η Ελλάδα μπορεί να βασισθεί απολύτως στην Τουρκία, σε περίπτωση που δεχθεί επίθεση από τη Βουλγαρία. Προσθέτει ότι στέλλονται οδηγίες στον Τούρκο Πρέσβη στη Σόφια να ζητήσει από τη βουλγαρική Κυβέρνηση να δηλώσει ποιά είναι η θέση της υπό τις παρούσες συνθήκες.

Knatchbull-Hugessen προς F.O.
Τηλ. 1381, immediate, 28 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8069.

28/10/1940 18

Ο Knatchbull-Hugessen τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο Ραφαήλ θεωρεί πως το μόνο που μπορεί να ζητήσει ή να αναμένει η Ελλάδα από την Τουρκία, είναι να συνεχίσει η τελευταία να εγγυάται έναντι τυχόν βουλγαρικής επίθεσης στο μέτωπο της Θράκης.

Knatchbull-Hugessen προς F.O.
Τηλ. 1381, immediate, 28 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8069.

28/10/1940 19

Ο Sir R. I. Campbell, Βρετανός Πρεσβευτής στο Βελιγράδι, τηλεγραφεί στο F.O. ότι "ο φίλος της Βρετανίας", [ο Αντιβασιλιάς της Γιουγκοσλαβίας Παύλος] έδωσε οδηγίες στον Υπουργό Εξωτερικών της χώρας του [Tsintsar-Markovitch] να διαβεβαιώσει ρητά τον Πρεσβευτή της Ελλάδας στο Βελιγράδι [Ρ. Ρωσέττη] ότι η Γιουγκοσλαβία θα απορρίψει κατηγορηματικά οποιοδήποτε αίτημα της Ιταλίας να διέλθουν στρατεύματά της μέσω γιουγκοσλαβικών εδαφών. Γενικότερες αποφάσεις ωστόσο δεν μπορεί να λάβει, καθώς ο Γερμανός Πρέσβης [von Heeren] δεν τον έχει ακόμη ενημερώσει σχετικά με τη στάση που θα κρατήσει η χώρα του.

Sir R. I. Campbell (Πρεσβευτής Βρετανίας στο Βελιγράδι) προς F.O.
Τηλ. 822, immediate, 28 Οκτ. 1940. F.O.371/24920/R8164.

28/10/1940 20

Ο "Γιουγκοσλάβος φίλος της Βρετανίας" [Αντιβασιλιάς Παύλος] διαβεβαιώνει τον Campbell ότι η χώρα του θα απορρίψει τυχόν ιταλικό ή γερμανικό αίτημα για την παραχώρηση εδαφών της, αντίστοιχο του ιταλικού τελεσιγράφου προς την Ελλάδα. Ελπίζει, ωστόσο, ότι ειδικά η Γερμανία δεν θα προβεί στην ενέργεια αυτή.

Campbell προς F.O.
Τηλ. 823, 28 Οκτ. 1940. F.O.371/24920/R8182.

28/10/1940 21

Το F.O. πληροφορεί τον Sir M. Lampson, Βρετανό Πρεσβευτή στο Κάιρο ότι ο ραδιοφωνικός σταθμός Αθηνών δεν εκπέμπει πλέον στο Κάιρο, πιθανώς λόγω κάποιας εχθρικής ενέργειας. Παρακαλεί να ρυθμισθεί το γρηγορότερο η εκπομπή προγράμματος στα μεσαία ραδιοκύματα προς την Ελλάδα, από τον σταθμό Καΐρου, τις μεσημεριανές ή απογευματινές ώρες. Σημειώνει ότι, ακόμη και εάν επαναληφθούν οι εκπομπές του σταθμού Αθηνών, θα επιθυμούσε να εκπέμπονται ειδήσεις στα ελληνικά από το Κάιρο, μεταξύ 4 και 5 μ.μ., καθώς δεν υπάρχει πρόγραμμα από την Ελλάδα εκείνη την ώρα. Πληροφορεί τέλος τον Lampson ότι ο σταθμός του Καΐρου δεν ακούγεται στην Ελλάδα, όταν εκπέμπει ο αθηναϊκός σταθμός, καθώς επίσης ότι οι εκπομπές του B.B.C. στα ελληνικά μεταδίδονται στις 05.45 και 18.25 ώρα Greenwich.

F.O. προς Sir M. Lampson (Πρεσβευτή Βρετανίας στο Κάιρο).
Τηλ. 1213, immediate, 28 Οκτ. 1940. F.O.371/24925/R8173.
Campbell προς F.O.
Τηλ. 824, important, 28 Οκτ. 1940. F.O.371/24920/R8182.

28/10/1940 22

Ο κύριος όγκος του ιταλικού στόλου βρίσκεται στο Taranto και δύο αντιτορπιλικά στο Brindisi. Σε βορειότερα σημεία των ιταλικών ακτών βρίσκονται ακόμη πέντε αντιτορπιλικά. Δεν αναφέρεται ιταλική εχθρική δραστηριότητα στην Κέρκυρα, στο Αργοστόλι, στον Πατραϊκό Κόλπο ή στα γειτονικά ύδατα των περιοχών αυτών. Οι παραπάνω πληροφορίες προέρχονται από αναγνώριση που πραγματοποίησαν βρετανικά αεροσκάφη μεταξύ 12.00 και 17.00.

Ναυτικός Ακόλουθος Βρετανίας στη Μάλτα προς Βρετανικό Ναυαρχείο (Admiralty).
Αριθ. 1923, απόρρ., 28 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8108.

28/10/1940 23

Ο Ρουμάνος Υφυπουργός Οικονομικών Papanaci αναφέρει σε συνάντησή του με "Μακεδόνες Ρουμάνους", ότι υπάρχουν πληροφορίες πως η Ελλάδα έχει συντάξει "μαύρες λίστες" Μακεδόνων Ρουμάνων [Κουτσόβλαχων]. Ήδη η ρουμανική Κυβέρνηση έστειλε τις κατάλληλες οδηγίες στον πρεσβευτή της στην Αθήνα [Radu Djuvara], καθώς είναι πιθανόν η κατάσταση γρήγορα να τεθεί εκτός του ελέγχου της ελληνικής Κυβέρνησης.

Sir R. Hoare (Πρεσβευτής Βρετανίας στο Βουκουρέστι) προς F.O.
Τηλ. 1465, 29 Οκτ. 1940. F.O.371/24926/R8120.

28/10/1940 24

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι η ελληνική Κυβέρνηση τον πληροφόρησε πως έχει άμεση και επείγουσα ανάγκη κάθε είδους καυσίμων, καθώς σύντομα θα υπάρξουν ελλείψεις, οι οποίες θα παρακωλύουν τη διεξαγωγή των πολεμικών επιχειρήσεων. Τα αποθέματα κάρβουνου επαρκούν για 15 περίπου μέρες και οι μηνιαίες ανάγκες της χώρας είναι 25.000 τόννοι, ενώ τα αποθέματα πετρελαίου επαρκούν για ένα μήνα και οι μηνιαίες ανάγκες ανέρχονται σε 5.000 τόννους. Υφίστανται δυσκολίες με τους μέχρι σήμερα προμηθευτές, λόγω των πολεμικών συνθηκών. Επάρκεια σιταριού θα υπάρχει μέχρι τον επόμενο Ιούνιο, εάν εκτελεστούν τα συμβόλαια για την προμήθεια 200.000 τόννων από την Αυστραλία και τη Σοβιετική Ένωση [Ε.Σ.Σ.Δ.].

Palairet προς F.O.
Τηλ. 393 ARFAR, immediate, 28 Οκτ. 1940. F.O.371/24907/R8107.

28 - 29/10/1940 25

Στα κύρια άρθρα του αθηναϊκού Τύπου της 28ης και 29ης Οκτωβρίου κυριαρχεί η πεποίθηση ότι η Ελλάδα δεν προκάλεσε ούτε επιζήτησε τον πόλεμο, αλλά θα προασπίσει την ανεξαρτησία της, παρά τις όποιες δυσκολίες. Προβάλλονται τα τηλεγραφήματα του Γεωργίου ΣΤ΄ και του Churchill, οι οποίοι διαβεβαιώνουν ότι η Βρετανία θα υποστηρίξει πλήρως την Ελλάδα. Επίσης προβάλλεται νύξη της βρετανικής Πρεσβείας στο Κάιρο, πως, εάν βομβαρδισθεί η Αθήνα, θα υπάρξουν αντίποινα εναντίον της Ρώμης.

Ακόλουθος Τύπου Πρεσβείας Βρετανίας στην Αθήνα προς Lord E. Halifax (Υπουργό Εξωτερικών Βρετανίας).
Τηλ. άνευ αριθ., 30 Οκτ. 1940. F.O.371/24922/R7964.

28/10 - 24/11/1940 26

Ο αθηναϊκός Τύπος σταματά, μετά την ιταλική εισβολή, να δημοσιεύει τηλε-

γραφήματα του ιταλικού πρακτορείου ειδήσεων Stefani, του γερμανικού πρακτορείου ή άρθρα από τον γερμανικό, τον ιταλικό, τον ελβετικό ή τον γαλλικό Τύπο. Επίσης οι ανταποκριτές στη Γαλλία και τη Γερμανία δεν στέλνουν πλέον ανταποκρίσεις. Οι εξωτερικές ειδήσεις προέρχονται σχεδόν αποκλειστικά από τηλεγραφήματα του Reuters, το B.B.C., τους Έλληνες ανταποκριτές στο Λονδίνο και μέρος των τηλεγραφημάτων που διαβιβάζονται από τη βρετανική Πρεσβεία της Αθήνας. Πέντε ημέρες την εβδομάδα οι εφημερίδες περιορίζονται σε δύο μόνο σελίδες.

Palairet προς Υπουργείο Πληροφοριών Βρετανίας (Ministry of Information).
Αριθ. Α/933, 27 Νοεμ. 1940. F.O.371/24922/R7964.

28/10 - 24/11/1940 27

Κατά τις πρώτες εβδομάδες του πολέμου ο αθηναϊκός Τύπος αναφέρεται ελάχιστα στη Γερμανία και δημοσιεύει μόνον τις ειδήσεις για τις επιθέσεις της R.A.F. εναντίον γερμανικών στόχων. Αργότερα εμφανίζονται άρθρα σχετικά με τις βρετανικές επιθέσεις εναντίον του A. Hitler, [Καγκελαρίου της Γερμανίας], και θίγεται το ενδεχόμενο ο τελευταίος να συνδράμει την Ιταλία.

Palairet προς Υπουργείο Πληροφοριών Βρετανίας.
Αριθ. Α/933, 27 Νοεμ. 1940. F.O.371/24922/R7964.

28/10 - 24/11/1940 28

Καθώς εξελίσσεται ο ελληνο-ιταλικός πόλεμος, μεταβάλλεται ο κυρίαρχος τόνος στον αθηναϊκό Τύπο. Ενώ αρχικά τονίζεται ότι η Ελλάδα μάχεται για την ανεξαρτησία και την ακεραιότητά της, προβάλλεται κατόπιν ότι αγωνίζεται και για τα Δωδεκάνησα και τη Βόρειο Ήπειρο. Επίσης υπογραμμίζεται το γεγονός ότι η Ελλάδα αισθάνεται ως στρατιώτης του αγώνα για την ελευθερία, υπό την ηγεσία της Βρετανίας. Οι τελευταίες αυτές κατευθύνσεις δόθηκαν με το λόγο του Ι. Μεταξά στο Πανεπιστήμιο [στις 11 Νοεμβρίου], καθώς και το ανακοινωθέν του μετά την κατάληψη της Κορυτσάς [στις 22 Νοεμβρίου].

Palairet προς Υπουργείο Πληροφοριών Βρετανίας.
Αριθ. Α/933, 27 Νοεμ. 1940. F.O.371/24922/R7964.

28/10 - 24/11/1940 29

Η λογοκρισία που ασκεί η ελληνική Κυβέρνηση στον αθηναϊκό Τύπο χαλαρώνει μετά την ιταλική εισβολή. Δεν δημοσιεύονται πλέον οι συνήθεις επιθέσεις εναντίον της δημοκρατίας και του κοινοβουλευτικού πολιτεύματος, ούτε εμφανίζονται αντι-σημιτικά άρθρα. Ο τόνος που επικρατεί είναι λυρικός, ενθουσιώδης και υπεραισιόδοξος, ιδιαίτερα μετά τις επιτυχίες στην Πίνδο.

Palairet προς Υπουργείο Πληροφοριών Βρετανίας.
Αριθ. Α/933, 27 Νοεμ. 1940. F.O.371/24922/R7964.

28/10 - 24/11/1940 30

Ο αθηναϊκός Τύπος προβάλλει τις δραστηριότητες των Βρετανών αεροπόρων στην Ελλάδα και εμφανίζεται απολύτως ικανοποιημένος από την έκταση της βρετανικής βοήθειας. Δεν καλλιεργεί μίσος εναντίον των Ιταλών, τους οποίους μάλλον διακωμωδεί, αλλά εναντίον του φασισμού που τυραννεί τα Δωδεκάνησα. Δίνεται έμφαση στην καλή μεταχείριση των Ιταλών αιχμαλώτων και ζητούνται αντίποινα για τους βομβαρδισμούς των ελληνικών πόλεων. Ελάχιστες αναφορές γίνονται στις ωμότητες των Ιταλών προς τους Έλληνες αιχμαλώτους ή τα χωριά που κατέλαβαν, ενώ οι Αλβανοί αντιμετωπίζονται με συμπάθεια.

Palairet προς Υπουργείο Πληροφοριών Βρετανίας.
Αριθ. Α/933, 27 Νοεμ. 1940. F.O.371/24922/R7964.

29/10/1940 31

Ο Γεώργιος Β΄ ευχαριστεί τον Γεώργιο ΣΤ΄ για το εμπνευσμένο μήνυμά του. Τον διαβεβαιώνει ότι οι χώρες τους θα προχωρήσουν μαζί μέχρι τέλους και με τη βοήθεια του Θεού θα κατατροπώσουν τον εχθρό, παρά τις όποιες δυσκολίες. Οι ηθικές αρχές, η δικαιοσύνη και η ελευθερία θα κυριαρχήσουν και πάλι. Ο Γεώργιος Β΄ καταλήγει με την αποστροφή "Ζήτω ο ηρωικός λαός της βρετανικής Κοινοπολιτείας, ζήτω ο Γεώργιος ΣΤ΄".

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1002, 29 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8079.

29/10/1940 32

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι σύμφωνα με ενδείξεις που υπάρχουν στην Ελλάδα, οι Ιταλοί μάλλον επετέθησαν χωρίς τη συγκατάθεση της Γερμανίας, τουλάχιστον ως προς το χρόνο έναρξης της επιχείρησης. Ο Palairet τονίζει ότι, εάν το γεγονός αληθεύει, η Βρετανία θα πρέπει να ενεργήσει με άκρα αμεσότητα εναντίον της Ιταλίας, ώστε να της καταφέρει βαρύ χτύπημα, όσο η σύμμαχος της δεν είναι έτοιμη να τη βοηθήσει.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1003, immediate, 29 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8095.

29/10/1940 33

Ο Ι. Μεταξάς τονίζει στον Churchill ότι το μήνυμά του τον συγκίνησε βαθιά και ενεθάρρυνε ολόκληρο τον ελληνικό λαό. Ο Μεταξάς υπογραμμίζει ότι οι Έλλη-

νες θα πορευθούν μέχρι τον τελικό θρίαμβο, με την ίδια ηρεμία και αποφασιστικότητα που αντιμετώπισαν μέχρι τώρα τις άδικες προκλήσεις του ανέντιμου αντιπάλου τους. Τίποτα δεν θα τους σταματήσει. Θα αγωνισθούν με πίστη στο πλευρό της Βρετανίας, μεγάλο και ηρωικό σύμμαχό τους, για τις ηθικές αρχές, την δικαιοσύνη και την ελευθερία, που γεννήθηκαν τρεις χιλιάδες χρόνια πριν στο ιερό χώμα της Ελλάδας. Καταλήγει υπογραμμίζοντας ότι ο Churchill είναι ο πλέον άξιος ηγέτης του επικού αγώνα της Βρετανίας.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1004, 29 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8079.

29/10/1940 34

Ο Palairet πληροφορεί το F.O., συμπληρώνοντας το τηλεγράφημά του 1003, ότι η γερμανική Πρεσβεία στην Αθήνα ενημέρωσε την ελληνική Κυβέρνηση πως δεν έχει οδηγίες ή πληροφορίες σχετικά με τη στάση της κυβέρνησής της όσον αφορά την εμπόλεμη κατάσταση μεταξύ Ελλάδας και Ιταλίας.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1005, 29 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8095.

29/10/1940 35

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι η ελληνική Κυβέρνηση ανέμενε να ανακληθεί ο Ιταλός Πρέσβης στην Αθήνα από την κυβέρνησή του, αλλά, καθώς αυτό δεν έχει ακόμη γίνει, έλαβε την πρωτοβουλία και ανακάλεσε τον Πρέσβη της από τη Ρώμη [Ι. Πολίτη]. Ο Ιταλός Πρέσβης γελοιοποιείται παραπονούμενος ότι παρακολουθείται από την Αστυνομία και δεν του επιτρέπεται να αποστέλλει κρυπτογραφημένα τηλεγραφήματα. Ο Palairet σημειώνει ότι η ιταλική Κυβέρνηση δεν έχει επισήμως κηρύξει τον πόλεμο στην Ελλάδα, ενώ οι ιταλικοί ραδιοσταθμοί απλώς αναφέρονται στη "νέα κατάσταση". Υπάρχουν ενδείξεις ότι η ιταλική Διπλωματική Αποστολή στην Ελλάδα αιφνιδιάσθηκε από το ιταλικό τελεσίγραφο.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1006, 29 Οκτ. 1940. F.O.371/24920/R8140.

29/10/1940 36

Ο Βρετανός Ναυτικός Ακόλουθος στην Αθήνα διαβιβάζει στον Βρετανό Ανώτατο Στρατιωτικό Διοικητή Μεσογείου (Commander-in-Chief Mediterranean), προσωπικό μήνυμα του Ι. Μεταξά. Ο Μεταξάς τονίζει ότι θα εκδιώξει τους Ιταλούς από την Αλβανία σε ένα μήνα, εάν ο Διοικητής μπορεί να εμποδίσει κατά το διάστημα αυτό κάθε δυνατότητα ιταλικής κίνησης στη θάλασσα. Ο Ακόλου-

θος υπογραμμίζει στον Μεταξά ότι από την Αλεξάνδρεια μόνον περιστασιακά μπορεί να πραγματοποιεί επιθέσεις ο βρετανικός Στόλος, αλλά, τυχόν υποβρύχιες αποστολές, θα έχουν μονιμότερα αποτελέσματα. Ο Μεταξάς ενθουσιάστηκε με την πληροφορία ότι οι βρετανικές δυνάμεις χρησιμοποιούν τη Σούδα και τόνισε στον Ακόλουθο ότι όλες οι ελληνικές βάσεις βρίσκονται στην απόλυτη διάθεση του Διοικητή.

Ναυτικός Ακόλουθος Πρεσβείας Βρετανίας στην Αθήνα προς Ανώτατο Στρατιωτικό Διοικητή Μεσογείου (Commander-in-Chief Mediterranean).
Αριθ. 0951, άκρως απόρρ., 29 Οκτ. 1940. F.O.371/24920/R8214.

29/10/1940 37

Ο Βρετανός Ναυτικός Ακόλουθος στην Αθήνα ενημερώνει τον Ανώτατο Στρατιωτικό Διοικητή Μεσογείου ότι ο Ι. Μεταξάς τον εξουσιοδότησε να πληροφορεί το Αρχηγείο του ελληνικού Ναυτικού, σχετικά με οποιαδήποτε δραστηριότητα επιθυμεί ο Διοικητής να αναλαμβάνουν τα ελληνικά σκάφη. Επίσης τον ενημερώνει ότι ο ίδιος [ο Ακόλουθος] πρόκειται αμέσως να ζητήσει να μεταβούν τρία ελληνικά υποβρύχια για την εκτέλεση επιχειρήσεων στο βόρειο στενό της Κέρκυρας.

Ναυτικός Ακόλουθος Πρεσβείας Βρετανίας στην Αθήνα προς Ανώτατο Στρατιωτικό Διοικητή Μεσογείου.
Αριθ. 0951, άκρως απόρρ., 29 Οκτ. 1940. F.O.371/24920/R8214.

29/10/1940 38

Ο Σιμόπουλος διαβιβάζει στον Coulson αναλυτικά στοιχεία για τα αποθέματα πετρελαίου κάθε είδους (48.483 τόννοι), που υπάρχουν στην Ελλάδα. Η ελληνική Κυβέρνηση προτείνει να προμηθευθεί 98.000 τόννους από τον Περσικό Κόλπο.

Χ. Σιμόπουλος (Πρεσβευτής Ελλάδας στο Λονδίνο) προς J. E. Coulson (Υπουργείο Οικονομικού Πολέμου Βρετανίας) (Ministry of Economic Warfare).
29 Οκτ. 1940. F.O.371/24910/R8014.

29/10/1940 39

Το F.O. αναφέρεται στο τηλεγράφημα 994 του Palairet και στο δικό του 769. Διαβεβαιώνει τον Palairet ότι η βρετανική Κυβέρνηση συνειδητοποιεί πλήρως τη σημασία που έχει η παροχή βοήθειας προς την Ελλάδα και κάνει ό,τι είναι δυνατό προς την κατεύθυνση αυτή. Εξάλλου, τα σχετικά με τις ενέργειες στη θάλασσα είχαν ήδη συμφωνηθεί μεταξύ των δύο χωρών τον Αύγουστο. Επιπλέον έχουν ξεκινήσει ενέργειες στη ξηρά και στον αέρα, σε κλίμακα που εμπεριέχει

μεγάλους κινδύνους για τα άλλα μέτωπα, και για το λόγο αυτό οι λεπτομέρειες δεν μπορούν να κοινοποιηθούν ακόμη. Εξουσιοδοτείται ο Palairet να μεταφέρει τα παραπάνω, εμπιστευτικά, στον Ι. Μεταξά.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 782, most immediate, απόρρ., 29 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8063.

29/10/1940 40

Το F.O. τηλεγραφεί στον Palairet σχετικά με το από 28 Οκτωβρίου τηλεγράφημά του 1001, ότι μπορεί να διαβεβαιώσει την ελληνική Κυβέρνηση πως η βρετανική πλευρά θα εκπληρώσει πλήρως την υπόσχεσή της για οικονομική βοήθεια, η οποία θα καλύψει τις ελληνικές ανάγκες σε στερλίνες. Οι τεχνικές λεπτομέρειες εξετάζονται και στο μεταξύ η Τράπεζα της Αγγλίας προκαταβάλλει στον ειδικό λογαριασμό της Τράπεζας της Ελλάδος πέντε εκατομμύρια στερλίνες για τις άμεσες ελληνικές ανάγκες και την κάλυψη του νομίσματος που θα εκδοθεί. Ερωτάται ο Palairet εάν μπορεί να υπολογίσει τη φύση των ελληνικών αγορών, καθώς ίσως υπάρξει ανάγκη επιπλέον προκαταβολής.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 785, immediate, 29 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8074.

29/10/1940 41

Ο Knatchbull-Hugessen τηλεγραφεί στο F.O., απαντώντας σε σχετικό ερώτημα, ότι ο Saracoglu του τόνισε πως, μετά την επίθεση εναντίον της Ελλάδας, η κοινή γνώμη της χώρας του αναρωτιέται πόσο σύντομα θα οδηγηθεί η Τουρκία σε πόλεμο, καθώς δεν ελπίζει πλέον ότι θα μείνει ουδέτερη. Εάν η Βουλγαρία επιτεθεί στην Ελλάδα, η Τουρκία θα εισέλθει στον πόλεμο. Το ίδιο θα πράξει και εάν η Γερμανία κινηθεί μέσω Βουλγαρίας εναντίον της Ελλάδας, καθώς θα πρόκειται για κίνηση εναντίον και της Τουρκίας. Προς το παρόν η τουρκική Κυβέρνηση θα συγκρατήσει τη Βουλγαρία, όπως της ζήτησε εξάλλου και η Ελλάδα. Η ασφάλεια της Ελλάδας αποτελεί ζήτημα ζωτικής σημασίας για την Τουρκία, η οποία διατηρεί τα στρατεύματά της στη Θράκη και θα παράσχει κάθε δυνατή βοήθεια προς την Ελλάδα. Ωστόσο δεν θα εισέλθει προς το παρόν στον πόλεμο, ούτε θα στείλει στρατεύματα στην Ελλάδα, για να μην εξασθενήσουν οι δυνάμεις της στη Θράκη.

Knatchbull-Hugessen προς F.O.
Τηλ. 1386, immediate, 29 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8092.
F.O. προς Knatchbull-Hugessen.
Τηλ. 1138, most immediate, 28 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8092.

29/10/1940 42

Ο Knatchbull-Hugessen τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο Saracoglu του ανέφερε πως η βουλγαρική Κυβέρνηση έχει διαβεβαιώσει τον Τούρκο Πρέσβη στη Σόφια ότι θα κάνει τα πάντα, για να διατηρήσει την ουδετερότητά της και να προστατεύσει την ανεξαρτησία της. Ο Τούρκος Υπουργός αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στη δέσμευση περί ουδετερότητας, και δεν θεωρεί πλέον οποιαδήποτε σχετική δήλωση εκ μέρους της Τουρκίας αναγκαία.

Knatchbull-Hugessen προς F.O.
Τηλ. 1386, immediate, 29 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8092.
F.O. προς Knatchbull-Hugessen.
Τηλ. 1138, most immediate, 28 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8092.

29/10/1940 43

Ο Knatchbull-Hugessen είναι πεπεισμένος ότι ο Saracoglu θα ενεργήσει υπέρ της Βρετανίας, κατά το δυνατόν, και εναντίον της Ιταλίας. Κατά τη διάρκεια της μεταξύ τους συζήτησης, ο Τούρκος Υπουργός δεν δεσμεύτηκε σαφώς για οτιδήποτε, αλλά συμφώνησε να εξετάσει τυχόν συγκεκριμένες βρετανικές προτάσεις. Σημείωσε ότι προς το παρόν κρίνει πως δεν συμφέρει ούτε τη Βρετανία να χρησιμοποιήσει τον εναέριο χώρο ή τα χωρικά ύδατα της χώρας του. Εξάλλου, είναι αντίθετος να διακοπούν οι διπλωματικές σχέσεις με την Ιταλία ή τη Γερμανία, καθώς το γεγονός αυτό θα μπορούσε να θεωρηθεί από τις χώρες αυτές ως αποφασιστικό βήμα κήρυξης πολέμου.

Knatchbull-Hugessen προς F.O.
Τηλ. 1386, immediate, 29 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8092.
F.O. προς Knatchbull-Hugessen.
Τηλ. 1138, most immediate, 28 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8092.

29/10/1940 44

Ο Knatchbull-Hugessen θεωρεί ότι θα ήταν δύσκολο να πείσει την τουρκική Κυβέρνηση να δηλώσει, από κοινού με τη βρετανική, πως θα παράσχει βοήθεια προς την Ελλάδα. Η δήλωση αυτή, ακόμη και εάν γινόταν, είναι πιθανό ότι δεν θα είχε ουσιαστικά αποτελέσματα. Τονίζει ότι ιδιαίτερη δήλωση του Τούρκου Προέδρου [I. Inonu] θα αποτελούσε θετικό βήμα.

Knatchbull-Hugessen προς F.O.
Τηλ. 1386, immediate, 29 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8092.
F.O. προς Knathbull-Hugessen.
Τηλ. 1138, most immediate, 28 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8092.

29/10/1940 45

Ο Knatchbull-Hugessen τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο Saracoglu του ανέφερε πως υπογράμμισε στον Ραφαήλ ότι καταδικάζει την ιταλική επίθεση. Επίσης τόνισε, μεταξύ άλλων, πως το ζήτημα της συμμετοχής ή μη της Τουρκίας στον πόλεμο εξαρτάται από τη στάση που θα τηρήσουν οι άλλες χώρες και όχι η ίδια.

Knatchbull-Hugessen προς F.O.
Τηλ. 1386, immediate, 29 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8092.
F.O. προς Knatchbull-Hugessen.
Τηλ. 1138, most immediate, 28 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8092.

29/10/1940 46

Ο Βούλγαρος Πρέσβης στην Άγκυρα [Kyrof] τονίζει στον Knatchbull-Hugessen πως η χώρα του προτίθεται να διατηρήσει την ουδετερότητά της και τον ερωτά ποιά θα είναι η αντίστοιχη στάση της Τουρκίας. Ο Knatchbull-Hugessen απαντά ότι η στάση της Τουρκίας εξαρτάται κατά πολύ από την ίδια τη Βουλγαρία.

Knatchbull-Hugessen προς F.O.
Τηλ. 1386, immediate, 29 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8092.
F.O. προς Knatchbull-Hugessen.
Τηλ. 1138, most immediate, 28 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8092.

29/10/1940 47

Ο Τούρκος Πρόεδρος θα τονίσει σε μήνυμα που πρόκειται να εκφωνήσει κατά την έναρξη των εργασιών του τουρκικού Κοινοβουλίου, ότι : 1) η ουδετερότητα της Τουρκίας δεν θα εμποδίσει να διατηρηθούν οι φιλικές της σχέσεις με τις γειτονικές χώρες, αλλά και με τους εμπολέμους, εάν οι τελευταίοι έχουν καλή πίστη, 2) εξετάζει μαζί με τη σύμμαχο Βρετανία την κατάσταση που δημιουργήθηκε μετά τον εξαναγκασμό της Ελλάδας να εισέλθει στον πόλεμο. Η ασφάλεια και η προστασία της Ελλάδας αποτελεί ζήτημα ζωτικής σημασίας για την Τουρκία, ωστόσο, η εξάπλωση του πολέμου στην ευρύτερη περιοχή θα βλάψει όλες τις πλευρές, 3) εξακολουθούν να ισχύουν οι ισχυροί δεσμοί της χώρας του με τη Βρετανία, που διεξάγει ηρωικό και δύσκολο αγώνα.

Knatchbull-Hugessen προς F.O.
Τηλ. 1387, immediate, 29 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8092.

29/10/1940 48

Ο Sir R. Hoare, Πρεσβευτής της Βρετανίας στο Βουκουρέστι, τηλεγραφεί στο F.O. ότι οι εκεί διπλωματικές αποστολές της Γερμανίας και της Ιταλίας υποστηρίζουν πως οι Γερμανοί δεν γνώριζαν οτιδήποτε σχετικά με την ιταλική

επίθεση εναντίον της Ελλάδας. Εάν η τακτική αυτή δεν ακολουθείται από τους διπλωμάτες των χωρών αυτών και στις άλλες πρωτεύουσες, τότε ο Βρετανός Πρεσβευτής υποθέτει ότι έχει ως στόχο να καθησυχάσει την κοινή γνώμη στη Ρουμανία.

R. Hoare προς F.O.
Τηλ. 1466, 29 Οκτ. 1940. F.O.371/24920/R8122.

29/10/1940 49

Ο Σουηδός Υπουργός Εξωτερικών αναφέρει στον Mallet, Πρέσβη της Βρετανίας στη Στοκχόλμη, πόσο τον αηδίασε η ιταλική επίθεση εναντίον της Ελλάδας. Ο Υπουργός τείνει να αποδώσει την επίθεση αυτή στην αποτυχία του Άξονα στα άλλα μέτωπα, καθώς πιστεύει ότι η όλη εξέλιξη του πολέμου έχει μεταβληθεί λόγω της επιτυχούς βρετανικής αντίστασης κατά τη διάρκεια των δύο τελευταίων μηνών.

V.A.L. Mallet (Πρεσβευτής Βρετανίας στη Στοκχόλμη) προς F.O.
Τηλ. 1133, 29 Οκτ. 1940. F.O.371/24920/R8121.

29/10/1940 50

Ο Βρετανός Πρόξενος στο Split της Γιουγκοσλαβίας τηλεγραφεί στο F.O. ότι έχει βάσιμους λόγους να πιστεύει πως θα είχε ιδιαίτερα συμβολική σημασία η επιτυχής κατάληψη της Κέρκυρας από βρετανικές δυνάμεις, καθώς θα ενεθάρρυνε την κοινή γνώμη της Γιουγκοσλαβίας και θα ενδυνάμωνε την απόφασή της να αντισταθεί εναντίον τυχόν επίθεσης του Άξονα.

Πρόξενος Βρετανίας στο Split προς F.O.
Τηλ. 39, immediate, 29 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8100.

29/10/1940 51

Ο Βρετανός Στρατιωτικός Ακόλουθος στο Βελιγράδι τηλεγραφεί στο βρετανικό Υπουργείο Πολέμου (War Office) (W.O.) ότι ο Αρχηγός του γιουγκοσλαβικού Γενικού Επιτελείου τόνισε σε φιλικά προσκείμενο ακόλουθο ουδέτερης χώρας πως το ύψος και η αποτελεσματικότητα της βρετανικής βοήθειας προς την Ελλάδα θα επιδράσουν σημαντικά στη στάση που θα κρατήσει η Γιουγκοσλαβία στην ιταλο-ελληνική σύγκρουση. Η γιουγκοσλαβική στάση θα εξαρτηθεί φυσικά κατά πολύ και από εκείνη της Γερμανίας. Ο Ακόλουθος σημειώνει ότι ο Γιουγκοσλάβος Υπουργός Εξωτερικών εξέφρασε τις ίδιες επίσης απόψεις κατά τη συζήτηση που είχε μαζί του.

Campbell προς F.O.
Τηλ. 827, 29 Οκτ. 1940. F.O.371/24920/R8182.

30/10/1940 52

Ο Palairet ερωτά το F.O. εάν η βρετανική Κυβέρνηση θα μπορούσε να απευθύνει προειδοποίηση προς την Ιταλία ότι η Αθήνα έχει δικαίωμα να θεωρηθεί ανοχύρωτη πόλη, όπως και η Ρώμη, και να προστατευθούν τα μνημεία της από βομβαρδισμούς. Σημειώνει ότι η Αθήνα δεν έχει βομβαρδισθεί μέχρι στιγμής.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1011, 30 Οκτ. 1940. F.O.371/24920/R8123.

30/10/1940 53

Ο Palairet τονίζει στο F.O. ότι έχει ιδιαίτερη σημασία να δίνεται η μεγαλύτερη δυνατή δημοσιότητα σε οποιαδήποτε βοήθεια της Βρετανίας προς την Ελλάδα, στα πλαίσια των όρων ασφαλείας φυσικά. Ακόμη και η παραμικρή συνδρομή, εάν προβληθεί σωστά, θα συμβάλει κατά πολύ να διατηρηθεί υψηλό το ηθικό των Ελλήνων.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1012, 30 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8095.

30/10/1940 54

Ο Palairet ενημερώνει το Γ.Σ.Μ.Α., καθώς και τους Βρετανούς Ανώτατους Στρατιωτικούς Διοικητές Μέσης Ανατολής (Commanders-in-Chief Middle East), ότι οι ελληνικές αρχές είναι έτοιμες να παράσχουν κάθε βοήθεια προς τη βρετανική πλευρά για τη χρησιμοποίηση βάσεων στην Ελλάδα, καθώς και απόλυτη ελευθερία κινήσεων. Επιθυμούν απλώς να ενημερώνονται για τις βρετανικές προθέσεις και τις σχεδιαζόμενες ενέργειες.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1013, immediate, 30 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8114.

30/10/1940 55

Οι ελληνικές αρχές δεν αναμένουν να τους ζητηθεί η άδεια για οποιαδήποτε βρετανική ενέργεια στην Κρήτη, αλλά επιθυμούν απλώς να ενημερώνονται. Αντιμετωπίζουν ιδιαιτέρως ευνοϊκά την παρουσία βρετανικών στρατευμάτων στο νησί και πληροφορήθηκαν με ικανοποίηση ότι θα εγκατασταθούν Βρετανοί σε αμυντικές θέσεις εκεί. Θα ήταν ικανοποιητικότερο, εάν τα βρετανικά στρατεύματα μπορούσαν να φυλάσσουν τις υπάρχουσες εγκαταστάσεις· εάν όμως κριθεί αναγκαίο, αυτό μπορεί να γίνει από ελληνικά στρατεύματα. Ο Palairet προτείνει να σταλεί στην Κρήτη πλήρως εξοπλισμένο βρετανικό τάγμα, με υποστήριξη μεταφορικών μέσων. Τονίζει ότι οι κάτοικοι του νησιού είναι απο-

φασισμένοι να αντισταθούν εναντίον κάθε εχθρικής απόβασης. Το βρετανικό αναγνωριστικό απόσπασμα, που ήδη βρίσκεται στην Κρήτη, θα αναφέρει τις ανάγκες που υπάρχουν, αλλά σε κάθε περίπτωση η παρουσία βρετανικών στρατευμάτων θα έχει ανεκτίμητα οφέλη για το ηθικό των Ελλήνων.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1013, immediate, 30 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8114.

30/10/1940 56

Ο Palairet ενημερώνει το Γ.Σ.Μ.Α. και τους Ανώτατους Στρατιωτικούς Διοικητές Μέσης Ανατολής ότι το βρετανικό αναγνωριστικό απόσπασμα, που βρίσκεται στην Κρήτη, έτυχε ενθουσιώδους υποδοχής στον κόλπο της Σούδας την προηγουμένη. Το ίδιο συνέβη και με το βρετανικό απόσπασμα που βρίσκεται στο Φάληρο.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1013, immediate, 30 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8114.

30/10/1940 57

Ο Palairet αναφέρεται στο από 29 Οκτωβρίου τηλεγράφημά του 1003 και τονίζει ότι η μη αναμενόμενη έλλειψη σθένους της ιταλικής επίθεσης, ειδικότερα το γεγονός ότι δεν πραγματοποιήθηκε επιχείρηση εναντίον της Κέρκυρας, θεωρείται από τους Έλληνες ως ένδειξη ότι ίσως οι Ιταλοί δεν ήταν προετοιμασμένοι να αντιμετωπίσουν απόρριψη του τελεσιγράφου τους. Πιθανόν ανέμεναν ότι η Ελλάδα θα αντιδρούσε όπως η Δανία. Είναι χαρακτηριστικό ότι μόλις στις 30 Οκτωβρίου ανέλαβε η ουγγρική Διπλωματική Αντιπροσωπεία την προστασία των ιταλικών συμφερόντων στην Ελλάδα.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1015, immediate, 30 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8095.

30/10/1940 58

Ο Palairet προτείνει να πραγματοποιηθεί άμεση επίθεση εναντίον των ιταλικών δυνάμεων στην Αλβανία από βρετανικά αεροσκάφη, επιπλέον των επιθέσεων που έχουν προγραμματισθεί στο Taranto και το Brindisi, καθώς ίσως οι Ιταλοί δεν είναι ακόμη έτοιμοι να αντιμετωπίσουν επιθετικές ενέργειες αυτού του είδους.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1015, immediate, 30 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8095.

30/10/1940 59

Ο Έλληνας Αρχιστράτηγος [Α. Παπάγος] τονίζει στον Palairet ότι η Ελλάδα ζητεί από την Τουρκία πλήρη στρατιωτική υποστήριξη ή, εάν αυτό δεν είναι δυνατό, να δηλώσει η Τουρκία δημόσια ότι θα κηρύξει πόλεμο στη Βουλγαρία, σε περίπτωση που η τελευταία επιτεθεί εναντίον της Ελλάδας. Με τη δήλωση αυτή η Ελλάδα θα μπορέσει να μεταφέρει μεγάλο όγκο δυνάμεών της από τα ελληνο-βουλγαρικά σύνορα στο μέτωπο της Αλβανίας, όπου χρειάζονται επειγόντως. Ο Αρχιστράτηγος θα ήταν ευγνώμων, σε περίπτωση που η Τουρκία δεν παράσχει τελικά στρατιωτική υποστήριξη, να χρησιμοποιήσει ο Palairet την επιρροή του ώστε να πεισθεί να προμηθεύσει στην Ελλάδα ορισμένα πολεμικά εφόδια ζωτικής σημασίας. Εάν η τουρκική πλευρά συμφωνήσει, ο Αρχιστράτηγος θα της παραδώσει κατάλογο των ελληνικών αναγκών.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1016, immediate, 30 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8092.

30/10/1940 60

Ο Palairet απαντά στο τηλεγράφημα 776 του F.O. ότι οι ελληνικές αρχές συμφώνησαν να αποστείλουν αμέσως, δια θαλάσσης, τα πυρομαχικά που δεν χρειάζονται επειγόντως οι ίδιες. Η ελληνική Κυβέρνηση ζητεί, για να εξασφαλισθεί η μελλοντική λειτουργία του Πυριτιδοποιείου, να παρασχεθεί η αναγκαία βρετανική ναυτική προστασία στο πλοίο το οποίο μεταφέρει πρώτες ύλες, που έχει παραγγείλει το Πυριτιδοποιείο, από το Πορτ Σάιντ στον Πειραιά.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1018, immediate, 30 Οκτ. 1940. F.O.371/24922/R8080.

30/10/1940 61

Ο Palairet τονίζει εμφαντικά στο F.O. ότι πρέπει να δοθεί άμεση υποστήριξη στην Ελλάδα. Ήδη έχουν περάσει τρεις μέρες πολέμου και δεν έχει εμφανισθεί αεροσκάφος, στρατιωτική μονάδα ή πολεμικό σκάφος της Βρετανίας στην Ελλάδα, γεγονός που η κοινή γνώμη σχολιάζει αρνητικά. Ο Palairet σημειώνει ότι γνωρίζει πως ο βρετανικός Στόλος κατευθύνεται προς την Ελλάδα, καθώς επίσης ότι θα εγκατασταθούν βρετανικές ναυτικές βάσεις ανεφοδιασμού στον κόλπο της Σούδας. Στο τελευταίο αυτό γεγονός προτίθεται να δώσει τη μεγαλύτερη δυνατή δημοσιότητα, την κατάλληλη στιγμή.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1019, most immediate, 30 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8114.

30/10/1940 62

Το Γ.Σ.Μ.Α. διαβεβαίωσε στις 29 Οκτωβρίου [την ελληνική πλευρά;] ότι θα πραγματοποιηθούν αεροπορικές επιθέσεις από τις βάσεις της Αιγύπτου, σε περίπτωση που ιταλικά στρατεύματα επιχειρήσουν να αποβιβασθούν στην Κρήτη. Ο Palairet σημειώνει, ωστόσο, ότι ούτε οι Έλληνες, ούτε οι ακόλουθοι της πρεσβείας του θεωρούν πως κινδυνεύει η Κρήτη άμεσα. Προτείνει να εγκαταλειφθεί το σχέδιο προάσπισης της Κρήτης και να παρασχεθεί κάθε βοήθεια στους Έλληνες για να συντρίψουν τους Ιταλούς.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1019, most immediate, 30 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8114.

30/10/1940 63

Ο Palairet τονίζει στο F.O. ότι θα ήταν καταστροφικό, εάν η βρετανική Κυβέρνηση υπαναχωρήσει και δεν πραγματοποιήσει αεροπορικές επιθέσεις στο Taranto και το Brindisi, από το αεροδρόμιο της Ελευσίνας, όπως είχε προτείνει ο Βρετανός Αξιωματικός Επικεφαλής των Αεροπορικών Δυνάμεων Μέσης Ανατολής (Air Officer Commanding-in-Chief Middle East) στον Βρετανό Αεροπορικό Ακόλουθο στην Αθήνα, στις 28 Οκτωβρίου. Υπενθυμίζει ότι η πρόταση αυτή είχε γίνει ενθέρμως δεκτή από τους Έλληνες. Οποιαδήποτε άμεση βρετανική ενέργεια είναι ζωτικής σημασίας, έστω και εάν πρόκειται για χαμηλή πτήση αεροσκάφους πάνω από την Αθήνα προς την Ελευσίνα, γεγονός που θα παρακολουθήσουν όλοι οι κάτοικοι της πόλης.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1019, most immediate, 30 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8114.

30/10/1940 64

Ο Σύμβουλος της Γερμανικής Πρεσβείας στην Αθήνα εκφράζει στον Ρουμάνο Στρατιωτικό Ακόλουθο την ιδιαίτερη δυσαρέσκειά του για την έκταση της ελληνικής αντίστασης, η οποία φοβάται ότι θα ενθαρρύνει την Τουρκία.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1147, απόρρ., 31 Οκτ. 1940. F.O.371/24920/R8187.

30/10/1940 65

Ο Βρετανός Στρατιωτικός Ακόλουθος στην Αθήνα τηλεγραφεί στον Βρετανό Ανώτατο Στρατιωτικό Διοικητή Μέσης Ανατολής (Commander-in-Chief Middle East) ότι ο Έλληνας Αρχιστράτηγος τον πληροφόρησε πως, σύμφωνα με το γιουγκοσλαβικό Επιτελείο, αφίχθησαν στο αλβανικό μέτωπο τέσσερις επιπλέον

ιταλικές μεραρχίες. Επίσης ότι μεταφέρονται συνεχώς στρατιωτικές δυνάμεις, πυροβολικό και εφόδια από και προς την Ιταλία και την Αλβανία. Ζητεί να αναληφθεί επειγόντως οποιαδήποτε ενέργεια είναι δυνατή, ώστε να διακοπεί η κίνηση αυτή, και να βομβαρδιστούν οι ιταλικές δυνάμεις στην Αλβανία, με βάση εκκίνησης από τα ελληνικά αεροδρόμια, για να καθυστερήσουν οι ιταλικές επιχειρήσεις.

Palairet προς F.O.
Τηλ. άνευ αριθ., 30 Οκτ. 1940. F.O.371/24920/R8136.

30/10/1940 66

Ο Βρετανός Στρατιωτικός Ακόλουθος στην Αθήνα τηλεγραφεί στον Ανώτατο Στρατιωτικό Διοικητή Μέσης Ανατολής ότι οι μάχες στο αλβανικό μέτωπο συνεχίζονται, αλλά δεν έχει σημειωθεί κάποια σημαντική εξέλιξη.

Palairet προς F.O.
Τηλ. άνευ αριθ., 30 Οκτ. 1940. F.O.371/24920/R8136.

30/10/1940 67

Η Πάτρα βομβαρδίζεται δύο φορές. Δεν προξενούνται ζημιές στην πόλη.

Palairet προς F.O.
Τηλ. άνευ αριθ., 30 Οκτ. 1940. F.O.371/24920/R8136.

30/10/1940 68

Η ελληνική Κυβέρνηση, λόγω των νέων συνθηκών που έχει δημιουργήσει ο πόλεμος, έχει άκρως επείγουσα ανάγκη 20.000 τόννων κάθε είδους δημητριακών το μήνα. Επίσης χρειάζεται 1000 τόννους ακατέργαστα δέρματα, 1000 καφέ, 5.000 φασόλια και 50 τσάι, όχι όμως σε μηνιαία βάση. Ζητεί να καθοριστούν ακριβώς οι διαδικασίες προμηθειών, ώστε να μην υπάρξουν καθυστερήσεις στο μέλλον.

Πρεσβεία Βρετανίας στην Αθήνα προς Υπουργείο Οικονομικού Πολέμου Βρετανίας.
Τηλ. 401 ARFAR, 31 Οκτ. 1940. F.O.371/24907/R8208.

30/10/1940 69

Ο Βρετανός Γενικός Πρόξενος στη Θεσσαλονίκη τηλεγραφεί στο F.O. ότι η γενική επιστράτευση εξελίσσεται ομαλά, χωρίς να υπάρχει προς το παρόν κάποια ιταλική παρέμβαση. Οι Έλληνες κρατούν τις γραμμές τους. Στις 28 του μηνός εκδηλώθηκε ισχυρή ιταλική πίεση προς την Κόνιτσα και το αριστερό άκρο του μετώπου. Η Κόνιτσα εκκενώθηκε, αλλά οι ελληνικές δυνάμεις επανήλθαν στην

πόλη την επομένη. Το Αρχηγείο του Γ΄ Σώματος Στρατού θα μεταφερθεί από τη Θεσσαλονίκη σε λίγες μέρες.

Γενικός Πρόξενος Βρετανίας στη Θεσσαλονίκη προς F.O.
Τηλ. άνευ αριθ., most immediate, 30 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8095.

30/10/1940 70

Ο Βρετανός Γενικός Πρόξενος στη Θεσσαλονίκη τηλεγραφεί στο F.O. ότι το ηθικό των Ελλήνων είναι εξαιρετικά υψηλό, αλλά, για να διατηρηθεί στα επίπεδα αυτά, θα χρειαστεί να υπάρξει βοήθεια προς την Ελλάδα από το εξωτερικό. Σημειώνει ότι η Γερμανία και η Ιταλία, με καταιγιστικά ραδιοφωνικά τους μηνύματα, ισχυρίζονται πως η βοήθεια της Βρετανίας προς την Ελλάδα θα περιορισθεί απλώς στην παροχή διαβεβαιώσεων και δεν θα είναι ουσιαστική.

Γενικός Πρόξενος Βρετανίας στη Θεσσαλονίκη προς F.O.
Τηλ. άνευ αριθ., most immediate, 30 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8095.

30/10/1940 71

Το F.O. πληροφορεί τον Palairet ότι εξετάζει τη δυνατότητα να σταλούν ένα ή δύο φορτία κάρβουνου από την Αίγυπτο, για την άμεση κάλυψη των ελληνικών αναγκών. Ερωτά εάν η ελληνική Κυβέρνηση μπορεί να διαθέσει τα πλοία για τη μεταφορά τους.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 666 ARFAR, 30 Οκτ. 1940. F.O.371/24907/R8107.

30/10/1940 72

Το F.O. αναφέρεται στο τηλεγράφημα 1381 του Knatchbull-Hugessen, καθώς και σε τρία άλλα τηλεγραφήματά του που επίσης αφορούν τη στάση της Τουρκίας ως προς την ιταλική επίθεση εναντίον της Ελλάδας. Σημειώνει με ικανοποίηση το γεγονός ότι η Ελλάδα μπορεί να βασίζεται απόλυτα στην Τουρκία, σε περίπτωση που δεχθεί επίθεση από τη Βουλγαρία. Διαπιστώνει όμως πως δεν φαίνεται ότι η τουρκική Κυβέρνηση έχει διασαφηνίσει πλήρως το ζήτημα με τη βουλγαρική πλευρά και πρέπει να καταβληθεί κάθε προσπάθεια, ώστε η τελευταία να μην ενεργήσει, ως συνήθως, υπέρ των Γερμανών.

F.O. προς Sir H. Knatchbull-Hugessen (Πρεσβευτή Βρετανίας στην Άγκυρα).
Τηλ. 1153, immediate, 30 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8069.

30/10/1940 73

Ο Τούρκος Πρωθυπουργός [R. Saydan] πληροφορεί τον Knatchbull-Hugessen

ότι, σύμφωνα με τον πρεσβευτή της χώρας του στο Βερολίνο, ο Έλληνας Πρεσβευτής [Α. Ραγκαβής] έδειξε το κείμενο του ιταλικού τελεσιγράφου στον επικεφαλής του γερμανικού Υπουργείου Εξωτερικών και ο τελευταίος, ο οποίος αντικαθιστούσε τον Υπουργό J. von Ribbentrop που απουσίαζε, εξέφρασε μεγάλη έκπληξη και ανησυχία.

Knatchbull-Hugessen προς F.O.
Τηλ. 1391, 30 Οκτ. 1940. F.O.371/24920/R8122.

30/10/1940 74

Ο Knatchbull-Hugessen τηλεγραφεί στο F.O. πως οι τουρκικές γενικές διαβεβαιώσεις, ότι θα παρασχεθεί βοήθεια προς την Ελλάδα, είναι απολύτως ικανοποιητικές, υπό τις παρούσες συνθήκες και εφόσον η Βρετανία δεν επιθυμεί την άμεση είσοδο της Τουρκίας στον πόλεμο. Η τουρκική Κυβέρνηση θα στείλει χωρίς καθυστέρηση πυρομαχικά αντι-αρματικών όπλων στην Ελλάδα. Ο Knatchbull-Hugessen πιστεύει ότι η Τουρκία θα πρέπει να παραμείνει ουδέτερη, τουλάχιστον μέχρι την επομένη άνοιξη, και στο μεταξύ να της δοθεί από τη Βρετανία πολεμικό υλικό, καθώς και η μεγαλύτερη δυνατή τεχνική υποστήριξη, ώστε να είναι πλήρως προετοιμασμένη.

Knatchbull-Hugessen προς F.O.
Τηλ. 1393, immediate, 30 Οκτ. 1940. F.O.371/24920/R8135.

30/10/1940 75

Ο Knatchbull-Hugessen τηλεγραφεί στο F.O. ότι η τουρκική Κυβέρνηση έχει καταστήσει απολύτως σαφή τη θέση της στην Κυβέρνηση της Βουλγαρίας, καθώς και στον Γερμανό Πρεσβευτή στην Άγκυρα [F. von Papen]. Στον τελευταίο τονίστηκε ότι είναι παράλογο να κατηγορείται η Ελλάδα πως παρέχει προμήθειες στο βρετανικό Ναυτικό, τη στιγμή που η ίδια αγοράζει κάρβουνο από τη Βρετανία, δεν διαθέτει πηγές πετρελαίου και προμηθεύεται σε μεγάλο βαθμό σιτάρι από την Τουρκία. Τονίσθηκε επίσης ότι η "άτιμη και βρώμικη" επίθεση της Ιταλίας θα έχει επιπτώσεις στη Γερμανία.

Knatchbull-Hugessen προς F.O.
Τηλ. 1393, immediate, 30 Οκτ. 1940. F.O.371/24920/R8135.
Knatchbull-Hugessen προς F.O.
Τηλ. 1397, immediate, 31 Οκτ. 1940. F.O.371/24920/R8135.

30/10/1940 76

Ο Lampson ενημερώνει το F.O. ότι με τη σύμφωνη γνώμη του Ανώτατου Στρατιωτικού Διοικητή Μέσης Ανατολής, του Έλληνα Πρεσβευτή στο Κάιρο [Δ. Κα-

ψάλη], καθώς και την έγκριση του Ι. Μεταξά, έκανε τις απαραίτητες ρυθμίσεις, ώστε οι στρατεύσιμοι Έλληνες της Αιγύπτου, μεταξύ 26 και 40 ετών, να κληθούν να καταταγούν. Θα συγκροτηθούν ελληνικές μονάδες με Έλληνες αξιωματικούς και Βρετανούς συνδέσμους, υπό τη διοίκηση του Γ.Σ.Μ.Α. Ο Αιγύπτιος Πρωθυπουργός είναι επίσης σύμφωνος. Η βρετανική πλευρά θα διαθέσει τον εξοπλισμό και θα αντιμετωπίσει ευνοϊκά τα οικονομικά ζητήματα των μονάδων. Η ελληνική παροικία αριθμεί περίπου 120.000 άτομα και ελπίζεται ότι η στρατολογία θα έχει καλά αποτελέσματα.

Sir M. Lampson (Πρεσβευτής Βρετανίας στο Κάιρο) προς F.O.
Τηλ. 1418, 30 Οκτ. 1940. F.O.371/24920/R8141.

30/10/1940 77

Ανώτατος αξιωματούχος του γιουγκοσλαβικού Υπουργείου Εξωτερικών τονίζει στον Campbell ότι το Υπουργείο πληροφορήθηκε με φρίκη πως ο Πρέσβης του στο Λονδίνο [Soubbotitch] φαίνεται να ισχυρίσθηκε στο F.O. πως η Ελλάδα δεν έχει τίποτα θα φοβηθεί από τη Γιουγκοσλαβία. Ο Πρέσβης δεν είχε καμία οδηγία να προβεί στη δήλωση αυτή, που παραποιεί εντελώς τη γιουγκοσλαβική στάση στην ιταλο-ελληνική σύγκρουση. Η Γιουγκοσλαβία επιθυμεί να κάνει ό,τι μπορεί για να βοηθήσει την Ελλάδα, στα περιορισμένα πλαίσια που επιβάλλουν οι παρούσες συνθήκες. Ο Γιουγκοσλάβος Υπουργός Εξωτερικών επιθυμεί να διασκεδασθεί τυχόν ατυχής εντύπωση που δημιουργήθηκε στο F.O.

Campbell προς F.O.
Τηλ. 838, 30 Οκτ. 1940. F.O.371/24926/R8133.
F.O. προς Campbell.
Τηλ. 669, 2 Νοεμ. 1940. F.O.371/24926/R8133.

30/10/1940 78

Ο Campbell τηλεγραφεί στο F.O. ότι η γιουγκοσλαβική Κυβέρνηση έχει βοηθήσει σημαντικά την Ελλάδα τις τελευταίες μέρες, με έμμεσο τρόπο, καθώς ο Γιουγκοσλάβος Υπουργός Εξωτερικών τόνισε στους πρεσβευτές της Γερμανίας, της Ιταλίας και της Βουλγαρίας ότι κανείς δεν μπορεί να ξέρει πού θα σταματήσει η σύγκρουση, η οποία έχει αρχίσει και απειλεί την ειρήνη στα Βαλκάνια. Ο Campbell σημειώνει ότι με τη δήλωση αυτή υπονοείται ότι ίσως η Γιουγκοσλαβία αναγκασθεί να εισέλθει στον πόλεμο. Επίσης υπογραμμίζει ότι η Γιουγκοσλαβία δεν πρόκειται να δηλώσει ότι θα παραμείνει ουδέτερη.

Campbell προς F.O.
Τηλ. 838, 30 Οκτ. 1940. F.O.371/24926/R8133.

30/10/1940 79

Ο Γιουγκοσλάβος Υπουργός Εξωτερικών διαβεβαιώνει τον Πρεσβευτή της Ελλάδας στο Βελιγράδι ότι η γιουγκοσλαβική Κυβέρνηση θα αποκρούσει τυχόν ιταλικό αίτημα για τη διέλευση στρατευμάτων της Ιταλίας από το έδαφός της, ακόμη και εάν η Ιταλία χρησιμοποιήσει απειλές ή ασκηθούν πιέσεις και από τη Γερμανία. Επίσης αναφέρει ότι δεν αναμένει πως η Γερμανία θα ζητήσει να διέλθουν στρατεύματά της μέσω του Δούναβη, καθώς φαίνεται πως θα προτιμηθούν η Ρουμανία και η Βουλγαρία για το σκοπό αυτό.

Campbell προς F.O.
Τηλ. 845, immediate, 31 Οκτ. 1940. F.O.371/24920/R8197.

30/10/1940 80

Ο Γιουγκοσλάβος Υπουργός Εξωτερικών πληροφορεί τον Πρεσβευτή της Ελλάδας στο Βελιγράδι ότι ο Γερμανός Πρεσβευτής του ανέφερε, κατά τη σημερινή τους συνάντηση, πως η Γιουγκοσλαβία δεν έχει τίποτα να φοβηθεί από τη Γερμανία, η Βουλγαρία θα παραμείνει ουδέτερη και η Τουρκία δεν πρόκειται να κινηθεί, επειδή φοβάται την Ε.Σ.Σ.Δ. Ο Γερμανός Πρέσβης έδωσε την εντύπωση πως η χώρα του δεν επιθυμεί την εξάπλωση της σύγκρουσης, που αφορά αποκλειστικά την Ιταλία. Ελπίζει ότι οι δυνάμεις του Άξονα θα ρυθμίσουν μέσα σε λίγες μέρες τα θέματα με την Ελλάδα, δίχως να προκληθεί εκτεταμένη αιματοχυσία.

Campbell προς F.O.
Τηλ. 845, immediate, 31 Οκτ. 1940. F.O.371/24920/R8197.

30/10/1940 81

Ο Coulson απαντά στην από 29 Οκτωβρίου επιστολή του Σιμόπουλου ότι το Υπουργείο Οικονομικού Πολέμου (Ministry of Economic Warfare) ζήτησε από τις εταιρίες Shell και Vacuum Oil να καλύψουν τις ελληνικές ανάγκες, στα πλαίσια των δυνατοτήτων τους, από την Αίγυπτο και την Παλαιστίνη, σε συνεργασία με τις αρχές των χωρών αυτών.

J. E. Coulson (Υπουργείο Οικονομικού Πολέμου Βρετανίας) (Ministry of Economic Warfare) προς Χ. Σιμόπουλο (Πρεσβευτή Ελλάδας στο Λονδίνο).
30 Οκτ. 1940. F.O.371/24910/R8014.
Palairet προς F.O.
Τηλ. 1053, 2 Νοεμ. 1940. F.O.371/24910/R8175.

30/10/1940 82

Ο Σιμόπουλος παραδίδει στο F.O. μνημόνιο, το οποίο αναφέρεται στον τρόπο με τον οποίο η ελληνική Κυβέρνηση απέδειξε ότι το εύδρομο "Έλλη" βυθίσθη-

κε από ιταλικό υποβρύχιο στις 15 Αυγούστου. Επιτροπή αξιωματικών του Ναυτικού εξέτασε τμήματα της τορπίλης που είχε χρησιμοποιηθεί, καθώς και άλλα θραύσματα υλικού, και κατέληξε στο αναμφισβήτητο συμπέρασμα ότι ήταν ιταλικής κατασκευής.

Σιμόπουλος προς F.O.
Μνημόνιο, 30 Οκτ. 1940. F.O.371/24920/R8246.

30/10/1940 83

Ο Sir R. Craigie, Πρεσβευτής της Βρετανίας στο Τόκιο, τηλεγραφεί στο F.O. ότι οι Ιάπωνες παρακολουθούν με ιδιαίτερο ενδιαφέρον την εξέλιξη του πολέμου στη Μεσόγειο, καθώς επηρεάζει τη θέση τους στη Σιγκαπούρη. Ήδη τείνουν να παραλληλίσουν τη θέση της Ελλάδας με εκείνη της Νορβηγίας, ενώ, τυχόν αδυναμία της Βρετανίας να βοηθήσει αποτελεσματικά την Ελλάδα, θα ισχυροποιήσει τους ιαπωνικούς κύκλους που σχεδιάζουν επιθετικές ενέργειες εναντίον βρετανικών και ολλανδικών κτήσεων.

Sir R. Craigie (Πρεσβευτής Βρετανίας στο Τόκιο) προς F.O.
Τηλ. 2158, important, 30 Οκτ. 1940. F.O.371/24920/R8139.

31/10/1940 84

Το βρετανικό Υπουργείο Αεροπορίας (Air Ministry) τηλεγραφεί στο Γενικό Επιτελείο της R.A.F. Μέσης Ανατολής ότι έχει καταστεί πλέον απολύτως αναγκαία, από πολιτική άποψη, η αποστολή συμβολικής βρετανικής δύναμης στην Ελλάδα, ακόμη και εις βάρος των δυνάμεων που βρίσκονται στη Βρετανία. Το Υπουργείο έχει ρυθμίσει την άμεση αποστολή μίας μοίρας μαχητικών βομβαρδιστικών Blenheim, η αναχώρηση των οποίων αποδυναμώνει ελάχιστα μόνο την αεροπορική άμυνα της Αλεξάνδρειας. Σημειώνει ότι δεν υπάρχει αεροπορική αμυντική κάλυψη για την Κρήτη, καθώς το νησί δεν διαθέτει κατάλληλο αεροδρόμιο.

Γενικό Επιτελείο Βασιλικής Αεροπορίας (Royal Air Force) (R.A.F.) Μέσης Ανατολής προς Υπουργείο Αεροπορίας Βρετανίας (Air Ministry).
Αριθ. Χ.5224, απόρρ., 31 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8108.

31/10/1940 85

Ο Palairet διαμαρτύρεται έντονα στο F.O. διότι στις 06.15 ώρα Greenwich μεταδόθηκε εκπομπή του B.B.C. προς τον Ειρηνικό, με άκρως θλιβερό περιεχόμενο για την Ελλάδα. Αρχικά έγινε αναφορά στη δήλωση του Προέδρου F. D. Roosevelt ότι οι Η.Π.Α. παρέχουν συνεχώς αεροσκάφη στη Βρετανία, καθώς και στους εκτεταμένους βομβαρδισμούς της R.A.F. στην Αφρική, εναντίον στόχων

που οι Έλληνες θεωρούν δευτερεύοντες. Κατόπιν υπογραμμίσθηκε ότι η Ελλάδα μπορεί, με ελάχιστη μόνο βρετανική βοήθεια, να βομβαρδίσει τα Δωδεκάνησα, ενώ η ενίσχυσή της δεν έχει προς το παρόν στρατηγική σημασία. Ο Palairet τονίζει ότι οι εκπομπές αυτές έχουν ακροατές και στην Ελλάδα, τους οποίους η συγκεκριμένη εκπομπή απογοήτευσε βαθιά.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1021, most immediate, 31 Οκτ. 1940. F.O.371/24925/R8183.

31/10/1940 86

Ο Palairet επαλαναμβάνει εμφαντικά στο F.O. ότι έχει ζωτική σημασία για την Ελλάδα να αναλάβει δράση άμεσα η Βρετανία στην περιοχή. Θα μπορούσε να βομβαρδίσει την Ιταλία, από ελληνικές βάσεις, ή να στείλει αεροπορική μοίρα τύπου Hurricane προσωρινά στην Αθήνα. Η Ελλάδα θα ηττηθεί, εάν δεν διακοπεί η εναέρια γραμμή επικοινωνίας της Ιταλίας με την Αλβανία και τότε η Βρετανία θα υποστεί τη χειρότερη ηθική αποτυχία της από την έναρξη του πολέμου. Ο Palairet τονίζει ότι, εάν αναληφθούν με καθυστέρηση επιθετικές ενέργειες, η Βρετανία θα έχει να αντιμετωπίσει εκτός της Ιταλίας και τη Γερμανία.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1022, most immediate, 31 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8114.

31/10/1940 87

Ο Palairet τηλεγραφεί στον Churchill ότι ο Ι. Μεταξάς του ζήτησε να τον παρακαλέσει να αποστείλει όσα περισσότερα βρετανικά αεροσκάφη είναι δυνατό, για να συνδράμουν τους Ελληνες στο αλβανικό μέτωπο. Ο Μεταξάς είναι ικανοποιημένος από την πορεία των στρατιωτικών επιχειρήσεων, αλλά η παροχή αεροπορικής βοήθειας είναι απαραίτητη, λόγω της ανεπάρκειας της ελληνικής Αεροπορίας.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1023, most immediate, 31 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8114.

31/10/1940 88

Ο Palairet τονίζει στον Churchill ότι φοβάται μήπως η Βρετανία χάνει την ευκαιρία να καταφέρει αποφασιστικό χτύπημα εναντίον της Ιταλίας, καθώς δεν εκμεταλλεύεται άμεσα τη δυνατότητα που της προσφέρεται να βομβαρδίσει την Ιταλία και τα στρατεύματά της στα αλβανικά σύνορα, από ελληνικές αεροπορικές βάσεις. Θεωρεί ότι οι ενέργειες αυτές είναι πολύ σημαντικότερες από οτιδήποτε μπορεί, προς το παρόν, να επιτευχθεί στην Αίγυπτο και αφορούν την όλη έκβαση του πολέμου, όχι απλώς την ενίσχυση του ηθικού των Ελλήνων.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1023, most immediate, 31 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8114.

31/10/1940 89

Ο Palairet αναφέρει στον Ι. Μεταξά ότι οι ακόλουθοι της βρετανικής Πρεσβείας ερωτώνται από διάφορες πλευρές, για ποιό λόγο δεν επιτρέπεται στους βενιζελικούς αξιωματικούς να επανέλθουν στις ένοπλες δυνάμεις, την κρίσιμη αυτή στιγμή για τη χώρα. Ο Μεταξάς απαντά στον Palairet, που του έχει διευκρινίσει ότι ενεργεί με δική του πρωτοβουλία, πως εξέτασε όλες τις περιπτώσεις μία προς μία και προτίθεται να επαναφέρει ορισμένους από τους αξιωματικούς αυτούς. Υπάρχουν, ωστόσο, και άλλοι για τους οποίους δεν τρέφει καμία εμπιστοσύνη, "ως στρατιώτης και όχι ως πρωθυπουργός". Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι δεν επιθυμεί να επανέλθει στο θέμα.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1024, 31 Οκτ. 1940. F.O.371/24910/R8218.

31/10/1940 90

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο Ιταλός Πρεσβευτής στην Αθήνα ζήτησε επιτέλους από την ελληνική Κυβέρνηση να του δοθεί το διαβατήριό του. Σημειώνει ότι η ιταλική Κυβέρνηση κατακράτησε για δύο μέρες τηλεγράφημα της ελληνικής Κυβέρνησης, με το οποίο ανακαλούσε τον Έλληνα Πρεσβευτή από τη Ρώμη, γεγονός που αποδεικνύει πως οι Ιταλοί ήλπιζαν ότι η Ελλάδα θα αποδεχόταν το τελεσίγραφό τους.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1025, 31 Οκτ. 1940. F.O.371/24920/R8140.

31/10/1940 91

Ο Ι. Μεταξάς αναφέρει στον Palairet ότι δεν νομίζει πως ο ίδιος ο Ιταλός Πρεσβευτής στην Αθήνα, αντίθετα με την κυβέρνησή του, ανέμενε να γίνει δεκτό το ιταλικό τελεσίγραφο. Προσθέτει ότι, μετά το τέλος της συνάντησης που είχε με τον Ιταλό Πρεσβευτή [στις 28 Οκτωβρίου], ο τελευταίος φαινόταν ιδιαίτερα ικανοποιημένος, καθώς, όπως υποθέτει ο Μεταξάς, ήταν βέβαιος ότι η ιταλική επίθεση θα ταπείνωνε αμέσως την Ελλάδα.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1025, 31 Οκτ. 1940. F.O.371/24920/R8140.

31/10/1940 92

Ο Ι. Μεταξάς τονίζει στον Palairet ότι μόνον εάν η Ελλάδα δεχθεί επίθεση από

τη Βουλγαρία, θα μπορούσε να ζητήσει τη βοήθεια της Τουρκίας. Γνωρίζει, ωστόσο, τη σχετική παρέμβαση της Βρετανίας προς την τουρκική Κυβέρνηση και έχει δώσει οδηγίες στον Ραφαήλ να βρίσκεται σε στενή επαφή με τον Πρέσβη της Βρετανίας στην Άγκυρα. Θεωρεί ότι ίσως θα ήταν δυνατό να πεισθεί η Τουρκία να παραχωρήσει αεροσκάφη στην Ελλάδα. Εάν η τουρκική Κυβέρνηση αποφασίσει να παραμείνει ουδέτερη, θα μπορούσε πιθανόν η Βρετανία να την πείσει η ουδετερότητά της να έχει τη μορφή της ["φιλικής"] ουδετερότητας των Η.Π.Α. προς τη Βρετανία.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1027, 31 Οκτ. 1940. F.O.371/24920/R8135.

31/10/1940 93

Ο Ι. Μεταξάς αναφέρει στον Palairet ότι δεν έχει καμία ένδειξη για τις γερμανικές προθέσεις, αλλά αναμένει από μέρα σε μέρα πως οι σχέσεις της χώρας του με τη Γερμανία θα διακοπούν. Ο Palairet σημειώνει ότι ο Έλληνας Πρωθυπουργός δεν συναντήθηκε με τον Γερμανό Πρέσβη [Fuerst zu V. Erbach-Schoenberg], όπως είχε αρχικά θεωρηθεί.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1028, 31 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8095.

31/10/1940 94

Ο Hugh Jones, [εκπρόσωπος της Βρετανίας στη Διεθνή Οικονομική Επιτροπή (Δ.Ο.Ε.)], ενημερώνει το βρετανικό Υπουργείο Οικονομικών (Treasury) ότι η γερμανική Πρεσβεία στην Αθήνα επέδωσε διακοίνωση στην ελληνική Κυβέρνηση, με την οποία ζητεί: 1) αναθεώρηση των ρυθμίσεων του δανείου για το Σιδηρόδρομο Θεσσαλονίκης - Μοναστηρίου, προς όφελος των Γερμανών πιστωτών και 2) ρύθμιση για την εξυπηρέτηση των δανείων του 1881, 1884, 1887, 1889 και 1890. Η ελληνική Κυβέρνηση αντιμετωπίζει αρνητικά από τον Ιούνιο ήδη παρόμοιες προτάσεις της Γερμανίας. Η ανακίνηση του θέματος, που είχε για τελευταία φορά έλθει στο προσκήνιο το 1925, ίσως δηλώνει ότι περιήλθαν στους Γερμανούς νέες ποσότητες μετοχών των δανείων αυτών.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1030, 31 Οκτ. 1940. F.O.371/24914/R8198.

31/10/1940 95

Ο Ι. Μεταξάς αναφέρει στον Palairet ότι ενθουσιάστηκε με την πληροφορία πως οι Βρετανοί πρότειναν την αποστολή αεροσκαφών τους στην Ελευσίνα, λυπά-

ται όμως γιατί ακόμη δεν έχει φτάσει κανένα. Ο Palairet ελπίζει ότι θα εκπληρωθούν άμεσα οι προσδοκίες του Μεταξά, οι οποίες δημιουργήθηκαν μετά την πρόταση [της 28ης Οκτωβρίου] του Αξιωματικού Επικεφαλής των Αεροπορικών Δυνάμεων Μέσης Ανατολής.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1033, immediate, 31 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8114.

31/10/1940 96

Ο Palairet, συμπληρώνοντας το τηλεγράφημά του 1024, πληροφορεί το F.O. ότι η ελληνική Κυβέρνηση έχει αφήσει ελεύθερους όλους τους εξόριστους πολιτικούς αρχηγούς, οι οποίοι προσέφεραν τις υπηρεσίες τους στην Κυβέρνηση. Εχουν επίσης αφεθεί ελεύθεροι οι Κρητικοί που συνελήφθησαν μετά την άφιξη από αέρος στο νησί Βρετανού πράκτορα, όπως και ο ίδιος ο πράκτορας.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1036, 31 Οκτ. 1940. F.O.371/24910/R8218.

31/10/1940 97

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο Ρουμάνος Στρατιωτικός Ακόλουθος στην Αθήνα, ο οποίος είναι πάντα καλά πληροφορημένος και διατηρεί στενές επαφές με τους Ιταλούς, θεωρεί πως η πλειοψηφία των Ιταλών δεν είναι ενθουσιασμένη με την εκστρατεία εναντίον της Ελλάδας, καθώς είχε διαμορφωθεί η πεποίθηση ότι η επιχείρηση θα ήταν σύντομη και εύκολη, και μέμφεται τον Πρωθυπουργό B. Mussolini, ο οποίος έχει καταστήσει την Ιταλία "δούλο" της Γερμανίας. Ο Στρατιωτικός Ακόλουθος θεωρεί ότι, εάν δεν υπάρξει κάποια θεαματική ιταλική επιτυχία μέχρι την άνοιξη, η Ιταλία ίσως επιδιώξει να συνάψει ειρήνη. Οι Ιταλοί πιστεύουν ότι η Γερμανία τους αφήνει να κάνουν "τη βρώμικη δουλειά" και μόνον ελάχιστοι λυπούνται για την αποτυχία της εναντίον της Βρετανίας.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1147, απόρρ., 31 Οκτ. 1940. F.O.371/24920/R8187.

31/10/1940 98

Ο Palairet τονίζει στο F.O., σχετικά με το από 30 Οκτωβρίου τηλεγράφημά του 666, ότι, καθώς η Ελλάδα βρίσκεται σε περίοδο επιστράτευσης, θα υπάρξει μεγάλη και καταστροφική καθυστέρηση του ανεφοδιασμού της, εάν θα πρέπει η ελληνική Κυβέρνηση να εξασφαλίσει η ίδια τη μεταφορά του κάρβουνου από την Αίγυπτο. Η Κυβέρνηση προτείνει να προσεγγίσουν άμεσα τον Πειραιά ένα ή δύο φορτηγά πλοία που μεταφέρουν αυτή τη στιγμή κάρβουνο για την Αίγυπτο.

και να σταλεί αργότερα η αντίστοιχη ποσότητα, από τα φορτία που θα προορίζονται για την Ελλάδα.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 406 ARFAR, immediate, 31 Οκτ. 1940. F.O.371/24907/R8107.

31/10/1940 99

Ο Palairet τηλεγραφεί αναλυτικό κατάλογο των επειγουσών αναγκών σε στρατιωτικό εξοπλισμό, τον οποίο του υπέβαλαν οι ελληνικές στρατιωτικές αρχές. Ο κατάλογος περιλαμβάνει και πρώτες ύλες για το ελληνικό εργοστάσιο πυρομαχικών. Ζητεί να του τηλεγραφήσουν επειγόντως σε ποιό βαθμό μπορούν να ικανοποιηθούν οι ανάγκες αυτές.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 83 STOW, immediate, 84 STOW, 31 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8108.

31/10/1940 100

Το F.O. ενημερώνει τον Palairet πως η γερμανική προπαγάνδα εκμεταλλεύεται την εξαιρετική ευκαιρία που της προσφέρει το γεγονός ότι ο Ιταλός Πρεσβευτής στην Αθήνα και ο Έλληνας ομόλογός του στη Ρώμη βρίσκονται ακόμη στις θέσεις τους. Ο Άξονας επιδιώκει σταθερά να υπονομεύσει τη θέληση των Ελλήνων να αντισταθούν, καθώς και να χρησιμοποιήσει την πέμπτη φάλαγγα. Ο Palairet πρέπει να ζητήσει από την ελληνική Κυβέρνηση να διώξει τον Ιταλό Πρέσβη χωρίς καθυστέρηση και να ανακαλέσει τον δικό της από τη Ρώμη. Επίσης να την προειδοποιήσει ότι ο Γερμανός Πρέσβης, που θα παραμείνει στην Αθήνα, θα προσπαθήσει να εξασφαλίσει από την Ελλάδα, δίχως πόλεμο, ό,τι επιθυμεί ο Άξονας, προσφέροντας τις υπηρεσίες του ως διαμεσολαβητής με την Ιταλία.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 801, immediate, 31 Οκτ. 1940. F.O.371/24920/R8140.

31/10/1940 101

Ο Churchill τονίζει στον Palairet ότι κατανοεί απολύτως την επιθυμία των Ελλήνων να υπάρξει ορατή απόδειξη της βρετανικής υποστήριξης, όπως αναφέρεται στο τηλεγράφημά του 1019, καθώς και τη μεγάλη σημασία που έχει να διατηρηθεί υψηλό το ηθικό τους. Η συμβολή των περιορισμένων βρετανικών δυνάμεων που θα σταλούν στην Ελλάδα, θα πρέπει να καταστεί όσο το δυνατό αποτελεσματικότερη. Γίνονται ήδη ειδικές ρυθμίσεις για την εκτέλεση αεροπορικών επιθέσεων εναντίον της Ιταλίας και την εγκατάσταση ναυτικών δυνάμεων στην Κρήτη, από όπου θα ελέγχεται και το Ιόνιο. Η ελληνική Κυβέρνηση,

ωστόσο, θα πρέπει να μην τρέφει ανεδαφικές προσδοκίες και να έχει υπόψη της πως η Βρετανία εγγυήθηκε στο παρελθόν για την Ελλάδα από κοινού με τη Γαλλία, η "λιποταξία" της οποίας επιβάρυνε σοβαρά τη βρετανική θέση στη Λιβύη.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 806, most immediate, προσωπικό, απόρρ., 31 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8114.

31/10/1940 102

Το F.O. τηλεγραφεί στον Palairet ότι, εάν η βρετανική Κυβέρνηση προχωρούσε στην προειδοποίηση, στην οποία αναφέρεται το από 30 Οκτωβρίου τηλεγράφημά του 1011, θα ανελάμβανε την υποχρέωση να μη βομβαρδίσει ούτε η ίδια τη Ρώμη, εφόσον δεν θα βομβαρδιζόταν η Αθήνα. Το F.O. τονίζει ότι η βρετανική Κυβέρνηση δεν είναι έτοιμη να αναλάβει τη δέσμευση αυτή.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 807, 31 Οκτ. 1940. F.O.371/24920/R8123.

31/10/1940 103

Ο Knatchbull-Hugessen απαντά στο από 30 Οκτωβρίου τηλεγράφημα 1153 του F.O. ότι η τουρκική Κυβέρνηση τον βεβαίωσε πως θα καταστήσει σαφή τη θέση της στη βουλγαρική Κυβέρνηση. Οταν ο Τούρκος Πρέσβης επισκέφθηκε για δεύτερη φορά τον Υπουργό Εξωτερικών της Βουλγαρίας, εκείνος επανέλαβε την διαβεβαίωσή του της 29ης Οκτωβρίου, ότι η χώρα του θα παραμείνει ουδέτερη. Ο Τούρκος Πρέσβης τόνισε στον Υπουργό πως, σε αντίθετη περίπτωση, η Τουρκία θα αναγκασθεί να εισέλθει στον πόλεμο και σημείωσε ότι η κυβέρνησή του βρίσκεται σε στενή επαφή με τη βρετανική Κυβέρνηση.

Knatchbull-Hugessen προς F.O.
Τηλ. 1397, immediate, 31 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8069.

31/10/1940 104

Το F.O. αναφέρεται στα από 29 Οκτωβρίου τηλεγραφήματα 1386 και 1387 του Knatchbull-Hugessen και υπογραμμίζει ότι εγκρίνει κατ' αρχήν το περιεχόμενο του μηνύματος του Τούρκου Προέδρου. Θα πρέπει, ωστόσο, να παραλειφθεί το πρώτο σημείο, που ίσως δημιουργήσει την εντύπωση ότι η Τουρκία δεν επιθυμεί τυχόν διατάραξη των σχέσεών της με την Ιταλία. Επίσης να μη γίνει αναφορά στο ζήτημα της εξάπλωσης του πολέμου. Ζητεί από τον Knatcbull-Hugessen να εκφράσει την ικανοποίηση της βρετανικής Κυβέρνησης για το σημείο που αναφέρεται στους δεσμούς της Τουρκίας με τη Βρετανία.

F.O. προς Knatchbull-Hugessen.
Τηλ. 1159, most immediate, 31 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8092.

31/10/1940 105

Το F.O. αναφέρεται στα αιτήματα του Παπάγου προς την τουρκική Κυβέρνηση, τα οποία περιέχονται στο τηλεγράφημα 1016 του Palairet της προηγουμένης. Ζητεί από τον Knatchbull-Hugessen να προτείνει στον Τούρκο Πρόεδρο να περιλάβει στην αυριανή ομιλία του σαφή δήλωση προς τη βουλγαρική Κυβέρνηση ότι θα κηρύξει τον πόλεμο εναντίον της Βουλγαρίας, σε περίπτωση που η τελευταία επιτεθεί στην Ελλάδα. Το F.O. σημειώνει ότι η βρετανική Κυβέρνηση θα κρίνει εάν θα προβεί ή όχι σε δήλωση σχετικά με τη Βουλγαρία, αφού εκτιμηθούν τα αποτελέσματα της ομιλίας του Τούρκου Προέδρου, καθώς και της δήλωσης της Βρετανίας [ότι θα συνδράμει την Ελλάδα].

F.O. προς Knatchbull-Hugessen.
Τηλ. 1159, most immediate, 31 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8092.

31/10/1940 106

Ο Βρετανός Πρέσβης στη Βέρνη D. V. Kelly διαμηνύει στον [ομόλογό του στο Βατικανό] Sir F. D'Arcy Osborne ότι δεν νομίζει πως ο Πάπας [Πίος XII] θα προβεί σε οποιαδήποτε δήλωση σχετικά με την ιταλική επίθεση εναντίον της Ελλάδας, παρά το αναμφισβήτητο γεγονός πως δεν την εγκρίνει. Εξάλλου, δεν υφίστανται διπλωματικές σχέσεις μεταξύ Βατικανού και Ελλάδας.

D. V. Kelly (Πρεσβευτής Βρετανίας στη Βέρνη) προς F.O.
Τηλ. 1234, 31 Οκτ. 1940. F.O.371/24920/R8190.

31/10/1940 107

Ο Philip Nichols του F.O. τονίζει σε επιστολή του προς τον H. J. Bruce του βρετανικού Υπουργείου Πληροφοριών (Ministry of Information) ότι, από τη στιγμή που η Ελλάδα έχει εισέλθει στον πόλεμο στο πλευρό της Βρετανίας, είναι πολύ σημαντικό οι ελληνικές εκπομπές της βρετανικής ραδιοφωνίας να ενθαρρύνουν και να κολακεύουν τους Έλληνες. Θα πρέπει να τονίζεται ότι: 1) η ελληνική αντίσταση εξέπληξε δυσάρεστα την Ιταλία, 2) είναι βέβαιο πως οι Έλληνες δεν θα υποχωρήσουν, και 3) είναι υπερήφανοι που πολεμούν από κοινού με τους Βρετανούς. Επίσης να υπενθυμίζεται ότι ο ρωμαϊκός πολιτισμός οφείλει τα πάντα στην αρχαία Ελλάδα. Το τελευταίο, καθώς και τη γενικότερη αξία του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού, θα μπορούσε καλύτερα να σχηματοποιήσει κάποιος Βρετανός κλασικός φιλόλογος, που θα ανελάμβανε μέρος των εκπομπών.

P.B.B. Nichols (F.O.) προς H. J. Bruce (Υπουργείο Πληροφοριών Βρετανίας).
31 Οκτ. 1940. F.O.371/24925/R8128.

31/10/1940 108

Ο Σιμόπουλος πληροφορεί τον P. Nichols ότι η ελληνική Κυβέρνηση γνώριζε πως η ιταλική πλευρά διέθετε επαρκή αριθμό τεθωρακισμένων και είχε ζητήσει από τη βρετανική Κυβέρνηση να της προμηθεύσει αριθμό αντι-αρματικών όπλων, πριν από την έναρξη του πολέμου. Τότε παραδόθηκαν μόνον 22 όπλα, τα οποία δεν έχουν καμία αξία, λόγω έλλειψης κατάλληλων πυρομαχικών. Η Κυβέρνηση ζήτησε, μέσω του Palairet, να προμηθευθεί άμεσα τα πυρομαχικά αυτά από την Αίγυπτο. Ο Σιμόπουλος ελπίζει ότι όχι μόνο θα αντιμετωπισθεί χωρίς καθυστέρηση το αίτημα αυτό, αλλά και ότι η Βρετανία θα συνδράμει την Ελλάδα, παρέχοντάς της επιπλέον αντι-αρματικά όπλα.

P.B.B. Nichols.
Minute, 31 Οκτ. 1940. F.O.371/24916/R8288.

31/10/1940 109

Ο Campbell τηλεγραφεί στο F.O. ότι το "γνωστό πρόσωπο" [ο Αντιβασιλιάς Παύλος] θεωρεί πως η απόρριψη του ιταλικού τελεσιγράφου εκ μέρους της Ελλάδας, αποτελεί σημαντική πολιτική επιτυχία της Βρετανίας, τη στιγμή μάλιστα που η τελευταία βρίσκεται σε επικίνδυνη θέση. Μία μικρή χώρα έδειξε ότι πιστεύει πως η Βρετανία θα νικήσει. Η επιτυχής στρατιωτική εκμετάλλευση των συνθηκών που έχουν δημιουργηθεί θα έχει επιπτώσεις σε όλη την Εγγύς Ανατολή, ιδιαίτερα στα Βαλκάνια, ενώ επανάληψη των γεγονότων της Νορβηγίας θα ήταν ατυχής. Ελπίζει ότι η Βρετανία θα βοηθήσει την Ελλάδα άμεσα και αποτελεσματικά, ιδιαίτερα με αεροπορικές επιχειρήσεις, απαραίτητες για την ενίσχυση του ηθικού των Ελλήνων. Η ευκαιρία να καταφερθεί βαρύ χτύπημα στην Ιταλία είναι μοναδική.

Campbell προς F.O.
Τηλ. 839, immediate, 31 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8100.

31/10/1940 110

Ο Campbell τονίζει στο F.O. ότι οι απόψεις [του Αντιβασιλιά Παύλου] απηχούν τα αισθήματα της κοινής γνώμης της Γιουγκοσλαβίας, όπου ο κόσμος προβληματίζεται και δείχνει ότι αρχίζει να απογοητεύεται, καθώς δεν υπάρχουν νεότερα για κάποια άμεση και αποφασιστική βρετανική ενέργεια [υποστήριξης της Ελλάδας].

Campbell προς F.O.
Τηλ. 839, immediate, 31 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8100.

31/10/1940 111

Ο Campbell τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο Γερμανός Πρεσβευτής στο Βελιγράδι ανέφερε στον Έλληνα ομόλογό του πως η ιταλική επίθεση εναντίον της Ελλάδας ίσως αποβλέπει στη διασπορά των βρετανικών ναυτικών δυνάμεων στην περιοχή της ανατολικής Μεσογείου.

Campbell προς F.O.
Τηλ. 845, immediate, 31 Οκτ. 1940. F.O.371/24920/R8197.

31/10/1940 112

Ο Campbell τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο Γερμανός Πρεσβευτής στο Βελιγράδι επανέλαβε στον Έλληνα ομόλογό του ό,τι είχε αναφέρει στον Γιουγκοσλάβο Υπουργό Εξωτερικών στις 30 Οκτωβρίου, σχετικά με τις κινήσεις της Γερμανίας, της Βουλγαρίας και της Τουρκίας (τηλεγράφημα 845 του Campbell). Επιπλέον υιοθέτησε τις ιταλικές αιτιάσεις εναντίον της ελληνικής Κυβέρνησης και τόνισε ότι η Ελλάδα, ως μικρή χώρα, όφειλε να αποδεχθεί το ιταλικό τελεσίγραφο, καθώς δυστυχώς δεν υφίστανται οποιεσδήποτε ηθικές αναστολές υπό τις παρούσες συνθήκες. Τέλος υπογράμμισε στον Έλληνα Πρεσβευτή ότι ο Άξονας θα συντρίψει την Ελλάδα, εάν η τελευταία αρνηθεί να υποκύψει και βασισθεί στη βοήθεια της Βρετανίας.

Campbell προς F.O.
Τηλ. 846, εμπιστ., 31 Οκτ. 1940. F.O.371/24920/R8197.

31/10/1940 113

Ο Campbell τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο Έλληνας ομόλογός του στο Βελιγράδι εξέφρασε την ελπίδα πως θα μπορούσε να σταλεί έστω και συμβολική βρετανική αεροπορική δύναμη στην Ελλάδα το γρηγορότερο, για να ενισχυθεί το ηθικό των Ελλήνων.

Campbell προς F.O.
Τηλ. 847, important, 31 Οκτ. 1940. F.O.371/24919/R8100.

31/10/1940 114

Ο Sir S. Cripps, Πρεσβευτής της Βρετανίας στη Μόσχα, τηλεγραφεί στο F.O. ότι, σύμφωνα με γερμανικούς δημοσιογραφικούς κύκλους της σοβιετικής πρωτεύουσας, η Ιταλία δεν σκοπεύει να εξαπολύσει επίθεση μεγάλης κλίμακας εναντίον της Ελλάδας, αλλά αναμένει να υπάρξουν εσωτερικές διεργασίες που θα οδηγήσουν στη δημιουργία νέου ελληνικού κυβερνητικού σχήματος, το οποίο και θα εξασφαλίσει την αποδοχή των απαιτήσεών της. Ο Γερμανός Πρεσβευτής στη

Μόσχα επιβεβαίωσε τα παραπάνω, σε συζήτηση που είχε με πρεσβευτή άλλης χώρας, και τόνισε ότι η εσωτερική πολιτική κατάσταση της Ελλάδας είναι εξαιρετικά αβέβαιη.

Sir S. Cripps (Πρεσβευτής Βρετανίας στη Μόσχα) προς F.O.
Τηλ. 941, 31 Οκτ. 1940. F.O.371/24920/R8191.

31/10/1940 115

Ο Πρόεδρος του Βρετανικού Ερυθρού Σταυρού Στρατάρχης Sir P. Chetwode ζητεί από τον Palairet να ενημερώσει τον Ερυθρό Σταυρό στην Ελλάδα ότι θέτει όλους τους πόρους του στη διάθεσή του και έχει δώσει οδηγίες στον επικεφαλής του Βρετανικού Ερυθρού Σταυρού στο Κάιρο να αντιμετωπίσει τις ανάγκες του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού στα πλαίσια του δυνατού.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 798, immediate, 31 Οκτ. 1940. F.O.371/24926/R8162.

1/11/1940 116

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο Ιταλός Πρεσβευτής αναμένει την άφιξη στην Αθήνα των προξένων της χώρας του και θα αναχωρήσει από την Ελλάδα την επομένη ή την μεθεπομένη. Ο Palairet τόνισε στον Έλληνα Υφυπουργό Εξωτερικών πως η άμεση αποχώρηση του Ιταλού Πρεσβευτή έχει μεγάλη σημασία, καθώς θα σταματήσει την κυκλοφορία διάφορων κακόβουλων φημών. Ο Υφυπουργός κατανοεί το θέμα και θεωρεί γελοία την ιδέα ότι θα μπορούσε να υπάρξει γερμανική διαμεσολάβηση μεταξύ Ελλάδας και Ιταλίας. Επίσης και ο Μεταξάς διαβεβαιώνει τον Palairet ότι δεν τίθεται τέτοιο ζήτημα.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1041, 1 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8140.

1/11/1940 117

Το F.O. τηλεγραφεί στον Palairet ότι οι C.O.S. θεωρούν πως η Στρατιωτική Αποστολή της Βρετανίας στην Ελλάδα θα πρέπει να ενεργεί κατ' αρχήν ως σύνδεσμος για ζητήματα του ναυτικού, του στρατού και της αεροπορίας, με επικεφαλής τον Αντιναύαρχο C. E. Turle, [Ναυτικό Ακόλουθο της Βρετανίας στην Αθήνα], καθώς και τον Στρατιωτικό και Αεροπορικό Ακόλουθο της Βρετανίας στην Αθήνα. Το τμήμα της Αποστολής που αφορά τον στρατό θα ενισχυθεί από τη Μέση Ανατολή, ενώ για τη συμπλήρωσή της απαιτούνται επιπλέον αξιωματικοί του Ναυτικού και της Αεροπορίας, οι οποίοι θα σταλούν από τους ανώτατους στρατιωτικούς διοικητές Μεσογείου και Μέσης Ανατολής. Ελπίζεται ότι ο Palairet συμφωνεί με τα παραπάνω.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 809, immediate, 1 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8143.

1/11/1940 118

Το F.O. τηλεγραφεί στον Palairet σχετικά με τις ελληνικές ανάγκες σε καύσιμα, στις οποίες ο τελευταίος αναφέρθηκε στις 28 Οκτωβρίου (τηλεγράφημα 393). Αναφέρει ότι η United Kingdom Commercial Corporation (U.K.C.C.) επιχειρεί να αγοράσει και να στείλει στην Ελλάδα, άμεσα και επί πιστώσει, δύο φορτία κάρβουνου από την Ινδία. Στο μέλλον, ωστόσο, η ελληνική Κυβέρνηση θα πρέπει να εξασφαλίζει τον ανεφοδιασμό της χώρας από την Ινδία με δικά της πλοία, αποδεχόμενη την τιμή κάρβουνου της Κυβέρνησης της Ινδίας.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 668 ARFAR, 1 Νοεμ. 1940. F.O.371/24907/R8107.

1/11/1940 119

Ο P. Nichols διαβιβάζει στον Ταγματάρχη C. C. Markes του W.O. το από 31 Οκτωβρίου τηλεγράφημα 1021 του Palairet και τον ενημερώνει ότι το βρετανικό Υπουργείο Πληροφοριών έλαβε ανάλογο τηλεγράφημα από τον Ακολούθο Τύπου της Βρετανίας στην Κωνσταντινούπολη. Ο Βρετανός Ακόλουθος τονίζει ότι οι εκπομπές του B.B.C., στις οποίες υπογραμμιζόταν η μεγάλη δυσκολία που υπάρχει να δοθεί βοήθεια στην Ελλάδα, δημιούργησαν χειριστη εντύπωση στην πολυάριθμη ελληνική παροικία της Κωνσταντινούπολης. Επίσης αναφέρει ότι, παρά το γεγονός πως οι εκπομπές δεν πρέπει να έχουν υπεραισιόδοξο χαρακτήρα, όταν παρουσιάζουν την κατάσταση με ιδιαιτέρως μελανά χρώματα, καταρρακώνουν δίχως λόγο το ηθικό Ελλήνων και Τούρκων.

P.B.B. Nichols προς Ταγματάρχη C. C. Markes (Υπουργείο Πολέμου Βρετανίας) (War Office) (W.O.).
1 Νοεμ. 1940. F.O.371/24925/R8178.

1/11/1940 120

Ο P. Nichols τονίζει στον Markes ότι το B.B.C. απέτυχε να ακολουθήσει τη μέση οδό στις εκπομπές του για την Ελλάδα και παρουσίασε με εξαιρετικά απαισιόδοξο τρόπο τα γεγονότα. Ελπίζει ότι τα αρμόδια τμήματα του W.O., που τροφοδοτούν το B.B.C., θα μεριμνήσουν ώστε να μην εκφράζεται μεν υπεραισοδοξία για τις εξελίξεις, αλλά και να ανατραπούν τα καταθλιπτικά αποτελέσματα των πρόσφατων εκπομπών. Εχει μεγάλη σημασία να διατηρηθεί υψηλό το ηθικό των Ελλήνων και των Τούρκων ακροατών.

P.B.B. Nichols προς Markes.
1 Νοεμ. 1940. F.O.371/24925/R8178.

1/11/1940 121

Ο Lampson απαντά στο τηλεγράφημα 1213 του F.O. ότι ρύθμισε τη μετάδοση εκπομπής στα μεσαία ραδιοκύματα προς την Ελλάδα, στις 16.30 ώρα Greenwich, από το Κάιρο. Η εκπομπή θα ξεκινήσει στις 4 Νοεμβρίου και θα εγκαινιασθεί από τον Έλληνα Πρέσβη. Σημειώνει ότι η ίδια εκπομπή μπορεί να μεταδίδεται και στα βραχέα, την ίδια ώρα, εάν προταθεί συγκεκριμένη συχνότητα. Το κόστος των εκπομπών στα μεσαία και τα βραχέα είναι περίπου έξι αιγυπτιακές λίρες την ημέρα. Μόλις ολοκληρωθούν οι συνεννοήσεις, θα τηλεγραφήσει το ακριβές ποσό.

Lampson προς F.O.
Τηλ. 1434, 1 Νοεμ. 1940. F.O.371/24925/R8173.

1/11/1940 122

Ο Lampson τηλεγραφεί στο F.O. ότι κατανοεί πως το θέμα της αποτελεσματικότητας της βοήθειας προς την Ελλάδα ανησυχεί τον Palairet, αλλά οφείλει να τονίσει πως η απογύμνωση της Αιγύπτου θα δημιουργήσει σοβαρούς κινδύνους, αποτελεί άλλωστε και στόχο του εχθρού. Τονίζει ότι δεν θα είχε νόημα να σωθεί η Ελλάδα και να χαθεί η Αίγυπτος. Οι βρετανικές δυνάμεις βρίσκονται στην Αίγυπτο στα πλαίσια συγκεκριμένου σχεδίου, για την παρενόχληση και την καταστροφή των οδών ανεφοδιασμού και ενισχύσεων των ιταλικών δυνάμεων, και θα έβλαπτε ακόμη και τα ελληνικά συμφέροντα, η τυχόν μετακίνησή τους. Τα παραπάνω αποτελούν επίσης απόψεις του Ανώτατου Στρατιωτικού Διοικητή Μέσης Ανατολής, καθώς και του Αξιωματικού Επικεφαλής των Αεροπορικών Δυνάμεων Μέσης Ανατολής.

Lampson προς F.O.
Τηλ. 1436, most immediate, 1 Νοεμ. 1940. F.O.371/24919/R8114.

1/11/1940 123

Ο Knatchbull-Hugessen ενημερώνει το F.O. ότι η τουρκική Κυβέρνηση έχει διαμορφώσει τις εξής απόψεις σχετικά με την κατάσταση στα Βαλκάνια: 1) η σταθερή πολιτική της έναντι της Βουλγαρίας αποτελεί την πλέον αποτελεσματική υπηρεσία που μπορεί να προσφέρει στην Ελλάδα προς το παρόν, 2) η στενή συνεργασία μεταξύ Γιουγκοσλαβίας και Ελλάδας θα οφελήσει και τη Γιουγκοσλαβία, η οποία θα βρεθεί σε εξαιρετικά επικίνδυνη θέση, εάν οι Ιταλοί φθάσουν μέχρι τη Θεσσαλονίκη και η Βουλγαρία συνεργασθεί μαζί τους, 3) είναι βέβαιο ότι η Ε.Σ.Σ.Δ., με την οποία διατηρεί πολύ καλές σχέσεις, δεν θα στραφεί ανοιχτά εναντίον της Γερμανίας, παρά μόνον σε περίπτωση που εισέλθουν στον πόλεμο και οι Η.Π.Α., 4) η Ελλάδα θα μπορέσει να αντισταθεί για λίγες εβδομάδες, αλλά μόνον εάν της παρασχεθεί κάθε βοήθεια.

Knatchbull-Hugessen προς F.O.
Τηλ. 1168, 1 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8137.

1/11/1940 124

Ο Knatchbull-Hugessen τηλεγραφεί στο F.O. ότι μόλις του κοινοποιήθηκε το τηλεγράφημα 1016 του Palairet. Τονίζει ότι η τουρκική Κυβέρνηση δέχεται να εξετάσει τον κατάλογο των ελληνικών στρατιωτικών αναγκών, αλλά δεν μπορεί να δεσμευθεί ότι θα τις ικανοποιήσει.

Knatchbull-Hugessen προς F.O.
Τηλ. 1407, immediate, 1 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8135.

2/11/1940 125

Ο Γενικός Πρόξενος της Βρετανίας στη Θεσσαλονίκη τονίζει στον Palairet ότι είναι προφανές πως οι Ιταλοί βομβαρδίζουν απροστάτευτα αστικά κέντρα για να πανικοβάλουν τον άμαχο πληθυσμό. Η τακτική αυτή, που τόσο συνηθίζει ο Άξονας, έχει στόχο να πιέσει την ελληνική Κυβέρνηση να συνάψει ειρήνη με την Ιταλία, υπό την αιγίδα της Γερμανίας. Ήδη έχουν προκληθεί εκτεταμένες καταστροφές στο κέντρο της Θεσσαλονίκης και έχουν σκοτωθεί πολλοί άνθρωποι. Κάθε εργασία σταμάτησε, ενώ οι περισσότεροι κάτοικοι έμειναν χωρίς χρήματα, στα πρόθυρα του πανικού. Ο Πρόξενος προβλέπει ότι, εάν δεν σταλούν βρετανικά μαχητικά αεροσκάφη για να εμποδίσουν τους Ιταλούς να βομβαρδίζουν ανενόχλητοι, το ηθικό των αμάχων θα καταρρεύσει και θα υπάρξουν επιπτώσεις και στο ηθικό του στρατεύματος.

Γενικός Πρόξενος Βρετανίας στη Θεσσαλονίκη προς Palairet.
Τηλ. 79, most immediate, 2 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8184.

2/11/1940 126

Ο Βρετανός Γενικός Πρόξενος στη Θεσσαλονίκη τονίζει στον Palairet ότι, εάν η Βρετανία αφήσει την Ελλάδα να ηττηθεί κατά κράτος, δεν θα μπορεί να έχει την απαίτηση και από την Τουρκία να υποστεί το ίδιο· στην τελευταία περίπτωση η θέση της Βρετανίας στη Μεσόγειο θα υποστεί μεγάλο πλήγμα.

Γενικός Πρόξενος Βρετανίας στη Θεσσαλονίκη προς Palairet.
Τηλ. 79, most immediate, 2 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8184.

2/11/1940 127

Ο Βρετανός Γενικός Πρόξενος στη Θεσσαλονίκη επισκέπτεται σταθμούς πρώτων βοηθειών της πόλης, όπου περιθάλπονται 500 τραυματίες, κυρίως γυναίκες

και παιδιά από τα φτωχότερα περίχωρα, θύματα των πρόσφατων ιταλικών βομβαρδισμών. Τονίζει στον Palairet ότι τα νοσοκομεία είναι γεμάτα, τα ιατρικά εφόδια σχεδόν εξαντλημένα και υπάρχει μεγάλη ανάγκη χρημάτων. Η γερμανική προπαγάνδα εκμεταλλεύεται πλήρως την κατάσταση. Εάν δεν σταλούν αμέσως βρετανικά μαχητικά για να προστατεύσουν τις αβοήθητες οικογένειες των ανδρών που βρίσκονται στο μέτωπο, ο κόσμος θα χάσει κάθε υπόληψη για τη Βρετανία.

Γενικός Πρόξενος Βρετανίας στη Θεσσαλονίκη προς Palairet.
Τηλ. 80, immediate, 2 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8184.

2/11/1940 128

Ο Γεώργιος Β΄ τονίζει στον Βρετανό Στρατηγό Gambier Parry ότι δεν αμφισβητεί τις καλές προθέσεις της Βρετανίας, αλλά "η Ελλάδα δεν μπορεί να ζήσει μόνο με καλές προθέσεις". Ο Γεώργιος Β΄ επαναλαμβάνει τη δήλωση του Παπάγου, της 1ης Νοεμβρίου, ότι οι επόμενες δέκα μέρες θα είναι κρίσιμες, λόγω του κινδύνου να επιτεθούν οι Ιταλοί, προτού ολοκληρωθεί η επιστράτευση και η συγκέντρωση των στρατευμάτων στο μέτωπο. Ο Γεώργιος Β΄ και ο Ι. Μεταξάς υπογραμμίζουν ότι η εκτέλεση αεροπορικών επιθέσεων από τους Βρετανούς εναντίον των ιταλικών στρατευμάτων στην Αλβανία, αποτελεί την καλύτερη βοήθεια κατά την παρούσα κρίσιμη περίοδο. Παρακαλούν τον Parry να πιέσει να παρασχεθεί, έστω και προσωρινά, ο μεγαλύτερος δυνατός αριθμός βρετανικών αεροσκαφών στην Ελλάδα.

Στρατιωτική Αποστολή Βρετανίας στην Ελλάδα προς W.O., Γενικό Στρατηγείο Μέσης Ανατολής (Γ.Σ.Μ.Α.).
Άνευ αριθ., 2 Νοεμ. 1940. F.O.371/24919/R8114.

2/11/1940 129

Ο Ι. Μεταξάς και ο Γεώργιος Β΄ τονίζουν στον Parry ότι η Ελλάδα δεν θα προβάλει απλώς άμυνα εναντίον των ιταλικών δυνάμεων, αλλά θα προχωρήσει και σε επιθετικές ενέργειες, η επιτυχία των οποίων θα έχει ευρύτερες επιπτώσεις στην έκβαση του πολέμου. Προς το παρόν, όπως σημειώνει ο Parry, επικρατεί ήρεμη αποφασιστικότητα και όλοι πιστεύουν ότι η αποστολή αεροπορικής βοήθειας εκ μέρους της Βρετανίας θα πρέπει να αποτελέσει ζήτημα ωρών. Ο Μεταξάς υπογράμμισε ότι ήδη ενημερώθηκε ο Ανώτατος Στρατιωτικός Διοικητής Μέσης Ανατολής για τον κίνδυνο ιταλικής απόβασης στη δυτική Ελλάδα, πίσω από τις ελληνικές γραμμές, και ότι ο ίδιος πιέζει τον Διοικητή να συγκροτηθεί άμεσα βρετανική ναυτική βάση στον κόλπο της Σούδας.

Στρατιωτική Αποστολή Βρετανίας στην Ελλάδα προς W.O., Γ.Σ.Μ.Α.
Άνευ αριθ., 2 Νοεμ. 1940. F.O.371/24919/R8114.

2/11/1940 130

Ο Parry τονίζει στους στρατηγούς Sir J. G. Dill, Αρχηγό του Βρετανικού Αυτοκρατορικού Γενικού Επιτελείου (Imperial General Staff), και Sir A. P. Wavell, Ανώτατο Στρατιωτικό Διοικητή Μέσης Ανατολής, ότι είναι πεπεισμένος πως η άμεση και μεγαλύτερη δυνατή συνεργασία με την Ελλάδα θα έχει, εκτός από πρακτικά στρατιωτικά αποτελέσματα, τεράστια ηθική επίδραση στους Έλληνες. Με την άποψή του συμφωνούν οι Βρετανοί ακόλουθοι, καθώς και ο Palairet, ο οποίος θα επιθυμούσε να λάβουν γνώση του παρόντος τηλεγραφήματος ο Churchill και ο Halifax.

Στρατιωτική Αποστολή Βρετανίας στην Ελλάδα προς W.O., Γ.Σ.Μ.Α.
Άνευ αριθ., 2 Νοεμ. 1940. F.O.371/24919/R8114.

2/11/1940 131

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι η ελληνική Κυβέρνηση είναι ευγνώμων για τις βρετανικές ενέργειες, που αναφέρονται στο τηλεγράφημα του F.O. 785, και επαναδιαβεβαιώνει την πρόθεσή της να εξυπηρετεί τα δάνεια που έχει λάβει σε στερλίνες. Θα αποστείλει το συντομότερο τα στοιχεία των αγορών που προτίθεται να κάνει.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1043, 2 Νοεμ. 1940. F.O.371/24919/R8074.

2/11/1940 132

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι η ελληνική Κυβέρνηση αντιλαμβάνεται ως εξής τους όρους της βρετανικής οικονομικής βοήθειας: 1) θα καταβληθεί οικονομική βοήθεια προς το ελληνικό Υπουργείο Οικονομικών, 2) τα ποσά των στερλινών που θα διατεθούν στην ελληνική Κυβέρνηση θα καταβάλλονται κάθε φορά στον ειδικό λογαριασμό της Τράπεζας της Ελλάδος στην Τράπεζα της Αγγλίας, 3) τα ποσά αυτά θα μεταφερθούν σε ξεχωριστό ειδικό λογαριασμό της Τράπεζας της Ελλάδος στην Τράπεζα της Αγγλίας, 4) θα είναι στη διάκριση της ελληνικής Κυβέρνησης να χρησιμοποιήσει μέρος των παραπάνω ποσών για την εξόφληση αγορών στη ζώνη της στερλίνας και μέρος για την έκδοση ταπεζογραμματίων από την Τράπεζα της Ελλάδος, 5) το ποσό που θα χρησιμοποιηθεί για την έκδοση ταπεζογραμματίων θα επανακατατεθεί στον υπάρχονται ειδικό λογαριασμό της Τράπεζας της Ελλάδος και θα μπορεί να χρησιμοποιηθεί και για αγορές.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1050, 2 Νοεμ. 1940. F.O.371/24919/R8074.

2/11/1940 133

Ο Palairet ενημερώνει τον [Lampson] στο Κάιρο ότι το ελληνικό Γενικό Επιτελείο Στρατού (Γ.Ε.Σ.) διόρισε τον Συνταγματάρχη Οικονομόπουλο ως αντιπροσωπό του για την οργάνωση των ελληνικών ταγμάτων στην Αίγυπτο και σύνδεσμο μεταξύ του Έλληνα Πρέσβη στο Κάιρο και του Γ.Σ.Μ.Α. Ο Οικονομόπουλος θα αναχωρήσει με την πρώτη ευκαιρία αεροπορικώς από την Αθήνα. Η ελληνική Κυβέρνηση δεν θα αναμιχθεί στην οργάνωση των μονάδων, η οποία θα γίνει από τη βρετανική πλευρά, αλλά επιθυμεί οι άνδρες να φέρουν εθνόσημο, δείγμα του οποίου μεταφέρει ο Οικονομόπουλος. Ο τελευταίος θα προτείνει επίσης τα ελληνικά ονόματα, που η Κυβέρνηση θα ήθελε να έχουν τα τάγματα.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1056, 2 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8141.

2/11/1940 134

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι η ελληνική Κυβέρνηση μόλις του παρέδωσε πλήρεις καταλόγους των αναγκών της. Πρόκειται για πρώτες ύλες, πολεμικό υλικό κάθε είδους, καθώς και φαρμακευτικό και άλλο υγειονομικό υλικό. Αναμένεται η υποβολή καταλόγου με τις ανάγκες του Ναυτικού, επιπλέον των καυσίμων που έχουν ήδη γνωστοποιηθεί. Ο Στρατιωτικός Ακόλουθος της Πρεσβείας επισημαίνει στο W.O. τις πλέον επείγουσες στρατιωτικές ανάγκες, ενώ οι κατάλογοι υγειονομικού υλικού του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού αποστέλλονται κατευθείαν στο Βρετανικό Ερυθρό Σταυρό στο Κάιρο.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1057, 2 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8214.
Palairet προς W.O.
Τηλ. 464, immediate, 2 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8214.

2/11/1940 135

Το F.O. ενημερώνει τον R. Hoare, σχετικά με το από 29 Οκτωβρίου τηλεγράφημά του 1466 ότι έχει δημιουργηθεί η εντύπωση, σύμφωνα και με αναφορές από άλλες πρωτεύουσες της Ευρώπης, πως πράγματι η Ιταλία δεν ζήτησε τη γνώμη της Γερμανίας προτού επιτεθεί στην Ελλάδα.

F.O. προς Sir R. Hoare (Πρεσβευτή Βρετανίας στο Βουκουρέστι).
Τηλ. 1116, 2 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8122.

2/11/1940 136

Το F.O. ερωτά τον Knatchbull-Hugessen εάν η τουρκική Κυβέρνηση έχει ποτέ ζη-

τήσει κάποιας μορφής βοήθεια από τη σοβιετική Κυβέρνηση, όπως π.χ. την προμήθεια πολεμικών αεροσκαφών. Παρακαλεί τον Βρετανό Πρέσβη, εάν θεωρεί ότι δεν θα δημιουργηθεί πρόβλημα, να υποδείξει στην τουρκική Κυβέρνηση πως θα πρέπει να συζητήσει πλέον το θέμα αυτό με την Κυβέρνηση της Ε.Σ.Σ.Δ., λόγω των συνθηκών που δημιούργησε η ιταλική επίθεση εναντίον της Ελλάδας.

F.O. προς Knatchbull-Hugessen.
Τηλ. 1177, important, 2 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8135.

2/11/1940 137

Ο R. Hoare τηλεγραφεί στο F.O. ότι η ρουμανική Κυβέρνηση επέτρεψε να συνεχισθούν οι εξαγωγές πετρελαίου προς την Ελλάδα, μετά την ιταλική επίθεση, και τα υπάρχοντα συμβόλαια θα εκτελεσθούν. Θεωρεί όμως ότι η Ελλάδα δεν μπορεί να βασίζεται στη μελλοντική πολιτική της ρουμανικής Κυβέρνησης, καθώς σύντομα θα δημιουργηθούν δυσκολίες. Η ελληνική Κυβέρνηση του έχει αναφέρει το ζήτημα και της απάντησε ότι είναι έτοιμος να παρέμβει, εάν χρειασθεί.

R. Hoare προς F.O.
Τηλ. 1495, 2 Νοεμ. 1940. F.O.371/24910/R8217.

3/11/1940 138

Κατά τη διάρκεια αερομαχίας πάνω από τη Θεσσαλονίκη, ελληνικό αεροσκάφους που δεν διέθετε πλέον πυρομαχικά, εμβολίζει ιταλικό αεροσκάφος και το καταρρίπτει. Το ελληνικό πλήρωμα διασώζεται.

Πρεσβεία Βρετανίας στην Αθήνα προς Βρετανικό Ναυαρχείο, Γ.Σ.Μ.Α.
Αριθ. 2106, άκρως απόρρ., 4 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8136.

3/11/1940 139

Ο Βρετανός Πρόξενος στην Κέρκυρα τηλεγραφεί στη βρετανική Πρεσβεία στην Αθήνα ότι στις 2 Νοεμβρίου δόθηκαν οδηγίες στον πληθυσμό της πόλης να την εγκαταλείψει, αλλά δεν υπάρχουν διαθέσιμα μεταφορικά μέσα. Η πόλη είναι έρημη και έχει υποστεί αρκετές καταστροφές. Δεν υπάρχει ηλεκτρικό, οι δημόσιες υπηρεσίες, οι τράπεζες και τα καταστήματα είναι κλειστά, όμως οι τοπικές αρχές παραμένουν. Ο ίδιος εγκατέλειψε το Προξενείο, που υπήρξε στόχος των ιταλικών βομβαρδιστικών, αλλά δεν χτυπήθηκε, και προσπαθεί να στείλει όλους τους Βρετανούς υπηκόους στα περίχωρα. Συνολικά έχουν σκοτωθεί στους βομβαρδισμούς 50 άτομα, ανάμεσά τους και δύο Βρετανοί.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1063, 4 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8226.

3/11/1940 140

Ο Βρετανός Στρατιωτικός Ακόλουθος στην Αθήνα ενημερώνει τον Υποδιοικητή της Στρατιωτικής Υπηρεσίας Πληροφοριών (Military Intelligence) [Ταξίαρχο M. J. Jervois] ότι οι ελληνικές δυνάμεις του Β΄ και του Γ΄ Σώματος Στρατού και του "τομέα Πίνδου" [Τμήματος Στρατιάς Ηπείρου] προήλασαν και εξανάγκασαν τον εχθρό να υποχωρήσει σε βάθος τεσσάρων χιλιομέτρων περίπου. Στην περιοχή της Ηπείρου ο εχθρός πραγματοποιεί μόνον αναγνωριστικές επιχειρήσεις. Η συγκέντρωση των ελληνικών στρατευμάτων συνεχίζεται κανονικά.

Palairet προς W.O.
Τηλ. 462, 3 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8201.

3/11/1940 141

Ο Βρετανός Στρατιωτικός Ακόλουθος στην Αθήνα ενημερώνει τον Υποδιοικητή της βρετανικής Στρατιωτικής Υπηρεσίας Πληροφοριών ότι η εχθρική αεροπορική δραστηριότητα είναι αυξημένη. Σήμερα βομβαρδίσθηκαν οκτώ στρατιωτικοί στόχοι, στους οποίους περιλαμβάνονται η Πάτρα, η Κόρινθος, τα Ιωάννινα, η Σούδα και σημεία του σιδηροδρομικού δικτύου. Επίσης εννέα μη στρατιωτικοί στόχοι, όπως η Καστοριά, τα Χανιά, η Θεσσαλονίκη και η Κέρκυρα, οι τελευταίες δύο φορές. Στη Θεσσαλονίκη επλήγησαν σκοπίμως πολυπληθή κέντρα προσφύγων, στην Κέρκυρα προκλήθησαν σημαντικές ζημιές, ενώ στην Πάτρα μεγάλο τμήμα του πληθυσμού κατέφυγε στην ύπαιθρο. Συνολικά σκοτώθηκαν 66 άτομα και τραυματίσθηκαν 160.

Palairet προς W.O.
Τηλ. 462, 3 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8201.

3/11/1940 142

Ο Βρετανός Στρατιωτικός Ακόλουθος στην Αθήνα ενημερώνει τον Υποδιοικητή της βρετανικής Στρατιωτικής Υπηρεσίας Πληροφοριών ότι, σύμφωνα με τις ελληνικές αρχές, κατά τη διάρκεια των σημερινών αεροπορικών επιχειρήσεων, κατερρίφθησαν τρία ιταλικά αεροσκάφη. Οι αρχές επαναλαμβάνουν προηγούμενή διαπίστωσή τους ότι τα ιταλικά αεροσκάφη φέρουν ελληνικά διακριτικά. Ο Ακόλουθος σημειώνει ότι οι Ιταλοί πραγματοποιούν εκτεταμένες αναγνωριστικές πτήσεις στις οδούς συγκέντρωσης των ελληνικών στατευμάτων, καθώς και στο νησί της Κέρκυρας. Επίσης σημειώνει ότι εντείνονται οι ελληνικές εκκλήσεις για την παροχή αεροπορικής υποστήριξης εκ μέρους της Βρετανίας.

Palairet προς W.O.
Τηλ. 462, 3 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8201.

3/11/1940 143

Ο Βρετανός Στρατιωτικός Ακόλουθος στην Αθήνα ενημερώνει τον Υποδιοικητή της βρετανικής Στρατιωτικής Υπηρεσίας Πληροφοριών ότι το Γ.Ε.Σ. δεν εξέδωσε σημερινό ανακοινωθέν και δεν έχουν σημειωθεί μεταβολές στη γενική στρατιωτική κατάσταση. Οι Έλληνες ισχυρίζονται ότι προήλασαν στον τομέα της Πίνδου, αλλά η κατάσταση παραμένει συγκεχυμένη λόγω δυσχερειών στην επικοινωνία. Ανεπιβεβαίωτες είναι και οι πληροφορίες ότι στον τομέα της Ηπείρου καταστράφηκαν εννέα εχθρικά τεθωρακισμένα, στην οδό προς Αργυρόκαστρο.

Palairet προς W.O.
Τηλ. 468, 3 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8201.

3/11/1940 144

Ο Βρετανός Στρατιωτικός Ακόλουθος στην Αθήνα ενημερώνει τον Υποδιοικητή της βρετανικής Στρατιωτικής Υπηρεσίας Πληροφοριών ότι δεν έχει σημειωθεί συναγερμός για επικείμενο βομβαρδισμό στην Αθήνα. Τα τρία ιταλικά βομβαρδιστικά (τηλεγράφημα 462) κατερρίφθησαν στη Θεσσαλονίκη, ενώ ένα ακόμη κατέπεσε σε γιουγκοσλαβικό έδαφος, κοντά στα σύνορα με την Ελλάδα. Αναφέρεται ιταλική ναυτική δραστηριότητα δυτικά των παραλίων της Κέρκυρας, όπου φαίνεται και ότι βυθίσθηκε φλεγόμενο σκάφος άγνωστης ταυτότητας.

Palairet προς W.O.
Τηλ. 468, 3 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8201.

3/11/1940 145

Ο Βρετανός Στρατιωτικός Ακόλουθος στην Αθήνα ενημερώνει τον Υποδιοικητή της βρετανικής Στρατιωτικής Υπηρεσίας Πληροφοριών ότι μόλις αφίχθη το πρώτο βρετανικό αεροσκάφος, το οποίο και θα πραγματοποιήσει επίδειξη πάνω από την Αθήνα. Επίσης ότι σύμφωνα με το τουρκικό Γενικό Επιτελείο, παρατηρείται συγκέντρωση πολυάριθμης ιταλικής δύναμης στο Bari και το Brindisi.

Palairet προς W.O.
Τηλ. 468, 3 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8201.

3/11/1940 146

Το F.O. αναφέρεται στα τηλεγραφήματα 79 και 80 του Βρετανού Γενικού Προξένου στη Θεσσαλονίκη και ερωτά τον Palairet εάν θα ήταν χρήσιμο, εφόσον η κατάσταση είναι τόσο σοβαρή, να αποσταλούν ιατρικά εφόδια, κλιμάκιο του

Ερυθρού Σταυρού, ίσως και πλοίο-νοσοκομείο στη Θεσσαλονίκη. Ζητείται από τον Palairet να επικοινωνήσει κατευθείαν με τον Ανώτατο Στρατιωτικό Διοικητή Μέσης Ανατολής, εάν συμφωνεί με τα παραπάνω.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 824, immediate, 3 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8184.

3/11/1940 147

Ο Αρχιεπίσκοπος του Canterbury Cosmo αποστέλλει μήνυμα συμπράστασης στον Χρύσανθο, Αρχιεπίσκοπο της Ελλάδας, μετά την αναίτια επίθεση που δέχθηκε η χώρα του. Ο Cosmo προσεύχεται να διατηρηθεί η ελευθερία της Ελλάδας με τη βοήθεια του Θεού και της Βρετανίας.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 825, important, 3 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8127.

3/11/1940 148

Ο βοηθός Υπουργός Εξωτερικών της Γιουγκοσλαβίας ερωτά τον Έλληνα Πρεσβευτή στο Βελιγράδι για ποιό λόγο η Ελλάδα δεν μεταφέρει τις δυνάμεις της από τα ελληνο-βουλγαρικά σύνορα, ώστε να ενισχύσει τα στρατεύματά της στο αλβανικό μέτωπο. Σημειώνει ότι οι Τούρκοι μπορούν να αναλάβουν τον έλεγχο της Βουλγαρίας και "εξάλλου υπάρχει και η Γιουγκοσλαβία".

Campbell προς F.O.
Τηλ. 865, 5 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8164.

4/11/1940 149

Ο απεσταλμένος της Βρετανίας στην Ελλάδα, [το όνομα του οποίου δεν αναφέρεται], τονίζει ότι η κατάσταση στη χώρα έχει δημιουργήσει εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες για να χτυπηθεί η Ιταλία άμεσα και αποφασιστικά. Οι συγκεντρωμένες ιταλικές δυνάμεις στην Ήπειρο παραμένουν αδρανείς εδώ και αρκετές ημέρες, αν και το Γ.Ε.Σ. πιστεύει ότι είναι έτοιμες να επιτεθούν. Θεωρεί ότι οι Έλληνες έχουν υψηλό ηθικό, παρά το βομβαρδισμό της Θεσσαλονίκης και της Πάτρας. Το γεγονός οφείλεται και στις πρόσφατες βρετανικές κινήσεις στην Ελλάδα, καθώς έχουν αφιχθεί μερικά πολεμικά αεροσκάφη, μία τορπιλάκατος, ένα ναρκαλιευτικό και έχει δημιουργηθεί βάση στη Σούδα.

Πρεσβεία Βρετανίας στην Αθήνα, Υπηρεσία Ακολούθων προς Βρετανικό Ναυαρχείο, Γ.Σ.Μ.Α.
Αριθ. 2106, άκρως απόρρ., 4 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8136.

4/11/1940 150

Οι Βρετανοί ακόλουθοι στην Αθήνα υπογραμμίζουν ότι υπάρχουν ενθαρρυντικές ενδείξεις πως οι Ελληνες θα αναγκάσουν τελικά τους Ιταλούς, παρά την υπεροπλία τους, να υποχωρήσουν. Τονίζουν ότι ο άμεσος στόχος της Βρετανίας πρέπει να είναι η παροχή βοήθειας με κάθε τρόπο, ώστε να αποτραπεί η εκδήλωση ιταλικών επιχειρήσεων μεγάλης κλίμακας. Έχει ζωτική σημασία να διακοπούν οι ιταλικές γραμμές ανεφοδιασμού και επικοινωνιών τις επόμενες οκτώ ημέρες. Ήδη δύο ελληνικά υποβρύχια επιχειρούν στην Αδριατική, ενώ θα μπορούσαν να πραγματοποιηθούν και βομβαρδισμοί.

Πρεσβεία Βρετανίας στην Αθήνα, Υπηρεσία Ακολούθων προς Βρετανικό Ναυαρχείο, Γ.Σ.Μ.Α.
Αριθ. 2106, άκρως απόρρ., 4 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8136.

4/11/1940 151

Οι Βρετανοί ακόλουθοι στην Αθήνα αναφέρουν ότι το ελληνικό Ναυτικό διαθέτει υψηλό ηθικό και τα σκάφη του συχνά συνοδεύουν νηοπομπές στο Αιγαίο. Απόψε το βράδι, για παράδειγμα, πρόκειται να μεταφερθούν 10.000 στρατιώτες από τον Πειραιά στο Βόλο, παρά το γεγονός ότι οι Ιταλοί διαθέτουν αρκετά μεγάλη ναυτική δύναμη στη Λέρο.

Πρεσβεία Βρετανίας στην Αθήνα, Υπηρεσία Ακολούθων προς Βρετανικό Ναυαρχείο, Γ.Σ.Μ.Α.
Αριθ. 2106, άκρως απόρρ., 4 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8136.

4/11/1940 152

Ο Ι. Μεταξάς επιθυμεί να αποσύρει τα ελληνικά στρατεύματα από την Κρήτη και ζητεί επειγόντως την άποψη της Βρετανίας σχετικά. [Στο νησί βρίσκεται η V Μεραρχία].

Palairet προς W.O., Γ.Σ.Μ.Α.
Τηλ. 7, 6 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8248.

4/11/1940 153

Ο Palairet απαντά στο από 3 Νοεμβρίου τηλεγράφημα 824 του F.O. ότι γίνονται ρυθμίσεις ώστε να μεταβεί αεροπορικώς στη Θεσσαλονίκη ο Υποσμηναγός Griffin, ιατρός αξιωματικός της R.A.F. που βρίσκεται στην Αθήνα, μαζί με αντιπρόσωπο του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού, για να αναφέρουν τις ανάγκες που έχει η πόλη.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1064, immediate, 4 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8184.

4/11/1940 154

Ο Ιταλός Πρεσβευτής αναχωρεί από την Ελλάδα συνοδευόμενος από 190 Ιταλούς και 65 Γερμανούς, συμπεριλαμβανομένων και μυστικών πρακτόρων.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1070, 4 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8140.

4/11/1940 155

Ο Υφυπουργός Εξωτερικών της Ελλάδας Ν. Μαυρουδής ευχαριστεί εκ μέρους του Ι. Μεταξά τον Palairet για την εξαιρετικά γενναιόδωρη προσφορά του Chetwode και τον πληροφορεί ότι η προσφορά αυτή γνωστοποιήθηκε αμέσως στον Ελληνικό Ερυθρό Σταυρό.

Ν. Μαυρουδής (Υφυπουργός Εξωτερικών Ελλάδας) προς Palairet.
Αριθ. 32241, 4 Νοεμ. 1940. F.O.371/24926/R8162.

4/11/1940 156

Ο E. Warner πληροφορεί τον Bowker ότι ο Ιωάννης Διάκος [προσωπικός γραμματέας του Ι. Μεταξά] είναι ένα άκρως μυστηριώδες πρόσωπο, το οποίο παραμένει στα παρασκήνια και θεωρείται ότι καθοδηγεί τον Έλληνα Πρωθυπουργό. Μάλλον κανείς δεν τον έχει συναντήσει, ενώ ο Warner, όπως και άλλοι, ενστικτωδώς υποψιάζεται ότι έχει κακή επιρροή και δεν είναι σε καμία περίπτωση αγγλόφιλος. Το ίδιο ισχύει για τον Κ. Μανιαδάκη, επικεφαλής της μυστικής αστυνομίας, [Υφυπουργό Δημοσίας Ασφαλείας], που εθεωρείτο στενά συνδεδεμένος με τους Γερμανούς. Ο Μανιαδάκης, ωστόσο, απλώς είχε στενές επαφές με την Gestapo για να γνωρίσει τις μεθόδους της.

E. R. Warner (F.O.) προς R. J. Bowker (F.O.).
4 Νοεμ. 1940. F.O.371/24910/R8291.

4/11/1940 157

Το F.O. τηλεγραφεί στον Lampson ότι η ελληνική Κυβέρνηση ζητεί επειγόντως την αποστολή 10.000 τόννων κάρβουνου από την Αίγυπτο. Ερωτάται ο Lampson εάν μπορεί να εξασφαλίσει τη σύμφωνη γνώμη της Κυβέρνησης της Αιγύπτου για την αποστολή αυτή, καθώς και πλοία για την πραγματοποίησή της. Τονίζεται η κρισιμότητα των αναγκών που αντιμετωπίζει η Ελλάδα.

F.O. προς Lampson.
Τηλ. 8 Mast, 4 Νοεμ. 1940. F.O.371/24907/R8227.

4/11/1940 158

Το F.O. τηλεγραφεί στον Palairet ότι θα σταλούν στην Ελλάδα βρετανικές αεροπορικές μονάδες από την Αίγυπτο, για την εκτέλεση επιχειρήσεων από ελληνικές βάσεις, μόλις διατεθούν από τους Έλληνες αεροδρόμια με επαρκή άμυνα. Μάλλον θα χρησιμοποιηθούν δύο βάσεις. Ζητείται από τον Palairet να υπογραμμίσει στην ελληνική Κυβέρνηση ότι θα πρέπει να διαθέσει τη μεγαλύτερη δυνατή αντι-αεροπορική άμυνα για τα αεροδρόμια.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 832, most immediate, άκρως απόρρ., 4 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8269.

4/11/1940 159

Το F.O. πληροφορεί εμπιστευτικά τον Palairet ότι θα σταλούν στην Ελλάδα δύο πυροβολαρχίες από τη Μέση Ανατολή, για την άμυνα των αεροδρομίων. Μόλις ετοιμαστούν τα αεροδρόμια, θα σταλούν δύο μοίρες Blenheim, επιπλέον εκείνης που βρίσκεται ήδη στην Ελλάδα, καθώς και μία μοίρα Gladiator. Θα ακολουθήσει δεύτερη μοίρα Gladiator, όταν το επιτρέψει η άφιξη στην Αίγυπτο των ενισχύσεων με αεροσκάφη τύπου Hurricane που αναμένονται. Το προσωπικό, ο εξοπλισμός και οι βοηθητικές υπηρεσίες των μοιρών και των πυροβολαρχιών θα δοθούν από τη Μέση Ανατολή. Ο Palairet μπορεί να αναφέρει τις πληροφορίες αυτές στον Γεώργιο Β΄ και τον Ι. Μεταξά, υπογραμμίζοντας τον άκρως απόρρητο χαρακτήρα τους.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 832, most immediate, άκρως απόρρ., 4 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8269.

4/11/1940 160

Το F.O. τηλεγραφεί στον Knatchbull-Hugessen ότι φοβάται πως, εάν η βρετανική Κυβέρνηση πιέσει την τουρκική Κυβέρνηση να αποστείλει πολεμικό υλικό στην Ελλάδα, η τουρκική πλευρά θα ζητήσει να υπάρξει διαβεβαίωση πως η Βρετανία θα αναπληρώσει η ίδια άμεσα το υλικό αυτό. Η βρετανική Κυβέρνηση, ωστόσο, δεν μπορεί να υποσχεθεί κάτι τέτοιο. Ο Knatchbull-Hugessen θα πρέπει να κάνει ό,τι μπορεί, ώστε οι ελληνικές ανάγκες να αντιμετωπισθούν ευνοϊκά από τους Τούρκους, έχοντας τα παραπάνω υπόψη του.

F.O. προς Knatchbull-Hugessen.
Τηλ. 1186, important, 4 Νοεμ. 1940. F.O.371/24919/R8114.

5/11/1940 161

Ο Γεώργιος Β΄ και ο Ι. Μεταξάς εκτιμούν ιδιαίτερα τις πληροφορίες για την αποστολή των βρετανικών πυροβολαρχιών και μοιρών, που τους παρέχει ο

Palairet, σύμφωνα με τις οδηγίες του τηλεγραφήματος 832 του F.O. της 4ης Νοεμβρίου. Ο Palairet σημειώνει ότι τους τόνισε το ζήτημα της μυστικότητας που πρέπει να τηρηθεί και αναφέρει ότι η ελληνική πλευρά αναλαμβάνει άμεσα την προετοιμασία των αεροδρομίων.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1076, 5 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8269.

5/11/1940 162

Το F.O. τηλεγραφεί στον Palairet, αναφερόμενο και στο τηλεγράφημα 941 του Cripps, ότι ελπίζει πως η ελληνική Κυβέρνηση ελέγχει αποτελεσματικά τους Γερμανούς που βρίσκονται στην Ελλάδα και δεν υπάρχει κίνδυνος να υπονομευθεί η ελληνική αντίσταση από δραστηριότητες της πέμπτης φάλαγγας. Ερωτά εάν για παράδειγμα ελέγχεται το τηλεφωνικό δίκτυο και έχει απαγορευθεί η χρήση του από τους Γερμανούς.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 844, important, 5 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8191.

5/11/1940 163

Ο P. Nichols ενημερώνει τον Σύμβουλο της ελληνικής Πρεσβείας στο Λονδίνο Ι. Ρωμανό σχετικά με την αντιμετώπιση των αιτημάτων για την παροχή βοήθειας προς την Ελλάδα, τα οποία υπέβαλε στις 4 Νοεμβρίου ο Σιμόπουλος στον Halifax, εκ μέρους της κυβέρνησής του. Ο Nichols αναφέρει ότι: 1) εκπρόσωποι του βρετανικού Ναυαρχείου (Admiralty) και του W.O. εξετάζουν επειγόντως τους λεπτομερείς καταλόγους των ελληνικών αναγκών, οι οποίοι μόλις ελήφθησαν μέσω του Palairet, 2) όσον αφορά τον πολεμικό εξοπλισμό που ζητήθηκε από τις Η.Π.Α. και τη συνδρομή της Βρετανικής Επιτροπής Προμηθειών στη Νέα Υόρκη (British Purchasing Commission) προς την ελληνική πλευρά, θα δοθεί κάθε βοήθεια στον αντιπρόσωπο που θα ορίσει η ελληνική Κυβέρνηση, υπό τον όρο ότι δεν θα καθυστερήσουν οι βρετανικές παραγγελίες.

P.B.B. Nichols.
Minute, 5 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8212.
F.O. προς Palairet.
Τηλ. 855, important, 7 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8214.

5/11/1940 164

Ο Έλληνας Πρεσβευτής στο Βελιγράδι πληροφορεί τον Campbell ότι ο Υπουργός Εξωτερικών της Γιουγκοσλαβίας επανέλαβε στους πρεσβευτές της Τουρκίας και της Γαλλίας πως δεν θα επιτραπεί στα ιταλικά στρατεύματα να κινηθούν

μέσω του γιουγκοσλαβικού εδάφους. Ο Campbell σημειώνει ότι ο Γιουγκοσλάβος Υπουργός Στρατιωτικών [Neditch] έχει, εξάλλου, αφήσει να εννοηθεί στον Στρατιωτικό Ακόλουθο της Βρετανίας ότι η χώρα του θα επιτεθεί εναντίον της Βουλγαρίας, σε περίπτωση που η τελευταία συμμετάσχει στις επιχειρήσεις εναντίον της Ελλάδας.

Campbell προς F.O.
Τηλ. 865, 5 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8164.

6/11/1940 165

Ο Ι. Μεταξάς τονίζει στον Palairet ότι οι επόμενες πέντε ή έξι μέρες θα είναι εξαιρετικά κρίσιμες για την έκβαση του ελληνο-ιταλικού πολέμου.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1081, immediate, 6 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8254.

6/11/1940 166

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι η ελληνική Κυβέρνηση θα προχωρήσει σε εκτεταμένες αγορές πολεμικού υλικού από τις Η.Π.Α. Διαθέτει 13.800.000 δολάρια, από τα οποία τα οκτώ θα καταβληθούν για την προμήθεια πολεμικών αεροσκαφών και τρία περίπου για την προμήθεια εφοδίων από άλλες χώρες. Το ποσό που περισσεύει δεν επαρκεί για την αγορά των υπολοίπων εφοδίων από τις Η.Π.Α. Ως εκ τούτου, ο Ι. Μεταξάς ερωτά εάν, υπό τις παρούσες συνθήκες, θα μπορούσε η βρετανική Κυβέρνηση να δώσει σε δολλάρια μέρος των πιστώσεών της που έχει προκαταβάλει στην Ελλάδα σε στερλίνες. Επίσης θα ήταν ευγνώμων, εάν η Βρετανία υποστηρίξει το αίτημά του προς τις Η.Π.Α. για την αγορά 60 αεροσκαφών και η αγορά αυτή πραγματοποιηθεί μέσω της Βρετανικής Επιτροπής Προμηθειών.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1084, immediate, 6 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8255.

6/11/1940 167

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι η ελληνική Κυβέρνηση δεν έχει ακόμη καμία ένδειξη για τη στάση που θα κρατήσει η γερμανική Κυβέρνηση προς την Ελλάδα και δεν υπάρχει ουσιαστικά επαφή μεταξύ των δύο κυβερνήσεων στην Αθήνα ή το Βερολίνο. Μέλος της γερμανικής Διπλωματικής Αποστολής, που είχε σταματήσει τη διαδικασία ενοικίασης διαμερίσματος στην Αθήνα με την έναρξη του πολέμου, δήλωσε στις 31 Οκτωβρίου ότι θα υπογράψει συμβόλαιο για ένα χρόνο. Ίσως οι Γερμανοί θέλουν να παραπλανήσουν ή να κρατήσουν

την Αποστολή ως κατάσκοπο των ιταλικών συμφερόντων. Η ελληνική Κυβέρνηση πάντως θα απαλλασσόταν ευχαρίστως από τους ενοχλητικούς αυτούς "ουδετέρους".

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1085, 6 Νοεμ. 1940. F.O.371/24913/R8276.

6/11/1940 168

Ο Χρύσανθος απαντά στον Cosmo ότι η Εκκλησία της Ελλάδος είναι ευγνώμων για το αδερφικό μήνυμά του. Τα ενθαρρυντικά λόγια του ενισχύουν το υψηλό ηθικό του ελληνικού λαού και του στρατού στον αγώνα τους και η συνείδηση ότι πολεμούν στο πλευρό της ευσεβούς και ισχυρής Βρετανίας, για τη διατήρηση ενός υψηλού και πνευματικού πολιτισμού, τους γεμίζει ενθουσιασμό και υπερηφάνεια. Είθε ο Θεός να ενδυναμώσει την κοινή ηρωική προσπάθεια των δύο λαών.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1087, 6 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8127.

6/11/1940 169

Ο Βρετανός Στρατιωτικός Ακόλουθος στην Αθήνα ενημερώνει [τον Υποδιοικητή της βρετανικής Στρατιωτικής Υπηρεσίας Πληροφοριών] ότι οι Ιταλοί κατέλαβαν την προηγουμένη την Ηγουμενίτσα. Οι Έλληνες βομβαρδίζουν γέφυρα που συνδέει την περιοχή του Καλαμά. Ο εχθρός μεταφέρει εφόδια μέσω της Ηγουμενίτσας και του αλβανικού εδάφους. Η κατάσταση, ωστόσο, στον τομέα της Πίνδου βελτιώνεται, καθώς οι Ιταλοί αντιμετωπίζουν εκεί δυσκολίες, λόγω της διαμόρφωσης του εδάφους, και πιστεύεται ότι σύντομα όλοι θα συλληφθούν αιχμάλωτοι.

Palairet προς W.O.
Τηλ. 487, 6 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8201.

6/11/1940 170

Ο Βρετανός Στρατιωτικός Ακόλουθος στην Αθήνα ενημερώνει [τον Υποδιοικητή της βρετανικής Στρατιωτικής Υπηρεσίας Πληροφοριών] ότι ο Έλληνας Αρχιστράτηγος ανησυχεί λόγω της αυξημένης εχθρικής αεροπορικής δραστηριότητας. Τα στρατεύματα της πρώτης γραμμής υφίστανται συνεχείς βομβαρδισμούς και πολυβολισμούς. Η Καστοριά, εξάλλου, βομβαρδίσθηκε στις 5 Νοεμβρίου 11 φορές.

Palairet προς W.O.
Τηλ. 487, 6 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8201.

6/11/1940 171

Ο Παπάγος τονίζει στον Βρετανό Στρατιωτικό Ακόλουθο στην Αθήνα ότι το ζήτημα της μεταφοράς δυνάμεων από την Κρήτη στην Ήπειρο είναι πλέον εξαιρετικά επείγον, καθώς οι Ιταλοί έχουν ξεκινήσει κάθετες αεροπορικές εφορμήσεις στο μέτωπο και κατέλαβαν τη γέφυρα προς Καλαμά. Για το λόγο αυτό επιθυμεί να αποσύρει αμέσως τα 6 από τα 9 τάγματα της V Μεραρχίας από την Κρήτη, μαζί με το πυροβολικό της. Θα εκτιμούσε τυχόν βρετανική βοήθεια προς τη νηοπομπή που θα μεταφέρει τα τάγματα, και ελπίζει να λάβει απάντηση απόψε. Ο Ακόλουθος υπενθυμίζει ότι δεν έχει δοθεί απάντηση στο σχετικό αίτημα του Ι. Μεταξά της 4ης του μηνός και καθώς αναγνωρίζει ότι ίσως δεν μπορεί να υπάρξει απάντηση απόψε, ζητεί κάποιες ενδείξεις του τρόπου που θα ενεργήσει η βρετανική πλευρά, ώστε να πληροφορήσει σχετικά τον Μεταξά την επομένη το πρωί.

Palairet προς W.O., Γ.Σ.Μ.Α.
Τηλ. 7, 6 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8248.

6/11/1940 172

Ο Βρετανός Στρατιωτικός Ακόλουθος στην Αθήνα, μετά από συνεννόηση με τον Palairet, πληροφορεί τον Ι. Μεταξά σχετικά με το βρετανικό αναγνωριστικό απόσπασμα που προορίζεται για την Ελλάδα, τμήμα του οποίου έχει ήδη αφιχθεί στη χώρα. Υπογραμμίζει ότι η άφιξή του αποσπάσματος δεν συνεπάγεται πως η Βρετανία προτίθεται να στείλει στην Ελλάδα στρατιωτικές δυνάμεις επιπλέον εκείνων που απαιτούνται για τις επιχειρήσεις των αεροπορικών της μοιρών. Ο Βρετανός Ακόλουθος τηλεγραφεί στο Γ.Σ.Μ.Α. ότι ο Μεταξάς είναι ικανοποιημένος με την επικείμενη άφιξη των μοιρών.

Palairet προς F.O.
Τηλ. άνευ αριθ., άνευ ημερ. F.O.371/24920/R8272.

6/11/1940 173

Ο Βρετανός Στρατιωτικός Ακόλουθος στην Αθήνα ερωτά τον Ι. Μεταξά πώς θεωρεί ότι θα έπρεπε να χρησιμοποιηθούν τυχόν βρετανικές δυνάμεις στην Ελλάδα. Η ερώτησή του, όπως τονίζει, είναι εντελώς υποθετική, καθώς δεν μπορεί να προβλεφθεί το μέγεθος της βρετανικής δύναμης, η σύνθεσή της ή να προσδιορισθεί χρονικά η ενδεχόμενη άφιξή της. Ο Μεταξάς απαντά ότι είναι πρόωρο να πει οτιδήποτε.

Palairet προς F.O.
Τηλ. άνευ αριθ., άνευ ημερ. F.O.371/24920/R8272.

6/11/1940 174

Ο Βρετανός Στρατιωτικός Ακόλουθος στην Αθήνα τηλεγραφεί στο Γ.Σ.Μ.Α. ότι έχει ελαφρώς μειωθεί η ικανοποίηση που επικρατούσε στο Γ.Ε.Σ., λόγω των σημερινών ιταλικών αεροπορικών επιθέσεων. Ο Παπάγος και ο Ι. Μεταξάς ανησυχούν ιδιαίτερα, εξαιτίας της ιταλικής αεροπορικής υπεροχής, και επαναλαμβάνουν εμφαντικά ότι επείγει η αποστολή αεροσκαφών της R.A.F. Δείγματα γενικότερης απογοήτευσης δεν υπάρχουν, αλλά η κατάσταση τις επόμενες μέρες θα παραμείνει εξαιρετικά κρίσιμη.

Palairet προς F.O.
Τηλ.. άνευ αριθ., άνευ ημερ. F.O.371/24920/R8272.

6/11/1940 175

Δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως συνταγματική πράξη, με την οποία αίρεται η μονιμότητα των δημοσίων υπαλλήλων, των δικαστών και των δικαστικών υπαλλήλων.

Palairet προς Halifax.
Αριθ. 278, 8 Νοεμ. 1940. F.O.371/24910/R8689.

6/11/1940 176

Το F.O. ενημερώνει τον Palairet ότι ρυθμίστηκε η άμεση αποστολή στην Ελλάδα 3.220 τόννων ινδικού κάρβουνο από την Αίγυπτο. Τονίζει ότι κατανοεί τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει η ελληνική Κυβέρνηση, ωστόσο η Ελλάδα θα πρέπει να διαθέσει, δίχως καθυστέρηση, πλοία για την κάλυψη των άμεσων αναγκών της, καθώς υπάρχει μεγάλη έλλειψη θαλάσσιων μεταφορικών μέσων σε όλη τη Μέση Ανατολή.

F.O. προς Palairet.
Τηλ.. 679 ARFAR, important, 6 Νοεμ.1940. F.O.371/24907/R8277.

6/11/1940 177

Το F.O. τηλεγραφεί στον Palairet ότι ο Halifax ανέφερε στον Σιμόπουλο, κατά τη συνάντηση που είχαν στις 4 Νοεμβρίου, πως θεωρεί πιθανό οι Γιουγκοσλάβοι να τηρήσουν την υπόσχεσή τους και να μην επιτρέψουν τη διέλευση ιταλικών στρατευμάτων από τα εδάφη τους. Ωστόσο, δεν θα κρατήσουν τόσο κατηγορηματική στάση προς αντίστοιχο γερμανικό αίτημα. Η βρετανική Κυβέρνηση καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια, ώστε να ενθαρρύνει τη Γιουγκοσλαβία να υιοθετήσει ισχυρότερη στάση, η οποία είναι και προς το συμφέρον της ίδιας της χώρας αυτής.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 843, 6 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8219.

6/11/1940 178

Το F.O. πληροφορεί τον Palairet ότι, σύμφωνα με τον Έλληνα Πρεσβευτή στη Μόσχα [Χ. Διαμαντόπουλο], ο A. Vyshinsky [Υφυπουργός Εξωτερικών της Ε.Σ.Σ.Δ.] ανέφερε στον Τούρκο Πρεσβευτή ότι η σοβιετική Κυβέρνηση δεν γνωρίζει τη στάση της Βουλγαρίας στο ζήτημα της ιταλο-ελληνικής σύγκρουσης, καθώς η βουλγαρική πλευρά έχει πλέον παύσει να την συμβουλεύεται.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 843, 6 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8219.

6/11/1940 179

Το F.O. απαντά στο τηλεγράφημα 1021 του Palairet ότι ο τρόπος που παρουσιάστηκαν οι ειδήσεις στην εκπομπή του B.B.C. της 31ης Οκτωβρίου ήταν πράγματι ατυχής. Σημειώνει ότι οι συντάκτες επιθυμούσαν να μη δημιουργήσουν κλίμα υπεραισιοδοξίας στους ακροατές της Αυτοκρατορίας, σχετικά με τις δυνατότητες της Βρετανίας να συνδράμει άμεσα τους Έλληνες. Τονίσθηκε πάντως στο B.B.C. ότι οι εκπομπές του έχουν αγγλομαθείς ακροατές τόσο στην Ελλάδα, όσο και σε άλλες χώρες, και οι όποιες ειδήσεις θα πρέπει να παρουσιάζονται με εξαιρετική προσοχή.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 846, 6 Νοεμ. 1940. F.O.371/24925/R8183.

6/11/1940 180

Το F.O. τηλεγραφεί στον Βρετανό Γενικό Πρόξενο στη Νέα Υόρκη [P. D. Butler] ότι η ελληνική Κυβέρνηση διαβίβασε στη βρετανική Κυβέρνηση κατάλογων των επειγουσών αναγκών της, τον οποίο κοινοποίησε και στην Κυβέρνηση των Η.Π.Α. Η ελληνική Κυβέρνηση ζήτησε τη συνδρομή της Βρετανικής Επιτροπής Προμηθειών στη Νέα Υόρκη. Η βρετανική πλευρά εξετάζει άμεσα τον κατάλογο για να αποφασίσει ποιά εφόδια μπορεί να προμηθεύσει από τη Βρετανία, καθώς και ποιά μπορεί να προμηθευθεί από τις Η.Π.Α., είτε μέσω του βρετανικού προγράμματος προμηθειών είτε ανεξάρτητα. Δεν επιθυμεί να προχωρήσουν οι Έλληνες σε παραγγελίες, προτού ληφθούν οι ανωτέρω αποφάσεις. Εάν ο Πρόξενος έλθει σε επαφή με τους Έλληνες, εξουσιοδοτείται να τους δώσει συμβουλές, αλλά θα πρέπει να ειδοποιήσει και το F.O.

F.O. προς Γενικό Πρόξενο Βρετανίας στη Νέα Υόρκη.
Τηλ. 176 PURSA, most immediate, 6 Νοεμ. 1940. F.O.371/24916/R8678.

6/11/1940 181

Εχει ρυθμισθεί η κάλυψη των ελληνικών αναγκών σε δημητριακά, δέρματα, φασόλια, καφέ και τσάι, μέσω της U.K.C.C.

R. J. Bowker (F.O.) προς C. N. Stirling (Υπουργείο Οικονομικού Πολέμου Βρετανίας).
6 Νοεμ. 1940. F.O.371/24907/R8208.

6/11/1940 182

Το W.O. αναφέρεται στο αίτημα της Ελλάδας να προμηθευθεί αντι-αρματικά όπλα και πυρομαχικά και ενημερώνει τον Nichols ότι πληροφορήθηκε πως επιπλέον των 5.000 αντι-αρματικών φυσιγγίων που μεταφέρθηκαν στην Ελλάδα από την Τουρκία, ο Ανώτατος Στρατιωτικός Διοικητής Μέσης Ανατολής έστειλε 20 αντι-αρματικά όπλα και ποσότητα πυρομαχικών στην Αθήνα αεροπορικώς. Το ίδιο το W.O. εξασφάλισε την αποστολή 50 όπλων και άλλων 5.000 φυσιγγίων, επίσης αεροπορικώς. Τα παραπάνω συνιστούν τη βρετανική συμβολή στις άμεσες ελληνικές ανάγκες.

Ταγματάρχης J. D. Carlisle (W.O.) προς P.B.B. Nichols (F.O.).
Αριθ. 57, 6 Νοεμ. 1940. F.O.371/24916/R8288.

6/11/1940 183

Το W.O. έλαβε τηλεγράφημα του Βρετανού Στρατιωτικού Ακολούθου στην Αθήνα, που περιέχει μακρύ κατάλογο των ελληνικών πολεμικών αναγκών σε όπλα και πυρομαχικά. Ο κατάλογος, που απέστειλε ο Ι. Μεταξάς στον Palairet, περιλαμβάνει και αντι-αρματικά πυροβόλα. Το βρετανικό Υπουργείο θα χρειασθεί ορισμένο χρονικό διάστημα για εξετάσει τα ελληνικά αιτήματα και να μπορέσει να δώσει ολοκληρωμένη απάντηση στην ελληνική πλευρά.

Carlisle προς P.B.B. Nichols.
Αριθ. 57, 6 Νοεμ. 1940. F.O.371/24916/R8288.
Palairet προς F.O.
Τηλ. 1099, immediate, 8 Νοεμ. 1940. F.O.371/24916/R8288.

6/11/1940 184

Ο T. Broad, του βρετανικού Υπουργείου Οικονομικού Πολέμου, ενημερώνει τον H. Hopkinson, του F.O., ότι το S.O.2 [Special Operations Executive (S.O.E.), Τμήμα Επιχειρήσεων] έχει πληροφορίες ότι οι Έλληνες προμηθεύθηκαν από τη Βρετανία εκρηκτικά και εκπαιδεύονται από τον Βρετανό Λοχαγό Watts για την εκτέλεση δολιοφθορών πίσω από τις ιταλικές γραμμές. Η ελληνική υπηρεσία που έχει συγκροτηθεί εδρεύει στα Ιωάννινα και στην Καστοριά, απαρτίζεται από άνδρες ενθουσιώδεις και αισιόδοξους, αλλά έχει άμεση ανάγκη κονδυλίων.

Το βρετανικό Υπουργείο Οικονομικών εξουσιοδότησε το S.O.2 να προκαταβάλει ποσό μέχρι πέντε εκατομμύρια δραχμές, υπό τον όρο να εξοφληθεί από τις πιστώσεις που διαχειρίζεται ο Έλληνας Πρεσβευτής στο Λονδίνο.

T. Broad (Υπουργείο Οικονομικού Πολέμου Βρετανίας) προς H. L. d' A. Hopkinson (F.O.). Αριθ. SC/61, 6 Νοεμ. 1940. F.O.371/24907/R8880.

6/11/1940 185

Ο Σιμόπουλος ενημερώνει τον Sir A. Cadogan ότι, εκτός από τις ιταλικές δυνάμεις που συγκεντρώνονται στην Αλβανία, για τις οποίες ενημέρωσε το Βρετανικό Αυτοκρατορικό Γενικό Επιτελείο στις 5 Νοεμβρίου, αντίστοιχες κινήσεις παρατηρούνται και στον Αυλώνα. Επίσης η ελληνική Κυβέρνηση πληροφορήθηκε από την Άγκυρα ότι η Ιταλία μετακινεί νότια μία ακόμη μεραρχία και έχει συγκεντρώσει στην Αλβανία 60 επιπλέον αεροσκάφη. Από τη Γιουγκοσλαβία, εξάλλου, πληροφορήθηκε ότι γιουγκοσλαβικά στρατεύματα και αντι-αεροπορικά όπλα συγκεντρώνονται κοντά στο Μοναστήρι. Ελπίζεται ότι οι Γιουγκοσλάβοι θα κινηθούν υπέρ της Ελλάδας, εάν οι Ιταλοί επιτεθούν στη Θεσσαλονίκη.

Sir A. Cadogan (Μόνιμος Υφυπουργός Εξωτερικών Βρετανίας).
Minute, 6 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8361.

7/11/1940 186

Δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως ο αναγκαστικός νόμος αριθ. 2629/1940, με τον οποίο συγκροτείται Επιτροπή Προμηθειών που θα αγοράζει και θα εισάγει κάθε είδους αγαθά μη στρατιωτικής φύσεως. Πρόεδρος της Επιτροπής ορίζεται ο Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας, και μέλη της αντιπρόσωποι των υπουργείων Εξωτερικών, Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών, Μεταφορών, Εμπορίου και Εμπορικής Ναυτιλίας. Το αρχικό κεφάλαιο της Επιτροπής, 100 εκατομμύρια δραχμές, θα προέλθει από τα ειδικά κονδύλια της ελληνικής Κυβέρνησης και η συνολική χρηματοδότησή της θα γίνεται μέσω της Εθνικής Τράπεζας. Ο Palairet διαβιβάζει τις παραπάνω πληροφορίες στο F.O. και επισημαίνει ότι η μονοπωλιακή δραστηριότητα της U.K.C.C., που προαγοράζει και προμηθεύει αγαθά στην Ελλάδα σε συγκεκριμένες ποσότητες, θα πρέπει να αναθεωρηθεί και να μην έχει πλέον κερδοσκοπικό χαρακτήρα, λόγω του πολέμου και των ελληνικών αναγκών που δημιουργούνται.

Palairet προς Halifax.
Αριθ. 290, 22 Νοεμ. 1940. F.O.371/24812/R8899.
Palairet προς F.O.
Τηλ. 418 ARFAR, 6 Νοεμ. 1940. F.O.371/24907/R8339.

7/11/1940 187

Ο R. Hoare τηλεγραφεί στο F.O. ότι οι Γερμανοί στο Βουκουρέστι διαδίδουν πως, όταν καταστεί απολύτως προφανής η αδυναμία των Ιταλών να κατατροπώσουν την Ελλάδα, θα επέμβει η Γερμανία και θα τους δώσει το μάθημα διεξαγωγής του πολέμου που τόσο χρειάζονται.

R. Hoare προς F.O.
Τηλ. 1543, 7 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8287.

7/11/1940 188

Ο Ελβετός Πρεσβευτής στο Λονδίνο ενημερώνει τον Γραμματέα του Halifax ότι η κυβέρνησή του ανέλαβε την προάσπιση των ελληνικών συμφερόντων στην Ιταλία.

Διπλωματική Αποστολή Ελβετίας στη Βρετανία προς Γραμματέα Υπουργού Εξωτερικών Βρετανίας.
7 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8367.

7/11/1940 189

Η Στρατιωτική Αποστολή της Βρετανίας στην Ελλάδα τηλεγραφεί στον Ανώτατο Στρατιωτικό Διοικητή Μέσης Ανατολής ότι ο Παπάγος, μετά και από την αναφορά της 30 Μοίρας της R.A.F. ότι 16 ιταλικά πλοία βρίσκονται στον Αυλώνα και έχουν μεταφέρει μεγάλες ιταλικές ενισχύσεις, είναι εξαιρετικά ανήσυχος και υπογραμμίζει ότι επείγει περισσότερα παρά ποτέ η μεταφορά της Μεραρχίας από την Κρήτη.

Στρατιωτική Αποστολή Βρετανίας στην Ελλάδα προς Ανώτατο Στρατιωτικό Διοικητή Μέσης Ανατολής (Commander-in-Chief Middle East).
Τηλ. 11, most immediate, 7 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8349.

7/11/1940 190

Ο Parry τηλεγραφεί στον Wavell και τον Dill ότι ο Γεώργιος Β΄ και ο Ι. Μεταξάς τον πίεσαν εκ νέου το πρωί για το ζήτημα της μεταφοράς του κύριου όγκου της V Μεραρχίας από την Κρήτη. Εξακολουθούν να συμφωνούν να παραμείνουν τρία τάγματα της Μεραρχίας στο νησί και τονίζουν ότι η ενίσχυση του μετώπου επείγει, λόγω της κατάστασης που έχει δημιουργηθεί στη δυτική Ήπειρο. Η Κρήτη, εξάλλου, δεν κινδυνεύει άμεσα, όπως πιστεύει και ο Turle.

Στρατιωτική Αποστολή Βρετανίας στην Ελλάδα προς Ανώτατο Στρατιωτικό Διοικητή Μέσης Ανατολής.
Τηλ. 12, most immediate, 7 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8349.

7/11/1940 191

Δημοσιεύεται στον ελληνικό Τύπο ανακοινωθέν της ελληνικής Κυβέρνησης, με το οποίο διαψεύδεται κατηγορηματικά πως η Ελλάδα ζήτησε ή πρόκειται να ζητήσει τη μεσολάβηση οποιουδήποτε στον αγώνα της εναντίον της Ιταλίας. Τονίζεται ότι η Ελλάδα θα συνεχίσει μέχρι τέλους τον πόλεμο. Το ανακοινωθέν αναφέρεται σε γιουγκοσλαβικό δημοσίευμα, σύμφωνα με το οποίο, η ελληνική Κυβέρνηση επεδίωξε να μεσολαβήσει η γερμανική Κυβέρνηση για τον τερματισμό του ελληνο-ιταλικού πολέμου.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1090, important, 7 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8274.

7/11/1940 192

Ο Palairet πληροφορεί το F.O., απαντώντας σε σχετικό ερώτημά του, ότι δεν υφίστανται, προς το παρόν, εμπορικές σχέσεις μεταξύ Ελλάδας και Γερμανίας. Δεν εκδίδονται άδειες εξαγωγών και δεν λειτουργεί η ελληνο-γερμανική επιτροπή, η οποία αποφασίζει ποιά είδη εξάγονται. Η ελληνική Κυβέρνηση έχει συντάξει ρύθμιση, που παραμένει αδημοσίευτη, με την οποία απαιτείται η σύμφωνη γνώμη του Γ.Ε.Σ. για την εξαγωγή αγαθών, όπως π.χ. ελαιόλαδο και μεταλλεύματα. Οι σιδηρόδρομοι δεν λειτουργούν και είναι αδύνατη η μεταφορά αγαθών στη Γερμανία. Οι γερμανικές αρχές δεν έχουν μέχρι τώρα προβεί σε κάποια σχετική διαμαρτυρία.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1092, important, 7 Νοεμ. 1940. F.O.371/24914/R8243.
F.O. προς Palairet.
Τηλ. 845, important, 5 Νοεμ. 1940. F.O.371/24914/R8243.

7/11/1940 193

Το F.O. ενημερώνει τον Palairet για την απάντηση που έδωσε στην ελληνική Πρεσβεία στο Λονδίνο σχετικά με το ζήτημα της παροχής βοήθειας προς την Ελλάδα. Τονίζει ότι είναι σημαντικό η Ελλάδα να μην παραγγείλει στις Η.Π.Α. είδη που μπορεί να της προμηθεύσει η Βρετανία, ιδιαίτερα πρώτες ύλες. Είναι πιθανόν οι Έλληνες να αγοράσουν από τις Η.Π.Α. διάφορους τύπους όπλων, τα οποία οι Αμερικανοί δεν είναι πρόθυμοι να πουλήσουν στη Βρετανία ή δεν καλύπτουν βρετανικές ανάγκες. Εχει υπογραμμισθεί πάντως στην ελληνική Πρεσβεία ότι ο εξοπλισμός τον οποίο πρωτίστως χρειάζεται η Ελλάδα δεν υπάρχει στις Η.Π.Α.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 853, important, 7 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8214.

7/11/1940 194

Το W.O. ζητεί από τη Στρατιωτική Αποστολή της Βρετανίας στην Ελλάδα να πληροφορήσει τον Παπάγο ότι κατανοεί πλήρως τις δυσχέρειες που αντιμετωπίζει και δεν έχει απολύτως καμία αντίρρηση να αποσύρει από την Κρήτη έξι τάγματα και τμήμα του πυροβολικού τους. Η βρετανική πλευρά είναι έτοιμη να αναλάβει την ευθύνη της άμυνας της Κρήτη και θα επιθυμούσε οι Έλληνες να αφήσουν στο νησί 12 βαρέα όπλα, τα οποία θα αντικαταστήσει το συντομότερο.

Υπουργείο Πολέμου Βρετανίας (War Office) (W.O.) προς Στρατιωτική Αποστολή Βρετανίας στην Ελλάδα.
Τηλ. 88021, most immediate, 7 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8349.

8/11/1940 195

Ο Βρετανός Ναυτικός Ακόλουθος στην Αθήνα πληροφορεί τον Ανώτατο Στρατιωτικό Διοικητή Μεσογείου ότι δόθηκαν διαταγές: 1) στα ελληνικά στρατεύματα στην Ήπειρο να αποσυρθούν στη γραμμή των ελών του Αχέροντα, 2) στα ελληνικά υποβρύχια που βρίσκονται κοντά στα στενά του Otranto να παραμείνουν τουλάχιστον 15 μίλια βόρεια του Bari και του Δυρραχίου, από τις 18.00 της 11ης Νοεμβρίου μέχρι τις 8.00 της 12ης Νοεμβρίου, 3) στα υποβρύχια που βρίσκονται στις δυτικές ακτές της Ελλάδας να παραμείνουν σε κάποια απόσταση από τις ακτές αυτές. [Τα παραπάνω διετάχθησαν για να μπορέσει η R.A.F. να βομβαρδίσει τις ιταλικές θέσεις].

Ναυτικός Ακόλουθος Πρεσβείας Βρετανίας στην Αθήνα προς Ανώτατο Στρατιωτικό Διοικητή Μεσογείου.
Αριθ. 1229, immediate, άκρως απόρρ., 8 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8324.

8/11/1940 196

Ο Βρετανός Ναυτικός Ακόλουθος στην Αθήνα πληροφορεί τον Ανώτατο Στρατιωτικό Διοικητή Μεσογείου ότι έξι ελληνικά τάγματα πρόκειται να αναχωρήσουν από την Κρήτη στις 16 Νοεμβρίου.

Ναυτικός Ακόλουθος Πρεσβείας Βρετανίας στην Αθήνα προς Ανώτατο Στρατιωτικό Διοικητή Μεσογείου.
Αριθ. 1229, immediate, άκρως απόρρ., 8 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8324.

8/11/1940 197

Η Στρατιωτική Αποστολή της Βρετανίας στην Ελλάδα τηλεγραφεί στο W.O. ότι ο Παπάγος είναι ενθουσιασμένος με το από 7 Νοεμβρίου τηλεγράφημά του

88021 και το πνεύμα άμεσης συνεργασίας της βρετανικής πλευράς. Παρακαλεί να διαβιβασθούν οι ευχαριστίες του ίδιου καθώς και του Ι. Μεταξά. Ο Παπάγος, χωρίς να θέλει να φανεί αγνώμων, σημειώνει ότι το Σύνταγμα Πυροβολικού στην Κρήτη διαθέτει μόνον 24 όπλα και, εάν παραμείνουν στο νησί τα 12 από αυτά, η ενίσχυση του μετώπου της δυτικής Ηπείρου θα είναι ελλιπής. Η Στρατιωτική Αποστολή θεωρεί ότι το W.O. δεν θα επιμείνει στο θέμα και ζητεί να της αναφέρει τον ελάχιστο αριθμό όπλων που πρέπει να μείνουν στο νησί, καθώς και να διευκρινισθεί εάν τελικά θα μπορέσουν ή όχι οι Έλληνες να αποσύρουν και τα υπόλοιπα τρία τάγματά τους.

Στρατιωτική Αποστολή Βρετανίας στην Ελλάδα προς W.O.
Τηλ. 15, immediate, 8 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8349.

8/11/1940 198

Ο Palairet αναφέρει στον Halifax ότι ο Ι. Μεταξάς τονίζει στην επεξηγηματική έκθεσή του προς τον Γεώργιο Β΄, που συνοδεύει τη συνταγματική πράξη, η οποία δημοσιεύθηκε στις 6 του μηνός, ότι το μέτρο της άρσης της μονιμότητας των δημοσίων υπαλλήλων οφείλεται στις συνθήκες που έχει δημιουργήσει ο πόλεμος, καθώς πλέον επιβάλλεται η μέγιστη αφοσίωση εκ μέρους τους και οποιαδήποτε παράληψή τους αποτελεί έγκλημα κατά της πατρίδας.

Palairet προς Halifax.
Αριθ. 278, 8 Νοεμ. 1940. F.O.371/24910/R8689.

8/11/1940 199

Το βρετανικό Υπουργείο Οικονομικών ενημερώνει τον Palairet ότι συμφωνεί με τα σημεία 1 έως 4 του τηλεγραφήματός του 1050. Οι νέοι ειδικοί λογαριασμοί της Τράπεζας της Ελλάδος δεν θα έχουν τις εγγυήσεις του υπάρχοντος ειδικού λογαριασμού, όπως είναι φυσικό στις περιπτώσεις δανείων. Πρέπει να τονιστεί στην ελληνική Κυβέρνηση ότι το μέρος του ποσού που θα διατεθεί για την κάλυψη της έκδοσης τραπεζογραμματίων, πρέπει να παραμείνει ως σταθερή κατάθεση (fixed deposit) στην Τράπεζα της Αγγλίας και να μη διατεθεί κατά βούληση για την εξόφληση αγορών. Η πίστωση συνιστά άμεση υποχρέωση της ελληνικής Κυβέρνησης προς τη βρετανική, η οποία, ωστόσο, δεν θα ζητήσει την εξόφλησή της πριν το τέλος των εχθροπραξιών. Δεν είναι σκόπιμο, προς το παρόν, να γίνει αναφορά στο ζήτημα των τόκων.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 864, immediate, 8 Νοεμ. 1940. F.O.371/24919/R8074.

8/11/1940 200

Τηλεγραφείται στον Palairet ότι το βρετανικό Υπουργείο Οικονομικών θα επιθυμούσε να ορίσει άμεσα η ελληνική Κυβέρνηση αντιπρόσωπό της στη Βρετανία, εξουσιοδοτημένο να αναλάβει τις διαπραγματεύσεις για τις οικονομικές και τεχνικές πλευρές της βοήθειας προς την Ελλάδα. Προτείνει να επιλεγεί το κατάλληλο άτομο μεταξύ των Ελλήνων που βρίσκονται ήδη στο Λονδίνο, καθώς θα είναι δύσκολο να μετακινηθεί κάποιος από την Ελλάδα. Επίσης το Υπουργείο θα επιθυμούσε η ελληνική Κυβέρνηση να υποβάλει κατ' αρχήν στη βρετανική Κυβέρνηση τις προτάσεις για τις δαπάνες που θα καλύπτει η πίστωσή της σε στερλίνες και να προβαίνει σε παραγγελίες μόνον αφού θα τις έχει εγκρίνει η βρετανική πλευρά.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 864, immediate, 8 Νοεμ. 1940. F.O.371/24919/R8074.

8/11/1940 201

Το F.O. ενημερώνει τον Palairet ότι ο Ναύαρχος Turle θα επιστρέψει σύντομα, μετά τις 12 του μηνός, στην Ελλάδα, έχοντας λάβει πλήρεις οδηγίες για την μελλοντική σύνθεση και τις αρμοδιότητες της Αποστολής.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 1073, 8 Νοεμ. 1940. F.O.371/24921/R8430.

8/11/1940 202

Το F.O. πληροφορεί τον Βρετανό Γενικό Πρόξενο στη Νέα Υόρκη ότι η ελληνική Κυβέρνηση όρισε ως αντιπρόσωπό της για την προμήθεια στρατιωτικού υλικού από τις Η.Π.Α., τον Ν. Λέλη, Έλληνα Γενικό Πρόξενο στη Νέα Υόρκη.

F.O. προς Γενικό Πρόξενο Βρετανίας στη Νέα Υόρκη.
Τηλ. 181 PURSA, immediate, 8 Νοεμ. 1940. F.O.371/24916/R8678.

8/11/1940 203

Ο Osborne αναφέρει πως ο Mussolini επετέθη εναντίον της Ελλάδας δίχως την έγκριση του Hitler, καθώς οι συζητήσεις μεταξύ Hitler και Στρατάρχη Η. P. Petain [Προέδρου Δημοκρατίας Vichy] τον είχαν δυσαρεστήσει. Επίσης σημειώνει ότι η αμερικανική Πρεσβεία στη Ρώμη ισχυρίζεται πως εγνώριζε την πρόθεση της Ιταλίας να επιτεθεί στην Ελλάδα ή έστω να της επιδώσει τελεσίγραφο. Η Πρεσβεία πιστεύει ότι και ο Hitler διέθετε τις πληροφορίες αυτές.

Kelly προς F.O.
Τηλ. 1275, 8 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8122.

8/11/1940 204

Οι στρατιωτικοί σύμβουλοι της βρετανικής Κυβέρνησης εκτιμούν ότι δεν έχουν ακόμη καταστεί σαφείς οι ακριβείς στόχοι της ιταλικής επίθεσης εναντίον της Ελλάδας. Το πιθανότερο είναι ότι η επιχείρηση αποτελεί μέρος προκανονισμένου σχεδίου του Άξονα, για τη δημιουργία αντιπερισπασμού στις βρετανικές δυνάμεις στο μέτωπο της Λιβύης και την εξασφάλιση βάσεων στην Ελλάδα. Η αρχική χλιαρότητα των ιταλικών επιθετικών ενεργειών, ίσως σκόπευε απλώς να υποχρεώσει τους Βρετανούς να στείλουν στρατιωτική βοήθεια στην Ελλάδα, ώστε να δοθεί η αφορμή στη Γερμανία να εισβάλει στη χώρα μέσω Βουλγαρίας, καθώς τότε θα ήταν απίθανο να υπάρξει υποστήριξη της Ελλάδας εκ μέρους της Τουρκίας.

Υπουργείο Κτήσεων Βρετανίας (Dominions Office) προς Βρετανό Ύπατο Αρμοστή (High Commissioner) στον Καναδά, Κοινοπολιτεία Αυστραλίας, Νέας Ζηλανδίας, Νοτιοαφρικανικής Ένωσης.
Τηλ. Circular Z. αριθ. 353, άκρως απόρρ., προσωπικό, 8 Νοεμ. 1940. F.O.371/24916/R8477.

8/11/1940 205

Οι στρατιωτικοί σύμβουλοι της βρετανικής Κυβέρνησης εκτιμούν ότι η κατοχή της Ελλάδας από τον Άξονα θα διευκολύνει στις θαλάσσιες εμπορικές μεταφορές της Γερμανίας και της Ιταλίας, κυρίως τη μεταφορά πετρελαίου από τη Μαύρη Θάλασσα σε ιταλικά λιμάνια. Επίσης θα διασφαλίσει τις ιταλικές γραμμές συγκοινωνίας με τα Δωδεκάνησα και θα αυξήσει το εύρος των επιθέσεων εναντίον των βρετανικών δυνάμεων στη Μεσόγειο. Αεροπορικές βάσεις του Άξονα σε ελληνικό έδαφος θα θέσουν τις ρουμανικές πετρελαιοπηγές εντός πεδίου αεροπορικής επίθεσης. Η Βρετανία θα έχει περιορισμένες δυνατότητες κινήσεων στο Αιγαίο, καθώς και υποστήριξης εκ μέρους της Τουρκίας.

Υπουργείο Κτήσεων Βρετανίας προς Βρετανό Ύπατο Αρμοστή στον Καναδά, Κοινοπολιτεία Αυστραλίας, Νέας Ζηλανδίας, Νοτιοαφρικανικής Ένωσης.
Τηλ. Circular Z. αριθ. 353, άκρως απόρρ., προσωπικό, 8 Νοεμ. 1940. F.O.371/24916/R8477.

8/11/1940 206

Οι στρατιωτικοί σύμβουλοι της βρετανικής Κυβέρνησης υπογραμμίζουν στις εκτιμήσεις τους για τα αποτελέσματα της ιταλικής επίθεσης εναντίον της Ελλάδας, πως, παρά το γεγονός ότι είναι επιθυμητή από πολλές απόψεις η παροχή κάθε δυνατής βοήθειας προς την Ελλάδα, το μέγεθος της βοήθειας δεν θα πρέπει να θέτει σε κίνδυνο την ασφάλεια των βρετανικών συμφερόντων στην Αίγυπτο. Επίσης θα πρέπει να υπάρχει εξισορρόπηση έναντι τυχόν μελλοντικών υποχρεώσεων προς την Τουρκία και τη Συρία.

Υπουργείο Κτήσεων Βρετανίας προς Βρετανό Ύπατο Αρμοστή στον Καναδά, Κοινοπολιτεία Αυστραλίας, Νέας Ζηλανδίας, Νοτιοαφρικανικής Ένωσης.
Τηλ.. Circular Z. αριθ. 353, άκρως απόρρ., προσωπικό, 8 Νοεμ. 1940. F.O.371/24916/R8477.

8/11/1940 207

Η Ιταλία έχει ήδη αναπτύξει εναντίον της Ελλάδας τις 7 από τις 11 μεραρχίες που διαθέτει στην Αλβανία, στις οποίες περιλαμβάνεται και μία τεθωρακισμένη μονάδα. Η ιταλική πίεση φαίνεται ότι ασκείται κυρίως μεταξύ Πίνδου και Αδριατικής, με κατεύθυνση προς τον Κορινθιακό Κόλπο. Οι στρατιωτικοί σύμβουλοι της βρετανικής Κυβέρνησης εκτιμούν ότι ίσως εκδηλωθεί και συμπληρωματική επίθεση ανατολικά της Πίνδου, προς τη Θεσσαλονίκη. Επιπλέον μεραρχίες μπορούν να μεταφερθούν από την Ιταλία, καθώς επίσης και να πραγματοποιηθεί αεροπορική επίθεση μεγάλης κλίμακας από ιταλικές βάσεις στην Αλβανία, αλλά και την Ιταλία.

Υπουργείο Κτήσεων Βρετανίας προς Βρετανό Ύπατο Αρμοστή στον Καναδά, Κοινοπολιτεία Αυστραλίας, Νέας Ζηλανδίας, Νοτιοαφρικανικής Ένωσης.
Τηλ.. Circular Z. αριθ. 353, άκρως απόρρ., προσωπικό, 8 Νοεμ. 1940. F.O.371/24916/R8477.

8/11/1940 208

Η Ελλάδα έχει αναπτύξει στα σύνορα με την Αλβανία τις 7 από τις 16 μεραρχίες που διαθέτει στην ηπειρωτική χώρα. Στα σύνορα με τη Βουλγαρία βρίσκονται 5 μεραρχίες, που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν ως ενισχύσεις στο μέτωπο, εάν δεν υπάρξει κίνδυνος από την κατεύθυνση της Βουλγαρίας. Το ηθικό των ελληνικών στρατευμάτων είναι υψηλό, αλλά οι στρατιωτικοί σύμβουλοι της βρετανικής Κυβέρνησης εκτιμούν ότι μάλλον θα καταρακωθεί, σε περίπτωση που ο πληθυσμός υποστεί σοβαρές αεροπορικές επιθέσεις. Ο Στρατός έχει ελλείψεις σε τεθωρακισμένα, αντι-αεροπορικά όπλα και αντι-αρματικά. Ελπίζεται, ωστόσο, ότι οι Έλληνες θα μπορέσουν να καθυστερήσουν σημαντικά την ιταλική προέλαση, καθώς υπάρχει μόνο μία κύρια οδική αρτηρία, [μέσω της οποίας είναι δυνατή η κίνηση των ιταλικών στρατευμάτων], και οι καιρικές συνθήκες είναι αντίξοες.

Υπουργείο Κτήσεων Βρετανίας προς Βρετανό Ύπατο Αρμοστή στον Καναδά, Κοινοπολιτεία Αυστραλίας, Νέας Ζηλανδίας, Νοτιοαφρικανικής Ένωσης.
Τηλ.. Circular Z. αριθ. 353, άκρως απόρρ., προσωπικό, 8 Νοεμ. 1940. F.O.371/24916/R8477.

8/11/1940 209

Οι στρατιωτικοί σύμβουλοι της βρετανικής Κυβέρνησης εκτιμούν ότι θα δημιουργηθούν ουσιαστικά προβλήματα στους Ιταλούς, εάν προκληθούν σημαντικές

ζημιές στα λιμάνια του Δυρραχίου και του Αυλώνα. Η ελληνική αεροπορική δύναμη είναι, ωστόσο, πολύ μικρή και ο μεγαλύτερος κίνδυνος για τους Έλληνες είναι η απειλή αεροπορικών επιθέσεων εκτεταμένης κλίμακας εναντίον των μεγάλων πόλεων, των στρατευμάτων και των γραμμών μεταφοράς των πολεμοφοδίων, οι οποίες βρίσκονται σε στενούς ορεινούς δρόμους.

Υπουργείο Κτήσεων Βρετανίας προς Βρετανό Ύπατο Αρμοστή στον Καναδά, Κοινοπολιτεία Αυστραλίας, Νέας Ζηλανδίας, Νοτιοαφρικανικής Ένωσης.
Τηλ. Circular Z. αριθ. 353, άκρως απόρρ., προσωπικό, 8 Νοεμ. 1940. F.O.371/24916/R8477.

8/11/1940 210

Οι στρατιωτικοί σύμβουλοι της βρετανικής Κυβέρνησης εκτιμούν ότι οι συνθήκες διεξαγωγής του πολέμου εναντίον της Ιταλίας θα αλλάξουν άρδην, εάν υπάρξει γερμανική παρέμβαση. Είναι απίθανο να μπορέσουν οι Έλληνες να αντισταθούν για μεγάλο διάστημα σε εκτεταμένη αεροπορική επίθεση, καθώς και σε επίθεση τεθωρακισμένων και μηχανοκίνητων γερμανικών σχηματισμών, οι οποίοι θα κινηθούν μέσω Βουλγαρίας ή Γιουγκοσλαβίας. Η οποιαδήποτε βοήθεια μπορεί να παράσχει επί του παρόντος η Βρετανία στην Ελλάδα, θα είναι τότε αδύνατο να καθυστερήσει τη γερμανική προέλαση.

Υπουργείο Κτήσεων Βρετανίας προς Βρετανό Ύπατο Αρμοστή στον Καναδά, Κοινοπολιτεία Αυστραλίας, Νέας Ζηλανδίας, Νοτιοαφρικανικής Ένωσης.
Τηλ. Circular Z. αριθ. 353, άκρως απόρρ., προσωπικό, 8 Νοεμ. 1940. F.O.371/24916/R8477.

8/11/1940 211

Οι στρατιωτικοί σύμβουλοι της βρετανικής Κυβέρνησης εκτιμούν ότι, παρά το γεγονός ότι η ιταλική επίθεση εναντίον της Ελλάδας παρέχει την ευκαιρία στη Βρετανία να εξασφαλίσει στρατιωτικές βάσεις στην Ελλάδα, να εξαπολύσει αεροπορική επίθεση εναντίον της Ιταλίας και να ελέγχει τις ρουμανικές πετρελαιοπηγές, ο κίνδυνος που απειλεί τις βρετανικές θέσεις ζωτικής σημασίας στην Αλεξάνδρεια και τη διώρυγα του Σουέζ, καθιστά αδύνατη την αποδυνάμωση της βρετανικής άμυνας στην Αίγυπτο και τη μεταφορά δυνάμεων στην Ελλάδα, σε μεγάλη κλίμακα. Αντίθετα, πρέπει να δημιουργηθεί εφεδρική δύναμη στη Μέση Ανατολή και να υποστηριχθεί η Τουρκία.

Υπουργείο Κτήσεων Βρετανίας προς Βρετανό Ύπατο Αρμοστή στον Καναδά, Κοινοπολιτεία Αυστραλίας, Νέας Ζηλανδία, Νοτιοαφρικανικής Ένωσης.
Τηλ.. Circular Z. αριθ. 353, άκρως απόρρ., προσωπικό, 8 Νοεμ. 1940. F.O.371/24916/R8477.

8/11/1940 212

Οι στρατιωτικοί σύμβουλοι της βρετανικής Κυβέρνησης εκτιμούν ότι, εάν οι

Έλληνες κατορθώσουν να συγκατήσουν την ιταλική προέλαση και δεν παρέμβουν οι Γερμανοί εντός του έτους, θα είναι προς όφελος της Βρετανίας να παράσχει κάθε δυνατή υποστήριξη προς την Ελλάδα, δίχως να δεσμεύει, ωστόσο, στρατιωτικές δυνάμεις ζωτικής σημασίας. Η Βρετανία θα μπορέσει να ισχυροποιήσει τα ερείσματά της στην Ελλάδα αργότερα, όταν αφιχθούν στη Μέση Ανατολή επαρκείς ενισχύσεις.

Υπουργείο Κτήσεων Βρετανίας προς Βρετανό Ύπατο Αρμοστή στον Καναδά, Κοινοπολιτεία Αυστραλίας, Νέας Ζηλανδίας, Νοτιοαφρικανικής Ένωσης.
Τηλ. Circular Z. αριθ. 353, άκρως απόρρ., προσωπικό, 8 Νοεμ. 1940. F.O.371/24916/R8477.

8/11/1940 213

Οι στρατιωτικοί σύμβουλοι της βρετανικής Κυβέρνησης συνοψίζουν τις προτάσεις τους σχετικά με την πολιτική παροχής βοήθειας προς την Ελλάδα: 1) έλεγχος των θαλάσσιων συγκοινωνιών στα ελληνικά και, κατά το δυνατό, στα αλβανικά παράλια, με στόχο να αποτραπεί απόβαση μεγάλης κλίμακας των Ιταλών στην Ελλάδα, αλλά και να καταστραφούν το Δυρράχιο και ο Αυλώνας, 2) επιχειρήσεις όσων αεροσκαφών μπορούν να αποσπαστούν στην Ελλάδα, για την καταστροφή των παραπάνω λιμένων κυρίως, αλλά και την ενίσχυση του ηθικού των Ελλήνων, 3) συνέχιση των επιθέσεων εναντίον στόχων στην Ιταλία, από βάσεις στη Βρετανία, 4) αποστολή στρατιωτικών τεχνικών μονάδων στην Ελλάδα. Η βοήθεια του βρετανικού Στρατού θα συνίσταται στην αεροπορική άμυνα, την καθυστέρηση της εχθρικής προέλασης και, στην πιό ακραία περίπτωση ήττας, στην καταστροφή των πολεμοφοδίων και των στρατιωτικών εγκαταστάσεων.

Υπουργείο Κτήσεων Βρετανίας προς Βρετανό Ύπατο Αρμοστή στον Καναδά, Κοινοπολιτεία Αυστραλίας, Νέας Ζηλανδίας, Νοτιοαφρικανικής Ένωσης.
Τηλ. Circular Z. αριθ. 353, άκρως απόρρ., προσωπικό, 8 Νοεμ. 1940. F.O.371/24916/R8477.

9/11/1940 214

Ο Ανώτατος Στρατιωτικός Διοικητής Μέσης Ανατολής απαντά στο από 8 Νοεμβρίου τηλεγράφημα 15 της Στρατιωτικής Αποστολής της Βρετανίας στην Ελλάδα ότι συμφωνεί να αποσύρουν όλα τα βαρέα όπλα τους οι Έλληνες από την Κρήτη, αλλά έχει πολύ μεγάλη σημασία να μην αποσυρθούν τα τρία ελληνικά τάγματα, τουλάχιστον μέχρι να συγκροτηθεί και να εξοπλισθεί εφεδρική κρητική μεραρχία.

Ανώτατος Στρατιωτικός Διοικητής Μέσης Ανατολής (Commander-in-Chief Middle East) προς Στρατιωτική Αποστολή Βρετανίας στην Ελλάδα.
Τηλ. 0/25277, immediate, 9 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8349.

9/11/1940 215

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο Έλληνας Πρωθυπουργός τον διαβεβαίωσε εμφαντικά πως δεν υπάρχει κανένας κίνδυνος κατασκοπείας ή δολιοφθοράς εκ μέρους των Γερμανών που βρίσκονται στην Ελλάδα. Η μυστική αστυνομία χρησιμοποιεί 700 άνδρες για τη συνεχή και στενή παρακολούθησή τους και μπορεί να προχωρήσει σε συλλήψεις μέσα σε μία ώρα. Η σύλληψη των Ιταλών πραγματοποιήθηκε, άλλωστε, με μεγάλη αποτελεσματικότητα. Κανένας Γερμανός υπήκοος δεν έχει άδεια κυκλοφορίας μετά τις 9 μ.μ., εκτός από τον Πρέσβη και τους διπλωμάτες γραμματείς. Επίσης κανένας αλλοδαπός δεν έχει πρόσβαση στο τηλεφωνικό δίκτυο, που ελέγχει πλήρως η ελληνική Κυβέρνηση.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1105, 9 Νοεμ. 1940. F.O.371/24913/R8326.

9/11/1940 216

Το F.O. τονίζει στον Palairet ότι η εμπορική πολιτική της Βρετανίας, όσον αφορά τον ανεφοδιασμό της Ελλάδας σε καύσιμα και τρόφιμα, συνίσταται στην καλύτερη δυνατή κάλυψη των αναγκών της χώρας. Θα πρέπει, ωστόσο, να περιορισθεί η προμήθεια αγαθών, τα οποία δεν καλύπτουν άμεσες πολεμικές ανάγκες, ώστε να μην συσσωρευθούν επικίνδυνες ποσότητες στη χώρα, [που θα μπορούσαν να αποτελέσουν δέλεαρ για τον Άξονα].

F.O. προς Palairet.
Τηλ.. 684 ARFAR, 9 Νοεμ. 1940. F.O.371/24907/R8107.

9/11/1940 217

Ο Campbell τηλεγραφεί στο F.O. ότι, βάσει ανεπίσημων αλλά αξιόπιστων πηγών από τους κόλπους της γιουγκοσλαβικής Κυβέρνησης, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η Γιουγκοσλαβία θα ενώσει τις δυνάμεις της με την Ελλάδα, εάν εκδηλωθεί άμεση ή έμμεση επίθεση της Βουλγαρίας εναντίον της Ελλάδας ή απειληθεί σοβαρά η Θεσσαλονίκη. Ήδη η γιουγκοσλαβική Κυβέρνηση έχει δηλώσει ότι δεν θα επιτρέψει την διέλευση ιταλικών στρατευμάτων από το έδαφός της. Ο Campbell διευκρινίζει ότι έμμεση επίθεση αποτελεί η πραγματοποίηση γερμανικών επιχειρήσεων από το έδαφος της Βουλγαρίας. Εξάλλου, ο Γιουγκοσλάβος Υπουργός Κοινωνικής Προνοίας διαβεβαίωσε τον Βρετανό Πρέσβη ότι δεν θα επιτραπεί ούτε η διέλευση γερμανικών στρατευμάτων από τη χώρα του.

Campbell προς F.O.
Τηλ. 899, άκρως εμπιστ., 9 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8164.

9/11/1940 218

Ο Campbell τηλεγραφεί στο F.O. ότι, σύμφωνα με τις ίδιες πηγές που αναφέρονται στο αμέσως προηγούμενο τηλεγράφημά του 899, η θέληση του γιουγκοσλαβικού λαού να πολεμήσει εναντίον του Άξονα θα εξαρτηθεί κατά πολύ από το ύψος της βοήθειας, η οποία θα παρασχεθεί στην Ελλάδα από τη βρετανική Κυβέρνηση. Η σημασία της Θεσσαλονίκης, από στρατηγική και ψυχολογική άποψη, παίζει επίσης μεγάλο ρόλο για τους Γιουγκοσλάβους, αλλά και για τους Βουλγάρους λόγω των γεγονότων του πρόσφατου παρελθόντος. Συμβολική βρετανική ενέργεια στη Θεσσαλονίκη θα ενδυναμώσει τα μέγιστα το γιουγκοσλαβικό φρόνημα και θα αποτελέσει προειδοποίηση προς τη Βουλγαρία.

Campbell προς F.O.
Τηλ. 900, 9 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8164.

9/11/1940 219

Ο Έλληνας Πρεσβευτής στο Κάιρο κοινοποιεί στον Lampson αναφορά του ομολόγου του στο Βερολίνο, σύμφωνα με την οποία, φαίνεται πως οι Ιταλοί διασχίζουν τη Σερβία μέσω Μοναστηρίου, για να χτυπήσουν τους Έλληνες στα ανατολικά του μετώπου. Απαντώντας σε σχετικό ερώτημα, ο Lampson επισημαίνει στον Καψάλη ότι δεν έχει πληροφορίες για τη στάση των Γιουγκοσλάβων, εκτός από εκείνες του τηλεγραφήματος 845 από το Βελιγράδι της 30ης Οκτωβρίου, το περιεχόμενο του οποίου γνωρίζει άλλωστε και η ελληνική Κυβέρνηση.

Lampson προς F.O.
Τηλ. 1486, immediate, 9 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8318.

9/11/1940 220

Ο Έλληνας Πρέσβης στο Κάιρο πληροφορεί τον Lampson ότι, σύμφωνα με πληροφορίες της ελληνικής Κυβέρνησης, οι Ιταλοί αποβιβάζουν στρατεύματα στο Δυρράχιο. Ο Πρέσβης ερωτά εάν θα μπορούσαν οι Βρετανοί να ναρκοθετήσουν τα ύδατα του Δυρραχίου και του Αυλώνα, ώστε να μην είναι δυνατή η άφιξη ιταλικών ενισχύσεων στο μέτωπο. Ο Lampson απαντά ότι οι λεπτομέρειες αυτές εξετάζονται από τις αρμόδιες αρχές, προς τις οποίες συμφωνεί να διαβιβάσει και το αίτημα του Καψάλη.

Lampson προς F.O.
Τηλ. 1486, immediate, 9 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8318.

9/11/1940 221

Ο Ρωμανός πληροφορεί τον Warner ότι ο Ι. Μεταξάς απηύθυνε στις 8 Νοεμ-

βρίου προσωπική έκκληση προς τον Roosevelt, μέσω του Αμερικανού Πρεσβευτή στην Αθήνα [για την παροχή 60 μαχητικών αεροσκαφών στην Ελλάδα]. Η ελληνική Κυβέρνηση έχει επίσης κοινοποιήσει στον Αμερικανό Πρέσβη τον κατάλογο των άμεσων αναγκών της σε αεροσκάφη, στρατιωτικό εξοπλισμό και πρώτες ύλες, και ελπίζει ότι η βρετανική Κυβέρνηση θα υποστηρίξει την έκκληση του Μεταξά.

Warner.
Minute, 9 Νοεμ. 1940. F.O.371/24916/R8341.
Bowker.
Minute, 23 Δεκ. 1940. F.O.371/24916/R8752.

9/11/1940 222

Ο Βασιλιάς της Αλβανίας A. Zog [Ζώγου] αναφέρει στον Sir Andrew Ryan ότι οι Ιταλοί δεν ανέμεναν πως οι Έλληνες θα πολεμήσουν και είχαν θεωρήσει ότι οι Αλβανοί στις περιοχές των αλβανο-ελληνικών συνόρων θα υποστήριζαν τις επιθετικές τους ενέργειες εναντίον της Ελλάδας. Υπολογίζει ότι στην Αλβανία βρίσκονται 12 ιταλικές μεραρχίες. Οι Ιταλοί στρατολόγησαν και Αλβανούς, αλλά κατάφεραν να συγκροτήσουν μόνο δύο μεραρχίες αντί των τεσσάρων που είχαν υπολογίσει. Σύμφωνα με οδηγίες του Zog, οι Αλβανοί λιποτακτούν από τις ιταλικές μονάδες, αλλά δεν προβάλλουν ενεργή αντίσταση για να μην υπάρξουν θύματα.

Αποσπάσματα συζήτησης Ryan με τον Βασιλιά της Αλβανίας Zog.
9 Νοεμ. 1940. F.O.371/24921/R8421.

9/11/1940 223

Ο Zog πιστεύει ότι οι Ιταλοί εξακολουθούν να στοχεύουν στη διαίρεση της Ελλάδας και τη δημιουργία δημοκρατίας με πρωτεύουσα τη Θεσσαλονίκη, στην οποία θα περιλαμβάνεται μέρος της Αλβανίας. Το κράτος αυτό θα συγχωνευθεί, εν καιρώ, σε μία μακεδονική δημοκρατία με έδρα τα Σκόπια. Η ανεξαρτησία του Μαυροβουνίου θα αποκατασταθεί και ένα τμήμα της Γιουγκοσλαβίας θα προσαρτηθεί στην Αλβανία. Θα απομείνει μία μικρή Σερβία. Η Βουλγαρία θα αποκτήσει μόνον έξοδο προς το Αιγαίο.

Αποσπάσματα συζήτησης Ryan με τον Βασιλιά της Αλβανίας Zog.
9 Νοεμ. 1940. F.O.371/24921/R8421.

9/11/1940 224

Ο Zog δεν είναι αισιόδοξος ότι θα συνεχισθεί η ελληνική αντίσταση εναντίον των Ιταλών. Τονίζει στον Ryan ότι οι Έλληνες έχουν επιτελέσει ένα θαύμα, το

οποίο όμως δεν θα διαρκέσει πολλές εβδομάδες. Μόλις καταληφθεί η Φλώρινα, θα πέσει ολόκληρη η Ελλάδα.

Αποσπάσματα συζήτησης Ryan με τον Βασιλιά της Αλβανίας Zog.
9 Νοεμ. 1940. F.O.371/24921/R8421.

10/11/1940 225

Ο Βρετανός Ναυτικός Ακόλουθος στην Αθήνα τηλεγραφεί στον Ανώτατο Στρατιωτικό Διοικητή Μεσογείου ότι τα ελληνικά στρατεύματα στην Ήπειρο ολοκλήρωσαν την αναδίπλωσή τους και βρίσκονται νοτίως του Αχέροντα. Οι Ιταλοί, που μέχρι τις 8 Νοεμβρίου βρίσκονταν έξι χιλιόμετρα νοτίως της Ηγουμενίτσας, δεν τα έχουν ακόμη ακολουθήσει. Στα παράλια βορείως του Αχέροντα δεν υπάρχουν καθόλου ελληνικές δυνάμεις. Απόψε ή την επομένη θα δοθούν τα στίγματα για την εκτέλεση βομβαρδισμών από τους Βρετανούς στην περιοχή Ηγουμενίτσας και Σαγιάδας. Το αριστερό πλευρό των ελληνικών δυνάμεων δεν μπορεί να καθορισθεί ακριβώς, αλλά ο Ι. Μεταξάς ελπίζει ότι οι Βρετανοί θα διακρίνουν και θα βομβαρδίσουν κάθε ιταλικό σχηματισμό ή στόχο. Ελληνικά πλοία εξάλλου δεν υπάρχουν στην περιοχή.

Palairet προς F.O.
Τηλ. άνευ αριθ., άκρως απόρρ., 10 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8324.

10/11/1940 226

Ο Ι. Μεταξάς ζητεί από τον Βρετανό Ναυτικό Ακόλουθο στην Αθήνα να διαβιβάσει προσωπικό του μήνυμα στον Ανώτατο Στρατιωτικό Διοικητή Μεσογείου. Στο μήνυμα τονίζεται ότι επείγει η ανάληψη κάθε δυνατής ενέργειας για τη διακοπή του ανεφοδιασμού των Ιταλών.

Palairet προς F.O.
Τηλ. άνευ αριθ., άκρως απόρρ., 10 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8324.

10/11/1940 227

Ο Βρετανός Ναυτικός Ακόλουθος στην Αθήνα τηλεγραφεί στον Ανώτατο Στρατιωτικό Διοικητή Μεσογείου πως σύμφωνα με αναφορά του Έλληνα Ναυτικού Ακολούθου στο Βερολίνο [Τ. Κωνσταντινίδη], ο Ιταλός ομόλογός του ισχυρίστηκε ότι το ιταλικό σχέδιο επιχειρήσεων προβλέπει την κατάληψη κατ' αρχήν της ελληνικής ακτής απέναντι από την Κέρκυρα, με πολεμικά πλοιάρια, και κατόπιν την κατάληψη του ίδιου του νησιού, όπου θα δημιουργηθεί βάση που θα ελέγχει το βόρειο στενό και θα εξασφαλίζει τον ανεφοδιασμό των ιταλικών δυνάμεων.

Palairet προς F.O.
Τηλ. άνευ αριθ., άκρως απόρρ., 10 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8324.

10/11/1940 228

Το F.O. τηλεγραφεί στον Palairet ότι είναι θετική η συγκρότηση της ανεπίσημης Αγγλο-ελληνικής Επιτροπής Συντονισμού [Επιτροπής Προμηθειών], στην οποία ανέφερεται το από 6 Νοεμβρίου τηλεγράφημά του 418. Σημειώνει ότι οι στρατιωτικές παραγγελίες θα αντιμετωπίζονται από το Υπουργείο Προμηθειών (Ministry of Supply), ενώ οι παραγγελίες που καλύπτουν ανάγκες των αμάχων θα πρέπει κατ' αρχήν να προγραμματίζονται σε εξαμηνιαία βάση. Οι παραγγελίες αυτές θα συγκεντρώνονται στο Υπουργείο Ναυτιλίας (Ministry of Shipping).

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 695 ARFAR, immediate, 10 Νοεμ. 1940. F.O.371/24907/R8339.

10/11/1940 229

Το F.O. ενημερώνει τον Palairet για το διάβημα της ελληνικής Πρεσβείας στο Λονδίνο της 9ης του μηνός, που αφορούσε την υποστήριξη της έκκλησης του Ι. Μεταξά προς τον Roosevelt. Ζητείται από τον Palairet να ενημερώσει την ελληνική Κυβέρνηση ότι ο λεπτομερής κατάλογος των πολεμικών της αναγκών εξετάζεται επειγόντως και ελπίζεται πως μεγάλο μέρος τους θα καλυφθεί από βρετανικές πηγές. Στο μεταξύ η ελληνική Κυβέρνηση θα πρέπει να σπεύσει να ερευνήσει τις δυνατότητες που υπάρχουν στις Η.Π.Α., μέσω της Βρετανικής Επιτροπής Προμηθειών, και να μην προβαίνει σε άμεσες παραγγελίες προς την αμερικανική Κυβέρνηση δίχως συμφωνία με την Επιτροπή αυτή.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 875, important, 10 Νοεμ. 1940. F.O.371/24916/R8341.

10/11/1940 230

Ο Saracoglu πληροφόρησε τον Βρετανό Πρεσβευτή στην Άγκυρα ότι, εάν η Γερμανία κινηθεί μέσω Βουλγαρίας, το γεγονός θα θεωρηθεί επιθετική ενέργεια εναντίον της Ελλάδας και της Τουρκίας, και τότε η Τουρκία θα εισέλθει στον πόλεμο. Καθώς η τουρκική Κυβέρνηση διαβεβαίωσε και την ελληνική Κυβέρνηση ότι εγγυάται για τα ελληνο-βουλγαρικά σύνορα, ο Ι. Μεταξάς αποφάσισε να αποσύρει σημαντικές δυνάμεις από την περιοχή αυτή.

Υπουργείο Κτήσεων Βρετανίας προς Βρετανό Ύπατο Αρμοστή στον Καναδά, Κοινοπολιτεία Αυστραλίας, Νέας Ζηλανδίας, Νοτιοαφρικανικής Ένωσης.
Τηλ. Circular Z. αριθ. 356, άκρως απόρρ., προσωπικό, 10 Νοεμ. 1940. F.O.371/24916/R8477.

11/11/1940 231

Ο Ι. Μεταξάς πραγματοποιεί ομιλία προς τους καθηγητές του Πανεπιστημίου της Αθήνας, στην οποία υπερασπίζεται το καθεστώς του, που έχει τόσο κατηγορηθεί. Ο Μεταξάς τονίζει ότι διατήρησε την "πειθαρχημένη ελευθερία" του ελληνικού λαού και απευθύνει έκκληση προς τους διανοούμενους να πραγματώσουν την "πνευματική επιστράτευση" της Ελλάδας. Καταλήγει τονίζοντας ότι για την Ελλάδα η δόξα υπήρξε πάντοντε σημαντικότερη της νίκης, είναι όμως βέβαιος για τη νίκη.

Palairet προς Halifax.
Αριθ. 287, 12 Νοεμ. 1940. F.O.371/24910/R8692.

11/11/1940 232

Ο Palairet τηλεγραφεί στον Halifax ότι τα ιταλικά σχέδια έχουν ανατραπεί σε μεγάλο βαθμό, λόγω της ανέλπιστης ελληνικής επιτυχίας. Ο Palairet ελπίζει ότι η βρετανική Κυβέρνηση θα χρησιμοποιήσει την ευκαιρία που έχει δημιουργηθεί, για να χτυπήσει άμεσα και όσο το δυνατό σκληρότερα τους Ιταλούς, οι οποίοι έχουν αποθαρρυνθεί μετά την αποτυχία τους να πραγματοποιήσουν έναν εύκολο, όπως νόμιζαν, θρίαμβο. Σημειώνει τέλος ότι δεν υπάρχουν ενδείξεις στην Αθήνα για οποιαδήποτε γερμανική κίνηση [υποστήριξης της Ιταλίας].

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1117, immediate, 11 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8357.

11/11/1940 233

Το F.O. εκφράζει την ικανοποίησή του για τα ολοκληρωμένα μέτρα ελέγχου των Γερμανών που πήρε η ελληνική Κυβέρνηση (τηλεγράφημα 1105 του Palairet της 9ης Νοεμβρίου). Τα μέτρα αυτά είναι απολύτως ικανοποιητικά για την ηπειρωτική χώρα, ωστόσο, οι βρετανικές στρατιωτικές αρχές θεωρούν απαραίτητο επίσης να πιεσθεί η Κυβέρνηση να μεταφέρει όλους τους επικίνδυνους Γερμανούς από την Κρήτη, χαρακτηρίζοντας το νησί απαγορευμένη ζώνη.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 882, immediate, 11 Νοεμ. 1940. F.O.371/24913/R8326.
W.O. προς Ανώτατο Στρατιωτικό Διοικητή Μέσης Ανατολής.
Τηλ. 88289, απόρρ., important, 9 Νοεμ. 1940. F.O.371/24913/R8326.
Ανώτατος Στρατιωτικός Διοικητής Μέσης Ανατολής προς W.O.
Τηλ. 25453, απόρρ., immediate, 10 Νοεμ. 1940. F.O.371/24913/R8326.

11/11/1940 234

Ο Βρετανός Ναυτικός Ακόλουθος στην Άγκυρα πληροφορεί τον Ανώτατο Στρα-

τιωτικό Διοικητή Μεσογείου ότι οι Ιταλοί ενισχύουν τις δυνάμεις τους στην Αλβανία μέρα και νύχτα, κυρίως νύχτα. Σημειώνει ότι τα λιμάνια του Δυρραχίου και του Αυλώνα μπορούν να δέχονται μόνο τέσσερα με πέντε πλοία την ημέρα, λόγω έλλειψης κατάλληλων εγκαταστάσεων, και οι Ιταλοί φοβούνται ότι θα υποστούν εκεί επίθεση του βρετανικού Ναυτικού ή της R.A.F. Επίσης ισχυρίζονται ότι οι Βρετανοί ενισχύουν την Ελλάδα μέσω Χάιφας και είχαν προετοιμασθεί να αντιμετωπίσουν το ενδεχόμενο αυτό.

Ναυτικός Ακόλουθος Πρεσβείας Βρετανίας στην Άγκυρα προς Ανώτατο Στρατιωτικό Διοικητή Μεσογείου.
Αριθ. 1006, απόρρ., 11 Νοεμ. 1940. F.O.371/24921/R8480.

11/11/1940 235

Ο Σιμόπουλος πληροφορεί τον Cadogan ότι, σύμφωνα με αναφορά του Έλληνα Στρατιωτικού Ακολούθου στο Βερολίνο [Α. Λέγγερη], οι ιταλικές δυνάμεις στην Αλβανία αποτελούνται από 4 μεραρχίες στο νότο, 6 στην ανατολή και μία εφεδρική. Πιθανόν να αποβιβάσθηκε και νέα μεραρχία τις τελευταίες μέρες. Επίσης υπάρχουν πληροφορίες ότι το επόμενο δεκαπενθήμερο το σιδηροδρομικό δίκτυο από τη Γερμανία προς τη Βιέννη θα χρησιμοποιηθεί αποκλειστικά για τη μεταφορά στρατευμάτων. Δεν είναι γνωστό εάν τα στρατεύματα αυτά θα σταλούν στα σύνορα με τη Γιουγκοσλαβία ή την Ιταλία.

Cadogan.
Minute, 11 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8361.

11/11/1940 236

Ο Atlee [βουλευτής και Αρχηγός του βρετανικού Εργατικού Κόμματος] ερωτά τον Halifax εάν θα ήταν δυνατό, ενόψει του γεγονότος ότι η Ελλάδα μάχεται πλέον στο πλευρό της Βρετανίας, να υποβληθεί στην ελληνική Κυβέρνηση η άποψη ότι θα ήταν εξαιρετικά θετικό να αφεθούν ελεύθεροι οι εξόριστοι φιλελεύθεροι καθηγητές του Πανεπιστημίου της Αθήνας, καθώς και να δοθεί γενική αμνηστία στους φυλακισμένους και τους εξόριστους αριστερών φρονημάτων.

C. R. Attlee (Αρχηγός Εργατικού Κόμματος Βρετανίας) προς Halifax.
11 Νοεμ. 1940. F.O.371/24910/R8218.

12/11/1940 237

Το ελληνικό διπλωματικό και προξενικό προσωπικό που επέστρεψε από την Ιταλία, τονίζει ότι το ηθικό των Ιταλών είναι χαμηλό και οι βρετανικές αεροπορικές επιθέσεις τους έχουν πανικοβάλει. Ο Γενικός Πρόξενος στη Γένοβα [Ν. Μπίστης] αναφέρει πως οι κάτοικοι της πόλης ζουν υπό το συνεχή φόβο ότι θα

βομβαρδισθούν, γεγονός που, εάν συμβεί, θα τους καταρρακώσει πλήρως. Προτείνει να βομβαρδισθούν τα πλοία που βρίσκονται στο λιμάνι της Γένοβας, δύο πολεμικά και αρκετά εμπορικά, καθώς και τα ναυπηγεία. Το ηθικό των ανδρών του ιταλικού Ναυτικού είναι επίσης χαμηλό και υπάρχουν πληροφορίες ότι σε ένα πολεμικό σκάφος οι ναύτες υποχρεώθηκαν να παραμείνουν στις θέσεις τους υπό την απειλή των όπλων.

Πρεσβεία Βρετανίας στην Αθήνα, Υπηρεσία Ακολούθων προς Βρετανικό Ναυαρχείο, Γ.Σ.Μ.Α.
Αριθ. 2000, άκρως απόρρ., immediate, 12 Νοεμ. 1940. F.O.371/24921/R8480.

12/11/1940 238

Στην Πίνδο οι ελληνικές δυνάμεις καταλαμβάνουν τις συνοριακές διαβάσεις της περιοχής Ερσέκα - Λεσκοβίκι, βορειοανατολικά της Κόνιτσας. Εκεί πραγματοποιούν την ταφή 200 νεκρών Ιταλών, καθώς και 100 υποζυγίων. Ο εχθρός διαθέτει μικρές δυνάμεις στα βόρεια και νότια υψώματα της Κόνιτσας. Οι Έλληνες πιστεύουν ότι θα καταλάβουν όλη την περιοχή εντός της ημέρας.

Palairet προς W.O.
Τηλ. 518, 13 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8201.

12/11/1940 239

Ο Μαυρουδής αναφέρει στον Palairet ότι είναι βέβαιος πως η ιταλική Κυβέρνηση δεν ανέμενε ότι η Ελλάδα θα προέβαλε αποφασιστική ή μεγάλης διάρκειας αντίσταση. Είναι εξάλλου πιθανό πως η Γερμανία συμφώνησε με την επίθεση εναντίον της Ελλάδας, βάσει της ιταλικής αυτής εκτίμησης. Οι πρεσβευτές που επέστρεψαν μόλις από τη Ρώμη και τα Τίρανα [Πολίτης και Π. Σκέφερις], επιβεβαίωσαν ότι ο Άξονας δεν σχεδιάζει επιχειρήσεις στην Ανατολή πριν από την επόμενη άνοιξη.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1122, immediate, 12 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8357.

12/11/1940 240

Τονίζεται σε εκπομπή του ραδιοφωνικού σταθμού Τιράνων, στα αλβανικά, ότι η ιταλική πολεμική μηχανή δεν έχει ακόμη "πάρει μπροστά". Μόλις αυτό συμβεί, η Ελλάδα θα καταλάβει ότι δεν θα μπορεί να τη σταματήσει. Ο Palairet ελπίζει ότι η βρετανική Κυβέρνηση θα σημειώσει το γεγονός πως οι Ιταλοί παραδέχονται την καθυστέρησή τους και θα τους συντρίψει όσο είναι καιρός.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1124, 12 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8357.

12/11/1940 241

Η ελληνική Κυβέρνηση συμφωνεί με τις τιμές αγοράς του ινδικού κάρβουνου [μέσω της U.K.C.C.] και ερωτά λεπτομέρειες για τη διαδικασία της πίστωσης. Η Κυβέρνηση παρήγγειλε επιπλέον 50.000 τόννους μέσω του Έλληνα Προξένου στην Καλκούτα, επί πιστώσει. Θα ήταν ευγνώμων προς την ινδική Κυβέρνηση για οποιαδήποτε διευκόλυνση της παράσχει στην αποστολή των φορτίων.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 436 ARFAR, 12 Νοεμ. 1940. F.O.371/24907/R8277.

13/11/1940 242

Ο Ι. Πολίτης, που επέστρεψε πρόσφατα από τη Ρώμη, αναφέρει στον Palairet ότι, προτού εγκαταλείψει την πόλη, πληροφορήθηκε από αξιόπιστη πηγή πως ο Mussolini εγνώριζε ότι ο Hitler θα πήγαινε στη Φλωρεντία, για να προσπαθήσει να τον πείσει να μειώσει τις αξιώσεις του προς τη Γαλλία, καθώς ο Petain αρνήθηκε κατηγορηματικά να παραχωρήσει την Κορσική στους Ιταλούς. Για το λόγο αυτό, ο Mussolini αποφάσισε να επιτεθεί εναντίον της Ελλάδας με δική του πρωτοβουλία, θεωρώντας την εύκολο θύμα, ώστε να ανυψωθεί το ιταλικό γόητρο. Η ιταλική Κυβέρνηση δεν διανοήθηκε καν ότι η Ελλάδα θα απορρίψει το τελεσίγραφό της ή, εν πάση περιπτώσει, ανέμενε μία απλή στρατιωτική επίδειξη εκ μέρους της.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1129, 13 Νοεμ. 1940. F.O.371/24921/R8436.

13/11/1940 243

Ο Ι. Πολίτης διαπιστώνει ότι η Γερμανία, λόγω της αποτυχημένης επίθεσής της εναντίον της Βρετανίας, έκανε το λάθος να συμμαχήσει με την Ιαπωνία. Σημειώνει ότι η πολιτική των κυβερνήσεων του Άξονα παραπαίει, ενώ και η προσπάθειά τους να προσεταιρισθούν την Ισπανία απέτυχε.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1129, 13 Νοεμ. 1940. F.O.371/24921/R8436.

13/11/1940 244

Η ελληνική Κυβέρνηση κατανοεί ότι πρόθεση της βρετανικής Κυβέρνησης είναι να παράσχει πραγματική και αποτελεσματική οικονομική βοήθεια για την κάλυψη των πολεμικών δαπανών, που υπερβαίνουν τις ελληνικές δυνατότητες. Η ελληνική Κυβέρνηση θα πρέπει να έχει στη διάθεσή της κονδύλια για αγορές και άλλες πληρωμές, τόσο στο εξωτερικό, όσο και στο εσωτερικό. Για να

μη δημιουργηθεί πληθωρισμός, θα πρέπει η Τράπεζα της Ελλάδος να μπορεί να μεταπωλεί σε δραχμές τις στερλίνες, που θα αγοράζει αντί δραχμών. Η Κυβέρνηση δεν κατανοεί γιατί μέρος των πιστώσεων για την εξόφληση σε ελληνικό νόμισμα των πολεμικών δαπανών θα πρέπει να παραμένει στην Τράπεζα της Αγγλίας, σε λογαριασμό από τον οποίο δεν θα γίνονται αναλήψεις σε στερλίνες.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1338, 13 Νοεμ. 1940. F.O.371/24907/R8423.
Σιμόπουλος προς E. R. Warner (F.O.).
Μνημόνιο, 19 Νοεμ. 1940. F.O.371/24907/R8423.
F.O. προς Palairet.
Τηλ. 864, immediate, 8 Νοεμ. 1940. F.O.371/24907/R8423.

13/11/1940 245

Η ελληνική Κυβέρνηση διαβεβαιώνει τη βρετανική ότι είναι πρόθυμη να υποβάλει ένα γενικό πλάνο των δαπανών, που θα καλύπτονται από τα κονδύλια και την πίστωση που της παρέχει η βρετανική πλευρά. Υποθέτει, ωστόσο, ότι η βρετανική Κυβέρνηση δεν προτείνει την υποβολή ξεχωριστής αναφοράς για την έγκριση κάθε πληρωμής, καθώς αυτό θα δημιουργήσει σοβαρά εμπόδια στη διεξαγωγή του πολέμου. Τέλος, σημειώνει ότι είναι εξαιρετικά δύσκολο να ορίσει αντιπρόσωπό της στο Λονδίνο και θα επιχειρήσει να ρυθμίσει όλα τα ζητήματα οικονομικής και τεχνικής φύσεως μέσω της συνήθους αλληλογραφίας και ανταλλαγής τηλεγραφημάτων.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1338, 13 Νοεμ. 1940. F.O.371/24907/R8423.

13/11/1940 246

Ο Βρετανός Στρατιωτικός Ακόλουθος στην Αθήνα ενημερώνει το W.O. ότι φημολογείται πως μία ακόμη ιταλική μεραρχία Αλπινιστών, πιθανώς η τέταρτη, έχει φτάσει στην περιοχή της Κορυτσάς. Δεν έχουν σημειωθεί αλλαγές στο μέτωπο. Στον τομέα της Ηπείρου δεν υπήρξε άλλη σύγκρουση, εκτός από εκείνη της 12ης Νοεμβρίου που ανέφερε η ελληνική πλευρά. Το ελληνικό Πεζικό βρίσκεται στην Παραμυθιά, καθ' οδόν προς την Ηγουμενίτσα.

Palairet προς W.O.
Τηλ. 518, 13 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8201.

13/11/1940 247

Ο Campbell τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο Γιουγκοσλάβος Υπουργός Εξωτερικών

του ανέφερε στις 12 Νοεμβρίου πως η κυβέρνησή του διαθέτει ενδείξεις ότι η ιταλική επίθεση εναντίον της Ελλάδας εξέπληξε δυσάρεστα τη γερμανική Κυβέρνηση. Το ίδιο είχε αναφέρει και ο βοηθός του Υπουργού στον Έλληνα Πρέσβη στο Βελιγράδι στις 11 Νοεμβρίου, προσθέτοντας ότι οι Γερμανοί επαναδιαβεβαίωσαν στη γιουγκοσλαβική Κυβέρνηση πως επιθυμούν ειρήνη στα Βαλκάνια και όχι επέκταση της ιταλο-ελληνικής σύγκρουσης. Ο Έλληνας Πρέσβης θεωρεί ότι οι διαβεβαιώσεις αυτές δόθηκαν στη γιουγκοσλαβική πλευρά τις τελευταίες τρεις - τέσσερις ημέρες.

Campbell προς F.O.
Τηλ. 924, 13 Νοεμ. 1940. F.O.371/24921/R8445.

13/11/1940 248

Οι "Times" του Λονδίνου δημοσιεύουν άρθρο, στο οποίο περιγράφεται η αεροπορική άφιξη βρετανικών δυνάμεων στην Ελλάδα.

"The Times".
13 Νοεμ. 1940. F.O.371/29813/R1550.

14/11/1940 249

Ο Palairet εκτιμά ότι το ζήτημα στα Βαλκάνια είναι πλέον εάν η πλευρά του Άξονα ή εκείνη της Βρετανίας θα αλλάξει πρώτη τα σχέδιά της, για να αντιμετωπίσει τη νέα ανεπιθύμητη κατάσταση που έχει δημιουργηθεί. Εάν η Βρετανία δεν εκμεταλλευθεί την ευκαιρία που της προσφέρουν οι ελληνικές επιτυχίες, θα επιτρέψει στη Γερμανία να ανατρέψει τα δεδομένα. Η Γερμανία, πάντως, δεν πρόκειται επιτεθεί μέσω Βουλγαρίας, όσες προκλήσεις και αν δεχθεί, παρά μόνον όταν θα είναι απολύτως έτοιμη.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1133, most immediate, 14 Νοεμ. 1940. F.O.371/24921/R8432.

14/11/1940 250

Ο Palairet θεωρεί ότι θα πρέπει να ενισχυθούν οι βρετανικές δυνάμεις στην Ελλάδα το γρηγορότερο, ακόμη και με μονάδες από τη Βρετανία. Κατανοεί τα πολιτικά οφέλη που έχει η αποστολή δυνάμεων στην περιοχή της Θεσσαλονίκης, τα οποία επισημαίνει και ο Υποπτέραρχος J. H. d'Albiac [Αεροπορικός Ακόλουθος της Βρετανίας στην Αθήνα και Αρχηγός των βρετανικών αεροπορικών δυνάμεων στην Ελλάδα], αλλά επισημαίνει ότι η μετακίνηση μονάδων από τη Μέση Ανατολή, προτού ακόμη κινηθεί η Γερμανία, δεν δικαιολογείται επιχειρησιακά.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1133, most immediate, 14 Νοεμ. 1940. F.O.371/24921/R8432.

14/11/1940 251

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι πρόσφατα ο Γερμανός Ακόλουθος Τύπου στην Αθήνα ανέφερε σε Έλληνα δημοσιογράφο πως η Γερμανία δεν επιθυμούσε με κανένα τρόπο έναν ελληνο-ιταλικό πόλεμο. Επίσης ότι ο πόλεμος δεν θα ξεσπούσε, εάν ο Ι. Μεταξάς δεν έκανε το λάθος να επικοινωνήσει με τον Βρετανό Πρέσβη, μόλις έλαβε την ιταλική διακοίνωση, αντί να συμβουλευθεί τον Πρέσβη της Γερμανίας. Ο Ακόλουθος είχε, εξάλλου, τονίσει σε συνάδερφό του στην Αθήνα ότι η Γερμανία δεν γνώριζε τις προθέσεις της Ιταλίας πριν την έναρξη του πολέμου.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1134, 14 Νοεμ. 1940. F.O.371/24913/R8451.

14/11/1940 252

Ο Palairet ενημερώνει το F.O. ότι ζητήθηκε άδεια να αναχωρήσουν από την Ελλάδα 140 Γερμανοί που βρίσκονται στη Θεσσαλονίκη. Οι ελληνικές αρχές ικανοποίησαν το αίτημα αυτό και θα πράξουν το ίδιο, εάν υπάρξουν νέες αιτήσεις. Η γερμανική παροικία βρίσκεται σε στενή επαφή με τη γερμανική Διπλωματική Αποστολή και έχει λάβει οδηγίες να είναι έτοιμη για παν ενδεχόμενο. Επίσης λέγεται ότι οι Γερμανίδες, τα παιδιά τους, καθώς και οι άνδρες "που δεν είναι απαραίτητοι" θα αναχωρήσουν το γρηγορότερο. Η ελληνική πλευρά πιστεύει ότι οι Γερμανοί έχουν λάβει τα μέτρα αυτά, επειδή μάλλον φοβούνται βρετανική επέμβαση, και όχι ως προοίμιο γερμανικής επίθεσης εναντίον της Ελλάδας.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1134, 14 Νοεμ. 1940. F.O.371/24913/R8451.

14/11/1940 253

Το F.O. ζητεί από τον Βρετανό Γενικό Πρόξενο στη Νέα Υόρκη να ερευνήσει εάν υπάρχουν εναλλακτικές λύσεις για τα πυρομαχικά που ζητούν οι Έλληνες, ο τύπος των οποίων δεν διατίθεται στις Η.Π.Α.

F.O. προς Γενικό Πρόξενο Βρετανίας στη Νέα Υόρκη.
Τηλ. 198 PURSA, immediate, 14 Νοεμ. 1940. F.O.371/24916/R8678.

15/11/1940 254

Ο Palairet προτείνει να μεταβεί ο Turle εκ νέου στο Λονδίνο, ως επικεφαλής

σύνδεσμος, για να εξηγήσει στο W.O. την κατάσταση στην Ελλάδα, όπως την αντιλαμβάνεται η βρετανική πλευρά που βρίσκεται στη χώρα. Είναι βέβαιος ότι η προσωπική επαφή είναι προτιμότερη από την ανταλλαγή τηλεγραφημάτων και ότι τα σχέδια για την αύξηση της βρετανικής δύναμης κρούσης στην Ελλάδα δεν θα οριστικοποιηθούν, πριν από την άφιξη του Turle.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1136, most immediate, 15 Νοεμ. 1940. F.O.371/24921/R8430.

15/11/1940 255

Ο Palairet ενημερώνει το F.O., σχετικά με το από 11 Νοεμβρίου τηλεγράφημά του 882 ότι μόνον πέντε Γερμανοί στην Κρήτη θεωρούνται από τον Βρετανό Γενικό Πρόξενο στο νησί εν δυνάμει επικίνδυνοι. Οι Έλληνες πρόκειται να λάβουν μέτρα, βάσει των προτάσεων του F.O., ενώ στο μεταξύ δεν επιτρέπεται η ταχυδρομική, τηλεφωνική ή τηλεγραφική επικοινωνία των Γερμανών από την Κρήτη με την ηπειρωτική χώρα.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1139, 15 Νοεμ. 1940. F.O.371/24913/R8326.

15/11/1940 256

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι 500 επιπλέον Γερμανοί υπήκοοι θα αναχωρήσουν το βράδι από την Ελλάδα. Οι ελληνικές αρχές πιστεύουν ότι σύντομα θα ακολουθήσουν όσοι Γερμανοί έχουν απομείνει και δεν κατέχουν επίσημες θέσεις.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1139, 15 Νοεμ. 1940. F.O.371/24913/R8326.

15/11/1940 257

Ο Palairet ελπίζει, όπως τονίζει εμφαντικά στο F.O., ότι όλοι οι αρμόδιοι στη Βρετανία και τη Μέση Ανατολή έχουν συνειδητοποιήσει πλήρως την έκταση της έλλειψης πρωτοβουλίας εκ μέρους των Ιταλών στον πόλεμο εναντίον της Ελλάδας. Παρά το γεγονός ότι η Ιταλία διαθέτει αεροπορική υπεροχή: α) δεν επεχείρησε να διαλύσει το ελληνικό σιδηροδρομικό δίκτυο στο βορρά και να εμποδίσει την επιστράτευση και την κίνηση των στρατευμάτων προς το μέτωπο, β) δεν αντέδρασε στη δημιουργία ναυτικής βάσης στην Κρήτη, γ) δεν κατέστρεψε το εργοστάσιο πυρομαχικών στην Ελευσίνα, ούτε στρατιωτικούς στόχους στον Πειραιά και τη Σαλαμίνα, δ) δεν ενεπλάκη σε αερομαχίες με την ελληνική Αεροπορία. Εξάλλου, ούτε το ιταλικό Ναυτικό έχει αναλάβει δράση, ενώ οι Ιταλοί αιχμάλωτοι αναφέρουν ότι δεν ανέμεναν οποιαδήποτε ελληνική αντίσταση.

Κατόπιν όλων αυτών, ο Palairet ελπίζει ότι οι λόγοι ασφαλείας της Μέσης Ανατολής εξακολουθούν να ισχύουν, και γι' αυτό δεν αποστέλλεται βοήθεια στην Ελλάδα.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1145, immediate, 15 Νοεμ. 1940. F.O.371/24921/R8427.

15/11/1940 258

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι η Κρήτη κηρύχθηκε απαγορευμένη ζώνη για στρατιωτικούς λόγους και καταργήθηκαν όλα τα προξενεία, εκτός από το βρετανικό. Δόθηκε η δυνατότητα στα προξενεία να μεταφερθούν στη Σύρα. Μέσα σε λίγες μέρες, μετά την αποχώρηση του Γερμανού Προξένου, θα απαιτηθεί όλοι οι Γερμανοί να αναχωρήσουν από το νησί.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1146, 15 Νοεμ. 1940. F.O.371/24913/R8451.

15/11/1940 259

Ο Palairet ενημερώνει το F.O. σχετικά με τις κινήσεις των Γερμανών στην Ελλάδα, στις οποίες είχε αναφερθεί στο από 14 Νοεμβρίου τηλεγράφημά του 1134. Η γερμανική Διπλωματική Αποστολή συμβουλεύει τους Γερμανούς, που δεν έχουν επίσημη θέση, να φύγουν όλοι από την Ελλάδα. Η ελληνική Αστυνομία, εξάλλου, επιμένει όσοι Ιταλοί αναχωρούν από τη χώρα να συνοδεύονται από τις οικογένειές τους. Ο Υφυπουργός Ασφαλείας δεν αναμένει, ωστόσο, ότι η Γερμανία πρόκειται να διακόψει τις σχέσεις της με την Ελλάδα μέσα στους επόμενους δύο μήνες.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1146, 15 Νοεμ. 1940. F.O.371/24913/R8451.

15/11/1940 260

Ο Ι. Μεταξάς αναμένει ότι η Γερμανία θα αρχίσει να παρέχει βοήθεια προς την Ιταλία στις αρχές της επόμενης εβδομάδας, αποστέλλοντας αεροσκάφη μέσω Γιουγκοσλαβίας ή Ιταλίας. Αναφέρει στον Palairet ότι οι πληροφορίες του προέρχονται από διάφορες πηγές, συμπεριλαμβανομένου και του Γερμανού Στρατιωτικού Ακολούθου στην Αθήνα. Επίσης πως την εκτίμησή του ενισχύει η είδηση ότι ο [Γερμανός Αρχιστράτηγος] W. Keitel συναντήθηκε με τον Ιταλό Στρατάρχη P. Badoglio στο Innsbruck. Ο Μεταξάς απευθύνει έκκληση προς τον Halifax και τον Churchill να προμηθεύσουν αμέσως στην Ελλάδα επιπλέον αεροσκάφη, για να αντιμετωπίσει το γερμανικό κίνδυνο. Είναι απολύτως ικανοποιημένος από την πρόοδο των στρατιωτικών επιχειρήσεων, ελπίζει ότι σε μία

εβδομάδα θα καταληφθεί η Κορυτσά, αλλά η γερμανική παρέμβαση από αέρος θα προκαλέσει σημαντικά προβλήματα, καθώς οι Έλληνες διαθέτουν πλέον μόνον έξι μαχητικά αεροσκάφη.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1150, most immediate, 15 Νοεμ. 1940. F.O.371/24919/R8108

15/11/1940 261

Ο Ι. Μεταξάς τονίζει, στο τέλος της συνάντησής του με τον Palairet, ότι είναι βέβαιος πως η Βρετανία δεν θα αφήσει την Ελλάδα να συντριβεί. Ο Palairet σημειώνει ότι, εφόσον δεν φαίνεται να υπάρχει προς το παρόν σοβαρή απειλή εναντίον της Αιγύπτου, θα έπρεπε να μεταφερθούν στο ελληνο-ιταλικό μέτωπο όσες βρετανικές δυνάμεις είναι δυνατό.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1150, most immediate, 15 Νοεμ. 1940. F.O.371/24919/R8108.

15/11/1940 262

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι έχουν αφιχθεί στην Ελλάδα μόνο δύο μοίρες Blenheim. Πληροφορήθηκε, εξάλλου, ότι οι δύο επιπλέον μοίρες μαχητικών Gladiator που ανεμένοντο εντός της ημέρας, δεν πρόκειται να φθάσουν πριν από τις 18 Νοεμβρίου. Ο Palairet ερωτά εάν μπορούν να σταλούν άμεσα οι μοίρες αυτές, ενδεχομένως ενισχυμένες από μαχητικά Hurricane, και επισημαίνει ότι θα έπρεπε ίσως η Βρετανία να διαθέτει αεροπορική δύναμη στην Ελλάδα, ικανή να πραγματοποιήσει επιθέσεις εναντίον των ρουμανικών πετρελαιοπηγών, αμέσως μόλις εκδηλωθεί γερμανική επίθεση εναντίον της Ελλάδας.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1150, most immediate, 15 Νοεμ. 1940. F.O.371/24919/R8108.

15/11/1940 263

Το F.O. απαντά στο από 15 Νοεμβρίου τηλεγράφημα 1136 του Palairet ότι ο Turle είναι ευπρόσδεκτος στο Λονδίνο.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 908, immediate, 15 Νοεμ. 1940. F.O.371/24921/R8430.

15/11/1940 264

Το βρετανικό Πολεμικό Υπουργικό Συμβούλιο αποφασίζει σχετικά με τον ακριβή όγκο των πολεμικών εφοδίων που θα σταλούν στην Ελλάδα. Συντάσσεται κατάλογος στον οποίο σημειώνονται ιδιαιτέρως τα εφόδια που έχουν ήδη

προσφερθεί και είναι έτοιμα να αποσταλούν, εκείνα που δεν υπάρχει η δυνατότητα να παρασχεθούν και εκείνα των οποίων η αποστολή εξετάζεται. Ζητείται από τις αρμόδιες βρετανικές υπηρεσίες να προετοιμάσουν την αποστολή των εφοδίων και τους διαβιβάζεται λεπτομερής κατάλογος όπλων και πυρομαχικών, που πιστεύεται ότι διέθεταν οι Έλληνες κατά την έναρξη του πολέμου με την Ιταλία.

Αντισυνταγματάρχης W. Porter (Πολεμικό Υπουργικό Συμβούλιο Βρετανίας).
Αριθ. 14/10/9(2), απόρρ., 15 Νοεμ. 1940. F.O.371/24916/R8365.
Porter.
Αριθ. 14/10/9(3), απόρρ., 15 Νοεμ. 1940. F.O.371/24916/R8365.

15/11/1940 265

Εν αναμονή των οδηγιών των C.O.S. σχετικά με τη συγκρότηση της Στρατιωτικής Αποστολής της Βρετανίας στην Ελλάδα, το Joint Planning Staff του βρετανικού Πολεμικού Υπουργικού Συμβουλίου συντάσσει λεπτομερές σχέδιο οδηγιών προς τον Turle, ο οποίος θα αναλάβει επικεφαλής της Αποστολής και σύνδεσμος με το Γ.Ε.Σ. Ο Turle θα τεθεί υπό τις διαταγές των ανώτατων στρατιωτικών διοικητών Μεσογείου και Μέσης Ανατολής, καθώς και του Αξιωματικού Επικεφαλής των Αεροπορικών Δυνάμεων Μέσης Ανατολής, προς τους οποίους θα διαβιβάζει τα αιτήματα του Γ.Ε.Σ. Θα ακολουθεί τη βρετανική πολιτική υποστήριξης της ελληνικής πολεμικής προσπάθειας, με στόχο να εξασφαλίσει ισχυρά ερείσματα στην Ελλάδα για τη δράση βρετανικών δυνάμεων εναντίον του Άξονα.

Πολεμικό Υπουργικό Συμβούλιο Βρετανίας, Joint Planning Staff.
Αριθ. J.P.(40)670, απόρρ., 15 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8143.

15/11/1940 266

Οι C.O.S. τηλεγραφούν στους Ανώτατους Στρατιωτικούς Διοικητές Μέσης Ανατολής τις λεπτομέρειες που αφορούν τη μέχρι σήμερα, καθώς και τη μελλοντική αποστολή βρετανικών δυνάμεων στην Ελλάδα. Συνολικά πρόκειται να μεταφερθούν 2.200 άνδρες της R.A.F. και 2.000 στρατιώτες, καθώς επίσης και εφόδια για 45 μέρες.

Αρχηγοί Επιτελείων Βρετανικών Ενόπλων Δυνάμεων (Chiefs of Staff) (C.O.S.) προς Ανώτατους Στρατιωτικούς Διοικητές Μέσης Ανατολής (Commanders-in-Chief Middle East).
Τηλ. O.539 14/11, 15 Νοεμ. 1940. F.O.371/24916/R8470.

15/11/1940 267

Ο Ανώτατος Στρατιωτικός Διοικητής Μέσης Ανατολής τηλεγραφεί στο W.O. ότι

οι ελληνικές αρχές στην Αίγυπτο τον πληροφόρησαν πως οι στρατεύσιμοι Έλληνες στη χώρα αριθμούν περίπου 5.000 άτομα, στα οποία περιλαμβάνονται και 30 έφεδροι αξιωματικοί Οι Έλληνες θα τους καλέσουν προς κατάταξη για να συγκροτηθούν οι μονάδες που έχει συμφωνηθεί. Ζητούν η βρετανική πλευρά να αναλάβει τον εξοπλισμό, τον ρουχισμό, την τροφοδοσία καθώς και τους μισθούς των ανδρών, οι οποίοι θα είναι ανάλογοι με των Ελεύθερων Γάλλων. Η Ελλάδα θα στείλει 3 λοχαγούς, 12 υπολοχαγούς και 20 Ευέλπιδες και προτείνει να δημιουργηθούν αρχικά σχολές αξιωματικών και εφέδρων αξιωματικών, ώστε να εκπαιδευθεί σε έξι μήνες το αναγκαίο προσωπικό που θα αναλάβει την εκπαίδευση των υπολοίπων. Επίσης υπάρχει δυνατότητα δημιουργίας τεχνικών μονάδων με άτομα διαφόρων ειδικοτήτων.

Ανώτατος Στρατιωτικός Διοικητής Μέσης Ανατολής προς W.O.
Τηλ. A/25956, important, 15 Νοεμ. 1940. F.O.371/24921/R8482.

15/11/1940 268

Ο W. L. Fraser του βρετανικού Υπουργείου Οικονομικών πληροφορεί τον N. B. Ronald του F.O. σχετικά με τα ελληνικά αποθέματα χρυσού και στερλινών. Οι πληροφορίες προέρχονται από την Τράπεζα της Αγγλίας, και, όπως ο Fraser σημειώνει, είναι σχετικά ξεπερασμένες όσον αφορά το χρυσό που βρίσκεται στην Αθήνα. Αναλυτικά πρόκειται για: α) χρυσό αξίας 4.200.000 στερλινών στην Αθήνα, σύμφωνα με στοιχεία του 1938, β) χρυσό αξίας 1.600.000 στερλινών στη Νέα Υόρκη, που εστάλη μέσω Βρετανίας, γ) 1.400.000 στερλίνες στην Τράπεζα της Αγγλίας, δ) δολάρια αξίας 3.000.000 στερλινών σε Federal Reserve Bank στις Η.Π.Α., δ) ποσό αξίας 800.000 στερλινών σε νόμισμα άλλων χωρών. [Δεν διευκρινίζεται πού βρίσκεται το τελευταίο αυτό ποσό].

W. L. Fraser (Υπουργείο Οικονομικών Βρετανίας) (Treasury) προς N. B. Ronald (F.O.).
15 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8255.

15/11/1940 269

Ο Knatchbull-Hugessen τηλεγραφεί στο F.O. ότι πρώην Γενικός Πρόξενος της Ιταλίας στην Τουρκία ανέφερε σε ανώτατο στέλεχος του τουρκικού Υπουργείου Εξωτερικών, πως η Ιταλία επετέθη εναντίον της Ελλάδας διότι η Γερμανία έχει αποκτήσει ερείσματα στα Βαλκάνια με την κατάληψη της Ρουμανίας. Η χώρα του ενήργησε χωρίς να το γνωρίζει η Γερμανία και παρά την αντίθετη γνώμη της. Η Ιταλία είχε δυσαρεστηθεί με την προοπτική να πάρει μόνο την Τύνιδα και το Τζιμπουτί από τη Γαλλία, διακανονισμός που έγινε κατά τις γερμανογαλλικές συνεννοήσεις. Βέβαια και η Γερμανία προσήρτησε μόνο την Αλσατία και τη Λωρραίνη και όχι και την Καμπανία και τη Βουργουνδία, όπως αρχικά επιθυμούσε.

Knatchbull-Hugessen προς F.O.
Τηλ. 1494, 15 Νοεμ. 1940. F.O.371/24921/R8445.

15/11/1940 270

Ο Knatchbull-Hugessen τηλεγραφεί στο F.O. ότι, σύμφωνα με τον Τούρκο Πρέσβη στη Ρώμη, εκτός από τις αλλαγές στο ιταλικό Γενικό Επιτελείο οι οποίες δημοσιοποιήθηκαν, 60 επιπλέον ανώτατοι αξιωματικοί απαλλάχθηκαν των καθηκόντων τους. Επίσης ότι οι Ιταλοί ήταν πεπεισμένοι πως η όλη εκστρατεία εναντίον της Ελλάδας θα διαρκούσε 10 μέρες.

Knatchbull-Hugessen προς F.O.
Τηλ. 1498, 15 Νοεμ. 1940. F.O.371/24921/R8469.

15/11/1940 271

Ο Γερμανός Ακόλουθος στην Άγκυρα διαβεβαιώνει την τουρκική Κυβέρνηση ότι ο ιταλο-ελληνικός πόλεμος θα περιορισθεί στην Ελλάδα.

Knatchbull-Hugessen προς F.O.
Τηλ. 1499, 15 Νοεμ. 1940. F.O.371/24921/R8445.

16/11/1940 272

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι λόγω των βρετανικών κτυπημάτων στο Brindisi και των πρόσφατων επιτυχιών των Ελλήνων στην Αλβανία, μάλλον ο Badoglio πίεσε τον Keitel να παρέμβει στον πόλεμο εναντίον της Ελλάδας, παρέχοντας τουλάχιστον αεροπορική υποστήριξη στους Ιταλούς. Ο Palairet ερωτά μήπως θα όφειλε να υπάρχει βρετανική αεροπορική δύναμη, έτοιμη να πραγματοποιήσει επιχειρήσεις από τη Θεσσαλονίκη και τη Λάρισα εναντίον των ρουμανικών πετρελαιοπηγών, ώστε να αποθαρρυνθεί τυχόν γερμανική επίθεση. Η δυνατότητα άμεσης βρετανικής αντίδρασης είναι ζωτικής σημασίας και οι σχετικές προετοιμασίες θα πρέπει να επισπευσθούν. Ενώ έχουν περάσει 19 ημέρες πολέμου, η Βρετανία δεν έχει κάνει τίποτα για να αντιμετωπίσει πιθανές γερμανικές ενέργειες. Τονίζει ότι η εγκατάσταση μαχητικής αεροπορικής δύναμης στη Θεσσαλονίκη θα επηρέαζε αποφασιστικό τις μελλοντικές αποφάσεις της Γερμανίας.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1152, most immediate, 16 Νοεμ. 1940. F.O.371/24919/R8108.

16/11/1940 273

Το F.O. απαντά στο από 12 Νοεμβρίου τηλεγράφημα 1122 του Palairet ότι όλοι

οι αρμόδιοι στη Βρετανία έχουν συνειδητοποιήσει απόλυτα ότι θα πρέπει να εκμεταλλευθούν όσο το δυνατόν περισσότερο την παρούσα κατάσταση. Διαβεβαιώνει τον Palairet πως γίνεται ό,τι είναι προς το παρόν δυνατό. Ωστόσο, η αεροπορική βοήθεια προς την Ελλάδα δεν μπορεί να αυξηθεί, καθώς θα δημιουργηθούν σοβαροί κίνδυνοι στη Μέση Ανατολή.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 909, 16 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8357.

16/11/1940 274

Ο Ρωμανός αναφέρει στον P. Nichols ότι μόλις έλαβε επείγον τηλεγράφημα από την Αθήνα, σύμφωνα με το οποίο ο Έλληνας Στρατιωτικός Ακόλουθος στο Βερολίνο έχει πληροφορίες πως η Γερμανία θα συνδράμει την Ιταλία στην ελληνο-ιταλική σύγκρουση άμεσα ή έμμεσα, στο προσεχές μέλλον. Η συγκέντρωση γερμανικών στρατευμάτων συνεχίζεται στη Ρουμανία, όπου βρίσκονται πλέον εννέα γερμανικές μεραρχίες. Επίσης 10 Γερμανοί αεροπόροι και άγνωστος αριθμός αξιωματικών μετέβησαν στις 10 Νοεμβρίου στη Βουλγαρία. Η ελληνική Κυβέρνηση τονίζει ότι μόνον εάν η Βρετανία δράσει αποφασιστικά και άμεσα, θα αντιμετωπισθεί ενδεχόμενη γερμανική παρέμβαση.

P.B.B. Nichols.
Minute, 16 Νοεμ. 1940. F.O.371/24921/R8473.

16/11/1940 275

Ο Ρωμανός διευκρινίζει στον P. Nichols ότι δεν γνωρίζει τι ακριβώς εννοεί η ελληνική Κυβέρνηση, όταν αναφέρεται σε άμεση και αποφασιστική βρετανική ενέργεια. Ο Nichols τον ενημερώνει ότι ήδη ο Palairet έχει αναφέρει πως ο Ι. Μεταξάς πιστεύει ότι η Γερμανία θα βοηθήσει την Ιταλία στις αρχές της επόμενης εβδομάδας, με την αποστολή αεροσκαφών, και ότι η πληροφορία αυτή έχει διαβιβασθεί στους C.O.S. Τα όσα μετέφερε ο Ρωμανός θα διαβιβαστούν επίσης αμέσως.

P.B.B. Nichols.
Minute, 16 Νοεμ. 1940. F.O.371/24921/R8473.

16/11/1940 276

Ο Campbell τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο βοηθός Υπουργός Εξωτερικών της Γιουγκοσλαβίας δεν πιστεύει ότι οι Γερμανοί θα κινηθούν άμεσα στα Βαλκάνια, άποψη που, όπως γνωρίζει, έχουν και οι Βούλγαροι. Ο ίδιος θεωρεί ότι οι Γερμανοί δεν θα υποχρεωθούν να συνδράμουν τους Ιταλούς στην Ελλάδα, καθώς δεν διακυβεύεται το κύρος του Άξονα, εφόσον η Ιταλία έχει δηλώσει πως δι-

ξάγει αυτό τον πόλεμο με τις δικές της αποκλειστικά δυνάμεις. Εξάλλου, η Μεσόγειος αποτελεί σφαίρα επιρροής της Ιταλίας και μάλλον το γερμανικό ενδιαφέρον στρέφεται προς τη Γαλλία πλέον. Τα παραπάνω ελέχθησαν πριν από τη συνάντηση Keitel - Badoglio.

Campbell προς F.O.
Τηλ. 943, 16 Νοεμ. 1940. F.O.371/24921/R8473.

16/11/1940 277

Ο Halifax απαντά στην επιστολή του Attlee της 11ης Νοεμβρίου ότι έχουν αφεθεί ήδη ελεύθεροι όλοι οι εξόριστοι πολιτικοί αρχηγοί "της αντιπολίτευσης", οι οποίοι προσέφεραν τις υπηρεσίες τους στην ελληνική Κυβέρνηση. Επίσης βενιζελικοί αξιωματικοί επαναφέρονται στο στράτευμα. Είναι βέβαιος ότι ο Ι. Μεταξάς θα προχωρήσει προς την κατεύθυνση αυτή όσο μπορεί, και ο ίδιος δεν επιθυμεί, επί του παρόντος, να τον πιέσει. Την ίδια άποψη έχει και ο Palairet, που ήδη έθιξε ανεπίσημα το θέμα στον Μεταξά.

Halifax προς C. R. Attlee (Αρχηγό Εργατικού Κόμματος Βρετανίας).
16 Νοεμ. 1940. F.O.371/24910/R8218.

17/11/1940 278

Ο Βρετανός Στρατιωτικός Ακόλουθος στην Αθήνα τηλεγραφεί στο Γ.Σ.Μ.Α. και το W.O. ότι το Γ.Ε.Σ. πιστεύει πως μεγάλος αριθμός ιταλικών τεθωρακισμένων, που βρισκόταν στην κύρια οδική αρτηρία προς βορρά και νότο, κατά μήκος της δυτικής ακτής της λίμνης της Μεγάλης Πρέσπας, αποσύρθηκε σε γιουγκοσλαβικό έδαφος, επειδή οι Ιταλοί φοβούνται ελληνική κίνηση εναντίον τους.

Στρατιωτικός Ακόλουθος Πρεσβείας Βρετανίας στην Αθήνα προς Γ.Σ.Μ.Α., W.O.
Τηλ. 550, immediate, 17 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8361.

17/11/1940 279

Οι ελληνικές δυνάμεις πραγματοποιούν επίθεση νοτιοανατολικά της Κορυτσάς. Κυριεύουν 10 πυροβόλα και συλλαμβάνουν αιχμαλώτους 350 Ιταλούς. Το Γ.Ε.Σ. πιστεύει ότι τα στρατεύματά του βρίσκονται πλέον τέσσερα μίλια έξω από την πόλη και κατέχουν τα γύρω υψώματα.

Στρατιωτικός Ακόλουθος Πρεσβείας Βρετανίας στην Αθήνα προς Γ.Σ.Μ.Α., W.O.
Τηλ. 550, immediate, 17 Νοεμ. 1940. F.O.371/24920/R8361.

17/11/1940 280

Δυνάμεις της R.A.F. βομβαρδίζουν εκ νέου το σιδηροδρομικό σταθμό και το

αεροδρόμιο του Brindisi, καθώς και αποθήκες καυσίμων στα περίχωρα. Εκδηλώνονται αρκετές πυρκαγιές στην περιοχή, αλλά η έκταση της καταστροφής δεν είναι ορατή λόγω νεφώσεων.

British Broadcasting Corporation (B.B.C.), Ευρωπαϊκό Δελτίο Ειδήσεων στα ιταλικά.
17 Νοεμ. 1940. F.O.371/24921/R8480.

17/11/1940 281

Ο Γεώργιος Β΄ ευχαριστεί τον Γεώργιο ΣΤ΄ για το μήνυμά του της 14ης Νοεμβρίου, με το οποίο επιβεβαιώνει ότι αντιλαμβάνεται την κατάσταση του πολέμου ακριβώς όπως ο ίδιος και ο Ι. Μεταξάς. Σημειώνει ότι οι Ιταλοί βρίσκονται πλέον σε δύσκολη θέση, καθώς δεν ανέμεναν οποιαδήποτε σοβαρή αντίσταση της Ελλάδας. Ο Γεώργιος Β΄ τονίζει ότι θα πρέπει να γίνει ταχύτατα ό,τι είναι δυνατό, υπό τις παρούσες ευνοϊκές συνθήκες, ώστε η Γερμανία να παραμείνει σταθερή στην απόφασή της να μην προκαλέσει γενικότερο πόλεμο στα Βαλκάνια πριν από την άνοιξη.

Γεώργιος Β΄ (Βασιλιάς Ελλάδας) προς Γεώργιο ΣΤ΄ (Βασιλιά Βρετανίας).
17 Νοεμ. 1940. F.O.371/24921/R8933.

17/11/1940 282

Ο Γεώργιος Β΄ υπογραμμίζει στον Γεώργιο ΣΤ΄ ότι η Γερμανία δεν επιθυμεί άμεση επέκταση του πολέμου στα Βαλκάνια, διότι θέλει να αποφύγει το βομβαρδισμό των ρουμανικών πετρελαιοπηγών και την είσοδο της Τουρκίας στον πόλεμο, την οποία θα προκαλούσε γερμανική κίνηση μέσω Βουλγαρίας. Εξάλλου, ο Αντιβασιλιάς Παύλος τον έχει διαβεβαιώσει ότι δεν θα επιτρέψει τη διέλευση ιταλικών στρατευμάτων από τη χώρα του. Ο Γεώργιος Β΄ πιστεύει ότι ούτε αντίστοιχη γερμανική κίνηση θα επιτραπεί, εάν συγκροτηθούν βρετανικές αεροπορικές βάσεις στη βόρεια Ελλάδα, καθώς η Γερμανία θα πρέπει τότε να οργανώσει επιχειρήσεις μεγάλης κλίμακας μέσα στο χειμώνα.

Γεώργιος Β΄ προς Γεώργιο ΣΤ΄.
17 Νοεμ. 1940. F.O.371/24921/R8933.

17/11/1940 283

Ο Γεώργιος Β΄ τονίζει στον Γεώργιο ΣΤ΄ ότι υπάρχει μεγάλη απογοήτευση στην Ελλάδα, καθώς δεν έχουν ακόμη αφιχθεί όλες οι αεροπορικές δυνάμεις που η Βρετανία είχε υποσχεθεί στις 15 Νοεμβρίου. Σε ελληνικό έδαφος βρίσκονται μόνο δύο μοίρες Blenheim, ενώ αναμένονται ακόμη μία Blenheim και δύο Gladiator. Παρά το γεγονός ότι ο πόλεμος διεξάγεται εδώ και τρεις εβδομάδες,

η βρετανική παρουσία στην περιοχή της Θεσσαλονίκης παραμένει εντελώς ανεπαρκής, αν και, όπως ο Γεώργιος Β΄ είναι βέβαιος, οι βρετανικές δυνάμεις στη Μέση Ανατολή θα πρέπει πλέον να έχουν ενισχυθεί.

Γεώργιος Β΄ προς Γεώργιο ΣΤ΄.
17 Νοεμ. 1940. F.O.371/24921/R8933.

17/11/1940 284

Ο Γεώργιος Β΄ τονίζει στον Γεώργιο ΣΤ΄ ότι δεν πιστεύει πως υφίσταται κίνδυνος για την Αίγυπτο, παρά τις εύλογες περί του αντιθέτου θέσεις των εκεί Βρετανών επικεφαλής. Εξάλλου, ο χειρισμός του βαλκανικού μετώπου δεν θα πρέπει να συνδέεται με την προάσπιση της Αιγύπτου. Η Ελλάδα δεν ζητεί απλώς την υποστήριξη της Βρετανίας, αλλά τα μέσα για να καταφέρει αποφασιστικό χτύπημα στην Ιταλία, στόχος για τον οποίο θα άξιζε, έστω και λίγο, να κινδυνεύσει η Αίγυπτος.

Γεώργιος Β΄ προς Γεώργιο ΣΤ΄.
17 Νοεμ. 1940. F.O.371/24921/R8933.

17/11/1940 285

Ο Γεώργιος Β΄ εκφράζει την ευγνωμοσύνη του για την προστασία των Ελλήνων από τις ναυτικές δυνάμεις της Βρετανίας στη Μεσόγειο και την αεροπορική υποστήριξη από τις βάσεις της Αιγύπτου.

Γεώργιος Β΄ προς Γεώργιο ΣΤ΄.
17 Νοεμ. 1940. F.O.371/24921/R8933.

17/11/1940 286

Ο Ι. Μεταξάς ζητεί από τον Palairet να υποστηρίξει την έκκλησή του για την άμεση παροχή βρετανικών μαχητικών αεροσκαφών στην Ελλάδα, ώστε να αντιμετωπισθεί η ιταλική αεροπορική επίθεση που αναστέλλει την προέλαση στο μέτωπο της Ηπείρου. Η Ελλάδα θα βρεθεί σε κρίσιμη θέση, εάν τα αεροσκάφη δεν φτάσουν την επομένη ή τη μεθεπομένη. Ο Μεταξάς πιέζει να παραχωρηθούν προσωρινά, υπό τη μορφή δανείου, ορισμένα από τα αεροσκάφη που βρίσκονται στην Αίγυπτο. Ο Palairet ελπίζει ότι ο Αξιωματικός Επικεφαλής των Αεροπορικών Δυνάμεων Μέσης Ανατολής θα ανταποκριθεί στο ελληνικό αίτημα άμεσα.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1154, most immediate, 17 Νοεμ. 1940. F.O.371/24916/R8459.

17/11/1940 287

Ο Ι. Μεταξάς αναφέρει στον Palairet ότι το αίτημά του προς τις Η.Π.Α. για την προμήθεια 60 μαχητικών αεροσκαφών απορρίφθηκε, καθώς τα συγκεκριμένα αεροσκάφη είναι αναγκαία στη βρετανική πλευρά. Ελπίζει ότι οι Βρετανοί θα άρουν τις απαιτήσεις τους προς όφελος της Ελλάδας, που χρειάζεται επειγόντως τα αεροσκάφη αυτά.

Palairet προς F.O.
Τηλ.. 1155, immediate, 17 Νοεμ. 1940. F.O.371/24916/R8888.

17/11/1940 288

Το F.O. αναφέρεται στα τελευταία τηλεγραφήματα του Palairet, με τα οποία πιέζει για την παροχή μεγαλύτερης βοήθειας προς την Ελλάδα, και τονίζει ότι θα αναμείνει την άφιξη στο Λονδίνο του Turle, ο οποίος θα εκθέσει τις απόψεις που υπάρχουν στην Αθήνα, προτού απαντήσει λεπτομερώς στα επιχειρήματα του Palairet. Στο μεταξύ η βρετανική θέση παραμένει ως έχει.

F.O. προς Palairet.
Τηλ.. 920, immediate, 17 Νοεμ. 1940. F.O.371/24919/R8108.

17/11/1940 289

Ο Βρετανός Γενικός Πρόξενος στη Βηρυτό τηλεγραφεί στο F.O. ότι οι γαλλικές αρχές στη Συρία δεν παραχωρούν άδεια εξόδου από τη χώρα στους Έλληνες υπήκοους που είναι σε στρατεύσιμη ηλικία. Ο Έλληνας ομόλογός του [Δ. Κυπραίος] τον πληροφόρησε πως πρότεινε στην κυβέρνησή του να σταματήσει την επόμενη γαλλική νηοπομπή, που θα μεταφέρει αποστρατευμένους εφέδρους στη Γαλλία, ώστε να μπορεί να διαπραγματευθεί. Σήμερα αποπλέει η νηοπομπή αυτή, αλλά μάλλον η ελληνική Κυβέρνηση δεν θα έχει αποφασίσει ακόμη για τη στάση που θα κρατήσει. Νέα νηοπομπή είναι προγραμματισμένη για τις 30 Νοεμβρίου.

Γενικός Πρόξενος Βρετανίας στη Βηρυτό προς F.O.
Τηλ.. 219, important, 17 Νοεμ. 1940. F.O.371/24926/R8454.

18/11/1940 290

Ο Ι. Μεταξάς τονίζει σε μήνυμά του προς τον Churchill ότι ο Γεώργιος Β΄ και η ελληνική Κυβέρνηση πιστεύουν πως κατανοεί ότι η όλη στρατιωτική επιχείρηση εναντίον της Ιταλίας κινδυνεύει, λόγω της έλλειψης αεροπορικής κάλυψης εναντίον των σφοδρών αεροπορικών επιθέσεων των Ιταλών, σε όλο το μήκος του μετώπου και των γραμμών επικοινωνίας. Οι Έλληνες θα λυπηθούν βαθύ-

τατα, εάν οι αρχικές τους επιτυχίες εκμηδενισθούν ή ανατραπούν, λόγω του ό,τι η Βρετανία δεν θα τους παράσχει αεροπορική υποστήριξη, τη στιγμή μάλιστα που δεν υπάρχουν ενδείξεις για άμεση ιταλική επιθετική ενέργεια στην Αφρική. Η ελληνική πλευρά ζητεί να της δανείσουν απλώς μερικά αεροσκάφη τύπου Hurricane.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1159, most immediate, 18 Νοεμ. 1940. F.O.371/24916/R8470.

18/11/1940 291

Ο D. Talbot-Rice πληροφορεί τον P. Nichols ότι το [Military Intelligence] M.I.7, καθώς και οι άλλες αρμόδιες υπηρεσίες [του W.O.], έλαβαν υπόψη τους την επιστολή του της 1ης Νοεμβρίου. Τα τηλεγραφήματα του Palairet και του Ακολούθου Τύπου στην Κωνσταντινούπολη αναφέρονταν σε δελτίο ειδήσεων που μεταδόθηκε προς την Αυστραλία, και είναι φυσικό οι ειδήσεις που προορίζονται για το ημισφαίριο αυτό να μην έχουν το ίδιο πνεύμα με τις ειδήσεις για την Ελλάδα. Ωστόσο, θα γίνει προσπάθεια συγκερασμού των αναγκών κάθε περιοχής. Το θέμα εξετάζει και το Υπουργείο Πληροφοριών με τον Churchill.

D. Talbot-Rice (W.O.) προς P.B.B. Nichols.
18 Νοεμ. 1940. F.O.371/24925/R8187.

19/11/1940 292

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι στην Ελλάδα έχει επιτευχθεί εθνική ενότητα σε επίπεδα πρωτόγνωρα για τα μέχρι σήμερα ελληνικά δεδομένα, ως αποτέλεσμα της ιταλική επίθεσης. Ο Υπουργός Δικαιοσύνης [Γ. Λογοθέτης], καθώς και ο Διοικητής Αθηνών [Κ. Κοτζιάς] που έκλειναν προς τον Άξονα, υποστηρίζουν τώρα πλήρως την εθνική πολιτική.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1165, 19 Νοεμ. 1940. F.O.371/24910/R6914.

19/11/1940 293

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι έχουν πλέον ξεπεραστεί οι κίνδυνοι της αρχικής περιόδου του πολέμου στην Ελλάδα, εφόσον ολοκληρώθηκε η επιστράτευση και η μετακίνηση των στρατευμάτων. Οι Έλληνες γνωρίζουν ότι αυτό οφείλεται στη βρετανική υποστήριξη, καθώς και στην τακτική του εχθρού. Το ελληνικό πυροβολικό έχει περάσει στην αντεπίθεση, αλλά παρεμποδίζεται από τις ισχυρές αεροπορικές επιθέσεις των Ιταλών. Έχει γίνει συνείδηση στη χώρα ότι, παρά τις πρώτες επιτυχίες, η αντίσταση δεν θα μπορεί να συνεχισθεί δίχως βρετανική βοήθεια σε αεροσκάφη και άλλα εφόδια και ότι η βοήθεια αυτή πρέ-

πει να φτάσει προτού εξαντληθεί η ελληνική πλευρά. Η στάση της Γερμανίας παραμένει αδιευκρίνιστη. Οι διπλωματικές σχέσεις των δύο χωρών συνεχίζονται, αλλά οι διακρατικές εμπορικές δραστηριότητες σταμάτησαν με την έναρξη του πολέμου.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1165, 19 Νοεμ. 1940. F.O.371/24910/R6914.

19/11/1940 294

[Ο Churchill] διαμηνύει στον Ι. Μεταξά ότι αποστέλλονται άμεσα στην Ελλάδα τα μαχητικά αεροσκάφη τύπου Gladiator που είχε υποσχεθεί, καθώς και τα υπόλοιπα αεροσκάφη των τριών μοιρών Blenheim. Η ελληνική πλευρά θα πρέπει να διαβιβάσει τις πληροφορίες για τα διαθέσιμα αεροδρόμια, που είναι απαραίτητες για τα Gladiator. Σημειώνει ότι θα σταλούν επιπλέον 12 Gladiator για την ελληνική Αεροπορία, αλλά δεν έχει νόημα να σταλούν και αεροσκάφη τύπου Hurricane, τα οποία θα είναι άχρηστα στο μέτωπο, καθώς δεν μπορούν να ανεφοδιασθούν και να εξοπλιστούν στην Κρήτη.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 930, most immediate, 19 Νοεμ. 1940. F.O.371/24916/R8470.

19/11/1940 295

Το F.O. τηλεγραφεί στον Palairet ότι έχει δημιουργηθεί ατυχής παρεξήγηση σχετικά με την τεχνική πλευρά της οικονομικής βοήθειας προς την ελληνική Κυβέρνηση. Η παρεξήγηση αυτή ενισχύει την ανάγκη να οριστεί Έλληνας οικονομικός αντιπρόσωπος στο Λονδίνο. Η προσφορά κεφαλαίων εκ μέρους της βρετανικής Κυβέρνησης έγινε με τους καλύτερους όρους. Η βρετανική πλευρά υποσχέθηκε την παροχή κονδυλίων για τις πολεμικές δαπάνες σε στερλίνες, καθώς και ποσού που θα καλύψει την έκδοση ελληνικών τραπεζογραμματίων. Ποτέ δεν ζητήθηκε η υποβολή αναλυτικών εξόδων για την έγκριση κάθε δαπάνης ξεχωριστά. Πρέπει να καταστεί σαφές στην ελληνική Κυβέρνηση ότι τόσο ο Υπουργός Εξωτερικών της Βρετανίας, όσο και ο Υπουργός Οικονομικών (Chancellor of the Exchequer) επιθυμούν η οικονομική βοήθεια προς τους Έλληνες να είναι όσο το δυνατόν περισσότερο αποτελεσματική και γενναιόδωρη.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 932, 933, immediate, 19 Νοεμ. 1940. F.O.371/24907/R8423.

19/11/1940 296

Ο Σιμόπουλος αναφέρει στον Halifax ότι είναι ικανοποιημένος από τις ελληνικές επιτυχίες, αλλά ανησυχεί διότι οι Έλληνες δεν μπορούν να αντιμετωπίσουν

τα ιταλικά βομβαρδιστικά καθέτου εφορμήσεως. Ο Halifax τον ενημερώνει σχετικά με την απάντηση του Churchill στο αίτημα του Ι. Μεταξά για την άμεση προμήθεια μαχητικών αεροσκαφών. Ο Σιμόπουλος τονίζει ότι, εάν η Βρετανία χτυπήσει αποφασιστικά και άμεσα την Ιταλία, οι Αλβανοί μάλλον θα στραφούν εναντίον των Ιταλών, σύμφωνα με πληροφορίες του Zog. Τέλος ο Halifax αναφέρει ότι η ελληνική στάση έχει ενθαρρύνει τους Γιουγκοσλάβους, οι οποίοι φαίνεται ότι δεν θα δεχθούν να διασχίσουν τα εδάφη τους γερμανικά ή ιταλικά στρατεύματα.

Halifax.
Minute, 19 Νοεμ. 1940. F.O.371/24921/R8500.

19/11/1940 297

Ο Σιμόπουλος πληροφορεί τον Halifax ότι, σύμφωνα με τον Πρεσβευτή της Ελλάδας στο Βελιγράδι, η ιταλική Κυβέρνηση παραδέχθηκε πως το Μοναστήρι βομβαρδίστηκε από δικό της αεροσκάφος και η γιουγκοσλαβική Κυβέρνηση αναμένει ότι θα της καταβληθεί αποζημίωση.

Halifax.
Minute, 19 Νοεμ. 1940. F.O.371/24921/R8500.

19/11/1940 298

Το βρετανικό Πολεμικό Υπουργικό Συμβούλιο ορίζει τέσσερα πλοία τα οποία θα μεταφέρουν τις προμήθειες που προορίζονται για την Ελλάδα. Τα πλοία θα αρχίσουν να φορτώνουν κατά τις 28 Νοεμβρίου, και αναμένεται ότι θα είναι έτοιμα μετά από 15 μέρες. Καθώς ίσως δεν υπάρξει σύντομα άλλη ευκαιρία να μεταφερθούν εφόδια προς την Ελλάδα, ελπίζεται ότι οι αρμόδιες βρετανικές υπηρεσίες θα αποστείλουν τις μέγιστες δυνατές ποσότητες.

Porter.
Αριθ. 14/10/9(4), άκρως απόρρ., 19 Νοεμ. 1940. F.O.371/24916/R8365.

19/11/1940 299

Ο Γιουγκοσλάβος Πρωθυπουργός [Tsvetkovitch], που μόλις είχε συναντηθεί με τον Αντιβασιλιά Παύλο, αναφέρει στον Campbell ότι οι Έλληνες κάνουν θαύματα και τα ιταλικά στρατεύματα στην Αλβανία τρέπονται σε άτακτη φυγή. Ηταν πολύ δύσκολο για τους Ιταλούς να ενισχύσουν τις δυνάμεις τους, λόγω της δραστηριότητας του βρετανικού Στόλου, και θα χρειασθεί ελάχιστη προσπάθεια πλέον για να εκδιωχθούν από την Αλβανία. Το ουσιώδες είναι να βοηθήσει αποτελεσματικά και άμεσα η Βρετανία την Ελλάδα, ειδικά από αέρος. Οι Ιταλοί στρατιώτες έχουν απογοητεύσει την κυβέρνησή τους, ενώ ο Ιταλός Πρέ-

σβης στην Αθήνα την είχε παραπληροφορήσει. Για το λόγο αυτό, οι Ιταλοί επικεφαλής στην Αλβανία, καθώς και ο Πρέσβης δικάζονται από στρατοδικείο.

Campbell προς F.O.
Τηλ. 955, immediate, 19 Νοεμ. 1940. F.O.371/24921/R8498.

20/11/1940 300

Ο Palairet τηλεγραφεί στον Churchill ότι ο Γεώργιος Β΄ και ο Ι. Μεταξάς ευχαριστούν θερμά για την άμεση αντιμετώπιση των ελληνικών αναγκών εκ μέρους του. Υπάρχουν κατάλληλα σημεία προσγείωσης για τα μαχητικά αεροσκάφη, σε προωθημένες περιοχές, οι λεπτομέρειες των οποίων διαβιβάσθηκαν ήδη. Ο Palairet ελπίζει να μην εκδηλωθεί προς το παρόν γερμανική επίθεση, η οποία θα απαιτήσει την άμεση αποστολή στην Ελλάδα αεροσκαφών τύπου Hurricane. Σημειώνει ότι, αν και οι Έλληνες είναι σε θέση να χειρισθούν τα αεροσκάφη αυτά, είχε κατ' αρχήν προταθεί να έρθουν προσωρινά Βρετανοί χειριστές από την Αίγυπτο.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1172, immediate, 20 Νοεμ. 1940. F.O.371/24916/R8470.

20/11/1940 301

Ο Cripps τηλεγραφεί στο F.O. τις απόψεις στις οποίες κατέληξε από κοινού με τους ομολόγους του της Τουρκίας, της Ελλάδας και της Γιουγκοσλαβίας: 1) είναι βέβαιο ότι προς το παρόν η Ε.Σ.Σ.Δ. δεν θα εισέλθει στον πόλεμο, είτε στο πλευρό της Τουρκίας, είτε εναντίον της, 2) η πίεση της Γερμανίας προς την Ουγγαρία συνδέεται με τις συζητήσεις με τον [Σοβιετικό Υπουργό Εξωτερικών] V. Molotov, 3) οι Γερμανοί δεν θα ανεχθούν ήττα της Ιταλίας, αλλά θα την βοηθήσουν, 4) στο μεταξύ πιέζουν προσωπικότητες των Βαλκανίων να ταχθούν με το μέρος τους, όπως π.χ. τον Βασιλιά της Βουλγαρίας [Boris III], αναμένοντας το αποτέλεσμα των συζητήσεων του Molotov με τον J. Stalin [Γενικό Γραμματέα της Κεντρικής Επιτροπής του Κομμουνιστικού Κόμματος της Σοβιετικής Ενωσης], 5) η Ε.Σ.Σ.Δ. υποχρεώθηκε να αφήσει ελεύθερο το πεδίο των Βαλκανίων στη Γερμανία, μετά και την υπόσχεση των Γερμανών ότι θα ελέγχει κατά ένα μέρος το πέρασμα των στενών της Μαύρης Θάλασσας και ίσως επεκτείνει τη Σοβιετική Αρμενία εις βάρος της Τουρκίας.

Cripps προς F.O.
Τηλ. 1013, immediate, 20 Νοεμ. 1940. F.O.371/24921/R8518.

20/11/1940 302

Ο Cripps τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο ίδιος, καθώς και οι ομόλογοί του της Τουρ-

κίας, της Ελλάδας και της Γιουγκοσλαβίας πιστεύουν πως επίκειται άμεση κίνηση του Άξονα μέσω Βουλγαρίας, αρχικά εναντίον της Ελλάδας και κατόπιν εναντίον της Τουρκίας, εάν η τελευταία ταχθεί με τους Έλληνες. Σε αυτή την περίπτωση, η Ε.Σ.Σ.Δ. θα τηρήσει φιλική ουδετερότητα προς τη Γερμανία, ώστε να καρπωθεί τα όποια οφέλη προκύψουν. Το στρατιωτικό ζήτημα που δημιουργείται είναι εάν η Τουρκία θα αναλάβει πρωτοβουλία και θα απαιτήσει να αποστρατευθούν οι βουλγαρικές δυνάμεις, τονίζοντας ότι, σε αντίθετη περίπτωση, θα επιτεθεί εναντίον της Βουλγαρίας. Εάν συμβεί το τελευταίο, η Γιουγκοσλαβία θα συμπορευθεί με την Τουρκία, σε περίπτωση όμως που η πρωτοβουλία αφεθεί στον Άξονα, οποιαδήποτε γιουγκοσλαβική ενέργεια θα είναι μάταιη.

Cripps προς F.O.
Τηλ. 1013, immediate, 20 Νοεμ. 1940. F.O.371/24921/R8518.

20/11/1940 303

Ο Cripps τηλεγραφεί στο F.O. ότι πιστεύεται πως την προηγουμένη, κατά τη διάρκεια δεξίωσης στη ρουμανική Πρεσβεία της Μόσχας, ο Γερμανός Πρέσβης έδωσε σημείωμα στον Ιταλό ομόλογό του, το οποίο περιείχε θετική απάντηση του Stalin προς τον Hitler. Ο Τούρκος Πρέσβης που ήταν παρών, αναφέρει ότι ο Ιταλός διάβασε το σημείωμα με μεγάλη ικανοποίηση.

Cripps προς F.O.
Τηλ. 1013, immediate, 20 Νοεμ. 1940. F.O.371/24921/R8518.

21/11/1940 304

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο Ι. Μεταξάς με επιστολή του της 19ης Νοεμβρίου, ζητεί να δοθεί άμεση πίστωση 12 εκατομμυρίων στερλινών στο λογαριασμό της ελληνικής Κυβέρνησης στην Τράπεζα της Αγγλίας, επιπλέον των πέντε εκατομμυρίων που έχουν ήδη εγκριθεί. Η ελληνική άμεση πολεμική δαπάνη θα ανέλθει σε 12.500.000 περίπου στερλίνες, ενώ οι τρέχουσες δαπάνες Νοεμβρίου-Δεκεμβρίου 1940-Ιανουαρίου 1941 σε 22 εκατομμύρια. Ολα τα οικονομικά αποθέματα εξαντλήθηκαν πριν ακόμα αρχίσει ο πόλεμος, τα έσοδα από τους τελωνειακούς δασμούς έχουν ελαχιστοποιηθεί, ενώ ολόκληρη η ελληνική οικονομία επηρεάσθηκε από την επιστράτευση 465.000 ανδρών. Ο Μεταξάς επισυνάπτει αναλυτικό μνημόνιο των οικονομικών μεγεθών.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1179, immediate, 21 Νοεμ. 1940. F.O.371/24907/R8517.
Palairet προς Halifax.
Αριθ. 292, 23 Νοεμ. 1940. F.O.371/24907/R8879.

21/11/1940 305

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο Παπάγος δήλωσε πως δεν υπήρξε επαφή του Γ.Ε.Σ. με τις στρατιωτικές αρχές της Γιουγκοσλαβίας ή της Τουρκίας, σχετικά με την ιταλο-ελληνική σύγκρουση. Ο Βρετανός Στρατιωτικός Ακόλουθος στην Αθήνα είναι βέβαιος πως οι Έλληνες θα δέχονταν ευχαρίστως να έλθουν σε επαφή με τα επιτελεία των χωρών αυτών, αλλά είναι δύσκολο να αναλάβουν οι ίδιοι πρωτοβουλία υπό τις παρούσες συνθήκες. Θα ήταν προς το συμφέρον της Βρετανίας να ενθαρρύνει αυτές τις κινήσεις.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1180, 21 Νοεμ. 1940. F.O.371/24921/R8535.

21/11/1940 306

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο ελληνικός Στρατός διαθέτει 170.000 μουλάρια, τα οποία αποτελούν το κύριο μέσο μεταφοράς στο μέτωπο. Τα αποθέματα ζωοτροφών επαρκούν μόνο για δέκα μέρες και γίνεται προσπάθεια προμήθειας κριθαριού από οποιαδήποτε διαθέσιμη πηγή. Ευτυχώς κυριεύθηκε κάποια ποσότητα κριθαριού από τους Ιταλούς, αλλά δεν μπορούν να βασίζονται σε αυτόν τον τρόπο προμήθειας. Οι παραγγελίες από την Αργεντινή αναμένονται σε δύο ή τρεις μήνες, ενώ η τουρκική Κυβέρνηση έχει προσφέρει μέχρι σήμερα μόνον ελάχιστες ποσότητες. Η ελληνική Κυβέρνηση ζητεί τη βρετανική υποστήριξη για την άμεση παράδοση 40.000 τόννων κριθαριού από το Ιράκ ή άλλη χώρα. Το θέμα επείγει εξαιρετικά και δεν θα πρέπει να αντιμετωπισθεί ως εμπορική συναλλαγή, καθώς αφορά άμεσα τις πολεμικές επιχειρήσεις.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1183, 89 Mast, immediate, 21 Νοεμ. 1940. F.O.371/24907/R8523.

21/11/1940 307

Το F.O. τονίζει στον Palairet, σχετικά με το από 17 Νοεμβρίου τηλεγράφημα 219 από τη Βηρυτό, ότι είναι κατηγορηματικά αντίθετο να αναληφθεί οποιαδήποτε ενέργεια η οποία θα εμπόδιζε την επιστροφή των αποστρατευμένων Γάλλων εφέδρων στη χώρα τους, καθώς η παρουσία τους στη Συρία αποτελεί μεγάλο κίνδυνο για τους Συμμάχους. Ωστόσο, συμφωνεί να διαμαρτυρηθεί η ελληνική Κυβέρνηση στην Κυβέρνηση του Vichy, απειλώντας ότι θα κρατήσει ως ομήρους τους Γάλλους υπηκόους στην Αθήνα, ενώ και το ίδιο το βρετανικό Υπουργείο θα εξετάσει κάθε τρόπο με τον οποίο θα μπορούσε η βρετανική Κυβέρνηση να παρέμβει για να αναχωρήσουν από τη Συρία οι Έλληνες υπήκοοι.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 945, 21 Νοεμ. 1940. F.O.371/24926/R8454.

21/11/1940 308

Ο Βούλγαρος Υπουργός Εξωτερικών, ο οποίος πρόσφατα επέστρεψε από τη Γερμανία μαζί με τον Βασιλιά της Βουλγαρίας, αναφέρει στον Rendel ότι ο Hitler του ανέπτυξε το γνωστό μοτίβο της εκατονταετούς "νέας τάξης" που θα κυριαρχήσει στην Ευρώπη και την Ασία, η οποία θα διασφαλίζει και τα δικαιώματα των μικρών κρατών. Ο Hitler τον διαβεβαίωσε κατηγορηματικά ότι η Γερμανία δεν τρέφει εδαφικές βλέψεις για τα Βαλκάνια, παρά μόνο οικονομικό ενδιαφέρον. Αναφέρθηκε θετικά στην Τουρκία και δεν φάνηκε να επιθυμεί ή να προτίθεται να ξεκινήσει οποιαδήποτε εκστρατεία στα Βαλκάνια.

G. W. Rendel (Πρεσβευτής Βρετανίας στη Σόφια) προς F.O.
Τηλ. 832, important, 21 Νοεμ. 1940. F.O.371/24921/R8473.

21/11/1940 309

Ο Rendel επισημαίνει στον Βούλγαρο Υπουργό Εξωτερικών ότι ο πόλεμος έχει ήδη επεκταθεί στα Βαλκάνια, λόγω της ιταλικής επίθεσης εναντίον της Ελλάδας, και η Γερμανία δεν φαίνεται ότι θα αφήσει την Ιταλία να ηττηθεί, αλλά θα κινηθεί μέσω Γιουγκοσλαβίας ή Βουλγαρίας για να την ενισχύσει. Μετά από πιεστικές ερωτήσεις του Rendel, ο Βούλγαρος Υπουργός παραδέχεται ότι ο Hitler ζήτησε από τη Βουλγαρία να ακολουθήσει το παράδειγμα της Ουγγαρίας και να προσχωρήσει στο Τριμερές Σύμφωνο του Βερολίνου. Η βουλγαρική πλευρά εξετάζει το ζήτημα και δεν έχει ακόμη αποφασίσει. Ο Υπουργός παραμένει αισιόδοξος ότι η χώρα του θα διατηρήσει την ουδετερότητά της, αλλά δημιουργεί την εντύπωση στον Rendel ότι ο Hitler τον έχει επηρεάσει καθοριστικά.

Rendel προς F.O.
Τηλ. 832, important, 21 Νοεμ. 1940. F.O.371/24921/R8473.

22/11/1940 310

Ο Εμπορικός Γραμματέας της βρετανικής Πρεσβείας στην Αθήνα τονίζει σε σημείωμά του προς τον Ναυτικό Ακόλουθο της Πρεσβείας ότι η Ελλάδα δεν μπορεί πλέον να προμηθεύεται κάρβουνο, χημικά, μέταλλα, μηχανικό εξοπλισμό, χαρτί κλπ. από τη Γερμανία και τη βόρεια Ευρώπη. Εξάλλου, δεν μπορεί να προμηθεύεται πετρέλαιο από τη Ρουμανία, λόγω των σοβιετικών αναγκών. Ως εκ τούτου, έχουν γίνει άμεσες ρυθμίσεις για τον εφοδιασμό της, με τη βοήθεια της βρετανικής Κυβέρνησης, σε ινδικό κάρβουνο μέσω της Αιγύπτου και πετρελαίου μέσω της Shell.

Εμπορικός Γραμματέας Πρεσβείας Βρετανίας στην Αθήνα προς Ναυτικό Ακόλουθο Πρεσβείας Βρετανίας στην Αθήνα.
22 Νοεμ. 1940. F.O.371/24916/R9132.

22/11/1940 311

Ο Εμπορικός Γραμματέας της βρετανικής Πρεσβείας στην Αθήνα ενημερώνει τον Ναυτικό Ακόλουθο της Πρεσβείας ότι βρίσκονται καθ' οδόν προς την Ελλάδα 200.000 τόννοι σιτάρι από την Αυστραλία, ενώ ήδη παραδόθηκαν 100.000 τόννοι από τη Ρωσία. Οι ποσότητες αυτές θα καλύψουν τις ελληνικές ανάγκες μέχρι τον επόμενο Ιούνιο. Επιπλέον σιτάρι αγοράζεται στην Αίγυπτο και θα αποσταλεί με την πρώτη ευκαιρία.

Εμπορικός Γραμματέας Πρεσβείας Βρετανίας στην Αθήνα προς Ναυτικό Ακόλουθο Πρεσβείας Βρετανίας στην Αθήνα.
22 Νοεμ. 1940. F.O.371/24916/R9132.

22/11/1940 312

Ο Εμπορικός Γραμματέας της βρετανικής Πρεσβείας στην Αθήνα τονίζει σε σημείωμά του προς τον Ναυτικό Ακόλουθο της Πρεσβείας ότι η παραγωγή και η διακίνηση των τροφίμων στην Ελλάδα έχει αποδιοργανωθεί, λόγω της επίταξης των μέσων μεταφοράς για τις ανάγκες των ενόπλων δυνάμεων. Ελπίζεται ότι η κατάσταση θα βελτιωθεί με την ολοκλήρωση της επιστράτευσης και την αύξηση των εισαγωγών τροφίμων, μέσω ελληνικών πλοίων υπό τη βρετανική προστασία.

Εμπορικός Γραμματέας Πρεσβείας Βρετανίας στην Αθήνα προς Ναυτικό Ακόλουθο Πρεσβείας Βρετανίας στην Αθήνα.
22 Νοεμ. 1940. F.O.371/24916/R9132.

22/11/1940 313

Η είδηση ότι οι ελληνικές δυνάμεις κατέλαβαν την Κορυτσά γίνεται δεκτή με μεγάλο ενθουσιασμό στην Αθήνα.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1189, 22 Νοεμ. 1940. F.O.371/24921/R8549.

22/11/1940 314

Ο Churchill διαβιβάζει στους C.O.S. σημείωμα που αφορά τα πολεμικά εφόδια που αποστέλλονται στην Ελλάδα, κατάλογο των ελληνικών αναγκών καθώς και κατάλογο εφοδίων, των οποίων η αποστολή εξετάζεται. Τα παραπάνω αποτελούν προτάσεις και όχι τελικές αποφάσεις της βρετανικής Κυβέρνησης.

L. C. Hollis (Γραμματέας Πολεμικού Υπουργικού Συμβουλίου Βρετανίας) προς Συμβούλιο C.O.S. (Chiefs of Staff Committee).
Αριθ. C.O.S. (40) 969, απόρρ., 22 Νοεμ. 1940. F.O.371/24916/R8599.

Warner.
Minute, 24 Νοεμ. 1940. F.O.371/24916/R8599.

22/11/1940 315

Το βρετανικό Πολεμικό Υπουργικό Συμβούλιο διαβιβάζει στις αρμόδιες βρετανικές υπηρεσίες αναθεωρημένο κατάλογο πολεμικών εφοδίων για την Ελλάδα. Καταγράφονται αναλυτικά τα εφόδια που ήδη προσφέρθηκαν, εκείνα που δεν μπορούν να παραχωρηθούν και εκείνα των οποίων εξετάζεται ακόμη η αποστολή.

Porter.
Αριθ. 14/10/9(7), απόρρ., 22 Νοεμ. 1940. F.O.371/24916/R8365.

22/11/1940 316

Ο Rendel τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο Τούρκος Πρεσβευτής στη Σόφια του ανέφερε πως ο Υπουργός Εξωτερικών της Βουλγαρίας τόνισε και στον ίδιο, ότι η Γερμανία δεν προτίθεται να κινηθεί στα Βαλκάνια, προσθέτοντας ότι κάτι τέτοιο θα συμβεί μόνον εάν η Βρετανία εγκαταστήσει αεροπορικές βάσεις στη Θεσσαλονίκη και τη δυτική Θράκη, γεγονός που θα απειλήσει τις γερμανικές πηγές προμήθειας πετρελαίου στη Ρουμανία.

Rendel προς F.O.
Τηλ. 843, 22 Νοεμ. 1940. F.O.371/24921/R8587.

22/11/1940 317

Ο Σιμόπουλος αναφέρει στον Sir O. Sargent ότι η κυβέρνησή του πληροφορήθηκε από εξαιρετικά αξιόπιστη πηγή στο Βουκουρέστι πως ο Mussolini αποφάσισε να αναλάβει ο ίδιος τη διοίκηση του στρατού του στην Αλβανία, μετά τις ελληνικές επιτυχίες που τόσο τον αναστάτωσαν. Επίσης ότι θα μεταφέρει ενισχύσεις στο μέτωπο από τη βόρεια Ιταλία. Δεν επιθυμεί, ωστόσο, τη συνδρομή της Γερμανίας, προτού επιτύχει να ανακτήσει τις ιταλικές θέσεις. Εάν τα παραπάνω αληθεύουν, δεν θα εκδηλωθεί, τουλάχιστον στο άμεσο μέλλον, γερμανική επίθεση εναντίον της Βουλγαρίας ή της Γιουγκοσλαβίας, και είναι μεγάλη η σημασία της βρετανικής βοήθειας προς την Ελλάδα.

Sir O. Sargent (Μόνιμος Υφυπουργός Εξωτερικών Βρετανίας).
22 Νοεμ. 1940. F.O.371/24916/R8752.

22 - 23/11/1940 318

Ο Knatchbull-Hugessen τηλεγραφεί στο F.O. σχετικά με τις ανάγκες του ελληνι-

κού Στρατού σε κριθάρι (τηλεγράφημα 1183 του Palairet της προηγουμένης). Αναφέρει ότι υπάρχουν διαθέσιμοι 70.000 τόννοι στο Ιράκ, αλλά η μεταφορά τους θα απαιτήσει τρεις έως έξι εβδομάδες. Γίνονται συνεννοήσεις για την αντιμετώπιση των ελληνικών αναγκών, 40.000 τόννοι για δύο μήνες, αλλά είναι απαραίτητο να προωθηθεί κριθάρι από άλλη χώρα στο μεταξύ. Ζητεί να υποστηριχθεί η προσπάθεια της ελληνικής Κυβέρνησης να προσεγγίσει την τουρκική για τις προμήθειες αυτές. Την επομένη τηλεγραφεί ότι η τουρκική Κυβέρνηση διαθέτει 6.500 τόννους κριθάρι, όχι όμως και τα μέσα για την μεταφορά του. Ισως η μεταφορά θα μπορούσε να ρυθμισθεί μέσω του βρετανικού Υπουργείου Ναυτιλίας.

Knatchbull-Hugessen προς F.O.
Τηλ. 1295, immediate, 22 Νοεμ. 1940. F.O.371/24907/R8523.
Knatchbull-Hugessen προς F.O.
Τηλ. 1577, immediate, 23 Νοεμ. 1940. F.O.371/24907/R8523.

23/11/1940 319

Ο Palairet διαβιβάζει στον Halifax το μήνυμα που απηύθυνε προς τον ελληνικό λαό και τις ένοπλες δυνάμεις ο Ι. Μεταξάς στις 22 Νοεμβρίου, μετά την κατάληψη της Κορυτσάς. Ο Palairet σημειώνει ότι ο Μεταξάς απαντά με αξιοπρέπεια και ευγλωττία στις πρόσφατες αιτιάσεις του Mussolini και αποτίει γενναιόδωρο φόρο τιμής στη μνήμη των Ιταλών που πολέμησαν για την ανεξαρτησία της Ελλάδας τον προηγούμενο αιώνα, τα ιδανικά των οποίων ποδοπατούνται από το φασιστικό καθεστώς της Ιταλίας σήμερα.

Palairet προς Halifax.
Αριθ. 293, 23 Νοεμ. 1940. F.O.371/24921/R8549.

23/11/1940 320

Ο Palairet διαβιβάζει στον Halifax την ημερήσια διαταγή προς τις ένοπλες δυνάμεις του Ι. Μεταξά και του Παπάγου, της 22ας Νοεμβρίου. Επισημαίνει ότι στη διαταγή υπάρχει ειδική αναφορά στην Παναγία της Τήνου, το προσκύνημα της οποίας βεβηλώθηκε βάναυσα από τους Ιταλούς στις 15 Αυγούστου με τον τορπιλισμό της "Έλλης". Όλοι οι Έλληνες, και ιδιαίτερα οι στρατιώτες στο μέτωπο, πιστεύουν ότι οι επιτυχίες τους οφείλονται στην προστασία της Παναγίας της Τήνου.

Palairet προς Halifax.
Αριθ. 293, 23 Νοεμ. 1940. F.O.371/24921/R8549.

23/11/1940 321

Ο Αξιωματικός Επικεφαλής των Αεροπορικών Δυνάμεων Μέσης Αντολής, που έφτασε την προηγουμένη στην Αθήνα, συναντάται με τον Γεώργιο Β΄, τον Ι. Μεταξά και τον Παπάγο. Επίσης επισκέπτεται το αεροδρόμιο των Τρικάλων.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1190, 23 Νοεμ. 1940. F.O.371/24921/R8557.

23/11/1940 322

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο Αξιωματικός Επικεφαλής των Αεροπορικών Δυνάμεων Μέσης Ανατολής, που θα αναχωρήσει την επομένη από την Αθήνα, έτυχε θερμής υποδοχής. Η επίσκεψή του υπήρξε πολύτιμη, καθώς ανέλυσε πλήρως στους Έλληνες συνομιλητές του, τους Βρετανούς ακολούθους και τον ίδιο τον Palairet, την μεγάλη έκταση της αποδυνάμωσης των βρετανικών δυνάμεων στην Αίγυπτο, που δημιούργησε η παροχή βοήθειας προς την Ελλάδα. Ετσι, δεν θα προβάλλονται πλέον υπερβολικές απαιτήσεις από την Ελλάδα προς τη Μέση Ανατολή. Ο Palairet είναι, ωστόσο, βέβαιος ότι η βρετανική Κυβέρνηση εκτιμά πως τα μέχρι τώρα αποτελέσματα της βοήθειας, δικαιολογούν πλήρως τους όποιους κινδύνους ανέλαβε.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1190, 23 Νοεμ. 1940. F.O.371/24921/R8557.

23/11/1940 323

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι, σύμφωνα με όσα ανέφερε ο Αξιωματικός Επικεφαλής των Αεροπορικών Δυνάμεων Μέσης Ανατολής, δεν επικρατεί αποδιοργώνση στην Ιταλία, ούτε το ηθικό του πληθυσμού είναι χαμηλό, στο βαθμό που συμβαίνει στα ιταλικά στρατεύματα στην Αλβανία Οι ιταλικές δυνάμεις διαθέτουν πλέον μόνο μία μεραρχία από εκείνες που είχαν μεταφερθεί αρχικά στην Αλβανία, ενώ οι τέσσερις υπόλοιπες που βρίσκονται στην περιοχή, χρειάζονται αναδιοργάνωση και επανεξοπλισμό. Όλοι οι αρμόδιοι στην Ελλάδα τονίζουν ότι η Βρετανία πρέπει να εκμεταλλευθεί αμέσως την αδυναμία των Ιταλών και να διακόψει τις οδούς ανεφοδιασμού τους. Ο Palairet ελπίζει ότι θα σταλούν αεροπορικές ενισχύσεις από τη Βρετανία, εφόσον δεν υπάρχουν διαθέσιμες στη Μέση Ανατολή.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1193, immediate, 23 Νοεμ. 1940. F.O.371/24921/R8557.
Palairet προς F.O., Ανώτατο Στρατιωτικό Διοικητή Μέσης Ανατολής.
Τηλ. 1202, immediate, 141, προσωπικό, 25 Νοεμ. 1940. F.O.371/24921/R8612.

23/11/1940 324

Ο Ι. Μεταξάς αναφέρει στον Palairet ότι είναι πολύ ικανοποιημένος από την ευκαιρία που είχε να τονίσει στον Αξιωματικό Επικεφαλής των Αεροπορικών Δυνάμεων Μέσης Ανατολής πως η Βρετανία πρέπει να χτυπήσει σκληρά την Ιταλία αμέσως, ώστε να την αναγκάσει να εγκαταλείψει την Αλβανία και να της καταφέρει ισχυρό πλήγμα στην Αδριατική.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1193, immediate, 23 Νοεμ. 1940. F.O.371/24921/R8557.

23/11/1940 325

Το F.O. πληροφορεί τον Palairet, σχετικά με το τηλεγράφημά του 1179, ότι η βρετανική Κυβέρνηση είναι πρόθυμη να αυξήσει την οικονομική βοήθεια προς την Ελλάδα κατά 12 εκατομμύρια στερλίνες. Θα προτιμούσε όμως να προκαταβάλει το ποσό αυτό τμηματικά, σε εβδομαδιαία ίσως βάση, ανάλογα και με τις ελληνικές ανάγκες. Επίσης θα επιθυμούσε να έχει μια γενική ιδέα των εσωτερικών δαπανών που σχεδιάζει η ελληνική Κυβέρνηση, ώστε να είναι σε θέση να βοηθήσει αποτελεσματικά. Για να μην δημιουργήσει οποιαδήποτε δυσχέρεια στη μεγαλειώδη πολεμική προσπάθεια της Ελλάδας, θα προκαταβάλει στις 25 του μηνός πέντε εκατομμύρια στερλίνες στον ελληνικό λογαριασμό στην Τράπεζα της Αγγλίας.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 972, immediate, 23 Νοεμ. 1940. F.O.371/24907/R8517.

23/11/1940 326

Ο von Papen, που μόλις επέστρεψε από το Βερολίνο, τονίζει στον Τούρκο Υπουργό Εξωτερικών ότι η Γερμανία δεν έχει πρόβλημα με τη φιλοβρετανική στάση της Τουρκίας. Αναφέρεται στη "νέα τάξη", στην οποία μάλλον θα υπαχθεί και η Τουρκία, και υπογραμμίζει ότι το καθεστώς αυτό αφορά τη Γερμανία, του συμμάχους της καθώς και τα γειτονικά τους κράτη, και το ζήτημα είναι τα κράτη αυτά να μη βρίσκονται υπό βρετανική επιρροή. Δημιουργεί την εντύπωση ότι η Γερμανία θα επέμβει στην Ελλάδα μόνο εάν η Βρετανία δημιουργήσει εκεί "μέτωπο", χρησιμοποιήσει δηλαδή τη χώρα στον πόλεμο εναντίον της Γερμανίας.

Knatchbull-Hugessen προς F.O.
Τηλ. 1585, important, 23 Νοεμ. 1940. F.O.371/24921/R8587.

24/11/1940 327

Ο Βρετανός Ναυτικός Ακόλουθος στην Αθήνα τηλεγραφεί στο βρετανικό Ναυαρχείο ότι τα ιταλικά στρατεύματα φαίνεται πως υποχωρούν από τον Καλαμά προς τους Άγιους Σαράντα. Οι Έλληνες έχουν στείλει μικρή δύναμη με πυροβολικό από την Κέρκυρα στην απέναντι ακτή της ηπειρωτικής χώρας, ώστε ο εχθρός να μην μπορέσει να χρησιμοποιήσει τον παραλιακό δρόμο κατά την υποχώρησή του.

Ναυτικός Ακόλουθος Πρεσβείας Βρετανίας στην Αθήνα προς Βρετανικό Ναυαρχείο.
Αριθ. 1330, immediate, 24 Νοεμ. 1940. F.O.371/24921/R8549.

24/11/1940 328

Ο Palairet τονίζει στο F.O. ότι τα τηλεγραφήματα των Βρετανών πρεσβευτών 843 από τη Σόφια και 1585 από την Αγκυρα, αποδεικνύουν ότι η Γερμανία ελπίζει να παρασύρει τη Βρετανία να της παραχωρήσει χρόνο, ώστε να προετοιμάσει την δική της επίθεση. Το γεγονός, όπως εμφαντικά υπογραμμίζει ο Palairet, επιτάσσει να εγκαταστήσει η Βρετανία ισχυρές αεροπορικές βάσεις στη βόρεια Ελλάδα, για να απειλήσει τη Βουλγαρία και τις ρουμανικές πετρελαιοπηγές, να υποστηρίξει τη γιουγκοσλαβική αντίσταση και κυρίως να διατηρήσει την πρωτοβουλία των κινήσεων. Οποιαδήποτε ενέργεια της Βρετανίας, δεν θα πρέπει να είναι απλώς συμβολική, αλλά άμεση και ουσιαστική. Ο Ι. Μεταξάς είναι επίσης πεπεισμένος για την αναγκαιότητα επιθετικών ενεργειών εκ μέρους της Βρετανίας.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1197, important, 24 Νοεμ. 1940. F.O.371/24921/R8587.
Palairet προς F.O.
Τηλ. 1133, most immediate, 14 Νοεμ. 1940. F.O.371/24921/R8587.

24/11/1940 329

Ο Βρετανός Στρατιωτικός Ακόλουθος στην Αθήνα πληροφορεί το W.O. ότι, σύμφωνα με το Γ.Ε.Σ., οι ελληνικές δυνάμεις στις 14 Νοεμβρίου, ημερομηνία έναρξης της επίθεσης που κατέληξε στην κατάληψη της Κορυτσάς, είχαν την εξής διάταξη: 1) στη δυτική Μακεδονία το Γ΄ Σώμα Στρατού, με την IX, τη X και τη XV Μεραρχία Πεζικού, 2) στην Πίνδο το Β΄ Σώμα Στρατού, με την Ι και XI Μεραρχία Πεζικού, τμήμα ιππικού και ένα μικτό απόσπασμα, 3) στην Ήπειρο το Α΄ Σώμα Στρατού, με τις ΙΙ και VIII μεραρχίες Πεζικού και δύο μικτά αποσπάσματα, 4) ως εφεδρείες στη Μακεδονία η XIII και XVII Μεραρχία, καθώς και τμήμα της V Μεραρχίας Κρητών, στη Θεσσαλία η IV Μεραρχία και η 16 Ταξιαρχία Πεζικού, τέλος στην Ήπειρο η III Μεραρχία.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1198, important, άκρως απόρρ., 24 Νοεμ. 1940. F.O.371/24919/R8063.

24/11/1940 330

Ο Βρετανός Στρατιωτικός Ακόλουθος στην Αθήνα ενημερώνει το W.O. ότι το Γ.Ε.Σ. του τόνισε πως έχει καταβληθεί κάθε προσπάθεια για την προσαρμογή των στρατιωτικών σχηματισμών στις συνθήκες του ορεινού πολέμου. Η αριθμητική δύναμη των μεραρχιών Πεζικού κυμαίνεται από 6 έως 9 τάγματα, και του κάθε τάγματος από 4 έως 6 λόχους, γεγονός ενδεικτικό των δυσχερειών που συναντώνται στην επιστράτευση και τη συγκέντρωση των δυνάμεων. Οι ταξιαρχίες Πεζικού δεν διαθέτουν Πυροβολικό, ούτε δύναμη τεθωρακισμένων. Οι λεπτομέρειες αυτές παρέχονται από το Γ.Ε.Σ. με τον όρο να μη δημοσιοποιηθούν σε καμία περίπτωση.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1198, important, άκρως απόρρ., 24 Νοεμ. 1940. F.O.371/24919/R8063.

24/11/1940 331

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O., απαντώντας σε σχετικό ερώτημά του, ότι δεν υπάρχει καμία ένδειξη επανάληψης των εμπορικών σχέσεων Ελλάδας - Γερμανίας. Η εμπορική συμφωνία του Βερολίνου είναι ανενεργή, αν και δεν έχει καταγγελθεί. Η ελληνική οικονομία υφίσταται βλάβη, λόγω της απώλειας των εξαγωγών της προς τη Γερμανία, κυρίως όσον αφορά τα καπνά, που απορροφούσε κατά 85% η χώρα αυτή. Ο Palairet ελπίζει ότι η βρετανική Κυβέρνηση θα προβεί σε γενναιόδωρη αγορά καπνών για να καλύψει τις ελληνικές ανάγκες, καθώς είχε υποσχεθεί στην ελληνική πλευρά ότι θα παράσχει βοήθεια, σε περίπτωση που η αντίσταση των Ελλήνων προς τις γερμανικές απαιτήσεις, οδηγήσει στη διακοπή των οικονομικών σχέσεων των δύο χωρών.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 457 ARFAR, 24 Νοεμ. 1940. F.O.371/24914/R8243.
F.O. προς Palairet.
Τηλ. 715 ARFAR, 17 Νοεμ. 1940. F.O.371/24914/R8243.

24/11/1940 332

Ο P. Nichols ευχαριστεί και συγχαίρει τον E. M. Nicholson του Υπουργείου Ναυτιλίας για την εξαιρετικά άμεση και αποτελεσματική ικανοποίηση του αιτήματος της ελληνικής Κυβέρνησης να εφοδιάσει τον ελληνικό Στρατό με κριθάρι.

P.B.B. Nichols προς E. M. Nicholson (Υπουργείο Ναυτιλίας Βρετανίας) (Ministry of Shipping).
24 Νοεμ. 1940. F.O.371/24907/R8523..

25/11/1940 333

Ο Palairet πληροφορεί τον Halifax ότι ο νέος Πρεσβευτής της Ρουμανίας στην Αθήνα Constantin Gane υπέβαλε τα διαπιστευτήριά του στον Γεώργιο Β΄ στις 24 Νοεμβρίου. Ο προκατοχός του Djuvara διατήρησε τον τίτλο του Πρεσβευτή. Μετά την κατάρρευση της Ρουμανίας, η Πρεσβεία της στην Ελλάδα έχει υποβιβασθεί σε Διπλωματική Αποστολή, ωστόσο ο Gane θεωρείται Πρέσβης.

Palairet προς Halifax.
Αριθ. 295, 25 Νοεμ. 1940. F.O.371/24925/R8691.

25/11/1940 334

Ο Palairet ενημερώνει τον Halifax ότι η ελληνική Κυβέρνηση ετοιμάζει τη δημοσίευση Λευκής Βίβλου των γεγονότων που οδήγησαν στην ελληνο-ιταλική σύγκρουση. Ο Palairet απήντησε σε σχετικό ερώτημα της Κυβέρνησης ότι δεν έχει αντίρρηση να περιληφθούν στη Βίβλο οι επιστολές που αντάλλαξε ο ίδιος με τον Ι. Μεταξά, σχετικά με τα δύο βρετανικά πολεμικά αεροσκάφη που είχαν προσγειωθεί στην Κρήτη στις 29 Σεπτεμβρίου 1940. Η αλληλογραφία, την οποία διαβιβάζει ο Palairet στον Halifax, αποδεικνύει ότι η ελληνική Κυβέρνηση δεν ικανοποίησε το αίτημα του Palairet να ανεφοδιασθούν τα αερσκάφη αυτά και διαψεύδει τις αιτιάσεις του ιταλικού τελεσιγράφου της 28ης Οκτωβρίου περί ελληνικής συνδρομής προς τη Βρετανία.

Palairet προς Halifax.
Αριθ. 299, 25 Νοεμ. 1940. F.O.371/24921/R9051.

25/11/1940 335

Ο Βρετανός Αεροπορικός Ακόλουθος στην Αθήνα διαβιβάζει στο βρετανικό Υπουργείο Αεροπορίας αίτημα της ελληνικής Κυβέρνησης να της παρασχεθεί βοήθεια στην εκπαίδευση Ελλήνων πιλότων, καθώς και ανταλλακτικά εκπαιδευτικών αεροσκαφών. Ο Ακόλουθος ελπίζει ότι η βρετανική Κυβέρνηση θα αντιμετωπίσει άμεσα και ευνοϊκά το αίτημα αυτό.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1201, 25 Νοεμ. 1940. F.O.371/24916/R9667.

25/11/1940 336

Ο Churchill συγχαίρει εγκαρδίως τον Ι. Μεταξά για τις μεγάλες ελληνικές νίκες στο αλβανικό μέτωπο, που κορυφώθηκαν με την κατάληψη της Κορυτσάς. Τονίζει ότι η ελληνική ανδρεία εναντίον ενός εχθρού τόσο πολυπληθέστερου και καλύτερα εξοπλισμένου, αποτελεί έμπνευση για όλους και ανακαλεί τα αρχαία κλασικά χρόνια. Το μήνυμα καταλήγει με την αποστροφή "Ζήτω η Ελλάς", στα ελληνικά.

W. S. Churchill (Πρωθυπουργός Βρετανίας) προς Ι. Μεταξά (Πρωθυπουργό Ελλάδας).
Τηλ. άνευ αριθ., most immediate, 25 Νοεμ. 1940. F.O.371/24917/R7299.
F.O. προς Palairet.
Τηλ. 971, most immediate, 23 Νοεμ. 1940. F.O.371/24917/R7299.

25/11/1940 337

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο Ι. Μεταξάς πληροφορήθηκε το συγχαρητήριο μήνυμα του Churchill προς τον ίδιο από τις ειδήσεις του B.B.C. και τον Τύπο. Θα ήθελε να απαντήσει, αλλά ούτε εκείνος, ούτε ο Palairet έχουν ακόμη λάβει τηλεγράφημα με το περιεχόμενο του μηνύματος. Ο Palairet προτείνει, εάν το τηλεγράφημα δεν έχει ακόμη σταλεί, να σταλεί απευθείας στον Μεταξά για να μην υπάρξουν καθυστερήσεις.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1203, most immediate, 25 Νοεμ. 1940. F.O.371/24917/R7299.

25/11/1940 338

Το F.O. τηλεγραφεί στον Palairet αναλυτικό κατάλογο ποσοτήτων πετρελαίου και κάρβουνου, καθώς και δημητριακών, που είναι διαθέσιμες για μεταφορά στην Ελλάδα, από ελληνικά και βρετανικά πλοία. Πρόκειται κυρίως για 93.500 περίπου τόννους καυσίμων στην Αίγυπτο, τη Νότιο Αφρική, το Ιράκ και τη Σιγκαπούρη, 280.000 τόνους σιταριού στην Αυστραλία και τη Ρωσία και 12.000 τόννους βρώμης, καλαμποκιού και κριθαριού στην Ινδία. Η βρετανική Κυβέρνηση επιθυμεί να προβληθεί η δυνατότητα και η προθυμία της για την παροχή άμεσης βοήθειας στη χώρα, εν αναμονή του οριστικού προγράμματος των μη στρατιωτικών αναγκών της. Ελπίζει ότι η ελληνική πλευρά θα αναλάβει τη μεταφορά δια θαλάσσης των ανωτέρω αγαθών, καθώς και τους υπόλοιπους διακανονισμούς.

W. G. Weston (F.O.) προς Palairet.
Τηλ. 94 Mast, 25 Νοεμ. 1940. F.O.371/24907/R8742.

25/11/1940 339

Ο Γεώργιος ΣΤ΄ συγχαίρει τον Γεώργιο Β΄ για τις επιτυχίες του στρατού του και τονίζει ότι τον χαροποιεί το γεγονός πως η Βρετανία ήταν σε θέση να συνδράμει, σε κάποιο βαθμό, την Ελλάδα.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 986, 25 Νοεμ. 1940. F.O.371/24917/R7299.

25/11/1940 340

Το F.O. τηλεγραφεί εκ νέου το συγχαρητήριο μήνυμα του Churchill προς τον Ι. Μεταξά, μετά το τηλεγράφημα 1203 του Palairet. Ζητεί από τον Palairet να εκφράσει τη λύπη του προς τον Έλληνα Πρωθυπουργό, για το γεγονός ότι το μήνυμα δημοσιεύθηκε προτού το λάβει ο ίδιος. Σημειώνει ότι το κείμενο του μηνύματος τηλεγραφήθηκε το μεσημέρι της 23ης Νοεμβρίου.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 987, most immediate, 25 Νοεμ. 1940. F.O.371/24917/R7299.

26/11/1940 341

Ο Ι. Μεταξάς τονίζει στον Churchill ότι το τόσο εγκάρδιο μήνυμά του για τη νίκη στη Κορυτσά έγινε δεκτό με ιδιαίτερη χαρά και ικανοποίηση, όχι μόνο από τον ίδιο, αλλά και από ολόκληρο τον ελληνικό λαό. Τον διαβεβαιώνει ότι η Ελλάδα θα ζήσει και θα φθάσει στην τελική νίκη με τη βοήθεια του μεγάλου συμμάχου της.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1211, 26 Νοεμ. 1940. F.O.371/24917/R7299.

26/11/1940 342

Το F.O. τηλεγραφεί στη Στρατιωτική Αποστολή της Βρετανίας στην Ελλάδα, μέσω του Palairet, κατάλογο όπλων, πυρομαχικών και πολεμικού εξοπλισμού, που αποφασίστηκε να σταλούν στην Ελλάδα. Πρόκειται για 244 όπλα διαφόρων τύπων, 30 αντι-αρματικά και ποσότητα ανάλογων πυρομαχικών.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 999, απόρρ., 26 Νοεμ. 1940. F.O.371/24916/R8599.

27/11/1940 343

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι η ελληνική Κυβέρνηση συμφωνεί με τις προτάσεις του βρετανικού Υπουργείου Οικονομικών, οι οποίες περιέχονται στο τη-

λεγράφημα 932, και η Τράπεζα της Ελλάδος θα προβεί στις αναγκαίες συνεννοήσεις με την Τράπεζα της Αγγλίας. Ο Σιμόπουλος και ο Ρωμανός έχουν εξουσιοδοτηθεί να υπογράψουν τα σχετικά έγγραφα στην Τράπεζα της Αγγλίας. Η ελληνική Κυβέρνηση εκφράζει τις θερμότατες ευχαριστίες της προς την Κυβέρνηση της Βρετανίας για τη γενναιόδωρη βοήθειά της στον κοινό αγώνα.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1218, immediate, 27 Νοεμ. 1940. F.O.371/24907/R8517.

27/11/1940 344

Ο Palairet πληροφορεί το F.O. ότι ο Γ. Καφαντάρης και ο Θεοτόκης είναι οι μόνοι γνωστοί πολιτικοί αρχηγοί που παραμένουν εξόριστοι, και οι οποίοι λέγεται ότι δημιουργούν πρόβλημα, καθώς αρνούνται να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στην Κυβέρνηση προτού αφεθούν ελεύθεροι.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1220, 27 Νοεμ. 1940. F.O.371/24910/R8218.

27/11/1940 345

Το F.O. ενημερώνει τον Βρετανό Γενικό Πρόξενο στη Νέα Υόρκη ότι πίεσε την ελληνική Κυβέρνηση να παραχωρήσει πλήρεις αρμοδιότητες αγοράς των αναγκαίων προμηθειών στον Λέλη. Ανέφερε επίσης στην Κυβέρνηση ότι θεωρεί αναγκαίο να τεθεί υπό τον Βρετανό Πρόξενο η Ελληνική Οργάνωση Προμηθειών στη Βόρεια Αμερική (Greek Purchasing Organisation). Το F.O. εκτιμά την ταχύτητα με την οποία ο Βρετανός Πρόξενος εντόπισε την πηγή προμήθειας των πυρομαχικών που έχει άμεση ανάγκη η ελληνική πλευρά και σημειώνει ότι θα πρέπει να τονισθεί στους Έλληνες ότι η πηγή αυτή είναι η μοναδική και ότι η πλέον επείγουσα ανάγκη τους είναι η προμήθεια αντι-αεροπορικών όπλων.

F.O. προς Γενικό Πρόξενο Βρετανίας στη Νέα Υόρκη.
Τηλ. 213 PURSA, απόρρ., 27 Νοεμ. 1940. F.O.371/24916/R8680.
F.O. προς Palairet.
Τηλ. 1003, immediate, 27 Νοεμ. 1940. F.O.371/24916/R8680.

28/11/1940 346

Ο Βρετανός Στρατιωτικός Ακόλουθος στην Αθήνα διαβιβάζει στο W.O. και το βρετανικό Υπουργείο Ανεφοδιασμού (Ministry of Supply) λεπτομερή κατάλογο των άμεσων ελληνικών αναγκών σε όπλα, πυρομαχικά και πολεμικό εξοπλισμό, καθώς και σε τρόφιμα και κουβέρτες.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1225, immediate, 1231, important, 28 Νοεμ. 1940. F.O.371/24916/R8675.

29/11/1940 347

Ο Osborne αναφέρει πως στο Βατικανό επικρατεί η άποψη ότι η ιταλική επίθεση στην Αλβανία θα ξεκινήσει στις αρχές Δεκεμβρίου και θα συνοδεύεται από επίθεση αντιπερισπασμού στην Κέρκυρα.

Kelly προς F.O.
Τηλ. 1460, 2 Δεκ. 1940. F.O.371/24921/R8762.

30/11/1940 348

Δημοσιεύεται διαταγή του Υπουργού Δημοσίας Ασφαλείας με την οποία σταματά η λειτουργία όλων των σχολείων στην Ελλάδα.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1245, 1 Δεκ. 1940. F.O.371/24925/R7934.

1/12/1940 349

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι η ελληνική Κυβέρνηση συμφώνησε να υπογράψει τη Βρετανο-ελληνική Μορφωτική Συνθήκη.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1245, 1 Δεκ. 1940. F.O.371/24925/R7934.

1/12/1940 350

Ο Palairet τηλεγραφεί ότι οι λόγοι για τους οποίους ο Υπουργός Δημοσίας Ασφαλείας διέταξε στις 30 Νοεμβρίου να κλείσουν όλα τα σχολεία στην Ελλάδα ήταν πως: 1) τα ελληνικά σχολεία δεν διαθέτουν επαρκείς χώρους, 2) αντιπρόσωποι οργανώσεων της "εργατικής τάξης" ζήτησαν να μη λειτουργούν ιδιωτικά σχολεία που διαθέτουν καταφύγια, 3) η Κυβέρνηση επιθυμούσε να κλείσει τα γερμανικά και τα γαλλικά εκπαιδευτικά ιδρύματα. Τα βρετανικά ιδρύματα συμφώνησαν να κλείσουν, κατόπιν και συμβουλής του Palairet. Ο τελευταίος πιστεύει ότι κατά το νέο έτος θα επιτύχει να επαναλειτουργήσουν τα σχολεία για τους Βρετανούς υπηκόους, όχι όμως και το Μαλτέζικο Ινστιτούτο, στο οποίο φοιτούν Έλληνες.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1245, 1 Δεκ. 1940. F.O.371/24925/R7934.

1/12/1940 351

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. τις εκτιμήσεις της ελληνικής Κυβέρνησης σχετικά με την οικονομική κατάσταση της χώρας. Οι τακτικές δαπάνες του προϋπο-

λογισμού για το διάστημα 1940-1941 υπολογίζονται σε 17.398 εκατομμύρια δραχμές, ενώ τα έσοδα σε 14.984 εκατομμύρια. Το έλλειμμα των 2.414 εκατομμυρίων εκτιμάται ότι μπορεί να καλυφθεί. Οι πολεμικές δαπάνες δεν περιλαμβάνονται στους παραπάνω υπολογισμούς. Οι στρατιωτικές μηνιαίες δαπάνες υπολογίζονται σε 2.957 εκατομμύρια δραχμές το Νοέμβριο, 3.748 το Δεκέμβριο και 4.524 τον επόμενο Ιανουάριο, επιπλέον των 4.475 εκατομμυρίων το μήνα κατ' αποκοπή, που καταβάλλονται για τις επιτάξεις. Οι μη στρατιωτικές δαπάνες για την μεταφορά και ανακούφιση των αμάχων, υπολογίζονται σε 2.065 εκατομμύρια κατ' αποκοπή και 645 εκατομμύρια επιπλέον το μήνα.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1248, 1 Δεκ. 1940. F.O.371/24907/R8739.

1/12/1940 352

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. τις απόψεις του Jones σετικά με τον προϋπολογισμό της ελληνικής Κυβέρνησης και τις εκτιμήσεις της για τα πολεμικά έξοδα. Ο Jones θεωρεί ότι το ελληνικό Υπουργείο Οικονομικών υπερεκτιμά τα έσοδα της χώρας. Τονίζει ότι θα πρέπει να πιεσθεί η ελληνική Κυβέρνηση να μειώσει το αναμενόμενο έλλειμμα, καθώς διαφορετικά θα αναγκασθεί να το χρηματοδοτήσει πληθωριστικά. Υπάρχει η δυνατότητα περικοπών στα υπουργεία Επικοινωνιών, Γεωργίας και Παιδείας. Ο Jones τονίζει ότι τα πολεμικά έξοδα έχουν υπερεκτιμηθεί και, σε ορισμένες περιπτώσεις, μπορούν να μειωθούν σχεδόν στο μισό. Συνολικά θα πρέπει να προβλεφθεί η προμήθεια της χώρας σε 7 εκατομμύρια στερλίνες για το Νοέμβριο, 8,5 για το Δεκέμβριο και 10 για τον επόμενο Ιανουάριο. Εάν η βρετανική Κυβέρνηση μπορεί να προγραμματίσει την παροχή των χρημάτων αυτών σε καθορισμένα ποσά, η ελληνική Κυβέρνηση θα διευκολυνθεί στις μηνίαιες πληρωμές της αλλά και γενικότερα.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1248, 1 Δεκ. 1940. F.O.371/24907/R8739.
F.O. προς Palairet.
Τηλ. 1123, immediate, 14 Δεκ. 1940. F.O.371/24907/R8739.

2/12/1940 353

Ιταλικά αεροσκάφη βομβαρδίζουν σκληρά το μεσημέρι την εβραϊκή συνοικία της Κέρκυρας, προκαλώντας σημαντικές καταστροφές. Οι βομβαρδισμοί επαναλαμβάνονται το απόγευμα, στο κέντρο της πόλης επίσης. Εκδηλώνεται πυρκαγιά που τίθεται υπό έλεγχο. Ο Βρετανός Πρόξενος τηλεγραφεί ότι είναι θλιβερό να βλέπει κανείς την απροστάτευτη πόλη να σωριάζεται σε ερείπια.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1257, 3 Δεκ. 1940. F.O.371/24921/R8761.

3/12/1940 354

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι η δημοτικότητα του Γεωργίου Β΄ έχει ενισχυθεί σημαντικά, λόγω των επιτυχιών στο μέτωπο και των συχνών εμφανίσεών του. Η χώρα παραμένει ενωμένη υπό τον Πρωθυπουργό και τον Βασιλιά. Δεν αναφέρονται ακόμη ελλείψεις τροφίμων στην ύπαιθρο, αλλά υπάρχει μεγάλη δυσκολία στο όργωμα λόγω της επίταξης των ζώων. Οι συνθήκες στα βομβαρδισμένα λιμάνια είναι άσχημες, καθώς δεν υφίσταται κατάλληλη οργάνωση. Οι καιρικές συνθήκες δεν ανακόπτουν τη συνεχιζόμενη προέλαση του ελληνικού Στρατού, αν και οι χιονοπτώσεις αναμένεται να δημιουργήσουν προβλήματα. Οι ελληνικές επιτυχίες στην ξηρά, καθώς και οι βρετανικές, έχουν ενισχύσει τη στάση των γειτονικών χωρών εναντίον τυχόν γερμανικής επίθεσης. Η ελληνική Κυβέρνηση, πάντως, είναι βέβαιη ότι η Γερμανία θα επέμβει σε δεδομένη στιγμή, για να υποστηρίξει τη σύμμαχό της. Ως εκ τούτου, η Κυβέρνηση δεν επιθυμεί να προς το παρόν να γίνει οτιδήποτε θα μπορούσε να εκληφθεί από τη Γερμανία ως πρόκληση.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1258 DALLY, 3 Δεκ. 1940. F.O.371/24910/R8766.

3/12/1940 355

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O., συμπληρώνοντας το από 27 Νοεμβρίου τηλεγράφημά του 1220, ότι ο Στρατηγός Στ. Γονατάς δεν αφέθηκε ελεύθερος, καθώς το τηλεγράφημα που έστειλε στην Κυβέρνηση δεν ήταν προσωπικό αλλά εκ μέρους του Κόμματος των Φιλελευθέρων και χαρακτηρίσθηκε πολιτικής φύσεως.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1259, 3 Δεκ. 1940. F.O.371/24910/R8218.

3/12/1940 356

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι η ελληνική Κυβέρνηση ισχυρίζεται πως η συνολική αξία των προμηθειών, που της υποδείχθηκε να πραγματοποιήσει από τις Η.Π.Α., ανέρχεται σε 45 εκατομμύρια δολλάρια περίπου. Πρόκειται για εφόδια που δεν υπάρχουν διαθέσιμα στη Βρετανία. Τα ελληνικά αποθέματα σε δολλάρια είναι 2 εκατομμύρια, καθώς 8 εκατομμύρια θα καταβληθούν για τα 60 αεροσκάφη που έχουν παραγγελθεί, και ο αντιπρόσωπος της ελληνικής Κυβέρνησης [Λέλης] θα κινηθεί στα στενά αυτά πλαίσια.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1262, immediate, 3 Δεκ. 1940. F.O.371/24916/R8680.

3/12/1940 357

Ο Lord C. G. Glenconner [του βρετανικού Υπουργείου Οικονομικού Πολέμου] τονίζει στον Nixon [της U.K.C.C.] ότι, αν και η Βρετανία θα παράσχει ουσιαστική υποστήριξη στις αεροπορικές και ναυτικές επιχειρήσεις της Ελλάδας, καθώς και στρατιωτικά εφόδια, η αντοχή της χώρας πρέπει να βασισθεί στη διατήρηση της οικονομικής της ισχύος. Η U.K.C.C. θα πρέπει να αγοράσει από την Ελλάδα σημαντική ποσότητα γεωργικών προϊόντων σε καλές τιμές, ώστε να την εφοδιάσει με στερλίνες και να της δώσει τη δυνατότητα να αντιμετωπίσει τις στρατιωτικές της δαπάνες, χωρίς να καταφύγει στο δανεισμό. Ωστόσο, οι τιμές αγοράς δεν θα πρέπει να είναι υψηλότερες από εκείνες που καταβάλλονται για τα προϊόντα της Τουρκίας.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 468 ARFAR, immediate, 3 Δεκ. 1940. F.O.371/24907/R8475.

3/12/1940 358

Ο Glenconner τηλεγραφεί στον Nixon ότι η Επιτροπή Προμηθειών, "Επιτροπή Τζίφου", που έχει συγκροτήσει η ελληνική Κυβέρνηση για τις μη στρατιωτικές προμήθειες, με επικεφαλής τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας, εγκρίνει εισαγωγές ειδών πρώτης ανάγκης. Η Επιτροπή λειτουργεί και ως σύνδεσμος μεταξύ της ελληνικής Κυβέρνησης και της βρετανικής Διπλωματικής Αποστολής και γνωστοποιεί τις ελληνικές ανάγκες στο βρετανικό Υπουργείο Ναυτιλίας. Το βρετανικό Υπουργείο προβαίνει στις αναγκαίες ρυθμίσεις των θαλάσσιων μεταφορών και διαβιβάζει τις πληροφορίες στην U.K.C.C. και τις αρμόδιες ελληνικές υπηρεσίες. Η U.K.C.C. μπορεί να συνεχίσει τις απευθείας επαφές της με τις ελληνικές υπηρεσίες. [Επικεφαλής της Επιτροπής Προμηθειών είναι ο Υπουργός Εμπορικής Ναυτιλίας Α. Τζίφος].

Palairet προς F.O.
Τηλ. 468 ARFAR, immediate, 3 Δεκ. 1940. F.O.371/24907/R8475.

3/12/1940 359

Ανώτατος αξιωματούχος του γιουγκοσλαβικού Υπουργείου Εξωτερικών τονίζει στον Campbell πως η αναφορά του Βρετανού Υπουργού των Ινδιών [L. Amery], ότι οι βρετανικές δυνάμεις θα πραγματοποιήσουν επιχειρήσεις από την Ελλάδα, δημιούργησε ατυχείς εντυπώσεις στη Γιουγκοσλαβία, καθώς οι Γερμανοί διαδίδουν πως δεν θα επέμβουν στον ιταλο-ελληνικό πόλεμο, παρά μόνον εάν η Βρετανία συγκροτήσει μέτωπο στη Θεσσαλονίκη. Η γιουγκοσλαβική Κυβέρνηση γνωρίζει, εξάλλου, ότι ούτε η Ε.Σ.Σ.Δ. επιθυμεί τη δημιουργία του μετώπου αυτού.

Campbell προς F.O.
Τηλ. 1044, private, απόρρ., 3 Δεκ. 1940. F.O.371/24926/R8873.

3/12/1940 360

Ο Campbell αναφέρει εμπιστευτικά στο F.O. ότι η Ε.Σ.Σ.Δ. δεν επιθυμεί τη δημιουργία μετώπου από τη Βρετανία στη Θεσσαλονίκη, διότι δεν είναι προς το παρόν έτοιμη να εισέλθει στον πόλεμο. Σύμφωνα με πληροφορίες των γιουγκοσλαβικών στρατιωτικών αρχών, οι Ρώσοι σκοπεύουν να συγκροτήσουν εντός του 1941 έναν "μικρό" στρατό πέντε εκατομμυρίων ανδρών, καλά εκπαιδευμένων και εξοπλισμένων.

Campbell προς F.O.
Τηλ. 1044, private, απόρρ., 3 Δεκ. 1940. F.O.371/24926/R8873.

3/12/1940 361

Το βρετανικό Υπουργείο Κτήσεων (Dominions Office) ενημερώνει τις κυβερνήσεις του Καναδά, της Αυστραλίας, της Νέας Ζηλανδίας, της Νοτιοαφρικανικής Ένωσης και της Νότιας Ροδεσίας για τους όρους του εμπορίου με την Ελλάδα. Τονίζει ότι οι προπολεμικοί περιορισμοί εξαγωγών προς την Ελλάδα από τη Βρετανία και τις χώρες της Κοινοπολιτείας εξακολουθούν να ισχύουν, για να μη συσσωρευθούν μεγάλες ποσότητες αγαθών στη χώρα, που δεν θα χρησιμοποιηθούν άμεσα και θα μπορούσαν να αποτελέσουν δέλεαρ για τον εχθρό. Για τον ίδιο λόγο εξακολουθούν να απαιτούνται ειδικές άδειες για τη μεταφορά αγαθών από ουδέτερες χώρες προς την Ελλάδα. Οι υπηρεσίες της U.K.C.C. είναι διαθέσιμες, όπως ζήτησε η ελληνική Κυβέρνηση, αλλά δεν είναι ανάγκη να συγκεντρώνουν όλες τις προμήθειες ή τις παραγγελίες. Οι παραπάνω ρυθμίσεις δεν αφορούν τον πολεμικό ανεφοδιασμό της Ελλάδας.

Υπουργείο Κτήσεων Βρετανίας προς Κυβέρνηση Καναδά, Αυστραλίας, Νέας Ζηλανδίας, Νοτιοαφρικανικής Ένωσης, Νότιας Ροδεσίας.
Τηλ. Circular E. αριθ. 2, απόρρ., 3 Δεκ. 1940. F.O.371/24907/R8742.

4/12/1940 362

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι η ελληνική Κυβέρνηση είναι ικανοποιημένη από τον ευνοϊκό τρόπο με τον οποίο η βρετανική Κυβέρνηση αντιμετωπίζει το θέμα του ανεφοδιασμού της Ελλάδας, από την πολύτιμη βρετανική βοήθεια και τα μέτρα συντονισμού των ενεργειών των αρμοδίων υπουργείων και της U.K.C.C. Η Επιτροπή Τζίφου ετοιμάζει λεπτομερή κατάλογο των αγαθών που έχει ανάγκη η χώρα. Επισημαίνεται ότι επείγει η άμεση προμήθεια 10.000 τόννων πετρελαίου, ότι οι μηνιαίες ανάγκες σε σιτάρι ανέρχονται πλέον σε 50.000 τόννους, λόγω μείωσης της αγροτικής παραγωγής, και οι ανάγκες σε άλλα δημητριακά σε 20.000 τόννους το μήνα.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 101 Mast, 4 Δεκ. 1940. F.O.371/24907/R8475.

4/12/1940 363

Ο Palairet ενημερώνει τον Βρετανικό Ερυθρό Σταυρό ότι η σύζυγός του Lady Palairet έχει οργανώσει διανομή δωρεάν νήματος μαλλιού στις πλέκτριες που πλέκουν για τις ελληνικές δυνάμεις. Ο Palairet ζητεί πίστωση 500 στερλινών για να συνεχισθεί η διανομή τους επόμενους μήνες, καθώς, εάν διαθέτει τα απαραίτητα κονδύλια, θα διευρυνθεί η διανομή, η οποία εξασφαλίζει σε πολλές περιπτώσεις και εργασία σε φτωχούς ανθρώπους. Ο Palairet δεν μπορεί να χρησιμοποιήσει τα χρήματα που έχουν συγκεντρωθεί από τον Δήμαρχο του Λονδίνου (Lord Mayor) για την Ελλάδα, καθώς προορίζονται αποκλειστικά για την ανακούφιση των πληγέντων από εχθρικές ενέργειες.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1263, 4 Δεκ. 1940. F.O.371/24926/R8782.

4/12/1940 364

Ο Palairet ενημερώνει τον Cadogan ότι ανώτατος αξιωματούχος του ελληνικού Υπουργείου Εξωτερικών προέβη σε ανάλογες παρατηρήσεις, με εκείνες που αναφέρονται στο τηλεγράφημα 1044 του Βελιγραδίου. Ο Έλληνας αξιωματούχος ερώτησε εάν είναι προς το συμφέρον της Ελλάδας και της Βρετανίας οι δηλώσεις που προκαλούν τη Γερμανία. Η ελληνική Κυβέρνηση πιστεύει ότι συμφέρει και τις δύο πλευρές να σφυροκοπηθεί η Ιταλία όσο παραμένει απομονωμένη, ενώ δεν πρέπει να δημοσιοποιείται το γεγονός ότι η Βρετανία προετοιμάζεται να χτυπήσει τη Γερμανία από τα Βαλκάνια.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1266, private, 4 Δεκ. 1940. F.O.371/24926/R8873.

4/12/1940 365

Σύμφωνα με τις αρχές της Κέρκυρας, στο διάστημα μεταξύ 11 Νοεμβρίου και 4 Δεκεμβρίου, υπολογίζεται ότι 266 εχθρικά αεροσκάφη ενεπλάκησαν σε επιθέσεις εναντίον του νησιού, ερρίφθησαν 1511 βόμβες, σκοτώθηκαν 67 άτομα, τραυματίσθηκαν σοβαρά 43 και ελαφρά 55. Στους νεκρούς περιλαμβάνονται και 3 στρατιώτες.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1301, 9 Δεκ. 1940. F.O.371/24921/R8761.

4/12/1940 366

Ο Ούγγρος Υπουργός Εξωτερικών Κόμης S. Czaky ανέφερε πρόσφατα στον Πρεσβευτή της Γαλλίας στη Βουδαπέστη ότι, κατά τη συνάντηση που είχε στις 20 Νοεμβρίου στη Βιέννη με τον Hitler, ο τελευταίος του τόνισε πως είναι σχεδόν βέβαιος ότι ο ελληνο-ιταλικός πόλεμος δεν θα επεκταθεί στα Βαλκάνια. Επίσης ότι η Γερμανία θα επέμβει, μόνον εάν η Γιουγκοσλαβία επιτεθεί εναντίον της Ιταλίας ή πραγματοποιηθεί απόβαση βρετανικών δυνάμεων στη Θεσσαλονίκη. Ο Czaky, ωστόσο, πιστεύει ότι η Γερμανία δεν θα παραμείνει αδιάφορη, σε περίπτωση που ηττηθεί η Ιταλία στην Αλβανία, και είναι προετοιμασμένη για μακροχρόνιο πόλεμο, παρά τους ισχυρισμούς του von Ribbentrop πως ελπίζει ότι η Γερμανία δεν θα αντιμετωπίσει άλλον ένα χειμώνα πολέμου. Τις παραπάνω πληροφορίες μεταφέρει ο Σιμόπουλος στον Sargent.

Sargent.
Minute, 4 Δεκ. 1940. F.O.371/24921/R8473.

4/12/1940 367

Το βρετανικό Υπουργείο Παραγωγής Αεροσκαφών (Ministry of Aircraft Production) τηλεγραφεί στην Πρεσβεία της Βρετανίας στην Ουάσιγκτων ότι μετά λύπης του δεν μπορεί να συμφωνήσει να μειωθεί ο αριθμός των αεροσκαφών που προμηθεύεται από τις Η.Π.Α., καθώς η παράδοσή τους έχει ήδη καθυστερήσει πολλούς μήνες. Υπογραμμίζει ότι, εάν η αμερικανική Κυβέρνηση είναι σε θέση να διαθέσει πλήρως εξοπλισμένα αεροσκάφη στην Ελλάδα, θα παρείχε πραγματική βοήθεια προς ένα μικρό αλλά γενναίο έθνος.

Υπουργείο Παραγωγής Αεροσκαφών Βρετανίας (Ministry of Aircraft Production) προς Πρεσβεία Βρετανίας στην Ουάσιγκτων.
Αριθ. MAP 2052, απόρρ., 4 Δεκ. 1940. F.O.371/24916/R8900.

4/12/1940 368

Ο Ρουμάνος Στρατιωτικός Ακόλουθος στην Άγκυρα τονίζει στον Knatchbull-Hugessen, σε φιλικό τόνο όπως πάντα, ότι έχει ζωτική σημασία η βρετανική βοήθεια προς την Ελλάδα να είναι τέτοιας κλίμακας, ώστε να εκδιωχθούν από την Αλβανία οι Ιταλοί ή έστω να υπάρξει ισχυρή ελληνική άμυνα εναντίον εαρινής επίθεσής τους. Το μέλλον των Βαλκανίων εξαρτάται από τον τρόπο που θα αντιμετωπίσουν οι Έλληνες την επίθεση αυτή. Εάν ηττηθούν, η Γερμανία θα ελέγχει πλέον τα Βαλκάνια εξολοκλήρου και η Τουρκία δεν θα είναι σε θέση να αποκρούει τις πιέσεις της.

Knatchbull-Hugessen προς F.O.
Τηλ. 1675, 6 Δεκ. 1940. F.O.371/24921/R8836.

4/12/1940 369

Ο Ρουμάνος Στρατιωτικός Ακόλουθος στην Άγκυρα αναφέρει στον Knatchbull-Hugessen ότι, τυχόν ενίσχυση της Ελλάδας από τη Βρετανία, δεν θα προκαλέσει την επέμβαση της Γερμανίας στο πλευρό της Ιταλίας, καθώς εκείνη επιθυμεί την ταπείνωση των Ιταλών, λόγω των απαιτήσεών τους από τη Γαλλία. Τονίζει ότι αποκλείει κάθοδο γερμανικών δυνάμεων από αέρος ή ξηράς, μέσω της Ρουμανίας ή της Βουλγαρίας, διότι οι Γερμανοί θέλουν οπωσδήποτε να αποφύγουν βομβαρδισμό των ρουμανικών πετρελαιοπηγών. Τυχόν γερμανική επέμβαση θα γίνει μέσω Γιουγκοσλαβίας, η οποία θα αντισταθεί όσο οι Έλληνες νικούν τους Ιταλούς. Τέλος πιστεύει ότι τα σχέδια γερμανικής εισβολής στη Βρετανία επανέρχονται στο προσκήνιο, λόγω της αναβολής της διείσδυσης του Άξονα στα Βαλκάνια, που προκάλεσε η ελληνική αντίσταση.

Knatchbull-Hugessen προς F.O.
Τηλ. 1675, 6 Δεκ. 1940. F.O.371/24921/R8836.
Mallet προς F.O.
Τηλ. 1292, 9 Δεκ. 1940. F.O.371/24921/R8836.

5/12/1940 370

Ο Palairet τονίζει στο F.O. ότι πρέπει κατά τη διάρκεια του χειμώνα να βομβαρδιστεί σκληρά η Ιταλία από τις ασφαλείς ελληνικές βάσεις, καθώς οι Ιταλοί ενισχύουν τις δυνάμεις τους στην Αλβανία για να εξαπολύσουν επίθεση την άνοιξη. Η R.A.F. στην Ελλάδα, καθώς και η ελληνική Αεροπορία συνεχίζουν να κάνουν ό,τι είναι δυνατό προς την πλευρά αυτή, αλλά οι επιθέσεις τους δεν είναι επαρκείς. Εξάλλου, όπως έχει τονίσει και ο Ι. Μεταξάς, είναι βέβαιο ότι η Γερμανία θα συνδράμει τους Ιταλούς, ίσως και πριν την άνοιξη.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1269, important, 5 Δεκ. 1940. F.O.371/24921/R8770.

5/12/1940 371

Ο Lord Lloyd [Υπουργός Αποικιών της Βρετανίας (Secretary of State for the Colonies)] τηλεγραφεί στον Palairet πως είναι ικανοποιημένος από το γεγονός ότι η ελληνική Κυβέρνηση συμφώνησε να υπογράψει την Βρετανο-ελληνική Μορφωτική Συνθήκη, όπως αναφέρει στο τηλεγράφημά του 1245. Ωστόσο, του ζητεί να διαμαρτυρηθεί έντονα για το κλείσιμο των βρετανικών σχολείων και του Μαλτέζικου Ινστιτούτου, πριν ακόμη αρχίσουν οι εχθροπραξίες. Η ελληνική Κυβέρνηση θα πρέπει να μη διστάζει να αντιμετωπίζει τα βρετανικά εκπαιδευτικά ιδρύματα με διαφορετικούς όρους από τα αντίστοιχα ιδρύματα των εχθρικών κρατών.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 1056, most immediate, 5 Δεκ. 1940. F.O.371/24925/R7934.

5/12/1940 372

Ο Palairet απαντά στο τηλεγράφημα του Lloyd 1056 και τονίζει ότι όλα τα σχολεία στην Ελλάδα έκλεισαν στις 30 Νοεμβρίου, ένα μήνα μετά την έναρξη του πολέμου. Ο Ι. Μεταξάς του έχει ήδη διαμηνύσει ότι θα εξαιρέσει το βρετανικό σχολείο στο Ψυχικό, που έχει λίγους μαθητές, αποκλειστικά βρετανικής υπηκοότητας, και διαθέτει αντιαεροπορικό καταφύγιο. Θα τον πιέσει εκ νέου σχετικά με το Μαλτέζικο Ινστιτούτο, αλλά δεν διαθέτει ισχυρά επιχειρήματα, καθώς στο σχολείο αυτό φοιτούν Έλληνες υπήκοοι και όλα τα ελληνικά σχολεία και πανεπιστήμια είναι κλειστά. Έχει ωστόσο εξηγήσει στον Μεταξά ότι στη Βρετανία θεωρήθηκε λάθος να σταματήσει η λειτουργία των σχολείων.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1275, immediate, 5 Δεκ. 1940. F.O.371/24925/R7934.

5/12/1940 373

Ο Palairet διαμηνύει στον Turle ότι θεωρεί δεδομένο πως θα επιστρέψει γρήγορα στην Ελλάδα με πλήρεις οδηγίες σχετικά με τη μελλοντική συγκρότηση και τις αρμοδιότητες της "αποστολής συνδέσμου μεταξύ των βρετανικών και των ελληνικών ενόπλων δυνάμεων" (Inter-Service Liaison Mission), της οποίας είναι επικεφαλής.

Palairet προς Βρετανικό Ναυαρχείο.
Αριθ. 1231, immediate, 5 Δεκ. 1940. F.O. 371/24920/R8143.

5/12/1940 374

Ο Ανώτατος Στρατιωτικός Διοικητής Μέσης Ανατολής τηλεγραφεί στον Βρετανό Στρατιωτικό Ακόλουθο στην Αθήνα ότι οι 120 Έλληνες έφεδροι από το Johannesburg θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για την εκπαίδευση των ελληνικών μονάδων που πρόκειται να συγκροτηθούν στην Αίγυπτο, όταν εγκριθεί η δημιουργία τους. Ο Διοικητής τονίζει ότι δεν μπορεί να δεχθεί στην Αίγυπτο ανεκπαίδευτους Έλληνες εθελοντές. Επίσης αναφέρει ότι άγνωστος αριθμός Ελλήνων, που υπηρετεί στη Νότια Ροδεσία, επιθυμεί να πολεμήσει στην Ελλάδα. Εάν η ελληνική Κυβέρνηση τους δέχεται, η εκεί ελληνική παροικία θα καταβάλει τα έξοδα μεταφοράς τους.

Ανώτατος Στρατιωτικός Διοικητής Μέσης Ανατολής προς Στρατιωτικό Ακόλουθο Πρεσβείας Βρετανίας στην Αθήνα.
Τηλ. Α/28584, απόρρ., 5 Δεκ. 1940. F.O.371/24926/R8969.

5/12/1940 375

Ο Ανώτατος Στρατιωτικός Διοικητής Μέσης Ανατολής ενημερώνει τον Στρατιωτικό Ακόλουθο της Βρετανίας στην Αθήνα ότι συζήτησε με τον Έλληνα Πρεσβευτή στο Κάιρο το ζήτημα των Ελλήνων εθελοντών και εφέδρων. Ο Πρεσβευτής προτείνει να ζητηθεί από την ελληνική Κυβέρνηση, μέσω του Ακολούθου, να εκφράσει τη θέση της, όσον αφορά τους Έλληνες υπηκόους που επιθυμούν να επιστρέψουν στην Ελλάδα για να καταταγούν στις ένοπλες δυνάμεις.

Ανώτατος Στρατιωτικός Διοικητής Μέσης Ανατολής προς Στρατιωτικό Ακόλουθο Πρεσβείας Βρετανίας στην Αθήνα.
Τηλ. Α/28584, απόρρ., 5 Δεκ. 1940. F.O.371/24926/R8969.

5/12/1940 376

Ο Έλληνας Πρεσβευτής στη Μαδρίτη [Π. Αργυρόπουλος] αναφέρει στον Βρετανό ομόλογό του Sir S. Hoare ότι ο Πρεσβευτής της Ουγγαρίας του μετέφερε άποψη του Γερμανού συναδέρφου του πως οι Έλληνες θα πρέπει να προσεγγίσουν άμεσα τη Γερμανία, ώστε η τελευταία να δώσει τέλος στον πόλεμο με όρους ευνοϊκούς για τη χώρα τους. Η Ελλάδα θα οφεληθεί, εάν συνάψει ειρήνη τώρα που έχει επιτυχίες στο μέτωπο, καθώς η Γερμανία δεν επιθυμεί την εξάπλωση του πολέμου στα Βαλκάνια. Ο Έλληνας Πρέσβης ζήτησε από τον Ούγγρο να διαβιβάσει στη γερμανική πλευρά ότι, μόνον εάν ηττηθεί κατά κράτος η Ιταλία, υπάρχει περίπτωση να υπάρξει γενική ειρήνευση. Ο Hoare σημειώνει ότι και η Γερμανία επιθυμεί το ίδιο, καθώς η Ιταλία αποτελεί μάλλον βάρος για την ίδια. Η Γερμανία πάντως επιχειρεί ειρήνευση στο ευρύτερο μέτωπο του πολέμου και όχι μόνον στο ελληνικό.

Sir S. Hoare (Πρεσβευτής Βρετανίας στη Μαδρίτη) προς F.O.
Τηλ. 399 Saving, 5 Δεκ. 1940. F.O.371/24921/R8824.

6/12/1940 377

Ο Ι. Μεταξάς ζητεί από τον Palairet να διαβεβαιώσει τον Lloyd ότι το Μαλτέζικο Ινστιτούτο έχει μόνον προσωρινά κλείσει και θα επαναλειτουργήσει, όταν ανοίξουν και τα ελληνικά σχολεία, παρά το γεγονός ότι δεν θα επιτρεπεί η λειτουργία κανενός άλλου ξένου εκπαιδευτικού ιδρύματος. Ο Palairet διευκρινίζει ότι ο Μεταξάς αποφάσισε κατ' αρχήν να κλείσει όλα τα εκπαιδευτικά ιδρύματα, λόγω του κινδύνου να σημειωθούν βομβαρδισμοί. Εάν, ωστόσο, δεν συμβεί αυτό, ο Palairet πιστεύει ότι σε λίγους μήνες τα σχολεία θα ανοίξουν.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1286, 6 Δεκ. 1940. F.O.371/24925/R7934.

6/12/1940 378

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι η ελληνική Κυβέρνηση μπορεί να αγοράσει από την Τουρκία πυρομαχικά, κάρβουνο και τρόφιμα, που χρειάζεται επειγόντως. Η τουρκική Κυβέρνηση δέχθηκε να εξοφληθεί σε στερλίνες και όχι σε δολάρια, όπως είχε αρχικά ζητήσει. Ο Έλληνας Πρωθυπουργός απευθύνει προσωπική και επείγουσα έκκληση προς τη βρετανική Κυβέρνηση να επιτραπεί από το βρετανικό Υπουργείο Οικονομικών και την Τράπεζα της Αγγλίας η χρησιμοποίηση των πιστώσεων της ελληνικής Κυβέρνησης για τις ανωτέρω πληρωμές, παρά το γεγονός ότι δεν θα γίνουν στη ζώνη της στερλίνας. Εάν το αίτημα γίνει δεκτό, ο Palairet θα τηλεγραφήσει το ακριβές ύψος του ποσού, το οποίο δεν γνωρίζει ακόμη.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1287, immediate, 6 Δεκ. 1940. F.O.371/24907/R8799.

6/12/1940 379

Ο Ι. Μεταξάς αναφέρεται στις φήμες ότι, κατά τη διάρκεια συνάντησης μεταξύ του Στρατηγού I. Antonescu [Πρωθυπουργού της Ρουμανίας] και του von Ribbentrop στο Βερολίνο, ο τελευταίος εξέφρασε την άποψη ότι τα γεγονότα στην Αλβανία οφείλονται σε λάθη του ιταλικού Γενικού Επιτελείου, τα οποία ο Mussolini προτίθεται να αποκαταστήσει ο ίδιος. Ο von Ribbentrop λέγεται ότι πρόσθεσε πως ο Mussolini δεν έχει ζητήσει βοήθεια από τη Γερμανία, ενώ η Γερμανία του έχει δώσει μόνο τεχνικής φύσεως συμβουλές για τη διεξαγωγή του πολέμου. Ο Ι. Μεταξάς επίσης διαψεύδει ότι πρόκειται να συναντήσει τον Τούρκο Υπουργό Εξωτερικών στη Θεσσαλονίκη και σημειώνει ότι δεν υπάρχουν γερμανικές δυνάμεις στην Ουγγαρία, ούτε στα σύνορα με τη Γιουγκοσλαβία. Τέλος τονίζει ότι θα απορρίψει κατηγορηματικά τυχόν γερμανικό αίτημα για την επανάληψη των οικονομικών σχέσεων της χώρας του με τη Γερμανία.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1289, 7 Δεκ. 1940. F.O.371/24921/R8788.

6/12/1940 380

Ο βρετανικός Τύπος δημοσιεύει πληροφορίες από την Ελβετία και την Ισπανία, σύμφωνα με τις οποίες η Γερμανία επιθυμεί να δοθεί τέλος στον ιταλο-ελληνικό πόλεμο, και προς την κατεύθυνση αυτή θα επιχειρήσει σύντομα να αποκαταστήσει τις σχέσεις της με την Τουρκία. Ήδη ο von Papen συζήτησε με τον Saracoglu τις γενικές ειρηνευτικές προτάσεις της Γερμανίας και τους όρους διακανονισμού όλων των ζητημάτων στα Βαλκάνια.

Bowker.
Minute, 6 Δεκ. 1940. F.O.371/24921/R8824.

7/12/1940 381

Η ελληνική Κυβέρνηση διαμαρτύρεται, μέσω του Palairet, διότι της ζητείται να εξοφλεί σε δολλάρια προμήθειες πετρελαίου από βρετανικές πηγές. Ο Palairet τονίζει ότι δεν θα πρέπει να επιμείνει η βρετανική πλευρά στο ζήτημα αυτό, καθώς τα διαθέσιμα ελληνικά κεφάλαια σε δολλάρια δεν επαρκούν ούτε για την εξόφληση πολεμικών αναγκών ζωτικής σημασίας, και η Ελλάδα αναγκάζεται να περιορίσει σε 30 από 60 τα πολεμικά αεροσκάφη που έχει παραγγείλει στις Η.Π.Α.

Palairet προς F.O.
Τηλ.. 1284, important, 7 Δεκ. 1940. F.O.371/24907/R8806.

7/12/1940 382

Ο Palairet υπογραμμίζει στο F.O. ότι η ελληνική Κυβέρνηση μπορεί να αυξήσει το κεφάλαιο που διαθέτει σε δολλάρια μόνο από τα έσοδα της Εμπορικής Ναυτιλίας, για τα οποία βρίσκεται σε διαπραγματεύσεις με το βρετανικό Υπουργείο Ναυτιλίας, καθώς και από τις εξαγωγές καπνού προς τις Η.Π.Α. Σχετικά με το τελευταίο θέμα έχει ο ίδιος ζητήσει τη συνδρομή του βρετανικού Υπουργείου Ναυτιλίας, αλλά δεν έχει λάβει απάντηση. Εάν η Βρετανία δεν μπορεί να παράσχει άμεσες πιστώσεις σε δολλάρια στην Ελλάδα, ο Palairet προτείνει εμφαντικά να δοθεί κάθε δυνατή βοήθεια, ώστε να μπορέσει η Ελλάδα να προμηθευθεί δολλάρια, διαφορετικά θα δημιουργηθούν σοβαρές δυσχέρειες στην ελληνική πολεμική προσπάθεια. Πρόκειται για ουσιώδες πολιτικό ζήτημα, για το οποίο του μίλησε και ο Έλληνας Πρωθυπουργός στις 6 Δεκεμβρίου.

Palairet προς F.O.
Τηλ.. 1284, important, 7 Δεκ. 1940. F.O.371/24907/R8806.

7/12/1940 383

Ο Palairet θα προσπαθήσει εκ νέου να πείσει τον Ι. Μεταξά ότι η απόφασή του να κλείσει όλα τα σχολεία είναι λανθασμένη και ερωτά το F.O. εάν λειτουργούν τα σχολεία στο Λονδίνο και τις άλλες πόλεις της Βρετανίας που υφίστανται βομβαρδισμούς.

Palairet προς F.O.
Τηλ.. 1291, 7 Δεκ. 1940. F.O.371/24925/R8846.

7/12/1940 384

Το F.O. δεν επιθυμεί να βρεθεί σε δύσκολη θέση ο Palairet, θα ήθελε, ωστόσο, να γνωρίζει αναλυτικά πόσοι από τους "πολιτικούς παραβάτες" ήταν φυλακισμένοι ή εξόριστοι κατά την έναρξη του πολέμου και έχουν αφεθεί ελεύθεροι, και πόσοι παραμένουν υπό κράτηση. Η βρετανική κοινή γνώμη τρέφει ζωηρό ενδιαφέρον για το θέμα και θα εδημιουργείτο γενική ικανοποίηση, εάν ήταν δυνατό να ανακοινωθεί ότι η Ελλάδα είναι τόσο ενωμένη στην πολεμική της προσπάθεια, ώστε ο Ι. Μεταξάς δεν χρειάζεται να ασκεί αυστηρό έλεγχο πλέον.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 1055, 7 Δεκ. 1940. F.O.371/24910/R8218.

8/12/1940 385

Σύμφωνα με εκδότη ελληνικής εφημερίδας, ο οποίος διαθέτει πληροφορίες από αξιόπιστη πηγή, που η λογοκρισία δεν θέλει να δημοσιοποιηθούν, ο Badoglio και οι αξιωματικοί του ιταλικού Επιτελείου μετέβησαν πριν δέκα μέρες στα Τίρανα, όπου παρέμειναν τρεις μέρες. Επιστρέφοντας στην Ιταλία ανάφεραν ότι η κατάσταση είναι απελπιστική και πρότειναν να υπάρξει ριζική λύση. Ο ίδιος ο Badoglio επιθυμεί τη σύναψη ειρήνης με την Ελλάδα και τη Βρετανία. Σύμφωνα με την ίδια πηγή εξάλλου, είναι βέβαιο ότι οι Ιταλοί μετέφεραν αεροπορικώς ελάχιστες ενισχύσεις στην Αλβανία, με εντολή του Mussolini. Το ηθικό των δυνάμεων αυτών γρήγορα καταρρακώθηκε, όπως και των υπολοίπων Ιταλών που βρίσκονται εκεί.

Στρατιωτική Αποστολή Βρετανίας στην Ελλάδα προς Ανώτατο Στρατιωτικό Διοικητή Μέσης Ανατολής.
Τηλ. I/41, 8 Δεκ. 1940. F.O.371/24921/R8770.

8/12/1940 386

Ο Palairet απαντά στο τηλεγράφημα 1055 του F.O. ότι έχουν αφεθεί ελεύθεροι όλοι οι πολιτικοί εξόριστοι, οι οποίοι πρόσφεραν προσωπικά τις υπηρεσίες τους στην ελληνική Κυβέρνηση, εκτός των τριών πολιτικών που αναφέρονται στα τηλεγραφήματά του [1220] και 1259. Εάν υπάρχει η εντύπωση στη Βρετανία, σε βενιζελικούς ή άλλους κύκλους, ότι δεν επικρατεί απόλυτη ενότητα στην Ελλάδα, θα πρέπει να διαλυθεί αμέσως, δίχως όμως να γίνει αναφορά σε προγενέστερα αυστηρά μέτρα που είχε λάβει ο Ι. Μεταξάς.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1300, 8 Δεκ. 1940. F.O.371/24910/R8218.

8/12/1940 387

Το F.O. ενημερώνει τον Palairet ότι οι Η.Π.Α. θα προσφέρουν 30 μαχητικά αεροσκάφη στην Ελλάδα, δεσμεύοντας αεροσκάφη που προηγουμένως είχαν υποσχεθεί στη βρετανική Κυβέρνηση. Ωστόσο, η βρετανική Κυβέρνηση θεωρεί προτιμότερο να διαθέσει δικά της αεροσκάφη για την κάλυψη των ελληνικών αναγκών, καθώς θα απαιτηθούν επτά περίπου εβδομάδες για τη μεταφορά των αμερικανικών αεροσκαφών στην Ελλάδα και ίσως αποδειχθεί τελικά ότι ο συγκεκριμένος τύπος δεν καλύπτει τις ελληνικές ανάγκες. Εξάλλου, η μεταφορά τους μέσω της Μέσης Ανατολής θα καθυστερήσει την αποστολή εκεί βρετανικών ενισχύσεων ζωτικής σημασίας.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 1077, immediate, απόρρ., 8 Δεκ. 1940. F.O.371/24916/R8752.

9/12/1940 388

Ο Palairet θεωρεί ότι δεν χρειάζεται να ενισχυθεί η θέση του Ι. Μεταξά στην Ελλάδα. Οι στρατιωτικές ικανότητες του Έλληνα Πρωθυπουργού δεν είχαν ποτέ αμφισβητηθεί, ενώ όλοι πλέον, ανεξαρτήτως κομματικής τοποθέτησης, τον υποστηρίζουν και πολιτικά. Η βρετανική προπαγάνδα θα έπρεπε μάλλον να τονίσει τις στρατιωτικές του ικανότητες στους Βρετανούς, καθώς στην Ελλάδα θα θεωρηθεί περιττό κάτι τέτοιο. Ο ίδιος ο Μεταξάς προσπαθεί να μην θεωρηθεί ως ο μόνος δημιουργός των ελληνικών επιτυχιών και συνεργάζεται πάντοτε στενά με τον Γεώργιο Β΄ και τους αρχηγούς των επιτελείων. Ελπίζεται ότι το B.B.C. θα ακολουθήσει αυτή τη γραμμή.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1299, 9 Δεκ. 1940. F.O.371/24910/R8861.

10/12/1940 389

Το F.O. ενημερώνει τον Palairet ότι, καθώς και προπολεμικά η Ελλάδα προμηθευόταν πετρέλαιο, κυρίως από τη Ρουμανία, ήταν αναπόφευκτη η εξόφλησή του σε δολλάρια, επειδή δεν υπήρχε σαφής διακανονισμός μεταξύ των δύο χωρών. Ωστόσο, σύμφωνα με τις προτάσεις του τηλεγραφήματός του 1284 της 7ης Δεκεμβρίου, γίνονται οι ρυθμίσεις ώστε στο μέλλον οι προμήθειες πετρελαίου να εξοφλούνται σε στερλίνες, εφόσον δεν επιβαρύνεται σε δολλάρια η βρετανική πλευρά. Οι ρυθμίσεις δεν αφορούν τα λιπαντικά, τα οποία εξοφλεί και η Βρετανία αποκλειστικά σε δολλάρια. Οι λεπτομέρειες θα κοινοποιηθούν στον Palairet προσεχώς.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 1084, important, 10 Δεκ. 1940. F.O.371/24907/R8806.

10/12/1940 390

Ο Knatchbull-Hugessen τηλεγραφεί στο F.O., απαντώντας σε σχετικό ερώτημά του, ότι ο Saracoglu δεν γνωρίζει τις φήμες περί ειρηνευτικών σχεδίων της Γερμανίας και, ως εκ τούτου, θα του ήταν δύσκολο να διαψεύσει αντίστοιχες κινήσεις προς τη χώρα του, εφόσον δεν υπάρχει κάτι συγκεκριμένο. Διαβεβαιώνει τον Knatchbull-Hugessen ότι τίποτα δεν αληθεύει, απλώς κάποια στιγμή ο von Papen είχε επισημάνει ότι είναι έτοιμος να παρέμβει για να σταματήσει ο πόλεμος.

Knatchbull-Hugessen προς F.O.
Τηλ. 1404, immediate, 10 Δεκ. 1940. F.O.371/24921/R8824.
F.O. προς Knatchbull-Hugessen.
Τηλ. 1411, immediate, 8 Δεκ. 1940. F.O.371/24921/R8824.

10/12/1940 391

Η τουρκική Κυβέρνηση εκδίδει ανακοινωθέν, που δημοσιεύεται στον Τύπο, με το οποίο διαψεύδει την πληροφορία ότι ο Saracoglu μετέβη στην Ελλάδα ως διαμεσολαβητής [για τη σύναψη ειρήνης με την Ιταλία].

Knatchbull-Hugessen προς F.O.
Τηλ. 1447, 16 Δεκ. 1940. F.O.371/24921/R8824.

10/12/1940 392

Ο Έλληνας Πρεσβευτής στη Σόφια αναφέρει στον Rendel πως στις 7 Δεκεμβρίου αξιωματούχος της γερμανικής Διπλωματικής Αποστολής στη Βουλγαρία πληροφόρησε Έλληνα του προσωπικού της πρεσβείας του, ότι οι Ιταλοί συμφώνησαν [με τους Γερμανούς] να αποσυρθούν πλήρως από την Αλβανία, εάν ηττηθούν κατά την επικείμενη μάχη στην περιοχή του Ελμπασάν.

Rendel προς F.O.
Τηλ. 933, 10 Δεκ. 1940. F.O.371/24921/R8904.

11/12/1940 393

Το F.O. απαντά στο από 7 Δεκεμβρίου τηλεγράφημα 1291 του Palairet ότι λειτουργούν στο Λονδίνο ορισμένα σχολεία για τα παιδιά που δεν έχουν μεταφερθεί έξω από την πόλη. Η παρακολούθηση των μαθημάτων δεν είναι υποχρεωτική προς το παρόν, αλλά πιθανώς να καταστεί στο άμεσο μέλλον. Στην υπόλοιπη χώρα τα σχολεία έκλεισαν μόνο για μικρό διάστημα, όταν άρχισε ο πόλεμος και μεταφέρθηκαν τα παιδιά στην ύπαιθρο, καθώς πολλά σχολεία μεταφέρθηκαν επίσης στους τόπους υποδοχής των μαθητών. Τα μαθήματα στις

πόλεις, εκτός από το Λονδίνο, διακόπτονται περιοδικά όταν σημειώνονται βομβαρδισμοί μεγάλης έκτασης.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 1092, 11 Δεκ. 1940. F.O.371/24925/R8846.

11/12/1940 394

Το F.O. τηλεγραφεί στον Palairet ότι το βρετανικό Υπουργείο Οικονομικών εξουσιοδότησε το S.O.2 να προκαταβάλει ποσό μέχρι και πέντε εκατομμυρίων δραχμών στην αντίστοιχη ελληνική υπηρεσία, η οποία δεν μπορεί να εξασφαλίσει κονδύλια από το ελληνικό Υπουργείο Οικονομικών. Το ποσό προκαταβάλλεται με τον όρο ότι θα εξοφληθεί μέσω των βρετανικών πιστώσεων προς την Ελλάδα, τις οποίες διαχειρίζεται ο Σιμόπουλος.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 1098, important, απόρρ., 11 Δεκ. 1940. F.O.371/24907/R8880.

11/12/1940 395

Ο Lampson τηλεγραφεί στο F.O. ότι έχει αντιληφθεί πως το W.O. καθυστερεί να εγκρίνει την πρόταση του Γ.Σ.Μ.Α. να δοθεί οικονομική βοήθεια για την καταβολή των μισθών των Ελλήνων που έχουν στρατολογηθεί στην Αίγυπτο, καθώς και των επιδομάτων για τις οικογένειές τους. Στο θέμα είχε αναφερθεί με το από 30 Οκτωβρίου τηλεγράφημά του 1418. Η ελληνική Πρεσβεία στο Κάιρο φοβάται ότι, εάν υπάρξει περαιτέρω καθυστέρηση, ο ενθουσιασμός των Ελλήνων θα αρχίσει να φθίνει. Ζητείται η συμβολή του F.O. ώστε το ζήτημα να ρυθμισθεί γρήγορα.

Lampson προς F.O.
Τηλ. 1718, 11 Δεκ. 1940. F.O.371/24920/R8141.

11/12/1940 396

Ο Σιμόπουλος ζητεί από τον Halifax, μετά από οδηγίες της κυβέρνησής του, να βοηθήσουν οι αρμόδιες βρετανικές αρχές να μεταφερθούν στην Αίγυπτο οι Έλληνες έφεδροι, που βρίσκονται σε διάφορα σημεία της βρετανικής Αυτοκρατορίας, ιδιαίτερα στην Παλαιστίνη και τη Νότια Αφρική. Οι έφεδροι θα ενταχθούν στις ελληνικές μονάδες που συγκροτούνται στην Αίγυπτο.

Σιμόπουλος προς Halifax.
αριθ. 6087/Ν/40, 11 Δεκ. 1940. F.O.371/24926/R8911.

11/12/1940 397

Ο Warner σημειώνει ότι ο Β. Σταυρίδης του βρετανικού Υπουργείου Πληροφοριών του είχε προ μηνός ζητήσει, με γενικό τρόπο, να εγκωμιάζεται ο Ι. Μεταξάς εκ μέρους της βρετανικής προπαγάνδας. Το αίτημα χαροποίησε τον Warner, καθώς ο Σταυρίδης προέρχεται από άκρως βενιζελική και αντι-μεταξική οικογένεια και υπήρχε το ατυχές παράδοξο στο παρελθόν, τα πλέον αγγλόφιλα στοιχεία στην Ελλάδα να είναι και τα πλέον αντι-μεταξικά. Ο Warner θεωρεί οποιαδήποτε αναγνώριση του Μεταξά εκ μέρους της βρετανικής πλευράς άκρως θετική και χρήσιμη, παρά το γεγονός ότι έχει ήδη ενώσει όλο τον ελληνικό λαό, λόγω των στρατιωτικών επιτυχιών στο μέτωπο.

Warner.
Minute, 11 Δεκ. 1940. F.O.371/24910/R8861.

12/12/1940 398

Ο Palairet ενημερώνει τη βρετανική Πρεσβεία στο Βελιγράδι ότι, σύμφωνα με αξιόπιστες πηγές, η γερμανική Διπλωματική Αποστολή στην Ελλάδα έχει δώσει οδηγίες στους Γερμανούς να περιγράφουν στις επιστολές τους τις συνθήκες στην Αθήνα ως εξαιρετικά άσχημες, με ελλείψεις τροφίμων κ.λπ. και να ισχυρίζονται ότι οι Έλληνες κακομεταχειρίζονται τους Γερμανούς. Οι επιστολές αυτές διακινούνται μέσω του γερμανικού διπλωματικού σάκκου. Επίσης όσοι Γερμανοί αναχωρούν από τη χώρα διασπείρουν παρόμοιες ιστορίες. Η γιουγκοσλαβική πλευρά θα μπορούσε σίγουρα να βοηθήσει στην καταπολέμηση της γερμανικής αυτής προπαγάνδας.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1315, 12 Δεκ. 1940. F.O.371/24913/R8931.

12/12/1940 399

Ο Ι. Μεταξάς διαβιβάζει μέσω του Palairet τα θερμότατά του συγχαρητήρια στον Churchill για τις λαμπρές επιτυχίες του γενναίου βρετανικού Στρατού εναντίον των ιταλικών δυνάμεων στη Λιβύη. Είναι βέβαιος ότι οι εξελίξεις της επιθετικής αυτής ενέργειας θα είναι κεφαλαιώδεις και αποφασιστικές για τον κοινό αγώνα εναντίον της Ιταλίας. Ολη η Ελλάδα παρακολουθεί με βαθύ θαυμασμό τη μεγαλειώδη προέλαση των βρετανικών στρατευμάτων και συμμερίζεται τη χαρά του βρετανικού έθνους.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1317, immediate, 12 Δεκ. 1940. F.O.371/24925/R8890.

12/12/1940 400

Ο Palairet απαντά στο από 11 Δεκεμβρίου τηλεγράφημα 1098 του F.O. ότι οι Έλληνες δεν διαθέτουν υπηρεσία ανάλογη με τη βρετανική S.O.2 και είναι φυσικό να μην υπάρχουν κονδύλια για την πραγματοποίηση δολιοφθορών πίσω από τις εχθρικές γραμμές. Οι δολιοφθορές αυτές οργανώνονται κυρίως υπό τη διεύθυνση της βρετανικής Πρεσβείας. Ο Αρχηγός της μυστικής αστυνομίας, που είναι και ο σύνδεσμος με την Πρεσβεία, ζήτησε οι δραστηριότητες αυτές να παραμείνουν μυστικές και η χρηματοδότησή τους αφανής. Για το λόγο αυτό, ο Palairet προτείνει να μην εξοφληθεί η προκαταβολή του βρετανικού Υπουργείου Οικονομικών.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1320, 12 Δεκ. 1940. F.O.371/24907/R8880.

12/12/1940 401

Το F.O. απαντά στο από 4 Δεκεμβρίου τηλεγράφημα 1263 του Palairet ότι ο Βρετανικός Ερυθρός Σταυρός μάλλον δεν θα μπορεί να διαθέσει κονδύλια για τη διανομή δωρεάν νήματος μαλλιού, καθώς τα πλεκτά προορίζονται για τις ένοπλες δυνάμεις και όχι τους ασθενείς πολίτες. Στο μεταξύ όμως η Κυβέρνηση της Νότιας Ροδεσίας ζήτησε από το F.O. να του διαβιβάσει 500 στερλίνες, ως κίνηση συμπαράστασης προς τον ελληνικό λαό, για την ανακούφιση των στρατευμένων ή των αμάχων. Το F.O. σημειώνει ότι με τα χρήματα αυτά μπορεί να συνεχισθεί η διανομή του νήματος.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 1096, 12 Δεκ. 1940. F.O.371/24926/R8782.

12/12/1940 402

Ο P. J. Dixon του F.O. σημειώνει ότι, βάσει και του τηλεγραφήματος 399 του S. Hoare, είναι σχεδόν βέβαιο πως, εάν συνεχιστεί η ιταλική υποχώρηση, η Γερμανία θα επέμβει αργά ή γρήγορα στο πλευρό της Ιταλίας. Υπάρχει, ωστόσο, η πιθανότητα οι Γερμανοί να αφήσουν την Ιταλία να καταρρεύσει στρατιωτικά, καθώς δεν επιθυμούν την επέκταση του πολέμου στη νοτιοανατολική Ευρώπη, τουλάχιστον μέχρι την άνοιξη, και γνωρίζουν ότι, σε περίπτωση που συνδράμουν την Ιταλία, δημιουργείται κίνδυνος να εισέλθει στον πόλεμο η Τουρκία, ίσως και η Γιουγκοσλαβία. Αντίθετα, εάν ηττηθεί η Ιταλία, οι δύο αυτές χώρες, καθώς και η Βουλγαρία, θα μπορούσαν να κρατηθούν ουδέτερες. Η θέση της Ελλάδας, ωστόσο, θα ήταν δυσχερής, καθώς δεν έχει κηρύξει πόλεμο στη Γερμανία, η οποία και θα την πιέσει να τηρήσει φιλική ου-

δετερότητα. Η Βρετανία τότε δεν θα μπορεί να χρησιμοποιεί ελληνικές βάσεις εναντίον των Γερμανών.

P. J. Dixon (F.O. - Southern Department).
Minute, 12 Δεκ. 1940. F.O.371/24921/R8824.

13/12/1940 403

Ο Γεώργιος ΣΤ΄ απαντά στην επιστολή του Γεωργίου Β΄ της 17ης Νοεμβρίου, τονίζοντας κατ' αρχήν την ιδιαίτερη χαρά που προκάλεσαν οι ελληνικές επιτυχίες στη Βρετανία, οι οποίες γνωρίζει ότι οφείλονται κατά πολύ στις προσωπικές προσπάθειες του ίδιου του Έλληνα Βασιλιά. Η ελληνική στάση αποτελεί παράδειγμα για τους λαούς που πολεμούν τον Hitler και τον Mussolini και ενθαρρύνει τους Βρετανούς στον αγώνα τους.

Γεώργιος ΣΤ΄ (Βασιλιάς Βρετανίας) προς Γεώργιο Β΄ (Βασιλιάς Ελλάδας).
13 Δεκ. 1940. F.O.371/24921/R8933.

13/12/1940 404

Ο Γεώργιος ΣΤ΄ τονίζει στον Γεώργιο Β΄ ότι, όπως θα έχει αντιληφθεί πλέον και ο ίδιος, η Βρετανία δεν μπορούσε να στείλει μεγάλη αεροπορική δύναμη στην Ελλάδα, καθώς προετοίμαζε επίθεση εναντίον των ιταλικών θέσεων στη Λιβύη, οι οποίες υπήρξαν συνεχής πηγή κινδύνου για την Αίγυπτο από την έναρξη του πολέμο και πρωτεύων βρετανικός στόχος στη Μεσόγειο. Ήταν, εξάλλου, και προς το συμφέρον της Ελλάδας να εξασφαλισθεί η Αίγυπτος, και, μέσω αυτής, το σύνολο της Μέσης Ανατολής. Οι επιχειρήσεις στη Λιβύη, που εξελίσσονται θετικά, θα ανακουφίσουν την ανατολική Μεσόγειο και θα ελαττώσουν την ιταλική πίεση στο αλβανικό μέτωπο. Ετσι, θα καταστεί δυνατή πλέον η αεροπορική ενίσχυση της Ελλάδας.

Γεώργιος ΣΤ΄ προς Γεώργιο Β΄.
13 Δεκ. 1940. F.O.371/24921/R8933.

13/12/1940 405

Ο Γεώργιος ΣΤ΄ επισημαίνει ότι οι βρετανικές αεροπορικές μονάδες που βρίσκονται στα ελληνικά αεροδρόμια, καθώς και εκείνες που θα αφιχθούν στο μέλλον, αποτελούν μέρος των ευρύτερων σχεδίων εναντίον της Ιταλίας και θα πρέπει να ελέγχονται από το Γ.Σ.Μ.Α. Ως εκ τούτου, δεν είναι δυνατό να τεθούν υπό ελληνική διοίκηση, όπως είχε προτείνει ο Γεώργιος Β΄.

Γεώργιος ΣΤ΄ προς Γεώργιο Β΄.
13 Δεκ. 1940. F.O.371/24921/R8933.

13/12/1940 406

Ο Palairet ενημερώνει το F.O. ότι η ελληνική Κυβέρνηση απάντησε θετικά στο γερμανικό αίτημα να επαναληφθούν οι εμπορικές σχέσεις των δύο χωρών, με τον όρο όμως ότι δεν μπορεί να προμηθεύσει αγαθά που πωλούνται στις διεθνείς αγορές σε δολλάρια, ούτε όσα εξυπηρετούν τις άμεσες ή έμμεσες πολεμικές ανάγκες της. Η Κυβέρνηση θα δεχθεί ευχαρίστως τα αγαθά που η Γερμανία είναι πρόθυμη να της προμηθεύσει, και για τα οποία υπάρχει ζήτηση στην Ελλάδα. Ο Γερμανός Εμπορικός Ακόλουθος στην Αθήνα ανέφερε ότι είναι αδύνατο να επαναληφθούν οι εμπορικές σχέσεις με τους όρους αυτούς και φοβάται ότι το Βερολίνο θα δυσαρεστηθεί. Ο Palairet θεωρεί απίθανο να υπαναχωρήσει η ελληνική Κυβέρνηση.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1327, important, 13 Δεκ. 1940. F.O.371/24914/R8920.
Palairet προς F.O.
Τηλ. 1351, 16 Δεκ. 1940. F.O.371/24910/R8766.

13/12/1940 407

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο Ι. Μεταξάς θεωρεί άνευ σημασίας τα όσα αναφέρονται στο τηλεγράφημα 933 από τη Σόφια. Ο Έλληνας Πρωθυπουργός πιστεύει ότι οι σχέσεις της Ιταλίας με τη Γερμανία είναι τόσο τεταμένες, ώστε δεν επιτρέπουν οποιαδήποτε κοινή πολιτική, καθώς η στάση της Ιταλίας δημιούργησε εμπόδια όχι μόνο στις γερμανικές προσπάθειες προσέγγισης της Γαλλίας, αλλά και της Ισπανίας. Εξάλλου, έχει πληροφορίες ότι η σοβιετική επιρροή στη Βουλγαρία αυξάνεται με γοργούς ρυθμούς.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1329, 13 Δεκ. 1940. F.O.371/24921/R8904.

13/12/1940 408

Ο Palairet τονίζει στο F.O. ότι η βρετανική Κυβέρνηση δεν θα πρέπει να αγνοήσει, εξαιτίας των αξιοθαύμαστων ελληνικών επιτυχιών, τις μεγάλες δυσκολίες που αντιμετωπίζει η Ελλάδα στην πολεμική της προσπάθεια, οι οποίες και εντείνονται, λόγω ακριβώς αυτών των επιτυχιών. Η χώρα δεν διαθέτει καθόλου αποθέματα για τη διεξαγωγή των επιχειρήσεων και δεν μπορεί να συνεχίσει τον πόλεμο βασιζόμενη στους δικούς της πόρους, πόσο μάλλον σε περίπτωση γερμανικής επέμβασης.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1331, important, 13 Δεκ. 1940. F.O.371/24916/R8918.

13/12/1940 409

Ο Palairet υπογραμμίζει στο F.O. ότι, εάν η Βρετανία επιθυμεί να είναι η Ελλάδα αποτελεσματικός σύμμαχος, οφείλει να αντιμετωπίσει τις ελληνικές ανάγκες χωρίς καθυστέρηση. Καθώς η ελληνική διοίκηση δεν είναι σε θέση, υπό τις παρούσες κρίσιμες συνθήκες, να συλλάβει τις συνολικές της ανάγκες, θα πρέπει να σταλούν Βρετανοί ειδικοί για να βοηθήσουν στη δημιουργία συντονιστικού σχεδίου βοήθειας. Ο Palairet πιστεύει ότι η ελληνική Κυβέρνηση δεν θα έχει αντίρρηση. Τέλος σημειώνει ότι η ελληνική Κυβέρνηση ερωτά εάν θα ήταν δυνατή η συχνότερη αποστολή νηοπομπών με προμήθειες στη Μεσόγειο, μετά τις βρετανικές επιτυχίες έξω από το Taranto, τη Σαρδηνία, την Αλβανία και τη δυτική έρημο.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1331, important, 13 Δεκ. 1940. F.O.371/24916/R8918.

13/12/1940 410

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. περίληψη των κύριων ελληνικών αναγκών: 1) τακτική προμήθεια πετρελαίου και κάρβουνου για την κίνηση των πλοίων που μεταφέρουν στρατιωτικό υλικό, 2) ανάγκες γενικές φύσεως του Στρατού, σε πρωτόγνωρη κλίμακα. Κυρίως φορτηγά αυτοκίνητα, μουλάρια και πυρομαχικά. Τα πυρομαχικά είναι γαλλικού τύπου και δεν παράγονται στη Βρετανία, ενώ το ελληνικό εργοστάσιο παραγωγής λειτουργεί κατά το ένα τρίτο, λόγω έλλειψης πρώτων υλών, 3) ανταλλακτικά και εξοπλισμός της Αεροπορίας, που διαθέτει μόνον 14 βομβαρδιστικά, και το σύνολο των δυνάμεών της έχει ακινητοποιηθεί λόγω των ελλείψεων. Η ελληνική Κυβέρνηση ετοιμάζει κατάλογο των άμεσων μη στρατιωτικών αναγκών της, καθώς και εκείνων των επόμενων έξι μηνών. Πρόκειται κυρίως για ανάγκες σε κρέας, καύσιμα και σιτάρι.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1332, 13 Δεκ. 1940. F.O.371/24916/R9078.

13/12/1940 411

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο Ι. Μεταξάς κατανοεί τα επιχειρήματα της βρετανικής πλευράς, που περιέχονται στο τηλεγράφημα 1077 του F.O., και αποδέχεται ευχαρίστως την αποστολή όσων αεροσκαφών μπορεί να διαθέσει η βρετανική Κυβέρνηση από την Αίγυπτο. Ελπίζει ότι θα είναι περισσότερα από εκείνα της αμερικανικής πλευράς. Στο μεταξύ έχει απευθύνει έκκληση προς τις Η.Π.Α. να του προμηθεύσουν αεροσκάφη, τα οποία δεν περιλαμβάνονται σε εκείνα που προορίζονται για τη Βρετανία, καθώς και πίστωση σε δολλάρια, και θα είναι ευγνώμων να συνεχίσει η βρετανική Κυβέρνηση την υποστήριξη των ελληνικών αιτημάτων προς τη χώρα αυτή.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1335, απόρρ., 13 Δεκ. 1940. F.O.371/24916/R8752.
Palairet προς F.O.
Τηλ. 1290, important, 7 Δεκ. 1940. F.O.371/24916/R8805.

13/12/1940 412

Ο Γιουγκοσλάβος Υπουργός Στρατιωτικών και ο Αρχηγός του γιουγκοσλαβικού Γενικού Επιτελείου τονίζουν στον βοηθό Βρετανό Ναυτικό Ακόλουθο στο Βελιγράδι ότι έχει ζωτική σημασία να εμποδίσει το βρετανικό Ναυτικό τη μεταφορά ιταλικού πολεμικού υλικού στην Αλβανία. Οι Ιταλοί επέτυχαν να υποχωρήσουν, δίχως να υποστούν μεγάλες ανθρώπινες απώλειες, και προφανώς πιστεύουν ότι θα αναδιοργανωθούν και το ηθικό τους θα ανυψωθεί, αρκεί να μεταφερθούν επαρκείς ποσότητες εφοδίων από την Ιταλία. Οι Γιουγκοσλάβοι αξιωματούχοι δεν πιστεύουν ότι οι Έλληνες μπορούν να εκδιώξουν τους Ιταλούς από την Αλβανία, δίχως να έχει επιτυχία η παραπάνω βρετανική ενέργεια.

Βοηθός Ναυτικός Ακόλουθος Πρεσβείας Βρετανίας στο Βελιγράδι προς Βρετανικό Ναυαρχείο.
Αριθ. 1248, απόρρ., 14 Δεκ. 1940. F.O.371/24921/R8954.

14/12/1940 413

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι η αμερικανική Κυβέρνηση απήντησε στην ελληνική πως θα εξετάσει ευνοϊκά το αίτημά της [για την προμήθεια αεροσκαφών και την παροχή πιστώσεων σε δολλάρια]. Σχετική απόφαση δεν είναι δυνατό να ληφθεί, προτού ρυθμισθεί το θέμα της οικονομικής βοήθειας προς τη Βρετανία. Ο Έλληνας Πρέσβης στην Ουάσιγκτων [Κ. Διαμαντόπουλος], που διεβίβασε τα παραπάνω στην κυβέρνησή του, σημείωσε ότι δεν αναμένει να υπάρξει απόφαση, πριν από το τέλος του επομένου Ιανουαρίου.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1339, 14 Δεκ. 1940. F.O.371/24916/R8805.

14/12/1940 414

Το F.O. ζητεί από τον Palairet να μεταφέρει στον Ι. Μεταξά την ικανοποίηση της βρετανικής Κυβέρνησης για τη διαβεβαίωσή του ότι δεν πρόκειται να δεχθεί την επανάληψη των οικονομικών σχέσεων της χώρας του με τη Γερμανία.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 1110, 14 Δεκ. 1940. F.O.371/24921/R8788.

14/12/1940 415

Η βρετανική Κυβέρνηση γνωρίζει πλέον τις εκτιμήσεις για το ύψος των ελληνικών πολεμικών δαπανών (τηλεγράφημα 1248 του Palairet της 1ης Δεκεμβρίου), και θεωρεί κατάλληλη τη στιγμή να προχωρήσει σε ολοκληρωμένο σχεδιασμό της οικονομικής βοήθειας προς την Ελλάδα, αναθεωρώντας, εάν χρειάζεται, τους υπάρχοντες διακανονισμούς. Δεν θα καθορισθεί ανώτατο ύψος της βοήθειας, βάσει του αρχικού αιτήματος της ελληνικής Κυβέρνησης να της παρασχεθούν 20 εκατομμύρια στερλίνες, εάν υπάρξουν μεγαλύτερες ανάγκες. Αναλύονται τα τεχνικά ζητήματα και προτείνεται σε ετήσια βάση η οικονομική βοήθεια να αποτελείται από: α) το συνολικό ποσό για την πληρωμή του πολεμικού ανεφοδιασμού της ελληνικής Κυβέρνησης, σε στερλίνες και νομίσματα άλλων περιοχών υπό συμμαχικό έλεγχο, β) ένα επιπλέον ποσό που δεν θα ξεπεράσει τα 48 εκατομμύρια στερλίνες. Εκτός αυτών, η Ελλάδα λαμβάνει 10 εκατομμύρια στερλίνες το χρόνο ως έσοδα από την Εμπορική Ναυτιλία, ποσό που θα μπορούσε να διπλασιασθεί. Το F.O. ζητεί από τον Palairet να υποβάλει τις προτάσεις αυτές στην ελληνική Κυβέρνηση.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 1122, immediate, 14 Δεκ. 1940. F.O.371/24907/R8739.

14/12/1940 416

Ο Sargent διαπιστώνει ότι σύντομα η Ελλάδα θα αναγκαστεί να σταματήσει την προέλασή της στην Αλβανία και τότε θα είναι δύσκολο να αντικρούσει τη γερμανική πρόταση διαμεσολάβησης για τη σύναψη ειρήνης με την Ιταλία. Η Γερμανία θα απειλήσει ότι θα της κηρύξει τον πόλεμο, εάν αρνηθεί, αλλά πιθανόν και να υποσχεθεί ότι η Ελλάδα θα προσαρτήσει τα Δωδεκάνησα και τη Βόρεια Ήπειρο, παραχωρώντας στη Βουλγαρία διέξοδο στο Αιγαίο στη Θράκη. Ο Hitler θα προβεί σε δελεαστικές προτάσεις, καθώς δεν επιθυμεί την επέκταση του πολέμου στα Βαλκάνια, αλλά μία ειρηνική διείσδυση, τουλάχιστον μέχρις ότου είναι έτοιμος να εξαπολύσει την εαρινή του επίθεση. Εξάλλου, εάν υπάρχει ειρήνη στην περιοχή, ίσως η Τουρκία, αλλά και η Γιουγκοσλαβία μεταβάλουν την αντι-γερμανική πολιτική τους.

Sargent.
Μνημόνιο, 14 Δεκ. 1940. F.O.371/24922/R9009.

14/12/1940 417

Ο Sargent πιστεύει ότι ο Palairet θα πρέπει να συζητήσει με την ελληνική Κυβέρνηση το ζήτημα της μελλοντικής πολεμικής συνεργασίας Ελλάδας - Βρετανίας, ώστε να υπάρξει η βεβαιότητα πως η Ελλάδα δεν προτίθεται να συνάψει

ειρήνη με την Ιταλία. Ο Sargent υπογραμμίζει, ωστόσο, ότι η βρετανική πλευρά δεν θα μπορεί να ικανοποιήσει ενδεχόμενη απαίτηση του Ι. Μεταξά να εξασφαλίσει τα Δωδεκάνησα και τη Βόρεια Ήπειρο για την Ελλάδα, ούτε να τον διαβεβαιώσει πως θα τον συνδράμει αποτελεσματικά έναντι της Γερμανίας.

Sargent.
Μνημόνιο, 14 Δεκ. 1940. F.O.371/24922/R9009.

16/12/1940 418

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο Παπάγος και ο Ι. Μεταξάς δεν επιθυμούν να έρθει στην Ελλάδα το μικρό αναγνωριστικό απόσπασμα, το οποίο προτίθεται να στείλει ο Αξιωματικός Επικεφαλής των Αεροπορικών Δυνάμεων Μέσης Ανατολής, για να εξετάσει τα αεροδρόμια της βόρειας Ελλάδας ενόψει εαρινών επιχειρήσεων. Φοβούνται ότι η κίνηση αυτή θα δημιουργήσει υποψίες στη Γερμανία. Οι Γερμανοί πρόξενοι βρίσκονται ακόμη στη χώρα και θα αντιληφθούν οτιδήποτε σχετικό, όπως, εξάλλου, και την άφιξη ενός μεγαλύτερου αποσπάσματος που προτείνει το βρετανικό Υπουργείο Αεροπορίας να σταλεί από την Αίγυπτο, για να επισκεφθεί επιπλέον των αεροδρομίων, τη Λήμνο και άλλα νησιά.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1349, immediate, απόρρ., 16 Δεκ. 1940. F.O.371/24921/R8940.

16/12/1940 419

Ο Palairet τονίζει στο F.O. ότι το ζήτημα της αποστολής αναγνωριστικού αποσπάσματος στην Ελλάδα απαιτεί προηγούμενη ολοκληρωμένη απόφαση της βρετανικής Κυβέρνησης, καθώς, εάν ο ίδιος πιέσει τον Ι. Μεταξά να αποδεχθεί την αποστολή, ο τελευταίος θα ζητήσει τη διαβεβαίωση της Βρετανίας πως είναι έτοιμη να αντιμετωπίσει τον κίνδυνο άμεσης επίθεσης της Γερμανίας εναντίον της Ελλάδας. Ο Palairet θεωρεί απίθανο να εκδηλωθεί γερμανική επίθεση πριν από την άνοιξη, αλλά χρειάζεται οδηγίες σχετικά με το εάν θα χρησιμοποιηθεί η Ελλάδα ή όχι ως σύμμαχος εναντίον της Γερμανίας. Σημειώνει ότι ο Μεταξάς πάντα διαβεβαιώνει ότι θα μπορούσε να αντιμετωπίσει τους Γερμανούς από κοινού με τη Βρετανία, αφού όμως ηττηθεί πρώτα η Ιταλία.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1349, immediate, απόρρ., 16 Δεκ. 1940. F.O.371/24921/R8940.
Palairet προς F.O.
Τηλ. 1405, 21 Δεκ. 1940. F.O.371/24921/R8940.

16/12/1940 420

Ο Palairet πληροφορεί το F.O. ότι οι Έλληνες χαιρέτησαν τη βρετανική νίκη στη δυτική έρημο, όπως τις δικές τους επιτυχίες εναντίον των Ιταλών. Λόγω της αισιοδοξίας που έχει δημιουργηθεί, η κοινή γνώμη ασχολείται με το ζήτημα των Δωδεκανήσων. Οι συνθήκες στις βομβαρδισμένες πόλεις βελτιώνονται, ιδιαίτερα στην Κέρκυρα, και λαμβάνονται μέτρα στην Αθήνα για την στέγαση των προσφύγων από τις πόλεις αυτές.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1351, 16 Δεκ. 1940. F.O.371/24910/R8766.

16/12/1940 421

Ο Palairet πληροφορεί το F.O. ότι, παρά τις πολύ κακές καιρικές συνθήκες και τις δυσκολίες που ανακύπτουν λόγω της μεγάλης απόστασης [του μετώπου από τις γραμμές ανεφοδιασμού], η ελληνική προέλαση συνεχίζεται σταθερά, με αποτέλεσμα να παραιτηθεί ο Badoglio και να έχουν καταληφθεί οι Άγιοι Σαράντα και το Αργυρόκαστρο. Τα προβλήματα ανεφοδιασμού αναμένεται ότι θα αυξηθούν, καθώς συνεχίζονται οι επιχειρήσεις, γεγονός που ανησυχεί την ελληνική Κυβέρνηση.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1351, 16 Δεκ. 1940. F.O.371/24910/R8766.

16/12/1940 422

Ο Palairet πληροφορεί το F.O. ότι οι συνεχείς ιταλικές ήττες [στο αλβανικό μέτωπο] έχουν ενδυναμώσει την απόφαση των άλλων χωρών των Βαλκανίων να προβάλουν αντίσταση εναντίον τυχόν γερμανικής επίθεσης. Επιπλέον δε, η Γιουγκοσλαβία και η Τουρκία, λόγω των εξελίξεων αυτών, αποστέλλουν μεγαλύτερες ποσότητες εφοδίων στην Ελλάδα.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1351, 16 Δεκ. 1940. F.O.371/24910/R8766.

16/12/1940 423

Το F.O. ζητεί από τον Palairet να διαβιβάσει στον Ι. Μεταξά τις εγκάρδιες ευχαριστίες του Churchill για τα συγχαρητήριά του της 12ης Δεκεμβρίου. Επίσης να τονίσει ότι οι Βρετανοί, όπως και οι Έλληνες, δεν θα επιτρέψουν στον Mussolini να συνέλθει ούτε στιγμή από τα κτυπήματα που δέχθηκε, τα οποία προκάλεσαν η αφροσύνη και τα εγκλήματά του.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 1132, important, 16 Δεκ. 1940. F.O.371/24925/R8890.

16/12/1940 424

Τα μέλη της ελληνικής Πρεσβείας στο Βουκουρέστι αναφέρουν ότι η γερμανική Αποστολή τους συμπεριφέρεται επισταμένως φιλικά.

R. Hoare προς F.O.
Τηλ. 1773, 16 Δεκ. 1940. F.O.371/24913/R8931.

16/12/1940 425

Το βρετανικό Υπουργείο Πληροφοριών εκδίδει οδηγία που αφορά την προπαγάνδα προς όλες τις χώρες των Βαλκανίων, εκτός της Ελλάδας. Τονίζει ότι θα πρέπει: 1) να υπογραμμίζεται η εξαίρετη στρατηγική της ελληνικής ανώτατης στρατιωτικής διοίκησης και η ποιότητά της να αποδίδεται διακριτικά στον Ι. Μεταξά, που είναι μετριόφρων, 2) να αφήνεται να εννοηθεί ότι ο Μεταξάς είναι η στρατιωτική διάνοια της Ελλάδας και ο Παπάγος ο δεύτερος τη τάξει, άξιος καθόλα εκτελεστής των σχεδίων του Μεταξά, 3) να μην αναφέρονται οι ενέργειες του Μεταξά που αφορούν την εσωτερική πολιτική κατάσταση.

Υπουργείο Πληροφοριών Βρετανίας (Ministry of Information), Τμήμα Βαλκανίων.
23 Δεκ. 1941. F.O.371/24910/R8861.

17/12/1940 426

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι οι σχέσεις Ελλάδας και Γερμανίας είναι, προς το παρόν, σχεδόν ανύπαρκτες, και οι όποιες επαφές συνεχίζονται, απολύτως τυπικές, καθώς η ελληνική Κυβέρνηση επιθυμεί να μην προκαλεί τη γερμανική πλευρά. Ο Palairet είναι πεπεισμένος ότι η Ελλάδα έχει τη θέληση να συνεχίσει να μάχεται και, εάν η Γερμανία απειλήσει την ελληνική Κυβέρνηση ή επιδώσει τελεσίγραφο, ο Ι. Μεταξάς θα το αντιμετωπίσει ακριβώς όπως και το ιταλικό. Σε τελευταία όμως ανάλυση, η δυνατότητα της Ελλάδας να συνεχίσει τον πόλεμο, εξαρτάται από τη δυνατότητα της Βρετανίας να της παράσχει τα αναγκαία μέσα.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1359, 17 Δεκ. 1940. F.O.371/24913/R8988.

17/12/1940 427

Το F.O. πληροφορεί τον Palairet ότι στις 31 Οκτωβρίου ο Κυβερνήτης της Κύπρου ανέφερε πως μετά την είσοδο της Ελλάδας στον πόλεμο, πολλά άτομα

υπέβαλαν αίτηση στο ελληνικό Προξενείο να καταταγούν εθελοντές στον ελληνικό Στρατό. Μεγάλος αριθμός των ατόμων αυτών έχει βρετανική υπηκοότητα. Ο Έλληνας Πρόξενος, εν αναμονή οδηγιών από την κυβέρνησή του, δεν προέβη σε καμία ενέργεια και δεν έχει ακόμη προσεγγίσει σχετικά τον Κυβερνήτη της Κύπρου.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 1139, important, 17 Δεκ. 1940. F.O.371/24912/R8974.

17/12/1940 428

Το F.O. πληροφορεί τον Palairet ότι την ερχόμενη εβδομάδα ο Κυβερνήτης της Κύπρου προτίθεται να ζητήσει να διευκολυνθεί η κατάταξη στον ελληνικό Στρατό, όσων Κυπρίων το επιθυμούν. Νομικό κώλυμα για εκείνους που έχουν βρετανική υπηκοότητα δεν υπάρχει και ο Κυβερνήτης αντιμετωπίζει ευνοϊκά το αίτημα των Κυπρίων, λόγω των οργανωτικών προβλημάτων του βρετανικού Συντάγματος Κύπρου, αλλά και για πολιτικούς λόγους. Εάν όμως η ελληνική Κυβέρνηση διαβεβαιώσει ότι δεν επιθυμεί την άφιξη Κυπρίων εθελοντών, η στρατολόγηση στο Σύνταγμα Κύπρου θα είναι ευκολότερη. Το F.O. ζητεί να προβεί η ελληνική Κυβέρνηση σε σχετική επίσημη δήλωση.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 1139, important, 17 Δεκ. 1940. F.O.371/24912/R8974.

17/12/1940 429

Ο Campbell τηλεγραφεί στο F.O. ότι έχουν αφιχθεί στα Τίρανα γερμανικά μεταγωγικά αεροπλάνα. Οι εκεί Ιταλοί αξιωματούχοι υποστηρίζουν ότι τα αεροσκάφη αυτά, μαζί με τα ιταλικά, θα μεταφέρουν ενισχύσεις με ρυθμό 10.000 ανδρών την ημέρα.

Campbell προς F.O.
Τηλ. 1121, immediate, 17 Δεκ. 1940. F.O.371/24921/R8966.

18/12/1940 430

Το βρετανικό Υπουργείο Οικονομικών ενημερώνει τον Palairet, σχετικά με το τηλεγράφημα του F.O. 1084, ότι αποφάσισε να δώσει οδηγίες στην εταιρία Shell να δέχεται στο μέλλον την εξόφληση των ελληνικών παραγγελιών σε στερλίνες, ώστε να απλοποιηθεί η όλη διαδικασία των προμηθειών. Η ρύθμιση δεν καλύπτει βεβαίως τα λιπαντικά. Οι Έλληνες, ωστόσο, θα πρέπει να ζητήσουν από τις Η.Π.Α. πιστώσεις σε δολλάρια, τα οποία θα καλύψουν τα δολλάρια που θα χάνει η βρετανική πλευρά λόγω της ρύθμισης αυτής.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 1143, important, 18 Δεκ. 1940. F.O.371/24907/R8806.

19/12/1940 431

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο Γερμανός Εμπορικός Ακόλουθος στην Αθήνα εξέφρασε τη δυσαρέσκεια της κυβέρνησής του στον επικεφαλής του εμπορικού τμήματος του Υπουργείου Εξωτερικών, για την ελληνική απάντηση σχετικά με τις εμπορικές σχέσεις των δύο χωρών. Η γερμανική Κυβέρνηση δεν κατανοεί το λόγο για τον οποίο οι συνήθεις διπλωματικές σχέσεις δεν μπορούν να συνοδεύονται και από τις συνήθεις εμπορικές, και διαμαρτύρεται, διότι δεν έχει αυξηθεί η τιμή ισοτιμίας μάρκου - δραχμής, όπως είχε συμφωνηθεί στο Βερολίνο. Ο Γερμανός Πρέσβης έχει οδηγίες να συναντηθεί με τον Έλληνα Πρωθυπουργό και να του δηλώσει ότι, εάν η ελληνική Κυβέρνηση επιμείνει στη θέση της, η γερμανική πλευρά επιφυλάσσεται να ασκήσει το δικαιώμά της να λάβει μέτρα για την εξασφάλιση των συμφερόντων της.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1382, immediate, 19 Δεκ. 1940. F.O.371/24914/R8920.

19/12/1940 432

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο επικεφαλής του τμήματος εμπορίου του ελληνικού Υπουργείου Εξωτερικών προειδοποίησε τον Γερμανό Ακόλουθο ότι ο Ι. Μεταξάς θα δυσαρεστηθεί ιδιαιτέρως από τις απειλές του Γερμανού Πρέσβη, και, ως εκ τούτου, η μεταξύ τους συνάντηση θα πρέπει να μην πραγματοποιηθεί. Θα ενημερώσει ο ίδιος τον Πρωθυπουργό. Ορίζεται, ωστόσο, συνάντηση μεταξύ Πρωθυπουργού και Γερμανού Πρέσβη για την επομένη, μετά από επιμονή του Ακολούθου.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1382, immediate, 19 Δεκ. 1940. F.O.371/24914/R8920.

19/12/1940 433

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο Ι. Μεταξάς εξοργίστηκε μόλις πληροφορήθηκε τα όσα ανέφερε ο Γερμανός Εμπορικός Ακόλουθος. Αμέσως κάλεσε σε σύσκεψη τον Υφυπουργό Εξωτερικών, τον Υπουργό Οικονομικών και τον Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, στην οποία αποφασίσθηκε να ερωτηθεί ο Γερμανός Πρέσβης σε τι ακριβώς αναφέρονται οι απειλές του. Θα τονισθεί στον Πρέσβη ότι η Κυβέρνηση δεν έχει τίποτα να προσθέσει σχετικά με τις εμπορικές σχέσεις με τη Γερμανία, εάν όμως οι απειλές είναι πολιτικής φύσεως, ο Πρωθυπουργός οφείλει να μην τις αποδεχθεί.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1382, immediate, 19 Δεκ. 1940. F.O.371/24914/R8920.

19/12/1940 434

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο επικεφαλής του εμπορικού τμήματος του ελληνικού Υπουργείου Εξωτερικών θεωρεί ότι ίσως το γερμανικό διάβημα για τις εμπορικές σχέσεις των δύο χωρών συνδέεται με τις φήμες περί γερμανικής προέλασης στην Τεργέστη, καθώς αφορά περισσότερο το κύρος της Γερμανίας παρά τα ουσιαστικά συμφέροντά της. Εάν αυτό συμβαίνει, η Ελλάδα θα πρέπει να είναι έτοιμη να μην αντισταθεί μόνο στα λόγια.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1382, immediate, 19 Δεκ. 1940. F.O.371/24914/R8920.

19/12/1940 435

Ο Palairet αναφέρεται στο από 17 Δεκεμβρίου τηλεγράφημα 1139 του F.O. και σημειώνει ότι οι ελληνικές στρατιωτικές αρχές δεν έχουν λάβει αποφάσεις ούτε καν για την επιστράτευση των Ελλήνων εφέδρων που βρίσκονται στο εξωτερικό, πόσο μάλλον για τους εθελοντές, καθώς ορισμένες κλάσεις του εσωτερικού δεν έχουν επιστρατευθεί ακόμη λόγω έλλειψης εξοπλισμού.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1384, immediate, 19 Δεκ. 1940. F.O.371/24912/R8974.

19/12/1940 436

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο Παπάγος τον διαβεβαίωσε πως θα εξετάσει το ζήτημα των Κυπρίων εθελοντών χωρίς καθυστέρηση. Θα δημιουργούσε, ωστόσο, πρόβλημα σε οποιαδήποτε ελληνική κυβέρνηση η άρνηση της συνδρομής Κυπρίων εθελοντών. Θα αρκούσε ίσως να δηλώσει ο ίδιος ο Κυβερνήτης της Κύπρου ότι η Ελλάδα διαθέτει προς το παρόν πλήθος στρατιωτών, πολλοί έφεδροι δεν έχουν επιστρατευθεί ακόμη, λόγω κάποιας μικρής δυσκολίας που υπάρχει στον εξοπλισμό τους, ενώ οι όποιοι εθελοντές θα ήταν προτιμότερο να καταταγούν στο Σύνταγμα Κύπρου.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1384, immediate, 19 Δεκ. 1940. F.O.371/24912/R8974.

19/12/1940 437

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο Κυβερνήτης της Κύπρου θα μπορούσε να δώσει άδεια μόνον στους Κυπρίους εθελοντές, για τους οποίους το ελληνικό

Προξενείο εγγυάται πως χρειάζονται στον ελληνικό Στρατό. Με τον τρόπο αυτό η ελληνική Κυβέρνηση θα έχει τη δυνατότητα να αρνηθεί την κατάταξη συγκεκριμένων ατόμων, και δεν θα αναγκασθεί να αποκρούσει κατηγορηματικά την κυπριακή συνδρομή στο σύνολό της.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1384, immediate, 19 Δεκ. 1940. F.O.371/24912/R8974.

19/12/1940 438

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι η έκκληση του Ι. Μεταξά προς τις Η.Π.Α. αφορούσε την προμήθεια 60 μαχητικών αεροσκαφών. Η αμερικανική πλευρά στην αρχή απάντησε ότι θα προσφέρει άμεσα 30 αεροσκάφη και αργότερα τα υπόλοιπα. Η ελληνική Κυβέρνηση ενθουσιάστηκε που θα αποκτούσε αεροσκάφη τελευταίας τεχνολογίας, με τα οποία θα μπορούσε να αντιμετωπίσει τους Γερμανούς. Κατόπιν οι Η.Π.Α. επεχείρησαν να πείσουν τους Έλληνες να δεχθούν βρετανικά αεροσκάφη, που όμως δεν καλύπτουν απόλυτα τις ανάγκες τους. Ο Palairet θεωρεί άδικο να αναμένεται από την ελληνική Κυβέρνηση να συμφωνήσει με την τελευταία αυτή προσφορά και σημειώνει ότι θα πρέπει η ίδια η αμερικανική Κυβέρνηση να ρυθμίσει το ζήτημα, ανεξάρτητα από την αποστολή βρετανικών αεροσκαφών από την Αίγυπτο, η οποία ελπίζει ότι θα πραγματοποιηθεί.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1388, important, 19 Δεκ. 1940. F.O.371/24916/R8752.

19/12/1940 439

Το F.O. πληροφορεί τον Palairet ότι ο Πολωνός συναδερφός του στην Αθήνα [W. de Schwarzburg-Guenther] ανέφερε στην κυβέρνησή του πως παρατηρείται αναζωπύρωση των φιλο-γερμανικών αισθημάτων στην Ελλάδα και η ελληνική Κυβέρνηση ακύρωσε διαταγές απέλασης διαβόητων Γερμανών πεμπτοφαλαγγιτών. Το F.O. υποθέτει ότι τα παραπάνω δεν αληθεύουν, αλλά ζητεί από τον Palairet να εξετάσει το θέμα.

F.O. προς Palairet
Τηλ. 1146, 19 Δεκ. 1940. F.O.371/24913/R8988.

20/12/1940 440

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι τα ελληνικά στρατεύματα υποφέρουν από σοβαρά κρυοπαγήματα και τονίζει ότι, όσα μάλλινα ρούχα είναι δυνατό να σταλούν αμέσως στη βρετανική Πρεσβεία, θα ήταν ανεκτίμητα. Ζητεί να ενημερωθεί σχετικά ο Βρετανικός Ερυθρός Σταυρός και κάθε άλλος αρμόδιος φορέας.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1383, 20 Δεκ. 1940. F.O.371/24926/R9034.

20/12/1940 441

Ο Ι. Μεταξάς ενημερώνει τον Palairet για τα λεχθέντα στη σημερινή του συνάντηση με τον Γερμανό Πρέσβη. Στις διαμαρτυρίες του Πρέσβη ότι η Ελλάδα δεν τηρεί την εμπορική συμφωνία του Βερολίνου, ο Μεταξάς απήντησε πως η Ελλάδα μάχεται για την ίδια την ύπαρξή της και έχει ακυρώσει κάθε αντίστοιχη συμφωνία λόγω ανωτέρας βίας. Παρά τις γενικότερες απειλές του Πρέσβη, και με τη σθεναρή στάση του Μεταξά που τόνισε ότι στόχος της χώρας είναι να νικήσει την Ιταλία, τελικά επιβεβαιώθηκε η επιθυμία της Γερμανίας να μη διακοπούν οι διπλωματικές της σχέσεις με την Ελλάδα, καθώς και το γεγονός ότι δεν πρόκειται να επιτεθεί εναντίον της. Ο Μεταξάς, εξάλλου, υπογράμμισε στον Πρέσβη ότι η πολιτική του βασίζεται στη συμμαχία της Ελλάδας με τη Βρετανία.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1394, immediate, 20 Δεκ. 1940. F.O.371/24914/R8920.

20/12/1940 442

Ο Palairet απαντά στο χτεσινό τηλεγράφημα του F.O. 1146 ότι δεν υπάρχει αναζωπύρωση των φιλο-γερμανικών αισθημάτων στην Ελλάδα, παρά την ανακούφιση που προκαλεί στους Έλληνες το γεγονός ότι η Γερμανία δεν έχει μέχρι τώρα συνδράμει την Ιταλία. Διαταγές απέλασης δεν έχουν ακυρωθεί, ενώ ορισμένοι διαβόητοι Γερμανοί πεμπτοφαλλαγίτες εγκατέλειψαν τη χώρα με δική τους πρωτοβουλία, μόλις έφθασαν οι βρετανικές δυνάμεις. Ο Υπουργός Ασφαλείας παρακολουθεί στενά τους Γερμανούς, δεσμεύεται όμως από την πολιτική της Κυβέρνησης να μην δημιουργεί προκλήσεις. Τέλος ο Palairet σημειώνει ότι οι πληροφορίες του Πολωνού ομολόγου του είναι συχνά ανακριβείς.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1396, 20 Δεκ. 1940. F.O.371/24913/R8988.

20/12/1940 443

Το βρετανικό Υπουργείο Οικονομικών ενημερώνει τον Palairet ότι αποφάσισε να προμηθεύσει στην Ελλάδα δολλάρια από τα δικά του αποθέματα, για την κάλυψη των άμεσων αναγκών της, ώστε να μην υπάρξουν εμπόδια στην ελληνική πολεμική προσπάθεια, μέχρις ότου εξετασθεί το αίτημα της χώρας προς τις Η.Π.Α. για την παροχή πίστωσης. Αποφάσισε επίσης να παραχωρήσει δάνειο ύψους πέντε εκατομμυρίων δολλαρίων στην ελληνική Κυβέρνηση για παραγγελίες, επιπλέον των αγορών που ήδη έχουν εξοφληθεί σε δολλάρια από τη βρε-

τανική πλευρά. Εννοείται ότι η Ελλάδα θα εξοφλήσει τα παραπάνω ποσά μόλις λάβει την αμερικανική πίστωση.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 1157, immediate, 20 Δεκ. 1940. F.O.371/24908/R9028.

20/12/1940 444

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας της Τουρκίας ζητεί από τον Knatchbull-Hugessen να ενημερώσει τη βρετανική Κυβέρνηση ότι ο Ι. Μεταξάς του ζήτησε να προμηθεύσει επειγόντως μπότες στα ελληνικά στρατεύματα. Καθώς η Τουρκία δεν έχει τη δυνατότητα να ικανοποιήσει το ελληνικό αίτημα, ο Πρόεδρος ερωτά εάν θα μπορούσαν να καλυφθούν οι ελληνικές ανάγκες από την Αίγυπτο ή άλλη χώρα.

Knatchbull-Hugessen προς F.O.
Τηλ. 1765, immediate, 20 Δεκ. 1940. F.O.371/24908/R9004.

21/12/1940 445

Η ελληνική Κυβέρνηση ενημερώνει τον Palairet ότι το ποσό για την εξόφληση των παραγγελιών της από την Τουρκία ανέρχεται σε 600.000 στερλίνες. Ο Palairet τονίζει στο F.O. ότι ελπίζει πως μπορεί διαβεβαιώσει τον Ι. Μεταξά ότι θα παρασχεθεί η αναγκαία βοήθεια, ώστε να εκτελεσθούν αυτές οι τόσο επείγουσες παραγγελίες.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1402, immediate, 21 Δεκ. 1940. F.O.371/24907/R8799.

21/12/1940 446

Ο Palairet τονίζει στο F.O. ότι ακόμη και πριν τον πόλεμο, η οποιαδήποτε αντιιταλική προπαγάνδα ήταν εντελώς άχρηστη στην Ελλάδα, ενώ, εάν θεωρηθεί αναγκαία τώρα, τη στιγμή που οι Έλληνες είναι σύμμαχοι της Βρετανίας, θα τους προσέβαλε ιδιαιτέρως. Ο Palairet ελπίζει πως το F.O. δεν θα ενθαρρύνει την αναπάντεχη αυτή πρόταση [του βρετανικού Υπουργείου Πληροφοριών], με την οποία γίνεται φανερό ότι δεν έχει εκτιμηθεί καθόλου η ατμόσφαιρα που επικρατεί στην Ελλάδα, παρά τις τόσες αναφορές που ο ίδιος έχει κάνει. [Λεπτομέρειες του σχεδίου του βρετανικού Υπουργείου στο από 3 Ιανουαρίου 1941 τηλεγράφημα 16 του F.O.].

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1407, 21 Δεκ. 1940. F.O.371/24926/R9055.

21/12/1940 447

Ο P. Nichols τηλεγραφεί στον Palairet ότι, παρά το γεγονός πως έγινε ό,τι ήταν δυνατό για την άμεση κάλυψη των ελληνικών αναγκών, η Βρετανία δεν θα είναι προ το παρόν σε θέση να αποστέλλει εξοπλισμό σε μεγάλη κλίμακα στην Ελλάδα. Ως εκ τούτου, θα είναι πολύ σημαντικό οι επιπλέον εξοπλιστικές ανάγκες της Ελλάδας να καλύπτονται, κατά το δυνατό, από το ιταλικό πολεμικό υλικό που κυριεύεται στη δυτική έρημο. Ελπίζεται ότι σύντομα θα διαβιβασθεί στον Palairet πλήρης κατάλογος των εφοδίων που βρίσκονται καθ' οδόν προς την Ελλάδα.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 1164, important, εμπιστ., 21 Δεκ. 1940. F.O.371/24916/R8918.

21/12/1940 448

Το F.O. απαντά στα τηλεγραφήματα του Palairet 1131 και 1132 και τον ενημερώνει για τις γενικές ρυθμίσεις που αφορούν τις στρατιωτικές προμήθειες προς την Ελλάδα, σημειώνοντας ότι οι λεπτομέρειες του θέματος εξετάζονται. Έχει ρυθμισθεί ο τακτικός ανεφοδιασμός σε πετρέλαιο και κάρβουνο, αλλά ίσως υπάρξουν δυσχέρειες στη θαλάσσια μεταφορά των φορτίων. Ο Wavell ελπίζει ότι θα στείλει 200 με 300 φορτηγά αυτοκίνητα, καθώς και αριθμό όπλων και πυρομαχικών που κυριεύθηκαν από τους Ιταλούς. Επίσης προτείνει να μεταφερθούν στην Ελλάδα μουλάρια από την Κύπρο.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 1165, important, 21 Δεκ. 1940. F.O.371/24916/R8918.

23/12/1940 449

Ο Ι. Μεταξάς εκφράζει τις θερμότερες ευχαριστίες του προς τη βρετανική Κυβέρνηση για τις αποφάσεις της σχετικά με τη χορήγηση δολλαρίων στην ελληνική πλευρά.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1411, 23 Δεκ. 1940. F.O.371/24908/R9028.

23/12/1940 450

Καθώς είναι πιθανό η Ιταλία να επιδιώξει τη σύναψη ανακωχής με την Ελλάδα, προτού επέμβει η Γερμανία στα Βαλκάνια, ο Palairet ερωτά τον Ι. Μεταξά ποιά πιστεύει ότι θα είναι η αντίδραση της Γερμανίας, εάν η Ιταλία ηττηθεί κατά κράτος. Ο Μεταξάς θεωρεί ότι, σε αυτή την περίπτωση, η Γερμανία θα σχηματίσει αμυντικό μπλοκ στην κεντρική Ευρώπη, αλλά, έστω και εάν καταλάβει

την Τεργέστη και άλλα ιταλικά λιμάνια, η βρετανική κυριαρχία στη Μεσόγειο δεν θα κινδυνεύσει. Η Γιουγκοσλαβία, η Βουλγαρία και η Ουγγαρία, των οποίων η ουδετερότητα δεν θα θιγεί, θα δημιουργούν ζώνη προστασίας της Ελλάδας και των βρετανικών δυνάμεων από τη Γερμανία.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1420, important, 24 Δεκ. 1940. F.O.371/24916/R8599.

23/12/1940 451

Ο Βρετανός Στρατιωτικός Ακόλουθος στην Αθήνα ενημερώνει το W.O. ότι η έλλειψη πυρομαχικών γαλλικού τύπου προκαλεί αυξανόμενη ανησυχία στις ελληνικές αρχές που συντονίζουν τις στρατιωτικές προμήθειες. Οι αρχές αυτές αναφέρουν ότι δεν έχουν εντοπίσει αποθέματα στις Η.Π.Α. ή αλλού, άκουσαν όμως ότι υπάρχουν ποσότητες σε εργοστάσιο στον Καναδά και ζητούν πληροφορίες σχετικά. Τα υπάρχοντα πυρομαχικά επαρκούν μέχρι τα τέλη του ερχομένου Φεβρουαρίου, ενώ η παραγωγή του Ελληνικού Πυριτιδοποιείου είναι εντελώς ανεπαρκής. Η μόνη λύση είναι να χρησιμοποιηθούν ιταλικά πυρομαχικά που έχουν κυριευθεί, αλλά και να σταλούν ποσότητες από την Αίγυπτο.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 316 Stow, immediate, 23 Δεκ. 1940. F.O.371/24916/R8599.

24/12/1940 452

Ο Palairet διαβεβαιώνει το F.O. ότι δεν υπάρχει κίνδυνος να προχωρήσει ο Ι. Μεταξάς, με δική του πρωτοβουλία, σε ειρηνευτικές συνομιλίες με την Ιταλία. Ο Μεταξάς τόνισε στον Γερμανό Πρέσβη ότι εννοεί να εκδιώξει τους Ιταλούς από την Αλβανία και η διαταγή του Γ.Ε.Σ., της 18ης Δεκεμβρίου, υπογραμμίζει τη θέληση των Ελλήνων να πολεμήσουν μέχρι την τελική νίκη. Ο Palairet είναι πεπεισμένος πως ο Μεταξάς δεν θα προβεί σε καμία ενέργεια δίχως να συνεργασθεί στενά με τη βρετανική πλευρά και θα ήταν λάθος ακόμα και να του γίνει υπαινιγμός ότι θα μπορούσε να συνάψει ιδιαιτέρως ειρήνη με την Ιταλία.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1419, important, 24 Δεκ. 1940. F.O.371/24916/R8599.

24/12/1940 453

Ο Palairet τονίζει στο F.O. ότι η Ελλάδα δεν έχει τη δυνατότητα να συνεχίσει τον πόλεμο, εάν η Βρετανία δεν της παράσχει τα αναγκαία εφόδια. Ο Ι. Μεταξάς είναι βέβαιος ότι η Βρετανία μπορεί να βοηθήσει και θα το πράξει, ώστε η Ελλάδα να προχωρήσει σε επιχειρήσεις την άνοιξη.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1419, important, 24 Δεκ. 1940. F.O.371/24916/R8599.

24/12/1940 454

Ο Palairet κατανοεί ότι, για να συνδράμει η Βρετανία την Ελλάδα στην αντιμετώπιση τυχόν γερμανικής επίθεσης, προτίθεται να αποκτήσει ισχυρά ερείσματα στο βόρειο Αιγαίο, ιδιαίτερα δε να εγκαταστήσει αεροπορικές βάσεις στη Μυτιλήνη και τη Λήμνο. Προτείνει να του δοθεί η άδεια να αναφέρει τα σχέδια αυτά στον Ι. Μεταξά, ώστε να ξεκινήσουν άμεσα οι διαδικασίες προετοιμασίας των αντίστοιχων αεροδρομίων. Εάν ο Μεταξάς θεωρήσει ότι οι παραπάνω προκαταρκτικές ενέργειες θα αποτελέσουν πρόκληση για τους Γερμανούς, ο Palairet θα μπορούσε να του προτείνει να εκτελεσθούν από την ελληνική πλευρά.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1419, important, 24 Δεκ. 1940. F.O.371/24916/R8599.

24/12/1940 455

Ο Palairet θεωρεί ότι ο Ι. Μεταξάς δεν του ανέφερε ότι η Ελλάδα και η Βρετανία πρέπει να παραμείνουν σύμμαχοι μετά τον πόλεμο [με την Ιταλία], καθώς θα δεσμευόταν ότι η Ελλάδα θα συνεχίσει να μάχεται στο πλευρό της Βρετανίας σε όλη τη διάρκεια του πολέμου [εναντίον του Άξονα]. Ο Palairet πιστεύει ότι, εάν η Ελλάδα νικήσει την Ιταλία, θα έχει επιτύχει να διατηρήσει την ανεξαρτησία της και δεν θα κηρύξει τον πόλεμο εναντίον της Γερμανίας, παρά μόνο εάν η τελευταία τής επιτεθεί. Ως εκ τούτου, ο Palairet δεν μπορεί να ζητήσει να χρησιμοποιηθούν ελληνικές βάσεις από τη Βρετανία, εναντίον της Γερμανίας, γιατί ο πληθυσμός φοβάται αεροπορικά γερμανικά αντίποινα, από τα οποία η βρετανική πλευρά δεν θα μπορεί να τον προστατεύσει.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1420, important, 24 Δεκ. 1940. F.O.371/24916/R8599.

24/12/1940 456

Ο Ι. Μεταξάς διαβιβάζει στον Churchill τις θερμότερες ευχές του για τα Χριστούγεννα προς τον ίδιο, το σύμμαχο βρετανικό λαό και τους ηγέτες που τον οδηγούν στο ένδοξο πεπρωμένο του.

Ι. Μεταξάς (Πρωθυπουργός Ελλάδας) προς W. S. Churchill (Πρωθυπουργό Βρετανίας).
Τηλ. άνευ αριθ., 24 Δεκ. 1940. F.O.371/29813/R9.

24/12/1940 457

Ο P. Nichols πληροφορεί τον Σιμόπουλο ότι το αίτημά του της 11ης Δεκεμβρίου, να υπάρξει βρετανική βοήθεια για τη μεταφορά των Ελλήνων εφέδρων στην Αίγυπτο, εξετάζεται από τις αρμόδιες υπηρεσίες της βρετανικής Κυβέρνησης, και θα τον ενημερώσει αμέσως μόλις ληφθεί απόφαση σχετικά.

P.B.B. Nichols προς Σιμόπουλο.
Αριθ. 7505/19, 24 Δεκ. 1940. F.O.371/24926/R8911.

24/12/1940 458

Το W.O. τηλεγραφεί στη Στρατιωτική Αποστολή της Βρετανίας στην Ελλάδα και τον Ανώτατο Στρατιωτικό Διοικητή Μέσης Ανατολής κατάλογο πολεμικών εφοδίων που μεταφέρονται δια θαλάσσης στην Ελλάδα.

W.O. προς Στρατιωτική Αποστολή Βρετανίας στην Ελλάδα, Ανώτατο Στρατιωτικό Διοικητή Μέσης Ανατολής.
Τηλ. 94120, απόρρ., 24 Δεκ. 1940. F.O.371/24916/R8599.

27/12/1940 459

Ο Palairet ενημερώνει το F.O. ότι οι Γιουγκοσλάβοι είναι κατ' αρχήν πρόθυμοι να προμηθεύσουν πολεμικό υλικό στην Ελλάδα, αλλά υπάρχουν δυσκολίες στην εξόφλησή του. Αναμένεται στις 28 Δεκεμβρίου στην Αθήνα γιουγκοσλαβική αντιπροσωπεία που θα συζητήσει το θέμα. Η πώληση πυρομαχικών πρέπει να εγκριθεί από το γιουγκοσλαβικό Γενικό Επιτελείο, το οποίο φοβάται μήπως μειωθούν τα αποθέματά του. Γιουγκοσλαβικά φορτηγά μεταφέρουν ήδη τρόφιμα, όπλα και προμήθειες στον ελληνικό Στρατό κατευθείαν στην Κορυτσά, μέσω Μοναστηρίου.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1456, εμπιστ. 27 Δεκ. 1940. F.O.371/24916/R9106.

28/12/1940 460

Το βρετανικό Υπουργείο Οικονομικών πληροφορεί τον Palairet ότι συμφωνεί να προμηθευτεί η Ελλάδα αγαθά από την Τουρκία, αξίας μέχρι 600.000 στερλινών. Η εξόφληση θα γίνει σε στερλίνες, από το λογαριασμό της Τράπεζας της Ελλάδος προς το λογαριασμό της Κεντρικής Τράπεζας της Τουρκίας, οι οποίοι βρίσκονται στην Τράπεζα της Αγγλίας.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 1211, immediate, 28 Δεκ. 1940. F.O.371/24908/R9100.

29/12/1940 461

Ο Ι. Μεταξάς υπογραμμίζει στον Palairet ότι δεν πιστεύει πως η Γερμανία θα αφήσει πραγματικά την Ιταλία να ηττηθεί, καθώς τότε θα ήταν δυσχερής οποιαδήποτε δική της επιθετική ενέργεια. Η συγκρότηση βαλκανικού μπλοκ εναντίον της Γερμανίας δεν είναι πιθανή μετά από τυχόν ιταλική ήττα, αν και η Γιουγκοσλαβία ενδέχεται να κηρύξει πόλεμο εναντίον της Γερμανίας. Είναι προφανές, όπως σημειώνει ο Palairet, ότι ο Μεταξάς αντιμετωπίζει το ενδεχόμενο να συγκρουσθεί με τη Γερμανία στο μέλλον.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1446, 29 Δεκ. 1940. F.O.371/24921/R9113.

29/12/1940 462

Το F.O. ζητεί από τον Palairet να τονίσει στην ελληνική Κυβέρνηση ότι είναι απαραίτητος ο άμεσος έλεγχος των ελληνικών αεροδρομίων, κυρίως του βορρά, ώστε να γίνουν οι αναγκαίες εργασίες που θα καταστήσουν δυνατές βρετανικές επιχειρήσεις μεγάλης κλίμακας στο προσεχές μέλλον. Ο ίδιος ο Γεώργιος Β΄ είχε, εξάλλου, ζητήσει με την επιστολή του της 17ης Νοεμβρίου, να δημιουργηθούν βρετανικές αεροπορικές βάσεις στην περιοχή της Θεσσαλονίκης. Δεν υπάρχει κίνδυνος οι βρετανικές προκαταρκτικές ενέργειες να προκαλέσουν άμεσο χτύπημα της Γερμανίας εναντίον της Ελλάδας, καθώς οι Βρετανοί θα κινηθούν ντυμένοι πολιτικά. Εξάλλου, δεν πρόκειται να χρησιμοποιήσουν βάσεις σε ελληνικό έδαφος εναντίον της Γερμανίας, χωρίς τη σύμφωνη γνώμη της Ελλάδας.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 1212, important, 29 Δεκ. 1940. F.O.371/24921/R8940.

29/12/1940 463

Το F.O. απαντά στο από 12 Δεκεμβρίου τηλεγράφημα 1320 του Palairet ότι το βρετανικό Υπουργείο Οικονομικών παραιτήθηκε από την απαίτηση να εξοφληθεί η οικονομική βοήθεια προς την ελληνική υπηρεσία εκτέλεσης δολιοφθορών.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 1213, 29 Δεκ. 1940. F.O.371/24907/R8880.

30/12/1940 464

Το F.O. υποθέτει ότι οι δυσκολίες εξόφλησης των Γιουγκοσλάβων, στις οποίες αναφέρεται ο Palairet στο από 27 Δεκεμβρίου τηλεγράφημά του 1456, οφείλονται στην απαίτησή τους να τους δοθούν δολλάρια. Το F.O. ενημερώνει τον Palairet ότι δεν υπάρχει αντίρρηση να εξοφλήσουν οι Έλληνες τους Γιουγκοσλάβους από την πίστωση που έχουν σε στερλίνες.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 1220, important, 30 Δεκ. 1940. F.O.371/24916/R9106.

30/12/1940 465

Ο Palairet πληροφορεί το F.O. ότι η ελληνική Κυβέρνηση υπέγραψε τη Βρετανο-ελληνική Μορφωτική Συνθήκη και θα την επικυρώσει το γρηγορότερο δυνατόν. Το ίδιο ελπίζεται ότι θα πράξει και η βρετανική Κυβέρνηση.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 1449, en clair 30 Δεκ. 1940. F.O.371/29812/R3.

30/12/1940 466

Το F.O. ενημερώνει τον G. Butler στην Ουάσιγκτων ότι η βρετανική Κυβέρνηση συμφώνησε να διαθέσει στους Έλληνες ποσό μέχρι πέντε εκατομμυρίων δολλαρίων για τις άμεσες ανάγκες τους.

F.O. προς G. Butler (Πρεσβεία Βρετανίας στην Ουάσιγκτων).
Τηλ. 3775, immediate, 30 Δεκ. 1940. F.O.371/24916/R8987.

30/12/1940 467

Ο Bowker ενημερώνει τον Βρετανό Υφυπουργό Αποικιών (Under-Secretary of State, Colonial Office) ότι ο Υπουργός Εξωτερικών A. Eden πιστεύει πως η παρούσα στιγμή είναι η πλέον ευνοϊκή για τη ρύθμιση του ζητήματος της εκλογής του Αρχιεπισκόπου της Κύπρου, καθώς οι αγγλο-ελληνικές σχέσεις έχουν ενδυναμωθεί, ιδιαιτέρως μετά την ιταλική επίθεση εναντίον της Ελλάδας και η ελληνική Κυβέρνηση θα συνεργαστεί με τη βρετανική.

Bowker προς Υφυπουργό Αποικιών Βρετανίας (Under-Secretary of State, Colonial Office). 30 Δεκ. 1940. F.O.371/24912/R8613.

31/12/1940 468

Το F.O. πληροφορεί τον Palairet ότι το ποσό που έχει συγκεντρώσει ο Δήμαρχος του Λονδίνου για την Ελλάδα έχει ξεπεράσει τις 36.000 στερλίνες, από τις οποίες αποφάσισε να μεταφέρει στον Palairet 15.000, επιπλέον εκείνων που έχει ήδη στείλει, επί τη ευκαιρία του νέου χρόνου. Ο Δήμαρχος εκφράζει τις ευχές του για το νέο χρόνο στην επιτροπή που διαχειρίζεται στην Ελλάδα τα ποσά αυτά, καθώς και τον θαυμασμό του για τις ελληνικές επιτυχίες στην Αλβανία και το θάρρος με το οποίο οι Έλληνες άμαχοι αντιμετωπίζουν τους εχθρικούς βομβαρδισμούς.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 1224, 31 Δεκ. 1940. F.O.371/24926/R8889.

31/12/1940 469

Ο Churchill απαντά στις ευχές του Ι. Μεταξά και του εύχεται να λήξει νικηφόρα το 1941 η μάχη που τόσο επιτυχώς διεξάγεται υπό την ηγεσία του.

Churchill προς Ι. Μεταξά.
Τηλ. άνευ αριθ., en clair, 31 Δεκ. 1940. F.O.371/29813/R9.

Δεκ. 1940 470

Σύμφωνα με ανακοινωθέν του ελληνικού Υπουργείου Δημοσίας Ασφαλείας, οι απώλειες και οι καταστροφές που υπέστησαν οι άμαχοι κατά τους πρώτους μήνες του πολέμου είναι οι εξής: 604 νεκροί, από τους οποίους 274 γυναίκες, 120 παιδιά και 32 βρέφη, 1070 τραυματίες, από τους οποίους 425 γυναίκες, 147 παιδιά και 58 βρέφη. Καταστράφηκαν 1200 σπίτια, ενώ δεν έχει υπολογισθεί ο αριθμός εκείνων που δεν είναι πλέον κατοικήσιμα. Επίσης χτυπήθηκαν από βόμβες 7 σχολεία, 4 κλινικές, μία φυλακή, ένα άσυλο και 9 εκκλησίες.

Υπουργείο Πληροφοριών Βρετανίας.
Άνευ ημερ. F.O.371/24921/R8826.

1941

1/1/1941 471

Ο Ι. Μεταξάς σε πρωτοχρονιάτικό του μήνυμα προς τον ελληνικό λαό τονίζει ότι, μετά την Κορυτσά και το Αργυρόκαστρο, πρέπει να προσαρτηθούν στην Ελλάδα και τα Δωδεκάνησα.

Reuters.
Αριθ. 1512 special, 4 Ιαν. 1941. F.O.371/29818/R191.

3/1/1941 472

Το F.O. απαντά στο από 21 Δεκεμβρίου 1940 τηλεγράφημα 1407 του Palairet, που αφορούσε το σχέδιο του βρετανικού Υπουργείου Πληροφοριών να διανεμηθεί προπαγανδιστικό υλικό στην Ελλάδα, μέσω βρετανικών εταιριών που έχουν γραφεία στη χώρα. Πληροφορεί τον Palairet ότι το Υπουργείο Πληροφοριών επιθυμεί τη διανομή του υλικού αυτού ώστε: 1) να τονισθεί περαιτέρω στους Έλληνες η δυνατότητα της Βρετανίας και των Συμμάχων να νικήσουν στον πόλεμο, καθώς και η αποφασιστικότητα της Βρετανίας να βοηθήσει τα μέγιστα τον αγώνα της Ελλάδας, 2) να αντιμετωπισθούν οι όποιες γερμανικές προπαγανδιστικές δραστηριότητες πιθανόν εξακολουθούν ή ενδέχεται να αναζωπυρωθούν στο μέλλον.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 16, 3 Ιαν. 1941. F.O.371/24926/R9055.

3/1/1941 473

Το βρετανικό Υπουργείο Πληροφοριών εξηγεί στον Palairet ότι επεχείρησε να τονίσει πως πρέπει να αποφεύγεται κάθε μορφής προπαγάνδα που θα μπορούσε να εκληφθεί ως πρόκληση από τους Γερμανούς, και, ως εκ τούτου, στις περιπτώσεις που κατονομάζεται ο εχθρός, θα πρέπει να αναφέρεται μόνο η Ιταλία. Λυπάται που ο Palairet ερμήνευσε την ενέργειά του αυτή ως πρόθεση να καλλιεργηθούν στην Ελλάδα αντι-ιταλικά αισθήματα. Εξάλλου, κατανοεί ότι ίσως δεν είναι απαραίτητη προς το παρόν η αντι-ιταλική προπαγάνδα στην Ελλάδα, αλλά είναι χρήσιμο να γίνουν οι απαραίτητες προετοιμασίες, ώστε να αντιμετωπισθούν τυχόν μελλοντικές ανάγκες άμεσου χαρακτήρα.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 16, 3 Ιαν. 1941. F.O.371/24926/R9055.

4/1/1941 474

Το F.O. υποστηρίζει το αίτημα του Υπουργείου Αποικιών να απαγορευθεί η κυκλοφορία του περιοδικού εντύπου "Κυπριακά Νέα", που εκδίδεται στη Βρετανία από Κύπριους κομμουνιστές. Τα "Κυπριακά Νέα" επιτίθενται με χυδαίο τρόπο εναντίον του Ι. Μεταξά και δημιουργούν, εκτός των άλλων, προβλήματα με τους Έλληνες ναυτικούς στα βρετανικά λιμάνια, καθώς φαίνεται ότι αποτελούν μέρος του ανατρεπτικού υλικού που κυκλοφορεί μεταξύ των ελληνικών πληρωμάτων.

P.B.B. Nichols προς C.S.B. Buckland (Υπουργείο Αποικιών Βρετανίας).
4 Ιαν. 1941. F.O.371/24912/R9086.

11/1/1941 475

Το F.O. πληροφορεί τον Palairet ότι ο Wavell θα επισκεφθεί την Ελλάδα στις 13 ή 14 Ιανουαρίου.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 81, immediate, 11 Ιαν. 1941. F.O.371/29818/R272.

30/1/1941 476

Ο Palairet πληροφορεί τον Eden ότι το ιταλικό Πρακτορείο Ειδήσεων Stefani μεταδίδει πως ο θάνατος του Ι. Μεταξά οφείλεται σε επιδείνωση της υγείας του, λόγω της άρνησης του Wavell να εγκρίνει τη βοήθεια που η Ελλάδα είχε ανάγκη. Το τέλος του Μεταξά επισπεύσθηκε με τη συμβολή κάποιου Βρετανού στρατιωτικού γιατρού.

Palairet προς A. Eden (Υπουργό Εξωτερικών Βρετανίας).
4 Φεβρ. 1941. F.O.371/29813/R2083.

8/2/1941 477

Το ελληνικό Υπουργείο Εξωτερικών πιστεύει ότι οι Γερμανοί συγκεντρώνουν δυνάμεις στη Ρουμανία με σκοπό να καταλάβουν τη Βουλγαρία και τη Θεσσαλονίκη. Καθώς η Ελλάδα δεν θα μπορεί να μάχεται σε δύο μέτωπα, το Υπουργείο επιθυμεί να λήξει νικηφόρα ο αγώνας στην Αλβανία και ζητά μεγαλύτερη βοήθεια από τη R.A.F.

Υπουργός Εξωτερικών Πολωνίας προς F.O.
Note, άνευ ημερ. F.O.371/29813/R1269.

10/2/1941 478

Ο Τσουδερός τονίζει στον Eden την ανάγκη ταχείας και συνεχούς αποστολής τροφίμων στην Ελλάδα. Ο Eden τον πληροφορεί εμπιστευτικά ότι εξετάζει μαζί με τον Βρετανό Υπουργό Οικονομικού Πολέμου την πιθανότητα να καταρτισθεί σχέδιο που θα επιτρέπει την τακτική αποστολή τροφίμων.

A. Eden (Υπουργός Εξωτερικών Βρετανίας) προς Palairet.
Αριθ. 11, 10 Φεβρ. 1942. F.O.371/33167/R974.

12/2/1941 479

Ο ελληνικός Στρατός στην Αλβανία θα ξεκινήσει αυτή την εβδομάδα εξαιρετικά σημαντικές επιχειρήσεις μεγάλης κλίμακας, οι οποίες αναμένεται να διαρκέσουν είκοσι περίπου μέρες και να τερματίσουν τουλάχιστον μία φάση του πολέμου. Για την επιτυχία τους η ελληνική Κυβέρνηση θεωρεί απαραίτητη τη μεγαλύτερη δυνατή βοήθεια από τη R.A.F, την αύξηση της οποίας έχει επανειλημμένα ζητήσει δίχως αποτέλεσμα.

Cadogan.
Minute, 12 Φεβρ. 1941. F.O.371/29813/R1047.

20/2/1941 480

Σύμφωνα με τον Παπάγο, οι ιταλικές αντεπιθέσεις στο μέτωπο της Αλβανίας έχουν αποκρουσθεί και εντός της ημέρας ο ελληνικός Στρατός ξεκινά τις επιχειρήσεις που θα οδηγήσουν στη δεύτερη φάση της αντεπίθεσής του.

Στρατιωτική Αποστολή Βρετανίας στην Ελλάδα προς Ανώτατο Στρατιωτικό Διοικητή Μέσης Ανατολής.
Τηλ. 58, immediate, άκρως απόρρ., 20 Φεβρ. 1941. F.O.371/29818/R1627

20/2/1941 481

Σύμφωνα με τον Παπάγο, οι μέχρι σήμερα ελληνικές απώλειες σε πέντε μεραρχίες ανέρχονται σε 3.000 περίπου άνδρες, συμπεριλαμβανομένων και πολλών περιπτώσεων κρυπαγημάτων.

Στρατιωτική Αποστολή Βρετανίας στην Ελλάδα προς Ανώτατο Στρατιωτικό Διοικητή Μέσης Ανατολής.
Τηλ. 58, immediate, άκρως απόρρ., 20 Φεβρ. 1941. F.O.371/29818/R1627.

20/2/1941 482

Ο ελληνικός Στρατός διαθέτει τρεις μεραρχίες για την άμυνα της Θεσσαλονίκης.

Η ελληνική στρατιωτική ηγεσία θεωρεί ότι η δύναμη αυτή δεν θα είναι επαρκής για να αντιμετωπίσει τυχόν γερμανική επίθεση.

Στρατιωτική Αποστολή Βρετανίας στην Ελλάδα προς Ανώτατο Στρατιωτικό Διοικητή Μέσης Ανατολής.
Τηλ. 58, immediate, άκρως απόρρ., 20 Φεβρ. 1941. F.O.371/29818/R1627.

27/2/1941 483

Το βρετανικό Υπουργείο Αεροπορίας θεωρεί αντιοικονομικές τις επιχειρήσεις που σχεδιάζει το Γ.Ε.Σ. στην Αλβανία, καθώς ο ανεφοδιασμός του ιταλικού Στρατού γίνεται κυρίως δια θαλάσσης και οι πρωτεύοντες στόχοι βομβαρδισμού πρέπει να εξακολουθήσουν να είναι ο Αυλώνας και το Δυρράχιο.

Υπουργείο Αεροπορίας Βρετανίας (Air Ministry) προς Γενικό Επιτελείο Βρετανικής Βασιλικής Αεροπορίας (Royal Air Force) (R.A.F.) Μέσης Ανατολής.
Τηλ. Χ. 426, απόρρ., 27 Φεβρ. 1941. F.O.371/29813/R1047.

2/3/1941 484

Άφιξη του Eden και του Dill στην Ελλάδα για επίσημη επίσκεψη.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 331, en clair, 6 Μαρτίου 1941. F.O.371/29813/R2118.

10/3/1941 485

Ο Στρατηγός Μπακόπουλος, Διοικητής του στρατεύματος στη Μακεδονία, αναφέρει στον Βρετανό Γενικό Πρόξενο στη Θεσσαλονίκη ότι θα μπορούσε να αποκρούσει γερμανική επίθεση για λίγες μέρες, μέχρις ότου φθάσουν ενισχύσεις, αρκεί να του δοθεί επαρκής βρετανική στρατιωτική βοήθεια. Ο Στρατηγός θεωρεί ότι ο εχθρός δεν θα επιθετεί μέσω Γιουγκοσλαβίας.

Γενικός Πρόξενος Βρετανίας στη Θεσσαλονίκη προς Πρεσβεία Βρετανίας στην Αθήνα.
Τηλ. 43, 10 Μαρτίου 1941. F.O.371/29813/R2265.

11/3/1941 486

Ο Κορυζής ζητεί από τον Eden τη συνδρομή των δυνάμεων της R.A.F., που βρίσκονται στην Αθήνα και τη Λάρισα, στο μέτωπο της Αλβανίας.

F.O.
Minute (Secretary of State), 12 Μαρτίου 1941. F.O.371/29815/R3998.

11/3/1941 487

Ο Palairet τονίζει στον Eden ότι η ικανότητα της ελληνικής Κυβέρνησης να συνεχίσει τη διεξαγωγή του πολέμου εναντίον της Ιταλίας και της Γερμανίας, θα εξαρτηθεί σε μεγάλο βαθμό από τη δυνατότητα των βρετανικών αεροπορικών δυνάμεων να αντιμετωπίσουν την επίθεση της γερμανικής αεροπορίας στα πρώτα της στάδια.

Palairet προς Eden.
Τηλ. 358, άκρως απόρρ., special, important, 11 Μαρτίου 1941. F.O.371/29814/R3057.

12/3/1941 488

Απαγορεύεται σε όλους τους στρατιωτικούς ακολούθους των ουδέτερων δυνάμεων στην Αθήνα, εκτός από τον Αμερικανό, να μετακινούνται έξω από τα στενά όρια της πόλης.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 369, απόρρ., 12 Μαρτίου 1941. F.O.371/29814/R2431.

12/3/1941 489

Ο Γερμανός Στρατιωτικός Ακόλουθος διαμαρτύρεται στις ελληνικές στρατιωτικές αρχές, διότι δεν τον ενημέρωσαν για την άφιξη των βρετανικών στρατευμάτων στην Ελλάδα, και αναφέρει ότι γνωρίζει ακριβώς τον αριθμό των στρατευμάτων αυτών.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 369, απόρρ., 12 Μαρτίου 1941. F.O.371/29814/R2431.

18/3/1941 490

Στην Κρήτη έχουν μεταφερθεί 11.000 Ιταλοί αιχμάλωτοι και αναμένονται επιπλέον 6.000.

Ανώτατος Στρατιωτικός Διοικητής Μέσης Ανατολής προς W.O.
Τηλ. Α2, απόρρ., 18 Μαρτίου 1941. F.O.371/29818/R2765.

21/3/1941 491

Τα ελληνικά στρατεύματα βρίσκονται έξω από το Τεπελένι.

F.O. προς Churchill.
Αριθ. 33, 25 Μαρτίου 1941. F.O.371/29818/R3009.

23/3/1941 492

Η R.A.F. πραγματοποίησε 54 εξόδους αεροσκαφών στο αλβανικό μέτωπο, προκαλώντας καταστροφές σε αρκετά ιταλικά αεροπλάνα, κατά τη διάρκεια αερομαχιών, αλλά και στο έδαφος.

Churchill προς Palairet.
Τηλ. 40, 31 Μαρτίου 1941. F.O.371/29815/R3381.

24/3/1941 493

Το F.O. θεωρεί ότι μήνυμα του Βρετανού Βασιλιά προς τον Γεώργιο Β΄ επί τη ευκαιρία της εθνικής επετείου της 25ης Μαρτίου θα έχει επωφελή αποτελέσματα.

F.O.
Minute (E. R. Warner), 24 Μαρτίου 1941. F.O.371/29814/3049.

24/3/1941 494

Το F.O. τηλεγραφεί στον Halifax, Πρεσβευτή της Βρετανίας στην Ουάσιγκτων, ότι, αν και ισχύει η απόφαση να μη δημοσιοποιηθεί η άφιξη των βρετανικών στρατευμάτων στην Ελλάδα, εξουσιοδοτήθηκαν οι Βρετανοί διπλωματικοί αντιπρόσωποι σε μία - δύο χώρες να αφήσουν να διαρρεύσει η είδηση επιλεκτικά.

F.O. προς Lord E. Halifax (Πρεσβευτή Βρετανίας στην Ουάσιγκτων).
Τηλ. 1623, απόρρ., 24 Μαρτίου 1941. F.O.371/29814/R3015.

29/3/1941 495

Τα ιταλικά στρατεύματα στην Αλβανία ξεπερνούν τους 400.000 άνδρες, συμφωνα με πληροφορίες του Eden.

Knatchbull-Hugessen προς Αθήνα.
Τηλ. 176, άκρως απόρρ., immediate, 29 Μαρτίου 1941. F.O.371/29818/R3237.

29/3/1941 496

Σύμφωνα με πληροφορίες του Eden, ο Mussolini σχεδιάζει να επισκεφθεί ξανά την Αλβανία και να πραγματοποιήσει νέα επίθεση, ελπίζοντας σε κάποια επιτυχία, πριν εκδηλωθούν οι γερμανικές πιέσεις προς την Ελλάδα.

Knatchbull-Hugessen προς Αθήνα.
Τηλ. 176, άκρως απόρρ., immediate, 29 Μαρτίου 1941. F.O.371/29818/R3237.

31/3/1941 497

Ο προϋπολογισμός του οικονομικού έτους 1940 - 1941 προβλέπει έξοδα ύψους 23.800.000 στερλινών, που επιμερίζονται ως εξής: 5.300.000 στερλίνες για την καταβολή μισθών, 2.500.000 για την καταβολή συντάξεων, 8.700.000 για διοικητικά έξοδα, 7.300.000 για έξοδα των ενόπλων δυνάμεων, εκτός των μισθών. Τα έσοδα ανέρχονται σε 28.400.000 στερλίνες.

Sir R. W. Leeper (Πρεσβευτής Βρετανίας στην ελληνική Κυβέρνηση) προς F.O.
Τηλ. 4 Saving, 9 Νοεμ. 1944. F.O.371/43725/R18796.

31/3/1941 498

Οι συνθήκες διεξαγωγής του πολέμου στο μέτωπο της Αλβανίας είναι εξαιρετικά σκληρές για τον ηρωϊκό ελληνικό Στρατό, ο οποίος επιπλέον αντιμετωπίζει φρικτές δυσκολίες στη φροντίδα των τραυματιών.

G. Cedershild (Αθήνα) προς Presse Stockrid (Στοκχόλμη).
Τηλ. G6110, εμπιστ. άνευ ημερ. F.O.371/29818/R3484.

2/4/1941 499

Ο Palairet διαβιβάζει στον Churchill επείγον αίτημα του Γεωργίου Β΄ και της ελληνικής Κυβέρνησης για παροχή βοήθειας σε πολεμικό υλικό. Παρατίθεται αναλυτικός κατάλογος των αναγκών.

Palairet προς Churchill.
Τηλ. 610, immediate, απόρρ., προσωπικό, 2 Απρ. 1941. F.O.371/29815/R3408.

6/4/1941 500

Η ακριβής δύναμη των βρετανικών στρατευμάτων στην Ελλάδα αυτή τη στιγμή είναι: 2 μεραρχίες πεζικού, 1 ταξιαρχία, 4 συντάγματα πυροβολικού, 16 βαρέα και 72 ελαφρά αντιαεροπορικά όπλα.

Lampson προς Πρεσβεία Βρετανίας στο Βελιγράδι.
Τηλ. 172, άκρως απόρρ., important, 6 Απρ. 1941. F.O.371/29815/R3575.

7/4/1941 501

Ενθουσιώδεις λαϊκές εκδηλώσεις υπέρ της Βρετανίας και των Βρετανών στρατιωτών λαμβάνουν χώρα στην Αθήνα.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 649, en clair, 7 Απρ. 1941. F.O.371/29815/R3668.

7/4/1941 502

Ο Palairet αναφέρει στον Ανώτατο Στρατιωτικό Διοικητή της Μεσογείου ότι δεν υπάρχουν τα μέσα για την εξουδετέρωση των ναρκών που ερρίφθησαν από τη γερμανική αεροπορία την προηγούμενη νύχτα και ο Πρωθυπουργός Κορυζής ζητεί βοήθεια.

Palairet προς Ανώτατο Στρατιωτικό Διοικητή Μεσογείου.
Τηλ. άνευ αριθ., most immediate, 7 Απρ. 1941. F.O.371/29815/R3605.

11/4/1941 503

Το σύνολο της βρετανικής αεροπορικής δύναμης στην Ελλάδα είναι 150 σκάφη, ενώ υπολογίζεται ότι οι Γερμανοί έχουν διαθέσει στα Βαλκάνια και τη Σικελία 864 και 228 αεροσκάφη αντίστοιχα, το 25% της συνολικής γερμανικής αεροπορικής δύναμης.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 690, απόρρ., 11 Απρ. 1941. F.O.371/29815/R3770.

18/4/1941 504

Ο Στρατηγός Sir H. M. Wilson [Διοικητής της Στρατιωτικής Αποστολής της Βρετανίας στην Ελλάδα] έφτασε το πρωί στην Αθήνα από τη Θήβα και συναντήθηκε με τον Γεώργιο Β΄, τον Παπάγο, ανώτατους Βρετανούς αξιωματούχους και τον Palairet. Συμφωνήθηκε προσωρινά να υποχωρήσουν οι βρετανικές δυνάμεις στις Θερμοπύλες.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 745, άκρως απόρρ., most immediate, 18 Απρ. 1941. F.O.371/29819/R4117.

18/4/1941 505

Ο Κορυζής αυτοκτονεί το απόγευμα. Προηγουμένως είχε ανακοίνωσε στον Γεώργιο Β΄ ότι αισθάνεται πως απέτυχε στην αποστολή που του είχε ανατεθεί.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 747, άκρως απόρρ., most immediate, 18 Απρ. 1941. F.O.371/29819/R4119.

21/4/1941 506

Ο Wilson έχει εγκατασταθεί στην Αθήνα.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 776, immediate, 21 Απρ. 1941. F.O.371/29819/R4237.

21/4/1941 507

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι η ελληνική Κυβέρνηση θεωρεί μάταιο πλέον να θυσιάζονται οι βρετανικές δυνάμεις πολεμώντας στην Ελλάδα. Πιστεύει ότι η έγκαιρη υποχώρηση τους έχει γίνει αναγκαία, λόγω των συνθηκών του πολέμου, και θα είναι επωφελής για τον κοινό αγώνα.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 777, άκρως απόρρ., immediate, 21 Απρ. 1941. F.O.371/29819/R4238.

21/4/1941 508

Ο Palairet θεωρεί ορθή την απόφαση του Γεωργίου Β΄ να αναθέσει την πρωθυπουργία στον Τσουδερό και πιστεύει ότι ο τελευταίος θα χειρισθεί την παρούσα δύσκολη κατάσταση με αποφασιστικότητα και σύνεση. Εξάλλου, ο Τσουδερός εμπνέει μεγάλη εμπιστοσύνη και στους στρατηγούς Wavell και Wilson.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 781, 21 Απρ. 1941. F.O.371/29840/R4290.

21/4/1941 509

Ο Palairet αναφέρει ότι ελήφθη τηλεγράφημα από τον Στρατηγό Πιτσίκα, Διοικητή του Στρατού "στη νότια Αλβανία" [Τμήματος Στρατιάς Ηπείρου]. Ο Πιτσίκας αναφέρει ότι έστειλε απεσταλμένους του να πληροφορηθούν τους γερμανικούς όρους συνθηκολόγησης, μετά από έντονες πιέσεις των υφισταμένων του διοικητών και λόγω της κατάστασης του στρατεύματος. Δεν διευκρινίζεται αν ο Πιτσίκας ενεργεί μεμονωμένα ή ζητεί γενική συνθηκολόγηση.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 782, most immediate, 21 Απρ. 1941. F.O.371/29819/R4239.

23/4/1941 510

Ο Γεώργιος Β΄, ο Τσουδερός και ο Palairet αναχωρούν για την Κρήτη για να συνεχίσουν τον αγώνα.

Αντιστράτηγος Sir H. M. Wilson (Διοικητής Στρατιωτ. Αποστολής Βρετανίας στην Ελλάδα) προς Στρατηγό Sir A. P. Wavell (Ανώτατο Στρατιωτικό Διοικητή Μέσης Ανατολής). Τηλ. 0.143, άκρως απόρρ., άκρως επείγον, προσωπ., 23 Απρ. 1941. F.O.371/29820/R4615.

23/4/1941 511

Το Γενικό Επιτελείο Ναυτικού (Γ.Ε.Ν.) ζητεί να τεθούν όλα τα ελληνικά πολε-

μικά πλοία υπό τις διαταγές του Ναυάρχου Cunningham για να συνεχίσουν τον αγώνα.

Ναυτικός Ακόλουθος Πρεσβείας Βρετανίας στην ελληνική Κυβέρνηση προς Ναύαρχο Sir A. Cunningham (Ανώτατο Διοικητή Στόλου Ανατολικής Μεσογείου).
Τηλ. 1101, απόρρ., important, 23 Απρ. 1941. F.O.371/29820/R4619.

23/4/1941 512

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο Αντιπρόεδρος του Υπουργικού Συμβουλίου Υποναύαρχος Α. Σακελλαρίου, δεσμεύθηκε προσωπικά στον Wilson, πως δεν θα δημοσιοποιηθεί, χωρίς την έγκριση του τελευταίου, η αναχώρηση του Γεωργίου Β΄ και της ελληνικής Κυβέρνησης για την Κρήτη, ούτε και η απόφαση για την αποχώρηση των βρετανικών δυνάμεων από την ηπειρωτική χώρα.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 799, special, immediate, 23 Απρ. 1941. F.O.371/29820/R4345.

23/4/1941 513

Ο Palairet τηλεγραφεί από την Κρήτη ότι ο Γεώργιος Β΄, ο Διάδοχος και ο Τσουδερός έφθασαν το πρωί στον κόλπο της Σούδας.

Palairet προς F.O.
Τηλ. άνευ αριθ., 23 Απρ. 1941. F.O.371/29884/R4521.

24/4/1941 514

Ο Cunningham παρακαλεί τον Βρετανό Ναυτικό Ακόλουθο να πληροφορήσει το ελληνικό Γ.Ε.Ν. ότι αποδέχεται με μεγάλη ικανοποίηση την προσφορά του να τεθούν τα ελληνικά πολεμικά πλοία υπό τις διαταγές του.

Ναύαρχος Sir A. Cunningham (Ανώτατος Διοικητής Στόλου Ανατολικής Μεσογείου) προς Ναυτικό Ακόλουθο Πρεσβείας Βρετανίας στην ελληνική Κυβέρνηση.
Τηλ. 2158, απόρρ., important, 24 Απρ. 1941. F.O.371/29820/R4619.

25/4/1941 515

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι οι Γερμανοί έχουν καταλάβει τη Σαμοθράκη και τη Λήμνο.

Palairet (Χανιά) προς F.O.
Τηλ. 1, most immediate, 25 Απρ. 1941. F.O.371/29815/R4427.

25/4/1941 516

Ο Lampson τηλεγραφεί στο F.O. ότι ελπίζει να δημοσιευθεί στο Κάιρο το ανακοινωθέν της αποχώρησης των Βρετανών [από την Ελλάδα], μόλις το γεγονός γίνει γνωστό, για να καταπολεμηθεί η προπαγάνδα του Άξονα ότι οι Βρετανοί εγκατέλειψαν τους Έλληνες. Είναι απολύτως απαραίτητο να εμποδισθεί η επέκταση της προπαγάνδας αυτής στην Αίγυπτο, όπου η μεγάλη ελληνική παροικία θα μπορούσε να αποδειχθεί γόνιμο έδαφος.

Lampson προς F.O.
Τηλ. 1097, 25 Απρ. 1941. F.O.371/29889/R4491.

26/4/1941 517

Ο Σιμόπουλος πληροφορεί με εντολή της κυβέρνησής του τον Eden ότι η έδρα της ελληνικής βασιλικής Κυβέρνησης έχει μεταφερθεί στα Χανιά της Κρήτης.

Χ. Σιμόπουλος (Πρεσβευτής ελληνικής Κυβέρνησης στο Λονδίνο) προς Eden.
Αριθ. 3063/ST/41, 26 Απρ. 1941. F.O.371/29884/R4585.

26/4/1941 518

Ο Μητροπολίτης Ιωαννίνων δεν δέχθηκε, όπως υποστηρίζει ο ίδιος, την πρόταση του Τσολάκογλου και του Δεμέστιχα να συμμετάσχει στην κυβέρνηση που θα όριζε το γερμανικό Γενικό Επιτελείο, παρά το γεγονός ότι υπήρξε ένας από τους συντάκτες του πρώτου κειμένου προς τους Γερμανούς για τη συνθηκολόγηση, μαζί με τους Τσολάκογλου, Μπάκο και Δεμέστιχα. Ο Τσολάκογλου εμφανίσθηκε τελικά μόνος να ζητεί συνθηκολόγηση και αναγκάσθηκε να υπογράψει δεχόμενος και τους όρους των Ιταλών, γεγονός που επέφερε χάος με την κατάρρευση του μετώπου της Αλβανίας.

E. K. Waterhouse (Πρεσβεία Βρετανίας στην ελλ. Κυβέρνηση) προς D. S. Laskey (F.O.).
Αριθ. 5, 24 Ιαν. 1944. F.O.371/43677/R1861.

27/4/1941 519

Η Joint Intelligence sub-Committee του βρετανικού Πολεμικού Υπουργικού Συμβουλίου εκτιμά ότι αναμένεται άμεση εκδήλωση γερμανικής επίθεσης στην Κρήτη. Θα πραγματοποιηθούν συνδυασμένες και ταυτόχρονες αεροπορικές και ναυτικές επιχειρήσεις, για την επίτευξη του μεγαλύτερου δυνατού αιφνιδιασμού. Η έκταση της ναυτικής επιχείρισης θα εξαρτηθεί από την ικανότητα των Γερμανών να αποφύγουν σύγκρουση με το βρετανικό Ναυτικό.

Πολεμικό Υπουργικό Συμβούλιο Βρετανίας, Joint Intelligence sub-Committee. Αριθ. J.I.C. (41) 181, απόρρ., 27 Απρ. 1941. F.O. 371/29820/R4762.

27/4/1941 520

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο Τσουδερός δεν έχει αντίρρηση να δημοσιευθεί το ανακοινωθέν για την αποχώρηση του βρετανικού εκστρατευτικού σώματος. Ο Τσουδερός τονίζει ότι πραγματικός λόγος της αποχώρησης είναι το κοινό συμφέρον και όχι, όπως υποστηρίζει ο Παπάγος, η αποφυγή της καταστροφής της Ελλάδας. Ο Τσουδερός εμπιστεύθηκε στον Palairet ότι ο Παπάγος είχε τελευταία χάσει εντελώς την ψυχραιμία του και επηρεαζόταν από ύποπτα στοιχεία του Γ.Ε.Σ. Ο Palairet τονίζει ότι η βρετανική Κυβέρνηση πρέπει να αποφασίσει αν στο σχετικό ανακοινωθέν θα τεθεί έμφαση στην πολεμική κόπωση του ελληνικού Στρατού εξαιτίας των συνεχών βομβαρδισμών, ή σε δραστηριότητες πέμπτης φάλαγγας στο ελληνικό Υπουργείο Στρατιωτικών, το Γ.Ε.Σ. και το Στρατό. Υπογραμμίζει ότι γνωρίζει πως πολλοί Έλληνες πιστεύουν ότι τόσο οι ίδιοι όσο και οι Βρετανοί προδόθηκαν εκ των έσω στην Ελλάδα.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 6, most immediate, 27 Απρ. 1941. F.O.371/29899/R4498.

27/4/1941 521

Ο Palairet τηλεγραφεί στον Πτέραρχο Sir A. Longmore, Βρετανό Ανώτατο Διοικητή των Αεροπορικών Δυνάμεων Μέσης Ανατολής ότι 850 περίπου σμηνίτες και αξιωματικοί της ελληνικής Αεροπορίας βρίσκονται στην Κρήτη και επιθυμούν να μεταφερθούν σε κατάλληλα κέντρα εκπαίδευσης, καθώς το νησί είναι εντελώς ακατάλληλο για την εκπαίδευσή τους. Ο Palairet τονίζει ότι, αν οι άνδρες παραμείνουν στην Κρήτη χωρίς απασχόληση, θα επηρεασθούν από την προπαγάνδα ορισμένων φιλο-γερμανών αξιωματικών τους.

Lampson προς F.O.
Τηλ. άνευ αριθ., special, 27 Απρ. 1941. F.O.371/29890/R4606.

29/4/1941 522

Ο Eden πληροφορεί τον Churchill ότι το βρετανικό Υπουργείο Πληροφοριών επιθυμεί να δοθεί άμεση δημοσιότητα στην ελληνική διακοίνωση της 21ης Απριλίου, με την οποία προτείνεται το βρετανικό εκστρατευτικό σώμα να εκκενώσει την Ελλάδα, καθώς η γερμανική προπαγάνδα εκμεταλλεύεται τα μέγιστα την κίνηση αυτή και την παρουσιάζει ως άλλη μία εγκατάλειψη φίλων και συμμάχων.

Ο Eden προτείνει να δημοσιοποιηθεί το γεγονός με τη μορφή ερώτησης στο Κοινοβούλιο, στην οποία και θα απαντήσει ο ίδιος. Ο Churchill συμφωνεί.

Eden προς Churchill.
Minute, 29 Απρ. 1941. F.O.371/29820/R4796.

29/4/1941 523

Η ελληνική Κυβέρνηση ζητεί να συνεχίσει ο ελληνικός Πολεμικός Στόλος τη δράση του υπό τις διαταγές του Αρχηγού του Βρετανικού Στόλου Μεσογείου. Παρέχει πλήρη δικαιοδοσία στον Έλληνα Αρχηγό Στόλου να ρυθμίσει με τον Βρετανό ομόλογό του όλες τις επιμέρους λεπτομέρειες. Ο Έλληνας Αρχηγός θα αναφέρεται στην κυβέρνησή του στις περιπτώσεις που το επιθυμεί. Η Κυβέρνηση προτείνει την εφαρμογή της σχέσης αυτής από 1ης Μαΐου. Τα οικονομικά θέματα θα εξετασθούν αργότερα από τις δύο κυβερνήσεις.

Ναυτικός Ακόλουθος (Πρεσβείας Βρετανίας στην ελληνική Κυβέρνηση) προς Cunningham.
Τηλ. 1930, άκρως απόρρ., important, 29 Απρ. 1941. F.O.371/29820/R4619.

29/4/1941 524

Ο Palairet πληροφορεί το F.O. ότι όλα τα αποθέματα χρυσού της Ελλάδας έχουν μεταφερθεί την Κρήτη.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 9, special, 29 Απρ. 1941. F.O.371/29820/R4689.

29/4/1941 525

Το F.O. ζητεί με τηλεγράφημά του από τον Palairet να εξετάσει από κοινού με τον Γεώργιο Β΄ και τον Τσουδερό το ενδεχόμενο εσπευσμένης αναχώρησής τους από την Κρήτη, σε περίπτωση που θα ενδέχεται να εκδηλωθεί πρόωρη γερμανική επίθεση. Επίσης να τους παρακινήσει να συμφωνήσουν με τα μέτρα που ήδη λαμβάνονται για τη μετάβασή τους στην Παλαιστίνη.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 914, απόρρ., επείγον, 29 Απρ. 1941. F.O.371/29820/R4762.

29/4/1941 526

Ο Longmore, απαντώντας στο από 27 Απριλίου άνευ αριθμού τηλεγράφημα του Palairet, πληροφορεί το Γενικό Επιτελείο της R.A.F. στην Κρήτη ότι λαμβάνονται μέτρα για την εγκατάσταση στη Γάζα του προσωπικού της ελληνικής

Αεροπορίας που βρίσκεται στο νησί. Η κατ' αρχήν μεταφορά των Ελλήνων από την Κρήτη στην Αίγυπτο θα πρέπει να γίνει μετά την αναχώρηση του προσωπικού της R.A.F. από την Ελλάδα.

Γενικό Επιτελείο R.A.F. Μέσης Ανατολής προς Γενικό Επιτελείο R.A.F. (Κρήτη).
Τηλ. Α489, απόρρ., important, 29 Απρ. 1941. F.O.371/29890/R4622.

30/4/1941 527

Ο Eden καλείται, εκ μέρους της Βουλής των Κοινοτήτων και του βρετανικού έθνους, να εκφράσει στον Τσουδερό την βαθιά τους ευγνωμοσύνη για την υπέροχη ανδρεία και αντοχή που έδειξε ο ελληνικός Στρατός και για την αφοσίωσή του ως συμμάχου. Ο Palairet εντέλλεται να μεταβιβάσει αμέσως το μήνυμα αυτό στον Τσουδερό.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 917, immediate, 30 Απρ. 1941. F.O.371/29820/R4796.

30/4/1941 528

Ο Palairet τηλεγραφεί στους Ανώτατους Στρατιωτικούς Διοικητές Μέσης Ανατολής ότι η ελληνική Κυβερνηση πιστεύει πως οι αμυντικές προετοιμασίες στην Κρήτη δεν είναι ακόμη ικανοποιητικές. Ο Τσουδερός προτείνει τη λήψη συγκεκριμένων μέτρων, καθώς και την αναδιοργάνωση και τον εξοπλισμό των βρετανικών και ελληνικών δυνάμεων υπό βρετανική διοίκηση. Ζητεί επίσης τη στενή συνεργασία βρετανικών και ελληνικών αρχών για να τηρηθεί η τάξη και να εξασφαλισθεί ο έλεγχος επί των όπλων.

Palairet προς Ανώτατους Στρατιωτικούς Διοικητές Μέσης Ανατολής.
Τηλ. άνευ αριθ., special, 30 Απρ. 1941. F.O.371/29820/R4728.

1/5/1941 - 1945 529

Η βουλγαρική Αγροτική Τράπεζα συλλέγει για λογαριασμό της, κατά τη διάρκεια της βουλγαρικής Κατοχής, διάφορα χρέη αγροτών προς την ελληνική Αγροτική Τράπεζα, στην ανατολική Μακεδονία και τη Θράκη, συνολικού ύψους 1.483.440 χρυσών λιρών. Δεν χρησιμοποιεί, ωστόσο, την επίσημη ισοτιμία που ισχύει, σύμφωνα με την οποία 155 δρχ. αντιστοιχούν με 1 λέβα, αλλά υπολογίζει 1 δραχμή για κάθε λέβα. Επιπλέον εισπράττει προς 100% τις δόσεις δανείων που είχαν χορηγηθεί προπολεμικά, αν και είχαν μειωθεί στο μισό με νόμο του 1937. Τέλος προχωρεί σε κατάσχεση των καταθέσεων που είχαν γίνει στην Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος, ύψους 104.000.000 δρχ. προπολεμικά, όσων καταθετών αναγκάζονται να εγκαταλείψουν τις εστίες τους.

Α. Αγνίδης (Πρεσβευτής ελληνικής Κυβέρνησης στο Λονδίνο) προς Sir A. Cadogan (Μόνιμο Υφυπουργό Εξωτερικών Βρετανίας).
Αριθ. 8770/ST/44, 19 Δεκ. 1944. F.O.371/43726/R21769.

2/5/1941 530

Ο Palairet πληροφορεί το F.O. ότι ο Γεώργιος Β΄ αντιτίθεται έντονα σε πιθανή εγκατάστασή του στα Ιεροσόλυμα, γεγονός που θα καθιστούσε αναπόφευκτη την περιπλοκή του στις διενέξεις την ελληνικής Εκκλησίας. Προτιμά την Αίγυπτο, αλλά ο Palairet του τόνισε ότι είναι βέβαιο πως η αιγυπτιακή Κυβέρνηση δεν πρόκειται να συγκατατεθεί. Ο Palairet προτείνει την Κένυα, χώρα που φαίνεται ότι αποδέχονται ο Γεώργιος Β΄ και ο Τσουδερός.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 23, απόρρ., 2 Μαΐου 1941. F.O.371/29820/R4787.

2/5/1941 531

Ο Cunningham τηλεγραφεί στο βρετανικό Ναυαρχείο ότι ο Σακελλαρίου του προτείνει να σταλεί το μεγαλύτερο μέρος του ελληνικού Στόλου για επισκευές στην Ινδία. Η πραγματική αιτία της μετακίνησης είναι το χαμηλό ηθικό των πληρωμάτων και η έλλειψη επιθυμίας να πολεμήσουν μετά την απώλεια της Ελλάδας και της Κρήτης. Ο Cunningham φοβάται ότι τα πλοία αυτά δεν θα έχουν μεγάλη στρατιωτική αξία για τη Μεσόγειο και ότι θα υπάρχει πάντα η ανησυχία μήπως διαφύγουν στην Ελλάδα, ενώ θα βρίσκονται σε υπηρεσία. Πιθανόν να είναι περισσότερο χρήσιμα, αν υπηρετήσουν μακριά από την Ελλάδα. Αντιμετωπίζει, ωστόσο, με μεγάλη απροθυμία το ενδεχόμενο να καταλάβουν πολύτιμο χώρο στα ναυπηγεία, εκτός και αν αργότερα χρησιμοποιηθούν με επιτυχία. Θα πρότεινε να επιτραπεί στα πληρώματα των πλοίων να επιστρέψουν στην Ελλάδα, εφόσον το επιθυμεί η πλειοψηφία τους, και να αναλάβουν οι Βρετανοί τα πλοία αυτά. Κατανοεί όμως ότι, προς το παρόν, δεν μπορεί να το αναφέρει στον Σακελλαρίου.

Cunningham προς Βρετανικό Ναυαρχείο.
Τηλ. 2358C, άκρως απόρρ., 2 Μαΐου 1941. F.O.371/29904/R6184.

2/5/1941 532

Η Κυβέρνηση στην Κρήτη καθαιρεί τους Υποστρατήγους Ι. Τέτση, Ν. Μάρκου και Χ. Κατσιμήτρο, διότι δέχθηκαν να μετατραπούν σε εκτελεστικά όργανα των κατακτητών εις βάρος του αγωνιζόμενου έθνους και διότι διέταξαν τους αξιωματικούς τους να πράξουν το ίδιο.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 40, en clair, 5 Μαΐου 1941. F.O.371/29821/R4955.

3/5/1941 533

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο Τσουδερός του πρότεινε να δοθεί η Κύπρος στον Γεώργιο Β΄ ως "προσωπικό δώρο" για να αναθαρρήσουν οι Ελληνες. Κατά τη διάρκεια του πολέμου ο Γεώργιος Β΄ θα κυβερνήσει την Κύπρο μέσω των βρετανικών αρχών που ήδη υφίστανται εκεί, ενώ μετά τον πόλεμο τη διακυβέρνηση θα αναλάβουν ελληνικές αρχές. Με τον τρόπο αυτό, αν ο Γεώργιος Β΄ πρέπει να εγκαταλείψει την Κρήτη, θα μπορούσε να μεταφερθεί σε περιοχή υπό την κυριαρχία του. Ο Palairet τόνισε στον Γεώργιο Β΄ και τον Τσουδερό ότι η πρόταση δεν του φαίνεται ρεαλιστική, άλλωστε οι βρετανικές αρχές έχουν καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η Κύπρος δεν θα είναι περισσότερο ασφαλής από την Κρήτη, και προτιμά να μη μεταβιβάσει την πρόταση στη βρετανική Κυβέρνηση. Ο Γεώργιος Β΄ συμφώνησε με τον Palairet ως προς το ανεφάρμοστο την πρότασης, ο Τσουδερός, ωστόσο, τον παρακάλεσε να την μεταβιβάσει ως προσωπική πρόταση του ιδίου.

Palairet προς F.O.
Τηλ.. 25 απόρρ., 3 Μαΐου 1941. F.O.371/29884/R4843.

4/5/1941 534

Ο Churchill αναφέρεται στο από 29 Απριλίου τηλεγράφημα του F.O. 914, σχετικά με την προετοιμασία της αναχώρησης του Γεωργίου Β΄ και του Τσουδερού από την Κρήτη. Εκφράζει την ανησυχία του στον Eden για το γεγονός ότι προβλέπεται ήδη το ενδεχόμενο αυτό και τονίζει ότι δεν πρέπει να δημιουργηθεί η εντύπωση πως η Βρετανία δεν προτίθεται να πολεμήσει με πείσμα για την Κρήτη.

Churchill προς Eden.
Prime Minister's Personal Minute M 506/1, 4 Μαΐου 1941. F.O.371/29820/R4762.

4/5/1941 535

Ο Knatchbull-Hugessen τηλεγραφεί στο F.O. ότι γερμανικά στρατεύματα αποβιβάζονται στη Μυτιλήνη.

Knatchbull-Hugessen προς F.O.
Τηλ.. 1066, special, most immediate, 4 Μαΐου 1941. F.O.371/29820/R4838.

4/5/1941 536

Η Χίος καταλαμβάνεται από τους Γερμανούς.

Knatchbull-Hugessen προς F.O.
Τηλ. 1082, special, immediate, 5 Μαΐου 1941. F.O.371/29884/R4890.

4/5/1941 537

Ο Palairet πληροφορεί το F.O. ότι ο Γεώργιος Β΄ και η ελληνική Κυβέρνηση έχουν αποφασίσει να παραμείνουν στην Κρήτη μέχρι την τελευταία στιγμή. Έχουν τη βεβαιότητα ότι η αναχώρησή τους, πριν εμφανισθεί ο κίνδυνος, θα έχει καταστρεπτική επίπτωση τόσο στον πληθυσμό της Κρήτης, όσο και στον ίδιο τον Γεώργιο Β΄ και την κυβέρνησή του στο μέλλον. Ο Palairet αναφέρει ότι ανησυχεί ιδιαίτερα για τις εντελώς ανεπαρκείς αεροπορικές δυνάμεις που βρίσκονται στην Κρήτη.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 29, special, immediate, 4 Μαΐου 1941. F.O.371/29884/R4845.

5/5/1941 538

Το βρετανικό Ναυαρχείο τηλεγραφεί στον Cunningham, απαντώντας στο από 2 Μαΐου τηλεγράφημά του 2358C. Τον πληροφορεί ότι δήλωσε στις 4 Μαΐου στον Σιμόπουλο πως δεν είναι πρόσφορο να επισκευασθεί στην Ινδία το τμήμα του Στόλου που πρότεινε ο Σακελλαρίου. Το Ναυαρχείο αντιπροτείνει: α) τα έξι αντιτορπιλικά να σταλούν, αφού επισκευασθούν, στην Αφρική, στο Freetown και να υπηρετήσουν ως συνοδά στις νηοπομπές του Ατλαντικού, β) ο "Αβέρωφ" και ο "Ήφαιστος" να σταλούν επίσης στο Freetown, γ) το υποβρύχιο, αφού επισκευασθεί, να συνοδεύει νηοπομπές με βάση το Γιβραλτάρ. Καλείται ο Cunningham να συζητήσει τα παραπάνω με τον Σακελλαρίου και, εάν ο τελευταίος συμφωνεί, το θέμα του τόπου επισκευής των πλοίων θα αντιμετωπισθεί αμέσως. Ερωτάται ο Cunningham τι προτίθεται να κάνει τα υπόλοιπα πλοία του ελληνικού Στόλου, δηλαδή τις 3 τορπιλακάτους, τα 4 υποβρύχια και το 1 συνοδό πλοίο.

Βρετανικό Ναυαρχείο (Admiralty) προς Cunningham.
Τηλ. 1943B, άκρως απόρρ., 5 Μαΐου 1941. F.O.371/29904/R6184.

5/5/1941 539

Ο Halifax τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο Αμερικανικός Ερυθρός Σταυρός ζητεί να πληροφορηθεί επειγόντως πώς επιθυμεί η βρετανική Κυβέρνηση να διατεθούν

τα ιατρικά εφόδια που του είχαν ζητηθεί από την Ελλάδα, πριν από την κατάληψή της από τις δυνάμεις του Άξονα.

Lord E. Halifax (Πρεσβευτής Βρετανίας στην Ουάσιγκτων) προς F.O.
Τηλ. 1988, 5 Μαΐου 1941. F.O.371/29831/R4911.

5/5/1941 540

Ο Palairet τηλεγραφεί στον Lampson ότι ο Τσουδερός δίνει οδηγίες στον Έλληνα Πρεσβευτή στο Κάιρο να προσεγγίσει την αιγυπτιακή Κυβέρνηση, σχετικά με το σχηματισμό μιας οργάνωσης μεταξύ των Ελλήνων της Αιγύπτου, που θα συμβάλει στη μεγιστοποίηση της πολεμικής προσπάθειας. Ο Τσουδερός θα ήταν ευγνώμων, εάν είχε τη βοήθεια και συνεργασία των βρετανικών αρχών και πιστεύει ότι η αιγυπτιακή Κυβέρνηση δεν θα προβάλει αντιρρήσεις. Τα μέλη της οργάνωσης αυτής θα παίρνουν εντολές κατευθείαν από τον Τσουδερό.

Palairet (Χανιά) προς Lampson.
Τηλ. 8, special, 5 Μαΐου 1941. F.O.371/29882/R4991.

5/5/1941 541

Ο Palairet πληροφορεί το F.O., αναφερόμενος στο σημερινό του τηλεγράφημα 8 προς τον Lampson, ότι ο Τσουδερός θα ήταν ευγνώμων, αν ο Βρετανός Πρεσβευτής στην Ουάσιγκτων συνεργαζόταν με τον Έλληνα ομόλογό του για την ίδρυση ελληνικής οργάνωσης στις Η.Π.Α., όμοιας με εκείνη της Αιγύπτου.

Palairet (Χανιά) προς F.O.
Τηλ. 27, special, 5 Μαΐου 1941. F.O.371/29882/R4992.

5/5/1941 542

Ο Palairet τηλεγραφεί στους Ανώτατους Στρατιωτικούς Διοικητές Μέσης Ανατολής ότι οι 15.000 Ιταλοί αιχμάλωτοι στην Κρήτη φέρνουν σε δύσκολη θέση την ελληνική Κυβέρνηση, λόγω ζητημάτων ασφαλείας και διατροφής. Είναι, εξάλλου, πιθανό να αποδειχθούν πολύ χρήσιμοι στη γερμανική προπαγάνδα, αν προκύψει θέμα διαπραγματεύσεων για την ανταλλαγή τους με αιχμαλώτους που θα συλληφθούν στην Κρήτη. Ο Τσουδερός ζητεί από τις βρετανικές αρχές την απομάκρυνση των Ιταλών αυτών το ταχύτερο δυνατό. Ο Palairet συμφωνεί απολύτως.

Palairet προς Ανώτατους Στρατιωτικούς Διοικητές Μέσης Ανατολής.
Τηλ. άνευ αριθ., 5 Μαΐου 1941. F.O.371/29821/R5020.

6/5/1941 543

Το πρακτορείο Reuters τηλεγραφεί από τα Χανιά ότι η ελληνική Κυβέρνηση ανακοίνωσε επίσημα πως έφθασαν στην Αλεξάνδρεια τα ακόλουθα πλοία του πολεμικού Ναυτικού: 7 από τα 10 αντιτορπιλικά, 2 από τα 13 τορπιλοβόλα και όλα τα υποβρύχια. Τα υπόλοιπα 3 αντιτορπιλικά, όλα τα βοηθητικά σκάφη του Στόλου, καθώς και τα 5 πλοία-νοσοκομεία βυθίσθηκαν.

Reuters.
6 Μαΐου 1941. F.O.371/29858/R5149.

6/5/1941 544

Το F.O. πληροφορεί τον Lampson ότι, με εντολή του, ο Palairet προτείνει στον Γεώργιο Β΄ και τον Τσουδερό να έλθουν στην Αγγλία, όταν αναχωρήσουν από την Κρήτη. Δεν είναι όμως επιθυμητό να έρθουν άλλα μέλη της βασιλικής οικογένειας, εκτός από τον Βασιλιά, παρά μόνο σε έσχατη ανάγκη.

F.O. προς Lampson.
Τηλ. 1424, απόρρ., 6 Μαΐου 1941. F.O.371/29884/R4842.

6/5/1941 545

Το F.O. πληροφορεί τον Halifax ότι προτιμά τα ιατρικά εφόδια του Αμερικανικού Ερυθρού Σταυρού που είχαν προορισμό την Ελλάδα, να σταλούν στη Μέση Ανατολή, απ' όπου θα διανεμηθούν καταλλήλως από τις βρετανικές αρχές.

F.O. προς Halifax.
Τηλ. 2437, 6 Μαΐου 1941. F.O.371/29831/R4911.

6/5/1941 546

Το F.O. τηλεγραφεί στον Palairet ότι εγκρίνει απολύτως την απάντησή του στον Γεώργιο Β΄ και τον Τσουδερό, σχετικά με την παραχώρηση της Κύπρου. Τονίζει ότι η παρούσα στιγμή, όταν ενδέχεται η Κύπρος να υποστεί επίθεση, είναι σε κάθε περίπτωση εντελώς ακατάλληλη για να αντιμετωπισθεί η πιθανότητα να δοθεί το νησί στην Ελλάδα.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 950, special, 6 Μαΐου 1941. F.O.371/29884/R4843.

7/5/1941 547

Ο Σιμόπουλος ζητεί από τον Eden να αναληφθεί κάποια πρωτοβουλία, αν θα

ήταν δυνατό, για να εμποδισθεί ο βομβαρδισμός από τον εχθρό των αρχαιολογικών χώρων της Κνωσσού και της Φαιστού.

F.O.
Minute (R. J. Bowker), 9 Μαΐου 1941. F.O.371/29901/R5518.

7/5/1941 548

Το F.O. πληροφορεί τον Palairet ότι κατανοεί πλήρως την επιθυμία του Γεωργίου Β΄ και της κυβέρνησής του να παραμείνουν την Κρήτη όσο το δυνατόν περισσότερο. Ο Στρατηγός Freyberg, Διοικητής των στρατιωτικών δυνάμεων στο νησί, είναι, ωστόσο, εκείνος που θα αποφασίσει για την αναχώρησή τους, όσο δεν θα είναι ακόμη υπερβολικά επικίνδυνη.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 958, special, 7 Μαΐου 1941. F.O.371/29884/R4845.

8/5/1941 549

Οι "Times" του Λονδίνου δημοσιεύουν ανταπόκριση του ειδικού απεσταλμένου τους στο Κάιρο με τίτλο "Το χρέος της Βρετανίας στους Έλληνες". Η ανταπόκριση αντιπαραθέτει την αγωνιστικότητα του ελληνικού λαού με τη διστακτικότητα που έδειξε η ελληνική Κυβέρνηση στη διεύθυνση του πολέμου. Επίσης τονίζεται η παρουσία αρκετών "quislings" στην Κυβέρνηση, καθώς και φιλο-γερμανών αξιωματούχων και αξιωματικών, η ηττοπαθής διάθεση των οποίων ήταν σε πλήρη αντίθεση με τη θέληση του ελληνικού λαού για τη συνέχιση του αγώνα. Επισημαίνεται ιδιαίτερα το υψηλό φρόνημα των Ελλήνων κατά την υποχώρηση των βρετανικών δυνάμεων και η βοήθεια που τους προσέφεραν κατά τη διάρκειά της παραμονής τους στη χώρα.

"The Times".
8 Μαΐου 1941. F.O.371/29821/R5099.

8/5/1941 550

Ο Lampson τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο Δ. Καψάλης, Έλληνας Πρεσβευτής στο Κάιρο, επανέλαβε προηγούμενη διαβεβαίωσή του ότι δεν επεκτείνει την προστασία του σε Έλληνες της Αιγύπτου που τηρούν αντι-βρετανική ή φιλο-γερμανική στάση. Υπάρχουν, είπε, μόνο λίγοι που επικρίνουν τη συνεχιζόμενη συνεργασία του Γεωργίου Β΄ και του Τσουδερού με τη βρετανική Κυβέρνηση. Ο Καψάλης δήλωσε ότι έλαβε τηλεγράφημα από τον Τσουδερό, με το οποίο τον προειδοποιεί για πιθανή προσπάθεια της Κυβέρνησης των δοσιλόγων στην

Αθήνα να παρεμποδίσουν τη λειτουργία της Πρεσβείας και των προξενείων της Ελλάδας στην Αίγυπτο.

Lampson προς F.O.
Τηλ. 1286, 8 Μαΐου 1941. F.O.371/29899/R5133.

8/5/1941 551

Ο Freyberg εισηγείται στον Wavell τη λήψη σειράς μέτρων για τον εφοδιασμό και την ενίσχυση της άμυνας της Κρήτης.

Υποστράτηγος Sir B. Freyberg (Διοικητής Συμμαχικών Δυνάμεων Κρήτης) προς Wavell.
Τηλ. MELPO/62674, απόρρ., 8 Μαΐου 1941. F.O.371/29831/R5228.

9/5/1941 552

Το F.O. τηλεγραφεί στον Lampson σχετικά με το άρθρο των "Times" της 8ης Μαΐου. Τονίζει ότι, αν και αληθεύει πως υπήρχαν ηττοπαθείς στην προηγούμενη ελληνική Κυβέρνηση, ένα τέτοιο άρθρο θα δυσφημήσει την παρούσα Κυβέρνηση, της οποίας η στάση είναι απολύτως ικανοποιητική, όπως, εξάλλου, και του Γεωργίου Β΄, ο οποίος πρέπει να θεωρείται μερικώς υπεύθυνος για τη σύνθεση της προηγούμενης Κυβέρνησης. Το γεγονός είναι εξαιρετικά ατυχές κατά την παρούσα στιγμή, όταν ο Γεώργιος Β΄ και η κυβέρνησή του χρειάζονται κάθε δυνατή υποστήριξη. Ο Σιμόπουλος διαμαρτυρήθηκε για το άρθρο αυτό. Ο Lampson καλείται να εκθέσει επειγόντως τις παραπάνω απόψεις στον ανταποκριτή των "Times" που συνέταξε το άρθρο. Το θέμα αντιμετωπίζεται συγχρόνως και με τους υπευθύνους της εφημερίδας στο Λονδίνο.

F.O. προς Lampson.
Τηλ. 1467, 9 Μαΐου 1941. F.O.371/29821/R5099.

9/5/1941 553

Ο Lampson τηλεγραφεί ότι, σύμφωνα με απόρρητη έκθεση από την Κωνσταντινούπολη, ανώτερο στέλεχος της ελληνικής Πρεσβείας στη Σόφια ανέφερε εμπιστευτικά ότι υπάρχει σοβαρός κίνδυνος οι ελληνικές πρεσβείες να ταχθούν με την Κυβέρνηση Αθηνών, επειδή δεν έχουν λάβει οδηγίες από την Κρήτη. Ο ίδιος διπλωμάτης αναμένει σύντομα σχετική διακήρυξη από την Αθήνα και συνιστά επιμόνως να αναλάβει πρωτοβουλία η ελληνική Κυβέρνηση και να καθησυχάσει το ελληνικό διπλωματικό προσωπικό για το μέλλον του.

Lampson προς Palairet.
Τηλ. 281, special, 9 Μαΐου 1941. F.O.371/29821/R5167.

10/5/1941 554

Ο Palairet πληροφορεί το F.O. ότι ο Freyberg συμβούλεψε τον Γεώργιο Β΄ να αναχωρήσει μαζί με την κυβέρνησή του από την Κρήτη κατά τις 14 Μαΐου και δήλωσε ότι αδυνατεί να εγγυηθεί την ασφάλεια του Γεωργίου Β΄ μετά την ημερομηνία αυτή. Ο Γεώργιος Β΄ και ο Τσουδερός επιμένουν ότι βασικό στοιχείο για να δικαιολογηθεί η αναχώρησή τους είναι η κήρυξη του στρατιωτικού νόμου, όχι όμως απαραίτητα και η εφαρμογή του, και τονίζουν ότι θα προτιμούσαν να αναχωρήσουν με υδροπλάνο.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 64, 65 άκρως απόρρ., άκρως επείγον, 10 Μαΐου 1941. F.O.371/29884/R5118.

10/5/1941 555

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο Γεώργιος Β΄ αποδέχθηκε κατ' αρχήν την πρόσκληση να γίνει δεκτός με τον Τσουδερό στην Αγγλία, εκφράζοντας τη χαρά και την ευγνωμοσύνη του. Ελπίζει, ωστόσο, ότι θα παραμείνει για μερικές εβδομάδες στην Αίγυπτο, για να εποπτεύει από εκεί τις εξελίξεις στην Κρήτη.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 66, special, immediate, 10 Μαΐου 1941. F.O.371/29884/R5129.

10/5/1941 556

Ο Palairet ζητεί από τον Lampson, μέσω του F.O., να ρωτήσει την αιγυπτιακή Κυβέρνηση, από κοινού με τον Έλληνα Πρεσβευτή στο Κάιρο, αν είναι δυνατό να παραμείνει ο Γεώργιος Β΄ στην Αίγυπτο μερικές εβδομάδες, σε περίπτωση που αναχωρήσει τελικώς από την Κρήτη. Ο Τσουδερός δεν μπορεί να επικοινωνήσει με τον Πρεσβευτή, ο οποίος όμως είναι προφανώς απαραίτητο να προσεγγίσει την αιγυπτιακή Κυβέρνηση.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 66, special, immediate, 10 Μαΐου 1941. F.O.371/29884/R5129.

10/5/1941 557

Το F.O. πληροφορεί τον Palairet ότι η μέχρι τώρα πολιτική του B.B.C. στην ελληνική του εκπομπή όσον αφορά τη νέα Κυβέρνηση Αθηνών, ήταν ότι τα μέλη της είναι ασήμαντες προσωπικότητες. Το Υπουργείο Πληροφοριών θα ήθελε να αρχίσει, μέσω του B.B.C., προσωπικές επιθέσεις εναντίον των μελών της κυβέρνησης αυτής. Το F.O. υποθέτει ότι δεν υπάρχει αντίρρηση και ζητεί να πληροφορηθεί οτιδήποτε θα είναι χρήσιμο σχετικά. Σημειώνει ότι θα ήταν ίσως κα-

λύτερο να αγνοηθεί εντελώς το δοσιλογικό σχήμα και να του στερηθεί η δημοσιότητα που θα ελάμβανε μέσω τυχόν επιθετικής πολιτικής.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 969, 10 Μαΐου 1941. F.O.371/29840/R4998.

11/5/1941 558

Ο Churchill δίνει εντολή στον Eden και στο Συμβούλιο C.O.S. (Chiefs of Staff Committee) να εξετάσουν και να του αναφέρουν κατά πόσον είναι αναγκαία ή όχι η αναχώρηση του Γεωργίου Β΄ και του Τσουδερού από την Κρήτη, που προτείνει ο Freyberg. Ο ίδιος πιστεύει ότι, λόγω της μεγάλης έκτασης του νησιού, δεν είναι προς το παρόν αναγκαία και ότι θα εξαρτηθεί από την εξέλιξη της κατάστασης.

Churchill.
Prime Minister's Personal Minute, Sargent M 530/1, 11 Μαΐου 1941. F.O.371/29884/R5118.

11/5/1941 559

Ο Συνταγματάρχης Hollis των Υπηρεσιών του βρετανικού Πολεμικού Υπουργικού Συμβουλίου, απαντά σε επιστολή του P. Nichols της 3ης Μαΐου. Συμφωνεί ότι το ηθικό των κατοίκων της Κρήτης θα αποτελέσει σημαντικό παράγοντα για την άμυνα του νησιού, αλλά πιστεύει πως οι αμυντικές προετοιμασίες θα έχουν ισχυρότερη επίδραση από οποιαδήποτε διακήρυξη που θα απέβλεπε στην τόνωση του ηθικού. Είναι βέβαιος ότι ο Freyberg θα αντιμετωπίσει κατάλληλα το ζήτημα του εξοπλισμού των κατοίκων, ανάλογα με τις ανάγκες αλλά και τη δυνατότητά του ή μη να βρει όπλα. Για το λόγο αυτό, ο Hollis θεωρεί ότι δεν είναι απαραίτητο να τηλεγραφήσει σχετικά το F.O. στον Palairet. Επίσης τονίζει ότι για τον επαρκή επισιτισμό της Κρήτης, οι C.O.S. βρίσκονται σε τηλεγραφική επικοινωνία με τους Ανώτατους Στρατιωτικούς Διοικητές Μέσης Ανατολής.

Συνταγματάρχης L. C. Hollis (Υπηρεσίες Πολεμικού Υπουργικού Συμβουλίου Βρετανίας) προς P.B.B. Nichols.
Απόρρ., 11 Μαΐου 1941. F.O.371/29821/R5273.

11/5/1941 560

Το F.O. τηλεγραφεί στον Palairet ότι συμφωνεί με την πρόταση του Γεωργίου Β΄ και του Τσουδερού να κηρύξει ο Freyberg στρατιωτικό νόμο στην Κρήτη, με την προϋπόθεση ότι θα συμφωνήσει και η Στρατιωτική Διοίκηση Μέσης Ανατολής.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 975, special, immediate, άκρως απόρρ., 11 Μαΐου 1941. F.O.371/29884/R5118.

12/5/1941 561

Το Συμβούλιο C.O.S. θεωρεί ότι πρέπει να αναχωρήσει ο Γεώργιος Β΄ από την Κρήτη, καθώς έτσι θα μειωθούν οι υποχρεώσεις του Freyberg σε περίπτωση που το νησί μετατραπεί σε πεδίο μάχης. Το Συμβούλιο συμφωνεί με την κήρυξη στρατιωτικού νόμου εκεί, εφόσον συμφωνούν και οι Ανώτατοι Διοικητές των Στρατιωτικών Δυνάμεων Μέσης Ανατολής.

Συμβούλιο Αρχηγών Επιτελείων Βρετανικών Ενόπλων Δυνάμεων (Chiefs of Staff Committee) (Συμβούλιο C.O.S.).
Αριθ. (41) 173rd, απόρρ., 12 Μαΐου 1941. F.O.371/29884/R5249.

12/5/1941 562

Ο Lampson πληροφορεί τον Palairet ότι ο Wavell και ο Πτέραρχος Tedder, Διοικητής των Βρετανικών Αεροπορικών Δυνάμεων Μέσης Ανατολής, είναι απολύτως πεπεισμένοι ότι, προς το παρόν, δεν θα πρέπει σε καμία περίπτωση να φύγουν ο Γεώργιος Β΄ και η ελληνική Κυβέρνηση από την Κρήτη. Το F.O. εγκρίνει τη θέση τους αυτή.

Lampson προς Palairet.
Τηλ. 285, special, most immediate, 12 Μαΐου 1941. F.O.371/29884/R5157.
F.O. προς Lampson.
Τηλ. 1509, special, most immediate, 12 Μαΐου 1941. F.O.371/29884/R5157.

13/5/1941 563

Το F.O. γνωρίζει, από απόρρητες πηγές, ότι η ελληνική Κυβέρνηση έχει δώσει εντολή στις διπλωματικές αποστολές της στο εξωτερικό, να απαντήσουν αρνητικά σε κάθε απόπειρα προσέγγισής τους από την κυβέρνηση ανδρεικέλων της Αθήνας και ότι έχει λάβει ικανοποιητικές απαντήσεις σε όλες τις περιπτώσεις.

F.O.
Minute (Bowker), 13 Μαΐου 1941. F.O.371/29821/R5167.

13/5/1941 564

Το F.O. παρακαλεί τον Halifax, να συνδράμει τον Έλληνα Πρεσβευτή στην Ουάσιγκτων να ιδρύσει ελληνική οργάνωση στις Η.Π.Α. για τη μεγιστοποίηση της πολεμικής προσπάθειας. Η οργάνωση αυτή θα δέχεται οδηγίες κατευθείαν από τον Τσουδερό, αλλά δεν θα αποτελεί σε καμία περίπτωση ανεξάρτητο κυβερνη-

τικό σχήμα. Παρόμοια οργάνωση σχηματίζεται στην Αίγυπτο. Το F.O. τονίζει στον Halifax ότι το γεγονός δεν σημαίνει ότι θα πρέπει να υποστηρίξει οποιαδήποτε πρόωρη προσπάθεια στρατολόγησης για τις ελληνικές δυνάμεις. Άν υποβληθεί σχετική πρόταση, καλείται ο Halifax να το αναφέρει στο F.O. για να λάβει οδηγίες.

F.O. προς Halifax.
Τηλ. 2557, special, 13 Μαΐου 1941. F.O.371/29882/R4992.

13/5/1941 565

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο Τσουδερός προτείνει, και ο ίδιος συμφωνεί, να αγνοούνται εντελώς τα άτομα που απαρτίζουν την Κυβέρνηση Αθηνών και το σχήμα αυτό να αντιμετωπίζεται πάντοτε ως μία κυβέρνηση δοσιλόγων.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 75, 13 Μαΐου 1941. F.O.371/29840/R5340.

13/5/1941 566

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι μαζί με τον Freyberg διαβίβασε στον Γεώργιο Β΄ και τον Τσουδερό τη γνώμη της βρετανικής Κυβέρνησης και του Wavell, σχετικά με την αναχώρησή τους από την Κρήτη. Τόσο ο Γεώργιος Β΄ όσο και ο Τσουδερός πιστεύουν ότι θα δεχτούν λιγότερες επικρίσεις, εάν αναχωρήσουν πριν εκδηλωθεί επίθεση, και ζητούν να πληροφορηθούν τον κατάλληλο χρόνο για να το πράξουν. Τόνισαν ότι θα είναι σημαντικό, μετά την αναχώρησή τους, να συμμετάσχουν στην οργάνωση ελληνικής αντίστασης στο εξωτερικό. Ο Palairet, ωστόσο, θεωρεί ότι, τυχόν αναχώρηση του Γεωργίου Β΄ και του Τσουδερού πριν από την επίθεση, θα δημιουργήσει κακή εντύπωση και στην Κρήτη αλλά και γενικότερα.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 76, important, απόρρ., 13 Μαΐου 1941. F.O.371/29884/R5241.

13/5/1941 567

Το F.O. τηλεγραφεί στον Palairet ότι είναι άκρως επιθυμητό να καθησυχάσει η ελληνική Κυβέρνηση το ταχύτερο δυνατό το προσωπικό των διπλωματικών της αντιπροσωπειών στο εξωτερικό για το μέλλον τους. Τον παρακαλεί, αν το κρίνει απαραίτητο, να θίξει το θέμα στον Τσουδερό.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 980, important, 13 Μαΐου 1941. F.O.371/29821/R5167.

13/5/1941 568

Ο Wavell τηλεγραφεί στο W.O. ότι ενέκρινε τα μέτρα που του επρότεινε στις 8 Μαΐου ο Freyberg για τον ανεφοδιασμό και την ενίσχυση της άμυνας της Κρήτης.

Στρατηγός Sir A. P. Wavell (Ανώτ. Στρατιωτικός Διοικητής Μέσης Ανατολής) προς W.O. Τηλ. MELPO/63940, απόρρ., 13 Μαΐου 1941. F.O.371/29831/R5228.

14/5/1941 569

Το F.O. τηλεγραφεί στον Lampson να προσεγγίσει την αιγυπτιακή Κυβέρνηση σχετικά με την άφιξη εκεί του Γεωργίου Β΄ και της ελληνικής Κυβέρνησης, καθιστώντας συγχρόνως σαφές ότι οι παραπάνω δεν προτίθενται προς το παρόν να εγκαταλείψουν την Κρήτη. Το F.O. τονίζει στον Lampson ότι ελπίζει η παραμονή του Γεωργίου Β΄ και της κυβέρνησής του στην Αίγυπτο να είναι συντομότερη απ' ό,τι οι ίδιοι υπολογίζουν. Είναι όμως απαραίτητο να παραμείνουν για μικρό χρονικό διάστημα στην Αίγυπτο, προτού αναχωρήσουν για την Αγγλία.

F.O. προς Lampson.
Τηλ. 1532, special, immediate, 14 Μαΐου 1941. F.O.371/29884/R5129.

14/5/1941 570

Ο Lampson απαντά στο από 5 Μαΐου τηλεγράφημα 8 του Palairet και τον πληροφορεί ότι ο Ανδρέας Μιχαλόπουλος έχει αρχίσει να συνεργάζεται με την ελληνική κοινότητα [στην Αίγυπτο] για το σχηματισμό της προβλεπόμενης ελληνικής οργάνωσης. Ο Μιχαλόπουλος αναφέρει ότι διακρίνει ενθουσιασμό και υποστήριξη προς τον Γεώργιο Β΄ και την κυβέρνηση Τσουδερού, ακόμη και μεταξύ των πρώην βενιζελικών. Η παρουσία όμως του Μανιαδάκη εμποδίζει την εργασία του και προκαλεί έντονη δυσαρέσκεια. Ο Lampson τονίζει ότι, για να ταχθεί η ελληνική παροικία ενεργά στο πλευρό των βρετανικών αρχών, θα είναι πιθανόν απαραίτητο να απομακρυνθεί ο Μανιαδάκη, κατ' αρχήν από την Αίγυπτο και αργότερα και από την Κυβέρνηση. Ο Lampson ζητεί την άποψη του Palairet σχετικά. [Τα έγγραφα R5436 και R6016, F.O.371/29882, που αναφέρονται στην απομάκρυνση του Μανιαδάκη από την Κυβέρνηση και τη Μέση Ανατολή, θα παραμείνουν κλειστά μέχρι το 2017].

Lampson προς Palairet (Χανιά).
Τηλ. 289, special, 14 Μαΐου 1941. F.O.371/29882/R5250.
F.O.
Minute (Warner), 11 Ιουν, 1941. F.O.371/29882/R6002.

14/5/1941 571

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι, καθώς επίκειται γερμανική επίθεση, ο Freyberg ζήτησε από τον Γεώργιο Β΄ και τον Τσουδερό να μεταφερθούν για μεγαλύτερη ασφάλεια στην οχυρωμένη περίμετρο του επιτελείου του. Εκείνοι ωστόσο επιμένουν πως η αναχώρησή τους από την Κρήτη αποτελεί την καλύτερη λύση. Ο Γεώργιος Β΄ επανέλαβε ότι η κήρυξη στρατιωτικού νόμου είναι απαραίτητη για να προετοιμασθεί η αναχώρησή του.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 82, most immediate, απόρρ., 14 Μαΐου 1941. F.O.371/29884/R5242,

15/5/1941 572

Ο Σιμόπουλος ζητεί, με εντολή της κυβέρνησής του, από τον Sargent, να επιτραπεί στους Έλληνες πρόσφυγες από την Ελλάδα, που λήγει η άδεια παραμονής τους στην Αίγυπτο, να εισέλθουν και να εγκατασταθούν για ορισμένο χρονικό διάστημα σε όλες τις βρετανικές αποικίες, ιδιαίτερα στην κεντρική και νότια Αφρική.

Σιμόπουλος προς Sir O. Sargent (Μόνιμο Υφυπουργό Εξωτερικών Βρετανίας).
Αριθ. 3495/P/41, 15 Μαΐου 1941. F.O.371/29879/R5349.

15/5/1941 573

Ο Σακελλαρίου συζητεί με τον Cunningham την κατάσταση στο ελληνικό Πολεμικό Ναυτικό. Μετά από εβδομάδες αδιάκοπων αεροπορικών επιθέσεων, τα πληρώματα δεν έχουν πλέον εμπιστοσύνη στην ικανότητά τους να αντιμετωπίσουν αεροσκάφη, ειδικότερα δεν εμπιστεύονται τα αντι-αεροπορικά πυροβόλα των πλοίων τους. Ο Σακελλαρίου θεωρεί ότι τα πλοία πρέπει να αναλάβουν αμέσως υπηρεσία, σε περιοχές όμως που δεν δέχονται αεροπορικές επιθέσεις, και ελπίζει ότι, με τον τρόπο αυτό, το ηθικό θα αποκατασταθεί σε τρεις ή τέσσερις εβδομάδες. Ο Cunningham συμφωνεί, αλλά τονίζει στο βρετανικό Ναυαρχείο ότι θεωρεί τα μέτρα αυτά προσωρινά, παρά το γεγονός ότι είναι επιθυμητά από πολιτικής απόψεως.

Cunningham προς Βρετανικό Ναυαρχείο.
Τηλ. 1329C, άκρως απόρρ., 15 Μαΐου 1941. F.O.371/29859/R5509.

15/5/1941 574

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο Υποστράτηγος Τζανακάκης διορίσθηκε Υπουργός Στρατιωτικών της ελληνικής Κυβέρνησης. Η πρόθεση της Κυβέρνη-

σης προς το παρόν είναι, σε περίπτωση αναχώρησης του Γεωργίου Β΄ και του Τσουδερού [από την Κρήτη], να παραμείνουν ο Τζανακάκης και ο Δημητρακάκης στο νησί ως αντιπρόσωποί της. Ο Τσουδερός τους επέλεξε, διότι πιστεύει ότι διαθέτουν σημαντική τοπική επιρροή, καθώς είναι και οι δύο Κρητικοί. Ο Υποστράτηγος Σκουλάς διορίσθηκε Διοικητής των ελληνικών στρατιωτικών δυνάμεων που υπάγονται στις διαταγές του Freyberg.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 84, special, 15 Μαΐου 1941. F.O.371/29840/R5364.

15/5/1941 575

Το F.O. τηλεγραφεί στον Palairet ότι το βρετανικό Πολεμικό Υπουργικό Συμβούλιο εξακολουθεί να πιστεύει ότι ο Γεώργιος Β΄ και η ελληνική Κυβέρνηση θα πρέπει να παραμείνουν προς το παρόν στην Κρήτη.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 983, special, immediate, 15 Μαΐου 1941. F.O.371/29884/R5242.

16/5/1941 576

Ο Palairet τηλεγραφεί από τα Χανιά ότι τα αποθέματα χρυσού της Τράπεζας της Ελλάδος μεταφέρονται δια θαλάσσης στην Αλεξάνδρεια. Ο Τσουδερός παρακαλεί να γίνουν οι απαραίτητες ενέργειες για τη μεταφορά τους από εκεί σε ασφαλέστερο μέρος υπό βρετανική δικαιοδοσία, στην Κένυα ή τη Νότια Αφρική.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 86, 16 Μαΐου 1941. F.O.371/29883/R5390.

16/5/1941 577

Ο Wavell πληροφορεί τον Lampson ότι τα αποθέματα χρυσού της Τράπεζας της Ελλάδος έφθασαν στην Αλεξάνδρεια και τοποθετήθηκαν προσωρινά στην Εθνική Τράπεζα της Αιγύπτου.

Wavell προς Lampson.
Αριθ. 1730C, απόρρ., 16 Μαΐου 1941. F.O.371/29883/R5390.

17/5/1941 578

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο Γεώργιος Β΄ και ο Τσουδερός του ανακοίνωσαν πως η αιγυπτιακή Κυβέρνηση θα παραχωρήσει μόνο transit visa στους Έλληνες πρόσφυγες. Ερωτάται το F.O. αν είναι δυνατό να εφαρμοσθεί με ελα-

στικότητα η απόφαση αυτή, ιδίως για εκείνους που έχουν συγγενείς ή φίλους στην Αίγυπτο και οι οποίοι θα εγγυηθούν γι΄ αυτούς, καθώς πολλοί από τους πρόσφυγες κινδυνεύουν, λόγω των φιλοβρετανικών αισθημάτων τους, εάν παραμείνουν στην Ελλάδα.

Palairet (Χανιά) προς F.O.
Τηλ. 87, 17 Μαΐου 1941. F.O.371/29879/R5432.

19/5/1941 579

Ο Lampson τηλεγραφεί στο F.O. ότι το Γ.Σ.Μ.Α. θέλει να διευκολύνει την αποστολή στην Αίγυπτο ή την Παλαιστίνη, 3.000 Ελλήνων εγκλείστων στρατιωτών και 90 αξιωματικών, τους οποίους η τουρκική Κυβέρνηση επιθυμεί να ελευθερώσει. Το Γενικό Στρατηγείο έχει δώσει εντολή στον Στρατιωτικό Ακόλουθο της Βρετανίας στην Άγκυρα να διοργανώσει την αποστολή αυτή.

Lampson προς F.O.
Τηλ. 1411, important, 19 Μαΐου 1941. F.O.371/29900/R5401.

19/5/1941 580

Η βρετανική Αεροπορική Αποστολή στην Ουάσιγκτων (Air Commission) τηλεγραφεί στο Υπουργείο Παραγωγής Αεροσκαφών της Βρετανίας ότι οι ελληνικές αρχές πρόκειται να αρχίσουν διαπραγματεύσεις με τις αμερικανικές, για να τους παραδοθούν άμεσα τα εξής αεροσκάφη: 24 βομβαρδιστικά, 52 καταδιωκτικά, 12 ναυτικής συνεργασίας, 8 συνεργασίας στρατού, 20 τύπου Harvard και 25 δικινητήρια εκπαιδευτικά. Επίσης θα τους παραδοθούν 150 αλεξίπτωτα πιλότων και 250 παρατηρητών. Σύμφωνα με την ισχύουσα διαδικασία, οι ελληνικές αιτήσεις θα διαβιβασθούν από τη βρετανική Αποστολή στις αμερικανικές αρχές. Η Αποστολή τονίζει ότι υπάρχει μικρή πιθανότητα να παραχωρηθούν αεροπλάνα από τον αμερικανικό Στρατό και το Ναυτικό, εκτός αν αυτό γίνει εις βάρος των βρετανικών παραγγελιών, και ζητεί οδηγίες για την αντιμετώπιση των ελληνικών αιτημάτων.

Αεροπορική Αποστολή Βρετανίας στην Ουάσιγκτων (Air Commission) προς Υπουργείο Παραγωγής Αεροσκαφών Βρετανίας (Ministry of Aircraft Production).
Τηλ. MRINY 5463, απόρρ., 19 Μαΐου 1941. F.O.371/29831/R5506.

20/5/1941 581

Ο Churchill ανακοινώνει στη Βουλή των Κοινοτήτων την έναρξη της γερμανικής επίθεσης κατά της Κρήτης και δηλώνει ότι, σύμφωνα με στρατιωτικές πληροφορίες, η κατάσταση στο νησί βρίσκεται υπό έλεγχο.

Δήλωση Churchill στη Βουλή των Κοινοτήτων.
20 Μαΐου 1941. F.O.371/29896/R5481.

20/5/1941 582

Το F.O. ενημερώνει τα βρετανικά υπουργεία Κτήσεων, Αποικιών και Ινδιών (India Office) σχετικά με το ελληνικό αίτημα της 15ης Μαΐου να επιτραπεί η είσοδος και εγκατάσταση στις βρετανικές αποικίες Ελλήνων προσφύγων από την Ελλάδα. Το F.O. ζητεί να αντιμετωπισθεί το θέμα ευνοϊκά και επειγόντως.

F.O. προς Υπουργείο Κτήσεων Βρετανίας (Dominions Office), Υπουργείο Αποικιών Βρετανίας, Υπουργείο Ινδιών Βρετανίας (India Office).
Immediate, 20 Μαΐου 1941. F.O.371/29879/R5349.

20/5/1941 583

Ο Γεώργιος Β΄, ο Τσουδερός και η συνοδεία τους εγκαταλείπουν την περιοχή των Χανίων και κατευθύνονται προς τη νότια ακτή της Κρήτης, μετά την εκδήλωση της γερμανικής επίθεσης και την παρουσία γερμανικών τμημάτων κοντά στο κατάλυμά τους. Αποφασίζεται να αναχωρήσει ο Γεώργιος Β΄ από το νησί, επειδή, όπως τονίζει ο Τσουδερός, δεν πρέπει να εκτεθεί σε περαιτέρω κινδύνους.

Συνταγματάρχης J. S. Blunt προς Palairet.
Εμπιστ., 23 Μαΐου 1941. F.O.371/29885/R6407.

20/5/1941 584

Το F.O. τηλεγραφεί στον Lampson ότι εγκρίνει τα μέτρα που πρότεινε στο από 19 Μαΐου τηλεγράφημά του 1411, για την εκκένωση του εγκλείστου ελληνικού στρατιωτικού προσωπικού στην Τουρκία.

F.O. προς Lampson.
Τηλ. 1634, important, 20 Μαΐου 1941. F.O.371/29900/R5401.

21/5/1941 585

Ο Sargent συμβουλεύει τον Σιμόπουλο ότι είναι προτιμότερο να προσεγγίσει η ελληνική Κυβέρνηση την Κυβέρνηση της Γερμανίας μέσω της χώρας που εκπροσωπεί τα ελληνικά συμφέροντα στο Βερολίνο, σχετικά με το ζήτημα της προστασίας της Κνωσσού και της Φαιστού από γερμανικούς βομβαρδισμούς. Το F.O. κατέληξε στην άποψη αυτή, μετά από εξέταση του θέματος και αφού είχε υπογραμμισθεί από τον Bowker, στις 10 Μαΐου ότι οι περιοχές αυτές δεν θεω-

ρούνται στρατηγικοί στόχοι. Κατά συνέπεια, η βρετανική Κυβέρνηση διατρέχει τον κίνδυνο να υποχρεωθεί να μη βομβαρδίσει τη Ρώμη, εάν δεν βομβαρδισθούν η Κνωσσός και η Φαιστός μετά από βρετανική προειδοποίηση, όπως ζήτησε η ελληνική πλευρά.

Sargent.
Minute, 21 Μαΐου 1941. F.O.371/29901/R5518.

21/5/1941 586

Το F.O. αναφέρεται στο από 17 Μαΐου τηλεγράφημα 87 του Palairet και ζητεί από τον Lampson να εξασφαλίσει παράταση της ισχύος των transit visa που παραχωρεί η αιγυπτιακή Κυβέρνηση στους Έλληνες πρόσφυγες, ιδίως για όσους είναι επικίνδυνο να παραμείνουν στην Ελλάδα, με το επιχείρημα ότι χρειάζεται χρόνος για την εγκατάστασή τους σε βρετανικές περιοχές.

F.O. προς Lampson.
Τηλ. 1664, important, 21 Μαΐου 1941. F.O.371/29879/R5432.

21/5/1941 587

Το Supply Council, North America ζητεί να πληροφορηθεί από το F.O. τον τρόπο με τον οποίο θα διατεθούν οι ποσότητες πολεμικών εφοδίων για την Ελλάδα, που δεν έχουν παραδοθεί. Το Supply Council συμφώνησε με τους Έλληνες αντιπροσώπους ότι οι παραγγελίες που δεν συμπληρώθηκαν θα παραμείνουν εκκρεμείς. Ζητεί, μέσω του F.O., τον αναθεωρημένο πίνακα εφοδίων για τον ελληνικό Στρατό στη Μέση Ανατολή.

Γενικός Πρόξενος Βρετανίας στη Νέα Υόρκη προς F.O.
Τηλ. 345 PURSA, 21 Μαΐου 1941. F.O.371/29831/R5497.

21/5/1941 588

Η Αεροπορική Αποστολή της Βρετανίας στην Ουάσιγκτων τηλεγραφεί στο βρετανικό Υπουργείο Παραγωγής Αεροσκαφών ότι ενήργησε για να αναβληθεί η εξέταση της ελληνικής αίτησης σχετικά με την παραχώρηση αεροσκαφών στην ελληνική Αεροπορία.

Αεροπορική Αποστολή Βρετανίας στην Ουάσιγκτων προς Υπουργείο Παραγωγής Αεροσκαφών Βρετανίας.
Τηλ. BRINY 5524, απόρρ., 21 Μαΐου 1941. F.O.371/29831/R5506.

21/5/1941 589

Το βρετανικό Υπουργείο Παραγωγής Αεροσκαφών τηλεγραφεί στη βρετανική Αεροπορική Αποστολή στην Ουάσιγκτων ότι η κατάσταση της ελληνικής Αεροπορίας δεν έχει ακόμη αποκρυσταλλωθεί και, γι' αυτό, είναι πρόωρο να προωθηθεί το ελληνικό πρόγραμμα σ' αυτόν τον τομέα. Σημειώνει, εξάλλου, ότι οι ελληνικές απαιτήσεις είναι πολύ μεγαλύτερες από οποιεσδήποτε πιθανές ανάγκες της Αεροπορίας. Το Υπουργείο ζητεί να ενεργήσει η Αποστολή, ώστε να αναβληθεί η εξέταση της ελληνικής αίτησης.

Υπουργείο Παραγωγής Αεροσκαφών Βρετανίας προς Αεροπορική Αποστολή Βρετανίας στην Ουάσιγκτων (Air Commission).
Τηλ. MAP. 5910, απόρρ., 21 Μαΐου 1941. F.O.371/29831/R5506.

22/5/1941 590

Ο Σιμόπουλος παραδίδει στον Eden μνημόνιο που του τηλεγραφήθηκε στις 18 Μαΐου με τις απόψεις της ελληνικής Κυβέρνησης για την κατάσταση στην Κρήτη. Η Κυβέρνηση αναφέρεται εκτενώς στο ζήτημα της αναχώρησης του Γεωργίου Β΄ και υπογραμμίζει τους φόβους της για το κατά πόσον είναι δυνατό να κρατηθεί η Κρήτη, εξαιτίας των ανεπαρκών αμυντικών έργων και των περιορισμένων στρατιωτικών δυνάμεων. Ο Τσουδερός αντιμετωπίζει την πιθανότητα οργάνωσης του κρητικού λαού σε ένοπλες δυνάμεις, αλλά ούτε οι Κρητικοί ούτε η Κυβέρνηση έχουν στη διάθεσή τους τουφέκια και πολεμοφόδια. Η Κυβέρνηση επιδιώκει με την κοινοποίηση του μνημονίου, να εξασφαλισθεί η ταχύτερη δυνατή ενίσχυση της άμυνας της Κρήτης.

Σιμόπουλος προς Eden.
Μνημόνιο, 22 Μαΐου 1941. F.O.371/29884/R5498.

22/5/1941 591

Ο Cunningham τηλεγραφεί στο βρετανικό Ναυαρχείο ότι εχθρική νηοπομπή 30 μικρών πλοίων κατευθύνεται προς τα βόρεια στο Μυρτώο Πέλαγος, μετά από επιτυχή επιθετική ενέργεια εναντίον της, εκ μέρους δύναμης του βρετανικού Στόλου. Η βρετανική δύναμη όμως αδυνατεί να ολοκληρώσει την καταστροφή της νηοπομπής, λόγω έντονων γερμανικών αεροπορικών επιθέσεων. Η νηοπομπή μεταφέρει γερμανικά στρατεύματα στην Κρήτη.

Cunningham προς Βρετανικό Ναυαρχείο.
Τηλ. 1810, άκρως απόρρ., immediate, 22 Μαΐου 1941. F.O.371/29896/R5688.

22 - 23/5/1941 592

Ο Γεώργιος Β΄ συνοδευόμενος από τον Πρίγκηπα Πέτρο της Ελλάδας, τον Τσουδερό, τον Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος Κ. Βαρβαρέσσο, τον Palairet και άλλους, επιβιβάζεται τη νύχτα σε αγγλικό αντιτορπιλικό στη νότια ακτή της Κρήτης και αναχωρεί για την Αλεξάνδρεια.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 15, 24 Μαΐου 1941. F.O.371/29884/R5645.

23/5/1941 593

Ανακοινωθέν του W.O. για τη μάχη της Κρήτης αναφέρει ότι στον τομέα Χανίων - όρμου Σούδας συνεχίζονται οι έντονες αεροπορικές επιθέσεις, σε συνδυασμό με επίθεση γερμανικών χερσαίων τμημάτων, με προφανή σκοπό την κατάληψη του όρμου.

W.O. Daily Intelligence Summary αριθ. 620.
24 Μαΐου 1941. F.O.371/29896/R5688.

23/5/1941 594

Ο Συνταγματάρχης Hollis του Συμβουλίου C.O.S. πληροφορεί τον P. Nichols ότι δεν είναι κατάλληλη η στιγμή να ζητηθεί από τον Wavell να αναλάβει την οργάνωση του κρητικού λαού σε ένοπλες δυνάμεις, τις οποίες και θα εξοπλίσει. Το Συμβούλιο θα το έχει πάντως υπόψη του, αν η μάχη που διεξάγεται στην Κρήτη έχει ευνοϊκή έκβαση.

Συνταγματάρχης L. C. Hollis (Γραμματέας του Συμβουλίου C.O.S.) προς P.B.B. Nichols. Απόρρ., 23 Μαΐου 1941. F.O.371/29884/R5498.

23/5/1941 595

Ο Lampson ενημερώνει τον Sir H. A. Macmichael, Βρετανό Ύπατο Αρμοστή (High Commissioner) στην Παλαιστίνη, για την παρουσία του Μανιαδάκη και της συνοδείας του από αστυνομικούς στην Αίγυπτο. Καθώς κρίνεται απαραίτητο να αναχωρήσει ο Μανιαδάκης από την Αίγυπτο, ο Lampson υποθέτει ότι ο Macmichael δεν θα έχει αντίρρηση να του δοθεί διπλωματική βίζα εισόδου στην Παλαιστίνη, μέχρις ότου διευκρινισθεί ο τόπος που θα σταλεί τελικώς. Τονίζει ότι, σύμφωνα με το τηλεγράφημα 990 του F.O. προς Χανιά, θα πρέπει να ληφθούν όλα τα μέτρα, ώστε να μην αναχωρήσει ο Μανιαδάκης από την Παλαιστίνη δίχως έγκριση. [Το τηλεγράφημα 990 περιέχεται στο έγγραφο F.O.371/29884/R5308 που θα παραμείνει κλειστό μέχρι το 2017].

Lampson προς Sir H. A. Macmichael (Ύπατο Αρμοστή Βρετανίας στην Παλαιστίνη).
Αριθ. 91 (118/4/41C), απόρρ., 23 Μαΐου 1941. F.O.371/29882/R6002.

23/5/1941 596

Ο Στρατηγός Smuts, Πρωθυπουργός της Νοτιοαφρικανικής Ένωσης, αντιμετωπίζει πολύ ευνοϊκά ενδεχόμενη εγκατάσταση Ελλήνων προσφύγων στη χώρα του και θα απαντήσει σύντομα για το θέμα. Ζητούνται πληροφορίες για τον αριθμό των προσφύγων και την οικονομική τους κατάσταση.

Ύπατος Αρμοστής (High Commissioner) Βρετανίας στη Νοτιοαφρικανική Ένωση προς Υπουργείο Κτήσεων Βρετανίας.
Τηλ. 587, important, απόρρ., 23 Μαΐου 1941. F.O.371/29879/R5649.

23 - 24/5/1941 597

Ο Γεώργιος Β΄, ο Τσουδερός, ο Palairet και τα μέλη της συνοδείας τους φθάνουν στην Αλεξάνδρεια τη νύχτα. Μετά από αίτηση των βρετανικών στρατιωτικών αρχών, δεν ανακοινώνεται προς το παρόν η άφιξή τους, για να μην έχει δυσμενή επίδραση στο ηθικό των μαχομένων στην Κρήτη.

Lampson προς F.O.
Τηλ. 1488, απόρρ., special, most immediate, 24 Μαΐου 1941. F.O.371/29884/R5561.

24/5/1941 598

Ανακοινωθέν του W.O. για τη μάχη της Κρήτης αναφέρει ότι η κατάσταση στο Ηράκλειο ελέγχεται και [οι βρετανικές δυνάμεις] συνεχίζουν ικανοποιητικά τις εκκαθαριστικές επιχειρήσεις με τη συνεργασία ελληνικών τμημάτων.

W.O. Daily Intelligence Summary αριθ. 620.
24 Μαΐου 1941. F.O.371/29896/R5688.

24/5/1941 599

Ανακοινωθέν του W.O. για τη μάχη της Κρήτης αναφέρει ότι οι Γερμανοί δεν έχουν βελτιώσει τις θέσεις τους στον τομέα του Ρεθύμνου.

W.O. Daily Intelligence Summary αριθ. 620.
24 Μαΐου 1941. F.O.371/29896/R5688.

24/5/1941 600

Ο Lampson τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο Αιγύπτιος Πρωθυπουργός συμφωνεί να διευκολυνθεί, σε περίπτωση ανάγκης, η άφιξη του Γεωργίου Β΄ και της ελληνι-

κής Κυβέρνησης στην Αίγυπτο "για σύντομη παραμονή". Ο Αιγύπτιος Πρωθυπουργός επιθυμεί να καταλύσουν στην Αλεξάνδρεια και όχι στο Κάιρο.

Lampson προς F.O.
Τηλ. 1495, special, απόρρ., 24 Μαΐου 1941. F.O.371/29884/R5632.

24/5/1941 601

Το F.O. πληροφορεί το Supply Council, North America, σχετικά με το αίτημά του της 21ης Μαΐου, ότι οι ελληνικές δυνάμεις ξηράς στη Μέση Ανατολή εφοδιάζονται κατ' αρχήν από το εκεί διαθέσιμο υλικό. Προς το παρόν, δεν υπάρχει πιθανότητα να ζητηθούν άλλα ειδικά εφόδια γι' αυτές. Το ελληνικό Πολεμικό Ναυτικό όμως έχει επείγουσα ανάγκη 100.000 αντι-αεροπορικών βλημάτων.

F.O. προς Γενικό Πρόξενο Βρετανίας στη Νέα Υόρκη.
Τηλ. 348, 355 PURSA, 24, 27 Μαΐου 1941. F.O.371/29831/R5497.

25/5/1941 602

Ο Lampson τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο Γεώργιος Β΄ επιμένει πως πρέπει να εκδώσει ανακοινωθέν εντός της ημέρας, με το οποίο θα εξηγεί ότι αναχώρησε από την Κρήτη για να μην εμποδίσει τις στρατιωτικές επιχειρήσεις. Ο Wavell συμφωνεί. Το ανακοινωθέν θα φέρεται ότι έχει εκδοθεί στην Κρήτη στις 23 Μαΐου.

Lampson προς F.O.
Τηλ. 1511, special, most immediate, 25 Μαΐου 1941. F.O.371/29884/R5579.

25/5/1941 603

Το F.O. τηλεγραφεί στον Lampson ότι δεν θα ήθελε να έρθει σε διαφωνία με τον Γεώργιο Β΄ σχετικά με την έκδοση του ανακοινωθέντος που προτείνει. Θεωρεί όμως ότι είναι δυνατό, κατά την παρούσα κρισιμότατη φάση της μάχης στην Κρήτη, να έχει κακή επίδραση στο ηθικό των Ελλήνων στο νησί, οι οποίοι πιθανώς δεν γνωρίζουν ότι ο Γεώργιος Β΄ αναχώρησε. Ο Lampson καλείται να μεταβιβάσει στον Γεώργιο Β΄ προσωπικό μήνυμα του Eden, με το οποίο ο τελευταίος εύχεται να καθυστερήσει η έκδοση του ανακοινωθέντος, έως ότου το F.O. μελετήσει το θέμα προσεκτικότερα.

F.O. προς Lampson.
Τηλ. 1709, special, most immediate, 25 Μαΐου 1941. F.O.371/29884/R5579.

25/5/1941 604

Ο Cunningham τηλεγραφεί στο βρετανικό Ναυαρχείο ότι έφθασαν στην Αλεξάν-

δρεια τα εξής πλοία του ελληνικού Στόλου: το θωρηκτό "Αβέρωφ", τα αντιτορπιλικά "Όλγα", "Σπέτσαι", "Αετός", "Ιέραξ", "Πάνθηρ" και "Κουντουριώτης", τα τορπιλοβόλα "Νίκη" και "Ασπίς", το πλωτό συνεργείο "Ήφαιστος", καθώς και τα υποβρύχια "Νηρεύς", "Τρίτων", "Γλαύκος" και "Κατσώνης". Το υποβρύχιο "Παπανικολής" αναμένεται σύντομα, αλλά τα υπόλοιπα τέσσερα αντιτορπιλικά του Στόλου βυθίσθηκαν ή υπέστησαν σοβαρές ζημιές. Τα πλοία έχουν δέκα μέρες για να προετοιμασθούν πριν αναλάβουν επιχειρήσεις. Τα υποβρύχια οδηγήθηκαν στην Αλεξάνδρεια από τον Πλωτάρχη Baker και νεότερους αξιωματικούς τους, επειδή οι διοικητές τους αρνήθηκαν να το πράξουν. Οι διοικητές αυτοί έφθασαν στην Αλεξάνδρεια με τα αντιτορπιλικά. Ο Cunningham θεωρεί ότι θα πρέπει να τηρηθεί επιφυλακτική στάση προς τα πληρώματα των πλοίων, όσον αφορά θέματα εμπιστευτικού χαρακτήρα, μέχρις ότου διευκρινιστεί η ελληνική πολιτική κατάσταση.

Cunningham προς Βρετανικό Ναυαρχείο.
Τηλ.. 2251, απόρρ., 25 Μαΐου 1941. F.O.371/29820/R4767.

26/5/1941 605

Ο Lampson τηλεγραφεί στο F.O. ότι το από 25 Μαΐου τηλεγράφημά του 1709 ελήφθη μετά την έκδοση του ανακοινωθέντος του Γεωργίου Β΄. Εκτός αυτού, ο Γεώργιος Β΄ επέμενε εντονότατα ότι έπρεπε να εκδώσει αμέσως ανακοινωθέν προς τον ελληνικό λαό, για να προλάβει την εχθρική προπαγάνδα, και ότι, από πολιτική άποψη ο ίδιος ήταν ο καταλληλότερος να αποφασίσει για την έκδοση και τη φραστική διατύπωσή του.

Lampson προς F.O.
Τηλ.. 1525, most immediate, 26 Μαΐου 1941. F.O.371/29884/R5610.

26/5/1941 606

Ο Churchill τηλεγραφεί στους Ανώτατους Στρατιωτικούς Διοικητές Μέσης Ανατολής ότι η νίκη στην Κρήτη είναι απαραίτητη, καθώς ο πόλεμος βρίσκεται σε κρίσιμη καμπή, και τους καλεί να συνεχίσουν να αποστέλλουν στο νησί κάθε δυνατή βοήθεια.

W.O. προς Ανώτατους Στρατιωτικούς Διοικητές Μέσης Ανατολής.
Τηλ.. 68836, άκρως απόρρ., most immediate, 26 Μαΐου 1941. F.O.371/29884/R5619.

27/5/1941 607

Το F.O. ζητεί τη γνώμη του W.O., του βρετανικού Ναυαρχείου και του Υπουργείου Αεροπορίας σχετικά με την περαιτέρω ανάπτυξη των διαθέσιμων ελληνι-

κών δυνάμεων. Το F.O. υποθέτει ότι θα είναι επιθυμητό από στρατιωτική άποψη να διατηρηθούν, ίσως και να αυξηθούν, οι διαθέσιμες ελληνικές δυνάμεις, αν συνεχίσουν να μετέχουν στην άμυνα της Κρήτης, μετά την έκβαση της μάχης εκεί. Από πολιτική άποψη, είναι σημαντικότατο, πάντως, να διατηρηθούν. Εκφράζεται η σκέψη μήπως θα ήταν προτιμότερο η ελληνική Αεροπορία να ενσωματωθεί στη R.A.F. Volunteer Reserve και να μη διατηρηθεί ως ελληνική. Το τελευταίο φαίνεται να είναι η παρούσα πρόθεση του Γενικού Επιτελείου Αεροπορίας Μέσης Ανατολής. Το F.O. επισημαίνει επίσης ότι θα πρέπει να αντιμετωπισθεί το θέμα του κατά πόσο θα παρασχεθεί ενθάρρυνση και βοήθεια στην ελληνική Κυβέρνηση για να στρατολογήσει και να εκπαιδεύσει νεοσύλλεκτους από την Αίγυπτο και τη βόρεια Αμερική.

W. Strang (Βοηθός Υπουργός Εξωτερικών Βρετανίας) προς Ναύαρχο G. Dickens (Βρετανικό Ναυαρχείο), Υποπτέραρχο A. Boyle (Υπουργείο Αεροπορία Βρετανίας), Υποστράτηγο C. Wallace (W.O.).
Απόρρ., 27 Μαΐου 1941. F.O.371/29882/R4992.

27/5/1941 608

Το F.O. πιστεύει ότι ο Γεώργιος Β΄ και η ελληνική Κυβέρνηση επιθυμούν να παραμείνουν προς το παρόν στην Αίγυπτο, τουλάχιστον μέχρι να κριθεί η έκβαση της μάχης της Κρήτης, και ότι αυτή φαίνεται να είναι η καλύτερη λύση. Το F.O. υποθέτει ότι η αιγυπτιακή Κυβέρνηση δεν θα έχει αντίρρηση.

F.O. προς Lampson.
Τηλ. 1743, special, immediate, 27 Μαΐου 1941. F.O.371/29884/R5579.

27/5/1941 609

Ο Wavell εκφράζει τη βαθειά λύπη του στον Αρχηγό του Βρετανικού Αυτοκρατορικού Γενικού Επιτελείου για την απώλεια της Κρήτης και τονίζει ότι αντιλαμβάνεται πλήρως τη σοβαρή επίδραση που θα έχει το γεγονός αυτό στα προβλήματα της Μέσης Ανατολής, όπως η άμυνα της Μάλτας, η στάση της Τουρκίας, η άμυνα της βάσης της Αλεξάνδρειας, η κοινή γνώμη στην Αίγυπτο κλπ. Υπογραμμίζει ότι η προσπάθεια να παραταθεί ο αγώνας στην Κρήτη θα είναι όχι μόνο μάταιη, αλλά ίσως εξαντλήσει τις διαθέσιμες αεροπορικές, ναυτικές και στρατιωτικές δυνάμεις τόσο, ώστε να κινδυνεύσει η άμυνα της Μέσης Ανατολής περισσότερο από ό,τι με την απώλεια του νησιού. Σημειώνει ότι η απώλεια της Κρήτης οφείλεται στη συντριπτική αεροπορική υπεροπλία του εχθρού.

Wavell προς Αρχηγό Βρεταν. Αυτοκρατορικού Επιτελείου (Chief of Imperial General Staff).
Τηλ. O/67993, άκρως απόρρ., most immediate, 27 Μαΐου 1941. F.O.371/29896/R5688.

28/5/1941 610

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο Γεώργιος Β΄ και η κυβέρνησή του προτιμούν να ταξιδεύσουν στη Βρετανία δια θαλάσσης, μέσω της διώρυγας του Σουέζ, διότι είναι κουρασμένοι, δεν επιθυμούν να χωρισθούν από τις οικογένειές τους και δεν επείγονται.

Lampson προς F.O.
Τηλ. 1565, απόρρ., immediate, 28 Μαΐου 1941. F.O.371/29884/R5687.

29/5/1941 611

Ο Lampson πληροφορεί τον Eden για την απαράδεκτη στάση του Βασιλιά Φαρούκ και της αιγυπτιακής Κυβέρνησης προς τον Γεώργιο Β΄, καθώς και για τα διαβήματα που ο ίδιος έκανε προς την κατεύθυνσή τους.

Lampson προς Eden.
Τηλ. 1580, προσωπικό, 29 Μαΐου 1941. F.O.371/29885/R5835.

29/5/1941 612

Ο Palairet παρακαλείται να κοινοποίησει στον Γεώργιο Β΄ μήνυμα των τριών Ανώτατων Στρατιωτικών Διοικητών Μέσης Ανατολής, με το οποίο τον πληροφορούν με λύπη τους ότι, εξαιτίας της συντριπτικής αεροπορικής υπεροχής του εχθρού, είναι αδύνατο να κρατηθεί η Κρήτη και αποφασίσθηκε να αποσυρθούν οι βρετανικές δυνάμεις. Ελπίζουν ότι ο Γεώργιος Β΄ κατανοεί πως η απόφαση ελήφθη μόνον αφού κάθε προσπάθεια για τη συνέχιση του αγώνα είχε καταλήξει σε βαρειές απώλειες.

Lampson προς Palairet (Αλεξάνδρεια).
Τηλ. 7, προσωπικό, άκρως απόρρ., immediate, 29 Μαΐου 1941. F.O.371/29880/R5847.

30/5/1941 613

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι διαβίβασε το πρωί στον Γεώργιο Β΄ μήνυμα προς αυτόν, που περιέχεται στο από 29 Μαΐου τηλεγράφημα 7 του Lampson. Ο Γεώργιος Β΄ δεν έκανε κανένα σχόλιο, αλλά σε ιδιωτική συνομιλία του με μέλος της βρετανικής Πρεσβείας κατέστησε σαφές ότι θεωρεί πως η απόφαση για την εκκένωση της Κρήτης ήταν αναπόφευκτη εξαιτίας : 1) της βρετανικής αποτυχίας να οργανωθεί συστηματικά η άμυνα του νησιού, από τότε που οι Βρετανοί ανέλαβαν την πλήρη ευθύνη του πριν έξι μήνες και 2) της σχεδόν πλήρους έλλειψης αεροπορικής υποστήριξης, όταν εκδηλώθηκε η επίθεση. Ο Γεώργιος Β΄ εξέφρασε θερμότατο θαυμασμό για όλα όσα έπραξε ο Freyberg στην προσπάθειά

του να αντεπεξέλθει στο δύσκολο καθήκον που είχε ανατεθεί στον ίδιο και τους άνδρες του.

Palairet (Αλεξάνδρεια) προς F.O.
Τηλ. 41, important, 30 Μαΐου 1941. F.O.371/29880/R5847.

30/5/1941 614

Το Υπουργείο Κτήσεων της Βρετανίας πληροφορεί τον Βρετανό Ύπατο Αρμοστή στη Νοτιοαφρικανική Ένωση ότι ο Γεώργιος Β΄, ο Τσουδερός και ορισμένα μέλη της κυβέρνησής τους, αναμένονται να έλθουν στη Βρετανία δια θαλάσσης, μέσω Cape Town. Θα συνοδεύονται από όσα μέλη της βασιλικής οικογένειας αποβιβαστούν στη Νοτιοαφρικανική Ένωση. Παρακαλείται ο Ύπατος Αρμοστής να ρωτήσει τις αρμόδιες αρχές αν είναι διατεθειμένες να παραχωρήσουν άσυλο σε πέντε πρώην υπουργούς της κυβέρνησης Τσουδερού, σε περίπτωση που οι αιγυπτιακές αρχές αρνηθούν να παρατείνουν την εκεί παραμονή τους.

Υπουργείο Κτήσεων Βρετανίας προς Ύπατο Αρμοστή Βρετανίας στη Νοτιοαφρικανική Ένωση.
Τηλ. 599, απόρρ., important, 30 Μαΐου 1941. F.O.371/29885/R5829.

3/6/1941 615

Ο Bowker πληροφορεί τον Ρωμανό, Σύμβουλο της ελληνικής Κυβέρνησης στο Λονδίνο, ότι η Κυβέρνηση της Νοτιοαφρικανικής Ένωσης είναι διατεθειμένη να δεχθεί μέχρι και 2.000 Έλληνες πρόσφυγες. Σε αυτούς δεν πρέπει να περιλαμβάνονται άνδρες ικανοί για στρατιωτική θητεία ή χρήσιμοι με άλλο τρόπο στις στρατιωτικές αρχές στην Αίγυπτο, άτομα μη ευρωπαϊκής καταγωγής, ούτε γυναίκες που κατάγονται από εχθρικές χώρες. Η Κυβέρνηση της Νοτιοαφρικανικής Ένωσης ελπίζει ότι η ελληνική Κυβέρνηση είναι έτοιμη να καταβάλει τα έξοδα για τη συντήρηση αυτών των προσφύγων.

Bowker προς Ι. Ρωμανό (Σύμβουλο Πρεσβείας ελληνικής Κυβέρνησης στο Λονδίνο).
3 Ιουν. 1941. F.O.371/29879/R5778.

4/6/1941 616

Ο Σιμόπουλος υποδεικνύει στον Eden ότι θα είχε θετική επίδραση στον ελληνικό λαό ένα μήνυμα του Churchill ή του Γεωργίου ΣΤ΄, στο οποίο θα δινόταν πλήρης δημοσιότητα. Το μήνυμα αυτό θα ήταν δυνατό να σταλεί στον Τσουδερό, λόγω του ηρωϊκού αγώνα του κρητικού λαού, αλλά ο Eden είναι της γνώ-

μης να απευθύνεται στον Γεώργιο Β΄, για να αποφευχθούν πιθανά πρόσθετα γερμανικά αντίποινα στην Κρήτη.

F.O.
Minute (I. Mallet), 5 Ιουν. 1941. F.O.371/29885/R5939.

5/6/1941 617

Το F.O. τηλεγραφεί στον Lampson σχετικά με ανταπόκριση του Reuters από το Κάιρο της 3ης Ιουνίου. Σύμφωνα με την ανταπόκριση, ο Βρετανός Ταξίαρχος Διοικητής Ρεθύμνου δήλωσε ότι οι αυτοκρατορικές δυνάμεις είναι υπερήφανες να πολεμούν στο πλευρό των ηρωϊκών και ανδρείων Ελλήνων στρατιωτών και του κρητικού λαού. Το F.O. τονίζει ότι παρόμοιες αναφορές για τη συμμετοχή πολιτών σε μάχες μπορούν να χρησιμεύσουν μόνο ως πρόσχημα για γερμανικά αντίποινα κατά του πληθυσμού και είναι προφανές ότι πρέπει να αποφεύγονται. Το F.O. κοινοποιεί το κείμενο του τηλεγραφήματός του στο βρετανικό Υπουργείο Πληροφοριών και το B.B.C., με την παράκληση η μη μετάδοση ανάλογων αναφορών να εφαρμοστεί τόσο στον Τύπο όσο και σε εκπομπές του ραδιοσταθμού.

F.O. προς Lampson.
Τηλ. 1873, immediate, 5 Ιουν. 1941. F.O.371/29879/R5831.
F.O. προς Υπουργείο Πληροφοριών Βρετανίας, British Broadcasting Corporation (B.B.C.).
Τηλ. 1873, immediate, 4 Ιουν. 1941. F.O.371/29879/R5831.

6/6/1941 618

Ο Lampson αναφέρει σε τηλεγράφημά του την ποσότητα των αποθεμάτων πετρελαίου, η οποία περιήλθε στους Γερμανούς στην περιοχή του Πειραιά. Πληροφορεί επίσης το F.O. ότι η εντολή να μην καταστραφούν τα αποθέματα αυτά δόθηκε από τον επικεφαλής της Στρατιωτικής Αποστολής της Βρετανίας στην Ελλάδα.

Lampson προς F.O.
Τηλ. 1714, 6 Ιουν. 1941. F.O.371/29903/R5935.

6/6/1941 619

Ο Lampson τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο Γεώργιος Β΄ υπήρξε πολύ φιλικός κατά την πρόσφατη παραμονή του στη βρετανική Πρεσβεία στο Κάιρο, συγχρόνως όμως ήταν ενοχλημένος από την έλλειψη κατάλληλων μέτρων για την άμυνα της Κρήτης. Επίσης θεώρησε μεγάλη προσβολή την εντολή που του απηύθυνε η βρετανική Πρεσβεία, όταν ήταν στην Κρήτη, να μην αναχωρήσει από εκεί. Ο Γε-

ώργιος Β΄ θεώρησε ότι η εντολή αυτή υπονοούσε δειλία εκ μέρους του και είχε ως μόνο αποτέλεσμα την παρ' ολίγο σύλληψή του και τη δύσκολη, τελικά, διαφυγή του από το νησί.

Lampson προς Eden.
Τηλ. 1724, προσωπικό, εμπιστ., 6 Ιουν. 1941. F.O.371/29885/R6064.

6/6/1941 620

Το F.O. τηλεγραφεί στον Lampson να εξασφαλίσει τη συγκατάθεση της ελληνικής Κυβέρνησης για τη μεταφορά των αποθεμάτων χρυσού της Ελλάδας στη Reserve Bank της Νότιας Αφρικής στο Durban, η οποία θα τα δεχθεί για λογαριασμό της Τράπεζας της Αγγλίας. Η τελευταία συμφωνεί και θα επιβεβαιώσει ότι αποδέχθηκε το ποσό αυτό για λογαριασμό της ελληνικής Κυβέρνησης.

F.O. προς Lampson.
Τηλ. 1920, important, 6 Ιουν. 1941. F.O.371/29883/R5390.

7/6/1941 621

Ο Cunnigham τηλεγραφεί στο βρετανικό Ναυαρχείο ότι ο Σακελλαρίου διαφωνεί απολύτως με το σχέδιο να σταλούν πλοία του ελληνικού Πολεμικού Στόλου σε λιμάνια της Αφρικής. Πιστεύει ότι, αν τα πλοία διασκορπισθούν και δεν είναι υπό τον άμεσο έλεγχό του, το ηθικό των πληρωμάτων θα καταρρεύσει γρήγορα. Ο Σακελλαρίου ετοιμάζει λεπτομερή αναφορά σχετικά.

Cunningham προς Βρετανικό Ναυαρχείο.
Τηλ. 1255C, άκρως απόρρ., 7 Ιουν. 1941. F.O.371/29859/R5509.

8/6/1941 622

Ο ραδιοφωνικός σταθμός Αθηνών μεταδίδει διαταγή απαγόρευσης της κυκλοφορίας των πεζών μετά τα μεσάνυκτα και των αυτοκινήτων μετά τις 23.30. Επίσης διατάσσονται οι αξιωματικοί και οι άνδρες που έλαβαν μέρος στις πολεμικές επιχειρήσεις να υποβάλουν αναφορά στο Υπουργείο Εθνικής Αμύνης, με περιγραφή της ατομικής τους δράσης και παράθεση των ονομάτων των διοικητών των μονάδων τους.

Υπουργείο Πληροφοριών Βρετανίας προς F.O.
14 Ιουν. 1941. F.O.371/29840/R6205.

9/6/1941 623

Ο Σιμόπουλος δηλώνει στον Eden, κατά τη διάρκεια συνομιλίας τους, ότι η

κυβέρνησή του ανησυχεί με τη διακοπή της βρετανικής βοήθειας ύψους 5 εκατομμυρίων λιρών το μήνα, που ελάμβανε σε μετρητά. Το βρετανικό Υπουργείο Οικονομικών θεωρεί προφανώς ότι το θέμα αυτό πρέπει να συζητηθεί, όταν φθάσει η Κυβέρνηση στη Αγγλία. Καθώς όμως είναι άγνωστος ο χρόνος άφιξής της και στο μεταξύ δεν έχει χρήματα για την πληρωμή των στρατιωτών, η Κυβέρνηση ζητεί την άμεση καταβολή 500.000 λιρών και σημειώνει ότι θα διευθετήσει το θέμα των περαιτέρω πληρωμών, όταν έλθει στην Αγγλία. Ο Σιμόπουλος αναφέρει ότι θα έχει σχετική συνάντηση με τον Βρετανό Υπουργό Οικονομικών. Μετά τη συνομιλία, ο Eden ερωτά το Southern Department του F.O., που είναι υπεύθυνο για την Ελλάδα, αν μπορεί να υποστηρίξει το αίτημα του Σιμόπουλου.

F.O.
Minute (I. Mallet), 9 Ιουν. 1941. F.O.371/29837/R6272.

10/6/1941 624

Το F.O. συμφωνεί με την υπόδειξη του Σιμόπουλου της 4ης Ιουνίου και παρακαλεί τον Palairet να επιδώσει στον Γεώργιο Β΄ θερμό μήνυμα του Γεωργίου ΣΤ΄, με το οποίο εκφράζεται η ευγνωμοσύνη και ο θαυμασμός του βρετανικού λαού προς τον ελληνικό για όλα όσα έπραξε κατά τη διάρκεια της μάχης της Ελλάδας και για όσα υπομένει υπό εχθρική κατοχή. Παρακαλείται ο Palairet να ζητήσει από τον Γεώργιο Β΄ την άδεια να δοθεί πλήρης δημοσιότητα στο μήνυμα αυτό.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 64, 65, important, 10 Ιουν. 1941. F.O.371/29885/R5939.

11/6/1941 625

Ο Σιμόπουλος κοινοποιεί στο F.O. αντίγραφο μνημονίου που παρέδωσε στο βρετανικό Υπουργείο Οικονομικών. Με το μνημόνιο η ελληνική Κυβέρνηση ζητεί ποσό 600.000 λιρών το μήνα, ως συνέχεια της οικονομικής βοήθειας που ελάμβανε, επειδή θεωρεί ότι δεν πρέπει να χρησιμοποιήσει τα αποθέματα της Τράπεζας της Ελλάδος για την αντιμετώπιση των αναγκών της. Πιστεύει ότι τα αποθέματα αυτά είναι απολύτως απαραίτητα για την ανασυγκρότηση της ελληνικής οικονομίας από την καταστροφή που την απειλεί, εξαιτίας της αναμενόμενης έκδοσης από τις Αρχές Κατοχής χαρτονομίσματος δίχως αντίκρυσμα.

Σιμόπουλος προς F.O.
Μνημόνιο, 11 Ιουν. 1941. F.O.371/29837/R6109.

11/6/1941 626

Ο Palairet τηλεγραφεί από την Αλεξάνδρεια ότι ο Γεώργιος Β΄ είναι πολύ συγκινημένος με το μήνυμα του Γεωργίου ΣΤ΄ της 10ης Ιουνίου, στο οποίο και θα απαντήσει. Ο Γεώργιος Β΄ συμφωνεί να δοθεί πλήρης δημοσιότητα στο μήνυμα και θα φροντίσει ο ίδιος να δημοσιευθεί στον Τύπο στην Αίγυπτο.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 73, important, 11 Ιουν. 1941. F.O.371/29885/R6074.

11/6/1941 627

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο Γεώργιος Β΄ επιθυμεί να παραμείνει για λίγες εβδομάδες στη Νοτιοαφρικανική Ένωση, καθ' οδόν προς την Αγγλία. Η Κυβέρνηση της Νοτιοαφρικανικής Ένωσης τον πίεσε να το πράξει και δεν θα ήθελε να αρνηθεί. Επιθυμεί, εξάλλου, να βρίσκεται όσο το δυνατόν πιο κοντά στην Αίγυπτο, κατά τη διάρκεια της ανασυγκρότησης των ελληνικών δυνάμεων που πραγματοποιείται εκεί.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 74, απόρρ., 11 Ιουν. 1941. F.O.371/29885/R6128.

11/6/1941 628

Ο Halifax τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο Αμερικανός Πρεσβευτής στην Αθήνα [L. McVeagh], δήλωσε στη Βιέννη, όπου βρισκόταν καθ' οδόν προς τη Λισσαβώνα, πως οι γερμανικές δυνάμεις έδειξαν απειθαρχία και αδεξιότητα κατά την κατάληψη της Ελλάδας. Η χώρα βρίσκεται πλέον σε απελπιστική οικονομική κατάσταση, ολόκληρος ο πληθυσμός είναι ενωμένος στο μίσος του εναντίον του εισβολέα, ενώ η Κυβέρνηση των ανδρεικέλων αντιμέτωπίζεται με περιφρόνηση.

Halifax προς F.O.
Τηλ. 87 Saving, en clair, special, 11 Ιουνίου 1941. F.O.371/29840/R6298.

13/6/1941 629

Το βρετανικό Υπουργείο Οικονομικών κοινοποιεί στο F.O. αντίγραφο επιστολής του Υπουργού Sir Kingsley Wood προς τον Σιμόπουλο. Ο Wood τονίζει στην επιστολή του ότι τα διαθέσιμα συναλλαγματικά αποθέματα της Τράπεζας της Ελλάδος υπερκαλύπτουν το ελληνικό χαρτονόμισμα που κυκλοφορεί. Πιστεύει, εξάλλου, ότι οι συνήθεις λόγοι διατήρησης άθικτων των αποθεμάτων αυτών είναι πλέον υπό εξέταση και πρέπει να υποταχθούν στην αναγκαιότητα της χρησιμοποίησης κάθε διαθέσιμου πόρου για να κερδηθεί ο πόλεμος. Ο Υπουρ-

γός υπογραμμίζει ότι η τελευταία αυτή αρχή έχει γίνει αποδεκτή από όλες τις άλλες συμμαχικές κυβερνήσεις και είναι βέβαιος πως και η ελληνική Κυβέρνηση επιθυμεί να πράξει αναλόγως.

Sir K. Wood (Υπουργός Οικονομικών Βρετανίας) προς Χ. Σιμόπουλο (Πρεσβευτή ελληνικής Κυβέρνησης στο Λονδίνο).
13 Ιουν. 1941. F.O.371/29837/R6175.

13/6/1941 630

Το Southern Department του F.O., αναφερόμενο στο από 6 Ιουνίου τηλεγράφημα 1724 του Lampson, προτείνει στον Eden να εξηγήσει ο Wavell στον Γεώργιο Β΄ ότι του ζητήθηκε να μην αναχωρήσει από την Κρήτη πριν από τη γερμανική επίθεση, διότι υπήρχαν ενδείξεις ότι η επίθεση αυτή επίκειται και ότι, τυχόν αναχώρησή του πριν την εκδήλωσή της, θα υποδείκνυε στους Γερμανούς ότι οι Βρετανοί είχαν σχετικές πληροφορίες. Ο Στρατηγός Sir A. F. Brooke, Αρχηγός του Βρετανικού Αυτοκρατορικού Γενικού Επιτελείου, στέλνει στον Wavell τηλεγράφημα επ' αυτού.

F.O.
Minutes (P.B.B. Nichols, Bowker), 13 Ιουν. 1941. F.O.371/29885/R6064.
Ταγματάρχης G. Mallaby (W.O.) προς P.B.B. Nichols.
Απόρρ., άνευ ημερ. F.O.371/29885/R6064.

14/6/1941 631

Ο Σιμόπουλος προτείνει στον Cadogan να διευρευνηθεί κατά πόσο θα ήταν επιθυμητό να επισκεφθεί ο Γεώργιος Β΄ τις Η.Π.Α. και τον Καναδά, ακόμη και πριν μεταβεί στην Αγγλία, για να συναγείρει τις εκεί πολυπληθείς ελληνικές παροικίες. Τα παραπάνω αποτελούν προσωπική του πρόταση.

F.O.
Minute (A. Cadogan), 14 Ιουν. 1941. F.O.371/29885/R6163.

14/6/1941 632

Ο Σιμόπουλος πληροφορεί τον Cadogan ότι η ελληνική Κυβέρνηση επιμένει να δημοσιευθεί ανακοίνωσή της για τον ηρωϊσμό των κατοίκων της Κρήτης κατά τις πρόσφατες επιχειρήσεις. Το βρετανικό Υπουργείο Πληροφοριών αντιτίθεται και τονίζει ότι η έμφαση στη συμμετοχή πολιτών στις επιχειρήσεις είναι σχεδόν βέβαιο ότι θα προκαλέσει γερμανικά αντίποινα. Το θέμα έχει τεθεί στην Κυβέρνηση, η οποία όμως επιμένει. Ο Cadogan λαμβάνει υπόψη του τη στάση αυτή της

ελληνικής Κυβέρνησης και πληροφορεί τον Σιμόπουλο ότι το F.O. δεν έχει αντίρρηση να δημοσιευθεί η ανακοίνωση.

F.O.
Minute (Cadogan), 14 Ιουν. 1941. F.O.371/29880/R6164.

14/6/1941 633

Ο Fraser πληροφορεί τον Bowker ότι το γράμμα του Υπουργού Οικονομικών προς τον Σιμόπουλο ακολουθεί σχεδόν ακριβώς ό,τι έχει συμφωνηθεί μεταξύ του Υπουργείου του και του F.O. Δεν περιλαμβάνει, ωστόσο, την πρόταση του F.O. να στείλει η ελληνική Κυβέρνηση οικονομικό αντιπροσωπο στο Λονδίνο, προτού η ίδια αφιχθεί εκεί, ο οποίος και θα συζητούσε σχετικά με την οικονομική της κατάσταση. Η πρόταση δεν περιλαμβάνεται, διότι είναι πιθανό να δημιουργήσει την εντύπωση στην Κυβέρνηση ότι ο Υπουργός δεν κατέληξε σε οριστική απόφαση.

Fraser προς Bowker.
Αριθ. F.17274/3, 14 Ιουν. 1941. F.O.371/29837/R6175.

14/6/1941 634

Ο Cunningham τηλεγραφεί στο βρετανικό Ναυαρχείο ότι οι γραπτές προτάσεις του Σακελλαρίου είναι στην ουσία όμοιες με εκείνες που περιέχονται στο τηλεγράφημά του της 7ης Ιουνίου. Ο Cunningham δεν βλέπει το λόγο γιατί να μη γίνουν οι μετατροπές των ελληνικών πλοίων στην Αφρική αντί στην Ινδία, όπως προτείνει ο Σακελλαρίου. Αναγνωρίζει όμως ότι είναι λογικό το επιχείρημα του τελευταίου ότι τα πλοία πρέπει να αναλάβουν υπηρεσία υπό τον έλεγχο του ίδιου στη Μεσόγειο, έστω και αν αυτό δεν ταυτίζεται με τη βρετανική άποψη. Ο Cunningham αναμένει τη γνώμη του Ναυαρχείου για τις προτάσεις Σακελλαρίου.

Cunningham προς Βρετανικό Ναυαρχείο.
Τηλ. 2044C, άκρως απόρρ., 14 Ιουν. 1941. F.O.371/29859/R6324.

15/6/1941 635

Το F.O. αποφασίζει ότι δεν μπορεί να υποστηρίξει το αίτημα του Σιμόπουλου στο βρετανικό Υπουργείο Οικονομικών, για τη συνέχιση της οικονομικής βοήθειας προς την Ελλάδα.

F.O.
Minutes (Bowker), 10 Ιουν. 1941, (J. Nichols), 15 Ιουνίου 1941. F.O.371/29837/R6272.

17/6/1941 636

Ο ραδιοφωνικός σταθμός Αθηνών μεταδίδει διαταγή με την οποία ορίζεται ότι οι μαθητές της Σχολής Ευελπίδων των ετών 1933 και 1934, που υπηρετούσαν στο στράτευμα στις 31 Απριλίου 1941, δεν αποστρατεύονται, αλλά θεωρούνται μόνιμοι αξιωματικοί. Επίσης ότι όλοι όσοι τραυματίσθηκαν κατά τις επιχειρήσεις θα λάβουν επίδομα αποστράτευσης από το Υπουργείο Εθνικής Αμύνης.

Υπουργείο Πληροφοριών Βρετανίας προς F.O.
26 Ιουν. 1941. F.O.371/29840/R6482.

17/6/1941 637

Ο ραδιοφωνικός σταθμός Αθηνών μεταδίδει ότι η Τράπεζα της Ελλάδος θα δανείσει δυόμισυ δισεκατομμύρια δραχμές στην Αγροτική Τράπεζα και ότι το Υπουργείο Οικονομικών θα δαπανήσει οκτακόσια εκατομμύρια σε έργα δημόσιας ωφέλειας για να μειώσει την ανεργία.

Υπουργείο Πληροφοριών Βρετανίας προς F.O.
26 Ιουν. 1941. F.O.371/29840/R6482.

17/6/1941 638

Το F.O. τηλεγραφεί στον Palairet ότι είναι επείγουσα η ανάγκη να επέλθει συμφωνία με την ελληνική Κυβέρνηση για τη διευθέτηση των οικονομικών προβλημάτων, που προέκυψαν από την επίταξη ή ανάληψη από τη βρετανική Κυβέρνηση εφοδίων καθ' οδόν προς την Ελλάδα. Τον παρακαλεί να εξηγήσει στον Τσουδερό το επείγον του θέματος και να προτείνει να αναχωρήσει το ταχύτερο δυνατό για την Αγγλία ο Βαρβαρέσσος ή ο Ματζαβίνος, ως αντιπρόσωπος πλήρως εξουσιοδοτημένος να διαπραγματευθεί και, αν είναι δυνατόν, να υπογράψει σχετική συμφωνία. Το F.O. πληροφορεί εμπιστευτικά τον Palairet ότι η παρουσία αντιπροσώπου θα είναι επίσης χρήσιμη, αν η ελληνική Κυβέρνηση συνεχίσει να ασκεί πίεση για το γενικότερο θέμα της οικονομικής βοήθειας.

F.O. προς Palairet.
Τηλ.. 81, immediate, 17 Ιουν. 1941. F.O.371/29837/R6175.

17/6/1941 639

Το F.O. ενημερώνει τον Palairet σχετικά με τη διακοπή της οικονομικής βοήθειας προς την Ελλάδα. Τονίζει πως η βρετανική Κυβέρνηση αδυνατεί να δεχθεί το ελληνικό επιχείρημα ότι το ποσό των 27.000.000 λιρών της Τράπεζας της Ελλάδος, που συγκροτείται από προηγούμενες πιστώσεις, πρέπει να διατηρηθεί ανέπαφο

ως αντίκρυσμα του χαρτονομίσματος που κυκλοφορεί στην κατεχόμενη Ελλάδα, καθώς και για να εξασφαλίσει την ελληνική οικονομία μετά τον πόλεμο.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 82, immediate, 17 Ιουν. 1941. F.O.371/29837/R6175.

19/6/1941 640

Ο Ναύαρχος G. Dickens απαντά στην επιστολή του W. Strang της 27ης Μαΐου και τον πληροφορεί ότι το βρετανικό Ναυαρχείο συμφωνεί, από πολιτική άποψη, με τη διατήρηση των ελληνικών δυνάμεων. Οσον αφορά τον τρόπο χρησιμοποίησης του ελληνικού Στόλου, το Ναυαρχείο προτιμά να διατηρηθεί ως έχει, αλλά να υπαχθεί υπό βρετανικό επιχειρησιακό έλεγχο.

Ναύαρχος G. Dickens (Βρετανικό Ναυαρχείο) προς W. Strang (Βοηθό Υπουργό Εξωτερικών Βρετανίας).
Απόρρ., 19 Ιουν. 1941. F.O.371/29882/R6355.

20/6/1941 641

Ο Lampson ερωτά το βρετανικό Υπουργείο Πολεμικών Μεταφορών (Ministry of War Transport) εάν η ελληνική Κυβέρνηση θα επιτάξει ή όχι τα φορτία των πλοίων που βρίσκονταν καθ' οδόν προς την Ελλάδα, όταν επήλθε η κατάρρευση. Το θέμα εξετάζεται από την ελληνική Κυβέρνηση στο Κάιρο και φαίνεται ότι συναντά νομικές δυσχέρειες. Ο Lampson ζητεί επειγόντως απάντηση.

Lampson προς Υπουργείο Πολεμικών Μεταφορών Βρετανίας (Ministry of War Transport).
Τηλ. 55, Mast Mides, απόρρ., immediate, 20 Ιουν. 1941. F.O.371/29837/R6502.

21/6/1941 642

Το Υπουργείο Κτήσεων της Βρετανίας τηλεγραφεί στον Βρετανό Ύπατο Αρμοστή στη Νοτιοαφρικανική Ένωση ότι, όπως τους πληροφόρησε ο Palairet, η Κυβέρνηση της Νοτιοαφρικανικής Ένωσης πίεσε τον Γεώργιο Β΄ να παραμείνει εκεί, καθ' οδόν προς την Αγγλία. Ο Γεώργιος Β΄ συμφώνησε να μείνει λίγες εβδομάδες. Το ίδιο ισχύει και για τα μέλη της ελληνικής Κυβέρνησης.

Υπουργείο Κτήσεων Βρετανίας προς Ύπατο Αρμοστή Βρετανίας στη Νοτιοαφρικανική Ένωση.
Τηλ. 681, απόρρ., 21 Ιουν. 1941. F.O.371/29885/R5829.

22/6/1941 643

Το F.O. τηλεγραφεί στον Lampson σχετικά με ανταπόκριση της "Daily

Telegraph" από το Κάιρο, η οποία υπογραμμίζει τον κίνδυνο να αποτύχει η προσπάθεια συγκρότησης στρατιωτικής δύναμης από τα μέλη της ελληνικής κοινότητας της Αιγύπτου, εξαιτίας του εξαιρετικά χαμηλού μισθού του Έλληνα στρατιώτη. Το F.O. αναφέρεται στη συγκρότηση δύναμης μέχρι και τριών ελληνικών ταγμάτων, που θα αποτελούν μέρος της φρουράς της Αιγύπτου, τα οποία θα διοικούνται και θα πληρώνονται από τις ελληνικές στρατιωτικές αρχές. Σύμφωνα με την πρακτική του W.O., το ύψος του μισθού των μονάδων αυτών θα καθορισθεί από τις ελληνικές στρατιωτικές αρχές, με τον όρο να μην είναι τόσο υψηλός, ώστε να προκαλέσει αντιδράσεις στις βρετανικές αποικιακές στρατιωτικές μονάδες. Το F.O. ανησυχεί επειδή είναι φανερό ότι θα ήταν εξαιρετικά ατυχές, από πολιτική άποψη, να αποτύχει η προσπάθεια συγκρότησης ελληνικής δύναμης, λόγω των ανεπαρκών απολαβών των στρατιωτών. Ζητείται η γνώμη του Lampson σχετικά.

F.O. προς Lampson.
Τηλ. 2183, εμπιστ., 22 Ιουν. 1941. F.O.371/29879/R5921.

23/6/1941 644

Ο Cadogan απαντά στην πρόταση του Σιμόπουλου της 14ης Ιουνίου. Τονίζει πως το F.O. θεωρεί ότι ο Γεώργιος Β΄ αποτελεί τόσο σημαντικό τμήμα της ελληνικής Κυβέρνησης, ώστε είναι άκρως επιθυμητό να βρίσκεται παρών κατά την εγκατάστασή της στη Βρετανία. Μετά την άφιξη της Κυβέρνησης, θα πρέπει να συζητηθούν ορισμένα επείγοντα θέματα και η απουσία του Γεωργίου Β΄ θα επιτείνει την καθυστέρηση και την αβεβαιότητα. Δεν θα είχει αντίρρηση να επισκεφθεί ο Γεώργιος Β΄ τις Η.Π.Α. και τον Καναδά, αφού όμως εξετασθούν τα θέματα αυτά.

Cadogan προς Σιμόπουλο.
23 Ιουν. 1941. F.O.371/29885/R6163.

23/6/1941 645

Ο Τσουδερός εκθέτει στον Lampson την ανάγκη δημιουργίας ενός "γραφείου πληροφοριών", που δεν θα ασχολείται μόνο με τη συλλογή πληροφοριών από την Ελλάδα, αλλά θα παρακολουθεί την εσωτερική πολιτική κατάσταση και θα προσπαθεί να συγκεντρώνει έγκυρες γνώμες σχετικά με την επιστροφή του Γεωργίου Β΄ και τη διατήρηση της βρετανικής επιρροής στη χώρα. Ο Τσουδερός επιθυμεί το γραφείο να λειτουργεί ως κοινή ελληνο-βρετανική υπηρεσία. Ειδικότερα αποβλέπει στην κατάργηση του πλήθους των βρετανικών μυστικών υπηρεσιών και στη συνεργασία του με μία σοβαρή προσωπικότητα, η οποία θα δια-

θέτει το απαραίτητο κύρος για να κατευθύνει την όλη δραστηριότητα, που είναι υψηλής πολιτικής σημασίας.

Lampson προς F.O.
Τηλ. 1950, immediate, 23 Ιουν. 1941. F.O.371/29885/R6415.

23/6/1941 646

Ο Lampson τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο Τσουδερός ερωτά κατά πόσον η έναρξη των εχθροπραξιών μεταξύ Γερμανίας και Σοβιετικής Ένωσης έχει μεταβάλει τη γνώμη της βρετανικής Κυβέρνησης, σχετικά με την αναχώρηση του Γεωργίου Β΄ και της ελληνικής Κυβέρνησης για την Αγγλία. Ο Τσουδερός ζητεί επειγόντως απάντηση.

Lampson προς F.O.
Τηλ. 1950, immediate, 23 Ιουν. 1941. F.O.371/29885/R6415.

24/6/1941 647

Το βρετανικό Υπουργείο Πολεμικών Μεταφορών τηλεγραφεί στον Lampson ότι το θέμα της επίταξης των φορτίων που ήταν καθ' οδόν προς την Ελλάδα, όταν επήλθε η κατάρρευση, δημιουργεί μεγάλες επιπλοκές. Έτσι, οι αρμόδιες υπηρεσίες θα αναβάλουν την εξέτασή του, έως ότου αφιχθεί η ελληνική Κυβέρνηση στο Λονδίνο. Ο Lampson λαμβάνει οδηγίες για την αντιμετώπιση των σχετικών προβλημάτων, μέχρι να επιτευχθεί ο τελικός διακανονισμός.

Υπουργείο Πολεμικών Μεταφορών Βρετανίας (Ministry of War Transport) προς Lampson.
Τηλ. 89, Mast Mides, απόρρ., confidential, 24 Ιουν. 1941. F.O.371/29837/R6502.

26/6/1941 648

Ο Palairet απαντά σε τηλεγράφημα του F.O. (1950 του Lampson της 23ης Ιουνίου), το οποίο ερωτούσε κατά πόσον ο Γεώργιος Β΄ και ο Τσουδερός χρησιμοποιούν την έναρξη των γερμανο-σοβιετικών εχθροπραξιών ως πρόφαση για να παραμείνουν στη Μέση Ανατολή. Αναφέρει ότι οι παραπάνω δεν επιθυμούν να αναβάλουν την αναχώρησή τους, αλλά θεωρούν ότι είναι πιθανόν η εξέλιξη της κατάστασης στην Ευρώπη να επιβάλει αναθεώρηση των σχεδίων τους.

Lampson προς F.O.
Τηλ. 1988, immediate, 26 Ιουν. 1941. F.O.371/29885/R6494.

26/6/1941 649

Ο Γεώργιος Β΄ εκφράζει στον Lampson την ανησυχία του για τη συνοχή της

ελληνικής κοινότητας στην Αίγυπτο και τις πιθανές δολοπλοκίες μελών της εναντίον του Θρόνου. Επίσης του παραδίδει κατάλογο Ελλήνων υπόπτων που θα ήθελε να απομακρυνθούν από την Αιγυπτο. Ο Lampson αναλαμβάνει να επιληφθεί του θέματος και να παρακολουθεί προσεκτικά την κατάσταση στην κοινότητα.

Lampson προς F.O.
Τηλ. 2023, απόρρ., 27 Ιουν. 1941. F.O.371/29885/R6580.

27/6/1941 650

Ο Γεώργιος Β΄ και η κυβέρνηση Τσουδερού αναχωρούν από το Κάιρο για τη Νότια Αφρική. Ο Lampson αναφέρει στο F.O. ότι ο Γεώργιος Β΄ δεν κρύβει την απροθυμία του για την αναχώρηση αυτή.

Lampson προς F.O.
Τηλ. 2023, απόρρ., 27 Ιουν. 1941. F.O.371/29885/R6580.

28/6/1941 651

Το Γ.Σ.Μ.Α. ανακοινώνει στο Αρχηγείο του Βασιλικού Ελληνικού Στρατού Μέσης Ανατολής ότι θα επιδιώξει τη δημιουργία ελληνικής ανεξάρτητης ταξιαρχίας, εφόσον υπάρξει διαθέσιμο πολεμικό υλικό.

Γενικό Στρατηγείο Μέσης Ανατολής (Γ.Σ.Μ.Α.) προς Αρχηγείο Βασιλικού Ελληνικού Στρατού Μέσης Ανατολής.
Αριθ. C.R.M.E./9032/11/AG 1 (2), 28 Ιουν. 1941. F.O.371/29816/R7111.

28/6/1941 652

Ο Lampson τηλεγραφεί στο F.O. ότι η ελληνική Κυβέρνηση δέχθηκε να κατατεθούν τα αποθέματα χρυσού της Τράπεζας της Ελλάδος στη Reserve Bank της Νότιας Αφρικής, στο λογαριασμό της Τράπεζας της Αγγλίας. Ο χρυσός, 600.000 ουγγιές περίπου, απεστάλη σε δύο δόσεις.

Lampson προς F.O.
Τηλ. 2016, important, 28 Ιουν. 1941. F.O.371/29883/R6579.

30/6/1941 653

Ο Sargent πληροφορεί τον Σιμόπουλο ότι η βρετανική Κυβέρνηση δεν μπορεί να αναλάβει την ευθύνη της μεταφοράς και συντήρησης στη Νοτιοαφρικανική Ένωση, των προσφύγων που εγκατέλειψαν την Αθήνα με βρετανική βοήθεια. Η απόφαση αυτή στηρίζεται σε δήλωση του Palairet, σύμφωνα με την οποία, και

αντίθετα με όσα υποστηρίζει ο Σιμόπουλος στην επιστολή του της 3ης Ιουνίου, οι πρόσφυγες αυτοί αναχώρησαν είτε με δική τους πρωτοβουλία, είτε διότι τους το ζήτησε η κυβέρνησή τους και όχι με υπόδειξη της βρετανικής Κυβέρνησης.

Sargent προς Σιμόπουλο.
30 Ιουν. 1941. F.O.371/29879/R5997.

30/6/1941 654

Ο McVeagh, πρώην Πρεσβευτής των Η.Π.Α. στην Αθήνα, πληροφορεί τον Έλληνα Επιτετραμμένο στη Μαδρίτη για την κατάσταση στην Ελλάδα μετά την είσοδο των Γερμανών. Η χώρα είναι εντελώς ανοργάνωτη από διοικητική άποψη, η έλλειψη πειθαρχίας μεταξύ των Γερμανών στρατιωτών δημιουργεί σοβαρά προβλήματα, ο πληθυσμός πεινά και οι Γερμανοί αρπάζουν όλα τα τρόφιμα. Οι Έλληνες τρέφουν όλοι βαθύ μίσος για τους Γερμανούς, απερίγραπτη περιφρόνηση για τους Ιταλούς και αγνοούν με τον πλέον απροκάλυπτο τρόπο την κυβέρνηση Τσολάκογλου. Η ελληνική κοινή γνώμη είναι ενωμένη όσο ποτέ άλλοτε και έχει απόλυτη πίστη στη νίκη των Συμμάχων και στην εξωτερική πολιτική της κυβέρνησης του Γεωργίου Β΄.

Lampson προς F.O.
Αριθ. 658, εμπιστ., 17 Ιουλ. 1941. F.O.371/29840/R7349.

30/6/1941 655

Η ελληνική Πρεσβεία στο Κάιρο πληροφορεί τον Τσουδερό ότι η ρουμανική Κυβέρνηση ανακοίνωσε στον Έλληνα Επιτετραμμένο στο Βουκουρέστι, πως λόγω της εμπόλεμης κατάστασης και της συμμαχίας της με τη Γερμανία, δεν είναι πλέον δυνατό να παραμείνουν εκεί η Πρεσβεία και τα προξενεία της ελληνικής Κυβέρνησης. Ο Έλληνας Επιτετραμμένος θα ζητήσει από την αμερικανική Πρεσβεία να εξασφαλίσει την προστασία των ελληνικών συμφερόντων.

Lampson προς F.O.
Τηλ. 2067, 30 Ιουν. 1941. F.O.371/29905/R6670.

1/7/1941 656

Το F.O. πιστεύει ότι είναι απαραίτητο να επιδιωχθεί κοινή γραμμή προπαγάνδας μεταξύ βρετανικής και ελληνικής Κυβέρνησης, προτού οι Γερμανοί πληροφορηθούν και χρησιμοποιήσουν για δικούς τους προπαγανδιστικούς σκοπούς την αναχώρηση της Κυβέρνησης από την Αίγυπτο. Το F.O. τηλεγραφεί στον Palairet σχετικό κείμενο για να το εγκρίνει ο ίδιος και η Κυβέρνηση. Στο κεί-

μενο τονίζεται ότι πρώτιστο καθήκον του Γεωργίου Β΄ είναι η φροντίδα για την εκπαίδευση, τον εξοπλισμό και την ανάπτυξη των ελληνικών ενόπλων δυνάμεων.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 998, important, 1 Ιουλ. 1941. F.O.371/29885/R6494.

1/7/1941 657

Ο Churchill εκφράζει με θερμό και προσωπικό τηλεγράφημα προς τον Γεώργιο Β΄, το θαυμασμό που προκάλεσε η στάση του κατά τις πρόσφατες περιπέτειες, τόσο στους πολυπληθείς φίλους του στην Αγγλία, όσο και στο βρετανικό έθνος γενικότερα. Επίσης τονίζει ότι η πιο θερμή υποδοχή αναμένει τον Γεώργιο Β΄ στη Βρετανία.

F.O. προς Palairet (εν πλω).
Τηλ. 999, απόρρ., προσωπικό, 1 Ιουλ. 1941. F.O.371/29885/R6707.

2/7/1941 658

Ο Σιμόπουλος ζητεί να πληροφορηθεί από τον Sargent και τον Eden κατά πόσον η βρετανική Κυβέρνηση θα θεωρούσε χρήσιμο να λάβει θέση η ελληνική Κυβέρνηση, για το θέμα της γερμανικής επίθεσης εναντίον της Σοβιετικής Ένωσης. Αν δεν υπάρχει αντίρρηση, ο Σιμόπουλος παρακαλεί να ενημερωθεί τηλεγραφικά η ελληνική Κυβέρνηση.

F.O.
Minute (P.B.B. Nichols), 2 Ιουλ. 1941. F.O.371/29906/R6730.

2/7/1941 659

Ο Γεώργιος Β΄ και ο Τσουδερός προτείνουν να δημιουργηθεί μικτή αγγλο-ελληνική υπηρεσία στην Αίγυπτο, η οποία θα είναι υπεύθυνη για το συντονισμό όλων των υπηρεσιών που ασχολούνται με τη συλλογή πληροφοριών, τη διάδοση προπαγάνδας και τις ανατρεπτικές ενέργειες στην Ελλάδα. Ο Lampson και το Γ.Σ.Μ.Α. συμφωνούν.

Lampson προς Eden.
Αριθ. 165 (1290/1/41), 2 Ιουλ. 1941. F.O.371/29816/R6962.

2/7/1941 660

Ο Lampson τηλεγραφεί στο F.O. ότι η ελληνική Κυβέρνηση και οι βρετανικές αρχές συμφώνησαν το ύψος των μισθών στον ελληνικό Στρατό να πλησιάζει

εκείνο των βρετανικών δυνάμεων. Ο Γεώργιος Β΄ και ο Τσουδερός θεωρούν την παρούσα κατάσταση του Στρατού απολύτως ικανοποιητική και το ηθικό του εξαιρετικό. Ορισμένοι οπλίτες δεν ήταν πρόθυμοι να υπηρετήσουν υπό τις διαταγές αξιωματικών που σχετίζονταν με το καθεστώς Μεταξά, ειδικότερα με τον Μανιαδάκη, αλλά η κατάσταση έχει βελτιωθεί. Ο Lampson επισημαίνει ότι οι στρατιωτικές μονάδες της [Ι] Ταξιαρχίας εκπαιδεύονται για να συμμετάσχουν ενεργά στον πόλεμο και όχι να επιτηρούν αιχμαλώτους, όπως συμβαίνει, γεγονός που τους δυσαρεστεί.

Lampson προς F.O.
Τηλ. 2084, εμπιστ., 2 Ιουλ. 1941. F.O.371/29880/R7177.

4/7/1941 661

Ο Lampson τηλεγραφεί στο F.O. μήνυμα της ελληνικής Πρεσβείας στην Άγκυρα προς τον Τσουδερό, στο οποίο τονίζεται ότι, σύμφωνα με αξιόπιστες πληροφορίες, η έλλειψη τροφίμων στην Ελλάδα είναι εξαιρετικά σοβαρή και έχει ήδη τραγικά αποτελέσματα στα παιδιά. Όλοι οι Αμερικανοί ανταποκριτές στην Άγκυρα έστειλαν έκκληση βοήθειας στην Αμερική, για να αντιμετωπισθεί η κατάσταση. Παρά τις στερήσεις, ο ελληνικός λαός διατηρεί το ηθικό και την πίστη του στη νίκη και οποιαδήποτε ελεγχόμενη διανομή τροφίμων θα ενδυνάμωνε ιδιαίτερα την αντίστασή του. Η ελληνική Πρεσβεία στην Άγκυρα ζητεί να πληροφορηθεί τηλεγραφικά τις απόψεις της ελληνικής Κυβέρνησης.

Lampson προς F.O.
Τηλ. 2114, 4 Ιουλ. 1941. F.O.371/29840/R6763.

5/7/1941 662

Ο Warner τονίζει, σε επιστολή του προς τον Σταυρίδη, ότι η βρετανική προπαγάνδα στην Ελλάδα δεν πρέπει να απευθύνεται στους ακραίους φιλελεύθερους, η στάση των οποίων δεν θα επηρεασθεί από κάποια βρετανική ενέργεια που δεν εγκρίνουν, αλλά στους οπαδούς της Δεξιάς. Οι τελευταίοι, παρά την αντίθεσή τους προς τον Άξονα, μάλλον δεν είναι τόσο ένθερμοι αγγλόφιλοι. Τονίζει επίσης ότι, όπως έχει ήδη συμφωνηθεί, η βρετανική προπαγάνδα πρέπει να προβάλλει τις εποικοδομητικές δραστηριότητες των ελληνικών ενόπλων δυνάμεων Μέσης Ανατολής, τον Γεώργιο Β΄, την ελληνική Κυβέρνηση και τις ελληνικές παροικίες.

Warner προς Β. Σταυρίδη (Υπουργείο Πληροφοριών Βρετανίας).
Εμπιστ., 5 Ιουλ. 1941. F.O.371/29840/R6523.

5/7/1941 663

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο Γεώργιος Β΄ και η ελληνική Κυβέρνηση συμφωνούν να χαραχθεί κοινή γραμμή προπαγάνδας της βρετανικής και της ελληνικής Κυβέρνησης, όπως προτείνεται στο από 1 Ιουλίου τηλεγράφημα 998 του F.O.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 2, immediate, 5 Ιουλ. 1941. F.O.371/29885/R6780.

5/7/1941 664

Η ελληνική Κυβέρνηση πληροφορεί, μέσω του F.O., τον Σιμόπουλο ότι προτίθεται να παραμείνει στη Νοτιοαφρικανική Ένωση για αρκετό διάστημα. Πιστεύει ότι η παραμονή της σχετικά κοντά στην Αίγυπτο, είναι δυνατό να αποδειχθεί εξαιρετικά χρήσιμη, αν κατά την ανασυγκρότηση των ελληνικών ενόπλων δυνάμεων παρουσιασθούν οι συνηθισμένες δυσκολίες των πρώτων σταδίων. Η παραμονή της μπορεί φυσικά να συντομευθεί, σε περίπτωση που θεωρηθεί αναγκαίο να μεταβεί άμεσα στο Λονδίνο.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 3, 5 Ιουλ. 1941. F.O.371/29885/R6862.

7/7/1941 665

Ο Sargent πληροφορεί τον Σιμόπουλου πως η βρετανική Κυβέρνηση πιστεύει ότι μία ελληνική δήλωση για τη επίθεση των Γερμανών εναντίον της Σοβιετικής Ένωσης, θα ήταν οπωσδήποτε χρήσιμη. Ο Sargent προτείνει η δήλωση αυτή να ακολουθήσει το πνεύμα των δηλώσεων του Churchill της 22ας Ιουνίου και του Eden της 24ης, στις οποίες τονίζεται ότι η Βρετανία προσφέρει κάθε δυνατή βοήθεια στη Σοβιετική Ένωση.

Sargent προς Σιμόπουλο.
7 Ιουλ. 1941. F.O.371/29906/R6730.

8/7/1941 666

Το F.O. αναφέρεται στο από 26 Ιουνίου τηλεγράφημα 1988 του Palairet και τον ενημερώνει σχετικά με τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της εγκατάστασης του Γεωργίου Β΄ και της ελληνικής Κυβέρνησης στο Λονδίνο. Το F.O. πληροφορεί τον Palairet ότι επαφίεται στη δική του διάκριση, αν θα συζητήσει το θέμα με τον Γεώργιο Β΄ και τον Τσουδερό. Το F.O. τείνει να προτιμήσει την εγκατάσταση του Γεωργίου Β΄ και της Κυβέρνησης στη Βρετανία, εάν

αυτό δεν καταστεί επιζήμιο για τα συμφέροντα της Ελλάδας και ειδικότερα του Γεωργίου Β΄.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 9, important, 8 Ιουλ. 1941. F.O.371/29885/R6889.

9/7/1941 667

Το F.O. τηλεγραφεί στον Palairet το μήνυμα της ελληνικής Πρεσβείας στην Άγκυρα προς τον Τσουδερό για την έλλειψη τροφίμων στην Ελλάδα, το οποίο περιλαμβάνεται στο από 4 Ιουλίου τηλεγράφημα 2114 του Lampson. Ο Palairet καλείται να το μεταβιβάσει στον Τσουδερό και να τον πληροφορήσει ότι η βρετανική Κυβέρνηση εξετάζει επειγόντως, και με κατανόηση, το θέμα και ελπίζει ότι θα αντιμετωπισθεί με την εξεύρεση τροφίμων στη Τουρκία. Πρέπει οπωσδήποτε ο Palairet να εξηγήσει, αν χρειασθεί, ότι η Τουρκία έχει κοινά σύνορα με τον εχθρό και με τον τρόπο αυτό θα αποφευχθεί η άρση του αποκλεισμού της Ελλάδας. Εξεύρεση τροφίμων εκτός της ζώνης αποκλεισμού θα είχε ως συνέπεια την παντελή εγκατάλειψη της βρετανικής πολιτικής περί αποκλεισμού.

F.O. προς Palairet (Johannesburg).
Τηλ. 10, important, 9 Ιουλ. 1941. F.O.371/29840/R6763.

10/7/1941 668

Ο Palairet τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο Τσουδερός, πριν λάβει το από 8 Ιουλίου τηλεγράφημά του, του είχε αναφέρει ότι ο Γεώργιος Β΄ είναι έτοιμος να αναχωρήσει για την Αγγλία την πρώτη εβδομάδα του Αυγούστου. Ο Γεώργιος Β΄ και ο Τσουδερός έχουν οριστικά αποφασίσει να εγκατασταθούν στο Λονδίνο. Ο Palairet πιστεύει ότι καλόν είναι να θεωρηθεί το Λονδίνο ως τόπος οριστικής τους εγκατάστασης και να μην επανέλθει σε αυτό και στα άλλα θέματα που θίγει το ανωτέρω τηλεγράφημα. Επίσης πιστεύει ότι τα επιχειρήματα υπέρ της εγκατάστασης στο Λονδίνο υπερτερούν καταφανώς των επιχειρημάτων κατά της εγκατάστασης.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 8, important, 10 Ιουλ. 1941. F.O.371/29885/R6925.

11/7/1941 669

Ο Warner τονίζει ότι είναι ιδιαίτερα σημαντικό να επιφυλαχθεί στον Γεώργιο Β΄ και την ελληνική Κυβέρνηση η επισημότερη δυνατή υποδοχή κατά την άφιξή τους στο Λονδίνο, για λόγους προπαγάνδας στην Ελλάδα και στους Έλλη-

νες σε όλο τον κόσμο, αλλά και για να ενισχυθεί η επιρροή της βρετανικής Κυβέρνησης στην ελληνική Κυβέρνηση.

F.O.
Minute (Warner), 11 Ιουλ. 1941. F.O.371/29840/R7039.

11/7/1941 670

Ο Warner συντάσσει μνημόνιο στο οποίο εξετάζονται περιληπτικά τα πιο σημαντικά ελληνικά προβλήματα, που καλείται να αντιμετωπίσει η βρετανική Κυβέρνηση. Πρόκειται για τα εξής: 1) πολεμικός Στόλος, 2) Στρατός, 3) Αεροπορία, 4) εμπορικό Ναυτικό, 5) ελληνικά φορτία που έχουν επιταχθεί, 6) οικονομική κατάσταση της ελληνικής Κυβέρνησης, 7) επισιτισμός της Ελλάδας, 8) συλλογή πληροφοριών από την Ελλάδα, 9) ελληνική πολιτική ενότητα, 10) Κύπρος και 11) υποδοχή της ελληνικής Κυβέρνησης στη Βρετανία.

F.O.
Μνημόνιο (Warner), 11 Ιουλ. 1941. F.O.371/29840/R7038.

12/7/1941 671

Η βρετανική Πρεσβεία στην Άγκυρα πληροφορεί το F.O. ότι ο Πρόξενος των Η.Π.Α. στην Αθήνα δήλωσε στον Γενικό Πρόξενο της χώρας του στην Κωνσταντινούπολη ότι από τα 84 μηχανοκίνητα καΐκια, που αναχώρησαν τον περασμένο Μάιο γεμάτα Γερμανούς στρατιώτες από τον Πειραιά για την Κρήτη, επέστρεψαν μόνον τα 8, ενώ από τα επίσης γεμάτα 24 ατμόπλοια επέστρεψαν μόνο τα 4.

Πρεσβεία Βρετανίας στην Άγκυρα προς F.O.
Αριθ. 26/1218/41, εμπιστ. 12 Ιουλ. 1941. F.O.371/29896/R7348.

17/7/1941 672

Το βρετανικό Υπουργείο Οικονομικού Πολέμου κοινοποιεί στο F.O. τις πληροφορίες που έχει στη διάθεσή του για την κατάσταση στην Ελλάδα. Στη χώρα επικρατούν συνθήκες λιμού και υπάρχει σοβαρός κίνδυνος επιδημιών. Παιδιά πεθαίνουν από πείνα και εφαρμόζεται με αυστηρότητα σύστημα διανομής των βασικών ειδών διατροφής. Οι Γερμανοί έχουν εξάγει αλεύρι, πατάτες και άλλα τρόφιμα. Οι οδικές και σιδηροδρομικές επικοινωνίες δεν έχουν ακόμη αποκατασταθεί και υπάρχει μεγάλη έλλειψη βενζίνης και υποζυγίων.

Υπουργείο Οικονομικού Πολέμου Βρετανίας προς F.O.
17 Ιουλ. 1941. F.O.371/29840/R7070.

17/7/1941 673

Το F.O. μελετά τη δημιουργία ελληνικού ναυτικού δικαστηρίου με στόχο την επαναφορά και διατήρηση της πειθαρχίας στα ελληνικά εμπορικά πληρώματα. Επίσης γνωστοποίησε στην ελληνική Πρεσβεία στο Λονδίνο ότι η ελληνική Κυβέρνηση θα έχει τα ίδια προνόμια και την ίδια ασυλία που έχουν και οι άλλες συμμαχικές κυβερνήσεις εκεί.

F.O.
Minute (J. G. Ward), 17 Ιουλ. 1941. F.O.371/29840/R7038.

23/7/1941 674

Ο Σιμόπουλος πληροφορεί τον Sargent ότι, μόλις του τηλεγράφησε ο Τσουδερός πως η γαλλική Κυβέρνηση του Vichy δήλωσε στον εκεί Έλληνα Πρεσβευτή ότι οι Γάλλοι διπλωματικοί αντιπρόσωποι σε Ιράκ, Σαουδική Αραβία, Μεξικό, Γουατεμάλα, Νικαράγουα, Ονδούρα και Βολιβία έχουν διακόψει από τις 18 Ιουλίου την προστασία των ελληνικών συμφερόντων, που τους είχε ανατεθεί στις χώρες αυτές. Ο Τσουδερός ερωτά αν είναι δυνατό οι βρετανικές διπλωματικές και προξενικές αρχές στις ανωτέρω χώρες, να δεχθούν να αναλάβουν την προστασία των ελληνικών συμφερόντων.

Σιμόπουλος προς Sargent.
Αριθ. 4441/ST/41, 23 Ιουλ. 1941. F.O.371/29877/R7249.

25/7/1941 675

Ο πρώην Επιτετραμμένος των Η.Π.Α. στην Αθήνα δηλώνει σε μέλη των βρετανικών υπηρεσιών στη Λισσαβώνα ότι η κατάσταση στην Ελλάδα είναι φοβερή και ο πληθυσμός λιμοκτονεί, διότι όλα τα διαθέσιμα είδη διατροφής έχουν σταλεί από τους Γερμανούς έξω από τη χώρα. Ο πληθυσμός είναι ώριμος για επανάσταση, ειδικότερα αυτή την εποχή που η Ελλάδα φρουρείται από ιταλικά στρατεύματα.

Sir R. I. Campbell (Πρεσβεία Βρετανίας στην Ουάσιγκτων) προς Eden.
Αριθ. 223 (520/16/41), απόρρ., 26 Ιουλ. 1941. F.O.371/29840/R7401.

31/7/1941 676

Ο Sargent πληροφορεί τον Σιμόπουλο, σχετικά με την επιστολή του τελευταίου της 23ης Ιουλίου, ότι θα αναλάβουν οι βρετανικές διπλωματικές και προξενικές αρχές σε Ιράκ, Σαουδική Αραβία, Μεξικό, Γουατεμάλα, Νικαράγουα, Ονδούρα και Βολιβία την προστασία των εκεί ελληνικών συμφερόντων.

Sargent προς Σιμόπουλο.
31 Ιουλ. 1941. F.O.371/29877/R7249.

1/8/1941 677

Το W.O. κοινοποιεί στο F.O. απόσπασμα τηλεγραφήματος του Στρατιωτικού Ακόλουθου της βρετανικής Πρεσβείας στην Άγκυρα, στο οποίο τονίζεται ότι όλες οι αναφορές που έχει λάβει συμφωνούν πως το ηθικό των Ελλήνων είναι υψηλό και όλοι παρέχουν καταφύγιο στους Βρετανούς στρατιώτες, παρά τις αυστηρές κυρώσεις που υφίστανται.

W.O. προς F.O.
Άνευ αριθ., άκρως απόρρ., 1 Αυγ. 1941. F.O.371/29840/R7510.

1/8/1941 678

Το βρετανικό Υπουργείο Οικονομικού Πολέμου επιθυμεί να πληροφορηθεί με τον ταχύτερο και πληρέστερο τρόπο: 1) τα είδη και την ποσότητα των τροφίμων που διανέμονται με δελτίο στην Ελλάδα, 2) αν η εφαρμογή του δελτίου είναι γενική, τοπική ή περιορίζεται στην Αθήνα, 3) αν είναι διαθέσιμες οι ποσότητες που παρέχονται με δελτίο, 4) αν είναι δυσεύρετα τα τρόφιμα που δεν υπόκεινται σε διανομή με δελτία, 5) αν υπάρχει μαύρη αγορά, 6) τις ποσότητες τροφίμων που έστειλε η Τουρκία ως βοήθεια, καθώς και εκείνες που ανέλαβε να στείλει.

Υπουργείο Οικονομικού Πολέμου Βρετανίας προς Knatchbull-Hugessen.
Τηλ. 550 ARFAR, 1 Αυγ. 1941. F.O.371/29840/R7595.

9/8/1941 679

Ο Knuthbull - Hugessen, απαντώντας στο από 1 Αυγούστου τηλεγράφημα 550 του F.O., τηλεγραφεί ότι, σύμφωνα με αξιόπιστες πληροφορίες προσφύγων που έφθασαν πρόσφατα στην Τουρκία, οι Γερμανοί απογυμνώνουν συστηματικά την Ελλάδα με λεηλασίες και εκβιασμούς. Ενθαρρύνονται οι στρατιώτες να λεηλατούν και οι στρατιωτικές αρχές επιτάσσουν ποσότητες προϊόντων πολύ μεγαλύτερες από τις στρατιωτικές τους ανάγκες. Η πληρωμή των προϊόντων που αγοράζονται σε τιμή κόστους, γίνεται με χαρτονόμισμα των Αρχών Κατοχής, το οποίο τυπώνεται από κινητά πιεστήρια του γερμανικού στρατού. Στην περιοχή της Αθήνας: 1) τα περισσότερα είδη διατροφής μπορούν να αγορασθούν μόνο σε υπέρογκες τιμές στη μαύρη αγορά, 2) παρέχονται με δελτίο 50 δράμια άρτου [160 γραμμάρια] την ημέρα σε όλους, καθώς επίσης 50 δράμια γάλα την ημέρα μόνο στα παιδιά, 3) η επίσημη τιμή της πατάτας είναι 15 δραχμές η οκά [τα

1282 γραμμάρια], αλλά η έλλειψή της είναι μεγάλη και στη μαύρη αγορά η τιμή έχει δεκαπλασιασθεί, 4) τρόφιμα από την Τουρκία δεν έχουν ακόμη αποσταλεί.

Knatchbull-Hugessen προς F.O.
Τηλ. 1924, 9 Αυγ. 1941. F.O.371/29840/R7595.

13/8/1941 680

Ο Σιμόπουλος πληροφορεί τον Bowker ότι, σύμφωνα με υπόδειξη του F.O., απευθύνεται στην Πρεσβεία της Ολλανδίας για να ζητήσει να ανατεθεί η προστασία των ελληνικών συμφερόντων στο Μεξικό στον εκεί Ολλανδό Επιτρετραμμένο.

Σιμόπουλος προς Bowker.
Αριθ. 4667/ST/41, 13 Αυγ. 1941. F.O.371/29877/R7455.

18/8/1941 681

Ο Eden ερωτά τον G. S. Gordon, Αντιπρύτανη του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης, εάν θα ήταν δυνατό να απονεμηθεί στον Τσουδερό τιμητικός τίτλος του Πανεπιστημίου σε επίσημη τελετή.

Eden προς G. S. Gordon (Αντιπρύτανη Πανεπιστημίου Οξφόρδης).
Εμπιστ., 18 Αυγ. 1941. F.O.371/29886/R7039.

19/8/1941 682

Ο Τσουδερός τηλεγραφεί από την Πραιτώρια στον Έλληνα Υπουργό Στρατιωτικών στο Κάιρο, σχετικά με τη συνομωσία κατά του Γεωργίου Β΄.

Lampson προς F.O.
Τηλ. 2732, άκρως απόρρ., 1 Σεπτ. 1941. F.O.371/29886/R8114.

19/8/1941 683

Το F.O. προτείνει στον Τσουδερό, μέσω του Palairet, να αποσταλούν για εκπαίδευση στη Ροδεσία οι πιλότοι και αξιωματικοί της ελληνικής Αεροπορίας, με σκοπό να σχηματισθούν αργότερα ελληνικές πολεμικές μοίρες. Προτείνει επίσης να ενταχθεί το προσωπικό της ελληνικής Αεροπορίας στο R.A.F. Volunteer Reserve.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 60, immediate, 19 Αυγ. 1941. F.O.371/29817/R7787.

21/8/1941 684

Ο Knatchbull-Hugessen, αναφερόμενος στο από 9 Αυγούστου τηλεγράφημά του 1924, τηλεγραφεί στο F.O. ότι υπάρχουν ακόμη μικρές ποσότητες ορισμένων τροφίμων στην Ελλάδα, παρά το γεγονός ότι γενικά παρατηρείται μεγάλη έλλειψη. Οι τιμές έχουν ως εξής κατά οκά [1282 γραμμάρια]: κρέας 250 δρχ. η πραγματική τιμή στη μαύρη αγορά - 50 δρχ. η επίσημη τιμή, ζάχαρη 400 - 40, καφές 1000 - 78, σαπούνι 400 - 70, ελαιόλαδο 400 - 70, λαχανικά 60 με 80 - 5 με 12, ρύζι 250 - 26, ψωμί 150 - 12, βούτυρο 400 - 120. Σημειώνει ότι η κατάσταση θεωρείται χειρότερη στην ηπειρωτική χώρα και στα νησιά Σάμος, Χίος, Μυτιλήνη. Τρόφιμα βρίσκονται ευκολότερα σε απομακρυσμένα μέρη της Πελοποννήσου, της Κρήτης και σε άλλα νησιά του Αιγαίου. Σοβαρότατη ανησυχία επικρατεί σε όλη τη χώρα εν όψει του χειμώνα.

Knatchbull - Hugessen προς F.O.
Τηλ. 2029, 21 Αυγ. 1941. F.O.371/29840/R7898.

26/8/1941 685

Ο Γεώργιος Β΄, ο Τσουδερός και μέλη της ελληνικής Κυβέρνησης αναχωρούν δια θαλάσσης από το Cape Town για τη Βρετανία.

Palairet, Political Review of the year 1941.
Απόρρ., 20 Απρ. 1942. F.O.371/33168/R2784.

26/8/1941 686

Ο Palairet αναφέρεται στο από 19 Αυγούστου τηλεγράφημα 60 του F.O. και πληροφορεί το F.O. ότι η ελληνική Κυβέρνηση αποδέχεται τις προτάσεις του για την αναδιοργάνωση της ελληνικής Πολεμικής Αεροπορίας.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 38, en clair, 26 Αυγ. 1941. F.O.371/29817/R8024.

27/8/1941 687

Ο Σιμόπουλος τηλεγραφεί στον Τσουδερό ότι ο Σοβιετικός Πρεσβευτής στο Λονδίνο [I. Maisky] τον πληροφόρησε πως η κυβέρνησή του επιθυμεί να εγκριθεί η τοποθέτηση του Alexander Bogomolov ως πρεσβευτή στην ελληνική Κυβέρνηση.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 62, 27 Αυγ. 1941. F.O.371/29893/R4815.

6/9/1941 688

Το F.O. τηλεγραφεί στον Τσουδερό μήνυμα της ελληνικής Πρεσβείας στη Βέρνη ότι η ιταλική Κυβέρνηση δεν αναγνωρίζει πλέον την προστασία των ελληνικών συμφερόντων από την ελβετική Κυβέρνηση. Η δικαιολογία που δίνεται είναι ότι υπάρχει τώρα Ιταλός Πρεσβευτής στην Αθήνα και δημιουργείται ειδικό γραφείο στο ιταλικό Υπουργείο Εξωτερικών για την προστασία των ελληνικών συμφερόντων.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 68, 6 Σεπτ. 1941. F.O.371/29887/R8260.

9/9/1941 689

Ο Σιμόπουλος ενημερώνει τον Eden για την κατάσταση στις ελληνικές παροικίες και τις προστριβές στην Αίγυπτο μεταξύ των Ελλήνων, αλλά και μεταξύ των Ελλήνων και ορισμένων αξιωματικών των βρετανικών μυστικών υπηρεσιών. Ερωτά συγκεκριμμένα για τους έξι ανεπιθύμητους Έλληνες, που είχε ζητήσει ο Τσουδερός από τον Lampson να απομακρυνθούν από την Αίγυπτο. Αναφέρει ότι "ενοχλητικός" είναι επίσης ο Πατριάρχης Αλεξανδρείας, στον οποίο θεωρεί ότι πρέπει, αν γίνεται, να υποδειχθεί να πάψει να αναμειγνύεται στην πολιτική. Τέλος σημειώνει ότι ιδιαίτερη επιθυμία του ίδιου είναι να κατανοήσει το F.O. πόσο φίλος της Βρετανίας είναι ο Τσουδερός.

Eden προς Palairet.
Αριθ. 65, εμπιστ., 9 Σεπτ. 1941. F.O.371/29909/R8414.

9/9/1941 690

Ο Γεώργιος Β΄ εκφράζει τις απόψεις του για την ελληνική πολιτική κατάσταση στην Αίγυπτο στον Πρίγκηπα Πέτρο στο Κάιρο, μέσω του F.O. Επίσης τονίζει ότι ο ίδιος και ο Τσουδερός επιθυμούν να συνεργάζονται άμεσα με την υπηρεσία πληροφοριών του G. Sebastian [Συμβούλου της βρετανικής Πρεσβείας στο Κάιρο], η οποία θα πρέπει να απαλλαγεί εντελώς από προσωπικές επιρροές και επεμβάσεις των υπουργών της ελληνικής Κυβέρνησης που παρέμειναν στην Αίγυπτο. Με τον τρόπο αυτό θα είναι σε θέση να παρέχει αντικειμενικές πληροφορίες σχετικά με τις συνθήκες στην Ελλάδα, οι οποίες θα επιτρέψουν στον Γεώργιο Β΄ και τον Τσουδερό να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα για τη σωστή διευθέτηση της εσωτερικής κατάστασης στη χώρα.

Palairet προς F.O.
Τηλ. 39, 9 Σεπτ. 1941. F.O.371/29887/R8347.

10/9/1941 691

Το F.O. τηλεγραφεί στον Τσουδερό, μετά από παράκληση του Σιμόπουλου, ότι ο Καψάλης επισκέφθηκε στο Κάιρο τον εκεί Βρετανό Πρεσβευτή και υπογράμμισε την ανάγκη άμεσης αναχώρησης της ομάδας των έξι ανεπιθύμητων προσώπων, την απομάκρυνση των οποίων είχε ζητήσει ο Γεώργιος Β΄ πριν φύγει από το Κάιρο, στις 26 Ιουνίου 1941. Ο Lampson απάντησε ότι, μόλις δεχθεί η Κυβέρνηση των Ινδιών, θα αναχωρήσουν με την πρώτη ευκαιρία.

F.O. προς Palairet.
Τηλ. 73, 10 Σεπτ. 1941. F.O.371/29887/R8350.

11/9/1941 692

Ο Υποναύαρχος J. Godfrey, της Υπηρεσίας Πληροφοριών του βρετανικού Ναυαρχείου, πληροφορεί τον V.F.W. Cavendish - Bentinck του F.O. ότι στην ελληνική παροικία του Λονδίνου έχει διαμορφωθεί η πεποίθηση πως ο Γεώργιος Β΄ δεν θα πρέπει να παραμείνει για μεγάλο διάστημα στη Βρετανία, αλλά θα πρέπει να εγκατασταθεί το ταχύτερο δυνατό στην Αλεξάνδρεια, όπου θα βρίσκεται σε στενή επαφή με τη χώρα του και τη μεγάλη ελληνική παροικία της Αιγύπτου. Εκφράζεται επίσης η απόψη ότι η αξιοπρέπεια της Ελλάδας θα μειωθεί με την προσθήκη ενός ακόμη μονάρχη στον αυξανόμενο αριθμό εκείνων που διαμένουν στην περιοχή του Λονδίνου.

Υποναύαρχος J. Godfrey (Υπηρεσία Πληροφοριών, Βρετανικό Ναυαρχείο) προς V.F.W. Cavendish - Bentinck (F.O.).
11 Σεπτ. 1941. F.O.371/29887/R8374.

16/9/1941 693

Ο Στρατηγός Sir C. Auchinleck αναφέρει στο W.O. ότι η αναταραχή που παρατηρείται στον ελληνικό Στρατό στη Μέση Ανατολή οφείλεται: 1) στην αβεβαιότητα για το μελλοντικό ρόλο του, 2) σε πολιτικές δολοπλοκίες και έχθρες, οι οποίες αναπτύσσονται εξαιτίας της αποτυχίας του Γεωργίου Β΄ και του Τσουδερού να διατυπώσουν μία εθνική πολιτική, και 3) πιθανώς σε ανατρεπτικές ενέργειες αξιωματικών, οι οποίοι, σύμφωνα με άκρως απόρρητες πληροφορίες των μυστικών υπηρεσιών, ίσως βρίσκονται σε επαφή με τον εχθρό.

Στρατηγός Sir C. Auchinleck (Ανώτ. Στρατιωτικός Διοικητής Μέσης Ανατολής) προς W.O. Αριθ. 1/03519, απόρρ., 16 Σεπτ. 1941. F.O.371/29850/R8508.

19/9/1941 694

Ο Βρετανός Πρεσβευτής στην Τεχεράνη Sir R. Bullard τηλεγραφεί στο F.O. ότι στην Περσία ζούν εκατοντάδες Έλληνες, ανάμεσα στους οποίους και πολλοί Δωδεκανήσιοι που αρνούνται να θεωρήσουν τους εαυτούς τους Ιταλούς. Τα ελληνικά συμφέρονται εκπροσωπούνται από την τουρκική Πρεσβεία, η οποία όμως πράττει ελάχιστα για τους Έλληνες και τίποτα για τους Δωδεκανήσιους. Ο Bullard προτείνει να στείλει η ελληνική Κυβέρνηση ένα διπλωματικό ή προξενικό αντιπρόσωπο στη Τεχεράνη, ο οποίος θα μπορούσε στην αρχή να υπαχθεί ως υποπρόξενος στην τουρκική Πρεσβεία, αν η τελευταία συμφωνούσε. Ο Sargent κοινοποιεί τα παραπάνω στον Σιμόπουλο και του ζητεί τη γνώμη του.

Sir R. Bullard (Πρεσβευτής Βρετανίας στην Τεχεράνη) προς F.O.
Τηλ. 772, 19 Σεπτ. 1941. F.O.371/29877/R8554.
Sargent προς Σιμόπουλο.
Εμπιστ., 26 Σεπτ. 1941. F.O.371/29887/R8554.

20/9/1941 695

Ο D. Howard, [επικεφαλής] του Southern Department του F.O., ενημερώνει τον W. Ridsdale, του Τμήματος Ειδήσεων (News Department) του ίδιου Υπουργείου, σχετικά με την άφιξη του Γεωργίου Β΄ και της κυβέρνησης Τσουδερού στη Βρετανία. Τονίζει ότι ο βρετανικός Τύπος θα πρέπει να αποφύγει να αναφέρει ότι η ελληνική Κυβέρνηση εγκαθίσταται στη Βρετανία, καθώς τα μελλοντικά της σχέδια παραμένουν αβέβαια. Το F.O. ωστόσο επιθυμεί να προβάλλεται από τον Τύπο όσο το δυνατόν η Ελλάδα, με την ευκαιρία της άφιξης αυτής. Ο Howard στέλλει αντίγραφο της παραπάνω επιστολής στον I. Kirkpatrick του B.B.C., καθώς και στη New Scotland Yard.

D. F. Howard (Επικεφαλής Southern Department, F.O.) προς W. Ridsdale (F.O. - Τμήμα Ειδήσεων).
Απόρρ., 20 Σεπτ. 1941. F.O.371/29887/R8538.

23/9/1941 696

Ο Γεώργιος Β΄ απευθύνει από το Λονδίνο, μέσω του B.B.C., θερμό χαιρετισμό προς τον ελληνικό λαό. Αναφέρεται στις ελληνικές ένοπλες δυνάμεις στη Μέση Ανατολή και το έργο που επιτελούν και τονίζει το θαυμασμό που τρέφει η Βρετανία προς τον ελληνικό λαό, όχι μόνο για τις επιτυχίες του στα πεδία των μαχών, αλλά και για το παραδειγματικό σθένος του υπό τις παρούσες δύσκολες συνθήκες.

Υπουργείο Πληροφοριών Βρετανίας.
24 Σεπτ. 1941. F.O.371/29887/R8615.

27/9/1941 697

Ο Τσουδερός εκφράζει στον P. Dixon του F.O. έντονη ανησυχία για την κατάσταση που επικρατεί μεταξύ των μελών της ελληνικής Κυβέρνησης στη Μέση Ανατολή. Ειδικότερα τον ανησυχεί η επίδραση που πιθανόν έχει ο Υπουργός Ναυτικών Σακελλαρίου στους Έλληνες της Αιγύπτου, αλλά και στις διάφορες βρετανικές μυστικές υπηρεσίες πληροφοριών. Θεωρεί ότι ο Σακελλαρίου πιστεύει πως είναι αδύνατο να αποκατασταθεί ένα δημοκρατικό πολίτευμα στην Ελλάδα, αμέσως μετά την Απελευθέρωση, και θα είναι απαραίτητη η εγκαθίδρυση δικτατορίας, με τον ίδιο επικεφαλής. Ο Τσουδερός εκφράζει επίσης ανησυχία για την παρατεινόμενη παραμονή στην Αίγυπτο των έξι ανεπιθύμητων Ελλήνων, τρεις μήνες μετά την πρώτη αίτησή του να απομακρυνθούν. Πιστεύει ότι τα άτομα αυτά είναι υπεύθυνα, κατά ένα μεγάλο μέρος, για το κλίμα ανησυχίας στις ελληνικές υποθέσεις.

F.O.
Minute (P. J. Dixon), 28 Σεπτ. 1941. F.O.371/29909/R8968.

29/9/1941 698

Ο Τσουδερός αναγγέλλει στον Cadogan ότι η κυβέρνησή του προτίθεται να επανέλθει σε παλαιότερη ελληνική πρόταση για τη σύναψη αγγλο-ελληνικής συμμαχίας μετά τον πόλεμο. Αφήνει να διαφανεί η πρόθεσή του να προσφέρει στη Βρετανία τη χρήση ορισμένων ναυτικών και αεροπορικών βάσεων σε ελληνικό έδαφος. Ο Cadogan απαντά ότι θα αναφέρει το θέμα στον Eden και ότι, αν αποφασισθεί λεπτομερέστερη εξέτασή του, ο Τσουδερός θα ήταν ευπρόσδεκτος να διατυπώσει συγκεκριμένες προτάσεις.

F.O.
Minute (Cadogan), 29 Σεπτ. 1941. F.O.371/29817/R8810.

3/10/1941 699

Ο Τσουδερός πληροφορεί τον Sebastian ότι δεν μπορεί να επιστρέψει στην Αίγυπτο προς τον παρόν και του ζητεί σαφή και λεπτομερή αναφορά για τα προβλήματα που έχουν δημιουργηθεί εκεί, μεταξύ των υπουργών του και των Ελλήνων της Αιγύπτου, ώστε να χειρισθεί κατάλληλα την κατάσταση από το Λονδίνο. Ο Τσουδερός αντιμετωπίζει το ενδεχόμενο να τοποθετήσει νέο πρεσβευτή στο Κάιρο, με οξύτερη πολιτική αντίληψη, και θα ήθελε τη γνώμη του Sebastian. Ζητεί επίσης να φυγαδεύσει ο Sebastian από την Ελλάδα μόνο τα δύο πρόσωπα για τα οποία του έχει τηλεγραφήσει, [τον Π. Κανελλόπουλο και τον Α. Μυλωνά].

F.O. προς Lampson.
Τηλ. 3421, απόρρ., important, 3 Οκτ. 1941. F.O.371/29909/R8933.

6/10/1941 700

Ο Σιμόπουλος παραδίδει στον Sargent μνημόνιο που αναφέρεται στην πρόθεση ανατρεπτικής ομάδας Ελλήνων αντιφρονούντων στην Αίγυπτο να παραδώσει μνημόνιο στον Ο. Lyttelton, Βρετανό Υπουργό άνευ χαρτοφυλακίου στο Κάιρο (Minister of State Resident in Cairo), σχετικά με την ανάγκη να φυγαδευθεί από την Ελλάδα ο Στρατηγός Μαζαράκης, ώστε να του ανατεθεί η διοίκηση και η αναδιοργάνωση των ελληνικών δυνάμεων. Η ελληνική Κυβέρνηση πιστεύει ότι η ομάδα αυτή θα χρησιμοποιήσει τον Μαζαράκη για να αποκτήσει τον έλεγχο του στρατεύματος και για τους πολιτικούς της σκοπούς. Είναι απαραίτητο να τεθεί οριστικά και δίχως δισταγμό, ένα τέρμα στις δραστηριότητές της. Τα κυριότερα μέλη της ομάδας είναι: Βύρων Καραπαναγιώτης, Πολύμερος Μοσχοβίτης, Νικόλαος Καμπάνης, Δογάνης, Μιχαήλα Αβέρωφ και Έλλη Παπαδημητρίου. Όλοι οι ανωτέρω είναι φανατικοί δημοκρατικοί και φίλοι του Στρατηγού Πλαστήρα, για τον οποίο υπάρχουν σαφείς αποδείξεις ότι έχει επαφές με τους Γερμανούς. Οι δύο πρώτοι πρέπει να απομακρυνθούν από την Αίγυπτο χωρίς καθυστέρηση.

Χ. Σιμόπουλος (Μόνιμος Υφυπουργός Εξωτερικών ελληνικής Κυβέρνησης) προς Sargent. Μνημόνιο, 6 Οκτ. 1941. F.O.371/29909/R8946.

6/10/1941 701

Το F.O. τηλεγραφεί στον Sebastian να ρυθμίσει την αναμετάδοση στην Ελλάδα σημαντικού διαγγέλματος του Τσουδερού, το οποίο θα μεταδοθεί από το B.B.C. στις 8 Οκτωβρίου. Επίσης να αναλάβει τη δημοσίευσή του στις αγγλικές εφημερίδες και σε οποιοδήποτε περιοδικό κρίνει. Τη δημοσίευση στις ελληνικές εφημερίδες θα αναλάβει η ελληνική Πρεσβεία.

F.O. προς G. Sebastian (Σύμβουλο Πρεσβείας Βρετανίας στο Κάιρο).
Τηλ. 3449, important, 6 Οκτ. 1941. F.O.371/29854/R8938.

6/10/1941 702

Ο Υφυπουργός Τύπου Ανδρέας Μιχαλόπουλος τηλεγραφεί, με εντολή του Τσουδερού, στον Γεώργιο Ρούσσο, Πρόεδρο της Εθνικής Επιτροπής των Ελλήνων στην Αίγυπτο, και ζητεί πλήρεις πληροφορίες για την παρούσα στάση των Ελλήνων υπουργών Ναυτικών και Στρατιωτικών, καθώς επίσης και του Καψάλη. Ζητεί από τον Ρούσσο να αναφέρει τις αιτίες για τις διχόνοιες μεταξύ των ελληνικών κοινοτήτων και να προτείνει μέτρα για τη διευθέτησή

τους. Τονίζει ότι είναι απαραίτητο να διατηρηθεί η ενότητα χάριν του μέλλοντος της Ελλάδας και ότι το μήνυμά του αυτό πρέπει να θεωρηθεί απόρρητο και εμπιστευτικό.

F.O. προς Lampson.
Τηλ. 3451, 3452, 6 Οκτ. 1941. F.O.371/29909/R8939.

8/10/1941 703

Το F.O., με αλλεπάλληλα τηλεγραφήματα, ζητεί να ενημερωθεί σχετικά με το θέμα της απομάκρυνσης των έξι ανεπιθύμητων Ελλήνων από την Αίγυπτο, επειδή ο Γεώργιος Β΄ και ο Τσουδερός, από τη στιγμή που έφθασαν στη Βρετανία, διαμαρτύρονται για την καθυστέρηση διευθέτησής του. Το F.O. ερωτά κατά πόσο τα άτομα αυτά προστατεύονται από οποιαδήποτε βρετανική μυστική ή άλλη υπηρεσία.

F.O. προς Lampson.
Τηλ. 3329, 23 Σεπτ. 1941, 3401, important, 1 Οκτ. 1941, 3471, immediate, 8 Οκτ. 1941. F.O.371/ 29909/R8414.

8/10/1941 704

Ο Γεώργιος Β΄ εκφράζει στον Eden την ανησυχία του για όσα συμβαίνουν στην ελληνική κοινότητα της Αιγύπτου, ορισμένα μέλη της οποίας συμπεριφέρονται με απρέπεια στο Θρόνο. Ζητεί να ληφθούν μέτρα, ώστε να παύσουν κάποια άτομα των βρετανικών υπηρεσιών να ενθαρρύνουν τις δολοπλοκίες τους. Ζητεί επίσης να τονιστεί στους Έλληνες της Αιγύπτου ότι είναι καθήκον τους να επιδεικνύουν πλήρη υπακοή στον ίδιο και στην παρούσα κυβέρνηση.

F.O.
Minute (P. J. Dixon), 9 Οκτ. 1941. F.O.371/29887/R9051.

8/10/1941 705

Ο Lampson αναφέρεται στο από 1 Οκτωβρίου τηλεγράφημα 3401 του F.O., το σχετικό με τους έξι ανεπιθύμητους στην Αίγυπτο Έλληνες, και πληροφορεί το βρετανικό Υπουργείο ότι, μετά από απίστευτες δυσκολίες στην Αίγυπτο και εκτεταμένη αλληλογραφία, η Κυβέρνηση της Ινδίας αποφάσισε να επιτρέψει την είσοδό τους στη χώρα. Ο Lampson ενημέρωσε την ελληνική Πρεσβεία.

Lampson προς F.O.
Τηλ. 3161, 8 Οκτ. 1941. F.O.371/29909/R8996.

8/10/1941 706

Ο Τσουδερός απευθύνει διάγγελμα στον ελληνικό λαό. Τονίζει ότι η κυβέρνησή του δεν έπαυσε να πράττει ό,τι μπορεί για να τον ανακουφίσει από τα δεινά και τις στερήσεις, και ότι διαρκώς σκέπτεται πώς πρέπει να οργανωθεί η χώρα μετά τον πόλεμο για να ζήσει ελεύθερη. Η κυβέρνησή του θα αποκαταστήσει, από την πρώτη μέρα της επιστροφής της, πολίτευμα που θα επιτρέπει την ίση συμμετοχή όλων στη δημόσια ζωή και θα εξασφαλίσει τις ατομικές ελευθερίες από κάθε έκνομη ενέργεια εκείνων που ασκούν τ;ν εξουσία. Πρωταρχικό καθήκον όλων όμως είναι η συγκέντρωση των προσπαθειών των Ελλήνων για την ταχύτερη εκδίωξη των εισβολέων. Άλλος δρόμος δεν υπάρχει και όσοι ασχολούνται με συνταγματικά δικαιώματα, ενώ ο εχθρός κατέχει ακόμα τη χώρα, απλώς πολιτικολογούν. Συνιστά στο λαό να φυλαχθεί από εκείνους τους αδιόρθωτους που νοσταλγούν πολιτική αναρχία ή δικτατορία και δεν βρίσκουν άλλο τρόπο για να οδηγήσουν την Ελλάδα στην οπισθοδρόμηση, από τη δημαγωγία περί ατομικών δικαιωμάτων και ελευθερίας, τη στιγμή που ο εχθρός δεν επιτρέπει ούτε ελεύθερη αναπνοή.

Κείμενο διαγγέλματος Τσουδερού.
8 Οκτ. 1941. F.O.371/29854/R8938.

9/10/1941 707

Ο Τσουδερός έχει μακρά συζήτηση με τον Dixon για τις εσωτερικές ελληνικές υποθέσεις, κατά τη διάρκεια της οποίας αναφέρεται στο θέμα της απομάκρυνσης των έξι ανεπιθύμητων Ελλήνων από την Αίγυπτο. Εκφράζει την επιθυμία να παρέμβει η βρετανική Πρεσβεία στην αιγυπτιακή Κυβέρνηση για το θέμα και υποδεικνύει να μη ληφθούν μέτρα εναντίον δύο από τους έξι, που δεν βρίσκονται στην Αίγυπτο αυτή τη στιγμή.

F.O.
Minute (P. J. Dixon), 10 Οκτ. 1941. F.O.371/29909/R8996.

10/10/1941 708

Ο Lampson αναφέρεται στο από 3 Οκτωβρίου τηλεγράφημα 3421 του F.O. και εκφράζει σοβαρές αμφιβολίες σχετικά με το ρόλο που καλείται να παίξει ο Sebastian στις εσωτερικές πολιτικές υποθέσεις της ελληνικής Κυβέρνησης. Υποστηρίζει εμφαντικά ότι ο Sebastian δεν πρέπει να θεωρείται έμπιστος σύμβουλος της ελληνικής Κυβέρνησης στο Κάιρο, ο οποίος υποκαθιστά τον Έλληνα Πρεσβευτή, ούτε αντιπρόσωπος του Τσουδερού. Τονίζει στο F.O. ότι είναι εντελώς απαράδεκτο να επεμβαίνουν είτε η βρετανική Πρεσβεία, είτε μέλη του προ-

σωπικού της στα εσωτερικά ελληνικά πολιτικά πράγματα ή να συνδέονται στενά με γεγονότα που αναφέρονται σε αυτά.

Lampson προς F.O.
Τηλ. 3176, important, 10 Οκτ. 1941. F.O.371/29909/R9039.

10/10/1941 709

Ο Sebastian συμφωνεί ότι συνιστάται η αλλαγή του Έλληνα Πρέσβη στο Κάιρο, την οποία προτείνει ο Τσουδερός (τηλεγράφημα 3421 του F.O. της 3ης Οκτωβρίου). Πληροφορεί, εξάλλου, τον Έλληνα Πρωθυπουργό ότι ο μόνος πολιτικός με τον οποίο προσπαθεί να έρθει σε επαφή για να τον φυγαδεύσει από την Ελλάδα, είναι ο Π. Κανελλόπουλος, όπως του είχε υποδείξει ο ίδιος ο Τσουδερός πριν αναχωρήσει για τη Νότια Αφρική. Ο Lampson πάντως, ο οποίος μεταφέρει τα παραπάνω στο F.O., εκφράζεται υπέρ του παρόντος Έλληνα Πρέσβη.

Lampson προς F.O.
Τηλ. 3177, 10 Οκτ. 1941. F.O.371/29909/R9039.

10/10/1941 710

Το F.O. τηλεγραφεί στον Lampson σχετικά με το από 8 Οκτωβρίου τηλεγράφημα 3161 του τελευταίου. Τον πληροφορεί ότι έχει υποσχεθεί στον Γεώργιο Β΄ πως θα κάνει ό,τι είναι δυνατό για να διευκολυνθεί η αναχώρηση των έξι ατόμων από την Αίγυπτο. Αναφέρεται στις εσωτερικές αντιδράσεις που αντιμετωπίζει η κυβέρνηση Τσουδερού σχετικά με την υπόθεση αυτή και ερωτά τον Lampson εάν θεωρεί ότι η βρετανική Κυβέρνηση θα πρέπει ή όχι, λόγω των παραπάνω αντιδράσεων, να αναλάβει την υπόθεση, όπως επιθυμεί ο Τσουδερός.

F.O. προς Lampson.
Τηλ. 3497, άκρως απόρρ., most immediate, 10 Οκτ. 1941. F.O.371/29909/R9160.

13/10/1941 711

Ο Τσουδερός επανέρχεται, κατά τη διάρκεια συνομιλίας του με τον Dixon, στο θέμα των έξι ανεπιθύμητων ατόμων, αφήνοντας να εννοηθεί ότι δεν επείγει τόσο η απομάκρυνσή τους πλέον. Εξακολουθεί όμως να θεωρεί ότι θα ήταν προς το συμφέρον όλων των ενδιαφερομένων, αν τα άτομα αυτά εγκατέλειπαν την Αίγυπτο.

F.O.
Minute (P. J. Dixon), απόρρ., 13 Οκτ. 1941. F.O.371/29909/R9205.

13/10/1941 712

Ο Eden, αναφερόμενος στη συνομιλία του με τον Γεώργιο Β΄ στις 8 Οκτωβρίου, εξηγεί στον Τσουδερό τους λόγους για τους οποίους είναι προτιμότερο για τον Βασιλιά να επισκεφθεί τη Μέση Ανατολή προτού μεταβεί στις Η.Π.Α. Η παρουσία του στη Μέση Ανατολή θα συμβάλει τα μέγιστα στην αποκατάσταση της εμπιστοσύνης, αλλά και της ενότητας των Ελλήνων της Αιγύπτου γύρω από τον ίδιο και την Κυβέρνηση. Ο Eden τονίζει, επιπλέον, πως οι βρετανικές αρχές στην Αίγυπτο θα λάβουν οδηγίες να καταστήσουν γνωστό στην ελληνική κοινότητα ότι η βρετανική Κυβέρνηση υποστηρίζει πλήρως τον Γεώργιο Β΄ και την κυβέρνηση Τσουδερού και ότι η κοινότητα καλείται να επιδείξει πλήρη υπακοή προς αυτούς.

Eden προς Ε. Τσουδερό (Πρωθυπουργό ελληνικής Κυβέρνησης).
Απόρρ., 13 Οκτ. 1941. F.O.371/29887/R9051.

14/10/1941 713

Το F.O. αναφέρεται στα τηλεγραφήματα του Lampson 3176 και 3177 της 10ης Οκτωβρίου και τον πληροφορεί ότι συμφωνεί με τις απόψεις του και θα λάβει τα απαραίτητα μέτρα για να ελεγχθεί η αυξανόμενη τάση της ελληνικής Κυβέρνησης να χρησιμοποιεί τον Sebastian ως έμπιστο σύμβουλό της στην Αίγυπτο. Το βρετανικό Υπουργείο ζητεί τη γνώμη του Lampson και του Lyttelton για τον καλύτερο χειρισμό των ελληνικών υποθέσεων στην Αίγυπτο, καθώς η βρετανική πολιτική επιδιώκει τη διατήρηση της ενότητας των Ελλήνων και την εδραίωση της θέσης του Γεωργίου Β΄ και της παρούσας ελληνικής Κυβέρνησης, χωρίς όμως να υπάρξει εμπλοκή στις εσωτερικές ελληνικές διαμάχες. Ζητεί επίσης τη γνώμη τους κατά πόσο θα πρέπει να τονισθεί στον Γεώργιο Β΄ και τον Τσουδερό ότι θα ήταν χρήσιμο να ορίσουν πληρεξούσιο υπουργό στο Κάιρο με εκτεταμένες αρμοδιότητες, οι οποίες θα περιλαμβάνουν και τους τρεις υπουργούς των ενόπλων δυνάμεων. Η ενέργεια αυτή τους έχει ήδη υποδειχθεί.

F.O. προς Lampson.
Τηλ. 3552, important, 14 Οκτ. 1941. F.O.371/29909/R9039.

20/10/1941 714

Ο Τσουδερός πληροφορεί τον Dixon ότι μόλις ελήφθη μήνυμα του Πρίγκηπα Πέτρου από το Κάιρο. Το μήνυμα περιέχει σύσταση του Lyttelton να διακηρύξει ο Γεώργιος Β΄, κατά την επέτειο της 28ης Οκτωβρίου, πως από τώρα και στο εξής ισχύει το Σύνταγμα του 1911. Ο Τσουδερός αναφέρεται στη ραδιοφωνική ομιλία του της 8ης Οκτωβρίου και εξηγεί γιατί θεωρεί ότι οποιαδήποτε τέτοια

διακήρυξη δεν είναι ούτε αναγκαία ούτε κατάλληλη. Ο Τσουδερός επιθυμεί επίσης να εξακριβώσει, μέσω του Lyttelton, ποιές είναι οι ελληνικές πηγές στην Αίγυπτο οι οποίες διατύπωσαν την πρόταση αυτή και σε τι ακριβώς αποβλέπουν.

F.O.
Minute (P. J. Dixon), 20 Οκτ. 1941. F.O.371/29888/R9276.

21/10/1941 715

Ο Lyttelton τηλεγραφεί στον Eden ότι συζήτησε την ελληνική πολιτική κατάσταση με τον Πρίγκηπα Πέτρο, τον Σακελλαρίου και τον Sebastian. Τονίζει ότι υπάρχει πραγματικός κίνδυνος να επικρατήσουν οι δημοκρατικοί, τόσο στην Ελλάδα όσο και στις ελληνικές κοινότητες του εξωτερικού, εάν ο Γεώργιος Β΄ και η παρούσα Κυβέρνηση επιτρέψουν να διατηρηθούν αμφιβολίες ως προς την πρόθεσή τους να αποκαταστήσουν πλήρως ένα δημοκρατικό σύστημα διακυβέρνησης στην Ελλάδα. Στην περίπτωση αυτή είναι πιθανό μία φιλοβρετανική, αλλά δημοκρατική κυβέρνηση να αναλάβει την εξουσία μετά τον πόλεμο στην Ελλάδα. Η βρετανική Κυβέρνηση θα αντιμετωπίσει τότε το δίλημμα να εγκαταλείψει τον Γεώργιο Β΄ ή να επιβάλει την επιστροφή του με τη βία. Ο Lyttelton προτείνει, αν δεν έχει αντίρρηση το F.O., να επιδοθεί στον Γεώργιο Β΄ προσωπικό μήνυμα του ίδιου για την αντιμετώπιση της κατάστασης. Το μήνυμα περιέχεται στο αμέσως επόμενο τηλεγράφημά του.

Lampson προς Eden.
Τηλ.. 3308, immediate, αυστηρώς προσωπικό, 21 Οκτ. 1941. F.O.371/29909/R9277.

21/10/1941 716

Ο Lyttelton αναφέρεται στο από 21 Οκτωβρίου τηλεγράφημά του 3308 και πληροφορεί τον Γεώργιο Β΄ ότι εξακολουθούν να υπάρχουν σοβαρές πολιτικές διαφωνίες μεταξύ των Ελλήνων στην Αίγυπτο. Τονίζει ότι, αν επιδιώκεται η πραγματική ενότητα των Ελλήνων στην Αίγυπτο και πιθανόν στην Ελλάδα, είναι απαραίτητο να υπάρξει ειδική δήλωση της ελληνικής Κυβέρνησης για την επαναφορά του Συντάγματος του 1911. Τονίζει επίσης ότι θα ήταν επιθυμητό αργότερα να επιστρέψει ο Γεώργιος Β΄ στη Μέση Ανατολή, για να επισκεφθεί τις ελληνικές ένοπλες δυνάμεις.

Lampson προς Eden.
Τηλ.. 3309, immediate, αυστηρώς προσωπικό, 21 Οκτ. 1941. F.O.371/29909/R9277.

22/10/1941 717

Ο Τσουδερός διαβιβάζει στον Eden aide-memoire, με το οποίο συνεχίζει το

γράμμα του προς αυτόν της 18ης Οκτωβρίου. Αναφέρεται στην πρόταση του Lyttelton να επανέλθει σε ισχύ το Σύνταγμα του 1911 και εκφράζει τη θέση της ελληνικής Κυβέρνησης, η οποία πιστεύει ότι το καθήκον της είναι να συγκεντρώσει όλες τις δυνάμεις του έθνους για να νικηθεί ο κατακτητής. Ο Γεώργιος Β΄ και η Κυβέρνηση έχουν, εξάλλου, ήδη υποσχεθεί ότι θα εγκαθιδρυθεί καθεστώς ελευθερίας στην Ελλάδα μετά το τέλος του πολέμου. Η Κυβέρνηση είναι πρόθυμη να εξετάσει προτάσεις ανάλογες με εκείνες του Lyttelton, αν πράγματι προέρχονται από τη βρετανική Κυβέρνηση. Ο Τσουδερός τονίζει, εξάλλου, ότι του είναι τελείως αδύνατο να κατανοήσει το νόημα της παραπάνω πρότασης του Lyttelton, αλλά και τα συμφέροντα που εξυπηρετεί.

Ε. Τσουδερός (Πρωθυπουργός ελληνικής Κυβέρνησης) προς Eden.
Aide-memoire, 22 Οκτ. 1941. F.O.371/29888/R9965.

22/10/1941 718

Ο Lampson, αναφερόμενος στο από 10 Οκτωβρίου τηλεγράφημα 3497 του F.O., το πληροφορεί σχετικά με τις ενέργειές του για την απομάκρυνση των έξι ανεπιθύμητων Ελλήνων και για την αντίδραση της ελληνικής Εθνικής Επιτροπής Αιγύπτου. Η Επιτροπή υποστηρίζει εμφαντικά ότι τα φιλοβρετανικά αισθήματα των έξι αυτών Ελλήνων είναι γνωστά σε όλους. Ο Lampson υπογραμμίζει ότι, αν δεν αναχωρήσουν με τη θέλησή τους, θα ζητήσει από την ελληνική Πρεσβεία να διευθετήσει την υπόθεση με τη βοήθεια της αιγυπτιακής Κυβέρνησης. Τονίζει την ευεργετική επίδραση που θα είχε στις διαθέσεις της ελληνικής παροικίας στην Αίγυπτο διάγγελμα του Γεωργίου Β΄, όπως έχει υποδείξει ο Lyttelton στα τηλεγραφήματα 3308 και 3309 της 21ης Οκτωβρίου. Τέλος ζητεί, εν όψει των ανωτέρω, να πληροφορηθεί την τελική απόφαση του Γεωργίου Β΄ και του Τσουδερού για την υπόθεση.

Lampson προς F.O.
Τηλ. 3324, απόρρ., 22 Οκτ. 1941. F.O.371/29909/R9344.

23/10/1941 719

Ο Γεώργιος Β΄ παραπονείται στον Sir Alexander Hardinge, ιδιαίτερο γραμματέα του Γεωργίου ΣΤ΄, ότι, ενώ ο ίδιος υποχρεώθηκε να απομακρυνθεί τάχιστα από την Αίγυπτο, η βρετανική Κυβέρνηση δεν είναι πρόθυμη να εκδιώξει από εκεί ούτε έξι Έλληνες, που της ζητεί. Ο Τσουδερός επανέρχεται στο ίδιο θέμα και υπογραμμίζει την επιθυμία της ελληνικής Κυβέρνησης να απομακρυνθούν οι Έλληνες αυτοί.

F.O.
Minute (P. J. Dixon), 23 Οκτ. 1941. F.O.371/29909/R9377.

23/10/1941 720

Ο Churchill πληροφορεί τον Eden ότι ο Γεώργιος Β΄ τον επισκέφθηκε την προηγουμένη και ήταν δυσαρεστημένος με την άποψη που τείνει να υιοθετήσει ο Lyttelton, ότι δηλαδή πρέπει να ισχύσει ένα νέο σύνταγμα για την Ελλάδα. Ο Churchill τονίζει ότι, αν το τελευταίο αληθεύει, θα πρέπει να ζητηθεί από τον Lyttelton να σταματήσει να αναμειγνύεται, καθώς μόνο η βρετανική Κυβέρνηση στο Λονδίνο χειρίζεται το θέμα του Γεωργίου Β΄ και της ελληνικής Κυβέρνησης. Επίσης αναφέρεται στη βρετανική υπόσχεση να απομακρυνθούν έξι "αντιπαθείς" Έλληνες από την Αίγυπτο και διερωτάται αν είναι δυνατό να σταλούν οδηγίες στο βρετανικό υπαλληλικό προσωπικό της Αιγύπτου να μη συνηγορεί υπέρ της Δημοκρατίας στην Ελλάδα, εάν κάτι τέτοιο συμβαίνει. Τα αιτήματα του Γεωργίου Β΄ πρέπει να αντιμετωπισθούν με κατανόηση. Τέλος υπογραμμίζει ότι στόχος της βρετανικής πολιτικής είναι να υποστηριχθούν ο Γεώργιος Β΄ και η ελληνική Κυβέρνηση, να μην επιτραπεί να υπονομευθούν, ούτε να τους φερθούν άσχημα.

Churchill προς Eden.
Prime Minister's Presonal Minute M 1010/1, 23 Οκτ. 1941. F.O.371/29909/R9467.

23/10/1941 721

Το F.O. τηλεγραφεί στον Lampson σχετικά με τους έξι ανεπιθύμητους Έλληνες. Αναφέρεται στα τηλεγραφήματα 3621 της 19ης Οκτωβρίου και 3497 της 10ης Οκτωβρίου και πιέζει τον ίδιο και τον Lyttelton να του τηλεγραφήσουν γρήγορα συγκεκριμμένες προτάσεις για το θέμα.

F.O. προς Lampson.
Τηλ. 3680, απόρρ., immediate, 23 Οκτ. 1941. F.O.371/29909/R9377.

25/10/1941 722

Ο R. Murray, του Political Warfare Executive (P.W.E.), αποστέλλει στον Dixon μνημόνιο, στο οποίο εκτίθεται η πολιτική που θα πρέπει να ακολουθήσει το B.B.C. για να εξυψώσει το γόητρο του Γεωργίου Β΄ στον ελληνικό λαό, καθώς και για να διατηρήσει και να ενισχύσει τη θέση της ελληνικής Κυβέρνησης στην Ελλάδα. Συγκεκριμένα προτείνει: 1) πλήρη προβολή του έργου του Γεωργίου Β΄ και της Κυβέρνησής του εν ονόματι της Ελλάδας, 2) έμφαση στο γεγονός ότι για τη Βρετανία και τον υπόλοιπο κόσμο ο Γεώργιος Β΄ αντιπροσωπεύει την ανεξαρτησία και τη μελλοντική απελευθέρωση της χώρας, 3) καμία αναφορά στις διχόνοιες του παρελθόντος, 4) εκτεταμένη προβολή των ανακοινώσεων της ελληνικής Κυβέρνησης που αναφέρονται στην εγκαθίδρυση συνταγματικής μοναρ-

χίας. Τονίζει τέλος ότι ευτελή επίθετα ή εγκώμια δεν έχουν θέση στις εκπομπές του B.B.C., λόγω των ευαισθησιών που επικρατούν στην Ελλάδα, αλλά και λόγω της αντίδρασης που είναι πιθανό να προκαλέσουν εκ μέρους της εχθρικής προπαγάνδας.

R. Murray (Political Warfare Executive (P.W.E.) Committee) προς P. J. Dixon (F.O. - Southern Department).
Μνημόνιο, απόρρ., 25 Οκτ. 1941. F.O.371/29854/R9369.

26/10/1941 723

Ο Sargent ενημερώνει τον Hardinge σχετικά με τα παράπονα που του εξέφρασε ο Γεώργιος Β΄ για την υπόθεση των έξι ανεπιθύμητων Ελλήνων. Τονίζει ότι τα άτομα αυτά τρέφουν έντονα φιλοβρετανικά αισθήματα, αλλά συγχρόνως δημοκρατικές και αντιμοναρχικές απόψεις, και ότι έχουν σημαντική υποστήριξη από την ελληνική παροικία στην Αίγυπτο. Σύμφωνα με απόρρητες πληροφορίες, τα μέλη της ελληνικής Κυβέρνησης στη Μέση Ανατολή υπέδειξαν σε δεδομένη στιγμή στον Τσουδερό, να μην επιδιώξει να τους εκτοπίσει. Ο Sargent υπογραμμίζει ότι η απομάκρυνσή τους είναι θέμα εσωτερικής πολιτικής της ελληνικής Κυβέρνησης, το οποίο θα πρέπει να αντιμετωπίσει η βρετανική Κυβέρνηση με μεγάλη σύνεση.

Sargent προς Sir A. Hardinge (Ιδιαίτερο Γραμματέα Γεωργίου ΣΤ΄).
Άκρως απόρρ., 26 Οκτ. 1941. F.O.371/29909/R9377.

26/10/1941 724

Ο Sargent αναφέρεται στο από 21 Οκτωβρίου τηλεγράφημα 3308 του Lampson και πληροφορεί τον H. Hopkinson, του ελληνικού τμήματος του Γραφείου του Βρετανού Υπουργού άνευ χαρτοφυλακίου στο Κάιρο, ότι εξετάζεται άμεσα η πρόταση του Lyttelton να διακηρύξει ο Γεώργιος Β΄ την πρόθεσή του να αποκαταστήσει το Σύνταγμα του 1911. Προς το παρόν το μήνυμα του Lyttelton προς τον Γεώργιο Β΄, που περιέχεται στο από 21 Οκτωβρίου τηλεγράφημα 3309, δεν επεδόθη στον Βασιλιά. Ο Sargent προτείνει, για λόγους που θα εξηγηθούν με περισσότερες λεπτομέρειες, να μη συζητηθεί περαιτέρω το θέμα της διακήρυξης με τον Πρίγκηπα Πέτρο ή μέλη της ελληνικής Κυβέρνησης στην Αίγυπτο.

F.O. προς Lampson.
Τηλ. 3709, important, προσωπικό, 26 Οκτ. 1941. F.O.371/29909/R9277.

27/10/1941 725

Ο Dixon παραδίδει στον Τσουδερό aide-memoire του F.O. σχετικά με τους έξι ανεπιθύμητους Έλληνες. Το F.O. αναφέρεται σε κάθε περίπτωση ξεχωριστά και υπογραμμίζει ότι ο ίδιος ο Τσουδερός υπέδειξε στις 9 Οκτωβρίου να μην ληφθούν μέτρα εναντίον δύο από αυτούς που βρίσκονται πλέον εκτός Αιγύπτου. Τονίζει ότι, κατά τη γνώμη της βρετανικής Κυβέρνησης, η ελληνική Κυβέρνηση πρέπει να απευθυνθεί στην αιγυπτιακή για να διευθετηθεί το θέμα της άδειας παραμονής των υπολοίπων τεσσάρων στην Αίγυπτο.

F.O.
Aide-memoire, 27 Οκτ. 1941. F.O.371/29909/R9461.

27/10/1941 726

Ο Τσουδερός πληροφορεί τον Dixon ότι ο Roosevelt εξέφρασε την επιθυμία να αφιχθεί ο Γεώργιος Β΄ στην Ουάσιγκτων στις 27 ή 28 Νοεμβρίου. Μετά το τέλος της επίσημης επίσκεψης, ο Γεώργιος Β΄ και ο Τσουδερός θα επισκεφθούν την ελληνική ομογένεια στις Η.Π.Α. και θα μεταβούν στον Καναδά. Ο Τσουδερός ζητεί τη βοήθεια της βρετανικής Κυβέρνησης για την προετοιμασία της επίσκεψης.

F.O.
Minute (P. J. Dixon), 27 Οκτ. 1941. F.O.371/29888/R9414.

27/10/1941 727

Ο Τσουδερός αναφέρεται στο aide-memoire του F.O. της 27ης Οκτωβρίου κατά τη διάρκεια συνάντησής του με τον Dixon. Τονίζει, μεταξύ άλλων, ότι είχε καταστήσει σαφές στη βρετανική Κυβέρνηση πως ήλπιζε ότι η ίδια θα μεσολαβούσε στην αιγυπτιακή, για τη διευθέτηση του θέματος των έξι ανεπιθύμητων Ελλήνων. Ο Dixon τον πληροφορεί ότι το F.O., μετά από εξαιρετικά προσεκτική εξέταση του θέματος, έκρινε ότι δεν μπορεί να παρέμβει. Ο Τσουδερός δηλώνει ότι θα εξετάσει το aide-memoire μαζί με τον Γεώργιο Β΄, ο οποίος ενδιαφέρεται ιδιαιτέρως για το θέμα.

F.O.
Minute (P. J. Dixon), 27 Οκτ. 1941. F.O.371/29909/R9461.

28/10/1941 728

Μεταδίδονται από το B.B.C. διαγγέλματα του Γεωργίου Β΄ και του Τσουδερού προς τον ελληνικό λαό, στα οποία τονίζεται η σημασία της μάχης της Ελλάδας,

αποτίεται φόρος τιμής στους νεκρούς της και εκφράζεται θαυμασμός για την αντίσταση κατά του εχθρού, που συνεχίζεται μέσα και έξω από την Ελλάδα.

Υπουργείο Πληροφοριών Βρετανίας προς F.O.
27 Οκτ. 1941. F.O.371/29854/R9448.

28/10/1941 729

Ο Υπουργός Εξωτερικών της [εξόριστης Κυβέρνησης της] Γιουγκοσλαβίας Dr. M. Ninchitch πληροφορεί τον Cadogan ότι, πρίν από δύο ή τρεις εβδομάδες, είχε κοινοποιήσει στην ελληνική Κυβέρνηση πρόταση για τη σύναψη ελληνο-γιουγκοσλαβικής συμμαχίας. Η συνθήκη της συμμαχίας αυτής προβλέπει τελωνειακή και νομισματική ένωση, καθώς και δημιουργία κοινού στρατού. Ο Ninchitch δεν έχει λάβει μέχρι τώρα καμία απάντηση από την ελληνική Κυβέρνηση και θα ήταν ευτυχής, αν το F.O. την ενεθάρρυνε να αντιμετωπίσει την πρόταση αυτή ευνοϊκά.

F.O.
Minute (Cadogan), 28 Οκτ. 1941. F.O.3718/29838/R9497.

28/10/1941 730

Το F.O. αναφέρεται στο από 10 Οκτωβρίου τηλεγράφημα 3177 του Lampson και τον πληροφορεί ότι ο Τσουδερός ερωτά εάν ο Sebastian προσπαθεί να έλθει σε επαφή με τον Αλέξανδρο Μυλωνά για να τον φυγαδεύσει από την Ελλάδα. Το F.O. δεν έχει αντίρρηση για την ενέργεια αυτή, καθώς ο Μυλωνάς είναι γνωστός ως φιλοβρετανός φιλελεύθερος πολιτικός.

F.O. προς Lampson.
Τηλ. 3749, απόρρ., 28 Οκτ. 1941. F.O.371/29909/R9039.

29/10/1941 731

Ο E. A. Benians, Αντιπρύτανης του Πανεπιστημίου του Cambridge, πληροφορεί τον Eden ότι ο Γεώργιος Β΄ δέχθηκε να αναγορευθεί επίτιμος διδάκτορας του Πανεπιστημίου σε ειδική τελετή στις 8 Νοεμβρίου.

E. A. Benians (Αντιπρύτανης Πανεπιστημίου Cambridge) προς Eden.
29 Οκτ. 1941. F.O.371/29888/R9523.

29/10/1941 732

Ο Eden αναφέρεται στο personal minute που του απηύθυνε ο Churchill στις 23 Οκτωβρίου, και τον ενημερώνει σχετικά με την πρόταση του Lyttelton να τεθεί

σε ισχύ ένα νέο σύνταγμα για την Ελλάδα. Τον πληροφορεί επίσης για τις ενέργειες του F.O. όσον αφορά τα άλλα αιτήματα που διατύπωσε ο Γεώργιος Β΄. Τονίζει πως συμφωνεί απόλυτα ότι η πολιτική της βρετανικής Κυβέρνησης είναι να υποστηριχθεί πλήρως ο Γεώργιος Β΄ και η παρούσα ελληνική Κυβέρνηση, πρέπει όμως και οι τελευταίοι να κάνουν ό,τι είναι δυνατό για να διαλύσουν τις υποψίες του ελληνικού λαού πως προτίθενται να επαναφέρουν τη δικτατορία στην Ελλάδα. Ο Eden δεν είναι βέβαιος ότι ο Γεώργιος Β΄ και η ελληνική Κυβέρνηση ενεργούν προς το παρόν σωστά προς την κατεύθυνση αυτή.

Eden προς Churchill.
Minute, P.M./41/152, 29 Οκτ. 1941. F.O.371/29909/R9467.

30/10/1941 733

Η ελληνική Κυβέρνηση πιστεύει ότι η Πρεσβεία της Βρετανίας στο Κάιρο θα ήταν διατεθειμένη να παρέμβει στις αιγυπτιακές αρχές, για να διευκολύνει τη διευθέτηση της απομάκρυνσης των έξι ανεπιθύμητων Ελλήνων, δίχως οποιαδήποτε ανάμειξη εκ μέρους της ελληνικής Πρεσβείας. Η αιγυπτιακή Κυβέρνηση ίσως αρνηθεί κάθε σχετικό αίτημα της ελληνικής Πρεσβείας, με αποτέλεσμα να αποτύχει η προσπάθεια αυτή. Ο Γεώργιος Β΄ συμφωνεί με τα παραπάνω, τα οποία αποτελούν απάντηση του Τσουδερού στο aide-memoire που του επέδωσε ο Dixon στις 27 Οκτωβρίου.

F.O.
Minute (P. J. Dixon) , 30 Οκτ. 1941. F.O.371/29909/R9468.

31/10/1941 734

Ο Warner πληροφορεί τη Dr. G. C. Dixon του βρετανικού Υπουργείου Πληροφοριών ότι το Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης θα αναγορεύσει τον Τσουδερό επίτιμο διδάκτορα στις 11 Νοεμβρίου. Την πληροφορεί επίσης ότι το F.O. επιθυμεί έντονα να δοθεί η μεγαλύτερη δυνατή δημοσιότητα στο γεγονός.

Warner προς Dr. G. C. Dixon (Υπουργείο Πληροφοριών Βρετανίας).
31 Οκτ. 1941. F.O.371/29888/R9504.

31/10/1941 735

Ο Μιχαλόπουλος πληροφορεί τον Dixon ότι η ελληνική Κυβέρνηση έλαβε μήνυμα από τον Roosevelt, με το οποίο εκφράζει την επιθυμία η επίσκεψη του Γεωργίου Β΄ στις Η.Π.Α. να είναι όσο γίνεται απλή και δημοκρατική. Για το λόγο αυτό ο Roosevelt προτείνει η ακολουθία του Γεωργίου Β΄ να περιορισθεί στο μικρότερο δυνατό αριθμό ατόμων. Σχετικά με το ίδιο το ταξίδι, ο Τσουδε-

ρός φοβάται πιθανή απόπειρα κατά της ζωής του Γεωργίου Β΄ και του Διαδόχου, αν υπάρξει ενδιάμεση στάση στη Λισσαβώνα, καθώς εκεί βρίσκεται μεγάλος αριθμός πρακτόρων του εχθρού.

F.O.
Minute (P. J. Dixon), 31 Οκτ. 1941. F.O.371/29888/R9542.

3/11/1941 736

Ο Lyttelton αναφέρεται στο από 14 Οκτωβρίου τηλεγράφημα 3552 του F.O. και εκφράζει τη γνώμη ότι ο ρόλος του Sebastian πρέπει να παραμείνει αποκλειστικά συμβουλευτικός. Εάν η ελληνική Κυβέρνηση επιθυμεί να έχει πληροφορίες για συγκεκριμένα θέματα, θα πρέπει να απευθύνεται στον ίδιο τον Lyttelton. Τείνει να συμφωνήσει ότι τυχόν αντικατάσταση του Έλληνα Πρεσβευτή θα ήταν επιθυμητή, αλλά προειδοποιεί το F.O. ότι η αιγυπτιακή Κυβέρνηση θα επιμείνει να τοποθετηθεί επιτετραμμένος αντί για πρέσβη. Η τοποθέτηση Έλληνα πληρεξούσιου υπουργού στη Μέση Ανατολή θα ήταν χρήσιμη, είναι όμως πιθανό να αντιδράσει έντονα η αιγυπτιακή Κυβέρνηση σε αυτή και ο Lyttelton προτείνει να παραμερισθεί το θέμα προς το παρόν.

Lampson προς F.O.
Τηλ. 3446, 3 Νοεμ. 1941. F.O.371/29909/R9610.

5/11/1941 737

Ο Howard πληροφορεί τον Βρετανό Υφυπουργό Εσωτερικών (Under Secretary of State, Home Office) ότι, μετά από εντολή του Eden, το F.O. ζητεί να ληφθούν επειγόντως μέτρα εναντίον της εφημερίδας "Βήμα" που εκδίδεται ελληνικά στο Λονδίνο. Ο λόγος είναι ένα ιδιαίτερα έντονο άρθρο στις 2 Αυγούστου κατά του Γεωργίου Β΄ και της κυβέρνησης Τσουδερού. Ο Howard υπενθυμίζει προηγούμενη επιστολή του F.O. για το ίδιο θέμα και υπογραμμίζει ότι, κατά τα φαινόμενα, το "Βήμα" συνεχίζει την ανατρεπτική του δραστηριότητα, παρά το γεγονός ότι αντίστοιχες εκδόσεις έχουν αλλάξει στάση μετά τη γερμανική επίθεση εναντίον της Σοβιετικής Ένωσης.

Howard προς Υπουργείο Εσωτερικών Βρετανίας (Home Office).
Απόρρ., 5 Νοεμ. 1941. F.O.371/29906/R7764.

5/11/1941 738

Το F.O. αναφέρεται στο από 22 Οκτωβρίου τηλεγράφημα 3324 του Lampson και τον πληροφορεί ότι δίστασε να του ζητήσει να παρέμβει στην αιγυπτιακή Κυβέρνηση, διότι η απομάκρυνση των [έξι ανεπιθύμητων] ατόμων θα είχε δυ-

σμενή αντίκτυπο στην ελληνική παροικία της Αιγύπτου. Τα παραπάνω τέθηκαν υπόψη της ελληνικής Κυβέρνησης, η οποία ωστόσο ζήτησε να απομακρυνθούν τα άτομα αυτά. Η απροθυμία του F.O. να αναμειχθεί έχει προκαλέσει έντονη δυσφορία στον Τσουδερό και τον Γεώργιο Β΄ και, αν το θέμα δεν διευθετηθεί όπως εκείνοι επιθυμούν, υπάρχει κίνδυνος να επιδράσει σοβαρά στις σχέσεις των δύο κυβερνήσεων. Δίνονται οδηγίες στον Lampson να παρέμβει στην αιγυπτιακή Κυβέρνηση.

F.O. προς Lampson.
Τηλ. 3847, απόρρ., immediate, 5 Νοεμ. 1941. F.O.371/29909/R9468.

10/11/1941 739

Ο Cadogan πληροφορεί τον Ninchitch ότι η βρετανική Κυβέρνηση ενδιαφέρεται για την πρώτη αυτή προσπάθεια διερεύνησης των πιθανοτήτων που έχει η δημιουργία μιας βαλκανικής ομοσπονδίας, [στην οποία ο Γιουγκοσλάβος Υπουργός αναφέρθηκε στις 28 Οκτωβρίου]. Έχει ενημερώσει την ελληνική Κυβέρνηση σχετικά, προσθέτοντας ότι θα ήταν χρήσιμο να ερευνηθεί η ιδέα περισσότερο.

Cadogan προς Dr. M. Ninchitch (Υπουργό Εξωτερικών γιουγκοσλαβικής Κυβέρνησης).
10 Νοεμ. 1941. F.O.371/29838/R9497.

11/11/1941 740

Ο Σιμόπουλος απευθύνεται στον Sargent σχετικά με το θέμα των Ελλήνων υπηκόων που ζούν στην Άπω Ανατολή. Πρόκειται για 300 άτομα στη Σαγκάη, 150 στο Τιεντσίν και 300 στη Μαντζουρία. Τον πληροφορεί ότι, εν όψει των αναμενόμενων εξελίξεων στην περιοχή, οι Έλληνες υπήκοοι βρίσκονται σε εξαιρετικά δύσκολη θέση, καθώς ούτε οι αμερικανικές, ούτε οι βρετανικές αρχές έχουν εξουσιοδοτηθεί να επιτρέψουν την αναχώρησή τους προς αμερικανικά ή βρετανικά εδάφη. Αν δεν ληφθούν μέτρα αμέσως, υπάρχει φόβος να βρεθούν υπό περιορισμό από τις ιαπωνικές αρχές. Η ελληνική Κυβέρνηση ζητεί να σταλούν οδηγίες στις κατά τόπους βρετανικές αρχές να αναλάβουν την προστασία τους και να διευκολύνουν την αναχώρησή τους μαζί με τους Βρετανούς υπηκόους.

Σιμόπουλος προς Sargent.
Αριθ. 5664/ST/41, 11 Νοεμ. 1941. F.O.371/29877/R9853.

11/11/1941 741

Ο Lyttelton ανησυχεί γιατί συνεχίζει να υφίσταται η Ελληνική Οργάνωσις Νεολαίας (Ε.Ο.Ν.) στην Αίγυπτο, η οποία δραστηριοποιείται υπό την προστασία

του Έλληνα Πατριάρχη. Επειδή η οργάνωση αυτή ήταν τόσο στενά συνδεδεμένη με το καθεστώς του Μεταξά, η ύπαρξή της θα χρησιμεύσει μόνο για να προκαλεί αντιδράσεις στην ελληνική παροικία, μεταξύ υποστηρικτών και αντιπάλων του καθεστώτος εκείνου. Για το λόγο αυτό, ο Lyttelton πιστεύει ότι η οργάνωση πρέπει να παύσει να λειτουργεί, και ερωτά το F.O. αν μπορεί να προσεγγίσει την ελληνική Κυβέρνηση σχετικά.

Lampson προς F.O.
Τηλ. 125 Saving, en clair, 11 Νοεμ. 1941. F.O.371/29910/R10071.

12/11/1941 742

Ο Lyttelton αναφέρεται στο από 19 Οκτωβρίου τηλεγράφημα 3621 του F.O. και το πληροφορεί ότι δεν του έχει επιδοθεί κανένα σχετικό μνημόνιο, ούτε έχει συζητηθεί στην Αίγυπτο το θέμα του Μαζαράκη. [Στο ζήτημα αναφέρεται το μνημόνιο του Σιμόπουλου της 6ης Οκτωβρίου].

Lampson προς F.O.
Τηλ. 3546, 12 Νοεμ. 1941. F.O.371/29910/R9820.

13/11/1941 743

Υπόμνημα του F.O. εξετάζει την προπαγάνδα που ασκείται στην Ελλάδα μέσω των εκπομπών του B.B.C. Προτείνεται να εκπέμπεται από το Λονδίνο βρετανική και ελληνική προπαγάνδα προς την Ελλάδα. Τονίζεται ότι είναι ουσιώδες να υπάρξει πλήρης διαφοροποίηση μεταξύ των δύο, ιδιαίτερα μέχρις ότου διαπιστωθεί ότι η ελληνική Κυβέρνηση είναι δημοφιλής στη χώρα.

F.O.
Minute (Warner), 13 Νοεμ. 1941. F.O.371/29854/R10394.

16/11/1941 744

Ο Eden αναφέρεται στην επίσκεψη του Γεωργίου Β΄ και του Τσουδερού στις Η.Π.Α. και υπογραμμίζει ότι ήταν ανέκαθεν εναντίον της πραγματοποίησής της, πράγμα που είχε δηλώσει στον Γεώργιο Β΄. Πιστεύει ότι θα ήταν ορθότερο για τον ίδιο τον Γεώργιο Β΄, αν επέστρεφε κοντά στις ελληνικές δυνάμεις στη Μέση Ανατολή. Προτείνει να διατυπωθεί η άποψη αυτή στον Τσουδερό.

Eden.
Minute, 16 Νοεμ. 1941. F.O.371/29888/R10019.

17/11/1941 745

Ο Cadogan, με εντολή του Eden, αναπτύσσει στον Τσουδερό την άποψη του F.O. ότι πρέπει να αναβληθεί η επίσκεψη στις Η.Π.Α. του Γεωργίου Β΄ και της ελληνικής Κυβέρνησης και να επιστρέψουν στη Μέση Ανατολή. Ο Τσουδερός, ο οποίος είχε προσωπικά ζητήσει τη συμβουλή του F.O. για το θέμα, συμφωνεί με την αναβολή της επίσκεψης, αλλά τονίζει ότι δεν μπορεί, προς το παρόν, να συμβουλεύσει τον Γεώργιο Β΄ να επιστρέψει στη Μέση Ανατολή. Εξηγεί τους λόγους που τον οδηγούν στην απόφαση αυτή και δηλώνει ότι, σύμφωνα με όλες τις πληροφορίες που διαθέτει, υπάρχει πλήρης ενότητα μεταξύ των Ελλήνων στη Μέση Ανατολή, όπου μόνο δώδεκα περίπου άτομα ενσπείρουν διχόνοια. Ο Τσουδερός πιστεύει ότι δεν θα υπήρχε κανένα πρόβλημα, αν ήταν δυνατό να απομακρυνθούν τα άτομα αυτά ή να εμποδισθεί η δραστηριότητά τους.

F.O.
Minute (Cadogan), 17 Νοεμ. 1941. F.O.371/29888/R10019.

18/11/1941 746

Ο Τσουδερός πληροφορεί τον Warner ότι είναι απολύτως ικανοποιημένος, προς το παρόν, με την κατάσταση των ελληνικών πραγμάτων στη Μέση Ανατολή και έχει λάβει καθησυχαστικές αναφορές από τον Πρίγκηπα Πέτρο και άλλους. Δηλώνει, άκρως εμπιστευτικά, ότι αυτό που πραγματικά τον ανησυχεί είναι η στάση του Σακελλαρίου, που υποπτεύεται ότι φιλοδοξεί να γίνει δικτάτορας.

F.O.
Minute (Warner), 18 Νοεμ. 1941. F.O.371/29888/R10017.

18/11/1941 747

Ο Τσουδερός πληροφορεί τον Warner ότι ο Γεώργιος Β΄ δεν συμφωνεί να ταξιδέψει στις Η.Π.Α. δια θαλάσσης και η ελληνική Κυβέρνηση αποφάσισε οριστικά να αναβληθεί η επίσκεψη αυτή. Ο Τσουδερός πιστεύει ότι η Κυβέρνηση των Η.Π.Α. δεν θα έχει αντίρρηση για την αναβολή.

F.O.
Minute (Warner), 18 Νοεμ. 1941. F.O.371/29888/R10017.

19/11/1941 748

Ο Lyttelton τηλεγραφεί στο F.O. ότι ανησυχεί σοβαρά, διότι, σύμφωνα με πρόσφατες αναφορές από την Ελλάδα, η θέση του Γεωργίου Β΄ και της παρούσας κυβέρνησης επιδεινώνεται εκεί με ταχύ ρυθμό. Κύρια αιτία της επι-

δείνωσης αυτής είναι οι υποψίες του ελληνικού λαού ότι ο Γεώργιος Β΄ προτίθεται να επανεγκαταστήσει στην Ελλάδα δικτατορικό καθεστώς. Ο Lyttelton συνιστά στο F.O. να επιστήσει την προσοχή του Γεωργίου Β΄ στους κινδύνους που αντιμετωπίζει.

Lampson προς F.O.
Τηλ. 3627, important, προσωπικό, απόρρ., 19 Νοεμ. 1941. F.O.371/29910/R9987.

20/11/1941 749

Το F.O. πληροφορεί τον Bullard, απαντώντας σε σχετικό τηλεγράφημά του, ότι η ελληνική Κυβέρνηση παραχωρεί με φειδώ στους Δωδεκανήσιους έγγραφα laissez passer προσωρινής ισχύος. Τα έγγραφα δίδονται μόνο όταν: α) είναι ικανοποιημένη από την κάθε ιδιαίτερη περίπτωση και β) οι αρχές της χώρας, όπου ζεί το άτομο, αναγνωρίζουν την εγκυρότητα των εγγράφων αυτών.

F.O. προς Sir R. Bullard (Πρεσβευτή Βρετανίας στην Τεχεράνη).
Τηλ. 1063, 20 Νοεμ. 1941. F.O.371/29877/R9540.

21/11/1941 750

Το F.O. πληροφορεί τον Sir R. I. Campbell στη βρετανική Πρεσβεία της Ουάσιγκτων ότι η ελληνική Κυβέρνηση ίσως αναβάλλει την επίσκεψή της στις Η.Π.Α., μέχρι την αρχή του επόμενου έτους. Τον ερωτά εάν θεωρεί πως η επίσκεψη αυτή του Γεωργίου Β΄ είναι καταρχήν επιθυμητή, καθώς είναι πιθανόν επίσκεψη εστεμμένων να φέρει σε αμηχανία το Λευκό Οίκο. Αν το τελευταίο αληθεύει, το F.O. ζητεί να πληροφορηθεί μήπως θα ήταν περισσότερο ευπρόσδεκτη επίσκεψη του Έλληνα Πρωθυπουργού, ο οποίος δεν θα συνοδεύεται από οποιοδήποτε μέλος της βασιλικής οικογένειας.

F.O. προς Sir R. I. Campbell (Πρεσβεία Βρετανίας στην Ουάσιγκτων).
Τηλ. 6570, important, 21 Νοεμ. 1941. F.O.371/29888/R10017.

24/11/1941 751

Το F.O. συμφωνεί σε γενικές γραμμές με το υπόμνημα του Murray της 25ης Οκτωβρίου, για την ανύψωση του γοήτρου του Γεωργίου Β΄ μέσω των εκπομπών του B.B.C. Επειδή όμως το θέμα είναι λεπτό και υπάρχουν στην Ελληνική Υπηρεσία του B.B.C. Έλληνες υπάλληλοι με αντιμοναρχικά φρονήματα, το F.O. αποφασίζει να διαβιβασθούν προφορικά οι απόψεις του στον Murray και να του τονιστεί ότι είναι ουσιώδες να μην υπάρχουν γραπτές οδηγίες.

F.O.
Minute (Warner, P. J. Dixon), 24 Νοεμ. 1941. F.O.371/29854/R9369.

25/11/1941 752

Ο Eden τονίζει στον Τσουδερό ότι η αναφορά που έκανε για την Κύπρο, κατά τη διάρκεια ομιλίας του στην κυπριακή παροικία του Λονδίνου στις 15 Νοεμβρίου, προκάλεσε έντονη αμηχανία στη βρετανική Κυβέρνηση. Δημοσιεύθηκε στις κυπριακές εφημερίδες και ο Κυβερνήτης ανησύχησε σοβαρά. Είναι προφανώς απαραίτητο να εκδοθεί ανακοινωθέν στην Κύπρο, που θα διευκρινίζει ότι δεν γίνονται διαπραγματεύσεις μεταξύ των δύο κυβερνήσεων για το θέμα της Κύπρου. Ο Τσουδερός εξηγεί ότι είχε απλώς αναφερθεί με ποιητική γλώσσα στη μαρτυρική Ελλάδα που συνοδεύεται από τις κόρες της, μεταξύ των οποίων περιέλαβε την Κύπρο και την ελληνική Μακεδονία. Δεν προτίθεται πάντως να ανακινήσει το θέμα της Κύπρου τώρα και θα είναι ικανοποιημένος αυτό να γίνει μετά τον πόλεμο. Παρατηρεί, εξάλλου, ότι η Ελλάδα έχει κάθε λόγο να αισιοδοξεί για το θέμα βάσει του Χάρτη του Ατλαντικού. Ο Eden τον προτρέπει να μην προβεί σε περαιτέρω σχετικούς υπαινιγμούς στις δημόσιες ομιλίες του.

Συνάντηση Τσουδερού - Eden.
25 Νοεμ. 1941. F.O.371/29838/R10333.

25/11/1941 753

Ο Eden αναφέρεται στην πρόταση του Τσουδερού της 29ης Σεπτεμβρίου για τη σύναψη συμμαχίας μεταξύ Βρετανίας και Ελλάδας μετά τον πόλεμο και τον πληροφορεί ότι η βρετανική Κυβέρνηση θεωρεί πρόωρο να δεσμευθούν οι δύο χώρες, όσον αφορά θέματα για τα οποία δεν είναι δυνατό να ληφθεί απόφαση πριν από τον τερματισμό του πολέμου. Ο Eden προτείνει τη σύναψη στρατιωτικής συμφωνίας, που θα προσδιορίσει με περισσότερη ακρίβεια τη θέση των ελληνικών δυνάμεων στη Μέση Ανατολή. Ο Τσουδερός αποδέχεται την πρόταση.

Συνάντηση Eden - Τσουδερού.
25 Νοεμ. 1941. F.O.371/29871/R8810.

26/11/1941 754

Ο Τσουδερός πληροφορεί τον Eden ότι ο Γεώργιος Β΄ συμφωνεί να υπάρξει στρατιωτική συμφωνία μεταξύ Βρετανίας και Ελλάδας, όπως εκείνος πρότεινε στις 25 του μηνός.

F.O.
Minute (Ward), 7 Μαρτίου 1942. F.O.371/32206/W3660.

2/12/1941 755

Ο Eden ενημερώνει τον Churchill ότι θεωρεί πως οι απόψεις του Lyttelton, όπως

εκφράζονται στο από 19 Νοεμβρίου τηλεγράφημα 3627, είναι ως ένα βαθμό επηρεασμένες από εκείνες της ελληνικής κοινότητας στην Αίγυπτο, η οποία είναι κατά παράδοση έντονα βενιζελική και δημοκρατική. Ο Eden θεωρεί απαραίτητο για την βελτίωση της θέσης της ελληνικής Κυβέρνησης στην Ελλάδα: α) να ενισχυθεί η αυτοπεποίθησή της και να υπογραμμισθεί το γεγονός ότι η βρετανική Κυβέρνηση υποστηρίζει πλήρως τον Γεώργιο Β΄ και τον Τσουδερό, β) να πεισθεί η ελληνική Κυβέρνηση να λάβει μέτρα που θα διαλύσουν την υποψία ότι δεν θα εξασφαλισθούν τα ατομικά δικαιώματα των Ελλήνων μετά τον πόλεμο, γ) να επιστρέψει ο Γεώργιος Β΄ σύντομα στη Μέση Ανατολή και ίσως να εγκατασταθεί στις εκεί ελληνικές στρατιωτικές μονάδες. Τα παραπάνω έχουν αναπτυχθεί εκτενέστερα σε τρία τηλεγραφήματα του F.O. προς τον Lyttelton: 4205, 4206, και 4207 στις 29 Νοεμβρίου. [Τα τηλεγραφήματα αυτά θα παραμείνουν κλειστά μέχρι το 2017].

Eden προς Churchill.
Minute, P.M./41/169, 2 Δεκ. 1941. F.O.371/29910/R9987.

3/12/1941 756

Το W.O. τηλεγραφεί στον Βρετανό Στρατιωτικό Ακόλουθο στην Άγκυρα ότι το F.O. επεσήμανε την τάση των τουρκικών αρχών να εμποδίζουν την είσοδο προσφύγων από την Ελλάδα και να περιορίζουν σε στρατόπεδα συγκέντρωσης τους Έλληνες στρατιωτικούς που καταφεύγουν στην Τουρκία. Το W.O. ανησυχεί για τις περιορισμένες πηγές άντλησης ελληνικού ανθρώπινου δυναμικού και επιθυμεί ιδιαιτέρως να μεταφερθούν από την Τουρκία οι έγκλειστοι Έλληνες το ταχύτερο. Καλεί τον Ακόλουθο να λάβει τα κατάλληλα μέτρα για την επιτάχυνση της μεταφοράς, επειδή, αν συνεχισθεί η παρούσα κατάσταση, είναι πιθανό να υπάρξουν εξαιρετικά επιζήμιες επιπτώσεις στο ηθικό, τόσο στην Ελλάδα όσο και στη Βρετανία.

W.O. προς Στρατιωτικό Ακόλουθο Πρεσβείας Βρετανίας στην Άγκυρα.
Τηλ. 55757, απόρρ., 3 Δεκ 1941. F.O.371/29900/R10417.

4/12/1941 757

Κατά τη διάρκεια συνάντησης εκπροσώπων του B.B.C., του P.W.E. και του F.O. αποφασίζεται να παραμεριστεί το θέμα της διαφοροποίησης μεταξύ βρετανικής και ελληνικής κυβερνητικής προπαγάνδας προς την Ελλάδα, την οποία είχε προτείνει το F.O. στις 13 Νοεμβρίου, μέχρις ότου γίνουν αλλαγές στο προσωπικό του ελληνικού τμήματος του B.B.C. Το F.O. τονίζει ότι οι ελληνικές εκπομπές του B.B.C. είναι το μοναδικό μέσο προπαγάνδας προς την Ελλάδα,

όπου οι ακροατές του αντιμετωπίζουν αυξανόμενους κινδύνους, και γι' αυτό είναι πολύ σημαντικό το περιεχόμενό τους να έχει την καλύτερη δυνατή ποιότητα και το μεγαλύτερο ενδιαφέρον.

F.O.
Μνημόνιο, 4 Δεκ. 1941. F.O.371/29854/R10847.

4/12/1941 758

Ο Halifax τηλεγραφεί στο F.O., σχετικά με το από 21 Νοεμβρίου τηλεγράφημα 6570 του τελευταίου, ότι ο Roosevelt δεν έχει αντίρρηση να αποφασίσει το F.O. εάν ο Γεώργιος Β΄ θα επισκεφθεί ή όχι τις Η.Π.Α.

Halifax προς F.O.
Τηλ. 5595, 4 Δεκ. 1941. F.O.371/29888/R10346.

6/12/1941 759

Ο Βρετανός Στρατιωτικός Ακόλουθος στην Άγκυρα πληροφορεί το W.O., σχετικά με το από 3 Δεκεμβρίου τηλεγράφημα 55757, ότι οι Τούρκοι σταμάτησαν πριν ένα μήνα περίπου την είσοδο όλων των Ελλήνων προσφύγων στη χώρα και διεξάγονται σχετικές διαπραγματεύσεις μεταξύ του Έλληνα Πρεσβευτή [Ραφαήλ] και της τουρκικής Κυβέρνησης. Όταν άρχισε να εφαρμόζεται η απαγόρευση υπήρχαν 108 Έλληνες αξιωματικοί και μερικές εκατοντάδες υπαξιωματικοί και στρατιώτες στην Τουρκία. Έστειλαν τους υπαξιωματικούς και τους στρατιώτες στη Συρία, ενώ οι αξιωματικοί κλείσθηκαν στο στρατόπεδο της Νίγδης. Ένα τμήμα τους θα μεταφερθεί από εκεί, μετά από μυστική συμφωνία μεταξύ του ίδιου του Βρετανού Ακολούθου και του τουρκικού Γενικού Επιτελείου. Επιπλέον 55 Έλληνες αξιωματικοί που έφθασαν στην Τουρκία, προωθήθηκαν στη Μέση Ανατολή επειδή είχαν βρετανική κυπριακή εθνικότητα. Ο Βαλής της Σμύρνης και ο Καϊμακάμης του Τσεσμέ, που είναι αντι-βρετανοί ή δωροδοκούνται από τους Γερμανούς, δημιουργούν προσκόμματα. Ο Ακόλουθος θα επιδιώξει να τους δωροδοκήσει με μεγαλύτερα ποσά.

Στρατιωτικός Ακόλουθος Πρεσβείας Βρετανίας στην Άγκυρα προς W.O.
Τηλ. 60406, απόρρ., 6 Δεκ. 1941. F.O.371/29900/R10462.

9/12/1941 760

Ο Τσουδερός καλεί τον Έλληνα Πρεσβευτή στην Ιαπωνία να πληροφορήσει την αυτοκρατορική ιαπωνική Κυβέρνηση ότι η Ελλάδα αποφάσισε να διακόψει τις σχέσεις της με τη χώρα αυτή. Τον καλεί επίσης να αναχωρήσει το συντομότερο

και να εμπιστευθεί την προστασία των εκεί ελληνικών συμφερόντων στο διπλωματικό αντιπρόσωπο της Αργεντινής Δημοκρατίας.

Τσουδερός προς Eden.
Αριθ. 4884, εμπιστ., 9 Δεκ. 1941. F.O.371/29916/R10509.

9/12/1941 761

Ο Τσουδερός πληροφορεί τον Eden ότι η ελληνική Κυβέρνηση διέκοψε τις διπλωματικές της σχέσεις με την Ιαπωνία. Αν και η πράξη αυτή δεν ισοδυναμεί με κήρυξη πολέμου, ο Τσουδερός έδωσε οδηγίες στον Σακελλαρίου να θεωρεί ο ελληνικός Στόλος εχθρικό κάθε πλοίο στο οποίο αποδίδουν το χαρακτηρισμό αυτό η Βρετανία και οι Η.Π.Α. Ο Τσουδερός παρακαλεί τον Eden να γνωστοποιήσει τα παραπάνω στο βρετανικό Ναυαρχείο.

Τσουδερός προς Eden.
Αριθ. 4961, 9 Δεκ. 1941. F.O.371/29916/R10447.

10/12/1941 762

Κατά την κοινοποίηση στο F.O. του εγγράφου που αναφέρεται στη διακοπή των διπλωματικών σχέσεων της Ελλάδας με την Ιαπωνία, ο ιδιαίτερος γραμματέας του Τσουδερού ανέφερε ότι, κατόπιν τούτου, η ελληνική Κυβέρνηση αναμένει από τη βρετανική να κηρύξει τον πόλεμο στη Βουλγαρία.

F.O.
Minute (Warner), 10 Δεκ. 1941. F.O.371/29916/R10447.

11/12/1941 763

Ο Τσουδερός υποβάλλει στον Churchill μνημόνιο για την ανασυγκρότηση των ελληνικών ενόπλων δυνάμεων. Περιλαμβάνονται πίνακες των άμεσων αναγκών για τη συγκρότηση μιας πλήρους μεραρχίας, δύο μοιρών καταδιωκτικών και δύο βομβαρδιστικών, καθώς και για την ενίσχυση του Στόλου. Τίθεται επίσης θέμα προμήθειας υλικού για μια δεύτερη μεραρχία, που θα αρχίσει να δημιουργείται, μόλις συμπληρωθεί η συγκρότηση της πρώτης.

Τσουδερός προς Churchill.
Αριθ. 4985, 11 Δεκ. 1941. F.O.371/33171/R654.

11/12/1941 764

Ο Lyttelton αναφέρεται στα τηλεγραφήματα 4205, 4206 και 4207 του F.O. και τηλεγραφεί ότι, σύμφωνα με πληροφορίες από την Ελλάδα, η συντριπτική πλει-

οψηφία εκεί τρέφει δημοκρατικά αισθήματα. Εξηγεί του λόγους αυτής της μεταστροφής και τονίζει ότι οι Έλληνες δυσπιστούν ως προς τις προθέσεις της ελληνικής Κυβέρνησης να αποκαταστήσει τις συνταγματικές ελευθερίες τους. Η πιο πειστική απόδειξη για το αληθές των προθέσεων αυτών, θα ήταν η άμεση επαναφορά του Συντάγματος του 1911 ή μια ανακοίνωση ότι αντιμετωπίζεται η περίπτωση τροποποίησής του, που όμως θα υποβληθεί στον ελληνικό λαό για να εγκριθεί με δημοψήφισμα στο τέλος του πολέμου. Ο Lyttelton συμφωνεί ότι θα ήταν χρήσιμο να επισκεφθεί ο Τσουδερός τη Μέση Ανατολή, ώστε να κρίνει ο ίδιος την κατάσταση, αμφιβάλλει όμως για τη χρησιμότητα αντίστοιχης επίσκεψης του Γεώργιου Β΄. [Τα τηλεγραφήματα 4205, 4206 και 4207 θα παραμείνουν κλειστά μέχρι το 2017].

Lampson προς F.O.
Τηλ. 3905, important, προσωπικό, απόρρ., 11 Δεκ. 1941. F.O.371/29910/R10529.

16/12/1941 765

Ο Eden αποστέλλει στον Τσουδερό το σχέδιο του κειμένου της Στρατιωτικής Συμφωνίας μεταξύ Βρετανίας και Ελλάδας.

F.O.
Minute (Ward), 7 Μαρτίου 1942. F.O.371/32206/W3660.

16/12/1941 766

Ο Stalin προτείνει στον Eden, κατά τη διάρκεια της συνάντησής τους στη Μόσχα, να δοθούν τα Δωδεκάνησα στην Τουρκία, διότι εμποδίζουν την έξοδό της προς τη θάλασσα. Η Τουρκία αργότερα να ανταλλάξει μερικά από αυτά με άλλα ελληνικά νησιά.

F.O. Research Department, "The Greek-Turkish Frontier".
Εμπιστ., 23 Οκτ. 1944. F.O.371/33165/R3176.

17/12/1941 767

Ο Wilson τηλεγραφεί στο W.O. ότι οι Ελεύθεροι Γάλλοι στο Λίβανο αντιμετωπίζουν με κατανόηση το θέμα των μη στρατεύσιμων προσφύγων από την Ελλάδα και έχουν γνωστοποιήσει στον Έλληνα Γενικό Πρόξενο ότι είναι σε θέση να εξασφαλίσουν καταλύμματα για άλλους 1000 τουλάχιστον, εκτός των 847 που είναι ήδη συγκεντρωμένοι στην περιοχή. Οι στρατεύσιμοι προωθούνται άμεσα προς την Παλαιστίνη. Ο Wilson προτείνει να τονισθεί στην τουρκική Κυβέρνηση να μη διστάσει να επιτρέψει τη δίοδο άλλων 1000 τουλάχιστον μη στρατεύσιμων Ελλήνων προσφύγων, καθώς και οποιουδήποτε αριθμού μάχιμων.

Wilson προς W.O.
Τηλ. 38996, απόρρ., 17 Δεκ. 1941. F.O.371/29900/R10818.

19/12/1941 768

Ο Sargent πληροφορεί τον Σιμόπουλο, σχετικά με την από 11 Νοεμβρίου επιστολή 5664/ST/41 του τελευταίου, ότι το F.O. πραγματοποίησε σειρά ενεργειών το Νοέμβριο για την έγκαιρη μεταφορά των Ελλήνων υπηκόων από την Κίνα και τη Μαντζουρία. Λυπάται, γιατί η εξέλιξη των γεγονότων δεν επέτρεψε την ολοκλήρωσή της. Οι ενέργειες στις οποίες αναφέρεται ο Sargent ήταν: 1) η απόφαση του W.O. να δεχθεί τη μεταφορά και κατάταξη στις ελληνικές δυνάμεις στη Μέση Ανατολή των στρατεύσιμων Ελλήνων που βρισκόντουσαν στην Άπω Ανατολή και 2) η καταρχήν ευνοϊκή αντιμετώπιση από το Υπουργείο Κτήσεων της αποστολής των υπόλοιπων προσφύγων στην Αυστραλία.

Sargent προς Σιμόπουλο.
19 Δεκ. 1941. F.O.371/29877/R9853.
Sargent προς G. Kimber (Υπουργείο Αποικιών Βρετανίας).
21 Νοεμ. 1941. F.O.371/29877/R9853.
Συνταγματάρχης J. D. Carlisle (W.O.) προς Howard.
1 Δεκ. 1941. F.O.371/29877/R9853.

19/12/1941 769

Το F.O. λαμβάνει υπόψη του την υπόδειξη του Lyttelton, που περιλαμβάνεται στο από 11 Δεκεμβρίου τηλεγράφημα 3905, σχετικά με το δημιουργούμενο συνταγματικό ζήτημα. Αποφασίζει να επιδιώξει να διακηρύξει ο Γεώργιος Β΄ ή ο Τσουδερός, από το ραδιόφωνο, ότι θα γίνουν τροποποιήσεις στο Σύνταγμα, τις οποίες θα κληθεί να εγκρίνει ο ελληνικός λαός με δημοψήφισμα.

F.O.
Minute (Warner), 19 Δεκ. 1941. F.O.371/29910/R10529.

23/12/1941 770

Ο Τσουδερός, με επιστολή του στον Sargent, επαναλαμβάνει ότι οι Έλληνες αισθάνονται για τις περιοχές της Βόρειας Ηπείρου και των Δωδεκανήσων ό,τι ακριβώς και για την υπόλοιπη χώρα τους και τονίζει ότι η Ελλάδα δικαιούται να ανακτήσει τις περιοχές που της αφαιρέθηκαν. Πιστεύει, εξάλλου, ότι πρέπει να ληφθούν μέτρα για να αντιμετωπισθεί η επίμονη σχετική εχθρική προπαγάνδα. Αναφέρεται στη συνάντησή του με τον Eden στις 25 Νοεμβρίου και τονίζει ότι το σχετικό ανακοινωθέν του Βρετανού Κυβερνήτη της Κύπρου δεν ανταποκρίνεται στα γεγονότα, όταν δηλώνει ότι δεν έχουν διαξαχθεί ποτέ διαπραγμα-

τεύσεις για το Κυπριακό, καθώς ο Γεώργιος Β΄ τον πληροφόρησε ότι το θέμα συζητήθηκε από τον Eden και τον Κορυζή στις αρχές του 1941 και συμφωνήθηκε να συνεχισθούν οι συζητήσεις μετά τον πόλεμο.

Τσουδερός προς Sargent.
Αριθ. 5403, 23 Δεκ. 1941. F.O.371/29838/R10843.

25/12/1941 771

Το F.O. υποδεικνύει στον Τσουδερό ότι θα προξενήσει άριστη εντύπωση στην Ελλάδα μια προσωπική διαβεβαίωση του Γεωργίου Β΄ προς το λαό του, πως το καθεστώς της 4ης Αυγούστου 1936 καταργήθηκε. Ο Γεώργιος Β΄ θα εξηγεί τι ακριβώς θα σημαίνει το γεγονός αυτό στην πράξη, όταν εκείνος επιστρέψει με την κυβέρνησή του στην Ελλάδα.

F.O. προς Πρεσβεία Βρετανίας στο Κάιρο.
Τηλ. 330, απόρρ., immediate, 19 Ιαν. 1942. F.O.371/33166/R161.

26/12/1941 772

Ο Βρετανός Στρατιωτικός Ακόλουθος στην Άγκυρα πληροφορεί το W.O. για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν στην περιοχή της Σμύρνης και του Τσεσμέ όσοι έχουν διαφύγει από την Ελλάδα. Άν και πολλά μπορούν να επιτευχθούν με τη δωροδοκία των τουρκικών αρχών της περιοχής, η ελληνική προξενική υπηρεσία δεν αναλαμβάνει πρωτοβουλία. Το τουρκικό Υπουργείο Εξωτερικών έχει την πλήρη ευθύνη για την άκαμπτη στάση προς τους Έλληνες που προσπαθούν να διαφύγουν, ενώ αντίθετα το τουρκικό Γενικό Επιτελείο είναι ιδιαίτερα πρόθυμο να βοηθήσει.

Στρατιωτικός Ακόλουθος Πρεσβείας Βρετανίας στην Αγκυρα προς W.O.
Τηλ. 77426, άκρως απόρρ., 26 Δεκ. 1941. F.O.371/29917/R10919.

30/12/1941 773

Ο Dixon, μετά από σχετική συζήτηση με τον Sargent, εφιστά την προσοχή του Τσουδερού στην υπόδειξη του F.O. να αποφεύγει να αναφέρεται στις εδαφικές διεκδικήσεις της Ελλάδας. Αφορμή για την υπενθύμιση δίνουν δύο σχετικές αόριστες αναφορές της ομιλίας του Τσουδερού για το νέο έτος, η οποία θα μεταδοθεί στην Ελλάδα.

F.O.
Minute (P. J. Dixon), 30 Δεκ. 1941. F.O.371/33165/R92.

1942

1/1 - 31/12/1942 774

Κατά τη διάρκεια του 1942 υπολογίζεται ότι υπήρξε η εξής μείωση της αγροτικής παραγωγής: σιτάρι κατά 50%, άλλα δημητριακά 47%, ελαιόλαδο 20%, άλογα 50%, βοοειδή 40%, πρόβατα 40%, χοίροι 55%. Η παραγωγή, ως εκ τούτου, εξασφαλίζει κατά μέσο όρο 900 θερμίδες την ημέρα κατ' άτομο, το 54% της προπολεμικής κατανάλωσης. Οι αποστολές τροφίμων, 230.000 τόννοι, εξασφαλίζουν 750 θερμίδες ημερησίως κατά μέσο όρο σε 2.000.000 άτομα. Επίσης διανέμεται μερίδα 150 γραμμαρίων ψωμιού σε 1.000.000 άτομα.

Κ. Βαρβαρέσσος (Διοικητής Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος) προς D. F. Howard (Επικεφαλής Southern Department, F.O.).
3 Νοεμ. 1944. F.O.371/43720/R17859.

2/1/1942 775

Ο Τσουδερός εξηγεί στον Dixon ότι η ένταση που παρατηρείται μεταξύ ορισμένων αξιωματικών του ελληνικού Στρατού Μέσης Ανατολής, οφείλεται στις βαθμολογικές ανακατατάξεις που έγιναν λόγω της πρόσφατης επιστροφής απότακτων ανώτερων αξιωματικών. Μικρός κύκλος αξιωματικών προσπαθεί να δημιουργήσει τεχνητή αναταραχή, με τον ισχυρισμό ότι οι αξιωματικοί που επιστρέφουν είναι προδότες και αντιμοναρχικοί. Ο Τσουδερός πιστεύει πως ο Αρχηγός του Στρατού Στρατηγός Τζανακάκης δεν είναι κατάλληλος για να χειριστεί την κατάσταση, αλλά ορισμένα μέτρα που παίρνει είναι δυνατό να μειώσουν την ένταση.

F.O.
Minute (P. J. Dixon), 4 Ιαν. 1942. F.O.371/33171/R150.

2/1/1942 776

Το P.W.E. υπογραμμίζει στις οδηγίες του προς την Ελληνική Υπηρεσία του B.B.C. ότι πρέπει να συνεχιστεί να δίνεται έμφαση στο γεγονός πως η ευθύνη για την παρούσα επισιτιστική κατάσταση στην Ελλάδα βαρύνει τον Άξονα.

P.W.E. Weekly Directive 3 - 10 Ιαν. 1942.
Απόρρ., 2 Ιαν. 1942. F.O.371/33156/R100.

2/1/1942 777

Το P.W.E. στις οδηγίες του προς την Ελληνική Υπηρεσία του B.B.C. τονίζει ότι η άποψη πως η Κυβέρνηση Αθηνών του Τσολάκογλου είναι προδοτικό καθεστώς, με την ευρύτερη έννοια του όρου, δεν δικαιολογείται πλήρως από τα γεγονότα. Δεν πρέπει να γίνονται επιθέσεις κατά της κυβέρνησης αυτής στο σύνολό της, μπορούν όμως να επικριθούν εκ του ασφαλούς η ανικανότητά της και η υποταγή της στον εχθρό. Ο όρος "quisling" είναι δυνατό να χρησιμοποιείται, ποτέ όμως ο όρος "προδότες".

P.W.E. Weekly Directive 3 - 10 Ιαν. 1942.
Απόρρ., 2 Ιαν. 1942. F.O.371/33156/R100.

4/1/1942 778

Το F.O. αποφασίζει, παρά την αρχική του πρόθεση, να μην απαντήσει στην επιστολή του Τσουδερού της 23ης Δεκεμβρίου και επιπλέον να μην του τονίσει ότι οι δηλώσεις του περί Κύπρου, στις 15 Νοεμβρίου 1941, χρησιμοποιήθηκαν από τη γερμανική προπαγάνδα εναντίον της ελληνικής και της βρετανικής Κυβέρνησης.

F.O.
Minutes (O. Sargent, Cadogan, A. Eden), 4 Ιαν. 1942. F.O.371/29838/R10843.

4/1/1942 779

Ο Dixon αναφέρεται στο από 26 Δεκεμβρίου 1941 τηλεγράφημα 77426 του W.O. Τονίζει στον Συνταγματάρχη J. D. Carlisle ότι οι ελληνικές αρχές στην Τουρκία είναι εντελώς ανίκανες να οργανώσουν το δίκτυο διαφυγής από την Ελλάδα. Αν και το γεγονός αυτό αποτελεί αποκλειστική ευθύνη της ελληνικής Κυβέρνησης, η βρετανική Κυβέρνηση δεν θα αποφύγει να χρεωθεί μεγάλο μέρος από τη δυσαρέσκεια που θα προκληθεί με την αποτυχία των χειρισμών της ελληνικής Κυβέρνησης στο σημαντικότατο αυτό θέμα. Ο Dixon ερωτά αν μπορεί το W.O. να λάβει μέτρα για την οργάνωση του δικτύου των διαφυγών.

P. J. Dixon προς Συνταγματάρχη J. D. Carlisle (W.O.).
Απόρρ., 4 Ιαν. 1942. F.O.371/29917/R10919.

7/1/1942 780

Ο Δημητρακάκης κοινοποιεί στο F.O. aide-memoire για τη θέση της ελληνικής Κυβέρνησης στο συνταγματικό θέμα, το οποίο αποτελεί απάντηση σε σχετικό μνημόνιο του F.O. της 31ης Δεκεμβρίου 1941. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι δεν

τίθεται πρόβλημα επαναφοράς του Συντάγματος του 1911 σε ισχύ, διότι δεν καταργήθηκε ποτέ.

Σ. Δημητρακάκης (Υπουργός Στρατιωτικών και Δικαιοσύνης ελληνικής Κυβέρνησης) προς F.O.
Aide-memoire, 7 Ιαν. 1942. F.O.371/33166/R161.

7/1/1942 781

Ο Lyttelton πληροφορεί το F.O. ότι έφθασε στο Κάιρο από την Ελλάδα ο Σ. Ζάννας, ο οποίος μεταφέρει επιστολή του Γονατά προς τον Ρούσσο και τον Τζανακάκη. Σύμφωνα με τον Ζάννα, ο Γονατάς γράφει εκ μέρους γνωστών πολιτικών αρχηγών, τους οποίους και κατονομάζει. Ο Γονατάς αναφέρει, μεταξύ άλλων, ότι ο ελληνικός λαός απορρίπτει τόσο την κυβέρνηση του Τσολάκογλου όσο και εκείνη του Τσουδερού, την τελευταία επειδή αποτελεί συνέχεια του καθεστώτος της 4ης Αυγούστου. Ο λαός δεν πρόκειται να δεχθεί τον Γεώργιο Β΄, ακόμη και αν εκείνος διαβεβαιώσει ότι θα κυβερνήσει ως συνταγματικός μονάρχης. Όλα τα πολιτικά κόμματα στην Ελλάδα είναι ενωμένα στην επιθυμία τους για την εγκαθίδρυση Δημοκρατίας και κανείς δεν υποστηρίζει τον Βασιλιά, εκτός από ελάχιστα άτομα.

Ο. Lyttelton (Υπουργός άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο) (Minister of State Resident in Cairo) προς F.O.
Τηλ. 90, απόρρ., 7 Ιαν. 1942. F.O.371/33160/R174.

7/1/1942 782

Ο Lyttelton πληροφορεί το F.O. ότι, μετά από δική του έγκριση, ο Hopkinson συναντήθηκε στις 4 Ιανουαρίου με τον Ζάννα και συζήτησαν για την επιστολή Γονατά. Ο Hopkinson δήλωσε κατηγορηματικά στον Ζάννα ότι ο Γεώργιος Β΄ και η ελληνική Κυβέρνηση έχουν την πλήρη υποστήριξη της Βρετανίας. Ο Lyttelton πιστεύει ότι ο Ζάννας πρέπει να επιστρέψει στην Ελλάδα, για να συμβάλει στην προσπάθεια να εξακριβωθεί, αν υπάρχει δυνατότητα συνεργασίας των πολιτικών κομμάτων με την ελληνική Κυβέρνηση και τον Γεώργιο Β΄. Ο Lyttelton τονίζει τη σοβαρότητα της αντίθεσης μεταξύ των δύο πλευρών.

Lyttelton προς F.O.
Τηλ. 90, απόρρ., 7 Ιαν. 1942. F.O.371/33160/R174.

7/1/1942 783

Ο Hopkinson αναφέρεται στην επιστολή που έλαβε από τον Howard στις 8 Δεκεμβρίου 1941 και ασκεί εντονότατη κριτική στην εσωτερική πολιτική που ακο-

λουθούν ο Γεώργιος Β΄ και ο Τσουδερός. Υπογραμμίζει ότι οι διακηρύξεις του Τσουδερού για την προσήλωσή του στα ιδεώδη της ελευθερίας και την απέχθειά του στις δικτατορικές μεθόδους, δεν συμβιβάζονται με τα σχέδια που έχει να επιβάλει τον Γεώργιο Β΄ με τα όπλα και παρά τη θέληση του ελληνικού λαού. Ο Hopkinson προτείνει συγκεκριμμένα μέτρα που πρέπει να λάβουν ο Γεώργιος Β΄ και ο Τσουδερός για να επιδιώξουν συμβιβασμό με τα πολιτικά κόμματα στην Ελλάδα. [Η προσωπική και απόρρητη επιστολή του Howard περιλαμβάνεται στα έγγραφα F.O.371/29909/R9698 που θα παραμείνουν κλειστά μέχρι το 2017].

Υπουργός άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο προς F.O.
Τηλ. 91, important, προσωπικό, 7 Ιαν. 1942. F.O.371/33160/R192.

9/1/1942 784

Ο Βρετανός Στρατιωτικός Ακόλουθος στην Άγκυρα ενημερώνει το W.O. ότι παρακάμπτεται, με προσωπικές επαφές και τις κατάλληλες δωροδοκίες, η απαγόρευση της τουρκικής Κυβέρνησης να προωθηθούν στο Κάιρο οι στρατεύσιμοι Έλληνες, που διέφυγαν από την κατεχόμενη Ελλάδα και βρίσκονται στην Τουρκία.

Στρατιωτικός Ακόλουθος Πρεσβείας Βρετανίας στην Άγκυρα προς W.O.
Τηλ. 63, immediate, 9 Ιαν. 1942. F.O.371/33180/R324.

10/1/1942 785

Ο Τσουδερός επιδίδει στο F.O. υπόμνημα του Πατριάρχη Αλεξανδρείας προς τον Γεώργιο Β΄, στο οποίο είναι εμφανή τόσο η έκταση της επέμβασης του Πατριάρχη στην πολιτική, όσο και τα μέσα που χρησιμοποιεί. Ο Τσουδερός ζητεί από το F.O. να του υποδειχθεί να παύσει να αναμειγνύεται.

Τσουδερός προς P. J. Dixon.
10 Ιαν. 1942. F.O.371/33167/R3015.

12/1/1942 786

Ο Palairet τονίζει στον Eden πως είναι εξαιρετικά ατυχές το γεγονός ότι η ελληνική Κυβέρνηση πληροφορήθηκε την πρόταση του Stalin να επιστραφούν τα Δωδεκάνησα στην Τουρκία. Υπογραμμίζει την αντίθεση των Ελλήνων στο ενδεχόμενο αυτό, αναφέρει ότι ούτε ο ίδιος συμφωνεί με την παραπάνω πρόταση και τέλος σημειώνει ότι θα πρέπει να τονισθεί στη σοβιετική Κυβέρνηση, εάν εκείνη επανέλθει στην πρότασή της, ότι η βρετανική πλευρά είναι αντίθετη.

Palairet προς Eden.
Εμπιστ., 12 Ιαν. 1942. F.O.371/33165/R300.

13/1/1942 787

Ο Dixon πληροφορεί τον Ταγματάρχη D. Talbot-Rice του W.O. για τη συνομιλία του με τον Τσουδερό στις 2 Ιανουαρίου. Υπογραμμίζει ότι μόνον η συμμετοχή του ελληνικού Στρατού σε πολεμικές επιχειρήσεις μπορεί να σταματήσει τη διχόνοια που επικρατεί στις γραμμές του. Προσθέτει ότι η παρούσα αδράνεια των μονάδων φαίνεται ότι δημιουργεί φόβους πως ο ελληνικός Στρατός δεν συμμετέχει σε επιχειρήσεις, προκειμένου να είναι διαθέσιμος να χρησιμοποιηθεί ως μέσο επιβολής στην Ελλάδα της Μοναρχίας και της παρούσας ελληνικής κυβέρνησης μετά τον πόλεμο.

P. J. Dixon προς Ταγματάρχη D. Talbot-Rice (W.O.).
13 Ιαν. 1942. F.O.371/33171/R150.

13/1/1942 788

Το W.O. τηλεγραφεί στον Auchinleck το αίτημα του βρετανικού Υπουργείου Αποικιών να μην ανακύψει σε καμία περίπτωση θέμα χρησιμοποίησης ελληνικού Στρατού στην Κύπρο, καθώς οι πολιτικοί λόγοι που συνηγορούν στη στάση αυτή είναι ισχυροί. Ο Auchinleck παρακαλείται να εξασφαλίσει την υιοθέτηση του αιτήματος ως αρχή μίας πολιτικής που θα τηρηθεί χωρίς καμία εξαίρεση.

W.O. προς Στρατηγό Sir C. Auchinleck (Ανώτ. Στρατιωτικό Διοικητή Μέσης Ανατολής).
Τηλ. 63994, άκρως απόρρ., important, 13 Ιαν. 1942. F.O.371/33171/R363.

15/1/1942 789

Ο Sargent ενημερώνει τον Τσουδερό σχετικά με το περιεχόμενο της επιστολής Γονατά, τη συζήτηση Hopkinson - Ζάννα στις 4 Ιανουαρίου και την πρόταση του Lyttelton να επιστρέψει ο Ζάννας στην Ελλάδα. Ερωτάται ο Τσουδερός αν εγκρίνει την πρόταση αυτή. Ο Sargent του προτείνει να πληροφορήσει τον ελληνικό λαό, με ανακοίνωση που θα μεταφέρει ο Ζάννας, για τις ενέργειες της κυβέρνησής του όσον αφορά την αποκατάσταση ενός ελεύθερου συνταγματικού καθεστώτος στην Ελλάδα.

Sargent προς Τσουδερό.
15 Ιαν. 1942. F.O.371/33160/R174.

15/1/1942 790

Το W.O. πληροφορεί το F.O. ότι το αίτημα του Τσουδερού για τη συγκρότηση ελληνικής μεραρχίας θα καθυστερήσει τον εξοπλισμό, την εκπαίδευση και τη συμμετοχή στις πολεμικές επιχειρήσεις του συνόλου των ελληνικών δυνάμεων. Προτείνει να παραμείνει το θέμα εκκρεμές, μέχρι να ληφθεί η απάντηση από το Γ.Σ.Μ.Α. Υπογραμμίζει όμως ότι μοναδική και μόνιμη λύση του προβλήματος είναι η εγκατάσταση του Γεωργίου Β΄ και του Τσουδερού στη Μέση Ανατολή, όπου και βρίσκεται ο στρατός τους.

Ταγματάρχης L. Larpent (W.O.) προς P. J. Dixon.
Απόρρ., 15 Ιαν. 1942. F.O.371/33171/R445.

15/1/1942 791

Το F.O. αναφέρεται στο από 7 Ιανουαρίου τηλεγράφημα 90 του Lyttelton και τον πληροφορεί ότι εγκρίνει απολύτως το χειρισμό του θέματος από τον Hopkinson. Το F.O. συμφωνεί ότι, λαμβάνοντας υπόψη και τη γνώμη του Τσουδερού, θα πρέπει να επιτραπεί στον Ζάννα να επιστρέψει στην Ελλάδα.

F.O. προς O. Lyttelton (Υπουργό άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο) (Minister of State Resident in Cairo).
Τηλ. 240, απόρρ., 15 Ιαν. 1942. F.O.371/33160/R174.

16/1/1942 792

Ο Lyttelton ζητεί με επιστολή του από τον Πατριάρχη Αλεξανδρείας να σταματήσει τη δραστηριότητα της E.O.N. Αιγύπτου, που έχει αναλάβει υπό την προστασία του. Σύμφωνα με πληροφορίες του Lyttelton, ενδέχεται η οργάνωση αυτή να γίνει κέντρο ανεπιθύμητης πολιτικής δραστηριότητας, καθώς επίσης και πηγή διχόνοιας τόσο στην Αίγυπτο, μεταξύ των διαφόρων πλευρών της ελληνικής κοινότητας, όσο και στο εξωτερικό.

Lyttelton προς Πατριάρχη Αλεξανδρείας.
16 Ιαν. 1942. F.O.371/33161/R1421.

16/1/1942 793

Η ελληνική Κυβέρνηση πληροφορεί το F.O. ότι, σύμφωνα με στοιχεία του Διεθνούς Ερυθρού Σταυρού, οι Γερμανοί κρατούν 4.000 αιχμαλώτους πολέμου στην Κρήτη.

F.O.
Minute (P. J. Dixon), 16 Ιαν. 1942. F.O.371/33176/R422.

16/1/1942 794

Ο Τσουδερός, ο Σιμόπουλος και ο Sargent συζητούν για την επιστολή Γονατά και το περιεχόμενο της απαντητικής ανακοίνωσης που θα μεταφέρει ο Ζάννας στην Ελλάδα. Ο Τσουδερός επιθυμεί η ανακοίνωση να έχει τη μορφή δήλωσης της βρετανικής Κυβέρνησης ότι υποστηρίζει πλήρως τον Γεώργιο Β΄ και την κυβέρνηση Τσουδερού, όχι μόνο κατά τη διάρκεια του πολέμου, αλλά και κατά την Απελευθέρωση. Επίσης ότι δεν εγκρίνει την προσπάθεια των πολιτικών αρχηγών να οργανώσουν πραξικόπημα κατά την Απελευθέρωση, για να εμποδισθεί η επανεγκατάσταση του καθεστώτος. Ο Sargent αντιθέτως τονίζει ότι η ανακοίνωση θα πρέπει να προέρχεται από την ελληνική Κυβέρνηση, η οποία θα δηλώνει σαφώς ότι τόσο η ίδια όσο και ο Γεώργιος Β΄ προτίθενται να αποκαταστήσουν τις συνταγματικές ελευθερίες του ελληνικού λαού και κυρίως ότι δεν θα επιβάλουν ξανά δικτατορία. Αν και ο Sargent πιστεύει ότι δύσκολα θα πεισθεί ο Τσουδερός, ο τελευταίος υπόσχεται να του στείλει σχέδιο της ανακοίνωσης σύμφωνο με τις υποδείξεις του F.O.

F.O.
Minute (Sargent), 16 Ιαν. 1942. F.O.371/33160/R570.

16/1/1942 795

Το P.W.E. τονίζει στις οδηγίες του προς την Ελληνική Υπηρεσία του B.B.C. ότι πρέπει να εξακολουθήσει να υπογραμμίζεται η σημαντική συνεισφορά της παθητικής Αντίστασης των Ελλήνων στη συμμαχική προσπάθεια. Θα πρέπει να εκφράζονται εκτίμηση και υποδείξεις και όχι προτροπή για την εκτέλεση αντιστασιακών ενεργειών.

P.W.E. Weekly Directive 17 - 24 Ιαν. 1942.
Απόρρ., 16 Ιαν. 1942. F.O.371/33156/R100.

16/1/1942 796

Το W.O. ζητεί τη γνώμη του Auchinleck σχετικά με τη χρησιμοποίηση του ελληνικού Στρατού σε πολεμικές επιχειρήσεις.

W.O. προς Auchinleck.
Τηλ. 64464, άκρως απόρρ., 16 Ιαν. 1942. F.O.371/33171/R445.

17/1/1942 797

Ο Auchinleck πληροφορεί το W.O. ότι η απόφαση να μην χρησιμοποιηθεί ελληνικός Στρατός στην Κύπρο έχει ήδη ληφθεί πριν από μερικούς μήνες και μετά από λεπτομερή εξέταση του θέματος.

Auchinleck προς W.O.
Τηλ. IM/50780, απόρρ., important, 17 Ιαν. 1942. F.O.371/33171/R363.

18/1/1942 798

Το F.O. αναφέρεται στο από 15 Ιανουαρίου τηλεγράφημά του 240 και πληροφορεί τον Lyttelton ότι ο Τσουδερός συμφωνεί να μεταφέρει ο Ζάννας μήνυμα στην Ελλάδα. Το περιεχόμενο ωστόσο του μηνύματος αποτελεί αντικείμενο διαφωνίας μεταξύ Τσουδερού και F.O.

F.O. προς Lyttelton.
Τηλ. 311, immediate, απόρρ., 18 Ιαν. 1942. F.O.371/33160/R174.

18/1/1942 799

Το βρετανικό Υπουργείο Αεροπορίας τηλεγραφεί στον Πτέραρχο Tedder ότι το τηλεγράφημα του W.O., σχετικά με τη μη χρησιμοποίηση του ελληνικού Στρατού στην Κύπρο, αφορά και το προσωπικό της ελληνικής Αεροπορίας.

Υπουργείο Αεροπορίας Βρετανίας προς Πτέραρχο Sir A. W. Tedder (Διοικητή R.A.F. Μέσης Ανατολής).
Τηλ. X.335, απόρρ., 18 Ιαν. 1942. F.O.371/33171/R363.

19/1/1942 800

Ο Τσουδερός προτείνει στην Πρεσβεία των Η.Π.Α. στο Λονδίνο να αναβληθεί η επίσκεψη του Γεωργίου Β΄ και του ίδιου στις Η.Π.Α. για τα τέλη Μαρτίου ή τις αρχές Απριλίου. Εφόσον η Κυβέρνηση των Η.Π.Α. συμφωνήσει, προτίθενται να επισκεφθούν πρώτα τη Μέση Ανατολή και να αναχωρήσουν από εκεί για την Αμερική.

F.O.
Minute (P. J. Dixon), 20 Ιαν. 1942. F.O.371/33166/R452.

19/1/1942 801

Ο Τσουδερός απαντά στον Κανελλόπουλο, που του είχε διαμηνύσει ότι δέχεται να συνεργαστεί προς το παρόν με τον ίδιο και την κυβέρνησή του. Εξηγεί την πολιτική που προτίθεται να ακολουθήσει και τον καλεί να συμμετάσχει στην Κυβέρνηση. Τέλος του προτείνει να παραιτηθεί ο ίδιος υπέρ αυτού, όταν γίνει ειρήνη.

F.O.
Minute (P. J. Dixon), 20 Ιαν. 1942. F.O.371/33166/R455.

19/1/1942 802

Το F.O. ενημερώνει τη βρετανική Πρεσβεία στο Κάιρο σχετικά με τη θέση της ελληνικής Κυβέρνησης στο συνταγματικό θέμα, όπως προκύπτει από το aide-memoire της 7ης Ιανουαρίου. Την πληροφορεί επίσης ότι υποδεικνύει στον Τσουδερό να καταργήσει το διάταγμα της 4ης Αυγούστου, να εξηγήσει στον ελληνικό λαό με ραδιοφωνικές ομιλίες το συνταγματικό θέμα και να διαγράψει τις γενικές γραμμές της πολιτικής που ο ίδιος και ο Γεώργιος Β΄ προτίθενται να ακολουθήσουν, όταν επιστρέψουν στην Ελλάδα.

F.O. προς Πρεσβεία Βρετανίας στο Κάιρο.
Τηλ. 330, απόρρ., immediate, 19 Ιαν. 1942. F.O.371/33166/R161.

19/1/1942 803

Η βρετανική Πρεσβεία στην Άγκυρα πληροφορεί το F.O. ότι η σοβιετική Κυβέρνηση γνωστοποίησε στην τουρκική Κυβέρνηση την πρόταση του Stalin στον Eden να δοθούν τα Δωδεκάνησα στην Τουρκία, την οποία διατύπωσε στις 16 Δεκεμβρίου 1941.

F.O. προς Πρεσβεία Βρετανίας στο Kuibyshev.
Τηλ. 743, απόρρ., 21 Μαΐου 1942. F.O.371/33165/R3186.
Knutchbull-Hugessen προς F.O.
Τηλ. 137, important, 19 Ιαν. 1942. F.O.371/33183/R458.

20/1/1942 804

Ο Πατριάρχης Αλεξανδρείας δηλώνει στον Lyttelton, σχετικά με την επιστολή που του απηύθυνε στις 16 Ιανουαρίου, ότι η E.O.N. Αιγύπτου θα διαλυθεί οριστικά σε λίγες μέρες.

Πατριάρχης Αλεξανδρείας προς Lyttelton.
20 Ιαν. 1942. F.O.371/33161/R1421.

20/1/1942 805

Το F.O. πιστεύει ότι, για λόγους πολιτικής και προπαγάνδας, είναι πολύ σημαντικό να χρησιμοποιηθεί κάποια μονάδα του ελληνικού Στρατού σε πολεμικές επιχειρήσεις. Προτείνει στο W.O., μέχρις ότου συμπληρωθεί ο εξοπλισμός και η εκπαίδευση του ελληνικού Στρατού, να δημιουργηθεί ελληνική μονάδα καταδρομών για την πραγματοποίηση επιθέσεων εναντίον δυνάμεων και εγκαταστάσεων του Άξονα στην Ελλάδα.

P. J. Dixon προς Ταγματάρχη L. Larpent (W.O.).
20 Ιαν. 1942. F.O.371/33171/R445.

20/1/1942 806

Ο Wood γράφει στον Βαρβαρέσσο σχετικά με την οικονομική κατάσταση της ελληνικής Κυβέρνησης. Προτείνει να διαγραφούν τα παλαιότερα χρέη για την προμήθεια πολεμικού και άλλου υλικού και να παραχωρείται στο μέλλον το αναγκαίο υλικό στις ελληνικές ένοπλες δυνάμεις βάσει συμφωνίας εκμίσθωσης και δανεισμού. Προτείνει επίσης να αναλάβει η ελληνική Κυβέρνηση να καλύψει τις άλλες οικονομικές ανάγκες της από τα αποθέματα της Τράπεζας της Ελλάδος και τη φορολογία.

Wood προς Κ. Βαρβαρέσσο (Υπουργό Οικονομικών και Εθνικής Οικονομίας της ελληνικής Κυβέρνησης και Διοικητή Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος).
20 Ιαν. 1942. F.O.371/33181/R473.

20/1/1942 807

Ο Τσουδερός παραδίδει στον Dixon το σχέδιο της διακήρυξης που πρόκειται να στείλει στον Γονατά και τους πολιτικούς που συνεργάζονται μαζί του. Το κείμενο έχει εγκριθεί από τα μέλη της ελληνικής Κυβέρνησης και ο Τσουδερός καλεί τη βρετανική Κυβέρνηση να κάνει τις προσθήκες που θεωρεί κατάλληλες.

F.O.
Minute (P. J. Dixon), 20 Ιαν. 1942. F.O.371/33166/R455.

23/1/1942 808

Το F.O. τηλεγραφεί στον Knatchbull - Hugessen ότι η βρετανική Κυβέρνηση, λαμβάνοντας υπόψη τις ελληνικές διεκδικήσεις καθώς και τις βρετανικές υποχρεώσεις προς την Ελλάδα, δεν προτίθεται να συμφωνήσει να παραδοθούν τα Δωδεκάνησα στην Τουρκία.

F.O. προς Πρεσβεία Βρετανίας στο Kuibyshev.
Τηλ. 743, απόρρ., 21 Μαΐου 1942. F.O.371/33165/R3186.

24/1/1942 809

Το W.O. αναφέρεται στην επιστολή του F.O. της 20ης Ιανουαρίου και εξηγεί τους λόγους για τους οποίους δεν είναι πρόσφορο από στρατιωτική άποψη να συγκροτηθεί ελληνική μονάδα καταδρομών.

Larpent προς P. J. Dixon.
Απόρρ., 24 Ιαν. 1942. F.O.371/33171/R445.

24/1/1942 810

Ο Auchinleck πληροφορεί το W.O. ότι δεν προτίθεται να χρησιμοποιήσει την [Ι] ελληνική Ταξιαρχία στο μέτωπο της Λιβύης, το μόνο προς το παρόν θέατρο επιχειρήσεων, διότι δεν είναι κατάλληλη για πολεμικές επιχειρήσεις. Ελπίζει όμως να τη χρησιμοποιήσει σύντομα στην κατασκευή αμυντικών έργων στην Παλαιστίνη ή τη Συρία.

Auchinleck προς W.O.
Τηλ. O/5317, άκρως απόρρ., 24 Ιαν. 1942. F.O.371/33171/R445.

25/1/1942 811

Ο Τσουδερός απευθύνει επιστολή προς τον Eden, με την οποία καθορίζει τη θέση της κυβέρνησής του προς το καθεστώς της 4ης Αυγούστου. Διευκρινίζει ότι, από τη στιγμή που ανέλαβε με βασιλικό διάταγμα την προεδρία του Υπουργικού Συμβουλίου, η δικτατορία έληξε οριστικά. Επίσης τονίζει ότι η ελληνική Κυβέρνηση είναι αποφασισμένη να εγκαθιδρύσει μετά τον πόλεμο ελεύθερο συνταγματικό καθεστώς, που θα έχει την έγκριση του ελληνικού λαού.

Τσουδερός προς Eden.
Αριθ. 6466, 25 Ιαν. 1942. F.O.371/33167/R598.

26/1/1942 812

Ο Τσουδερός απευθύνεται στον Sargent αναφερόμενος στις οδηγίες του F.O. προς τον Lyttelton, σχετικά με το θέμα της απάντησης στην επιστολή Γονατά. Επιθυμεί να επιμείνει σε δύο σημεία, τα οποία έχει επανειλημμένα θίξει: 1) να τονιστεί όσο το δυνατόν πιό κατηγορηματικά στον Γονατά και στους άλλους πολιτικούς ότι η βρετανική Κυβέρνηση συνεργάζεται με την κυβέρνησή του και την υποστηρίζει και 2) να τους επιστήσει η βρετανική Κυβέρνηση την προσοχή στην κατάσταση στην οποία θα οδηγηθεί η Ελλάδα, εάν εκείνοι αναλάβουν την πρωτοβουλία να ανατρέψουν τη Μοναρχία και γενικότερα να εξασθενήσουν την εθνική αντιπροσωπεία, όσο διαρκεί ο πόλεμος.

Τσουδερός προς Sargent.
Αριθ. 6521, 26 Ιαν. 1942. F.O.371/33167/R792.

27/1/1942 813

Συναντώνται ο Βαρβαρέσσος και ο Wood και συμφωνούν στον τρόπο με τον οποίο θα καλύπτονται οι οικονομικές ανάγκες της ελληνικής Κυβέρνησης. Ο Βαρβαρέσσος αποδέχεται την παραχώρηση υλικού στις ένοπλες δυνάμεις, βάσει συμφωνίας εκμίσθωσης και δανεισμού.

Κ. Βαρβαρέσσος (Υπουργός Οικονομικών και Εθνικής Οικονομίας ελληνικής Κυβέρνησης και Διοικητής Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος) προς Wood.
30 Ιαν. 1942. F.O.371/33181/R734.

27/1/1942 814

Το W.O., λαμβάνοντας υπόψη του το από 24 Ιανουαρίου τηλεγράφημα O/5317 του Auchinleck, πληροφορεί το F.O. ότι δεν θεωρεί εφαρμόσιμη την πρότασή του για τη δημιουργία ελληνικής μονάδας καταδρομών και δεν θα τη διαβιβάσει στον Auchinleck. Το W.O. πιστεύει ότι πρέπει να τονισθεί εμφαντικά στον Γεώργιο Β΄ και τον Τσουδερό πως είναι επείγον να μεταβούν στη Μέση Ανατολή, για να μειωθεί η ένταση που επικρατεί σε ορισμένα στελέχη του Στρατού.

Larpent προς P. J. Dixon.
Απόρρ., 27 Ιαν. 1942. F.O.371/33171/R445.

29/1/1942 815

Ο Auchinleck τηλεγραφεί στον Brooke ότι η πρόοδος και η εκπαίδευση της Ι Ταξιαρχίας δεν είναι καθόλου ικανοποιητικές. Θεωρεί ότι η διχόνοια στις μονάδες της και η ακαταλληλότητά τους για πολεμική δράση οφείλονται στην ανικανότητα των ανώτατων Ελλήνων αξιωματικών. Για το λόγο αυτό, συνιστά την ανάκληση και αντικατάσταση του Τζανακάκη από τον Αντιστράτηγο Πιτσίκα, αν ο τελευταίος μπορεί να έρθει από την Ελλάδα. Επίσης την παραμονή του Υποστρατήγου Σκουλά ως Υπαρχηγού του Στρατού, την τοποθέτηση των συνταγματαρχών Κατσώτα και Καλλέργη στη διοίκηση της Ι και ΙΙ Ταξιαρχίας και τέλος την παραμονή του Συνταγματάρχη Αντωνίου ως Αρχηγού του Επιτελείου, παρά το γεγονός ότι οι βρετανικές υπηρεσίες ασφαλείας έχουν αντιρρήσεις για τον τελευταίο. Ο Auchinleck ζητεί να τονιστεί αμέσως στον Γεώργιο Β΄ το πόσο σημαντικό είναι να πραγματοποιηθούν οι παραπάνω αλλαγές, για λόγους πολιτικής αλλά και ασφάλειας. Τέλος υπογραμμίζει ότι, καθώς η κατάσταση επιδεινώνεται, το F.O. πρέπει να αναλάβει την υπόθεση.

Auchinleck προς Στρατηγό Sir A. F. Brooke (Αρχηγό Βρετανικού Αυτοκρατορικού Γενικού Επιτελείου).
Τηλ. ALS/55532, άκρως απόρρ., important, 29 Ιαν. 1942. F.O.371/33171/R732.

30/1/1942 816

Το P.W.E. τονίζει στην Ελληνική Υπηρεσία του B.B.C. ότι εξακολουθούν να υπάρχουν ενδείξεις πως η επισιτιστική κατάσταση και η αυξανόμενη δυστυχία του ελληνικού λαού αρχίζουν να επιδρούν στα αισθήματά του προς τη Βρετα-

νία. Η απόφαση της βρετανικής Κυβέρνησης να στείλει 8.000 τόνους σιτάρι στην Ελλάδα δεν πρέπει να προβληθεί ως η λύση του επισιτιστικού προβλήματος. Πρέπει να γίνει σαφές και να τονιστεί το γεγονός ότι η βρετανική Κυβέρνηση έκανε μία εξαίρεση στον αποκλεισμό για την περίπτωση της Ελλάδας, εξαιτίας των δεινών του ελληνικού λαού, τα οποία δεν οφείλονται φυσικά στον αποκλεισμό, αλλά στην αποτυχία των δυνάμεων Κατοχής να θρέψουν τους κατοίκους της χώρας.

P.W.E. Weekly Directive 1 - 8 Φεβρ. 1942.
Απόρρ., 30 Ιαν. 1942. F.O.371/33156/R760.

2/2/1942 817

Ο Sargent απαντά στην επιστολή 6521 του Τσουδερού της 26ης Ιανουαρίου και τον πληροφορεί ότι έγιναν δεκτές οι υποδείξεις του στο σχέδιο των οδηγιών του F.O. προς τον Lyttelton και ενσωματώθηκαν στο τελικά κείμενο [της απάντησης στην επιστολή του Γονατά].

Sargent προς Τσουδερό.
2 Φεβρ. 1942. F.O.371/33167/R771.

2/2/1942 818

Ο Brooke πληροφορεί τον Cadogan ότι συμφωνεί απόλυτα με τις προτάσεις του Auchinleck για αλλαγές στην ηγεσία του ελληνικού Στρατού. Ελπίζει ότι οι υπηρεσίες ασφαλείας δεν θα έχουν αντίθετη γνώμη, ότι δεν θα υπάρξουν πολιτικές αντιρρήσεις και θα μπορεί το F.O. να εισηγηθεί επειγόντως στον Γεώργιο Β΄ και την ελληνική Κυβέρνηση την υιοθέτηση προτάσεων, που θα είναι σύμφωνες με εκείνες του Auchinleck.

Στρατηγός Sir A. F. Brooke (Αρχηγός Βρετανικού Αυτοκρατορικού Γενικού Επιτελείου) (Chief of Imperial General Staff) προς Cadogan.
Αριθ. CIGS/BM/17/5675, απόρρ., 2 Φεβ. 1942. F.O.371/33171/R834.

2/2/1942 819

Ο Lyttelton αναφέρεται στο από 29 Ιανουαρίου τηλεγράφημα 55532 του Auchinleck προς τον Brooke, το σχετικό με την κατάσταση που επικρατεί στον ελληνικό Στρατό. Συμφωνεί πλήρως με τις υποδείξεις του Auchinleck και πληροφορεί το F.O. ότι ο Wilson φοβάται πολύ πως η στάση της ελληνικής Κυβέρνησης σε θέματα εσωτερικής πολιτικής, υπονομεύει τις ελληνικές δυνάμεις στην Παλαιστίνη.

Lyttelton προς F.O.
Τηλ. 477, 2 Φεβρ. 1942. F.O.371/33160/R876.

2/2/1942 820

Το F.O. αναπτύσσει στον Lyttelton τη βρετανική πολιτική πλήρους υποστήριξης του Γεωργίου Β΄ και της κυβέρνησης Τσουδερού. Η βρετανική Κυβέρνηση και ο Τσουδερός πιστεύουν ότι θα ήταν χρήσιμο να διευρυνθεί η ελληνική Κυβέρνηση με τη συμμετοχή και άλλων διακεκριμένων Ελλήνων, που θα διαφύγουν από την Ελλάδα. Η βρετανική Κυβέρνηση καλεί τους Έλληνες να αποφεύγουν να παίρνουν θέση σε προβλήματα, τα οποία θα πρέπει να αντιμετωπισθούν μετά την Απελευθέρωση, και να ταχθούν στο πλευρό του Γεωργίου Β΄ και της κυβέρνησής του για να διαξάγουν ενωμένοι τον πόλεμο για την απελευθέρωση της Ελλάδας. Ζητείται από τον Lyttelton να μεταβιβάσει τα παραπάνω στον Γονατά και τους άλλους πολιτικούς αρχηγούς.

F.O. προς Lyttelton.
Τηλ. 582, important, 2 Φεβ. 1942. F.O.371/33167/R792.

3/2/1942 821

Ο Eden πληροφορεί τον Τσουδερό, εκ μέρους του Churchill, σχετικά με τα μέτρα που λαμβάνονται για την ενίσχυση των ελληνικών ενόπλων δυνάμεων και τον διαβεβαιώνει ότι το θέμα του επιπλέον εξοπλισμού τους θα αντιμετωπισθεί πολύ ευνοϊκά, μόλις το επιτρέψει η πολεμική παραγωγή.

Eden προς Τσουδερό.
3 Φεβρ. 1942. F.O.371/33171/R654.

5/2/1942 822

Ο Τσουδερός ζητεί από τον Sargent να συμμετέχουν οι αρμόδιες ελληνικές αρχές στην προπαγάνδα προς την Ελλάδα, καθώς και στη λογοκρισία των ελληνικών εφημερίδων του Καΐρου και της Αλεξάνδρειας.

Τσουδερός προς Sargent.
Αριθ. 2887, 5 Φεβρ. 1942. F.O.371/33160/R839.

6/2/1942 823

Το F.O. τονίζει στον Lyttelton ότι όλες οι βρετανικές υπηρεσίες που ασχολούνται με την Ελλάδα, μυστικές, στρατιωτικών πληροφοριών και προπαγάνδας, πρέπει να εφαρμόζουν τη βρετανική πολιτική, όπως αυτή προκύπτει από τα σχετικά τηλεγραφήματα.

F.O. προς Lyttelton.
Τηλ. 39, 40, απόρρ., 6 Φεβρ. 1942. F.O.371/33167/R792.

7/2/1942 824

Ο A. B. Acheson, του βρετανικού Υπουργείου Αποικιών, γράφει στον Howard σχετικά με την πιθανή στρατολόγηση Κυπρίων ελληνικής υπηκοότητας από την ελληνική Κυβέρνηση. Υπογραμμίζει τον ανεπιθύμητο πολιτικό αντίκτυπο που θα είχε η ενέργεια αυτή στο Κυπριακό και προτείνει μέτρα για τον περιορισμό των επιπτώσεων. Ζητεί από το F.O., όταν του δοθεί η κατάλληλη ευκαιρία, να διαβιβάσει στην ελληνική Κυβέρνηση τις απόψεις του Υπουργείου Αποικιών επί του θέματος. Επίσης εσωκλείει σχέδιο τηλεγραφήματος προς τον Κυβερνήτη της Κύπρου με σχετικές οδηγίες.

A. B. Acheson. (Υπουργείο Αποικιών Βρετανίας) προς Howard.
Άκρως απόρρ., important, 7 Φεβρ. 1942. F.O.371/33185/R905.

8/2/1942 825

Ο Βρετανός Υπουργός άνευ χαρτοφυλακίου στο Κάιρο τηλεγραφεί στο F.O. ότι στις αρχές Ιανουαρίου το Πατριαρχείο Αλεξανδρείας ανακοίνωσε την ίδρυση της Ελληνικής Ορθοδόξου Νεολαίας Αιγύπτου, για να συγκεντρώσει τα μέλη της διαλυμένης E.O.N. και να πραγματοποιεί διδασκαλία θρησκευτικού και ηθικού περιεχομένου. Ο Υπουργός ζήτησε με επιστολή του από τον Πατριάρχη να αποσύρει την υποστήριξή του προς την οργάνωση αυτή, καθώς είναι πιθανό να εξελιχθεί σε κέντρο ανεπιθύμητης πολιτικής δραστηριότητας και σε πηγή διχόνοιας για την ελληνική κοινότητα. Ο Πατριάρχης εξέφρασε τη λύπη του για την επέμβαση αυτή, αλλά δήλωσε ότι θα διαλυθεί οπωσδήποτε η οργάνωση και θα αποσυρθεί η υποστήριξη της ελληνικής Εκκλησίας προς αυτή. Διαξάγονται έρευνες από τις βρετανικές αρχές, για να διαπιστωθεί αν πράγματι προέβη στις παραπάνω ενέργειες.

Υπουργός άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο προς F.O.
Τηλ. 25, 8 Φεβρ. 1942. F.O.371/33160/R923.

9/2/1942 826

Το F.O. αποφασίζει να μην αναμειχθεί στις αλλαγές ηγεσίας στον ελληνικό Στρατό, τις οποίες προτείνει ο Auchinleck, εκτός ίσως από το μείζον θέμα της αντικατάστασης του Τζανακάκη.

F.O.
Minutes (P. J. Dixon, Sargent), 9 Φεβρ. 1942. F.O.371/33171/R834.

10/2/1942 827

Ο Τσουδερός ζητεί από τον Eden να λάβει μέτρα η βρετανική Κυβέρνηση, ώστε να καταστεί σαφής η εσωτερική πολιτική της ελληνικής Κυβέρνησης σε όλες τις βρετανικές υπηρεσίες που ασχολούνται με ελληνικές υποθέσεις. Την πολιτική αυτή ανέπτυξε ο Τσουδερός στην επιστολή του προς τον Eden της 25ης Ιανουαρίου.

Eden προς Palairet.
Αριθ. 211, απόρρ., 10 Φεβρ. 1942. F.O.371/33167/R974.

11/2/1942 828

Ο Σιμόπουλος πληροφορεί τον Eden ότι η ελληνική Κυβέρνηση εγκρίνει τη συμφωνία που επήλθε μεταξύ αντιπροσώπων της και αντιπροσώπων της βρετανικής Κυβέρνησης, σχετικά με τη διάθεση των φορτίων που βρίσκονταν σε πλοία, καθ' οδόν προς την Ελλάδα κατά τη διάρκεια της γερμανικής επίθεσης και της έναρξης της Κατοχής της χώρας.

Σιμόπουλος προς Eden.
11 Φεβρ. 1942. F.O.371/33155/R1088.

13/2/1942 829

Ο Τσουδερός ζητεί από τον Eden να υπάρξει συνεργασία των ραδιοφωνικών σταθμών Λονδίνου και Καΐρου με τα αρμόδια όργανα της ελληνικής Κυβέρνησης. Ελπίζει ότι θα είναι δυνατό να μεταδοθούν εκπομπές υπέρ του Γεωργίου Β΄ και της ελληνικής Κυβέρνησης. Θεωρεί ότι πρέπει να απομακρυνθούν εκείνοι οι επικεφαλής Έλληνες υπάλληλοι των ραδιοσταθμών Λονδίνου, Καΐρου και Ιεροσολύμων που αντιπολιτεύονται την κυβέρνησή του.

Τσουδερός προς Eden.
Note 7131, 13 Φεβρ. 1942. F.O.371/33156/R1038.

14/2/1942 830

Ο Auchinleck προτείνει στο W.O. να μην αυξηθεί ο αριθμός των ελληνικών μεγάλων μονάδων επιπλέον της δεύτερης ταξιαρχίας που ήδη συγκροτείται, διότι ο ελληνικός Στρατός δεν είναι απολύτως αξιόπιστος και η πολιτική επιδρά στην απόδοσή του. Δεν θα πρέπει λοιπόν, σε καμιά περίπτωση, να αντιμετωπιστεί το ενδεχόμενο περαιτέρω αύξησής του, προτού τον επαναφέρει στη τάξη η ελληνική Κυβέρνηση. Ο Στρατηγός, εξάλλου, αμφιβάλλει εάν είναι ικανή η ελληνική Κυβέρνηση να συγκροτήσει τη δεύτερη ταξιαρχία, πόσο μάλλον μια τρίτη.

Auchinleck προς W.O.
Τηλ. ALS/61579, άκρως απόρρ., 14 Φεβρ. 1942. F.O.371/33171/R1140.

16/2/1942 831

Ο Τσουδερός πληροφορεί τον Strang ότι η ελληνική Κυβέρνηση αποδέχεται το κείμενο της Στρατιωτικής Συμφωνίας μεταξύ Βρετανίας και Ελλάδας.

F.O.
Minute (Ward), 7 Μαρτίου 1942. F.O.371/32206/W3660.

16/2/1942 832

Το F.O. ζητεί από τον Lyttelton, μετά από σχετικές πιέσεις της ελληνικής Κυβέρνησης, να συνεργαστούν οι βρετανικές υπηρεσίες προπαγάνδας στην Αίγυπτο με τις αντίστοιχες ελληνικές, όπως γίνεται και στο Λονδίνο. Σημειώνει, ωστόσο, ότι το αίτημα της ελληνικής Κυβέρνησης να συμμετέχει στη λογοκρισία του ελληνικού Τύπου της Αιγύπτου, μόνο έμμεσα είναι πιθανό να ικανοποιηθεί.

F.O. προς Lyttelton.
Τηλ. 119, 16 Φεβρ. 1942. F.O.371/33160/R839.

18/2/1942 833

Ο Palairet και ο Τσουδερός εξετάζουν, κατά τη διάρκεια συνάντησή τους, την κατάσταση που επικρατεί στον ελληνικό Στρατό και ιδιαίτερα στο σώμα των αξιωματικών.

F.O.
Minute (C. M. Palairet), 18 Φεβρ. 1942. F.O.371/33171/R1185.

19/2/1942 834

Ο Auchinleck επανέρχεται στις προτάσεις του για αλλαγές στην ελληνική στρατιωτική ηγεσία και ζητεί από το W.O. να τον ενημερώσει τηλεγραφικά εάν τις αποδέχεται η ελληνική Κυβέρνηση. Το σημαντικότερο ζήτημα είναι η τοποθέτηση νέου διοικητή στην Ι Ταξιαρχία, θέση για την οποία ο Στρατηγός δεν μπορεί να προτείνει παρά μόνο τον Κατσώτα. Πιστεύει επίσης ότι ο Τζανακάκης είναι εντελώς ακατάλληλος ως Αρχηγός του ελληνικού Στρατού.

Auchinleck προς W.O.
Τηλ. ALS/63434, άκρως απόρρ., 19 Φεβρ. 1942. F.O.371/33171/R1252.

20/2/1942 835

Ο Howard πληροφορεί τον Acheson, αναφορικά με την επιστολή του της 7ης Φεβρουαρίου, ότι το F.O. θεωρεί πως όσο λιγότερο αναφέρεται το ίδιο (το F.O.) στο θέμα της Κύπρου, τόσο καλύτερες είναι οι σχέσεις του με την ελληνική Κυβέρνηση. Θα αναλάβει το θέμα όμως, όταν παρουσιασθούν ενδείξεις ανεπιθύμητης στρατολογικής δραστηριότητας. Συμφωνεί με το σχέδιο τηλεγραφήματος προς τον Κυβερνήτη της Κύπρου και παρακαλεί να προστεθεί μία παράγραφος, με την οποία να του ζητείται να αναφέρει κάθε σχετική δραστηριότητα.

Howard προς A. B. Acheson (Υπουργείο Αποικιών Βρετανίας).
20 Φεβρ. 1942. F.O.371/33185/R905.

20/2/1942 836

Ο Τσουδερός αναφέρεται στο γράμμα του Eden της 18ης Φεβρουαρίου και αναπτύσσει τις απόψεις του για την κατάσταση που επικρατεί στο σώμα των αξιωματικών και στο Στρατό γενικότερα. Συμφωνεί ότι θα πρέπει να επιληφθεί του θέματος με τον Γεώργιο Β΄ και τον Auchinleck και προτείνει να αναθέσει ο τελευταίος σε έμπιστο ανώτερο Βρετανό αξιωματικό να εξετάσει τα πράγματα από κοινού με τον Πρίγκηπα Πέτρο.

Τσουδερός προς Eden.
Αριθ. 7383, 20 Φεβρ. 1942. F.O.371/33171/R1253.

20/2/1942 837

Ο Κυβερνήτης της Κύπρου πληροφορεί το βρετανικό Υπουργείο Αποικιών ότι ο Δήμαρχος της Λευκωσίας ερωτά εάν η Κυβέρνηση της Κύπρου είναι διατεθειμένη να επιστρέψει το σχηματισμό στρατιωτικού τμήματος, που θα καταταγεί στις ελληνικές ένοπλες δυνάμεις.

Κυβερνήτης Κύπρου προς Υπουργό Αποικιών Βρετανίας.
Τηλ. 74, απόρρ., 20 Φεβρ. 1942. F.O.371/33172/R1391.

21/2/1942 838

Το W.O. τηλεγραφεί στον Auchinleck ότι το F.O. θεωρεί πως δεν πρέπει να γίνει καμία αλλαγή στον ελληνικό Στρατό, μέχρις ότου φτάσουν στο Κάιρο ο Γεώργιος Β΄ και ο Τσουδερός. Τον πληροφορεί επίσης ότι συμφωνεί με τις προτάσεις του να μην αυξηθούν οι ελληνικές στρατιωτικές μονάδες περισσότερο από όσο δικαιολογεί η απόδοσή τους. Τον προειδοποιεί ότι πιθανόν ο Γεώργιος Β΄ και ο Τσουδερός πεισθούν δύσκολα, όσον αφορά τη δημιουργία μεραρχίας. Το μόνο επιχείρημα που ίσως δεχθούν είναι η έλλειψη οπλισμού.

W.O. προς Auchinleck.
Τηλ. 72139, άκρως απόρρ., 21 Φεβρ. 1942. F.O.371/33171/R1255.

24/2/1942 839

Το F.O. ενημερώνει τον Lyttelton σχετικά με τις συζητήσεις του με την ελληνική Κυβέρνηση και τις προτάσεις που της υπέβαλε για τη διευθέτηση της κατάστασης στο σώμα των αξιωματικών και στον ελληνικό Στρατό γενικότερα. Πρέπει ο Lyttelton να λάβει τα κατάλληλα μέτρα, με τη βοήθεια του Auchinleck, για να συγκρατήσει τα πράγματα ως τα μέσα Μαρτίου, οπότε θα φθάσουν στην Αίγυπτο ο Γεώργιος Β΄ και ο Τσουδερός.

F.O. προς Lyttelton.
Τηλ. 203, απόρρ., 24 Φεβρ. 1942. F.O.371/33171/R1254.

24/2/1942 840

Το F.O. δίνει εντολή στον Lyttelton να φροντίσει ώστε οι βρετανικές υπηρεσίες που ασχολούνται με ελληνικές υποθέσεις να εφαρμόζουν την πολιτική υποστήριξης της βρετανικής Κυβέρνησης προς τον Γεώργιο Β΄ και την κυβέρνησή του. Είναι απαραίτητο να δοθούν οι σχετικές οδηγίες πριν από την άφιξη του Γεωργίου Β΄ στη Μέση Ανατολή, η οποία αναμένεται προς τα τέλη Μαρτίου.

F.O. προς Lyttelton.
Τηλ. 205, απόρρ., 24 Φεβρ. 1942. F.O.371/33171/R1254.

26/2/1942 841

Το W.O. απαντά στον Auchinleck ότι συμφωνεί κατ΄ αρχήν με τις προτάσεις του για τον περιορισμό της αύξησης των μονάδων του ελληνικού Στρατού. Τονίζει όμως ότι αναπόφευκτες πολιτικές επιπλοκές εμποδίζουν οποιαδήποτε συμφωνία με τις σύμμαχες κυβερνήσεις στο θέμα αυτό.

W.O. προς Auchinleck.
Τηλ. 73151, άκρως απόρρ., 26 Φεβρ. 1942. F.O.371/33171/R1140.

27/2/1942 842

Το P.W.E. αναφέρει στις οδηγίες του προς την Ελληνική Υπηρεσία του B.B.C. ότι συνεχίζεται η επιδείνωση των συνθηκών στην Ελλάδα και η επισιτιστική κατάσταση είναι απελπιστική. Καθώς δεν υπάρχει καμία πιθανότητα άμεσης βοήθειας, πρέπει να συνεχισθούν οι εκκλήσεις στην εθνική υπερηφάνεια των Ελλήνων και τις μακρόχρονές τους παραδόσεις ηρωισμού και καρτερίας.

P.W.E. Weekly Directive 1 - 8 Μαρτίου 1942.
Απόρρ., 27 Φεβρ. 1942. F.O.371/33156/R760.

27/2/1942 843

Ο Τσουδερός εξηγεί με επιστολή του στον Eden τους λόγους για τους οποίους πρέπει να καταργηθεί η Δ.Ο.Ε. Προτείνει η κατάργηση να δημοσιοποιηθεί συγχρόνως με την ανακοίνωση της Συμφωνίας με τη Βρετανία που αφορά τις ελληνικές ένοπλες δυνάμεις.

Τσουδερός προς Eden.
Αριθ. 7604, 27 Φεβρ. 1942. F.O.371/33189/R1376.

Φεβρ. 1942 844

Μνημόνιο του F.O. αναφέρει ότι υπάρχουν 22 μυστικές οργανώσεις στην Ελλάδα με σκοπό την ανατροπή των δυνάμεων του Άξονα και την απελευθέρωση της χώρας. Οι περισσότερες από όσες αναπτύσσουν δραστηριότητα είναι πολιτικά αντίθετες με τον Γεώργιο Β΄ και την κυβέρνηση Τσουδερού. Επίσης υπάρχουν ενδείξεις ότι μεμονωμένες ανταρτικές ομάδες δρούν σε ορεινές περιοχές, ειδικότερα στην Πελοπόννησο και την Ήπειρο.

W.O. προς F.O.
Αριθ. NO/40/42 (M.I.3.b), άκρως απόρρ., 11 Μαρτίου 1942. F.O.371/33175/R1793.

3/3/1942 845

Ο Τσουδερός πληροφορεί με επιστολή του τον Eden ότι ορισμένα μέλη των βρετανικών υπηρεσιών στο Κάιρο συνεχίζουν να αντιπολιτεύονται τον Γεώργιο Β΄ και την ελληνική Κυβέρνηση, γεγονός που βρίσκεται σε αντίθεση με την πολιτική της βρετανικής Κυβέρνησης. Εσωκλείει απόσπασμα σχετικής αναφοράς του Έλληνα Πρεσβευτή στο Κάιρο.

Τσουδερός προς Eden.
Αριθ. 7763, 3 Μαρτίου 1942. F.O.371/33164/R1549.

5/3/1942 846

Το F.O. αναφέρεται στην επιστολή του Τσουδερού προς τον Eden της 20ης Φεβρουαρίου και τον πληροφορεί ότι είναι πολύ δύσκολο να βρεθεί κατάλληλος Βρετανός αξιωματικός που θα εξετάσει μαζί με τον Πρίγκηπα Πέτρο την κατάσταση στον ελληνικό Στρατό. Τονίζει ότι, παρά την προθυμία της βρετανικής Κυβέρνησης να συμβουλεύσει τον ίδιο τον Τσουδερό και τον Γεώργιο Β΄, τις τελικές αποφάσεις πρέπει να τις πάρουν οι ίδιοι.

F.O. προς Τσουδερό.
Aide-memoire, 5 Μαρτίου 1942. F.O.371/33171/R1253.

5/3/1942 847

Εμπιστευτικές πληροφορίες για την κρίσιμη επισιτιστική κατάσταση στην Ελλάδα παρέχει ο De Strobel, Γραμματέας στο Γραφείο του Ιταλού Αντιπροσώπου στην Ελλάδα, στον Berry, Γραμματέα της Διπλωματικής Αποστολής των Η.Π.Α. στην Αθήνα, κατά τη διάρκεια συζήτησής τους.

Sir F. D'Arcy Osborne (Πρεσβευτής Βρετανίας στο Βατικανό) προς Howard.
Άκρως απόρρ., 25 Μαρτίου 1942. F.O.371/33175/R2710.

5/3/1942 848

Το F.O. εξετάζει τα προβλήματα του ελληνικού Στρατού στη Μέση Ανατολή και τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζονται από το W.O. Καταλήγει στο συμπέρασμα ότι, για να ξεπεραστούν τα προβλήματα αυτά πρέπει: 1) να εξοπλισθούν όλες οι ελληνικές μονάδες που σταθμεύουν στην Παλαιστίνη, 2) να χρησιμοποιηθούν σε επιχειρήσεις οι ήδη εξοπλισμένες μονάδες το ταχύτερο δυνατό, 3) να επιδιωχθεί η χρησιμοποίηση της Ι Ταξιαρχίας στο μέτωπο της Λιβύης και 4) να αναδιοργανωθεί από τον Γεώργιο Β΄ και τον Τσουδερό η ανώτατη στρατιωτική ηγεσία, δίχως να υπάρξει εμπλοκή πολιτικών ζητημάτων.

F.O.
Μνημόνιο (P. J. Dixon), 5 Μαρτίου 1942. F.O.371/33172/R1475.

5/3/1942 849

Ο Sargent πληροφορεί τον Hopkinson ότι αποφασίστηκε να μη συνεχίσει ο Sebastian να χειρίζεται τις ελληνικές υποθέσεις στη Μέση Ανατολή. Τίθεται θέμα αντικαταστάτη, προσδιορίζονται οι υποχρεώσεις του και τονίζεται ότι θα πρέπει, στις σχέσεις του με τις βρετανικές και τις ελληνικές υπηρεσίες, να είναι αμερόληπτος και να μην παρασύρεται από εξτρεμιστικές απόψεις.

F.O. προς Υπουργό άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο.
Τηλ. 291, 292, απόρρ., προσωπικό, 5 Μαρτίου 1942. F.O.371/33160/R624.

6/3/1942 850

Το F.O. αποφασίζει, σχετικά με την πρόταση του Palairet της 12ης Ιανουαρίου, να μη θίξει προς το παρόν κατά τις επαφές με τη σοβιετική Κυβέρνηση, το θέμα της πρότασης του Stalin για την επιστροφή των Δωδεκανήσων στην Τουρκία.

F.O.
Minutes, 6 Μαρτίου 1942. F.O.371/33165/R300.

6/3/1942 851

Ο Lampson πληροφορεί το F.O. για την αρνητική αντίδραση της αιγυπτιακής Κυβέρνησης προς την αναμενόμενη άφιξη και παραμονή του Γεωργίου Β΄ και της ελληνικής Κυβέρνησης στην Αίγυπτο. Υπογραμμίζει ότι αντίθεση υφίσταται και στους κόλπους της μεγάλης ελληνικής παροικίας της Αιγύπτου.

Lampson προς F.O.
Τηλ. 729, απόρρ., immediate, 6 Μαρτίου 1942. F.O.371/33191/R1531.

7/3/1942 852

Ο Eden στέλνει στον Sir James Grigg, Βρετανό Υπουργό Πολέμου (Secretary of State for War), το μνημόνιο του F.O. της 5ης Μαρτίου και τονίζει ότι ανησυχεί για την κατάσταση του ελληνικού Στρατού στη Μέση Ανατολή. Ελπίζει ότι είναι δυνατό να ληφθούν μέτρα σύμφωνα με τις υποδείξεις του μνημονίου αυτού.

Eden προς Sir J. Grigg (Υπουργό Πολέμου Βρετανίας).
7 Μαρτίου 1942. F.O.371/33172/R1475.

7/3/1942 853

Ο Σιμόπουλος μεταφέρει στον Cadogan την ανησυχία της κυβέρνησής του εξαιτίας της πληροφορίας ότι η βρετανική Κυβέρνηση σκέπτεται να έχει περαιτέρω συζητήσεις με τον Stalin, οι οποίες θα επηρεάσουν το μέλλον της Δωδεκανήσου. Επαναλαμβάνει προηγούμενη επίσημη διακοίνωση της ελληνικής Κυβέρνησης, στην οποία εκφράζεται άμεσο ενδιαφέρον για το θέμα. Προσθέτει ότι το θέμα θεωρείται όχι μόνο ελληνικό αλλά και αγγλο-ελληνικό, διότι τα νησιά αυτά θα ήταν δυνατό να αποτελέσουν ανεκτίμητες ναυτικές βάσεις μετά τον πόλεμο. Ο Cadogan του επαναλαμβάνει την επίσημη διακοίνωση ότι η βρετανική Κυβέρνηση δεν έχει αναλάβει καμία δέσμευση για τα Δωδεκάνησα και δεν προτίθεται να συζητήσει το θέμα με τη σοβιετική Κυβέρνηση.

F.O.
Minute (Cadogan), 7 Μαρτίου 1942. F.O.371/33165/R1728.

9/3/1942 854

Ο Eden αναφέρεται στην επιστολή που έλαβε από τον Τσουδερό στις 3 Μαρτί-

ου, καθώς και στην αναφορά του Έλληνα Πρεσβευτή στο Κάιρο που εσωκλείεται σ' αυτήν. Τονίζει στον Τσουδερό ότι, βάσει των αποδείξεων της αναφοράς αυτής, δεν είναι δυνατό να συμφωνήσει με το σοβαρότατο συμπέρασμα του Τσουδερού πως ορισμένα μέλη των βρετανικών υπηρεσιών στο Κάιρο συνεχίζουν να αντιπολιτεύονται τον Γεώργιο Β΄ και την ελληνική Κυβέρνηση.

Eden προς Τσουδερό.
9 Μαρτίου 1942. F.O.371/33164/R1549.

9/3/1942 855

Η ελληνική και η βρετανική Κυβέρνηση υπογράφουν τη Συμφωνία για τις ελληνικές ένοπλες δυνάμεις, με την οποία οι δυνάμεις αυτές υπάγονται στη βρετανική Στρατιωτική Διοίκηση Μέσης Ανατολής.

Κείμενο Βρετανο-ελληνικής Στρατιωτικής Συμφωνίας.
9 Φεβρ. 1942. F.O.371/32206/R3793.

13/3/1942 856

Το P.W.E. δίνει οδηγίες στην Ελληνική Υπηρεσία του B.B.C.: 1) να προβάλεται όποτε είναι δυνατό η Συμφωνία για τις ελληνικές ένοπλες δυνάμεις που υπογράφηκε στις 9 Μαρτίου από την ελληνική και τη βρετανική Κυβέρνηση, 2) να δοθεί η μέγιστη προβολή σε όλες τις ειδήσεις σχετικά με τις ελληνικές δυνάμεις και τη συνεργασία τους με τους Συμμάχους, 3) να τονισθεί η μεγάλη σημασία που δίνει η Βρετανία στην Ελλάδα ως σύμμαχο, 4) να χρησιμοποιηθεί η μεταβίβαση των τεσσάρων αντιτορπιλικών στο ελληνικό Πολεμικό Ναυτικό, ως ένδειξη της σημασίας αυτής, 5) να υπογραμμισθεί η σημαντική προσφορά του ελληνικού εμπορικού Ναυτικού.

P.W.E. Weekly Directive 14 - 21 Μαρτίου 1942.
Απόρρ., 13 Μαρτίου 1942. F.O.371/33158/R760.

14/3/1942 857

Το W.O. αναφέρεται στην πρόταση του Έλληνα Στρατιωτικού Ακόλουθου στο Λονδίνο, να επιτραπεί στους Έλληνες Κυπρίους να καταταγούν εθελοντικά στον ελληνικό Στρατό. Τον πληροφορεί ότι δεν μπορεί να συμφωνήσει στην κατάταξη Κυπρίων, οι οποίοι θεωρούνται Βρετανοί υπήκοοι, στις ελληνικές ή σε οποιεσδήποτε άλλες μη βρετανικές ένοπλες δυνάμεις.

Υπουργός Αποικιών Βρετανίας προς Κυβερνήτη Κύπρου.
Τηλ. 120, απόρρ., important, 3 Απρ. 1942. F.O.371/33172/R1391.

14/3/1942 858

Ο Lampson τηλεγραφεί στο F.O. ότι έχει προετοιμάσει το έδαφος για την επίσκεψη του Γεωργίου Β΄ και του Τσουδερού στην Αίγυπτο, με τη συνεργασία του Καψάλη. Κατέστησε σαφές στον Αιγύπτιο Πρωθυπουργό Nahas Pasha ότι η βρετανική Κυβέρνηση αναμένει με βεβαιότητα να γίνει δεκτός αυτή τη φορά ο Γεώργιος Β΄ με όλες τις τιμές που του αρμόζουν, και ότι βασίζεται σ' αυτόν, ώστε οι σύμμαχοι της Βρετανίας να έχουν την ίδια μεταχείριση με τους συμμάχους της Αιγύπτου.

Lampson προς F.O.
Τηλ. 818, απόρρ., important, 14 Μαρτίου 1942. F.O.371/33191/R1751.

20/3/1942 859

Το F.O. τηλεγραφεί στον Hopkinson ότι στηρίζεται στον ίδιο και στο Γ.Σ.Μ.Α., για να πειστεί ο Γεώργιος Β΄ ότι πρέπει να παραμείνει στη Μέση Ανατολή όσο το απαιτεί η πολιτική κατάσταση και οι συνθήκες στις ελληνικές ένοπλες δυνάμεις. Πρέπει να του τονίσουν ότι οι πιθανότητες να γίνει δεκτός στην Ελλάδα στο τέλος του πολέμου θα εξαρτηθούν κατά πολύ από την εντύπωση που θα προκαλέσει στις ένοπλες δυνάμεις, αλλά και σε ολόκληρο τον ελληνικό λαό κατά την επίσκεψή του στη Μέση Ανατολή. Ούτε ο Τσουδερός πρέπει να αναχωρήσει από εκεί, αν δεν εκτιμήσει προηγουμένως σωστά την κατάσταση και δεν λάβει ίσως μέτρα για να διευρύνει τη βάση της κυβέρνησής του.

F.O. προς H. Hopkinson (ελληνικό τμήμα Γραφείου Υπουργού άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο).
Τηλ. 448, προσωπικό, immediate, 20 Μαρτίου 1942. F.O.371/33191/R2020.

25/3/1942 860

Ο Γεώργιος Β΄ και ο Τσουδερός επιθεωρούν την [Ι] ελληνική Ταξιαρχία. Ο Lyttelton, που είναι παρών στην επιθεώρηση, θα τηλεγραφήσει στις 26 Μαρτίου στο F.O. ότι οι βρετανικές στρατιωτικές αρχές έχουν άριστη εντύπωση για τον ελληνικό Στρατό. Αναφέρεται επίσης στην κατάσταση που επικρατεί στο σώμα των αξιωματικών.

Lyttelton προς F.O.
Τηλ. 322, important, προσωπικό, απόρρ., 26 Μαρτίου 1942. F.O.371/33161/R2048.

27/3/1942 861

Το P.W.E. τονίζει στις οδηγίες του προς την Ελληνική Υπηρεσία του B.B.C. ότι

πρέπει πρωτίστως να ανασκευασθεί η εχθρική προπαγάνδα πως οι ελληνικές ένοπλες δυνάμεις στη Μέση Ανατολή δεν ανασυντάσσονται για το συμφέρον της Ελλάδας, αλλά για να χρησιμοποιηθούν ως βρετανικά όργανα. Πρέπει να δοθεί έμφαση στο γεγονός ότι ο Γεώργιος Β΄ και ο Τσουδερός έφθασαν στη Μέση Ανατολή με την πλήρη έγκριση και συνεργασία της βρετανικής Κυβέρνησης, με μοναδικό σκοπό να επιβλέψουν την αύξηση της πολεμικής ετοιμότητας των ελληνικών δυνάμεων Απελευθέρωσης.

P.W.E. Weekly Directive 28 Μαρτίου - 3 Απρ. 1942.
Απόρρ., 27 Μαρτίου 1942. F.O.371/33156/R670.

31/3/1942 862

Ο Cadogan απευθύνεται στον Grigg, σχετικά με το γράμμα του Eden της 7ης Μαρτίου, και εσωκλείει αντίγραφο του από 26 Μαρτίου τηλεγραφήματος 322 του Lyttelton. Εκφράζει την ελπίδα ότι θα αναθεωρηθεί η προηγούμενη εκτίμηση της ικανότητας της [Ι] ελληνικής Ταξιαρχίας να συμμετέχει σε πολεμικές επιχειρήσεις.

Cadogan προς Grigg.
31 Μαρτίου 1942. F.O.371/33161/R2048.

31/3/1942 863

Τα έξοδα της Κυβέρνησης κατά το οικονομικό έτος 1941 - 1942 [από 1ης Απριλίου 1941 μέχρι 31ης Μαρτίου 1942], υπολογίζονται σε 2.205.000 στερλίνες.

Leeper προς Eden.
Αριθ. 137, 12 Ιουλ. 1944. F.O.371/43723/R11265.

1/4/1942 864

Ο Σιμόπουλος επισκέπτεται τον Cadogan και αναφέρεται στις διαπραγματεύσεις μεταξύ των κυβερνήσεων Βρετανίας, Σοβιετικής Ένωσης και Η.Π.Α. Ο Cadogan τον πληροφορεί ότι η Βρετανία και οι Η.Π.Α. ανταλάσσουν απόψεις για ορισμένα αιτήματα του Stalin και επαναλαμβάνει την διαβεβαίωσή του της 7ης Μαρτίου ότι τα θέματα που συζητούνται δεν αφορούν σε καμία περίπτωση τα ελληνικά συμφέροντα.

F.O.
Minute (Cadogan), 1 Απρ. 1942. F.O.371/33165/R2230.

3/4/1942 865

Ο Βρετανός Υπουργός Αποικιών αναφέρεται στο από 20 Φεβρουαρίου τηλεγράφημα 74 του Κυβερνήτη της Κύπρου και τον καλεί να πληροφορήσει τον Δήμαρχο Λευκωσίας ότι το καθήκον των Κυπρίων, που επιθυμούν να υπηρετήσουν στις ένοπλες δυνάμεις, είναι να καταταγούν στο βρετανικό Σύνταγμα Κύπρου. Η βρετανική Κυβέρνηση δεν είναι διατεθειμένη να συμφωνήσει με την κατάταξη Κυπρίων, οι οποίοι είναι Βρετανοί υπήκοοι, στις ένοπλες δυνάμεις οποιουδήποτε άλλου κράτους.

Υπουργός Αποικιών Βρετανίας προς Κυβερνήτη Κύπρου.
Τηλ.. 120, απόρρ., important, 3 Απρ. 1942. F.O.371/33172/R1391.

6/4/1942 866

Το W.O. ζητεί από τον Auchinleck να πληροφορηθεί τα σχέδιά του για τη μελλοντική χρησιμοποίηση της [Ι] ελληνικής Ταξιαρχίας, εν όψει των συζητήσεων με τον Γεώργιο Β΄.

W.O. προς Auchinleck.
Τηλ.. 80174, άκρως απόρρ., important, 6 Απρ. 1942. F.O.371/33161/R2048.

7/4/1942 867

Οι Kahn και Fraser, του βρετανικού Υπουργείου Οικονομικών, συναντώνται με τους Βαρβαρέσσο και Μαντζαβίνο και τους πληροφορούν ότι η βρετανική Κυβέρνηση είναι πρόθυμη να καταργηθεί η Δ.Ο.Ε., εφόσον υπάρξει σχετική συμφωνία.

Fraser προς Warner.
7 Απρ. 1942. F.O.371/33189/R2303.

9/4/1942 868

Ο Sargent εφιστά την προσοχή του Sir R. Bruce Lockhart, Γενικού Διευθυντή του P.W.E., στο χαμηλό επίπεδο της βρετανικής προπαγάνδας προς την Ελλάδα. Θεωρεί ότι το γεγονός οφείλεται στο ό,τι δεν είναι σαφές αν το P.W.E. καθοδηγεί και ελέγχει την προπαγάνδα ή απλώς παρέχει συμβουλές, καθώς και στην ύπαρξη αντιμοναρχικών στοιχείων στην Ελληνική Υπηρεσία του B.B.C. Προτείνει να ληφθούν μέτρα κατά των τελευταίων.

Sargent προς Sir R. B. Lockhart (Γενικό Διευθυντή Political Warfare Executive) (P.W.E.).
9 Απρ. 1942. F.O.371/33157/R2263.

9/4/1942 869

Το F.O. τηλεγραφεί στον Hopkinson ότι, όπως φαίνεται, ο Τσουδερός θα προσκαλέσει τον Κανελλόπουλο, να συμμετάσχει στην κυβέρνησή του, γεγονός που θα συνέφερε τη βρετανική Κυβέρνηση. Γι' αυτό είναι απολύτως απαραίτητο να γνωστοποιηθούν στον Κανελλόπουλο οι απόψεις της βρετανικής Κυβέρνησης, σχετικά με την εσωτερική ελληνική κατάσταση, και να του τονισθεί ότι οι απόψεις αυτές είναι και οι μόνες αυθεντικές.

F.O. προς Υπουργό άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο.
Τηλ. 631, important, απόρρ., 9 Απρ. 1942. F.O.371/33196A/R2284.

9/4/1942 870

Ο Auchinleck τηλεγραφεί στο W.O. ότι οι ελληνικές αρχές επείγονται να δημοσιεύσουν διατάγματα που επιβάλλουν την πολιτική επιστράτευση των υπηκόων τους στη Μέση Ανατολή. Αναφέρει σχετικές λεπτομέρειες και τονίζει ότι οι βρετανικές στρατιωτικές αρχές ευνοούν την εφαρμογή των διαταγμάτων αυτών.

Auchinleck προς W.O.
Τηλ. AI/83160, απόρρ., 9 Απρ. 1942. F.O.371/33161/R2650.

13/4/1942 871

Ο Γεώργιος Β΄ και ο Τσουδερός επιστρέφουν στο Κάιρο πολύ ικανοποιημένοι από τα αποτελέσματα του ταξιδιού τους στη Συρία, το οποίο περιελάμβανε επισκέψεις σε στρατιωτικές μονάδες και πρόσφυγες. Ο Γεώργιος Β΄ προτίθεται να επιφέρει αλλαγές στην ηγεσία του Στρατού, οι οποίες θα περιλαμβάνουν και ορισμένους αξιωματικούς, εναντίον των οποίων υπάρχουν αναφορές για φιλογερμανικά αισθήματα ή πολιτικές δολοπλοκίες.

Υπουργός άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο προς F.O.
Τηλ. 419, important, άκρως απόρρ., 16 Απρ. 1942. F.O.371/33161/R2527.

16/4/1942 872

Ο Grigg αναφέρεται στην επιστολή του Eden της 7ης Μαρτίου και τον ενημερώνει για τις αποφάσεις που έλαβαν ο Auchinleck και ο Γεώργιος Β΄ σχετικά με τον ελληνικό Στρατό, κατά την επίσκεψη του Γεωργίου Β΄ στη Μέση Ανατολή.

Sir J. Grigg (Υπουργός Πολέμου Βρετανίας) προς Eden.
16 Απρ. 1942. F.O.371/33172/R2513.

16/4/1942 873

Ο Κανελλόπουλος φθάνει στο Κάιρο. Ο Τσουδερός πληροφορεί τον Hopkinson ότι προτίθεται να του προτείνει να εισέλθει στην Κυβέρνηση και, εάν ο Κανελλόπουλος δεχθεί, θα προχωρήσει σε ανασχηματισμό. Τον πληροφορεί επίσης ότι ο Σοφοκλής Βενιζέλος του τηλεγράφησε πως αποσύρει τη σιωπηρή αποδοχή του προς την Κυβέρνηση και θα διεξάγει έντονη αντιπολίτευση εναντίον της, επειδή ο Γεώργιος Β΄ εξακολουθεί να ενεργεί δικτατορικά.

Υπουργός άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο προς F.O.
Τηλ. 419, important, άκρως απόρρ., 16 Απρ. 1942. F.O.371/33161/R2527.

17/4/1942 874

Το P.W.E. δίνει οδηγίες στην Ελληνική Υπηρεσία του B.B.C. να συνεχιστεί η προπαγάνδα υπέρ του Γεωργίου Β΄ και της κυβέρνησης Τσουδερού στις εκπομπές προς την Ελλάδα, καθώς υπάρχουν ορισμένες ενδείξεις ότι οι πρόσφατες ανακοινώσεις για το συνταγματικό ζήτημα έχουν προκαλέσει τη μεταστροφή της ελληνικής κοινής γνώμης υπέρ της ελληνικής Κυβέρνησης.

P.W.E. Weekly Directive 17 - 24 Απρ. 1942.
Απόρρ., 17 Απρ. 1942. F.O.371/33156/R670.

18/4/1942 875

Ο Τσουδερός συναντάται με τον Hopkinson και τον ενημερώνει για την πρωινή συνάντηση που είχε με τον Κανελλόπουλο, κατά τη διάρκεια της οποίας του ανέπτυξε τις απόψεις του για τον ανασχηματισμό της Κυβέρνησης, αλλά δεν του απηύθυνε οριστική πρόκληση να συμμετάσχει στους κόλπους της.

Υπουργός άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο προς F.O.
Τηλ. 455, απόρρ., important, 18 Απρ. 1942. F.O.371/33196A/R2555.

24/4/1942 876

Ο Σιμόπουλος ερωτά τον Eden κατά πόσον οι συζητήσεις μεταξύ των κυβερνήσεων της Βρετανίας και της Σοβιετικής Ένωσης έχουν επίδραση στα ελληνικά συμφέροντα. Ο Eden τον διαβεβαιώνει απολύτως ότι τα συμφέροντα της Ελλάδας δεν επηρεάζονται με κανένα τρόπο, γεγονός που εξάλλου ισχύει και για τα συμφέροντα της Τουρκίας, της Βουλγαρίας και της Γιουγκοσλαβίας.

F.O.
Minute (Eden), 24 Απρ. 1942. F.O.371/33165/R2692.

25/4/1942 877

Ο Howard απευθύνεται στον Halifax σχετικά με τη θέση που πήρε η ελληνική Κυβέρνηση στο συνταγματικό θέμα. Τονίζει ότι είναι απολύτως απαραίτητο να αποτραπεί η άσκηση αντιπολίτευσης εκ μέρους του Βενιζέλου εναντίον του Γεωργίου Β΄ και της κυβέρνησης Τσουδερού. Εσωκλείει σχετικά έγγραφα για να κοινοποιηθούν στον Βενιζέλο, τα οποία ελπίζει ότι θα τον πείσουν να συνεργασθεί με τον Τσουδερό.

Howard προς Halifax.
25 Απρ. 1942. F.O.371/33161/R2527.

27/4/1942 878

Ο Hopkinson ενημερώνει το F.O. σχετικά με τις συζητήσεις του Γεωργίου Β΄ και του Τσουδερού με τον Κανελλόπουλο για την είσοδό του στην Κυβέρνηση. Αναφέρεται στις βρετανικές παρεμβάσεις προς τις δύο πλευρές, για να επιτευχθεί συμφωνία, και σημειώνει ότι ο Τσουδερός αντιμετωπίζει το ενδεχόμενο να παραιτηθεί, επειδή ο Κανελλόπουλος ζητεί να αναλάβει το Υπουργείο Εθνικής Αμύνης. Ο Γεώργιος Β΄ και ο Τσουδερός αντιτίθενται έντονα στο αίτημα αυτό.

Υπουργός άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο προς F.O.
Τηλ. 501, άκρως απόρρ., important, 27 Απρ. 1942. F.O.371/33196A/R2791.

28/4/1942 879

Ο Σιμόπουλος, σε συνάντησή του με τον Cadogan, αναφέρεται στις διαπραγματεύσεις Τσουδερού - Κανελλόπουλου για την είσοδο του τελευταίου στην Κυβέρνηση και στους όρους που θέτει ο καθένας τους. Ο Τσουδερός ζητεί από το F.O., μέσω του Σιμόπουλου, να τον συμβουλεύσει επί του θέματος και να ασκήσει πίεση, αν είναι δυνατό, στον Κανελλόπουλο να δεχθεί τους δικούς του όρους.

F.O.
Minute (Cadogan), 28 Απρ. 1942. F.O.371/33168/R2885.

1/5/1942 880

Το F.O. απαντά στο από 27 Απριλίου τηλεγράφημα του Hopkinson 501 σχετικά με τις διαπραγματεύσεις Τσουδερού - Κανελλόπουλου και τον πληροφορεί ότι δεν προτίθεται να ασκήσει πίεση σε κανένα από τους δύο, για να αποδεχθεί τους όρους του άλλου. Ζητεί τη γνώμη του Hopkinson κατά πόσον θα ήταν διατεθειμένος ο Κανελλόπουλος, εάν αντικαθιστούσε τον Τσουδερό στην πρωθυ-

πουργία, να συνεχίσει την παρούσα πολιτική υποστήριξης του Γεωργίου Β΄ και εάν θα μπορούσε να το πράξει ικανοποιητικά. Θα ήταν ευκολότερο για το F.O., γνωρίζοντας την άποψη του Hopkinson, να αποφασίσει εάν είναι συμφέρον να υποστηρίξει τον Τσουδερό μέχρι του σημείου να αρνηθεί ο Κανελλόπουλος να συμμετάσχει στην Κυβέρνηση.

F.O. προς Υπουργό άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο.
Τηλ. 853, απόρρ., immediate, 1 Μαΐου 1942. F.O.371/33196A/R2791.

8/5/1942 881

Το P.W.E. αναφέρεται στην πρόσφατη διεύρυνση της ελληνικής Κυβέρνησης, στις 3 Μαΐου, και στις υποσχέσεις του Τσουδερού ότι θα προσφύγει στη λαϊκή ετυμηγορία μετά το τέλος του πολέμου. Δίνει οδηγίες στην Ελληνική Υπηρεσία του B.B.C. να τονισθεί ότι οι Έλληνες έχουν πλέον μία εθνική Κυβέρνηση να τους αντιπροσωπεύει στο εξωτερικό και ότι η Κυβέρνηση αυτή έχει την πλήρη υποστήριξη της βρετανικής Κυβέρνησης. [Στις 3 Μαΐου ο Κανελλόπουλος ορκίζεται Αντιπρόεδρος του Υπουργικού Συμβουλίου και Υπουργός άνευ χαρτοφυλακίου].

P.W.E. Weekly Directive 9 - 15 Μαΐου 1942.
Απόρρ., 8 Μαΐου 1942. F.O.371/33157/R2936.

12/5/1942 882

Το F.O. πληροφορείται από τη Βέρνη ότι ο Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός ζητεί από τον Διεθνή Ερυθρό Σταυρό να στείλει γιατρούς στην Ελλάδα, διότι υπάρχουν κρούσματα τύφου στην Αθήνα και τη Λιβαδειά.

C. J. Norton (Πρεσβευτής Βρετανίας στη Βέρνη) προς F.O.
Τηλ. 1976, 6 Ιουν. 1942. F.O.371/33174/R3714.

15/5/1942 883

Το P.W.E. αναφέρει στις οδηγίες του προς την Ελληνική Υπηρεσία του B.B.C. ότι όλες οι υπάρχουσες πληροφορίες επισημαίνουν την ανικανότητα της "κυβέρνησης ανδρεικέλων" να αντεπεξέλθει στην κατάσταση που επικρατεί στην Ελλάδα. Τόσο η κυβέρνηση αυτή, όσο και οι Αρχές Κατοχής φαίνεται ότι ανησυχούν εξαιτίας του επίμονου χαρακτήρα της ελληνικής Αντίστασης. Το P.W.E. τονίζει ότι πρέπει να χρησιμοποιηθεί κάθε δυνατό μέσο για την ενίσχυση της ανησυχίας αυτής, χωρίς ωστόσο να παρακινηθούν οι Έλληνες στην εκτέλεση πράξεων δολιοφθοράς.

P.W.E. Weekly Directive 16 - 22 Μαΐου 1942.
Απόρρ., 15 Μαΐου 1942. F.O.371/33157/R2936.

23/5/1942 884

Το βρετανικό Υπουργείο Αεροπορίας υπενθυμίζει στο Γενικό Επιτελείο της R.A.F. Μέσης Ανατολής ότι η ελληνική Κυβέρνηση αποβλέπει στο σχηματισμό μίας μοίρας καταδιωκτικών και δύο μοιρών βομβαρδιστικών, επιπλέον των δύο μοιρών που ήδη υφίστανται. Το Υπουργείο έχει κατ' αρχήν αποδεχθεί τη διεύρυνση αυτή, με τον όρο ότι θα υπάρξουν αεροσκάφη και το κατάλληλο προσωπικό για την επάνδρωσή τους.

Υπουργείο Αεροπορίας Βρετανίας προς Γενικό Επιτελείο R.A.F. Μέσης Ανατολής.
Τηλ. AX.5976, απόρρ., 23 Μαΐου 1942. F.O.371/33173/R6115.

31/5/1942 885

Η δύναμη του ελληνικού Στρατού στη Μέση Ανατολή ανέρχεται σε 975 αξιωματικούς και 10.702 άνδρες.

Αναφορά αριθ. 3 για το Βασιλικό Ελληνικό Στρατό Μέσης Ανατολής για τον Μάιο 1942.
15 Ιουν. 1942. F.O.371/33173/R5578.

3/6/1942 886

Ο Βενιζέλος εξηγεί στον Σταυρίδη ότι ο μόνος λόγος για τον οποίο αρνείται να εισέλθει στην κυβέρνηση Τσουδερού είναι η παρουσία του Σακελλαρίου ως Αρχηγού Στόλου. Δεν προτίθεται, ωστόσο, να επιτεθεί κατά της Κυβέρνησης, καθώς εκτιμά απολύτως την ανάγκη ενότητας των Ελλήνων.

Halifax προς F.O.
Τηλ. 3124, 5 Ιουν. 1942. F.O.371/33187/R3738.

3/6/1942 887

Ο Γεώργιος Β΄ και ο Τσουδερός αναχωρούν από το Κάιρο για επίσημη επίσκεψη στην Ουάσιγκτων.

Υπουργός άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο προς F.O.
Τηλ. 781, 8 Ιουν. 1942. F.O.371/33198/R3800.

5/6/1942 888

Το P.W.E. τονίζει στις οδηγίες του προς την Ελληνική Υπηρεσία του B.B.C. ότι

ένα από τα κυριότερα θέματα προπαγάνδας για την επόμενη εβδομάδα, αλλά και για τη χρονική περίοδο που θα ακολουθήσει, είναι να υπογραμμισθεί η σημασία της εισόδου του Κανελλόπουλου στην Κυβέρνηση. Η είσοδός του αποτελεί μέρος της σημαντικής ενίσχυσης και αναδιοργάνωσης που επιτελείται στην Κυβέρνηση και την ανώτερη στρατιωτική διοίκηση. [Στις 25 Μαΐου ο Κανελλόπουλος αναλαμβάνει Υπουργός Εθνικής Αμύνης].

P.W.E. Weekly Directive 6 - 12 Ιουν. 1942.
Απόρρ., 5 Ιουν. 1942. F.O.371/33157/R2936.

5/6/1942 889

Ο Βενιζέλος δεν αποδέχεται πρόσκληση του Τσουδερού να εισέλθει στην Κυβέρνηση.

Halifax προς F.O.
Τηλ. 3124, 5 Ιουν. 1942. F.O.371/33187/R3738.

10/6/1942 890

Αφιξη του Γεωργίου Β΄ και του Τσουδερού στις Η.Π.Α. για επίσημη επίσκεψη.

Campbell προς F.O.
Αριθ. 526, 27 Ιουλ. 1942. F.O.371/33205/R5176.

12/6/1942 891

Το P.W.E. αναφέρεται στη Βρετανο-σοβιετική Συνθήκη που υπογράφηκε στις 29 Μαΐου. Τονίζει στις οδηγίες του προς την Ελληνική Υπηρεσία του B.B.C. ότι το σημαντικότερο στοιχείο του γεγονότος αυτού για τους Έλληνες ακροατές είναι η δέσμευση της Βρετανίας να συμμετάσχει ενεργά στις υποθέσεις της μεταπολεμικής Ευρώπης. Η Συνθήκη αποτελεί εγγύηση για τη διαρκή ασφάλεια στην Ευρώπη μετά τον πόλεμο, η οποία θα ήταν αδύνατη δίχως τη συνεργασία Βρετανίας και Ε.Σ.Σ.Δ. Στις εκπομπές της Ελληνικής Υπηρεσίας πρέπει: 1) να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στο ρόλο της Βρετανίας από ό,τι σ' εκείνον της Ε.Σ.Σ.Δ. στη συνεργασία αυτή, 2) να υπογραμμίζεται ότι η Συνθήκη εξασφαλίζει πως η Σοβιετική Ένωση δεν θα έχει κυρίαρχη επιρροή στην Ελλάδα μετά τον πόλεμο, 3) επίσης να υπογραμμίζεται το γεγονός ότι η Βρετανία θα ενδιαφερθεί για τα συμφέροντα της Ελλάδας.

P.W.E. Weekly Directive 13 - 19 Ιουν. 1942.
Απόρρ., 12 Ιουν. 1942. F.O.371/33157/R2936.

12/6/1942 892

Το P.W.E. δίνει τις ακόλουθες εντολές στην Ελληνική Υπηρεσία του B.B.C.: α) να γίνει χρήση οποιουδήποτε άρθρου από τον αμερικανικό ή ελληνοαμερικανικό Τύπο, το οποίο υπογραμμίζει το δημοκρατικό χαρακτήρα της κυβέρνησης Τσουδερού - Κανελλόπουλου, β) να δοθεί δημοσιότητα σε κάθε δήλωση του Τσουδερού που δείχνει ότι είναι πρόθυμος να συνεργασθεί με όλους όσους επιθυμούν να εργασθούν για την απελευθέρωση της Ελλάδας, γ) να τονισθεί το γεγονός ότι ο Κανελλόπουλος εργάζεται για την αναδιοργάνωση των ελληνικών ενόπλων δυνάμεων. Το P.W.E. παρατηρεί, ωστόσο, ότι εξακολουθεί να υπάρχει σοβαρή έλλειψη ειδήσεων για τις ελληνικές δυνάμεις της Μέσης Ανατολής.

P.W.E. Weekly Directive 13 - 19 Ιουν. 1942.
Απόρρ., 12 Ιουν. 1942. F.O.371/33157/R2936.

12/6/1942 893

Το P.W.E. υπογραμμίζει στις οδηγίες του προς την Ελληνική Υπηρεσία του B.B.C. ότι πρέπει να δοθεί η μεγαλύτερη δυνατή δημοσιότητα στις ειδήσεις για την εδραίωση των καλών σχέσεων Ελλάδας και Η.Π.Α., η οποία επιτυγχάνεται κατά την επίσκεψη του Γεωργίου Β΄ και του Τσουδερού στη χώρα αυτή.

P.W.E. Weekly Directive 13 - 19 Ιουν. 1942.
Απόρρ., 12 Ιουν. 1942. F.O.371/33157/R2936.

12/6/1942 894

Ο Τσουδερός παραδίδει στον Υπουργό Εξωτερικών των Η.Π.Α. C. Hull μνημόνιο που αναφέρεται σε θέματα σχετικά με τη μεταπολεμική κατάσταση της Ελλάδας.

Halifax προς Cadogan.
Αριθ. 572/13/42, 20 Ιουν. 1942. F.O.371/33205/R4347.

25/6/1942 895

Η ελληνική Πρεσβεία του Λονδίνου κοινοποιεί στο F.O. μνημόνιο για τα αυθαίρετα μέτρα, που εφαρμόζουν οι δυνάμεις του Άξονα στην Ελλάδα, και για τις ωμότητές τους εναντίον του πληθυσμού. Δηλώνει ότι η ελληνική Κυβέρνηση παραμένει πιστή στις αρχές της Διακήρυξης της 13ης Ιανουαρίου 1942, που αφορά τη δίκαιη τιμωρία των ενόχων των εγκλημάτων αυτών. [Την Διακήρυξη, που αποτελεί συνέχεια ανάλογης δήλωσης του Roosevelt και του Churchill στις 25 Οκτωβρίου 1941, υπογράφουν στη Βρετανία εκπρόσωποι των εξόριστων κυ-

βερνήσεων Βελγίου, Τσεχοσλοβακίας, Ελλάδας, Λουξεμβούργου, Νορβηγίας, Ολλανδίας, Πολωνίας, Γιουγκοσλαβίας και των Ελεύθερων Γάλλων].

Πρεσβεία ελληνικής Κυβέρνησης στο Λονδίνο προς F.O.
Αριθ. 1447/ST/42, 25 Ιουν. 1942. F.O.371/33175/R4278.

25/6/1942 896

Η ελληνική Κυβέρνηση εφιστά την προσοχή της βρετανικής Κυβέρνησης σε ορισμένα μέτρα που λαμβάνει η Κυβέρνηση της Βουλγαρίας, τα οποία αποτελούν πράξεις απροκάλυπτης προσάρτησης ελληνικών και γιουγκοσλαβικών εδαφών στη Βουλγαρία. Η ελληνική Κυβέρνηση διαμαρτύρεται εναντίων αυτών των μέτρων.

Πρεσβεία ελληνικής Κυβέρνησης στο Λονδίνο προς F.O.
Μνημόνιο, εμπιστ., 25 Ιουν. 1942. F.O.371/33175/R4228.

26/6/1942 897

Το P.W.E. τονίζει στις οδηγίες του προς την Ελληνική Υπηρεσία του B.B.C. ότι θα πρέπει να προετοιμασθούν οι Ελληνες, έμμεσα και με μεγάλη διακριτικότητα, να περιμένουν έναν ακόμη χειμώνα πολέμου.

P.W.E. Weekly Directive 27 Ιουν. - 3 Ιουλ. 1942.
Απόρρ., 26 Ιουν. 1942. F.O.371/33157/R2936.

27/6/1942 898

Οι Υπηρεσίες του βρετανικού Πολεμικού Υπουργικού Συμβουλίου στέλνουν στο F.O. περιληπτικό σημείωμα με τις παρατηρήσεις των αρμόδιων υπηρεσιών του βρετανικού Στρατού, του Ναυτικού και της Αεροπορίας, σχετικά με την κατάσταση των ελληνικών ενόπλων δυνάμεων και τα μέτρα που λαμβάνονται για την ενίσχυσή τους.

W. Hasler (Υπηρεσίες Πολεμικού Υπουργικού Συμβουλίου Βρετανίας) προς Warner.
Απόρρ., 27 Ιουν. 1942. F.O.371/33171/R654.

1/7/1942 899

Ο Συνταγματάρχης J.R.V. Sherston, Διοικητής της Υπηρεσίας των αξιωματικών - συνδέσμων του Γ.Σ.Μ.Α., καλεί τους Βρετανούς αξιωματικούς που έρχονται σε επαφή με τις ελληνικές δυνάμεις να αποφεύγουν να υποθάλπουν συνειδητά την αντίθεση όσων Ελλήνων είναι δυσαρεστημένοι με την κυβέρνησή τους. Πρέ-

πει επίσης να καταβάλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για να διευκολύνουν τη συνεργασία της ελληνικής Κυβέρνησης με τις βρετανικές στρατιωτικές αρχές.

Συνταγματάρχης J.R.V. Sherston (Διοικητής Υπηρεσίας αξιωματικών - συνδέσμων Γ.Σ.Μ.Α.). Αριθ. 5016, απόρρ., 1 Ιουλ. 1942. F.O.371/33161/R5371.

2/7/1942 900

Ο Eden πληροφορεί τον Σιμόπουλο, αναφερόμενος στο μνημόνιο της ελληνικής Κυβέρνησης της 25ης Ιουνίου, ότι η βρετανική Κυβέρνηση θεωρεί δίχως ισχύ τα μέτρα με τα οποία η βουλγαρική Κυβέρνηση αποβλέπει να προσαρτήσει ελληνικά εδάφη.

Eden προς Σιμόπουλο.
Εμπιστ., 2 Ιουλ. 1942. F.O.371/33175/R4228.

3/7/1942 901

Αρχισαν να επιβεβαιώνονται οι πληροφορίες για τα αντίποινα των δυνάμεων του Άξονα κατά των Ελλήνων. Σύμφωνα με τις οδηγίες του P.W.E. προς την Ελληνική Υπηρεσία του B.B.C., θα πρέπει να προβληθούν τα γεγονότα αυτά, καθώς και ο αντίκτυπος που έχουν στην αγγλική κοινή γνώμη. Δεν πρέπει όμως να κατηγορηθεί η Βρετανία ότι ενθαρρύνει πράξεις δολιοφθοράς, καθώς δεν είναι επιθυμητό να προκληθεί εκτεταμένο λουτρό αίματος στην Ελλάδα.

P.W.E. Weekly Directive 5 - 11 Ιουλ. 1942.
Απόρρ., 3 Ιουλ. 1942. F.O.371/33157/R2936.

3/7/1942 902

Το P.W.E. υπογραμμίζει στις οδηγίες του προς την Ελληνική Υπηρεσία του B.B.C. ότι οι δυσάρεστες ειδήσεις από τις επιχειρήσεις στο μέτωπο της Αιγύπτου θα έχουν απογοητεύσει τρομερά τους Έλληνες. Για να διατηρηθεί το ηθικό τους θα πρέπει να τονίζονται: α) οι επιτυχίες της σοβιετικής αντίστασης και οι τρομακτικές απώλειες των Γερμανών σε έμψυχο και άψυχο υλικό, β) η ισχύς των επιθέσεων της βρετανικής Αεροπορίας και γ) η τεράστια βιομηχανική παραγωγή των Η.Π.Α., η οποία θα αντιστρέψει την πολεμική κατάσταση εις βάρος του εχθρού.

P.W.E. Weekly Directive 5 - 11 Ιουλ. 1942.
Απόρρ., 3 Ιουλ. 1942. F.O.371/33157/R936.

9/7/1942 903

Πραγματοποιείται σύσκεψη του Roosevelt με τον Γεώργιο Β΄ και τον Τσουδερό, στην οποία εξετάζονται τα κοινά προβλήματα και ενδιαφέροντα των δύο χωρών.

F. D. Roosevelt (Πρόεδρος Η.Π.Α.), Γεώργιος Β΄.
Κοινό ανακοινωθέν, 9 Ιουλ. 1942. F.O.371/33205/R4996.

10/7/1942 904

Το P.W.E. δίνει οδηγίες στην Ελληνική Υπηρεσία του B.B.C. σχετικά με τις εν εξελίξει πολεμικές επιχειρήσεις στο μέτωπο της Αιγύπτου. Τονίζει ότι θα είναι καταστρεπτικό για το ηθικό των Ελλήνων, εάν χάσουν την εμπιστοσύνη προς την Βρετανία. Οι επιχειρήσεις στο μέτωπο της Αιγύπτου πρέπει να παρουσιάζονται συνεχώς ως μία τεράστια κίνηση αντιπερισπασμού, στα πλαίσια της οποίας οι γερμανικές δυνάμεις έχουν διασπασθεί, και τμήματά τους ικανά να καταφέρουν συντριπτικά χτυπήματα εναντίων των σοβιετικών δυνάμεων έχουν καθηλωθεί στην Αίγυπτο, προσπαθώντας να εξασθενήσουν την ισχυρή αντίσταση των δυνάμεων που διοικεί ο Auchinleck.

P.W.E. Weekly Directive 11 - 17 Ιουλ. 1942.
Απόρρ., 10 Ιουλ. 1942. F.O.371/33157/R2936.

10/7/1942 905

Ο επισιτισμός παραμένει το βασικό και άμεσο πρόβλημα της Ελλάδας, όπως τονίζεται στις οδηγίες του P.W.E. προς την Ελληνική Υπηρεσία του B.B.C. Πρέπει, με κάθε ευκαιρία, να υπευνθυμίζεται στους Έλληνες ότι το θέμα εξακολουθεί να απασχολεί σοβαρά τη βρετανική Κυβέρνηση.

P.W.E. Weekly Directive 11 - 17 Ιουλ. 1942.
Απόρρ., 10 Ιουλ. 1942. F.O.371/33157/R2936.

11/7/1942 906

Κατόπιν διαταγής των γερμανικών Αρχών Κατοχής, περίπου 12.000 άρρενες Εβραίοι συγκεντρώνονται στην πλατεία Ελευθερίας στη Θεσσαλονίκη. Οι Γερμανοί επιλέγουν εκείνους που θα υποχρεώσουν σε εκτέλεση καταναγκαστικών έργων και τους αναγκάζουν να εργασθούν από την πρώτη αυτή μέρα.

Knatchbull - Hugessen προς F.O.
Αριθ. 181, 12 Μαΐου 1944. F.O.371/43687/R8107.

15/7/1942 907

Ο Κανελλόπουλος πληροφορεί τον Casey ότι όλα τα πολεμικά πλοία του ελληνικού Ναυτικού, που κινούνται με δικά τους μέσα στη Μεσόγειο, διατάχθηκαν να μην εγκαταλείψουν την περιοχή και να παραμείνουν στο πλευρό του αγγλικού Στόλου, εξαιτίας της κρισιμότητας στο μέτωπο της ερήμου. Η διαταγή προέρχεται από τον Σακελλαρίου και εγκρίνεται απόλυτα από τον ίδιο τον Κανελλόπουλο, ο οποίος παρακαλεί τον Casey να ενημερώσει σχετικά τις βρετανικές ναυτικές αρχές.

Π. Κανελλόπουλος (Αντιπρόεδρος και Υπουργός Εθνικής Αμύνης ελληνικής Κυβέρνησης) προς R. G. Casey (Υπουργό άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο).
Αριθ. 122, απόρρ., 15 Ιουλ. 1942. F.O.371/33179/R5081.

17/7/1942 908

Το P.W.E. τηλεγραφεί στον Βρετανό Υπουργό άνευ χαρτοφυλακίου τις οδηγίες του για τις εκπομπές προς την Ελλάδα κατά το χρονικό διάστημα 18 - 24 Ιουλίου, οι οποίες αφορούν τον επισιτισμό: α) να μη διαψεύδεται ότι οι δυνάμεις του Άξονα επισιτίζουν τους Έλληνες, να επισημαίνεται όμως η εκμετάλλευση του γεγονότος αυτού από την εχθρική προπαγάνδα, όταν συμβαίνει, β) να τονισθεί η αποστολή συμμαχικής βοήθειας, καθώς έχει αρχίσει να εφαρμόζεται το σουηδικό σχέδιο αποστολής καναδέζικου σιταριού στην Ελλάδα με σουηδικά πλοία.

P.W.E. προς Υπουργό άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο.
Τηλ. 1534, 17 Ιουλ. 1942. F.O.371/33157/R2936.

27/7/1942 909

Ο R. G. Casey, Υπουργός άνευ χαρτοφυλακίου της Βρετανίας στο Κάιρο, τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο Κανελλόπουλος συνεχίζει να ασκεί πίεση στις βρετανικές αρχές Μέσης Ανατολής, να χρησιμοποιηθούν ελληνικά στρατιωτικά τμήματα στο μέτωπο της Λιβύης.

R. G. Casey (Υπουργός άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο) προς F.O.
Τηλ. 1157, 27 Ιουλ. 1942. F.O.371/33198/R4963.

27/7/1942 910

Ο Casey τηλεγραφεί στο F.O. ότι οι ελληνικές στρατιωτικές αρχές προωθούν τον άμεσο σχηματισμό δεύτερης ταξιαρχίας, παρά την αντίθετη γνώμη των βρετανικών στρατιωτικών αρχών Μέσης Ανατολής, οι οποίες θεωρούν το υπάρχον προσωπικό ανεπαρκώς εκπαιδευμένο.

Casey προς F.O.
Τηλ. 1157, 27 Ιουλ. 1942. F.O.371/33198/R4963.

31/7/1942 911

Επειδή είναι πιθανόν η αποστολή Ελλήνων εργατών στη Γερμανία να γίνεται με την επιστράτευσή τους και όχι εθελοντικά, το P.W.E. δίνει εντολή στην Ελληνική Υπηρεσία του B.B.C., να μη συμβουλεύσει τους Έλληνες να αρνούνται να πηγαίνουν στη Γερμανία, καθώς θα θεωρηθεί ανατρεπτικό. Αντίθετα πρέπει να υπογραμμισθεί ότι οι Γερμανοί προσπαθούν να τους εκβιάσουν να συνεργασθούν κρατώντας την Ελλάδα σε κατάσταση λιμού.

P.W.E. Weekly Directive 1 - 7 Αυγ. 1942.
Απόρρ., 31 Ιουλ. 1942. F.O.371/33157/R4955.

Ιουλ. 1942 912

Σύμφωνα με το σχέδιο βοήθειας προς την Ελλάδα, θα σταλούν εκ μέρους της καναδικής Κυβέρνησης, της Κυβέρνησης της Αργεντινής, του Greek War Relief Association, του Greek War Relief Fund of Canada και του Αμερικανικού Ερυθρού Σταυρού, κατά το χρονικό διάστημα Ιουλίου 1942 - Σεπτέμβριου 1944, συνολικά 133.991,5 αμερικανικοί τόννοι τροφίμων. Περιλαμβάνονται: 6.000 τόννοι όσπρια, 7.800 γάλα, 2.700 μακαρόνια, 2.500 ρύζι, 996 ζάχαρη, 11.200 ψάρια.

Halifax προς F.O. (Relief Department).
22 Νοεμ. 1944. F.O.371/43721/R19470.

7/8/1942 913

Ο Τσουδερός συναντάται με τον Sargent και αναφέρεται στην επόμενη επίδοση των διαπιστευτηρίων του Palairet ως Πρεσβευτή στον Γεώργιο Β΄. Επιθυμεί να τονιστεί στο λόγο του Palairet ότι η βρετανική Κυβέρνηση υποστηρίζει την παρούσα ελληνική Κυβέρνηση, καθώς και την επιστροφή του Γεωργίου Β΄ στην Ελλάδα μετά τον πόλεμο. Ο Τσουδερός πιστεύει ότι έτσι θα εξουδετερωθεί η αντίθετη εντύπωση που έχει δημιουργηθεί στη Μέση Ανατολή.

F.O.
Minute (Sargent), 8 Αυγ. 1942. F.O.371/33202/R5423.

10/8/1942 914

Ο Τσουδερός επανέρχεται στο θέμα της κατάργησης της Δ.Ο.Ε., το οποίο είχε θέσει με το γράμμα του 7604 στον Eden στις 27 Φεβρουαρίου. Εκθέτει στον Eden με λεπτομέρειες τη θέση της ελληνικής Κυβέρνησης.

Τσουδερός προς Eden.
Αριθ. 12150, 10 Αυγ. 1942. F.O.371/33189/R5361.

17/8/1942 915

Ο Κανελλόπουλος τονίζει στον Αντισμήναρχο Baker, του Επιτελείου της R.A.F. Μέσης Ανατολής ότι η ελληνική Αεροπορία θα χάσει την αυτοτέλειά της, σε περίπτωση που ενσωματωθεί στη R.A.F. Volunteer Reserve, και αντικρούει τα βρετανικά επιχειρήματα περί του αντιθέτου.

Γενικό Επιτελείο R.A.F. Μέσης Ανατολής προς Υπουργείο Αεροπορίας Βρετανίας.
Τηλ. P.741, απόρρ., 18 Αυγ. 1942. F.O.371/33173/R5565.

18/8/1942 916

Ο Palairet επιδίδει τα διαπιστευτήριά του στον Γεώργιο Β΄. Στο λόγο του τονίζει ότι η βρετανική Κυβέρνηση είναι βέβαιη πως οι Έλληνες θα αποφύγουν, υπό τις παρούσες συνθήκες, κάθε διατύπωση απόψεων και κάθε ενέργεια που θα μπορούσε να υπονομεύσει την ενότητα του έθνους και να εξυπηρετήσει τους σκοπούς του εχθρού. Η βρετανική Κυβέρνηση ελπίζει ότι όλοι οι Έλληνες, ανεξάρτητα από τις πολιτικές τους απόψεις, θα συσπειρωθούν γύρω από τον Βασιλιά τους και την Κυβέρνηση για να πολεμήσουν ενωμένοι.

Sir M. Palairet (Πρεσβευτής Βρετανίας στην ελληνική Κυβέρνηση) προς Γεώργιο Β΄.
Εμπιστ., 18 Αυγ. 1942. F.O.371/33202/R5438.

21/8/1942 917

Η Ι Ταξιαρχία υπάγεται στις διαταγές της 50 βρετανικής Μεραρχίας και τοποθετείται στις θέσεις άμυνας των βόρειων περιοχών του Δέλτα του Νείλου.

Brief account of operations of I Greek Brigade whilst under command of 50 Division.
14 Νοεμ. 1942. F.O.371/37216/R253.

22/8/1942 918

Ο Casey αναφέρεται στο από 18 Αυγούστου τηλεγράφημα P.741 του Επιτελείου της R.A.F. Μέσης Ανατολής προς το βρετανικό Υπουργείο Αεροπορίας, σχετικά με την έντονη αντίθεση του Κανελλόπουλου στην ενσωμάτωση της ελληνικής Αεροπορίας στη R.A.F. Volunteer Reserve. Τονίζει ότι δεν είναι επιθυμητό, από πολιτική άποψη, να επιμείνει η βρετανική Κυβέρνηση στην εφαρμογή του σχετικού άρθρου της Συμφωνίας της 9ης Μαρτίου 1942, που προβλέπει την ενσωμάτωση αυτή.

Casey προς F.O.
Τηλ. 1374, 22 Αυγ. 1942. F.O.371/33173/R5565.

24/8/1942 919

Ο Eden, απαντώντας στην επιστολή του Τσουδερού της 10ης Αυγούστου, τον διαβεβαιώνει ότι η βρετανική Κυβέρνηση συμφωνεί κατ' αρχήν να καταργηθεί η Δ.Ο.Ε. Η Κυβέρνηση της Βρετανίας όμως επιθυμεί να δοθούν επακριβείς εγγυήσεις, που θα εξασφαλίσουν τα δικαιώματα των ομολογιούχων μετά την κατάργηση του ελέγχου που ασκεί η Επιτροπή.

Eden προς Τσουδερό.
24 Αυγ. 1942. F.O.371/33189/R5361.

24/8/1942 920

Το βρετανικό Υπουργείο Αεροπορίας συμφωνεί να μην ενσωματωθεί η ελληνική Αεροπορία στη R.A.F. Volunteer Reserve Το Επιτελείο της R.A.F. Μέσης Ανατολής καλείται να συνεργαστεί με τον Κανελλόπουλο για τη διατύπωση παραρτήματος στη Συμφωνία της 9ης Μαρτίου, που θα καθορίζει τη σχέση συνεργασίας μεταξύ ελληνικής Αεροπορίας και R.A.F.

Υπουργείο Αεροπορίας Βρετανίας προς Γενικό Επιτελείο R.A.F. Μέσης Ανατολής.
Τηλ. AX.5302, απόρρ., 24 Αυγ. 1942. F.O.371/33173/R5565.

Αύγ. 1942 921

Σύμφωνα με πληροφορίες της Τράπεζας της Αγγλίας, ο τιμάριθμος στην Ελλάδα σημείωσε άνοδο κατά 2.000%, μεταξύ Απριλίου 1941 και Αυγούστου 1942.

F.O. προς Ουάσινγκτων.
Τηλ. 290 Camer, απόρρ., 13 Αυγ. 1943. F.O.371/37204/R7216.

2/9/1942 922

Το F.O. στέλνει στον Churchill άκρως απόρρητο ενημερωτικό σημείωμα με τα θέματα που πιστεύει ότι θα θίξει ο Γεώργιος Β΄ στη συνάντησή τους στις 3 Σεπτεμβρίου.

F.O. προς Churchill.
Άκρως απόρρ., 2 Σεπτ. 1942. F.O.371/33162/R5809.

4/9/1942 923

Το P.W.E., στις οδηγίες του προς την Ελληνική Υπηρεσία του B.B.C. τονίζει ότι

η αποστολή τροφίμων παραμένει το καλύτερο θέμα προπαγάνδας για την Ελλάδα. Με την άφιξη στη χώρα των τριών πρώτων πλοίων που μεταφέρουν καναδικό σιτάρι, η βρετανική πλευρά έχει κάτι σημαντικό να προβάλει. Στα πλαίσια αυτά δεν πρέπει να παραλείπεται επίσης η αναφορά στη συμμετοχή της σουηδικής και της ελληνικής Κυβέρνησης στο σχέδιο επισιτισμού.

P.W.E. Weekly Directive 5 - 11 Σεπτ. 1942.
Απόρρ., 4 Σεπτ. 1942. F.O.371/33158/R5882.

5/9/1942 924

Ο Τσουδερός αναπτύσσει με επιστολή του στον Κανελλόπουλο τις απόψεις του σχετικά με την πρόταση του τελευταίου να αναλάβουν υπουργεία οι Καραπαναγιώτης και Ρέππας, να δοθεί διαβατήριο στον Πλαστήρα και να ιδρυθεί "Εθνικό Συμβούλιο" που θα αποτελείται από αντιπροσώπους των ελληνικών κοινοτήτων του εξωτερικού.

Τσουδερός προς Π. Κανελλόπουλο (Αντιπρόεδρο και Υπουργό Εθνικής Αμύνης ελληνικής Κυβέρνησης).
Απόρρ., 5 Σεπτ. 1942. F.O.371/33162/R5966.

8/9/1942 925

Η Ι Ταξιαρχία μετακινείται από το Δέλτα του Νείλου και καταλαμβάνει θέση στη γραμμή του μετώπου στην έρημο.

Brief account of operations of I Greek Brigade whilst under command of 50 Division.
14 Νοεμ. 1942. F.O.371/37216/R253.

12/9/1942 926

Το Επιτελείο της R.A.F. Μέσης Ανατολής αναφέρεται στο από 23 Μαΐου τηλεγράφημα AX. 5976 του βρετανικού Υπουργείου Αεροπορίας και το πληροφορεί ότι δεν είναι σε θέση να προχωρήσει στο σχηματισμό τρίτης μοίρας της ελληνικής Αεροπορίας, επιπλέον των δύο που ήδη υπάρχουν.

Γενικό Επιτελείο R.A.F. Μέσης Ανατολής προς Υπουργείο Αεροπορίας Βρετανίας.
Τηλ. P.605, απόρρ., 12 Σεπτ. 1942. F.O.371/33173/R6115.

17/9/1942 927

Το P.W.E. τονίζει στις οδηγίες του προς την Ελληνική Υπηρεσία του B.B.C. ότι από όλες τις χώρες της Ευρώπης, η Ελλάδα ίσως αντιμετωπίσει το χειρότερο χειμώνα, με εξαίρεση την Πολωνία και το γερμανοκρατούμενο τμήμα της Σο-

βιετικής Ένωσης. Η βρετανική προπαγάνδα πρέπει να καταβάλει κάθε δυνατή, νόμιμη και τίμια προσπάθεια για να διατηρήσει υψηλό το ηθικό του ελληνικού λαού.

P.W.E. Weekly Directive 18 - 25 Σεπτ. 1942.
Απόρρ., 17 Σεπτ. 1942. F.O.371/33158/R5882.

17/9/1942 928

Το P.W.E. τονίζει στην Ελληνική Υπηρεσία του B.B.C. ότι πρέπει να χρησιμοποιηθούν τα διαθέσιμα στοιχεία για το οικονομικό χάος που επικρατεί στην Ελλάδα, με τρόπο ώστε να προκληθεί η μέγιστη δυνατή δυσπιστία προς την "κυβέρνηση ανδρεικέλων" και τις δυνάμεις Κατοχής. Η αρπακτικότητα των τελευταίων είναι άλλωστε και η αιτία της γενικότερης κατάστασης που επικρατεί.

P.W.E. Weekly Directive 18 - 25 Σεπτ. 1942.
Απόρρ., 17 Σεπτ. 1942. F.O.371/33158/R5882.

24/9/1942 929

Το P.W.E. τονίζει στην Ελληνική Υπηρεσία του B.B.C. ότι είναι σημαντικό να μην υποδηλώνεται η δημιουργία δεύτερου μετώπου στα Βαλκάνια και οι σχετικές αναφορές να απαλειφθούν από τις εκπομπές της, για να αποφευχθεί η δημιουργία κλίματος πρόωρης αισιοδοξίας.

P.W.E. Weekly Directive 25 Σεπτ. - 2 Οκτ. 1942.
Απόρρ., 24 Σεπτ. 1942. F.O.371/33158/R5882.

28/9/1942 930

Ο Τσουδερός καλεί τον Palairet και του επιδίδει μήνυμα του Κανελλόπουλου για την αύξηση των μοιρών της ελληνικής αεροπορίας. Ζητεί να αντιμετωπισθεί το θέμα με προσοχή από τη βρετανική Κυβέρνηση. Το ιπτάμενο προσωπικό που ήδη υπάρχει, καθώς και οι χειριστές, καθιστούν δυνατό τον άμεσο σχηματισμό δεύτερης μοίρας καταδιωκτικών. Η πρόοδος της εκπαίδευσης στην ελληνική Αεροπορία θα επιστρέψει, εξάλλου, την οργάνωση δεύτερης μοίρας ελαφρών βομβαρδιστικών το Σεπτέμβριο του 1943 και τρίτης καταδιωκτικών το Δεκέμβριο του ίδιου έτους.

Palairet προς Eden.
Αριθ. 25, 29 Σεπτ. 1942. F.O.371/33173/R6504.

30/9/1942 931

Ο Τσουδερός, ο Dixon και ο Hopkinson εξετάζουν θέματα της ελληνικής εσωτερικής πολιτικής κατάστασης, όπως η θέση του Γεωργίου Β΄ και η δραστηριότητα του Κανελλόπουλου. Λαμβάνουν σχετικές αποφάσεις.

F.O.
Minute (P. J. Dixon), απόρρ., 30 Σεπτ. 1942. F.O.371/33162/R6518.

2/10/1942 932

Ο Τσουδερός πληροφορεί τον Palairet ότι ορισμένες φορές ο Γεώργιος Β΄ αμφιβάλλει εάν ποτέ επιστρέψει στην Ελλάδα και ότι εκείνος από την πλευρά του έχει τονίσει στον Βασιλιά πως το μέλλον της δυναστείας εξαρτάται από αυτόν τον ίδιο. Τέλος επικρίνει, κατά τη διάρκεια της συνομιλίας του με τον Palairet, το περιβάλλον του Γεωργίου Β΄.

Palairet προς Sargent.
Αριθ. 4144/30/42, απόρρ., 2 Οκτ. 1942. F.O.371/33162/R6535.

2/10/1942 933

Ο Τσουδερός επιβεβαιώνει στον Palairet ότι ο ίδιος και ο Γεώργιος Β΄ επιθυμούν την άφιξη των στρατηγών Πιτσίκα και Δράκου από την Ελλάδα, για να καταλάβουν τις θέσεις του Αρχηγού του ελληνικού Στρατού και του Υφυπουργού Στρατιωτικών. Ο Κανελλόπουλος θα εγκρίνει δύσκολα το παραπάνω σχέδιο και γι' αυτό ο Τσουδερός ζητεί τη βοήθεια των βρετανικών αρχών.

Palairet προς Sargent.
Αριθ. 4144/30/42, απόρρ., 2 Οκτ. 1942. F.O.371/33162/R6535.

2/10/1942 934

Ο Casey προτείνει στο F.O. να μην υποκινούνται οι Έλληνες σε πράξεις βίας κατά των Αρχών Κατοχής, αλλά να ενθαρρύνονται στην οργάνωση απεργιών για την αύξηση των μισθών και κυρίως τη βελτίωση της διατροφής, τακτική επωφελέστερη για την προπαγάνδα. Ενέργειες όπως η πρόσφατη έκρηξη βόμβας στην Αθήνα [ανατίναξη των γραφείων της (Εθνικοσοσιαλιστικής Πατριωτικής Οργανώσεως) Ε.Σ.Π.Ο.], είναι πρόωρες και έχουν ως μόνο αποτέλεσμα την επιβολή δυσανάλογων αντιποίνων στον πληθυσμό. Η μορφή αυτή της δραστηριότητας δεν θα πρέπει να ενθαρρύνεται.

Casey προς F.O.
Τηλ. 1663, special, important, 2 Οκτ. 1942. F.O.371/33158/R6570.

5/10/1942 935

Ο Warner αναφέρεται στο από 20 Οκτωβρίου τηλεγράφημα 2341 του Dixon και του αποστέλλει παράρτημα της άκρως απόρρητης αναφοράς για τις μυστικές οργανώσεις στην Ελλάδα. Το παράρτημα αναφέρεται στο [Εθνικό Απελευθερωτικό Μέτωπο] E.A.M. και παρέχει πληροφορίες σχετικά με την οργάνωσή του. [Το τηλεγράφημα 2341 περιλαμβάνεται στα έγγραφα F.O.371/ 33162/ R6441, που θα παραμείνουν κλειστά μέχρι το 2018].

Warner προς P. J. Dixon.
Άκρως απόρρ., 5 Οκτ. 1942. F.O.371/33163/R6961.

8/10/1942 936

Ο Τσουδερός συμφωνεί με τον Palairet και τον Hopkinson ότι, χωρίς την παρουσία του Κανελλόπουλου στο Λονδίνο, δεν είναι δυνατό να σημειωθεί πρόοδος στα διάφορα θέματα που απασχολούν την ελληνική Κυβέρνηση. Συμφωνεί επίσης να σταλεί επείγουσα πρόσκληση στον Κανελλόπουλο, την οποία θα υπογράφει ο Eden.

Palairet προς Sargent.
Αριθ. 4144/34/42, 9 Οκτ. 1942. F.O.371/33162/R6711.

10/10/1942 937

Το F.O. αναφέρεται στο από 2 Οκτωβρίου τηλεγράφημα 1663 του Casey. Τονίζει ότι είναι δύσκολο να αγνοηθεί ένα γεγονός, όπως η έκρηξη βόμβας στην Αθήνα και οι συνέπειές της, διότι οι Έλληνες στην Ελλάδα επιθυμούν να γνωρίζουν οι Βρετανοί την κατάσταση που επικρατεί στη χώρα τους. Συμφωνεί ότι το B.B.C. δεν πρέπει να υποκινεί παρόμοιες ενέργειες, αλλά προτείνει, στις περιπτώσεις αυτές, να αναφέρονται απλώς τα γεγονότα και να σχολιάζεται με γενικό τρόπο ο θαυμασμός των Βρετανών για το πνεύμα Αντίστασης των Ελλήνων. Ζητείται σχετικά η γνώμη του Casey.

F.O. προς Casey.
Τηλ. 2426, special, 10 Οκτ. 1942. F.O.371/33158/R6570.

12/10/1942 938

Το F.O. ζητεί από τον Casey να επιδώσει στον Κανελλόπουλο προσωπική πρόσκληση του Eden να επισκεφθεί το Λονδίνο το ταχύτερο δυνατό, για να συζητήσει με τη βρετανική Κυβέρνηση ορισμένες σημαντικές υποθέσεις, ιδιαιτέρως για τις ελληνικές ένοπλες δυνάμεις. Το F.O. εξηγεί στον Casey ότι η πρό-

σκληση οφείλεται στην ανησυχία του, μήπως ο Κανελλόπουλος δεν συντονίζει τις ενέργειές του με εκείνες της ελληνικής Κυβέρνησης, αλλά και του ίδιου του F.O.

F.O. προς Casey.
Τηλ. 2457, απόρρ., immediate, 12 Οκτ. 1942. F.O.371/33162/R6711.

13/10/1942 939

Ο Κανελλόπουλος τηλεγραφεί στον Eden ότι αποδέχεται την πρόσκλησή του της 12ης Οκτωβρίου να τον συναντήσει στο Λονδίνο.

Casey προς F.O.
Τηλ. 1740, απόρρ., immediate, 13 Οκτ. 1942. F.O.371/33162/R6824.

13/10/1942 940

Ο Casey απαντά στο τηλεγράφημα 2457 του F.O. της προηγουμένης και το πληροφορεί ότι δεν χρειάσθηκε πίεση για να πεισθεί ο Κανελλόπουλος να επισκεφθεί το Λονδίνο. Τονίζει ότι οι βρετανικές αρχές στην Αίγυπτο είναι πλήρως ικανοποιημένες από τα επιτεύγματά του, στα οποία και αναφέρεται.

Casey προς F.O.
Τηλ. 1742, απόρρ., immediate, 13 Οκτ. 1942. F.O.371/33162/R6811.

13/10/1942 941

Το βρετανικό Υπουργείο Αεροπορίας αναφέρεται στο αίτημα της ελληνικής Κυβέρνησης να δημιουργηθούν τρεις επιπλέον μοίρες στην Αεροπορία. Ερωτά το Επιτελείο της R.A.F. Μέσης Ανατολής αν είναι δυνατό να αντικαταστήσει μία βρετανική μοίρα καταδιωκτικών με μία αντίστοιχη ελληνική, την οποία θα επανδρώσει το διαθέσιμο ελληνικό προσωπικό.

Υπουργείο Αεροπορίας Βρετανίας προς Γενικό Επιτελείο R.A.F. Μέσης Ανατολής.
Τηλ. AX.987, άκρως απόρρ., immediate, 13 Οκτ. 1942. F.O.371/33173/R6982.

14/10/1942 942

Η [Ι] ελληνική Ταξιαρχία καλύπτει στη γραμμή του μετώπου στο Ελ Αλαμέιν έκταση 6.000 γυάρδων και βρίσκεται αντιμέτωπη με το 20 Σύνταγμα Πεζικού της ιταλικής Μεραρχίας Brescia και τα γερμανικά τάγματα αλεξιπτωτιστών Burckhart και Schwaiger.

Brief account of operations of I Greek Brigade whilst under command of 50 Division.
14 Νοεμ. 1942. F.O.371/37216/R253.

15/10/1942 943

Το P.W.E. τονίζει στην Ελληνική Υπηρεσία του B.B.C. ότι, προς το παρόν, θα πρέπει να είναι πολύ προσεκτική η διατύπωση οποιασδήποτε αναφοράς σχετικά με την Τουρκία. Οι Έλληνες εξακολουθούν να αισθάνονται ότι η Τουρκία τους εγκατέλειψε σε κρίσιμη περίοδο και ενοχλούνται όταν η χώρα αυτή χαρακτηρίζεται ως πιστός σύμμαχος, εκτός εάν ο χαρακτηρισμός μπορεί να υποστηριχθεί με αποδεδειγμένα γεγονότα.

P.W.E. Weekly Directive 16 - 23 Οκτ. 1942.
Απόρρ., 15 Οκτ. 1942. F.O.371/33158/R6913.

16/10/1942 944

Ο Warner τηλεγραφεί στον Dixon, σχετικά με το τηλεγράφημα 2422 του τελευταίου, και τον ενημερώνει για τις πολιτικές αντιθέσεις στο Κάιρο την παραμονή του ταξιδιού του Κανελλόπουλου στο Λονδίνο. Αναφέρεται συγκεκριμένα στην προσπάθεια "δεξιών αντιπάλων" του Κανελλόπουλου να πετύχουν την απομάκρυνσή του από την Κυβέρνηση και στην αντίθετη γνώμη του Casey και του Στρατηγού Sir H. Alexander, Ανώτατου Στρατιωτικού Διοικητή Μέσης Ανατολής. [Το τηλεγράφημα 2422 και άλλα σχετικά έγγραφα αναφέρονται σε βρετανικές πληροφορίες ότι ο Κανελλόπουλος προτίθεται να τοποθετήσει τον Συνταγματάρχη Ευριπίδη Μπακιρτζή σε υπεύθυνη θέση στο Υπουργείο Στρατιωτικών. Τα έγγραφα αυτά με αριθμό F.O. 371/33162/R6614 θα παραμείνουν κλειστά μέχρι το 2018].

Υπουργός άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο προς F.O.
Τηλ. 1765, άκρως απόρρ., προσωπικό, immediate, 16 Οκτ. 1942. F.O.371/33162/R6889.

18/10/1942 945

Το Επιτελείο της R.A.F. Μέσης Ανατολής αναφέρεται στο από 13 Οκτωβρίου τηλεγράφημα του βρετανικού Υπουργείου Αεροπορίας AX.987 και εξηγεί γιατί δεν συμφωνεί με την αντικατάσταση μιας βρετανικής μοίρας με μία ελληνική. Εξηγεί επίσης τους λόγους για τους οποίους είναι άκρως ανεπιθύμητο να προστεθούν τρεις επιπλέον ελληνικές μοίρες στη θέση αντίστοιχων βρετανικών.

Γενικό Επιτελείο R.A.F. Μέσης Ανατολής προς Υπουργείο Αεροπορίας Βρετανίας.
Τηλ. ADC.896, άκρως απόρρ., 18 Οκτ. 1942. F.O.371/33173/R7130.

20/10/1942 946

Ο Alexander υπογραμμίζει στο W.O. τη θετική συμβολή του Κανελλόπουλου στην επίλυση όλων των θεμάτων που αφορούν τον ελληνικό Στρατό. Σημειώνει

ότι ο Κανελλόπουλος δεν έχει τη βοήθεια ενός κατάλληλου διοικητή του ελληνικού Στρατού, ικανού να επιβληθεί στους ανώτερους αξιωματικούς. Ο Alexander θεωρεί ότι είναι πολύ σημαντικό, εκείνος που θα αναλάβει το αξίωμα του διοικητή να έχει όσο γίνεται περισσότερο ουδέτερες πολιτικές απόψεις, τη μεγαλύτερη δυνατή πείρα σε πολεμικές επιχειρήσεις και να εμπνέει σεβασμό στους Έλληνες στρατιωτικούς.

Στρατηγός Sir H. Alexander (Ανώτ. Στρατιωτικός Διοικητής Μέσης Ανατολής) προς W.O. Τηλ. CS/1587, άκρως απόρρ., immediate, 20 Οκτ. 1942. F.O.371/33163/R7077.

20 - 21/10/1942 947

Περίπολος της Ι Ταξιαρχίας επιτίθεται με επιτυχία εναντίον δύο γερμανικών φυλακείων, κατά την εκτέλεση διατεταγμένης υπηρεσίας πίσω από τις γραμμές του εχθρού.

Brief account of operations of I Greek Brigade whilst under command of 50 Division. 14 Νοεμ. 1942. F.O.371/37216/R253.

20 - 21/10/1942 948

Περίπολος της Ι Ταξιαρχίας, κατά την εκτέλεση διατεταγμένης υπηρεσίας πίσω από τα εχθρικά ναρκοπέδια, αντιμετωπίζει με επιτυχία επίθεση γερμανικού τμήματος διπλάσιου σε μέγεθος και αποσύρεται στον τομέα της με ένα στρατιώτη ελαφρά τραυματισμένο.

Brief account of operations of I Greek Brigade whilst under command of 50 Division. 14 Νοεμ. 1942. F.O.371/37216/R253.

22/10/1942 949

Το P.W.E. τονίζει στην Ελληνική Υπηρεσία του B.B.C. ότι πρέπει να δοθεί κάθε δυνατή προβολή στη συμμετοχή του ελληνικού Στρατού στις πολεμικές επιχειρήσεις της ερήμου. Αυτό που κυρίως θέλουν να ακούσουν οι Έλληνες είναι ειδήσεις για τις ένοπλες δυνάμεις τους.

P.W.E. Weekly Directive 23 - 30 Οκτ. 1942.
Απόρρ., 22 Οκτ. 1942. F.O.371/33158/R6913.

23/10/1942 950

Αρχίζει η επίθεση της 8 βρετανικής Στρατιάς κατά των γερμανικών θέσεων στο Ελ Αλαμέιν.

Brief account of operations of I Greek Brigade whilst under command of 50 Division. 14 Νοεμ. 1942. F.O.371/37216/R253.

23 - 24/10/1942 951

Στο πλαίσιο της γενικής επίθεσης της 8 Στρατιάς, δύναμη λόχου της Ι Ταξιαρχίας διενεργεί επιδρομή κατά των Ιταλών του 20 Συντάγματος, που βρίσκονται απέναντί της. Τους προξενεί σημαντικές απώλειες και επιστρέφει με 18 αιχμαλώτους.

Brief account of operations of I Greek Brigade whilst under command of 50 Division. 14 Νοεμ. 1942. F.O.371/37216/R253.

25 - 26/10/1942 952

Δύναμη της Ι Ταξιαρχίας, μεγαλύτερη του ενός λόχου, επιτίθεται αιφνιδιαστικά σε οχυρή θέση του γερμανικού Τάγματος αλεξιπτωτιστών Burckhardt και το αναγκάζει να υποχωρήσει. Κατόπιν η ελληνική δύναμη προωθείται 2.000 γυάρδες για να αποκτήσει επαφή με τον εχθρό. Σφοδρά εχθρικά πυρά και πυκνά συρματοπλέγματα την αναγκάζουν να αποσυρθεί με απώλειες. Σκοτώνονται 3 στρατιώτες και 5 αξιωματικοί της Ταξιαρχίας και τραυματίζονται 28 στρατιώτες.

Brief account of operations of I Greek Brigade whilst under command of 50 Division. 14 Νοεμ. 1942. F.O.371/37216/R253.

26/10/1942 953

Ο Κανελλόπουλος συναντάται με τον Eden και εξετάζουν θέματα που αφορούν τη συνεργασία των κυβερνήσεών τους. Ο Eden τονίζει ότι η βρετανική Κυβέρνηση τρέφει βαθύ θαυμασμό προς τον Γεώργιο Β΄ και υπογραμμίζει τη βρετανική πολιτική υποστήριξής του.

Eden προς Sir C. M. Palairet (Πρεσβευτή Βρετανίας στην ελληνική Κυβέρνηση). Άκρως απόρρ., 26 Οκτ. 1942. F.O.371/33163/R7163.

28/10/1942 954

Πέντε χιλιάδες άτομα διαδηλώνουν στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και την Πλατεία Συντάγματος. Σημειώνονται συγκρούσεις με τις Αρχές Κατοχής, κατά τις οποίες συλλαμβάνονται 50 άτομα και άλλα 50 περίπου τραυματίζονται.

Casey προς F.O.
Τηλ. 1875, special, 3 Νοεμ. 1942. F.O.371/33158/R7416.

30/10/1942 955

Ο Κανελλόπουλος αναπτύσσει στον Sir Archibald Sinclair, Βρετανό Υπουργό Αεροπορίας, τις ανάγκες της ελληνικής Αεροπορίας και τον ερωτά κατά πόσον είναι διατεθειμένο το υπουργείο του να σχηματίσει πέντε συνολικώς ελληνικές μοίρες, όπως είχε συμφωνηθεί τον προηγούμενο χρόνο.

Σμήναρχος S.R.K. Glanville (Υπουργείο Αεροπορίας Βρετανίας) προς Σμήναρχο Κινάτο (Αεροπορικό Ακόλουθο Πρεσβείας ελληνικής Κυβέρνησης στο Λονδίνο).
Απόρρ., 15 Δεκ. 1942. F.O.371/33173/R8872.

30/10/1942 956

Ο Eden απευθύνεται στον Sinclair σχετικά με την αύξηση του αριθμού των μοιρών της ελληνικής Αεροπορίας. Τονίζει ότι επιθυμεί ιδιαιτέρως, από πολιτική άποψη, να γίνει ό,τι είναι δυνατό για να βοηθηθεί η ελληνική Κυβέρνηση στο θέμα αυτό.

Eden προς Sir A. Sinclair (Υπουργό Αεροπορία Βρετανίας).
Απόρρ., immediate, 30 Οκτ. 1942. F.O.371/33173/R7130.

1/11/1942 957

Δυνάμεις της Ι Ταξιαρχίας διεισδύουν, κάτω από σφοδρά εχθρικά πυρά πυροβολικού, σε δύο ναρκοπέδια και ζώνες συρματοπλεγμάτων για να επιτεθούν κατά των προωθημένων θέσεων της Μεραρχίας Brescia. Οι Ιταλοί έχουν εγκαταλείψει αυτές τις θέσεις. Το εχθρικό πυροβολικό προξενεί απώλειες στα επιτιθέμενα ελληνικά τμήματα.

Brief account of operations of I Greek Brigade whilst under command of 50 Division.
14 Νοεμ. 1942. F.O.371/37216/R253.

2/11/1942 958

Το Βατικανό ερωτά τον Osborne κατά πόσον είναι δυνατό να ανταλλαγούν επαναπατριζόμενοι 1000 Ελληνες αιχμάλωτοι, που βρίσκονται στην Ιταλία, με 1200 Ιταλούς. Τους τελευταίους έχουν μεταφέρει οι Βρετανοί από την Ελλάδα σε περιοχή υπό τον έλεγχό τους.

Osborne προς F.O.
Αριθ. 144 (4/163/42), 5 Νοεμ. 1942. F.O.371/33216/R7958.

3/11/1942 959

Υπάρχουν ενδείξεις ότι ο εχθρός προετοιμάζει άμεση υποχώρηση σε όλο το νό-

τιο τμήμα του μετώπου του Ελ Αλαμέιν, συμπεριλαμβανομένου και του τομέα της Ι Ταξιαρχίας. Ελληνικές περίπολοι βρίσκονται σε επαφή με την εχθρική οπισθοφυλακή στον τομέα της Ταξιαρχίας.

Brief account of operations of I Greek Brigade whilst under command of 50 Division.
14 Νοεμ. 1942. F.O.371/37216/R253.

3/11/1942 960

Κατά τη διάρκεια σύσκεψης μεταξύ Τσουδερού, Κανελλόπουλου, Αγνίδη και εκπροσώπων του F.O., με επικεφαλής τον Sargent, εξετάζεται η πιθανότητα να διευρυνθεί περαιτέρω η ελληνική Κυβέρνηση, με την προσθήκη νέων μελών από την Ελλάδα. Ο Sargent συνοψίζει τη συζήτηση λέγοντας ότι το πρόβλημα είναι να βρεθούν κατάλληλα άτομα μεταξύ των νέων που αναδεικνύονται στην κατεχόμενη Ελλάδα.

Συζητήσεις με την ελληνική Κυβέρνηση, Πρακτικό.
Άκρως απόρρ., 3 Νοεμ. 1942. F.O.371/33163/R7804.

3/11/1942 961

Κατά τη διάρκεια σύσκεψης των Τσουδερού, Κανελλόπουλου, Αγνίδη και εκπροσώπων του F.O., με επικεφαλής τον Sargent, εξετάζονται τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η ελληνική Κυβέρνηση στην περίθαλψη των προσφύγων από την Ελλάδα. Ο Κανελλόπουλος τονίζει ότι δεν επαρκούν οι διαθέσιμες εγκαταστάσεις για τους 15.000 περίπου πρόσφυγες.

Συζητήσεις με την ελληνική Κυβέρνηση, Πρακτικό.
Άκρως απόρρ., 3 Νοεμ. 1942. F.O.371/33163/R7804.

3/11/1942 962

Κατά τη διάρκεια σύσκεψης των Τσουδερού, Κανελλόπουλου, Αγνίδη και εκπροσώπων του F.O., με επικεφαλής τον Sargent, συζητείται η τοποθέτηση στρατιωτικού διοικητή των ελληνικών στρατιωτικών δυνάμεων στη Μέση Ανατολή. Ο Κανελλόπουλος είναι αντίθετος στη δημιουργία της θέσης αυτής καθώς, εκτός των άλλων, δεν υπάρχει το κατάλληλο άτομο. Αποφασίζεται τελικά ότι πρέπει να διερευνήσει το θέμα ο Κανελλόπουλος, σε συνεργασία με τις βρετανικές στρατιωτικές αρχές της Μέσης Ανατολής, και να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα για να φυγαδευθεί ο Συνταγματάρχης Παναγιώτης Σπηλιωτόπουλος από την Ελλάδα.

Συζητήσεις με την ελληνική Κυβέρνηση, Πρακτικό.
Άκρως απόρρ., 3 Νοεμ. 1942. F.O.371/33163/R7804.

3/11/1942 963

Ο Casey τηλεγραφεί στο F.O. ότι, σύμφωνα με καλά πληροφορημένη πηγή που εγκατέλειψε πρόσφατα την Ελλάδα, οι Έλληνες δείχνουν μεγάλο ενδιαφέρον για τον αγώνα της Σοβιετικής Ένωσης. Τον θεωρούν εθνικιστικό και ως εθνικιστικό τον θαυμάζουν. Η ελληνική εθνικιστική ιδέα είναι ισχυρότερη παρά ποτέ, καθώς η μεταστροφή του κόσμου έχει πραγματοποιηθεί προς αυτήν την κατεύθυνση και όχι προς τον κομμουνισμό. Μεγάλος αριθμός ατόμων έχει προσχωρήσει στο Ε.Α.Μ., τη μόνη σημαντική πολιτική οργάνωση στην Ελλάδα, ενώ οι πολιτικοί έχουν περιπέσει σε ανυποληψία. Ο λαός δεν ενδιεφέρεται για την πολιτική, αλλά μόνο για τη γρηγορότερη δυνατή απελευθέρωση της Ελλάδας και τον τερματισμό του λιμού.

Casey προς F.O.
Τηλ. 1875, special, 3 Νοεμ. 1942. F.O.371/33158/R7416.

3/11/1942 964

Ο Casey τηλεγραφεί στο F.O. ότι στην Ελλάδα επικρατεί η άποψη πως οι εκπομπές της ελληνικής Κυβέρνησης είναι απλώς λόγια. Η πληροφορία προέρχεται από καλά πληροφορημένη πηγή που εγκατέλειψε πρόσφατα την Ελλάδα.

Casey προς F.O.
Τηλ. 1875, special, 3 Νοεμ. 1942. F.O.371/33158/R7416.

4/11/1942 965

Μηχανοκίνητη φάλαγγα της Ι Ταξιαρχίας παρακάμπτει, κατά τη διάρκεια των συμμαχικών επιθέσεων στο Ελ Αλαμέιν, την εχθρική οχυρή θέση Κατάρα Μποξ, προωθείται δυτικά, τρέπει σε φυγή εχθρικές μονάδες οπισθοφυλακής και αποκόπτει την οδό διαφυγής των εχθρικών τμημάτων του τομέα αυτού.

Brief account of operations of I Greek Brigade whilst under command of 50 Division.
14 Νοεμ. 1942. F.O.371/37216/R253.

4/11/1942 966

Δυνάμεις της Ι Ταξιαρχίας καταλαμβάνουν, κατά τη διάρκεια των συμμαχικών επιθέσεων στο Ελ Αλαμέιν, θέσεις στο βόρειο και βορειο-ανατολικό τομέα της εχθρικής οχυρής θέσης Κατάρα Μποξ

Brief account of operations of I Greek Brigade whilst under command of 50 Division.
14 Νοεμ. 1942. F.O.371/37216/R253.

5/11/1942 967

Παραδίδεται, κατά τη διάρκεια των συμμαχικών επιθέσεων στο Ελ Αλαμέιν, η εχθρική θέση Κατάρα Μποξ, που βρίσκεται στον τομέα επιχειρήσεων της Ι Ταξιαρχίας. Οι ελληνικές μονάδες συλλαμβάνουν μεγάλο αριθμό Ιταλών αιχμαλώτων.

Brief account of operations of I Greek Brigade whilst under command of 50 Division. 14 Νοεμ. 1942. F.O.371/37216/R253.

5/11/1942 968

Μικρή μηχανοκίνητη φάλαγγα της Ι Ταξιαρχίας συμμετέχει με τα άλλα συμμαχικά τμήματα, στις επιχειρήσεις καταδίωξης και σύλληψης χιλιάδων Ιταλών αιχμαλώτων.

Brief account of operations of I Greek Brigade whilst under command of 50 Division. 14 Νοεμ. 1942. F.O.371/37216/R253.

5 - 10/11/1942 969

Η μηχανοκίνητη φάλαγγα της Ι Ταξιαρχίας, που συμμετέχει στην καταδίωξη των υποχωρούντων Ιταλών, καλύπτει κατά την πρόωθησή της απόσταση μεγαλύτερη των 110 μιλίων, μέσα από εκτεταμένα ναρκοπέδια και δύσβατη έρημο, μέχρι τη γραμμή Μάρσα Ματρούχ - όαση Σίβας.

Brief account of operations of I Greek Brigade whilst under command of 50 Division. 14 Νοεμ. 1942. F.O.371/37216/R253.

9/11/1942 970

Ο Βαρβαρέσσος στέλνει στον Fraser αντίγραφο μνημονίου, το οποίο αναφέρεται στην οικονομική κατάσταση της ελληνικής Κυβέρνησης. Το μνημόνιο ζητήθηκε από το αμερικανικό Υπουργείο Εξωτερικών (State Department), λόγω του αιτήματος της ελληνικής Κυβέρνησης προς την Κυβέρνηση των Η.Π.Α. για παροχή βοήθειας. Ο Βαρβαρέσσος ζητεί να υποστηρίξει η βρετανική Κυβέρνηση το αίτημα αυτό.

Βαρβαρέσσος προς W. L. Fraser (Υπουργείο Οικονομικών Βρετανίας). 9 Νοεμ. 1942. F.O.371/33181/R7798.

10/11/1942 971

Ο Τσουδερός γνωστοποιεί στο F.O. ότι το ελληνικό Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε να μεταβεί ο Γεώργιος Β΄ στη Μέση Ανατολή, για να επισκεφθεί τα εκεί ελληνικά στρατεύματα. Το F.O. βλέπει ευνοϊκά την εξέλιξη αυτή.

F.O.
Minute (P. J. Dixon), 10 Νοεμ. 1942. F.O.371/33191/R7657.

13/11/1942 972

Το P.W.E. τηλεγραφεί στον Casey σχετικά με τον τρόπο μετάδοσης των ειδήσεων για τις επιχειρήσεις στη Βόρεια Αφρική, κατά τη διάρκεια της εβδομάδας από 15ης Νοεμβρίου. Τονίζει ότι δεν θα πρέπει να δημιουργηθούν ελπίδες στους Έλληνες πως οι επιχειρήσεις θα έχουν ταχείες και άμεσες συνέπειες για την Ελλάδα και θα πρέπει να αποτραπεί κάθε πρόωρη εξέγερσή τους.

F.O. προς Casey.
Τηλ. 2787, special, important, 13 Νοεμ. 1942. F.O.371/33158/R6913.

14/11/1942 973

Ο Διοικητής της 50 Μεραρχίας Υποστράτηγος J. S. Nichols συγχαίρει τον Διοικητή της Ι Ταξιαρχίας, Ταξίαρχο Π. Κατσώτα, για την οργάνωση και πειθαρχία της ταξιαρχίας του. Τον συγχαίρει επίσης για την πιστή εφαρμογή των καθηκόντων τα οποία είχαν ανατεθεί στην Ταξιαρχία, κατά το διάστημα που οι δυνάμεις της ήταν υπό τις διαταγές του.

Διοικητής 50 βρετανικής Μεραρχίας προς Διοικητή Ι ελληνικής Ταξιαρχίας.
Αριθ. 237/G, εμπιστ., 14 Νοεμ. 1942. F.O.371/37216/R253.

14/11/1942 974

Ο Casey αναφέρεται στο τηλεγράφημα 2791 του F.O. και τονίζει ότι η προκήρυξη που προτείνεται να ριφθεί στην κατεχόμενη Ελλάδα, αποβλέπει στην τόνωση του ηθικού των Ελλήνων και στο να πείσει τους Γερμανούς να μην προβούν σε αντίποινα. Την προκήρυξη ζήτησε ο επικεφαλής αξιωματικός της επιχείρησης στην Ελλάδα [Ταξίαρχος E.C.W. Myers, Διοικητής της Βρετανικής Στρατιωτικής Αποστολής (Β.Σ.Α.)]. Ο Casey εξηγεί τους λόγους για τους οποίους είναι σημαντικό να ριφθεί η προκήρυξη και προτείνει ένα διαφορετικό κείμενο σε περίπτωση που το F.O. δεν συμφωνεί με εκείνο που περιλαμβάνεται στο τηλεγράφημά του 1932 προς το F.O. [Η προκήρυξη αφορά τη σχεδιαζόμενη ανατίναξη της γέφυρας του Γοργοποτάμου. Τα τηλεγραφήματα 2791 και 1932 περιλαμβάνονται στα έγγραφα F.O.371/33175/R7645 που θα παραμείνουν κλειστά μέχρι το 2018].

Casey προς F.O.
Τηλ. 1942, απόρρ., most immediate, 14 Νοεμ. 1942. F.O.371/33175/R7677.

14/11/1942 975

Μετά από συζητήσεις με το F.O., η ελληνική Κυβέρνηση συμφώνησε να τοποθετηθεί ο Σπηλιωτόπουλος ως αρχηγός των ελληνικών δυνάμεων Μέσης Ανατολής. Ο Σπηλιωτόπουλος είναι επικεφαλής της Επιτροπής των Έξι Συνταγματαρχών στην Αθήνα.

W.O. προς Auchinleck.
Τηλ. 79671, 79672, άκρως απόρρ., 14 Νοεμ. 1942. F.O.371/33163/R7751.

15/11/1942 976

Ο Νομάρχης Έβρου αναφέρει σε επιστολή του προς τον Πρόεδρο της Κυβέρνησης Αθηνών ότι οι συνθήκες που επικρατούν στην περιοχή του είναι πολύ ανησυχητικές, λόγω της στάσης των βουλγαρικών Αρχών Κατοχής.

Casey προς F.O.
Τηλ. 20 Saving, άκρως απόρρ., 21 Ιαν. 1943. F.O.371/37201/R1416.

15/11/1942 977

Το F.O. αναφέρεται στο από 14 Νοεμβρίου τηλεγράφημα 1942 του Casey και τον πληροφορεί ότι αντιτίθεται στη ρήψη προκήρυξης στην Ελλάδα. Ακολουθεί πλήρης αιτιολόγηση της θέσης του. [Η αιτιολόγηση δεν βρέθηκε. Προφανώς περιλαμβάνεται στα έγγραφα F.O.371/33177/R7722 ή R7742 που θα παραμείνουν κλειστά μέχρι το 2018].

F.O. προς Casey.
Τηλ. 2802, απόρρ., most immediate, 15 Νοεμ. 1942. F.O.371/33177/R7677.

16/11/1942 978

Ο Fraser διαβεβαιώνει τον Βαρβαρέσσο ότι η βρετανική Κυβέρνηση έχει ήδη υποστηρίξει το ελληνικό αίτημα προς την Κυβέρνηση των Η.Π.Α. για την παροχή οικονομικής βοήθειας.

Fraser προς Βαρβαρέσσο.
16 Νοεμ. 1942. F.O.371/33181/R7798.

20/11/1942 979

Αναβάλλεται επ' αόριστον η επίσκεψη του Γεωργίου Β΄ στη Μέση Ανατολή.

F.O.
Minute (P. J. Dixon), 20 Νοεμ. 1942. F.O.371/33191/R7851.

20/11/1942 980

Ο Απεσταλμένος του Βατικανού στην Ελλάδα πληροφορεί το Βατικανό σχετικά με τα μέτρα που παίρνουν οι Αρχές Κατοχής και η Κυβέρνηση Αθηνών, για να αντιμετωπίσουν την επισιτιστική κατάσταση.

Osborne προς Howard.
Αριθ. 14/1/43, 8 Ιαν. 1943. F.O.371/37201/R836.

24/11/1942 981

Ο Casey τηλεγραφεί στο P.W.E. περίληψη της επιθετικής δράσης της [Ι] ελληνικής Ταξιαρχίας κατά τις επιχειρήσεις στο Ελ Αλαμέιν, στην οποία τονίζεται η σημαντική συμβολή της Ταξιαρχίας. Η περίληψη θα χρησιμεύσει για επείγουσες εκπομπές προς την Ελλάδα.

Casey προς F.O.
Τηλ. 2007, special, immediate, en clair, 24 Νοεμ. 1942. F.O.371/33158/R7955.

26/11/1942 982

Το P.W.E. τονίζει στην Ελληνική Υπηρεσία του B.B.C. ότι η αλλαγή πρωθυπουργού στην Κυβέρνηση Αθηνών, με την ανάληψη καθηκόντων από τον Κ. Λογοθετόπουλο, πρέπει να παρουσιασθεί ως αντικατάσταση ενός "πυγμαίου" με έναν άλλο. Το γεγονός αποδεικνύει ότι οι γερμανικές και ιταλικές Αρχές Κατοχής είναι εκείνες που λαμβάνουν τις αποφάσεις και προσπαθούν να εδραιώσουν στενότερο έλεγχο στην Ελλάδα.

P.W.E. Weekly Directive 27 Νοεμ. - 4 Δεκ. 1942.
Απόρρ., 26 Νοεμ. 1942. F.O.371/33158/R8096.

3/12/1942 983

Το τμήμα του P.W.E. στο Κάιρο τονίζει στην κεντρική υπηρεσία του P.W.E. στο Λονδίνο ότι έχει εξαιρετική σημασία να δοθεί μεγάλη προβολή στα επιτεύγματα του Κανελλόπουλου, στον τομέα της αναδιοργάνωσης των ενόπλων δυνάμεων. Πρέπει επίσης να υπογραμμισθεί ότι όλοι οι εθελοντές για τις ελληνικές ένοπλες δυνάμεις, ιδιαίτερα για το Ναυτικό, είναι ευπρόσδεκτοι από τις ελληνικές αρχές και αναλαμβάνουν αμέσως υπηρεσία σε ουσιαστικές θέσεις.

Casey προς F.O.
Τηλ. 2074, special, 3 Δεκ. 1942. F.O.371/33158/R7721.

11/12/1942 984

Το P.W.E. αναφέρεται, στις οδηγίες του προς την Ελληνική Υπηρεσία του B.B.C., στο θέμα της Αντίστασης κατά του εχθρού. Τονίζει ότι, αν και οι Έλληνες δεν θα πρέπει να υποκινούνται σε πρόωρη εξέγερση, είναι δυνατή σε εξαιρετικές περιπτώσεις η μετάδοση λεπτομερειών για αντιστασιακές πράξεις, όπως η ανατίναξη της γέφυρας του Γοργοποτάμου. Σε καμία περίπτωση όμως, εκτός αν δίνεται ειδική οδηγία, δεν θα πρέπει να αναφέρονται τα ονόματα των αρχηγών των ανταρτών. [Η ανατίναξη της γέφυρας του Γοργοποτάμου στις 25 Νοεμβρίου πραγματοποιήθηκε από τη Β.Σ.Α., τον Ε.Λ.Α.Σ. και τον Ε.Δ.Ε.Σ.].

P.W.E. Weekly Directive 11 - 18 Δεκ. 1942.
Απόρρ., 11 Δεκ. 1942. F.O.371/33158/R8096.

12/12/1942 985

Το F.O. πληροφορεί τον Osborne ότι δεν είναι δυνατό να εγκριθεί η ανταλλαγή αιχμαλώτων που προτείνεται στην αναφορά του 144 της 5ης Νοεμβρίου, επειδή θα επιτρέψει την επιστροφή στην Ιταλία ικανού αριθμού μάχιμων ανδρών χωρίς ικανοποιητικό αντάλλαγμα, καθώς οι Έλληνες αιχμάλωτοι που θα επιστρέψουν στην Ελλάδα, θα παραμείνουν υπό εχθρική Κατοχή.

F.O. προς Sir F. D'Arcy Osborne (Πρεσβευτή Βρετανίας στο Βατικανό).
Τηλ. 178, 12 Δεκ. 1942. F.O.371/33216/R8423.

14/12/1942 986

Η ελληνική Κυβέρνηση στο Λονδίνο εκδίδει ανακοίνωση στην οποία τονίζεται ότι η δήλωση του Eden περί της ανεξαρτησίας της Αλβανίας είναι σύμφωνη με τις θεμελιώδεις αρχές για τις οποίες μάχονται οι δημοκρατικοί λαοί κατά της τυραννίας του Άξονα. Υπογραμμίζεται επίσης, μεταξύ άλλων, ότι η δήλωση δεν προδικάζει εδαφικά θέματα, όπως το θέμα της Βόρειας Ηπείρου, τα οποία η Κυβέρνηση είναι βέβαιη ότι θα διευθετηθούν μετά το τέλος του πολέμου.

F.O. προς Υπουργό άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο.
Τηλ. 3124, special, immediate, 16 Δεκ. 1942. F.O.371/33158/R8698.

15/12/1942 987

Ο Σμήναρχος S.R.K. Glanville, αναφερόμενος στη συνάντηση Κανελλόπουλου - Sinclair στις 30 Οκτωβρίου, πληροφορεί τον Σμήναρχο Κινάτο, Αεροπορικό Ακόλουθο της ελληνικής Πρεσβείας στο Λονδίνο, ότι το βρετανικό Υπουργείο Αεροπορίας εξακολουθεί να αποδέχεται το πρόγραμμα για το σχηματισμό τριών

ελληνικών μοιρών, επιπλέον των δύο που ήδη υφίστανται. Το Υπουργείο προτείνει να σχηματιστεί η τρίτη μοίρα το Μάρτιο του 1943. Δεν μπορεί να προσδιορίσει την ημερομηνία σχηματισμού των δύο άλλων μοιρών, αλλά είναι πιθανό μία τέταρτη να σχηματισθεί το καλοκαίρι του 1943.

Glanville προς Κινάτο.
Απόρρ., 15 Δεκ. 1942. F.O.371/33171/R8872.

17/12/1942 988

Το P.W.E. αναφέρεται στην ανακοίνωση του Eden για την ανεξαρτησία της Αλβανίας και τονίζει στην Ελληνική Υπηρεσία του B.B.C. ότι το θέμα των συνόρων με την Αλβανία εξακολουθεί να απασχολεί τους Έλληνες, εξαιτίας της αλβανικής εκστρατείας [του 1940 - 1941]. Δίνει οδηγίες ώστε να αποφευχθεί η εκδήλωση δυσπιστίας εκ μέρους των Ελλήνων προς τη μεταπολεμική βρετανική πολιτική, η οποία θα μπορούσε να προκληθεί από αυτή τη δήλωση.

P.W.E. Weekly Directive 18 - 25 Δεκ. 1942.
Απόρρ., 17 Δεκ. 1942. F.O.371/33158/R8096.

17/12/1942 989

Το P.W.E. τονίζει στην Ελληνική Υπηρεσία του B.B.C. ότι πρέπει να συνεχιστεί η πολιτική των πολλαπλών αναφορών στη δραστηριότητα των Ελλήνων ανταρτών και την Αντίσταση γενικά, χωρίς να αναφέρονται τα ονόματα των αρχηγών των ανταρτών ή λεπτομέρειες τοποθεσιών. Ειδικότερα για την ανατίναξη του Γοργοποτάμου, είναι απολύτως αναγκαίο να μη μεταδοθούν οι τρέχουσες πληροφορίες για ιταλικά αντίποινα.

P.W.E. Weekly Directive 18 - 25 Δεκ. 1942.
Απόρρ., 17 Δεκ. 1942. F.O.371/33158/R8096.

21/12/1942 990

Κατά τη διάρκεια σύσκεψης στο F.O., ο Casey τονίζει ότι είναι απαραίτητο να επιστρέψει ο Γεώργιος Β΄ στη Μέση Ανατολή και στο στρατό του χωρίς καθυστέρηση. Ωφείλει να εγκαταλείψει την άνετη διαβίωση στο Λονδίνο, εάν ενδιαφέρεται για το θρόνο του και εάν η βρετανική Κυβέρνηση αποδίδει κάποια σημασία στη διατήρηση της ελληνικής Μοναρχίας. Ο Casey επίσης σημειώνει ότι ο Διάδοχος ασκεί χρήσιμη και θετική επιρροή στη Μέση Ανατολή και είναι ευπρόσδεκτη η συνεχιζόμενη παραμονή του εκεί, γεγονός που δεν ισχύει όμως και για τον Πρίγκηπα Πέτρο.

Συσκέψεις με τον Υπουργό άνευ χαρτοφυλακίου της Βρετανίας στο Κάιρο.
Απόρρ., 21 Δεκ. 1942. F.O.371/33163/R9018.

21/12/1942 991

Ο ραδιοφωνικός σταθμός των Αθηνών ανακοινώνει ότι οι Έλληνες εργάτες που ήρθαν από τη Γερμανία και πρόκειται να επιστρέψουν εκεί, πρέπει να συγκεντρωθούν όλοι στο Σταθμό Λαρίσης στις 25 Ιανουαρίου.

Υπουργός άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο προς F.O.
Τηλ. 135, immediate, 2 Ιαν. 1943. F.O.371/37211/R13.

21/12/1942 992

Ο Warner τηλεγραφεί στον Dixon τα απαραίτητα πολιτικά και στρατιωτικά μέτρα που πρέπει να ληφθούν για να αντιμετωπιστεί η πολιτική κρίση στην ελληνική Κυβέρνηση, σε περίπτωση που ο Κανελλόπουλος επιμείνει στην παραίτησή του. Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν την άφιξη του Γεωργίου Β΄ και του Τσουδερού στη Μέση Ανατολή και τον ανασχηματισμό της Κυβέρνησης. Επίσης πρέπει να ληφθούν μέτρα για να μην ανατεθεί με κανένα τρόπο η άμεση διοίκηση των ελληνικών ενόπλων δυνάμεων στον Στρατηγό Alexander.

Υπουργός άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο προς F.O.
Τηλ. 2240, απόρρ., immediate, 21 Δεκ. 1942. F.O.371/33163/R8825.

24/12/1942 993

Το P.W.E. αναφέρεται στους Έλληνες εργάτες στη Γερμανία και υπογραμμίζει στις οδηγίες του προς την Ελληνική Υπηρεσία του B.B.C. ότι πρέπει να προβληθεί το γεγονός πως έχουν τη λιγότερο ευνοϊκή μεταχείριση, ενώ είναι εκείνοι που εργάζονται σκληρότερα. Επίσης η προβολή του γεγονότος αυτού να συνδυασθεί με τις πληροφορίες ότι οι Έλληνες εξακολουθούν να είναι απρόθυμοι να εργασθούν στη Γερμανία.

P.W.E. Weekly Directive 25 Δεκ. 1942. - 1 Ιαν. 1943.
Απόρρ., 24 Δεκ. 1942. F.O.371/33158/R8096.

24/12/1942 994

Το P.W.E. τονίζει στην Ελληνική Υπηρεσία του B.B.C. ότι δεν πρέπει να αναφέρεται στην ικανοποιητική κατάσταση του επισιτισμού στη Βρετανία, παρά μόνο για να αποδεικνύει πως έχει αποτύχει ο αποκλεισμός που διέταξε ο Hitler. Πρέπει εξάλλου να υπογραμμίζεται η προσπάθεια της βρετανικής Κυβέρνησης για την αποστολή τροφίμων στην Ελλάδα.

P.W.E. Weekly Directive 25 Δεκ. 1942. - 1 Ιαν. 1943.
Απόρρ., 24 Δεκ. 1942. F.O.371/33158/R8096.

24/12/1942 995

Το P.W.E. τονίζει στην Ελληνική Υπηρεσία του B.B.C. ότι πρέπει να δοθεί έμφαση στην κτηνώδη καταπίεση που ασκούν οι βουλγαρικές Αρχές Κατοχής στη Θράκη, καθώς και στην ποταπότητα των Βουλγάρων εποίκων. Πρέπει να προβάλλεται ότι η Βουλγαρία διέπραξε ένα καταστροφικό λάθος, το οποίο είναι δυνατό να επανορθωθεί μόνο με την πλήρη μεταστροφή της πολιτικής της.

P.W.E. Weekly Directive 25 Δεκ. 1942. - 1 Ιαν. 1943.
Απόρρ., 24 Δεκ. 1942. F.O.371/33158/R8096.

25/12/1942 996

Ο Lord Moyne, Υφυπουργός άνευ χαρτοφυλακίου της Βρετανίας στο Κάιρο (Deputy Minister of State Resident in Cairo), αναφέρεται, με τηλεγράφημά του προς το F.O., στην πολιτική κρίση που αντιμετωπίζει η ελληνική Κυβέρνηση. Τονίζει ότι η παρουσία του Κανελλόπουλου στους κόλπους της είναι απαραίτητη, όχι μόνο για την ίδια την Κυβέρνηση, αλλά και για τη συνέχιση της βρετανο-ελληνικής συνεργασίας.

Υφυπουργός άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο (Deputy Minister of State Resident in Cairo) προς F.O.
Τηλ. 2288, απόρρ., immediate, 25 Δεκ. 1942. F.O.371/33163/R8959.

26/12/1942 997

Ο Moyne εφιστά την προσοχή του Eden στις επιπτώσεις που θα έχει στην πολιτική κατάσταση τυχόν παραίτηση του Κανελλόπουλου, η οποία θα οφείλεται στη δήλωση της βρετανικής Κυβέρνησης για την ανεξαρτησία της Αλβανίας.

Lord W. Moyne (Υφυπουργός άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο) προς Eden.
26 Δεκ. 1942. F.O.371/37193/R1.

26/12/1942 998

Ο Casey αναφέρεται στο από 21 Δεκεμβρίου τηλεγράφημά του 2240 προς το F.O. και το πληροφορεί ότι ο Στρατηγός Alexander συμφωνεί επίσης πως δεν πρέπει να αναλάβει την άμεση διοίκηση των ελληνικών ενόπλων δυνάμεων.

Casey προς F.O.
Τηλ. 2289, 26 Δεκ. 1942. F.O.371/33163/R8825.

28/12/1942 999

Το Γραφείο του Βρετανού Υπουργού άνευ χαρτοφυλακίου τηλεγραφεί στο F.O. σχετικά με τη συνεδρίαση των υπουργών της ελληνικής Κυβέρνησης της 27ης Δεκεμβρίου στο Κάιρο, όπου ήταν παρών και ο Μιχαλόπουλος. Ο Μιχαλόπουλος συναντήθηκε με τον Στρατηγό Χ. Ζυγούρη, ο οποίος πιστεύει ότι μπορεί να συγκρατήσει την κατάσταση στο στράτευμα, παρά τον έντονο αναβρασμό που επικρατεί στις γραμμές του. Οι αξιωματικοί είναι εντελώς αποθαρρυμένοι, ιδιαιτέρως εκείνοι που έχουν πρόσφατα επιλεγεί να συγκροτήσουν το λόχο καταδρομών.

Υπουργός άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο προς F.O.
Τηλ. 2302A, απόρρ., important, 28 Δεκ. 1942. F.O.371/33196A/R9013.

30/12/1942 1000

Το F.O. αναφέρεται στο από 28 Δεκεμβρίου τηλεγράφημα 2302A του Γραφείου του Βρετανού Υπουργού άνευ χαρτοφυλακίου στο Κάιρο. Τονίζει στον Υπουργό ότι πρέπει να υπογραμμισθεί στον Μιχαλόπουλο και τους άλλους υφυπουργούς πως είναι δεν είναι επιθυμητή η διάσπαση της ελληνικής Κυβέρνησης κατά την παρούσα στιγμή.

F.O. προς Υπουργό άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο.
Τηλ. 5276, απόρρ., important, 30 Δεκ. 1942. F.O.371/33196A/R9013.

Δεκ. 1942 1001

Η κυκλοφορία του χαρτονομίσματος στην Ελλάδα ανέρχεται σε 306 δισεκατομμύρια και είναι δεκαπενταπλάσια της προ-κατοχικής περιόδου.

F.O. προς Ουάσιγκτων.
Τηλ. 289 Camer, απόρρ., 14 Αυγ. 1943. F.O.371/37204/R7216.

1943

1/1/1943 - 18/10/1944 1002

Η μέση ημερήσια κατανάλωση κατ' άτομο στην Ελλάδα είναι περίπου 1.500 θερμίδες. Από αυτές οι 1.100 εξασφαλίζονται από την εγχώρια παραγωγή και οι 400 μέσω εξωτερικής βοήθειας. Οι αποστολές τροφίμων, που σώζουν 3.000.000 Έλληνες από βέβαιο θάνατο, αντιπροσωπεύουν μόνο το 27% της συνολικής κατανάλωσης. [Οι παραπάνω υπολογισμοί αφορούν την περίοδο της Κατοχής και κυρίως το διάστημα από τις αρχές Ιανουαρίου 1943].

Βαρβαρέσσος προς Howard.
3 Νοεμ. 1944. F.O.371/43720/R17859.

1/1/1943 - 18/10/1944 1003

Η ελληνική αγροτική παραγωγή της περιόδου 1943 - 1944 μειώνεται δραματικά σε σχέση με το 1942, ακριβείς υπολογισμοί ωστόσο δεν μπορούν να γίνουν. Η μείωση οφείλεται κυρίως στις καταστροφές που προξένησαν οι Γερμανοί στην ύπαιθρο. Η Μακεδονία και η Θεσσαλία, που παράγουν το 60% των σιτηρών, υπέστησαν μεγάλες καταστροφές, ενώ περισσότερα από χίλια χωριά καταστράφηκαν σε όλη τη χώρα και ενάμισυ εκατομμύριο άτομα έμειναν χωρίς στέγη και πόρους ζωής. Την ίδια περίοδο σχεδιάζεται η αποστολή 330.000 τόννων τροφίμων από τους Συμμάχους.

Βαρβαρέσσος προς Howard.
3 Νοεμ. 1944. F.O.371/43720/R17859.

1/1/1943 - 18/10/1944 1004

Κατά την περίοδο 1943 - 1944 η μέση κατά κεφαλήν ημερήσια κατανάλωση θερμίδων των παιδιών ηλικίας μέχρι 12 ετών (1.840.000 άτομα), είναι στην Ελλάδα 760 θερμίδες. Η αντίστοιχη κατανάλωση των αρρένων από 13 ετών (2.650.000 άτομα) είναι 1390, ενώ των θηλέων (2.660.000 άτομα) 1160 θερμίδες. Οι υπολογισμοί βασίζονται στο ύψος της εγχώρια παραγωγής. Οι παραγωγοί τροφίμων αριθμούν 600.000 άτομα, όσοι λαμβάνουν βοήθεια σε σταθερή βάση 1.000.000, όσοι βρίσκονται σε σχετικά καλή οικονομική κατάσταση 150.000 άτομα. Επίσης 600.000 άτομα λαμβάνουν βοήθεια σε μη σταθερή βάση ή συντηρούνται κατά ένα μέρος με δικές τους προσπάθειες, ενώ 300.000 άτομα λιμοκτονούν.

Βαρβαρέσσος προς Howard.
3 Νοεμ. 1944. F.O.371/43720/R17859.

2/1/1943 1005

Ο Μιχαλόπουλος τηλεγραφεί στον Τσουδερό ότι η θέση της κυβέρνησής του είναι ασφαλής και δεν πρόκειται να εκδηλωθεί αναταραχή στις ελληνικές ένοπλες δυνάμεις, λόγω της δήλωσης της βρετανικής Κυβέρνησης για την ανεξαρτησία της Αλβανίας. Η δήλωση αυτή έχει όμως προκαλέσει οδυνηρές εντυπώσεις στην ελληνική κοινότητα της Αιγύπτου.

Υπουργός άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο.
Τηλ.. 8, immediate, άκρως απόρρ., 2 Ιαν. 1943. F.O.371/37193/R66.

4/1/1943 1006

Ο Lampson αναφέρει στον Eden το περιεχόμενο συνομιλίας που είχε με τον Μιχαλόπουλο και τονίζει ότι η Κύπρος έχει μεγάλη στρατηγική σημασία για τη Βρετανία.

Lampson προς Eden.
Απόρρ., προσωπικό, 4 Ιαν. 1943. F.O.371/37201/R652.

5/1/1943 1007

Ο Glanville διευκρινίζει στον Howard ότι το βρετανικό Υπουργείο Αεροπορίας έχει αναλάβει να παραχωρήσει μόνο μία μοίρα αεροπλάνων στην ελληνική Αεροπορία και όχι δύο, όπως πιστεύει το F.O. Πρόκειται για τη 2 Μοίρα Καταδιωκτικών, που θα δοθεί μέσα στους πρώτους έξι μήνες του 1943. Το Υπουργείο έχει συμφωνήσει να επιτραπεί η συνέχιση της εκπαίδευσης του ελληνικού προσωπικού, ώστε να μην υπάρξει δυσκολία στην ανεύρεση ειδικευμένου προσωπικού για το σχηματισμό δεύτερης μοίρας ελαφρών βομβαρδιστικών, στα τέλη του καλοκαιριού του 1943, αν υπάρξουν διαθέσιμα αεροπλάνα και ο υπόλοιπος απαραίτητος εξοπλισμός. Η ελληνική Αεροπορία κατανοεί πλήρως ότι το Υπουργείο δεν έχει δεσμευθεί να παραχωρήσει τη δεύτερη αυτή μοίρα, εάν δεν υπάρξουν διαθέσιμα αεροπλάνα.

Glanville προς Howard.
Αριθ. S.71118/A.F.L.9, απόρρ., 5 Ιαν. 1943. F.O.371/37216/R194.

6/1/1943 1008

Ο Hopkinson πληροφορεί τον Dixon ότι ο Στρατηγός Sir H. M. Wilson [Ανώ-

τατος Στρατιωτικός Διοικητής Μέσης Ανατολής], και ο Διευθυντής Στρατιωτικών Επιχειρήσεων του Γ.Σ.Μ.Α. αποδίδουν μεγάλη σπουδαιότητα στη δραστηριότητα του S.O.E. στην Ελλάδα.

H. L. d'A. Hopkinson (ελληνικό τμήμα Γραφείου Υπουργού άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο) προς P. J. Dixon.
Άκρως απόρρ., προσωπικό, 6 Ιαν. 1943. F.O.371/37201/R654.

6 - 7/1/1943 1009

Οι Αρχές Κατοχής εκτελούν 23 ομήρους στην περιοχή Αθηνών, ως αντίποινα για συνεχιζόμενες πράξεις δολιοφθοράς.

Casey προς F.O.
Τηλ. 31 Saving, άκρως απόρρ., 26 Ιαν. 1943. F.O.371/37201/R1082.

13/1/1943 1010

Ο Eden συμφωνεί να μεταφερθεί η έδρα της ελληνικής Κυβέρνησης στο Κάιρο, όπως πρότεινε σε υπηρεσιακό σημείωμα ο Sargent.

F.O.
Minute (Eden), 13 Ιαν. 1943. F.O.371/37193/R507.

13/1/1943 1011

Σύμφωνα με αναφορά από την Ελλάδα, οι Γερμανοί εκτέλεσαν πρόσφατα 100 ομήρους. Επιπλέον οι Ιταλοί προέβησαν σε 15 εκτελέσεις.

Casey προς F.O.
Τηλ. 20 Saving, άκρως απόρρ., 21 Ιαν. 1943. F.O.371/37201/R1416.

19/1/1943 1012

Ο Lampson συμφωνεί με το F.O. ότι είναι επιθυμητή η παρουσία του Γεωργίου Β΄ και του Τσουδερού στη Μέση Ανατολή. Προτείνει να εγκατασταθούν στην Παλαιστίνη, διότι αμφιβάλλει πολύ εάν ο Φαρούκ ή η κυβέρνησή του θα δεχθούν ευμενώς τη μόνιμη εγκατάστασή τους στην Αίγυπτο. Ο Casey και ο Στρατηγός Alexander συμφωνούν με τα ανωτέρω.

Lampson προς F.O.
Τηλ. 119, immediate, 19 Ιαν. 1943. F.O.371/37193/R547.

20/1/1943 1013

Ο Κανελλόπουλος απευθύνεται μέσω του B.B.C. στον ελληνικό λαό και δηλώνει ότι η ελληνική Κυβέρνηση είναι έτοιμη να παραιτηθεί κατά τη διάρκεια του πολέμου, εφόσον απελευθερωθεί η Ελλάδα, για να συγκροτηθεί κυβερνητικό σχήμα που θα εκπροσωπεί όλα τα πολιτικά και κοινωνικά ρεύματα, είτε αυτά αντιπροσωπεύονται από πολιτικά κόμματα είτε από οργανώσεις της Αντίστασης.

Α. Αγνίδης (Μόνιμος Υφυπουργός Εξωτερικών ελληνικής Κυβέρνησης) προς Eden.
18 Ιαν. 1943. F.O.371/37220/R668.

20/1/1943 1014

Ο Churchill τονίζει στον Eden ότι είναι απολύτως απαραίτητο να εγκατασταθεί ο Γεώργιος Β΄ στο Κάιρο με ικανό αριθμό υπουργών.

Churchill προς Eden.
20 Ιαν. 1943. F.O.371/37193/R743.

21/1/1943 1015

Ο Casey πληροφορεί το F.O. για την κατάσταση των πολιτικών κομμάτων στην Ελλάδα και τη στάση τους προς την κυβέρνηση Τσουδερού. Τα στοιχεία του περιέχονται σε αναφορές από την Ελλάδα της εβδομάδας 11 - 17 Ιανουαρίου.

Casey προς F.O.
Τηλ. 20 Saving, άκρως απόρρ., 21 Ιαν. 1943. F.O.371/37201/R1416.

21/1/1943 1016

Ο Casey πληροφορεί το F.O. ότι, σύμφωνα με αναφορές που ελήφθησαν από την Ελλάδα κατά την εβδομάδα 11 - 17 Ιανουαρίου, η δραστηριότητα των ανταρτικών ομάδων επεκτείνεται στην ύπαιθρο με γοργούς ρυθμούς.

Casey προς F.O.
Τηλ. 20 Saving, άκρως απόρρ., 21 Ιαν. 1943. F.O.371/37201/R1416.

23/1/1943 1017

Ο Howard, αναφερόμενος στο άκρως απόρρητο έγγραφο 113242 της 19ης Ιανουαρίου για τη δραστηριότητα των ανταρτών στην Ελλάδα, εφιστά την προσοχή του Συνταγματάρχη Pearson του S.O.E. για τον κίνδυνο να υπάρξουν συμπλο-

κές μεταξύ αλβανικών και ελληνικών ομάδων ανταρτών στη Βόρεια Ήπειρο. [Το έγγραφο 113242 της 19ης Ιανουαρίου δεν βρέθηκε].

Howard προς Συνταγματάρχη J.S.A. Pearson (Special Operations Executive) (S.O.E.).
Άκρως απόρρ., 26 Ιαν. 1943. F.O.371/37201/R748.

25/1/1943 1018

Ο Eden τονίζει στον Τσουδερό ότι είναι ανάγκη να μεταφέρει η ελληνική Κυβέρνηση την έδρα της στο Κάιρο. Ο Τσουδερός συμφωνεί.

Eden προς Palairet.
Αριθ. 12, άκρως απόρρ., 25 Ιαν. 1943. F.O.371/37193/R734.

26/1/1943 1019

Βάσει αναφορών από την Ελλάδα της εβδομάδας 17 - 23 Ιανουαρίου, ο Casey πληροφορεί το F.O. σχετικά με την οικονομική, κοινωνική και πολιτική κατάσταση στη χώρα, τη δραστηριότητα των αντιστασιακών οργανώσεων και τους λόγους της μη δημοτικότητας του Γεωργίου Β΄.

Casey προς F.O.
Τηλ. 31 Saving, άκρως απόρρ., 26 Ιαν. 1943. F.O.371/37201/R1082.

30/1/1943 1020

Ο Pearson απαντά στην επιστολή του Howard της 23ης Ιανουαρίου και τον πληροφορεί για τα μέτρα που έχουν ληφθεί ώστε να αποφευχθεί ο κίνδυνος συμπλοκών μεταξύ αλβανικών και ελληνικών ανταρτικών ομάδων στη Βόρεια Ήπειρο. Τονίζει ότι μόνο μέσω ραδιοφωνικών εκπομπών μπορεί να ασκηθεί επιρροή στις αλβανικές ομάδες.

Συνταγματάρχης J.S.A. Pearson (Special Operations Executive) (S.O.E.) προς Howard.
Αριθ. JSAP/GR/1699/3, 30 Ιαν. 1943. F.O.371/37201/R970.

31/1/1943 1021

Ο Sargent αναφέρεται στην επιστολή του Hopkinson προς τον Dixon της 6ης Ιανουαρίου. Τονίζει ότι τα επιτεύγματα του S.O.E. στην Ελλάδα υπολείπονται κατά πολύ του τεράστιου ποσού που έχει δοθεί, το οποίο διατέθηκε για την χρηματοδότηση κυρίως κομμουνιστικών οργανώσεων. Επισημαίνει ότι οι οργανώσεις αυτές αντιτίθενται στην ελληνική Κυβέρνηση, την οποία υποστηρίζει η Βρετανία.

F.O.
Minute (Sargent), 31 Ιαν. 1943. F.O.371/37201/R654.

31/1/1943 1022

Οι Ιταλοί παραχωρούν την κατοχή και διοίκηση της περιοχής Μαργαριτίου στις αλβανικές αρχές.

Ταγματάρχης E. G. Boxshall (S.O.E.) προς Laskey.
Αριθ. EGB/GR/7745, 24 Αυγ. 1944. F.O.371/43691/R13508.

1/2/1943 1023

Ο Eden αναφέρεται στο minute του Sargent της 31ης Ιανουαρίου. Τονίζει ότι πρέπει να σταματήσει, εάν συνεχίζεται, η χρηματοδότηση κομμουνιστικών οργανώσεων. Ο ίδιος είναι διατεθειμένος να φέρει το θέμα στο βρετανικό Υπουργικό Συμβούλιο.

F.O.
Minute (Eden), 1 Φεβρ. 1943. F.O.371/37201/R654.

3/2/1943 1024

Ο Κανελλόπουλος τονίζει στον Βρετανό Υφυπουργό Εξωτερικών Richard Law ότι η ελληνική Κυβέρνηση θεωρεί πολύ σημαντικό να συμμετάσχει ο ελληνικός Στρατός και το Ναυτικό σε τυχόν μελλοντικές επιχειρήσεις κατά των δυνάμεων του Άξονα στην ανατολική Μεσόγειο, ιδιαίτερα στα Δωδεκάνησα. Στην τελευταία αυτή περίπτωση είναι εξίσου σημαντικό, μετά το τέλος των επιχειρήσεων, να συμμετάσχουν οι Έλληνες και στη διοίκηση των νησιών.

F.O.
Minute (R. Law), 3 Φεβρ. 1943. F.O.371/37220/R1032.

3/2/1943 1025

Το F.O. αναφέρεται στην επιστολή του Hopkinson προς τον Dixon της 6ης Ιανουαρίου και ζητεί να πληροφορηθεί από τον Casey εάν το S.O.E. συνεχίζει να χρηματοδοτεί το E.A.M., σε ποιά έκταση, και εάν το υποστηρίζει με άλλους τρόπους. Επίσης ζητεί πληροφορίες για την πρόοδο που έχει σημειώσει η ίδρυση της οργάνωσης των Έξι Συνταγματαρχών και εάν η οργάνωση αυτή χρηματοδοτείται από το S.O.E.

F.O. προς Casey.
Τηλ. 340, απόρρ., 3 Φεβρ. 1943. F.O.371/37201/R654.

6/2/1943 1026

Ο Casey τηλεγραφεί στο F.O. ότι έχουν ληφθεί πρόσθετες αναφορές, που επιβεβαιώνουν ότι οι βουλγαρικές Αρχές Κατοχής εκδιώκουν Έλληνες από τη δυτική Θράκη και εγκαθιστούν εκεί Βουλγάρους.

Casey προς F.O.
Τηλ. 256, special, 6 Φεβρ. 1943. F.O.371/37201/R1687.

12/2/1943 1027

Διεξάγεται τρίωρη μάχη μεταξύ δυνάμεων του [Εθνικού Λαϊκού Απελευθερωτικού Στρατού] Ε.Λ.Α.Σ. και Ιταλών κοντά στην Καλαμπάκα με απώλειες και από τις δύο πλευρές. Ο Ε.Λ.Α.Σ. κυριεύει σημαντικό αριθμό όπλων.

Pearson προς P. J. Dixon.
Αριθ. JSAP/GR/2015, άκρως απόρρ., 11 Μαρτίου 1943. F.O.371/37201/R2332.

15/2/1943 1028

Ανακοινωθέν του Συνταγματάρχη Ν. Ζέρβα [Γενικού Αρχηγού Εθνικών Ομάδων Ελλήνων Ανταρτών (Ε.Ο.Ε.Α.) Εθνικού Δημοκρατικού Ελληνικού Συνδέσμου (Ε.Δ.Ε.Σ.)], αναφέρει ότι οκτώ ιταλικά τάγματα κινούνται κατά των δυνάμεών του.

Pearson προς P. J. Dixon.
Αριθ. JSAP/GR/2015, άκρως απόρρ., 11 Μαρτίου 1943. F.O.371/37201/R2332.

15/2/1943 1029

Ο Ζυγούρης αναλαμβάνει τη διοίκηση όλων των μονάδων του Στρατού.

Υπουργός άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο προς F.O.
Τηλ. 411, important, 23 Φεβρ. 1943. F.O.371/37215/R1629.

17/2/1943 1030

Τμήματα του Ζέρβα επιτίθενται με επιτυχία σε μονάδα μεταφορών του εχθρού στην κύρια οδική αρτηρία Άρτας - Αμφιλοχίας.

Pearson προς P. J. Dixon.
Αριθ. JSAP/GR/2015, άκρως απόρρ., 11 Μαρτίου 1943. F.O.371/37201/R2332.

21/2/1943 1031

Ο Myers αναφέρει στο Γ.Σ.Μ.Α. ότι προωθεί ήδη την ενοποίηση του Ε.Λ.Α.Σ. και του Ζέρβα υπό τον ίδιο, σύμφωνα με τις οδηγίες του Γενικού Στρατηγείου.

Pearson προς P. J. Dixon.
Αριθ. JSAP/GR/1960/1, άκρως απόρρ., 6 Μαρτίου 1943. F.O.371/37201/R2050.

21/2/1943 1032

Ο Ταγματάρχης C. M. Woodhouse [Διοικητής της Συμμαχικής Στρατιωτικής Αποστολής στην Ελλάδα (Σ.Σ.Α.], επιστρέφει στο αρχηγείο του Myers από την αποστολή του στην Αθήνα και τηλεγραφεί στο Κάιρο τα αποτελέσματα των επαφών του με την Κεντρική Επιτροπή (Κ.Ε.) του Ε.Α.Μ., την Οργάνωση ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ και με ορισμένους από τους Έξι Συνταγματάρχες.

Pearson προς P. J. Dixon.
Αριθ. JSAP/GR/1960/1, άκρως απόρρ., 6 Μαρτίου 1943. F.O.371/37201/R2050.

23/2/1943 1033

Ο Myers τηλεγραφεί στο Γ.Σ.Μ.Α. ότι το σύνολο των ανταρτών του Ε.Δ.Ε.Σ. και των Εθνικών Ομάδων, εκτός Κρήτης, Παρνασσού και Μακεδονίας, είναι 2.970 άτομα, ενώ του Ε.Λ.Α.Σ., εκτός Μακεδονίας και Κρήτης, είναι 2.000.

Pearson προς P. J. Dixon.
Αριθ. JSAP/GR/2015, άκρως απόρρ., 11 Μαρτίου 1943. F.O.371/37201/R2332.

23/2/1943 1034

Ο Casey πληροφορεί το F.O. ότι οι Έξι Συνταγματάρχες στην Αθήνα δεν είναι μία μη πολιτική οργάνωση, όπως πίστευε ο Κανελλόπουλος. Είναι όλοι τους δεξιών πεποιθήσεων και, ως εκ τούτου, ακατάλληλοι να χρησιμεύσουν ως κέντρο για το συντονισμό όλων των αντιστασιακών οργανώσεων στη Ελλάδα και τη συγχώνευσή τους σε ένα εθνικό κίνημα αντίστασης υπό τη διεύθυνση της Βρετανο-ελληνικής Επιτροπής. Ο Casey ζητεί τη γνώμη του F.O. σχετικά.

Casey προς F.O.
Τηλ. 491, άκρως απόρρ., immediate, 23 Φεβρ. 1943. F.O.371/37201/R1614.

24/2/1943 1035

Το F.O. αναφέρεται στο από 23 Φεβρουαρίου τηλεγράφημα 491 του Casey και συμφωνεί ότι, εν όψει των αποκαλύψεών του, είναι μάλλον απαραίτητο να

εγκαταλειφθεί η προσπάθεια συντονισμού της Αντίστασης στην Ελλάδα μέσω της Επιτροπής των Έξι Συνταγματαρχών. Δεν μπορεί όμως, προς το παρόν, να καταλήξει σε οριστική απόφαση επί του θέματος, λόγω της σπουδαιότητάς του και των ευρύτατων προβλημάτων που εγείρει.

F.O. προς Casey.
Τηλ. 586, άκρως απόρρ., immediate, 24 Φεβρ. 1943. F.O.371/37201/R1614.

24/2/1943 1036

Οι ιταλικές δυνάμεις υποχωρούν με μεγάλες απώλειες μετά από σκληρές μάχες με τις δυνάμεις του Ζέρβα [στην περιοχή της Άρτας], αφού προηγουμένως πυρπόλησαν ολόκληρο το χωριό Σκουληκαριά. Ο εχθρός εγκαταλείπει τραυματίες, νεκρούς, όπλα και ημιόνους. Οι παραπάνω πληροφορίες περιέχονται σε μεταγενέστερο ανακοινωθέν του Ζέρβα.

Pearson προς P. J. Dixon.
Αριθ. JSAP/GR/2015, άκρως απόρρ., 11 Μαρτίου 1943. F.O.371/37201/R2332.

24/2/1943 1037

Ο Glenconner προτείνει στο S.O.E. στο Λονδίνο μέτρα για τη διευθέτηση της σοβαρής κατάστασης που έχει δημιουργηθεί μεταξύ της Βρετανο-ελληνικής Επιτροπής και των Έξι Συνταγματαρχών στην Αθήνα, όπως αυτή προκύπτει από το από 23 Φεβρουαρίου σχετικό τηλεγράφημα 491 του Casey προς το F.O.

Lord C. G. Glenconner (Διοικητής S.O.E. Καΐρου) προς S.O.E.
Αντίγραφο, Τηλ. άνευ αριθ., 24 Φεβρ. 1943. F.O.371/37201/R1813.

25/2/1943 1038

Το F.O. αναφέρεται στο από 6 Φεβρουαρίου τηλεγράφημα 256 του Casey και τον πληροφορεί ότι προτίθεται να καταδικάσει τις ενέργειες της Βουλγαρίας με τη μορφή απάντησης σε κοινοβουλευτική ερώτηση. Παραθέτει το κείμενο της ερώτησης και της απάντησης για να ενημερωθούν ο Κανελλόπουλος και το P.W.E.

F.O. προς Casey.
Τηλ. 603, immediate, 25 Φεβρ. 1943. F.O.371/37201/R1687.

25/2/1943 1039

Ο Law, θα απαντήσει σε ερώτηση που θα του τεθεί στη Βουλή των Κοινοτήτων

[στις 24 Μαρτίου], σχετικά με τις ενέργειες της Βουλγαρίας. Ο Law θα τονίσει ότι η βρετανική Κυβέρνηση θεωρεί άκυρο κάθε νόμο ή άλλη πράξη της βουλγαρικής Κυβέρνησης, που αποβλέπει στον εκβουλγαρισμό των ελληνικών περιοχών τις οποίες έχει καταλάβει.

F.O. προς Casey.
Τηλ. 603, immediate, 25 Φεβρ. 1943. F.O.371/37201/R1687.
Casey προς F.O.
Τηλ. 601, special, 19 Μαρτίου 1943. F.O.371/37201/R1687.

25/2/1943 1040

Ο Myers δίνει πληροφορίες για τις ιταλικές επιθετικές ενέργειες κατά του Ζέρβα. Η κατάσταση εξακολουθεί να είναι ρευστή, παρά τις σοβαρές απώλειες των Ιταλών. Βάσει των παραπάνω πραγματοποιείται επειγόντως η προγραμματισμένη ρίψη εφοδίων στον Ζέρβα.

Pearson προς P. J. Dixon.
Αριθ. JSAP/GR/2015, άκρως απόρρ., 11 Μαρτίου 1943. F.O.371/37201/R2332.

26/2/1943 1041

Ο Howard καλεί τον Palairet να πληροφορήσει την ελληνική Κυβέρνηση σχετικά με τις ενέργειες του F.O. για την καταδίκη των πράξεων των Βουλγάρων στις ελληνικές περιοχές που έχουν υπό την κατοχή τους. Οι παραπάνω ενέργειες προκύπτουν από το τηλεγράφημα του F.O. 603 της 25ης Φεβρουαρίου.

Howard προς Palairet.
26 Φεβρ. 1943. F.O.371/37201/R1687.

27/2/1943 1042

Ο Myers τηλεγραφεί ότι αποκρούσθηκε η ιταλική επίθεση κατά των δυνάμεων του Ζέρβα. Ο Myers θεωρεί πολύ πιθανό να εκδηλωθεί νέα επίθεση στην επόμενη πανσέληνο και για το λόγο αυτό είναι απαραίτητο να εφοδιασθεί ο Ζέρβας κατάλληλα το ταχύτερο.

Pearson προς P. J. Dixon.
Αριθ. JSAP/GR2015, άκρως απόρρ., 11 Μαρτίου 1943. F.O.371/37201/R2332.

Φεβρ. 1943 1043

Στα τέλη Φεβρουαρίου, ενώ η εβραϊκή κοινότητα της Θεσσαλονίκης έχει μόλις καταβάλει την τελευταία δόση για την εξαγορά της υποχρέωσης των μελών της

να εκτελούν καταναγκαστικά έργα, οι γερμανικές Αρχές Κατοχής ορίζουν την περιοχή της πόλης όπου θα εγκλεισθούν όλοι οι Εβραίοι, αρχίζει η βίαιη μεταφορά τους από τα S.S. [Schutzstaffel], καθώς και η απογραφή και κατάσχεση των περιουσιών τους.

Knatchbull - Hugessen προς F.O.
Αριθ. 181, 12 Μαΐου 1944. F.O.371/43687/R8107.

Φεβρ. 1943 1044

Ο Γενικός Διοικητής Μακεδονίας Β. Σιμωνίδης και οι υπάλληλοί του παρέχουν, ατάραχοι, βοήθεια προς τις γερμανικές Αρχές Κατοχής της Θεσσαλονίκης για τις διώξεις των Εβραίων κατοίκων.

Knatchbull - Hugessen προς F.O.
Αριθ. 181, 12 Μαΐου 1944. F.O.371/43687/R8107.

Φεβρ. 1943 1045

Την τελευταία εβδομάδα του Φεβρουαρίου οι δυνάμεις Κατοχής εκτέλεσαν 38 άτομα στην Κατερίνη, ως αντίποινα για τις συγκρούσεις ανταρτών με γερμανικά τμήματα στην περιοχή του Ολύμπου.

P.W.E. Weekly Directive 19 - 26 Μαρτίου 1943.
Απόρρ., 18 Μαρτίου 1943. F.O.371/37211/R1318.

1/3/1943 1046

Ο Τσουδερός συναντάται με τον Eden και εξετάζουν από κοινού προβλήματα της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής, που αφορούν τα Βαλκάνια και την Τουρκία.

Eden προς Palairet.
Αριθ. 32, εμπιστ., 1 Μαρτίου 1943. F.O.371/37194/R1871.

1/3/1943 1047

Ο Τσουδερός αναφέρεται στην πολιτική επιστράτευση των Ελλήνων από τις γερμανικές Αρχές Κατοχής. Δηλώνει στον Eden ότι η κυβέρνησή του αντιμετωπίζει το ενδεχόμενο να προτείνει στη βρετανική Κυβέρνηση να διαμαρτυρηθούν όλες οι συμμαχικές κυβερνήσεις για την παραβίαση αυτή του διεθνούς δικαίου από τους Γερμανούς.

Eden προς Palairet.
Αριθ. 33, εμπιστ., 1 Μαρτίου 1943. F.O.371/37201/R1872.

1/3/1943 1048

Ο Myers διαβιβάζει μήνυμα του Ζέρβα με το οποίο ζητεί να σταλούν οι αδελφικοί του χαιρετισμοί στον Στρατηγό D. Mihailovic [Mihajlovic] στη Σερβία. Ο Ζέρβας επιθυμεί να έρθει γρήγορα σε επαφή με τον Mihajlovic και ζητεί να μεταβεί αντιπρόσωπός του στην Ελλάδα για να ενώσουν τη δράση τους υπό τις διαταγές του Γ.Σ.Μ.Α.

Pearson προς P. J. Dixon.
Αριθ. JSAP/GR/2015, άκρως απόρρ., 11 Μαρτίου 1943. F.O.371/37201/R2332.

1/3/1943 1049

Ο Τσουδερός επιδίδει στον Eden aide-memoire που αναφέρεται στις ελληνικές εδαφικές διεκδικήσεις και προτείνει να συμμετάσχουν τμήματα των ελληνικών ενόπλων δυνάμεων στην κατάληψη και διοίκηση των Δωδεκανήσων.

Τσουδερός προς Eden.
Aide-memoire, εμπιστ., 1 Μαρτίου 1943. F.O.371/37194/R1871.

2/3/1943 1050

Ο Lampson πληροφορεί το F.O. ότι ο Φαρούκ και η αιγυπτιακή Κυβέρνηση συμφώνησαν να εγκατασταθεί στην Αίγυπτο ο Γεώργιος Β΄ και η ελληνική Κυβέρνηση, όσο διαρκεί ο πόλεμος.

Lampson προς F.O.
Τηλ. 450A, απόρρ., immediate, 2 Μαρτίου 1943. F.O.371/37194/R1866.

2/3/1943 1051

Ο Τσουδερός πληροφορείται τηλεγραφικά από τον Γεώργιο Βεντήρη που βρίσκεται στη Γενεύη, τη θέση των πολιτικών αρχηγών στην Ελλάδα ως προς την εξέλιξη της πολιτικής κατάστασης και το ρόλο της Βασιλείας μετά την Απελευθέρωση.

Γ. Βεντήρης προς Τσουδερό.
2 Μαρτίου 1943. F.O.371/37194/R1992.

3/3/1943 1052

Ο Μιχαλόπουλος εκθέτει με υπόμνημά του στον Τσουδερό τα αποτελέσματα των επαφών που είχε με πολιτικούς στο Κάιρο, μετά από εντολή του, σχετικά

με την εξέλιξη της πολιτικής κατάστασης στην Ελλάδα μετά την Απελευθέρωση. (Το υπόμνημα διαβιβάζει στις 3 Μαρτίου ο Palairet στο F.O.).

Α. Μιχαλόπουλος (Υφυπουργός Τύπου ελληνικής Κυβέρνησης) προς Τσουδερό.
Εμπιστ., άνευ ημερ. F.O.371/37194/R1992.

3/3/1943 1053

Ο Τσουδερός απαντά στο από 2 Μαρτίου τηλεγράφημα του Βεντήρη και τονίζει ότι η πραγματοποίηση δημοψηφίσματος για την επίλυση του πολιτειακού θα προκαλέσει αναπόφευκτα εμπαθείς συζητήσεις και δραστηριότητες στην Ελλάδα, οι οποίες πρέπει να αποφευχθούν.

Τσουδερός προς Γ. Βεντήρη.
Τηλ. άνευ αριθ., 3 Μαρτίου 1943. F.O.371/37194/R1992.

4/3/1943 1054

Ο Sir R. W. Leeper, Πρεσβευτής της Βρετανίας στην ελληνική Κυβέρνηση, προτείνει στο F.O. να εγκατασταθούν ο Γεώργιος Β΄ και η κυβέρνηση Τσουδερού στην Κύπρο, ώστε να γίνει αποτελεσματικότερη η βρετανική υποστήριξη προς την ελληνική Κυβέρνηση.

F.O.
Minute (R. Leeper), 4 Μαρτίου 1943. F.O.371/37194/R2099.

4/3/1943 1055

Το S.O.E. απαντά στο από 21 Φεβρουαρίου τηλεγράφημα του Myers ότι ο Casey και ο Glenconner εγκρίνουν την αποστολή αντιπροσώπου της Κ.Ε. του Ε.Α.Μ. στη Μέση Ανατολή.

Lord Selborne (Υπουργός Οικονομικού Πολέμου Βρετανίας) προς Sargent.
Αριθ. F530/61, άκρως απόρρ., 3 Σεπτ. 1943. F.O.371/37199/R8421.

4/3/1943 1056

Οι αξιωματικοί και οι στρατιώτες της ΙΙ Ταξιαρχίας απευθύνουν διακήρυξη στον Casey, στην οποία διατυπώνουν τα αιτήματά τους για την αποφυγή της διάλυσης, όπως υποστηρίζουν, του Στρατού.

Αξιωματικοί και άνδρες ΙΙ ελληνικής Ταξιαρχίας προς Casey.
4 Μαρτίου 1943. F.O.371/37216/R2837.

4/3/1943 1057

Κατά τη διάρκεια συγκρούσεων γερμανικών τμημάτων με δυνάμεις ανταρτών, οι αντάρτες αποκρούουν την προσπάθεια των Γερμανών να επιστρέψουν στην κωμόπολη Σέρβια, την οποία είχαν προηγουμένως εγκαταλείψει καταφεύγοντας στην Κοζάνη. Η γέφυρα του Αλιάκμονα καταστρέφεται.

Ταγμ. R. Sheppard (Βρετανός αξιωματικός - σύνδεσμος στον Ολυμπο) προς S.O.E. Κάιρο. Άκρως απόρρ., 7 Μαρτίου 1943. F.O.371/37201/R2569.

4/3/1943 1058

Ο Casey τηλεγραφεί στο F.O. ότι σοβαρές ταραχές πολιτικού χαρακτήρα εκδηλώνονται στις ελληνικές στρατιωτικές μονάδες στη Συρία. Ο Κανελλόπουλος που βρίσκεται εκεί, δεν έχει προφανώς επιτύχει να συγκρατήσει τους στρατιώτες. Σημειώθηκε ανταλλαγή πυροβολισμών και η κατάσταση είναι κρίσιμη.

Υπουργός άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο προς F.O.
Τηλ. 492, immediate, 4 Μαρτίου 1943. F.O.371/37216/R1964.

5/3/1943 1059

Ο Στρατηγός W. G. Holmes, Διοικητής της 9 βρετανικής Στρατιάς, επισκέπτεται τις δύο ελληνικές ταξιαρχίες για να ενημερωθεί προσωπικά σχετικά με την έκρυθμη κατάσταση που έχει δημιουργηθεί σ' αυτές.

Casey προς F.O.
Τηλ. 527, απόρρ., immediate, 7 Μαρτίου 1943. F.O.371/37216/R2068.

5/3/1943 1060

Οι επιτροπές στρατιωτών των δύο ελληνικών ταξιαρχιών υποβάλλουν σειρά αιτημάτων στον Holmes. Τα κυριώτερα είναι: α) σχηματισμός νέας ελληνικής κυβέρνησης που θα ασχοληθεί με την πολεμική προσπάθεια με μεγαλύτερη ενεργητικότητα και ικανότητα και β) απομάκρυνση των αξιωματικών που είναι ανίκανοι και απρόθυμοι να πολεμήσουν. Ο Holmes εγγυάται προσωπικά ότι τα αιτήματα αυτά θα υποβληθούν στον Γεώργιο Β΄ και στην ελληνική Κυβέρνηση.

Casey προς F.O.
Τηλ. 527, απόρρ., immediate, 7 Μαρτίου 1943. F.O.371/37216/R2068.

5/3/1943 1061

Η επιτροπή στρατιωτών της ΙΙ Ταξιαρχίας υποβάλλει επιπλέον στον Holmes

το αίτημα να επιστρέψουν στην Ταξιαρχία οι ταγματάρχες Γ. Χατζησταυρής, Ι. Κώνστας και Χ. Σταυρουλάκης. Η επιτροπή τονίζει ότι δεν θα μπορέσει να διατηρήσει την πειθαρχία για πολύ, σε περίπτωση που οι τρεις ταγματάρχες δεν επιστρέψουν.

Casey προς F.O.
Τηλ. 527, απόρρ., immediate, 7 Μαρτίου 1943. F.O.371/37216/R2068.

6/3/1943 1062

Συζητείται στο F.O. η πρόταση του Leeper της 4ης Μαρτίου και αποφασίζεται ότι δεν είναι κατάλληλη η στιγμή για να ανακινηθεί το θέμα της Κύπρου.

F.O.
Minute (P. J. Dixon), 6 Μαρτίου 1943. F.O.371/37194/R2099.

6/3/1943 1063

Το S.O.E. κοινοποιεί στο F.O. σειρά σημαντικών τηλεγραφημάτων του Myers, τα οποία εστάλησαν από την Ελλάδα τον Ιανουάριο. Ο Myers αναφέρεται διεξοδικά στα αντιστασιακά κινήματα που δρουν στη χώρα, καθώς και στις πολιτικές τους επιδιώξεις.

Pearson προς P. J. Dixon.
Αριθ. JSAP/GR/1960/1, άκρως απόρρ., 6 Μαρτίου 1943. F.O.371/37201/R2050.

7/3/1943 1064

Συγκροτείται στη Βηρυτό σύσκεψη των Κανελλόπουλου, Ζυγούρη και Holmes για την αντιμετώπιση της κατάστασης στις δύο ελληνικές ταξιαρχίες.

Casey προς F.O.
Τηλ. 520, important, 7 Μαρτίου 1943. F.O.371/37216/R2067.

7/3/1943 1065

Ο Casey τηλεγραφεί στο F.O. ότι η κατάσταση στις δύο ελληνικές ταξιαρχίες είναι ήρεμη.

Casey προς F.O.
Τηλ. 520, important, 7 Μαρτίου 1943. F.O.371/37216/R2067.

7/3/1943 1066

Ο Casey τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο Κανελλόπουλος πιστεύει πως η "επανάστα-

ση" [στις ελληνικές ταξιαρχίες] ήταν σχεδιασμένη να εκδηλωθεί κατά την άφιξη του Γεωργίου Β΄ και του Τσουδερού. Την επέσπευσε όμως η εντολή του ίδιου προς τον Συνταγματάρχη Χατζησταυρή να επιστρέψει στο Κάιρο.

Casey προς F.O.
Τηλ.. 528, απόρρ., immediate, 7 Μαρτίου 1943. F.O.371/37216/R2069.

7/3/1943 1067

Ο Casey τηλεγραφεί στο F.O. τις αιτίες της "επανάστασης" στον ελληνικό Στρατό. Οι κυριώτερες είναι: α) η κυκλοφορία προκηρύξεων στην ελληνικές ένοπλες δυνάμεις, οι οποίες έχουν σχεδιασθεί για να υπονομεύσουν την εξουσία της ελληνικής Κυβέρνησης, β) η πεποίθηση μεταξύ των ανδρών του στρατεύματος, ότι η δημιουργία μεραρχίας υπό τον Ζυγούρη σημαίνει πως ο Στρατός θα χρησιμοποιηθεί για να επιβληθεί πάλι η δικτατορία στην Ελλάδα, γ) η δραστηριότητα ορισμένων πολιτικών και οι επικρίσεις τους κατά του Υφυπουργού [Στρατιωτικών] Ε. Τσέλλου, δ) η διατήρηση του "δεξιού" Στρατηγού Β. Μαραβέα ως Αρχηγού του Γενικού Επιτελείου, ε) η βεβαιότητα των ανδρών ότι η συνέχιση των δραστηριοτήτων των Μαραβέα, Τσέλλου και Ζυγούρη θα οδηγήσει στην πλήρη διάλυση του Στρατού.

Casey προς F.O.
Τηλ.. 528, απόρρ., immediate, 7 Μαρτίου 1943. F.O.371/37216/R2069.

7/3/1943 1068

Ο Casey συνιστά στο F.O. ότι ο Γεώργιος Β΄ θα πρέπει να ανασχηματίσει την κυβέρνησή του και να δηλώσει, τη στιγμή που θα κριθεί κατάλληλη, ότι το θέμα του καθεστώτος θα τεθεί σε δημοψήφισμα. Η δήλωσή αυτή θα ενισχύσει κατά πολύ τη δημοτικότητά του και ίσως εξασφαλίσει την επιστροφή του στο θρόνο. Στη διαπίστωση αυτή συμφωνεί και ο Κανελλόπουλος. Ο Casey τονίζει ότι αμφιβάλλει για το μέλλον του Γεωργίου Β΄ στην Ελλάδα, αν ο τελευταίος δεν προβεί στην παραπάνω δήλωση και δεν δείξει ηγετικά χαρίσματα κατά την παρούσα κρίση.

Casey προς F.O.
Τηλ.. 528, απόρρ., immediate, 7 Μαρτίου 1943. F.O.371/37216/R2069.

7/3/1943 1069

Ο Casey τονίζει στο F.O. ότι η ταυτόχρονη έκρηξη της "επανάστασης" και στις δύο ταξιαρχίες αποδεικνύει ότι η ενέργεια αυτή ήταν πολύ καλά οργανωμένη

και είχε πολιτικούς σκοπούς. Οι επιτροπές στρατιωτών ελέγχουν την κατάσταση, διατηρούν την τάξη και επιβλέπουν την εκτέλεση της στρατιωτικής εκπαίδευσης.

Casey προς F.O.
Τηλ. 528, απόρρ., immediate, 7 Μαρτίου 1943. F.O.371/37216/R2069.

7/3/1943 1070

Ο Casey πληροφορεί το F.O. ότι οι άνδρες της Ι Ταξιαρχίας δεν τρέφουν, σε καμία περίπτωση, εχθρότητα προς τον Γεώργιο Β΄. Επίσης τονίζει ότι πολλά από τα παράπονά τους φαίνονται εκ πρώτης όψεως αιτιολογημένα και συνιστά να συσταθεί κοινή βρετανο-ελληνική επιτροπή για τη διερεύνηση του όλου θέματος.

Casey προς F.O.
Τηλ. 528, απόρρ., immediate, 7 Μαρτίου 1943. F.O.371/37216/R2069.

7/3/1943 1071

Ο Τσουδερός απευθύνεται στο F.O. για την αντιμετώπιση της κατάστασης στις ελληνικές στρατιωτικές μονάδες. Ζητεί να εφαρμόσουν οι βρετανικές στρατιωτικές αρχές στη Συρία το στρατιωτικό νόμο για τους ταραχοποιούς. Ο P. J. Dixon εισηγείται ότι θα ήταν πρόωρο να αποφασισθεί κάτι τέτοιο, πριν γίνουν γνωστά τα γεγονότα. Ο Τσουδερός συμφωνεί.

F.O.
minute (P. J. Dixon), 7 Μαρτίου 1943. F.O.371/37216/R2066.

7/3/1943 1072

Το F.O. τηλεγραφεί στον Casey ότι ο Τσουδερός του έδειξε εκτενές και συγκεχυμένο τηλεγράφημα του Κανελλόπουλου, από το οποίο δύσκολα προκύπτουν οι πραγματικές αιτίες των ταραχών [στο ελληνικό στράτευμα] και τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για την αντιμετώπισή τους. Το F.O. παρακαλεί τον Casey να του αναφέρει το γρηγορότερο τα μέτρα που προτείνει. Υποθέτει εξάλλου ότι ο Casey έχει ήδη ζητήσει από τον Sir E. Spears, Βρετανό Πρεσβευτή στη Βηρυτό, να συναντηθεί με τον Κανελλόπουλο και να εξακριβώσει τα γεγονότα.

F.O. προς Casey.
Τηλ. 731, απόρρ., εμπιστ., immediate, 7 Μαρτίου 1943. F.O.371/37216/R2066.

7/3/1943 1073

Το F.O. παρακαλεί τον Casey να διαβιβάσει επειγόντως, αν δεν έχει αντίρρηση,

το εξής εμπιστευτικό και προσωπικό μήνυμα του Τσουδερού προς τον Γ. Ρούσο: "Θα ήμουν πολύ ευτυχής να μάθω τι γνωρίζετε σχετικά με τις ταραχές στις ελληνικές δυνάμεις στη Συρία και τι νομίζετε επί του θέματος. Ευγνώμων δια ταχείαν απάντησιν μέσω βρετανικών υπηρεσιών".

F.O. προς Casey.
Τηλ. 732, απόρρ., εμπιστ., immediate, 7 Μαρτίου 1943. F.O.371/37216/R2066.

7/3/1943 1074

Ο Γεώργιος Β΄ ζητεί μέσω του F.O. να του αποστείλει ο Διοικητής της 9 Στρατιάς αναφορά για την κατάσταση που επικρατεί στις ελληνικές ταξιαρχίες που βρίσκονται υπό τις διαταγές του.

F.O. προς Υπουργό άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο.
Τηλ. 738, εμπιστ., 7 Μαρτίου 1943. F.O.371/37216/R2066.

7/3/1943 1075

Ο Woodhouse τηλεγραφεί στο S.O.E. ότι το E.A.M. προτείνει να στείλει αντιπροσωπεία του στο Λονδίνο.

Selborne προς Sargent.
F530/61, άκρως απόρρ., 3 Σεπτ. 1943. F.O.371/37199/R8421.

7/3/1943 1076

Ο Βρετανός αξιωματικός-σύνδεσμος Ταγματάρχης R. Sheppard τηλεγραφεί ότι αντάρτες κατέστρεψαν, πριν δύο εβδομάδες, μεγάλο ορυχείο χρωμίου κοντά στη Σιάτιστα.

Sheppard προς S.O.E. Κάιρο.
Άκρως απόρρ., 7 Μαρτίου 1943. F.O.371/37201/R2569.

7/3/1943 1077

Ο Sheppard προτείνει σχέδιο οργάνωσης της Β.Σ.Α. στη βόρεια Ελλάδα, σύμφωνα με το οποίο οι Βρετανοί αξιωματικοί - σύνδεσμοι θα συνεργάζονται στενά με την ηγεσία των μονάδων του Ε.Λ.Α.Σ.

Sheppard προς S.O.E. Κάιρο.
Άκρως απόρρ., 7 Μαρτίου 1943. F.O.371/37201/R2569.

7/3/1943 1078

Το W.O. ζητεί από τον Wilson να τηλεγραφήσει περισσότερες λεπτομέρειες για τις ταραχές [στο ελληνικό στράτευμα], καθώς και τις σχετικές του παρατηρήσεις.

W.O. προς Στρατηγό Sir H. M. Wilson (Ανώτ. Στρατιωτικό Διοικητή Μέσης Ανατολής).
Τηλ. 58624, άκρως απόρρ., important, 7 Μαρτίου 1943. F.O.371/37216/R2109.

7/3/1943 1079

Ο Casey και ο Ανώτατος Στρατιωτικός Διοικητής Μέσης Ανατολής τονίζουν στο F.O. και το W.O. αντίστοιχα, ότι ο Γεώργιος Β΄ πρέπει να αναχωρήσει αμέσως για την Αίγυπτο.

Ανώτατος Στρατιωτικός Διοικητής Μέσης Ανατολής προς W.O.
Τηλ. 317123, άκρως απόρρ., immediate, 7 Μαρτίου 1943. F.O.371/37216/R2069.

8/3/1943 1080

Ο Κανελλόπουλος και ο Holmes συμφωνούν στα εξής σημεία για τη διευθέτηση της κρίσης στις ταξιαρχίες: α) να διατάξουν οι ελληνικές αρχές τους τρεις διοικητές των ταγμάτων της ΙΙ Ταξιαρχίας Κώνστα, Χατζησταυρή και Σταυρουλάκη να επιστρέψουν στα καθήκοντά τους, β) να διαλυθεί το Επιτελείο της [Ι] ελληνικής Μεραρχίας, με διαταγή του Κανελλόπουλου και γ) να σχηματισθεί μικτή επιτροπή από τρεις Βρετανούς και δύο Έλληνες αξιωματικούς, η οποία θα αναφέρει στον Ανώτατο Στρατιωτικό Διοικητή Μέσης Ανατολής και τον Κανελλόπουλο τα πορίσματά της, σχετικά με τις αιτίες και τις ευθύνες των ταραχών. Από την ελληνική πλευρά αναμένεται ότι θα μετέχουν στην επιτροπή οι συνταγματάρχες Μπακιρτζής και Ι. Μπεγέτης.

Casey προς F.O.
Τηλ. 536, απόρρ., immediate, 8 Μαρτίου 1943. F.O.371/37216/R2110.

8/3/1943 1081

Η ΙΙ Ταξιαρχία βρίσκεται προσωρινά υπό τη διοίκηση Βρετανού Συνταγματάρχη, που αντικαθιστά τον παραιτηθέντα Συνταγματάρχη Α. Μπουρδάρα.

Casey προς F.O.
Τηλ. 536, απόρρ., immediate, 8 Μαρτίου 1943. F.O.371/37216/R2110.

8/3/1943 1082

Ο Casey τηλεγραφεί στο F.O. ότι είναι απολύτως απαραίτητο να μην παραιτηθεί ο Κανελλόπουλος, τουλάχιστον μέχρι την άφιξη του Γεωργίου Β΄, καθώς η παρουσία του είναι χρήσιμη για τη διευθέτηση της κατάστασης [στο ελληνικό στράτευμα]. Με την άποψη αυτή συμφωνεί και ο Eden.

Casey προς F.O.
Τηλ. 536, απόρρ., immediate, 8 Μαρτίου 1943. F.O.371/37216/R2110.

8/3/1943 1083

Ο Casey τονίζει στο F.O. ότι είναι απολύτως απαραίτητο να αφιχθεί ο Γεώργιος Β΄ [στο Κάιρο] δίχως καθυστέρηση, για να εξετάσει προσωπικά τα παράπονα των ανδρών των ταξιαρχιών. Άμεσες ενέργειες εκ μέρους του θα επιβεβαιώσουν τη δημοτικότητά του στο στράτευμα.

Casey προς F.O.
Τηλ. 537, immediate, 8 Μαρτίου 1943. F.O.371/37216/R2096.

8/3/1943 1084

Κατά τη διάρκεια συνομιλίας μεταξύ των Τσουδερού, Sargent και Palairet αποφασίζονται τα ακόλουθα: α) να μεταβούν το ταχύτερο στο Κάιρο ο Γεώργιος Β΄ και ο Τσουδερός, για να αναλάβουν τον έλεγχο της κατάστασης, β) μέχρι την άφιξή τους οι βρετανικές στρατιωτικές αρχές θα πρέπει να αναλάβουν τον έλεγχο των δύο ελληνικών ταξιαρχιών, γ) να ζητηθεί από τον Κανελλόπουλο να συνεχίσει να ασκεί τα καθήκοντά του μέχρι την άφιξη του Βασιλιά και του Πρωθυπουργού στη Μέση Ανατολή.

F.O.
Minute (P. J. Dixon), 9 Μαρτίου 1943. F.O.371/37216/R2096.

8/3/1943 1085

Με τηλεγράφημά του προς τον Γεώργιο Β΄, ο Κανελλόπουλος επιμένει να γίνουν αμέσως αποδεκτές τόσο η δική του παραίτηση όσο και εκείνη του Τσέλλου.

F.O. προς Casey.
Τηλ. 752, most immediate, 9 Μαρτίου 1943. F.O.371/37216/R2096.

8/3/1943 1086

Ο Eden τονίζει στο βρετανικό Πολεμικό Υπουργικό Συμβούλιο ότι οι ταραχές

στα ελληνικά στρατεύματα στη Συρία έχουν πολιτικό χαρακτήρα. Πιστεύει ότι ο Γεώργιος Β΄ και η κυβέρνησή του πρέπει να έχουν την ανεπιφύλακτη υποστήριξη της Βρετανίας, έστω και εάν αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα να περιορισθούν οι βρετανικές επαφές στην Ελλάδα με όσους αντιτίθενται μεν στον εχθρό, αλλά έχουν διαφορετική πολιτική τοποθέτηση από την ελληνική Κυβέρνηση.

Πολεμικό Υπουργικό Συμβούλιο Βρετανίας, Συμπεράσματα 38 (43), Απόσπασμα.
8 Μαρτίου 1943. F.O.371/37216/R2133.

9/3/1943 1087

Ο Casey τηλεγραφεί στο F.O. την ανακοίνωσή του προς τις μονάδες του ελληνικού Ναυτικού, την οποία έχει εγκρίνει ο Κανελλόπουλος: "Ανακοινώνεται επισήμως ότι οι φήμες για ταραχές στον ελληνικό Στρατό έχουν διογκωθεί κατά πολύ. Έγιναν ορισμένα επεισόδια, οι άνδρες εξέφρασαν παράπονα. Μικτή αγγλο-ελληνική στρατιωτική ανακριτική επιτροπή ανέλαβε τις σχετικές έρευνες. Δυστυχώς, κατά τη διάρκεια των επεισοδίων, μικρός αριθμός Βρετανών της στρατιωτικής αστυνομίας τραυματίστηκε κατά λάθος και ένας από αυτούς είναι ήδη νεκρός. Δεν υπήρξαν άλλες απώλειες. Η κατάσταση είναι ήρεμη και δεν σημειώθηκαν άλλα επεισόδια". Ο Casey πληροφορεί το F.O. ότι η ανακοίνωση αυτή δεν πρόκειται φυσικά να δημοσιευθεί και ότι η λογοκρισία έχει απαγορεύσει όλες τις ειδήσεις σχετικά με τις ταραχές.

Casey προς F.O.
Τηλ. 558, important, 9 Μαρτίου 1943. F.O.371/37216/R2167.

9/3/1943 1088

Ο Casey τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο Wilson κατέληξε στο συμπέρασμα πως μόνον εάν η επιτροπή που θα διενεργήσει ανακρίσεις [για τις ελληνικές ταραχές] είναι αμιγώς βρετανική, θα είναι δυνατό να ληφθούν πλήρεις καταθέσεις από τους μάρτυρες. Διαφορετικά οι μάρτυρες θα φοβούνται αντίποινα. Επιπλέον θα είναι δύσκολο να βρεθούν αμερόληπτοι Έλληνες να συμμετάσχουν στην επιτροπή. Ο Wilson προτείνει να σχηματισθεί η επιτροπή από πέντε Βρετανούς αξιωματικούς και το πόρισμά της να διατυπωθεί με τρόπο που να καθιστά αδύνατο τον εντοπισμό των μαρτύρων. Ο Casey ζητεί επειγόντως τη γνώμη του Γεωργίου Β΄. Αν ο τελευταίος συμφωνεί, οι βρετανικές αρχές επιθυμούν να πληροφορήσουν τον ελληνικό Στρατό ότι η έρευνα από αμιγώς βρετανική επιτροπή έχει την έγκρισή του. Ο Κανελλόπουλος δεν έχει ενημερωθεί σχετικά και ο Casey επιθυμεί να φαίνεται ότι η πρόταση προέρχεται από το Λονδίνο.

Casey προς F.O.
Τηλ. 559, most immediate, απόρρ., 9 Μαρτίου 1943. F.O.371/37216/R2140.

9/3/1943 1089

Ο Τσουδερός συμφωνεί με το σχηματισμό μικτής επιτροπής που θα εξετάσει την κατάσταση στις δύο ταξιαρχίες. Δεν είναι όμως σύμφωνος με τη συμμετοχή του Μπακιρτζή στην επιτροπή αυτή.

F.O. προς Casey.
Τηλ. 752, most immediate, 9 Μαρτίου 1943. F.O.371/37216/R2096.

9/3/1943 1090

Ο Γεώργιος Β΄ αποδέχεται τις παραιτήσεις του Κανελλόπουλου και του Τσέλλου. Τοποθετεί προσωρινά τον Τσουδερό ως Υπουργό Εθνικής Αμύνης, μέχρις ότου μεταβούν και οι δύο στην Αίγυπτο. Ο Στρατηγός Π. Νικολαΐδης τοποθετείται προσωρινός Υφυπουργός Στρατιωτικών.

F.O. προς Casey.
Τηλ. 752, most immediate, 9 Μαρτίου 1943. F.O.371/37216/R2096.

9/3/1943 1091

Το F.O. τονίζει στον Casey ότι πρέπει να προσέξει να εξασφαλίσει απόλυτη μυστικότητα για τις ταραχές στον ελληνικό Στρατό και την παραίτηση του Κανελλόπουλου, μέχρι να αφιχθούν στην Αίγυπτο ο Γεώργιος Β΄ και ο Τσουδερός. Τα σχέδια των τελευταίων πρέπει επίσης, απαραιτήτως, να κρατηθούν μυστικά.

F.O. προς Casey.
Τηλ. 753, most immediate, 9 Μαρτίου 1943. F.O.371/37216/R2096.

9/3/1943 1092

Ο Myers τηλεγραφεί ότι πιστεύει πως ο Ζέρβας θα μπορούσε να υπερνικήσει ή να απορροφήσει τους αντάρτες του Ε.Λ.Α.Σ.

Pearson προς P. J. Dixon.
Αριθ. JSAP/GR/3416/3, άκρως απόρρ., 6 Μαΐου 1943. F.O.371/37202/R4209.

9/3/1943 1093

Κατά τη διάρκεια της συνάντησης της Επιτροπής F.O. - S.O.E., ο Sargent τονί-

ζει στον Sir Charles Hambro, Γενικό Διοικητή του S.O.E., ότι πρέπει να καταστεί απολύτως σαφές στον Myers πως η πολιτική της βρετανικής Κυβέρνησης συνίσταται στην υποστήριξη του Γεωργίου Β΄ και της ελληνικής Κυβέρνησης.

Πρακτικά 14ης Συνάντησης Επιτροπής F.O. - S.O.E.
9 Μαρτίου 1943. F.O.371/37194/R2349.

10/3/1943 1094

Το F.O. τηλεγραφεί στον Casey ότι η ελληνική Κυβέρνηση συμφωνεί με τις προτάσεις για την ανακριτική επιτροπή που περιέχονται στο τηλεγράφημά του 559 της προηγουμένης, καθώς και με τις ενέργειές του, όπως αναφέρονται στο τηλεγράφημά του 558 της ίδιας ημερομηνίας. Το F.O. εκφράζει την ικανοποίησή του για τον επιτυχή έλεγχο της κατάστασης από τον Casey.

F.O. προς Casey.
Τηλ. 765, most immediate, 10 Μαρτίου 1943. F.O.371/37216/R2140.

10/3/1943 1095

Το F.O. τηλεγραφεί στον Casey ότι ο Γεώργιος Β΄ και ο Τσουδερός αναμένεται να αναχωρήσουν [για την Αίγυπτο] στις 13 Μαρτίου. Συνοδεύονται από τους Δημητρακάκη, Συνταγματάρχη Λεβίδη και Δ. Νικολαρεΐζη. Ο Leeper θα ακολουθήσει κατά τις 20 Μαρτίου. Οι πληροφορίες πρέπει να κρατηθούν προς το παρόν μυστικές.

F.O. προς Casey.
Τηλ. 766, απόρρ., immediate, 10 Μαρτίου 1943. F.O.371/37216/R2140.

10/3/1943 1096

Ο Wilson, αναφερόμενος στο αίτημα του W.O. για περισσότερες πληροφορίες [σχετικά με τις ελληνικές δυνάμεις], απαντά ότι ο Casey έχει στείλει πλήρη στοιχεία στο F.O. και ότι όλες οι μονάδες έχουν επιστρέψει πλέον κανονικά στις ασκήσεις τους.

Στρατηγός Sir H. M. Wilson (Ανώτ. Στρατιωτικός Διοικητής Μέσης Ανατολής) προς W.O.
Τηλ. A2/19694, άκρως απόρρ., important, 10 Μαρτίου 1943. F.O./371/37216/R2109.

11/3/1943 1097

Διαλύθηκε η επιτροπή στρατιωτών και αξιωματικών της Ι Ταξιαρχίας. Πιστεύεται όμως ότι ίσως εξακολουθεί να αναπτύσσει δραστηριότητα. Δεν αναφέρεται εκδήλωση περαιτέρω ταραχών στις ταξιαρχίες.

Casey προς F.O.
Τηλ. 582, immediate, 11 Μαρτίου 1943. F.O.371/37216/R2241.

12/3/1943 1098

Ο Τσουδερός ζητεί από τον Leeper να κληθούν από την Ελλάδα, μέσω των βρετανικών υπηρεσιών στο Κάιρο, ο Μυλωνάς και ο Βασίλειος Δεληγιάννης για να συμμετάσχουν στην κυβέρνησή του και να ενισχύσουν το έργο της.

F.O.
Minute (Leeper), 12 Μαρτίου 1943. F.O.371/37194/R2100.

13/3/1943 1099

Ο Churchill τονίζει στον Casey ότι το σημαντικότερο καθήκον του είναι, προς το παρόν, η υποδοχή του Γεωργίου Β΄ και της ελληνικής Κυβέρνησης και ο χειρισμός της ελληνικής κατάστασης. Σχετικά με την πολιτική που πρέπει να ακολουθήσει, θα του στείλει εκτενές τηλεγράφημα.

Churchill προς Casey.
Τηλ. 822, immediate, άκρως απόρρ., προσωπικό, 13 Μαρτίου 1943. F.O.371/37194/R2325.

13/3/1943 1100

Ο Γεώργιος Β΄και ο Τσουδερός αναχωρούν από τη Βρετανία για την Αίγυπτο.

F.O. προς Casey.
Τηλ. 818, απόρρ., 13 Μαρτίου 1943. F.O.371/37216/R2177.

13/3/1943 1101

Το F.O. τηλεγραφεί στον Casey ότι αποφασίσθηκε να ανακοινωθεί η παραίτηση του Κανελλόπουλου πριν αφιχθούν στο Κάιρο ο Γεώργιος Β΄ και ο Τσουδερός, ώστε να μη δημιουργηθεί η εντύπωση ότι τον "απέλυσε" ο Γεώργιος Β΄ μόλις έφθασε. Η είδηση της παραίτησης έχει ήδη διαρρεύσει και για το λόγο αυτό η ελληνική Κυβέρνηση θα δώσει στη δημοσιότητα σχετικό ανακοινωθέν. Το ανακοινωθέν αναφέρει ότι έγινε αποδεκτή η παραίτηση του Κανελλόπουλου, που υπέβαλε στις 6 Μαρτίου, και ότι ο Τσουδερός αναλαμβάνει προσωρινά τα καθήκοντα του Υπουργού Εθνικής Αμύνης. Το F.O. καλεί τον Casey να φροντίσει για την άμεση δημοσίευση του ανακοινωθέντος στο Κάιρο.

F.O. προς Casey.
Τηλ. 818, απόρρ., immediate, 13 Μαρτίου 1943. F.O.371/37216/R2177.

13/3/1943 1102

Ο Sargent πληροφορεί τον Churchill πως βρίσκεται σε επαφή με τον Hambro για να εξασφαλίσει ότι το S.O.E. δεν θα υποστηρίξει στο μέλλον αντιμοναρχικά στοιχεία στην Ελλάδα και θα χρησιμοποιεί την επιρροή του για να ενισχύσει τη θέση του Γεωργίου Β΄ και της ελληνικής Κυβέρνησης.

Sargent προς Churchill.
13 Μαρτίου 1943. F.O.371/37194/R2325.

14/3/1943 1103

Αναχωρεί [προς άγνωστη κατεύθυνση] η πρώτη ομάδα 2.500 Εβραίων από το στρατόπεδο συγκέντρωσης της Θεσσαλονίκης Βαρώνου Χίρς. Η ομάδα αποτελείται από άνδρες, γυναίκες και παιδιά.

Knatchbull-Hugessen προς F.O.
Αριθ. 181, 12 Μαΐου 1944. F.O.371/43687/R8107.

14/3/1943 1104

Συνέρχεται σε πρώτη συνεδρίαση στην Τρίπολη της Συρίας η Βρετανική Ανακριτική Επιτροπή, που θα εξετάσει τις αιτίες των ταραχών του Μαρτίου στον ελληνικό Στρατό.

Αναφορά Βρετανικής Ανακριτικής Επιτροπής.
14 Απρ. 1943. F.O.371/37216/R6554.

15/3/1943 1105

Το F.O. τονίζει στους C.O.S. ότι η βρετανική Κυβέρνηση πρέπει να συγκεντρώσει όλες τις προσπάθειές της στην ενίσχυση της θέσης του Γεωργίου Β΄ και της κυβέρνησης Τσουδερού. Στο συμπέρασμα αυτό κατέληξε μετά από επανεξέταση της βρετανικής πολιτικής προς την Ελλάδα.

F.O.
Υπόμνημα, απόρρ., 15 Μαρτίου 1943. F.O.371/37222/R2363.

15/3/1943 1106

Άφιξη του Γεωργίου Β΄ και του Τσουδερού στο Κάιρο.

Lampson προς F.O.
Τηλ. 543, most immediate, 15 Μαρτίου 1943. F.O.371/37231/R2319.

16/3/1943 1107

Ο C.D. [Hambro] εκθέτει στον Sargent την άποψη του S.O.E. για την εφαρμογή της πολιτικής της βρετανικής Κυβέρνησης στην Ελλάδα, η οποία αποσκοπεί στην υποστήριξη του Γεωργίου Β΄ και της ελληνικής Κυβέρνησης.

C.D. (Sir C. Hambro Γενικός Διοικητής S.O.E.) προς Sargent.
Άκρως απόρρ., 16 Μαρτίου 1943. F.O.371/37195/R2432.

16/3/1943 1108

Ο Γεώργιος Β΄ και ο Casey συναντώνται και εξετάζουν την ελληνική πολιτική κατάσταση στη Μέση Ανατολή. Παρά την υπόδειξη του Casey, ο Γεώργιος Β΄ δεν επιθυμεί να επισκεφθεί τις ελληνικές ταξιαρχίες στη Συρία, προτού ανακοινωθεί το πόρισμα της Ανακριτικής Επιτροπής.

Casey προς F.O.
Τηλ. 639, απόρρ., immediate, 16 Μαρτίου 1943. F.O.371/37194/R2371.

16/3/1943 1109

Το S.O.E. απαντά στο από 7 Μαρτίου τηλεγράφημα του Woodhouse, ότι η αντιπροσωπεία του E.A.M. πρέπει να έρθει κατ' αρχήν στο Κάιρο και να μεταβεί αργότερα, εάν το επιθυμεί, στο Λονδίνο.

Selborne προς Sargent.
Αριθ. F530/61, άκρως απόρρ., 3 Σεπτ. 1943. F.O.371/37199/R8421.

17/3/1943 1110

Οι C.O.S. εξετάζουν σε συνεδρίασή τους το αίτημα του Eden ότι "είναι πιθανόν αναγκαίο, για το συμφέρον των σχέσεων με την ελληνική Κυβέρνηση, να περικοπούν οι επιχειρησιακές δραστηριότητες του S.O.E. στην Ελλάδα, διότι περιλαμβάνουν υποστήριξη στοιχείων εχθρικών προς την ελληνική Κυβέρνηση".

Επιτροπή Άμυνας Μέσης Ανατολής (Middle East Defense Committee) προς Αρχηγούς Επιτελείων Βρετανικών Ενόπλων Δυνάμεων (Chiefs of Staff) (C.O.S.).
Τηλ. CC/201, άκρως απόρρ., immediate, 18 Μαρτίου 1943. F.O.371/37201/R2598.

17/3/1943 1111

Ο Βρετανός Στρατηγός Sir Hastings Ismay μεταφέρει στον Sargent τα συμπεράσματα των C.O.S. σχετικά με τη βρετανική πολιτική προς την Ελλάδα.

Στρατηγός Sir H. L. Ismay προς Sargent.
Άκρως απόρρ., 17 Μαρτίου 1943. F.O.371/37195/R2434.

18/3/1943 1112

Η Βρετανική Ανακριτική Επιτροπή μετακινείται στο Μπάαλμπεκ της Συρίας, όπου και συνεχίζει τις εργασίες της.

Αναφορά Βρετανικής Ανακριτικής Επιτροπής.
14 Απρ. 1943. F.O.371/37216/R6554.

18/3/1943 1113

Η βρετανική Επιτροπή Άμυνας Μέσης Ανατολής (Middle East Defence Committee) αναφέρεται στη συνεδρίαση των C.O.S. της 17ης Μαρτίου. Ζητεί να μην περικοπούν οι επιχειρησιακές δραστηριότητες του S.O.E. στην Ελλάδα, που αποβλέπουν στην επέκταση και το συντονισμό της Αντίστασης. Παραθέτει τα επιχειρήματά της.

Επιτροπή Άμυνας Μέσης Ανατολής προς C.O.S.
Τηλ. CC/201, άκρως απόρρ., immediate, 18 Μαρτίου 1943. F.O.371/37201/R2598.

19/3/1943 1114

Ο Casey καλεί σε συνάντηση τον Γ. Ρούσσο, ο οποίος, σύμφωνα με τον Τσουδερό, κρατά αδιάλλακτη στάση [ως προς τη σύνθεση της ελληνικής Κυβέρνησης]. Του τονίζει ότι ο Γεώργιος Β΄ και η παρούσα ελληνική Κυβέρνηση έχουν την πλήρη υποστήριξη της βρετανικής Κυβέρνησης, η οποία αντιτίθεται στο σχηματισμό ενός κυβερνητικού σχήματος αποκλειστικά κομματικού χαρακτήρα.

Casey προς F.O.
Τηλ. 680, απόρρ., immediate, 20 Μαρτίου 1943. F.O.371/37195/R2535.

19/3/1943 1115

Το F.O. τονίζει στον Casey, αναφορικά με το από 16 Μαρτίου τηλεγράφημά του 639, ότι θεωρεί απαραίτητη την παρουσία του Γεωργίου Β΄ κοντά στο στρατό του στις 25 Μαρτίου, ακόμη κι αν η Ανακριτική Επιτροπή δεν έχει μέχρι τότε ολοκληρώσει το έργο της.

F.O. προς Casey.
Τηλ. 891, απόρρ., immediate, 19 Μαρτίου 1943. F.O.371/37194/R2371.

20/3/1943 1116

Ο Casey εξηγεί στον Churchill πώς διαμορφώνεται η ελληνική πολιτική κατάσταση στην Αίγυπτο.

Casey προς F.O.
Τηλ.. 680, απόρρ., immediate, 20 Μαρτίου 1943. F.O.371/37195/R2535.

20/3/1943 1117

Ο Casey δίνει προφορική εντολή σε όλες τις βρετανικές υπηρεσίες στην Αίγυπτο να παρέχουν κάθε δυνατή υποστήριξη στον Γεώργιο Β΄ και την κυβέρνηση Τσουδερού, σύμφωνα με οδηγίες που έλαβε από τον Churchill.

Casey προς F.O.
Τηλ. 727, απόρρ., 25 Μαρτίου 1943. F.O.371/37195/R2758.

21/3/1943 1118

Ο Τσουδερός απευθύνει πρόσκληση στον Μυλωνά και τον Δεληγιάννη στην Ελλάδα, να συμμετάσχουν στην ελληνική Κυβέρνηση. Ο Casey υποστηρίζει επίσης την πρόταση αυτή με μηνύματά του.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 23, important, άκρως απόρρ., 17 Απρ. 1943. F.O.371/37196/R3496.

21/3/1943 1119

Ο Myers τηλεγραφεί ότι η Κ.Ε. του Ε.Α.Μ. προτείνει να στείλει έναν αντιπρόσωπό της στη Μέση Ανατολή. Ο ίδιος υποστηρίζει εμφαντικά την έγκριση αυτής της πρότασης.

Selborne προς Sargent.
Αριθ. F530/61, άκρως απόρρ., 3 Σεπτ. 1943. F.O.371/37199/R8421.

21/3/1943 1120

Ο Γεώργιος Β΄ ζητεί από τον Wilson να τοποθετήσει Βρετανούς διοικητές στις δύο ελληνικές ταξιαρχίες και τις μονάδες που τις αποτελούν, για να αποφευχθούν περαιτέρω ανωμαλίες και να υπάρξει απόλυτη αμεροληψία προς τις δύο πολιτικές παρατάξεις [που κυριαρχούν στους κόλπους τους]. Την επομένη ο Wilson τηλεγραφεί σχετικά στον Αρχηγό του Αυτοκρατορικού Γενικού Επιτελείου.

Wilson προς Αρχηγό Βρετανικού Αυτοκρατορικού Γενικού Επιτελείου.
Τηλ. MA/22, άκρως απόρρ., immediate, 22 Μαρτίου 1943. F.O.371/37216/R2653.

21/3/1943 1121

Ο Βρετανός Υπουργός άνευ χαρτοφυλακίου τηλεγραφεί στο F.O. ότι η κατάσταση στον ελληνικό Στρατό βελτιώνεται. Η ΙΙ Ταξιαρχία άρχισε ξανά τις ασκήσεις της κανονικά. Η Ανακριτική Επιτροπή συνεχίζει να συνεδριάζει.

Υπουργός άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο προς F.O.
Τηλ. 104 Saving, 24 Μαρτίου 1943. F.O.371/37215/R3339.

22/3/1943 1122

Ο Casey τηλεγραφεί στο F.O. ότι, μετά από σύσταση του Wilson, του Holmes και δική του, ο Γεώργιος Β΄ συμφώνησε να επισκεφθεί τη Συρία στις 25 Μαρτίου και να επιθεωρήσει τις δύο ελληνικές ταξιαρχίες. Επίσης δέχθηκε πρόθυμα την πρόταση του Casey να τον συνοδεύσει. Μετά από βρετανική προτροπή, δεν θα πάει μαζί τους ο Τσουδερός, αλλά θα λάβει μέρος με τον Διάδοχο Παύλο στον εορτασμό της 25ης Μαρτίου στο Κάιρο. Ελπίζεται ότι θα επιτευχθεί η αναδιοργάνωση της ελληνικής Κυβέρνησης, ειδικότερα των στρατιωτικών υφυπουργείων, και ότι οι ελληνικές ένοπλες δυνάμεις θα ενημερωθούν σχετικά πριν από την επίσκεψη του Γεωργίου Β΄ στη Συρία.

Casey προς F.O.
Τηλ. 711, immediate, 22 Μαρτίου 1943. F.O.371/37216/R2611.

22/3/1943 1123

Ο Halifax τηλεγραφεί στο F.O. ότι το State Department ερώτησε επανειλημμένα τη βρετανική Πρεσβεία τι πληροφορίες έχει για την ελληνική πολιτική κατάσταση στη Μέση Ανατολή. Το State Department έλαβε τηλεγράφημα από το οποίο κρίνει ότι η κατάσταση είναι σοβαρότερη από όσο φάνηκε στην αρχή και μάλλον δεν περιορίζεται σε στρατιωτικά θέματα. Σύμφωνα με το τηλεγράφημα αυτό, οι Βρετανοί επιθυμούν να τηρήσουν κάθε δυνατή μυστικότητα για το θέμα. Ο Halifax ζητεί οδηγίες για τις πληροφορίες που θα μεταφέρει στο State Department, καθώς γνωρίζει ότι το F.O. επιθυμεί να κρατήσει μυστικό το ελληνικό ζήτημα. [Ο αποστολέας του τηλεγραφήματος προς το State Department δεν σημειώνεται].

Halifax προς F.O.
Τηλ. 1357, important, απόρρ., 22 Μαρτίου 1943. F.O.371/37216/R2610

23/3/1943 1124

Ο Casey πληροφορεί το F.O. ότι έχει αρχίσει διακριτική προπαγανδιστική εκστρατεία για την υποστήριξη του Γεωργίου Β΄ και της κυβέρνησης Τσουδερού.

Casey προς F.O.
Τηλ. 714, απόρρ., important, 23 Μαρτίου 1943. F.O.371/37195/R2627.

23/3/1943 1125

Ο Casey δεν κατορθώνει να πείσει τον Ρούσσο, σε συνάντηση όπου παρίσταται και ο Τσουδερός, να αναλάβει ο Υποναύαρχος Καββαδίας την αρχηγία του Στόλου.

Casey προς F.O.
Τηλ. 725, απόρρ., immediate, 23 Μαρτίου 1943. F.O.371/37195/R2661.

23/3/1943 1126

Ο Casey πραγματοποιεί συναντήσεις με τον Τσουδερό και τον Ρούσσο, πριν από τον ανασχηματισμό της ελληνικής Κυβέρνησης. Καθιστά σαφές στον Τσουδερό ότι η βρετανική Κυβέρνηση αντιτίθεται στο σχηματισμό κυβέρνησης που θα έχει πλήρη αριστερή απόκλιση.

Casey προς F.O.
Τηλ. 725, απόρρ., immediate, 23 Μαρτίου 1943. F.O.371/37195/R2661.

24/3/1943 1127

Η Βρετανική Ανακριτική Επιτροπή μετακινείται στη Σαΐντα της Συρίας, όπου και συνεχίζει τη συλλογή στοιχείων για τις πρόσφατες ταραχές στον ελληνικό Στρατό.

Αναφορά Βρετανικής Ανακριτικής Επιτροπής.
14 Απρ. 1943. F.O.371/37216/R6554.

25/3/1943 1128

Ο Casey τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο Γεώργιος Β΄ δεν μπόρεσε να επισκεφθεί τελικά και τις δύο ελληνικές ταξιαρχίες, λόγω κακοκαιρίας. Παρακολούθησε πάντως παρέλαση της Ι Ταξιαρχίας και η υποδοχή που του έγινε ήταν απολύτως ικανοποιητική. Ο Holmes, ο ίδιος ο Casey και ο Spears ήταν παρόντες. Ο Γεώργιος Β΄ θα επισκεφθεί τη ΙΙ Ταξιαρχία στις 26 Μαρτίου.

Στρατηγός Sir E. Spears (Πρεσβευτής Βρετανίας στη Βηρυτό) προς F.O.
Τηλ. 223, immediate, απόρρ., 25 Μαρτίου 1943. F.O.371/37216/R2714.

26/3/1943 1129

Ο E. Warner του Γραφείου του Βρετανού Υπουργού άνευ χαρτοφυλακίου [στο Κάιρο] τηλεγραφεί στο F.O., από τη Βηρυτό, ότι η επίσκεψη του Γεωργίου Β΄ στη ΙΙ Ταξιαρχία είχε απόλυτη επιτυχία. Το κείμενο της ομιλίας του Γεωργίου Β΄ στη Ι Ταξιαρχία μπορεί να δοθεί στη δημοσιότητα.

Spears προς F.O.
Τηλ. 226, immediate, απόρρ., 26 Μαρτίου 1943. F.O.371/37216R2765.

26/3/1943 1130

Ο Αρχηγός του Αυτοκρατορικού Γενικού Επιτελείου τονίζει στον Wilson, αναφερόμενος στο από 21 Μαρτίου τηλεγράφημα του τελευταίου MA/22, ότι δεν είναι σε θέση να αποφασίσει για την πρόταση του Γεωργίου Β΄ να τοποθετηθούν Βρετανοί διοικητές στις ελληνικές ταξιαρχίες, παρά μόνο εάν προηγουμένως ενημερωθεί πληρέστερα για την ελληνική κατάσταση και εάν η Ανακριτική Επιτροπή έχει καταλήξει σε συμπεράσματα.

Αρχηγός Βρετανικού Αυτοκρατορικού Γενικού Επιτελείου προς Wilson.
Τηλ. 64303, απόρρ., immediate, 26 Μαρτίου 1943. F.O.371/37216/R2653.

28/3/1943 1131

Ο Cadogan ενημερώνει τον Churchill για τις πρόσφατες αλλαγές στην κυβέρνηση Τσουδερού και εκφράζει το σκεπτικισμό του F.O. ως προς τη βιωσιμότητα του νέου αυτού κυβερνητικού σχήματος. [Στις 24 Μαρτίου ορκίσθηκαν οι νέοι υπουργοί: Γ. Ρούσσος Αντιπρόεδρος και προσωρινός Υπουργός Ναυτικών, Β. Καραπαναγιώτης Υπουργός Στρατιωτικών και προσωρινός Αεροπορίας, Εμμ. Σοφούλης Υπουργός Κοινωνικής Προνοίας και Κρατικής Αντιλήψεως].

Cadogan προς Churchill.
P.M./43/103, 28 Μαρτίου 1943. F.O.371/37195/R2661.

29/3/1943 1132

Το F.O. καλεί τον Halifax, απαντώντας στο από 22 Μαρτίου τηλεγράφημά του αριθ. 1357, να ενημερώσει το State Department σχετικά με τις ελληνικές πολιτικές εξελίξεις στη Μέση Ανατολή.

F.O. προς Halifax.
Τηλ. 2071, απόρρ., important, 29 Μαρτ. 1943. F.O.371/37216/R2610.

29/3/1943 1133

Σχετικά με τα τηλεγραφήματα ΜΑ/22 της 21ης Μαρτίου και 64303 της 26ης Μαρτίου του Wilson και του Αρχηγού του Αυτοκρατορικού Γενικού Επιτελείου, το F.O. τονίζει στο W.O. ότι δεν συμφωνεί με την άποψη του Γεωργίου Β΄ να τοποθετηθούν Βρετανοί διοικητές στις ελληνικές ταξιαρχίες. Η ενέργεια αυτή θα μειώσει την έντονη απήχηση που έχουν οι μονάδες στον ελληνικό λαό και θα έχει καταστρεπτικές συνέπειες για την ελληνική Κυβέρνηση και ειδικότερα για τον ίδιο τον Γεώργιο Β΄.

Howard προς Αντισυνταγματάρχη T. Heard (W.O.).
Απόρρ., 29 Μαρτίου 1943. F.O.371/37216/R2653.

30/3/1943 1134

Η Βρετανο-ελληνική Επιτροπή συνεδριάζει σχετικά με το μέλλον του κέντρου συντονισμού της Αντίστασης στην Αθήνα. Ο Τσουδερός συμφωνεί να συντονίζονται οι ενέργειες αυτές από το Κάιρο. Οι Έξι Συνταγματάρχες θα συνεχίσουν να δρουν ως οργάνωση παροχής πληροφοριών και προετοιμασίας στελεχών για τον ελληνικό Στρατό.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 7, άκρως απόρρ., 7 Απρ. 1943. F.O.371/37201/R3264.

31/3/1943 1135

Τα έξοδα της ελληνικής Κυβέρνησης κατά το οικονομικό έτος που λήγει τέλη Μαρτίου (1/2/42 - 31/3/1943) υπολογίζονται σε 4.262.000 στερλίνες.

Leeper προς Eden.
Αριθ. 137, 12 Ιουλ. 1944. F.O.371/43723/R11265.

31/3/1943 1136

Υπόμνημα του P.W.E. καθορίζει τις γενικές πολιτικές κατευθύνσεις, που πρέπει να ακολουθήσει κατά την επαναλειτουργία του ο ραδιοφωνικός σταθμός "Ελεύθερη Φωνή της Ελλάδος".

P.W.E. General Directive.
Άκρως απόρρ., 31 Μαρτίου 1943. F.O.371/37197/R5308.

31/3/1943 1137

Ο Wilson πληροφορεί τον Brooke ότι η Ανακριτική Επιτροπή θα ολοκληρώσει

σύντομα το έργο της και θα του τηλεγραφήσει τις προτάσεις της. Στο μεταξύ ο Wilson ανέθεσε στους ταξίαρχους Beak και Orr να αναλάβουν τη διοίκηση της I και II Ταξιαρχίας.

Wilson προς Brooke.
Τηλ. CS/2017, άκρως απόρρ., προσωπικό, 31 Μαρτίου 1943. F.O.371/37216/R2911.

31/3/1943 1138

Η Βρετανική Ανακριτική Επιτροπή μετακινείται, με εντολή που της μεταβιβάζεται μέσω του Επιτελείου της 9 Στρατιάς, στη Νετάνυα της Συρίας, όπου και συνεχίζει τις εργασίες της.

Αναφορά Βρετανικής Ανακριτικής Επιτροπής.
14 Απρ. 1943. F.O.371/37216/R6554.

31/3/1943 1139

Ο Καραπαναγιώτης εξετάζει με τις βρετανικές στρατιωτικές αρχές το θέμα των Ελλήνων αξιωματικών που αρνούνται να επιστρέψουν στις μονάδες τους. Αναλαμβάνει δε να μεταφέρει όσους από αυτούς βρίσκονται στην Αίγυπτο, στο στρατόπεδο του Ελ Άρις, στα σύνορα της Παλαιστίνης.

Υπουργός άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο προς F.O.
Τηλ. 125 Saving, 10 Απρ. 1943. F.O.371/37218/R3474.

Μάρτιος 1943 1140

Στις αρχές Μαρτίου οι δυνάμεις Κατοχής εκτελούν 50 ομήρους στη Θεσσαλονίκη, ως αντίποινα για τις συγκρούσεις ανταρτών με γερμανικά τμήματα στην περιοχή του Ολύμπου.

P.W.E. Weekly Directive 19 - 26 Μαρτίου 1943.
Απόρρ., 18 Μαρτίου 1943. F.O.371/37211/R1318.

Μάρτιος 1943 1141

Στις αρχές Μαρτίου οι ιταλικές δυνάμεις Κατοχής εκτελούν δέκα άτομα, ως αντίποινα για την επίθεση των Ανταρτικών Εθνικών Ομάδων [E.O.E.A.] σε ιταλικό όχημα μεταφοράς και το φόνο Ιταλών στην Άρτα.

P.W.E. Weekly Directive 23 - 30 Απρ. 1943.
Απόρρ., 22 Απρ. 1943. F.O.371/37211/R3077.

Μάρτιος 1943 1142

Δυνάμεις ανταρτών καταστρέφουν τις εγκαταστάσεις τριών ορυχείων χρωμίου στη Θεσσαλία και πλημμυρίζουν τις υπόγειες στοές τους.

P.W.E. Weekly Directive 23 - 30 Απρ. 1943.
Απόρρ., 22 Απρ. 1943. F.O.371/37211/R3077.

1/4/1943 1143

Το P.W.E. τονίζει στην Ελληνική Υπηρεσία του B.B.C. ότι οι Ελληνες είναι ο πρώτος λαός στην Ευρώπη που υποχρέωσε τους Γερμανούς να διακόψουν την πολιτική επιστράτευση. Η σημαντική αυτή ενέργεια πρέπει να υπογραμμισθεί δεόντως. Θα πρέπει επίσης να γίνεται αναφορά στο γεγονός αυτό, όταν ανακοινώνονται επιτυχείς πράξεις αντίστασης σε άλλες χώρες.

P.W.E. Weekly Directive 2 -9 Απρ. 1943.
Άκρως απόρρ., 1 Απρ. 1943. F.O.371/37211/R3077.

1/4/1943 1144

Ο Casey θεωρεί ότι ο Γεώργιος Β΄ πρέπει να επισκεφθεί τις επόμενες μέρες το στρατόπεδο προσφύγων στο Moses Wells.

Casey προς F.O.
Τηλ. 813, 1 Απρ. 1943. F.O.371/37231/R3028.

2/4/1943 1145

Το P.W.E. τονίζει ότι οι πληροφορίες που μεταδίδονται στην Ελλάδα σχετικά με τις πράξεις δολιοφθοράς που εκτελούνται στη χώρα, πρέπει να διατυπώνονται με τρόπο ώστε να μην υποκινούν σε "επανάσταση".

F.O. προς Υπουργό άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο.
Τηλ. 1064, important, 2 Απρ. 1943. F.O.371/37211/R3077.

3/4/1943 1146

Η Βρετανική Ανακριτική Επιτροπή μετακινείται στο Κάιρο για να συνεχίσει τη συλλογή αποδεικτικού υλικού, σχετικά με τα γεγονότα του Μαρτίου στον ελληνικό Στρατό.

Αναφορά Βρετανικής Ανακριτικής Επιτροπής.
14 Απρ. 1943. F.O.371/37216/R6554.

3/4/1943 1147

Ο Halifax πληροφορεί το F.O. ότι το State Department ζητεί να ενημερωθεί επειγόντως σχετικά με τις απόψεις της βρετανικής Κυβέρνησης για την ελληνική πολιτική κατάσταση. Ο Halifax προτείνει να διατυπωθούν απόψεις που δεν θα δίνουν την εντύπωση ότι η βρετανική Κυβέρνηση υποστηρίζει ως λύση διαρκείας μία μοναρχική κυβέρνηση, καθώς το State Department έχει επανειλημμένως δηλώσει ότι δεν μπορεί να υποστηρίξει τον Γεώργιο Β΄ στο βαθμό που το πράττει η Κυβέρνηση της Βρετανίας.

Halifax προς F.O.
Τηλ. 1590, απόρρ., 3 Απρ. 1943. F.O.371/37195/R3093.

5/4/1943 1148

Σε συνάντηση των Τσουδερού και Ρούσσου με τους Casey και Leeper συζητείται η πολιτική κρίση που έχει προκληθεί λόγω της άρνησης της βρετανικής Κυβέρνησης να δεχθεί τον Υποναύαρχο Πέτρο Βούλγαρη ως Υπουργό Ναυτικών.

Casey προς F.O.
7 Μαΐου 1943. F.O.371/37196/R4291.

5/4/1943 1149

Ο Leeper πείθει τον Ρούσσο να μην επιμείνει να αναλάβει ο Βούλγαρης το Υπουργείο Ναυτικών, προτού συνεννοηθεί (ο Leeper) με τις αρμόδιες βρετανικές ναυτικές αρχές.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 1, απόρρ., immediate, 6 Απρ. 1943. F.O.371/37195/R3133.

6/4/1943 1150

Οι βρετανικές ναυτικές αρχές της Μέσης Ανατολής πιστεύουν ότι ο Ρούσσος είναι εντελώς ακατάλληλος ως Υπουργός Ναυτικών. Προτείνουν το διορισμό του Βούλγαρη ως Υφυπουργού Ναυτικών, σε συνδυασμό με την τοποθέτηση του Πλοιάρχου Αλεξανδρή ως Αρχηγού Στόλου. Ο Leeper τηλεγραφεί τα παραπάνω στο F.O. και σημειώνει τις πολιτικές αντιρρήσεις που υφίστανται ως προς το διορισμό του Βούλγαρη.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 3, απόρρ., immediate, 6 Απρ. 1943. F.O.371/37195/R3135.

7/4/1943 1151

Ο Καραπαναγιώτης αναχωρεί για τη Συρία για να επιθεωρήσει τις ελληνικές ταξιαρχίες που βρίσκονται εκεί στρατοπεδευμένες.

Υπουργός άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο προς F.O.
Τηλ. 133 Saving, 14 Απρ. 1943. F.O.371/37215/R3570.

7/4/1943 1152

Το F.O. αναφέρεται στο από 3 Απριλίου τηλεγράφημα του Halifax 1590 και τον πληροφορεί ότι συμφωνεί με τη διατύπωση των απόψεων της βρετανικής Κυβέρνησης που προτείνει, οι οποίες αφορούν την ελληνική πολιτική κατάσταση.

F.O. προς Halifax.
Τηλ. 2300, απόρρ., 7 Απρ. 1943. F.O.371/37195/R3093.

7/4/1943 1153

Ο Leeper τηλεγραφεί στο F.O. ότι συζήτησε με τον Τσουδερό και το P.W.E. τα μέτρα που είναι δυνατό να ληφθούν, ώστε να ενισχυθεί η θέση του Γεωργίου Β΄. Το πρόγραμμα που θα υποβάλει ο Τσουδερός στον Γεώργιο Β΄ περιλαμβάνει επίσκεψη στο Ελ Αλαμέιν και κατάθεση στεφάνου στους τάφους των Ελλήνων στρατιωτών που έπεσαν εκεί, επίσκεψη στα στρατόπεδα των Ελλήνων προσφύγων στο Σουέζ και μία μεγαλύτερης διάρκειας επίσκεψη το Πάσχα στα ελληνικά στρατεύματα στη Συρία. Προς το παρόν η καλύτερη προπαγάνδα για τον Γεώργιο Β΄ είναι να δίνεται έμφαση στο ενδιαφέρον του για το Στρατό και τις συνθήκες διαβίωσης στα στρατόπεδα προσφύγων.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 5, 7 Απρ. 1943. F.O.371/37231/R3223.

8/4/1943 1154

Το F.O. αναφέρεται στα τηλεγραφήματα 1 και 3 του Leeper της 6ης Απριλίου και του τονίζει ότι ο διορισμός του Βούλγαρη [ως Υφυπουργού Ναυτικών] είναι εντελώς ανεπιθύμητος. Συμφωνεί ότι η λήψη της σχετικής απόφασης εναπόκειται στον Τσουδερό, ελπίζει όμως ότι ο Έλληνας Πρωθυπουργός θα αντισταθεί επιτυχώς στο διορισμό αυτό. Ο Leeper θα μπορούσε, αν το επιθυμεί, να πληροφορήσει τον Τσουδερό ή τον Ρούσσο σχετικά με τις απόψεις του F.O. για το θέμα αυτό.

F.O. προς Sir R. W. Leeper (Πρεσβευτή Βρετανίας στην ελληνική Κυβέρνηση).
Τηλ. 4, απόρρ., immediate, 8 Απρ. 1943. F.O.371/37195/R3133.

8/4/1943 1155

Ο Γεώργιος Β΄ δηλώνει στον Leeper ότι θα ήταν πολύ ευτυχής να πραγματοποιήσει τις επισκέψεις στις ταξιαρχίες, όπως του προτείνει ο τελευταίος, αλλά προτιμά να το αναβάλει μέχρις ότου ηρεμήσει η κατάσταση στο Στρατό. Ο Leeper πιστεύει ότι ο Γεώργιος Β΄ μπορεί να κρίνει καλύτερα από τον καθένα τι οφείλει να πράξει. Σημειώνει επίσης ότι το πόρισμα της Ανακριτικής Επιτροπής θα είναι πολύ σύντομα έτοιμο, καθώς οι τελικές καταθέσεις λαμβάνονται στο Κάιρο αυτή την εβδομάδα.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 9, απόρρ., 9 Απρ. 1943. F.O.371/37216/R3329.

9/4/1943 1156

Η Βρετανική Ανακριτική Επιτροπή τερματίζει τις συνεδριάσεις της.

Αναφορά Βρετανικής Ανακριτικής Επιτροπής.
14 Απρ. 1943. F.O.371/37216/R6554.

9/4/1943 1157

Το F.O. αναφέρεται στην έντονη αντίδραση του Βαρβαρέσσου για τον επικείμενο διορισμό του Βούλγαρη ως Υπουργού Ναυτικών και καλεί τον Leeper να πείσει τον Τσουδερό να μην τον διορίσει.

F.O. προς Leeper.
Τηλ. 5, απόρρ., important, 9 Απρ. 1943. F.O.371/37195/R3206.

10/4/1943 1158

Ο Leeper πείθει τον Τσουδερό να μη συμπεριλάβει τον Βούλγαρη στην κυβέρνησή του.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 12, απόρρ., important, 10 Απρ. 1943. F.O.371/37196/R3265.

12/4/1943 1159

Ο Τσουδερός αντιμετωπίζει πολιτική κρίση στην κυβέρνησή του, επειδή αρνείται να συμπεριλάβει τον Βούλγαρη στους κόλπους της. Ζητεί, μαζί με τον Γεώργιο Β΄, τη συμβουλή του Leeper για τον τρόπο αντιμετώπισης της κρίσης αυτής.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 14, απόρρ., important, 13 Απρ. 1943. F.O.371/37196/R3388.

12/4/1943 1160

Ο Γεώργιος Β΄ προτείνει στον Leeper να απομακρυνθούν από τις μονάδες για ειδική εκπαίδευση 20 περίπου αξιωματικοί και 200 στρατιώτες, που αποτελούσαν τον πυρήνα των ταραχών του Μαρτίου, χωρίς να φανεί ότι πρόκειται για τιμωρία. Η ενέργεια αυτή δεν θα πρέπει να συνδεθεί με τις εργασίες της Ανακριτικής Επιτροπής.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 14, απόρρ., important, 13 Απρ. 1943. F.O.371/37196/R3388.

13/4/1943 1161

Ο Leeper τονίζει στον Ρούσσο, σχετικά με την υπουργοποίηση του Βούλγαρη, ότι η Κυβέρνηση θα είχε την πλήρη υποστήριξη τη βρετανικής Κυβέρνησης, αν ζητούσε επιπλέον αλλαγές στη σύνθεσή της. Ωστόσο οι αλλαγές αυτές, αμφισβητήσιμου πάντως χαρακτήρα, θα προκαλούσαν έντονη δυσαρέσκεια στο τμήμα της ελληνικής Κυβέρνησης που παρέμεινε στο Λονδίνο. Συμφωνείται να μεταβεί ο Δημητρακάκης στο Λονδίνο για να εξηγήσει την κατάσταση στους συναδέλφους του.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 16, απόρρ., 13 Απρ. 1943. F.O.371/37196/R3402.

14/4/1943 1162

Η Βρετανική Ανακριτική Επιτροπή συντάσσει την αναφορά της για τα γεγονότα που έλαβαν χώρα το Μάρτιο στον ελληνικό Στρατό.

Αναφορά Βρετανικής Ανακριτικής Επιτροπής.
14 Απρ. 1943. F.O.371/37216/R6554.

14/4/1943 1163

Τμήμα ανταρτών πυρπολεί ολόκληρο σιδηροδρομικό συρμό στο σταθμό της Αμφίκλειας Παρνασσού. Καταστρέφονται επίσης εννέα μηχανές και πολλά βαγόνια που βρίσκονταν στο σταθμό.

Υπουργός άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο προς F.O.
Τηλ. 1098, important, 5 Μαΐου 1943. F.O.371/37211/R3473.

15/4/1943 1164

Ο Leeper πληροφορεί το F.O. ότι εξέτασε το θέμα των Βρετανών πρακτόρων στην Ελλάδα με τον Glenconner και τον Συνταγματάρχη P. C. Vellacott, υπεύθυνο του P.W.E. στο Κάιρο. Οι τελευταίοι συμφώνησαν να σταλεί πολιτικός σύμβουλος στον Διοικητή του S.O.E. στην Ελλάδα [Myers], υπό την ιδιότητα του αντιπροσώπου του F.O.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 19, important, άκρως απόρρ., 15 Απρ. 1943. F.O.371/37196/R3456.

15/4/1943 1165

Ο Leeper απευθύνεται προσωπικά στον Sargent, αναφερόμενος στο σημερινό του τηλεγράφημά 19 προς το F.O., και του εξηγεί τους λόγους που επιβάλλουν επειγόντως την παρουσία πολιτικού συμβούλου στο πλευρό του Myers.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 20, important, άκρως απόρρ., 15 Απρ. 1943. F.O.371/37196/R3456.

16/4/1943 1166

Το F.O. αναφέρεται στο από 13 Απριλίου τηλεγράφημα 16 του Leeper και τον πληροφορεί ότι συμφωνεί με την αποστολή του Δημητρακάκη στο Λονδίνο. Υπογραμμίζει επίσης την ανάγκη να εξασφαλισθεί με κάθε δυνατό μέσο η άφιξη κατάλληλων πολιτικών αρχηγών από την Ελλάδα, ώστε να παύσουν οι συνεχείς κρίσεις στην ελληνική Κυβέρνηση.

F.O. προς Leeper.
Τηλ. 10, απόρρ., most immediate, 16 Απρ. 1943. F.O.371/37196/R3402.

17/4/1943 1167

Σχετικά με το από 16 Απριλίου τηλεγράφημα 10 του F.O., ο Leeper αναφέρει τις απαντήσεις των πολιτικών αρχηγών στην πρόσκληση του Τσουδερού της 21ης Μαρτίου να λάβουν μέρος στην ελληνική Κυβέρνηση. Αναφέρει επίσης άλλες αντίστοιχες ενέργειες του Τσουδερού.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 23, important, άκρως απόρρ., 17 Απρ. 1943. F.O.371/37196/R3496.

18/4/1943 1168

Ο Τσουδερός και η ελληνική Κυβέρνηση με τηλεγράφημά τους προς τον Βαρ-

βαρέσσο και τον Μιχαλόπουλο στο Λονδίνο, εξηγούν την πολιτική τους στην Αίγυπτο και τους ζητούν να την εγκρίνουν. Τους πληροφορούν επίσης για την αποστολή του Δημητρακάκη στο Λονδίνο, η οποία αποβλέπει στην περαιτέρω ενημέρωσή τους.

Κείμενο τηλεγραφήματος ελληνικής Κυβέρνησης.
Τηλ. άνευ αριθ., 18 Απρ. 1943. F.O.371/37196/R3778.

19/4/1943 1169

Ο Δεληγιάννης δηλώνει στον Τσουδερό, εκ μέρους του Θ. Σοφούλη, πως είναι απαραίτητο να ανακοινώσει επίσημα ο Γεώργιος Β΄, ότι το θέμα της Μοναρχίας θα λυθεί με την ελεύθερη ψήφο του ελληνικού λαού αμέσως μετά την Απελευθέρωση. Χωρίς τη δήλωση αυτή ούτε η συμμετοχή οποιουδήποτε στην Κυβέρνηση, ούτε η υποστήριξη των πολιτικών κομμάτων σε αυτή θα αποβούν υπέρ της επιστροφής του Γεωργίου Β΄ στην Ελλάδα.

Β. Δεληγιάννης προς Τσουδερό.
19 Απρ., 1943. F.O.371/37197/R5505.

19/4/1943 1170

Ο Churchill αναφέρεται στην αποστολή του Δημητρακάκη στο Λονδίνο (τηλεγράφημα 16 του Leeper στις 13 Απριλίου προς το F.O.) και προειδοποιεί το F.O. ότι ο Leeper πρέπει να υιοθετήσει ιδιαιτέρως σκληρή και δυναμική στάση απέναντι στις δολοπλοκίες των μελών της ελληνικής Κυβέρνησης.

Churchill προς Eden.
Prime Minister's Personal Minute M 293/3, 19 Απρ. 1943. F.O.371/37196/R3501.

21/4/1943 1171

Ο Αγνίδης πληροφορεί με δική του πρωτοβουλία το F.O., ότι οι Βαρβαρέσσος και Μιχαλόπουλος έθεσαν την παραίτησή τους στη διάθεση του Τσουδερού, εις απάντηση του τηλεγραφήματος που τους έστειλε η ελληνική Κυβέρνηση στις 18 Απριλίου.

F.O.
Minute (P. J. Dixon), 21 Απρ. 1943. F.O..371/37196/R3778.

21/4/1943 1172

Ο Γεώργιος Β΄ απευθύνει προσωπική επιστολή στον Churchill και ζητεί να δο-

θούν στο S.O.E. οι ίδιες ακριβείς και οριστικές οδηγίες, που εστάλησαν στον Casey, σχετικά με την πολιτική που πρέπει να ακολουθήσει προς την Ελλάδα.

Γεώργιος Β΄ προς Churchill.
Προσωπικό, 21 Απρ. 1943. F.O.371/37196/R4117.

22/4/1943 1173

Σύμφωνα με πληροφορίες του P.W.E., οι Γερμανοί έχουν εξασφαλίσει για τη χώρα τους μόνο 7.949 εργάτες από την Ελλάδα, από τους οποίους περισσότεροι από 700 είναι αλλοδαποί.

P.W.E. Weekly Directive 23 - 30 Απρ. 1943.
Απόρρ., 22 Απρ. 1943. F.O.371/37211/R3077.

22/4/1943 1174

Ο Leeper τηλεγραφεί στον Sargent ότι το πόρισμα της Ανακριτικής Επιτροπής έχει σταλεί στον Holmes, αλλά δεν έχει προς το παρόν διανεμηθεί στις αρμόδιες υπηρεσίες. Για τη διευθέτηση της κατάστασης στον ελληνικό Στρατό, θα απαιτηθούν ενέργειες του Wilson, καθώς το πόρισμα αυτό δεν πρόκειται να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο. Προτάσεις εγκεκριμένες από τον Leeper θα υποβληθούν σύντομα στον Wilson. Το σημαντικότερο είναι να μεταφερθούν οι ταξιαρχίες μακριά από τη Συρία, στην Τρίπολη αν είναι δυνατό, ώστε να ανασυγκροτηθούν χωρίς οι άντρες τους να έχουν την ευκαιρία να επιδίδονται σε πολιτικές δολοπλοκίες.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 30, προσωπικό για Sargent, 22 Απρ. 1943. F.O.371/37216/R3683.

24/4/1943 1175

Τμήμα ανταρτών που έφερε στολές χωροφυλάκων, ελευθερώνει κρατουμένους από το Σανατόριο Σωτηρία στην Αθήνα.

P.W.E. Weekly Directive 19 - 26 Ιουν. 1943.
Απόρρ., 17 Ιουν. 1943. F.O.371/37211/R4303.

24/4/1943 1176

Το F.O. στέλνει στον Leeper σχέδιο πρότασης της βρετανικής Κυβέρνησης για την υπογραφή νέου πρωτοκόλλου, το οποίο τροποποιεί τη Στρατιωτική Συμφωνία της 9ης Μαρτίου 1942. Κύριο αντικείμενο του πρωτοκόλλου είναι ο σχη-

ματισμός της ελληνικής Πολεμικής Αεροπορίας υπό ανεξάρτητη ελληνική διοίκηση. Ο Leeper εξουσιοδοτείται να εκπροσωπήσει την κυβέρνησή του στις σχετικές συζητήσεις και να υπογράψει το πρωτόκολλο.

F.O. προς Leeper.
Αριθ. 66, 24 Απρ. 1943. F.O.371/37202/W6342.

24/4/1943 1177

Οι Γεώργιος Β΄, Τσουδερός, Καραπαναγιώτης και Leeper επισκέπτονται το πεδίο της μάχης του Ελ Αλαμέιν. Ο Βασιλιάς και ο Πρωθυπουργός καταθέτουν στεφάνι στους τάφους των Ελλήνων στρατιωτών παρουσία Ελλήνων και Βρετανών δημοσιογράφων και φωτογράφων. Ο Leeper, ο οποίος θα διαβιβάσει τις παραπάνω πληροφορίες στις 25 Απριλίου, θα αναφέρει στο F.O. ότι περιγραφή της τελετής θα μεταδοθεί στην Ελλάδα και θα διανεμηθεί στα ελληνικά στρατεύματα στη Συρία.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 30, 25 Απρ. 1943. F.O.371/37231/R3756.

26/4/1943 1178

Ο Τσουδερός αναφέρεται στο μήνυμα του Σοφούλη της 19ης Απριλίου και του τονίζει ότι κανείς δεν θα πρέπει να έχει αντίρρηση να επιλυθούν τα εσωτερικά ζητήματα της Ελλάδας μετά το τέλος του πολέμου, αφού διευθετηθούν τα εθνικά θέματα.

Τσουδερός προς Θ. Σοφούλη (Αρχηγό Κόμματος Φιλελευθέρων).
26 Απρ. 1943. F.O.371/37197/R5505.

26/4/1943 1179

Ο Leeper εκθέτει στον Sargent την πολιτική που πρέπει να εφαρμοσθεί προς την Ελλάδα στο Κάιρο, κατά τη διάρκεια των επιχειρήσεων για την Απελευθέρωση, αλλά και μετά από αυτές.

Leeper προς F.O.
Τηλ.. 41, απόρρ., προσωπικό, important, 26 Απρ. 1943. F.O.371/37196/R3812.

27/4/1943 1180

Ο Myers τηλεγραφεί σε όλους τους αξιωματικούς της Β.Σ.Α. στην Ελλάδα και καθορίζει την πολιτική στάση που θα πρέπει να τηρούν πιστά κατά τις επαφές

τους με τις αντιστασιακές οργανώσεις. Τονίζει ότι, ενώ οφείλουν πάντοτε να αποφεύγουν να αναμειγνύονται σε πολιτικές συζητήσεις, η βρετανική Κυβέρνηση επιθυμεί να μη διστάζουν ποτέ να εκφράζουν την εμπιστοσύνη τους στον Βασιλιά και την παρούσα ελληνική Κυβέρνηση.

Pearson προς P. J. Dixon.
Αριθ. JSAP/GR/3490/3, άκρως απόρρ., 16 Μαΐου 1943. F.O.371/37202/R4459.

28/4/1943 1181

Ο Ταγματάρχης J. M. Stevens, επικεφαλής του ελληνικού τμήματος του S.O.E. στο Κάιρο, ο οποίος βρίσκεται σε αποστολή στην Ελλάδα, ενημερώνει το Κάιρο για τις σχέσεις Ε.Δ.Ε.Σ. - Ε.Α.Μ., καθώς και για την πολιτική στάση των οργανώσεων αυτών προς τη Βρετανία.

Pearson προς P. J. Dixon.
Αριθ. JSAP/GR/3490/3, άκρως απόρρ., 16 Μαΐου 1943. F.O.371/37202/R4459.

28/4/1943 1182

Ο Leeper πληροφορεί το F.O. ότι ο Τσουδερός και ο Glenconner συμφωνούν με τη διάλυση της Βρετανο-ελληνικής Επιτροπής. Ο Τσουδερός θα συναντάται στο μέλλον με τους Leeper, Glenconner και Vellacott για να πληροφορείται τις επιχειρήσεις του S.O.E. στην Ελλάδα. Ο Leeper και ο Genconner θα αποφασίζουν εκ των προτέρων την έκταση των πληροφοριών που θα μπορούν να παρέχουν στον Τσουδερό.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 43, important, 28 Απρ. 1943. F.O.371/37196/R3883.

29/4/1943 1183

Ο Δημητρακάκης πληροφορεί το F.O. ότι ο Βαρβαρέσσος και ο Μιχαλόπουλος δέχονται να παραμείνουν στην Κυβέρνηση και αποσύρουν τις παραιτήσεις τους.

F.O.
Minute (P. J. Dixon), 30 Απρ. 1943. F.O.371/37196/R3875.

29/4/1943 1184

Ο Myers τηλεγραφεί στο Κάιρο με δική του πρωτοβουλία και ζητεί να συμβουλεύσουν τον Γεώργιο Β΄ να μην επιστρέψει στην Ελλάδα, μέχρις ότου αποκατασταθεί πλήρως η εμπιστοσύνη του ελληνικού λαού στο πρόσωπό του,

για να αποφευχθεί εμφύλιος. Ζητεί επίσης να πληροφορηθεί εάν η βρετανική Κυβέρνηση θα επιτρέψει τη συμμετοχή αντιπροσώπων του Ε.Α.Μ. στην ελληνική Κυβένηση.

Pearson προς P. J. Dixon.
Αριθ. JSAP/GR/3490/3, άκρως απόρρ., 16 Μαΐου 1943. F.O.371/37202/R4459.

29/4/1943 1185

Ο Γεώργιος Β΄ επισκέπτεται το ελληνικό νοσοκομείο προσφύγων στο Moses Wells κοντά στη διώρυγα του Σουέζ. Ο Leeper, που συνοδεύει τον Γεώργιο Β΄ μαζί με τον Εμμ. Σοφούλη, θεωρεί την επίσκεψη εξαιρετικά επιτυχή. Παρόντες είναι επίσης δημοσιογράφοι, φωτογράφοι και αντιπρόσωποι των εκπομπών του P.W.E. προς την Ελλάδα.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 49, 30 Απρ. 1943. F.O.371/37231/R3959.

30/4/1943 1186

Ο Wilson στέλλει, με επιστολή του στον Καραπαναγιώτη, λεπτομερείς προτάσεις αλλά και αποφάσεις για την αναδιοργάνωση του ελληνικού Στρατού μετά τις ταραχές του Μαρτίου.

Wilson προς Β. Καραπαναγιώτη (Υπουργό Στρατιωτικών ελληνικής Κυβέρνησης).
Αριθ. 80343/1 AG2, άκρως απόρρ., 30 Απρ. 1943. F.O.371/37126/R4804.

1/5/1943 1187

Ο Sheppard τηλεγραφεί στο S.O.E. Καΐρου ότι ηγετικά στελέχη του Ε.Α.Μ. / Ε.Λ.Α.Σ. θεωρούν ασήμαντη την οργάνωση του Ζέρβα και τονίζουν ότι η αποκλειστική βρετανική υποστήριξη που του παρέχεται, βλάπτει το κύρος της Βρετανίας.

Pearson προς P. J. Dixon.
Αριθ. JSAP/GR/3416/3, άκρως απόρρ., 6 Μαΐου 1943. F.O.371/37202/R4209.

1/5/1943 1188

Ο Wilson και ο Καραπαναγιώτης συζητούν τις προτάσεις και τις αποφάσεις του πρώτου για τον ελληνικό Στρατό, οι οποίες περιέχονται σε επιστολή του της 30ης Απριλίου προς τον Καραπαναγιώτη. Ο Καραπαναγιώτης συμφωνεί κατ'

αρχήν με τις προτάσεις του Wilson, επιφυλάσσεται όμως να του θέσει υπόψη τυχόν παρατηρήσεις δικές του ή της κυβέρνησής του.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 61, απόρρ., important, 5 Μαΐου 1943. F.O.371/37216/R4088.

3/5/1943 1189

Το Κάιρο καλεί τον Sheppard να καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια για να εμποδίσει την αντιζηλία μεταξύ Ζέρβα και Ε.Λ.Α.Σ. Τον ενημερώνει επίσης, όσον αφορά τη βρετανική πολιτική προς τις αντιστασιακές ομάδες, σχετικά με το θέμα της οργάνωσης των Εθνικών Ομάδων.

Pearson προς P. J. Dixon.
Αριθ. JSAP/GR/3416/3, άκρως απόρρ., 6 Μαΐου 1943. F.O.371/37202/R4209.

3/5/1943 1190

Το F.O. τονίζει στον Leeper πως πρέπει να προειδοποιήσει τον Γεώργιο Β΄, τον Τσουδερό και την κυβέρνησή του, ότι δεν θα έχουν την πλήρη υποστήριξη της βρετανικής Κυβέρνησης, εάν δεν καταβάλουν σοβαρή προσπάθεια να σχηματίσουν, για όσο διάστημα διαρκέσει ο πόλεμος, κυβέρνηση συνασπισμού όλων των κομμάτων.

F.O. προς Leeper.
Τηλ. 26, απόρρ., important, 3 Μαΐου 1943. F.O.371/37196/R3875.

5/5/1943 1191

Ο Casey πληροφορεί το F.O. ότι γερμανικά αεροπλάνα έριξαν στην Ελλάδα προκηρύξεις υπογεγραμμένες από τον Ι. Ράλλη [Πρωθυπουργό της Κυβέρνησης Αθηνών], οι οποίες καλούν τις Εθνικές Ομάδες των Ανταρτών να παραδώσουν τα όπλα τους μέχρι τις 20 Μαΐου.

Casey προς F.O.
Τηλ. 1104, most immediate, 5 Μαΐου 1943. F.O.371/37202/R4034.

6/5/1943 1192

Το S.O.E. τονίζει στο F.O. ότι, σύμφωνα με τα υπάρχοντα στοιχεία, όλες οι καταστροφές ορυχείων, σιδηροδρομικών γραμμών, βαγονιών και ατμομηχανών κατά τη διάρκεια του 1943, πραγματοποιήθηκαν από τις δυνάμεις του Ε.Λ.Α.Σ. Γενικά φαίνεται ότι κάθε επίθεση εναντίον των δυνάμεων του Άξονα στην Ελ-

λάδα, έχει γίνει από την οργάνωση αυτή. Εξαίρεση αποτελεί η πολύ πρόσφατη και μικρής κλίμακας δραστηριότητα των δυνάμεων του Συνταγματάρχη Δ. Ψαρρού [Στρατιωτικού Αρχηγού της Εθνικής και Κοινωνικής Απελευθέρωσης (Ε.Κ.Κ.Α.)].

Pearson προς P. J. Dixon.
Αριθ. JSAP/GR/3416/3, άκρως απόρρ., 6 Μαΐου 1943. F.O.371/37202/R4209.

6/5/1943 1193

Το S.O.E. πληροφορεί το F.O. ότι τα όπλα, τα πυρομαχικά και τα άλλα εφόδια που έχουν ριφθεί στους αντάρτες από τις 24 Ιανουαρίου ανέρχονται σε 59.774 λίβρες για τον Ε.Δ.Ε.Σ. [19,576 τόννους] και 34.072 [11,158 τόννους] για τον Ε.Λ.Α.Σ.

Pearson προς P. J. Dixon.
Αριθ. JSAP/GR/3416/3, άκρως απόρρ., 6 Μαΐου 1943. F.O.371/37202/R4209.

6/5/1943 1194

Το Κάιρο ενημερώνει τον Myers για τις διαπραγματεύσεις του Τσουδερού με τους πολιτικούς αρχηγούς στην Ελλάδα και την πρόσκληση που τους απηύθηνε να στείλουν αντιπροσώπους τους στο Κάιρο, για να συζητήσουν από κοινού την πολιτική κατάσταση. Καλεί τον Myers να χρησιμοποιήσει την επιρροή του, για να τους πείσει να δεχθούν την πρόσκληση αυτή, και ζητεί τη γνώμη του σχετικά.

S.O.E. Κάιρο προς Ταξίαρχο E.C.W. Myers (Διοικητή Βρετανικής Στρατιωτικής Αποστολής (Β.Σ.Α.) και S.O.E. στην Ελλάδα).
Τηλ. 583, άκρως απόρρ., προσωπικό, 6 Μαΐου 1943. F.O.371/37202/R4503.

7/5/1943 1195

Ο Myers αναφέρεται στο από 6 Μαΐου τηλεγράφημα 583 του S.O.E. Καΐρου και τονίζει, μεταξύ άλλων, ότι η ελληνική Κυβέρνηση στο Κάιρο πρέπει να αντιμετωπίσει την πραγματικότητα και να φυγαδεύσει από την Ελλάδα αντιπροσώπους του Ε.Α.Μ., των κομμουνιστών και του κόμματος του Πλαστήρα.

Ταξίαρχος E.C.W. Myers (Διοικητής Βρετανικής Στρατιωτικής Αποστολής (Β.Σ.Α.) και S.O.E. στην Ελλάδα) προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. 685, άκρως απόρρ., 7 Μαΐου 1943. F.O.371/37202/R4503.

8/5/1943 1196

Ο Καραπαναγιώτης επιβεβαιώνει, με επιστολή του προς τον Wilson, ότι συμφωνεί με τα κύρια σημεία των προτάσεων του τελευταίου, όπως έχουν εκτεθεί στην επιστολή της 30ης Απριλίου. Τονίζει ότι το σύνολο των προτάσεων αυτών θα εξετασθεί και θα εφαρμοσθεί, εφόσον δεν συγκρούεται με τους στόχους της ελληνικής Κυβέρνησης. Η Κυβέρνηση αποβλέπει στην εξασφάλιση της ενότητας και της πολιτικής σταθερότητας, καθώς και στην αποφυγή κάθε μέτρου που θα εμπόδιζε την ενότητα αυτή και, κατά συνέπεια, την πολεμική προσπάθεια.

Β. Καραπαναγιώτης (Υπουργός Στρατιωτικών ελληνικής Κυβέρνησης) προς Wilson.
8 Μαΐου 1943. F.O.371/37216/R4804.

8/5/1943 1197

Το F.O. αναφέρεται στο από 26 Απριλίου τηλεγράφημα 41 του Leeper και τον πληροφορεί ότι συμφωνεί με την πολιτική που προτείνει να εφαρμοσθεί προς την Ελλάδα στο Κάιρο. Τονίζει όμως ότι το πλέον άμεσο θέμα, το οποίο πρέπει να επιλυθεί, είναι η διεύρυνση της ελληνικής Κυβέρνησης σε κυβέρνηση συνασπισμού, αντιπροσωπευτική του δημόσιου αισθήματος στην Ελλάδα. Η έκβαση του εγχειρήματος αυτού θα επηρεάσει αναπόφευκτα τα επόμενα στάδια της βρετανικής πολιτικής.

F.O. προς Leeper.
Τηλ. 33, απόρρ., 8 Μαΐου 1943. F.O.371/37196/R3812.

9/5/1943 1198

Τμήμα ανταρτών προξενεί σοβαρές ζημιές σε ορυχείο κοντά στο χωριό Ροδιανή Κοζάνης.

P.W.E. Weekly Directive 19 - 26 Ιουν. 1943.
Απόρρ., 17 Ιουν. 1943. F.O.371/37211/R4303.

10/5/1943 1199

Ο Βαρβαρέσσος και ο Μαντζαβίνος πληροφορούν τον Τσουδερό ότι διαφωνούν με την πρόταση να προμηθευθούν οι βρετανικές μυστικές υπηρεσίες, που δρουν στην Ελλάδα, χαρτονομίσματα που θα εκτυπωθούν για το σκοπό αυτό στο Λονδίνο.

F.O. προς Casey.
Τηλ. 1522, απόρρ., important, 10 Μαΐου 1943. F.O.371/37202/R4157.

12/5/1943 1200

Ο Leeper καθιστά σαφές στον Τσουδερό ότι η βρετανική Κυβέρνηση δικαιούται να του υπενθυμίσει την επιθυμία της για το σχηματισμό μιας κυβέρνησης όσο το δυνατόν περισσότερο αντιπροσωπευτικής, πράγμα που δεν έχει ακόμη επιτευχθεί.

Leeper προς Sargent.
12 Μαΐου 1943. F.O.371/37202/R4504.

12/5/1943 1201

Μνημόνιο του S.O.E. εξετάζει τις δυνατότητες να αποσπασθεί ο Ε.Λ.Α.Σ. από το Ε.Α.Μ. και καταλήγει στο συμπέρασμα ότι αυτό δεν είναι δυνατό χωρίς πολιτική συνδρομή.

Μνημόνιο S.O.E., "Possibilities of splitting the E.L.A.S. from the E.A.M.".
Άκρως απόρρ., 12 Μαΐου 1943. F.O.371/37202/R4622.

12/5/1943 1202

Ο Sheppard τηλεγραφεί ότι το παρόν σχέδιο του Ε.Α.Μ. είναι να προσπαθήσει να σχηματίσει προσωρινή κυβέρνηση, μόλις εκδηλωθεί συμμαχική απόβαση στην Ελλάδα. Ο Ε.Δ.Ε.Σ. θα πράξει ό,τι του ζητήσουν οι Βρετανοί, αλλά θα αντισταθεί με δυναμικό τρόπο σε κάθε προσπάθεια πραξικοπήματος εκ μέρους του Ε.Α.Μ. Η Β.Σ.Α. έχει πετύχει κατά πολύ να μειώσει τον κίνδυνο που προέρχεται από το Ε.Α.Μ. και να αποτρέψει εκδήλωση εμφυλίου και θα πρέπει να σταλούν όσο το δυνατόν περισσότεροι αξιωματικοί - σύνδεσμοι στην Ελλάδα ώστε να συνεχίσει τις προσπάθειές της.

Pearson προς P. J. Dixon.
Αριθ. JSAP/GR/3490/3, άκρως απόρρ., 16 Μαΐου 1943. F.O.371/37202/R4459.

12/5/1943 1203

Το F.O. καλεί τον Halifax να παρέμβει στο State Department, για να εμποδίσει την αναχώρηση του Π. Μποδοσάκη-Αθανασιάδη από τις Η.Π.Α. για την Αίγυπτο. Εξηγεί τους λόγους για τους οποίους ο Μποδοσάκης είναι ανεπιθύμητος, κυριότερος των οποίων είναι ότι η παρουσία του θα έχει δυσμενή επίδραση στη σταθερότητα της ελληνικής Κυβέρνησης.

F.O. προς Halifax.
Τηλ. 3200, important, 12 Μαΐου 1943. F.O.371/37196/R4124.

12/5/1943 1204

Το S.O.E. Καΐρου τονίζει στον Myers, σχετικά με το από 7 Μαΐου τηλεγράφημά του 685, ότι είναι απαραίτητο για τη μεταπολεμική ισορροπία να μη βρίσκονται στην εξουσία στην Ελλάδα το Ε.Α.Μ. και οι κομμουνιστές, "δηλαδή η Ρωσία". Για το λόγο αυτό, και άσχετα με τις άμεσες επιχειρησιακές ανάγκες, έχει πρωταρχική σημασία να διαχωρισθεί ο Ε.Λ.Α.Σ., το μόνο χρήσιμο στους Βρετανούς σχήμα, από το Ε.Α.Μ., με απώτερο σκοπό να αποτελέσει η Αριστερά μια σχετικά μικρή μειοψηφία στην πολιτική ζωή. Για την επίτευξη των παραπάνω δεν είναι απολύτως αναγκαία η εξουδετέρωση του Ε.Α.Μ. και των κομμουνιστών, ούτε η δημιουργία μεγάλης πλειοψηφίας αντίθετης προς αυτούς, αλλά κυρίως η χρησιμοποίηση [στην ελληνική Κυβέρνηση] αντιπροσώπων από οποιοδήποτε άλλο κόμμα. Το F.O. κατανοεί πλήρως την κατάσταση των παλαιών πολιτικών αρχηγών, αλλά πρέπει να τους χρησιμοποιήσει κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο, λόγω της έλλειψης καταλληλότερων προσωπικοτήτων.

S.O.E. Κάιρο προς Myers.
Τηλ. 609, άκρως απόρρ., 12 Μαΐου 1943. F.O.371/37202/R4503.

12/5/1943 1205

Ο Leeper πληροφορεί το F.O. ότι τόνισε στον Myers, απαντώντας σε σχετικό τηλεγράφημά του, ότι η βρετανική πολιτική προς το Ε.Α.Μ. και τους κομμουνιστές έχει ως επιδίωξη τη διάσπασή τους και τον προσεταιρισμό των οπαδών τους στις Εθνικές Ομάδες Ανταρτών που έχουν δημιουργηθεί. Ο Myers καλείται να εφαρμόζει με ενεργητικότητα την πολιτική αυτή.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 79 άκρως απόρρ., important, 12 Μαΐου 1943. F.O.371/37196/R4236.

13/5/1943 1206

Ο Δημήτριος Λαμπράκης αναφέρεται, με τηλεγράφημά του προς τον Τσουδερό, στην ελληνική πολιτική κατάσταση στην Ελλάδα και τη Μέση Ανατολή.

Warner προς P. J. Dixon.
Άκρως απόρρ., 13 Μαΐου 1943. F.O.371/37197/R5846.

13/5/1943 1207

Ο Myers τηλεγραφεί ότι δυνάμεις του Ε.Λ.Α.Σ. υπό τον Άρη Βελουχιώτη αφόπλισαν τα τμήματα ανταρτών του Ψαρρού. [Ο Βελουχιώτης αναλαμβάνει Καπετάνιος του Γενικού Στρατηγείου του Ε.Λ.Α.Σ. που συγκροτείται στις 19 Μαΐου].

Myers προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. 204, 205, άκρως απόρρ., 13 Μαΐου 1943. F.O.371/37202/R4503.

13/5/1943 1208

Ο Myers προτείνει στο Κάιρο να αποχωρήσουν άμεσα όλοι οι Βρετανοί αξιωματικοί - σύνδεσμοι από το Ε.Α.Μ., εφόσον ο ίδιος ο Βελουχιώτης παραδέχεται ότι αφόπλισε τους αντάρτες του Ψαρρού με εντολή της Κ.Ε. της οργάνωσης αυτής. Επίσης προτείνει να ακυρωθούν οι πτήσεις εφοδιασμού προς το Ε.Α.Μ. και να αναβληθεί η επιχείρηση ανατίναξης της γέφυρας του Ασωπού.

Myers προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. 204, 205, άκρως απόρρ., 13 Μαΐου 1943. F.O.371/37202/R4503.

13/5/1943 1209

Το S.O.E. Καΐρου αναφέρεται στο από 13 Μαΐου τηλεγράφημα 204 του Myers και τονίζει εμφαντικά ότι σε καμιά περίπτωση δεν πρέπει να αποχωρήσουν οι Βρετανοί αξιωματικοί - σύνδεσμοι ή να σταματήσει η βρετανική υποστήριξη του Ε.Λ.Α.Σ., καθώς αναμένονται επιχειρήσεις του Άξονα. Είναι πιθανό ο Ε.Λ.Α.Σ. να παραμείνει η μόνη αντιστασιακή οργάνωση κατά του Άξονα, ασχέτως των πιθανών πολιτικών δυσκολιών. Η ολοκλήρωση της επιχείρησης για την ανατίναξη της γέφυρας του Ασωπού πρέπει να παραμείνει πρωταρχική επιδίωξη του Myers.

S.O.E. Κάιρο προς Myers.
Τηλ. 187, άκρως απόρρ., 13 Μαΐου 1943. F.O.371/37202/R4503.

13/5/1943 1210

Το F.O. συμφωνεί με τη διάλυση της Βρετανο-ελληνικής Επιτροπής, στην οποία αναφέρεται στο από 28 Απριλίου τηλεγράφημα 43 του Leeper. Το S.O.E. συμφωνεί επίσης και προσδίδει μεγάλη σημασία στις προκαταρκτικές συζητήσεις μεταξύ του Leeper και του Glenconner, οι οποίες θα προηγηθούν της ενημέρωσης του Τσουδερού, ώστε να εξασφαλισθούν οι επιχειρήσεις του.

F.O. προς Leeper.
Τηλ. 42, άκρως απόρρ., 13 Μαΐου 1943. F.O.371/37196/R3883.

14/5/1943 1211

Ο Myers τηλεγραφεί στο Κάιρο την έντονη αντιθεσή του στο περιεχόμενο του από 13 Μαΐου τηλεγραφήματός του 187. Η πρότασή του είναι ότι η Β.Σ.Α. πρέ-

πει είτε να αποσυρθεί από τον Ε.Λ.Α.Σ., είτε να τον υποστηρίξει και να θεωρηθεί έτσι αναξιόπιστη εκ μέρους των άλλων οργανώσεων. Τονίζει ότι υπάρχει μικρή πιθανότητα συμβιβασμού με το Ε.Α.Μ., εάν αναβληθεί η επιχείρηση ανατίναξης της γέφυρας του Ασωπού, μέχρι να συναντηθεί ο ίδιος με τον Α. Τζήμα του Ε.Α.Μ. και να συζητήσει την κατάσταση.

Myers προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. 206, άκρως απόρρ., 14 Μαΐου 1943. F.O.371/37202/R4503.

14/5/1943 1212

Το Κάιρο αναφέρεται στο σημερινό τηλεγράφημα 206 του Myers και του τηλεγραφεί ότι συμφωνεί να αναβληθεί η επιχείρηση ανατίναξης της γέφυρας του Ασωπού. Επίσης τονίζει ότι εξακολουθεί να υποστηρίζει πως πρέπει να καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια για να αποσπασθεί ο Ε.Λ.Α.Σ. από το Ε.Α.Μ.

S.O.E. Κάιρο προς Myers.
Τηλ. 192, άκρως απόρρ., 14 Μαΐου 1943. F.O.371/37202/R4503.

15/5/1943 1213

Ο Myers ζητεί από το Κάιρο να ακυρωθούν αμέσως όλες οι πτήσεις με εφόδια προς το Ε.Α.Μ., σε όλη την Ελλάδα, μέχρι να συναντηθεί με τον Τζήμα. Ζητεί να παρασχεθεί το σύνολο των εφοδίων αυτών στον Ζέρβα.

Myers προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. 33, άκρως απόρρ., 15 Μαΐου 1943. F.O.371/37202/R4503.

15/5/1943 1214

Ο Leeper ενημερώνει το F.O. για την αδιάλλακτη στάση που τηρεί το Ε.Α.Μ. στις διαπραγματεύσεις τις οποίες διεξάγει ο Myers, για την ενοποίηση των αντιστασιακών οργανώσεων.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 85, απόρρ., most immediate, 15 Μαΐου 1943. F.O.371/37202/R4325.

15/5/1943 1215

Ο Leeper πληροφορεί το F.O. ότι, σύμφωνα με τις υπάρχουσες πληροφορίες, οι ομάδες ανταρτών του Ε.Λ.Α.Σ. αριθμούν 15.000 περίπου επιστρατευμένους, που ελέγχονται από το Ε.Α.Μ. Υπό τις διαταγές του Ζέρβα και άλλων αρχηγών βρίσκονται 2.000 άνδρες.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 85, απόρρ., most immediate, 15 Μαΐου 1943. F.O.371/37202/R4325.

15/5/1943 1216

Ο Leeper αναφέρεται στο από 15 Μαΐου τηλεγράφημά 85 και τονίζει στο F.O. ότι τόσο ο ίδιος όσο και ο Τσουδερός συμφωνούν να σταλούν οδηγίες στον Myers να χρησιμοποιήσει σκληρή γλώσσα και έμμεσες απειλές προς το Ε.Α.Μ., σε περίπτωση που εκείνο δεν αρνηθεί ότι πολιτική του είναι να διαλύσει τις Εθνικές Ομάδες Ανταρτών ή να τις ελέγχει απόλυτα.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 86, άκρως απόρρ., most immediate, 15 Μαΐου 1943. F.O./371/37202/R4325.

15/5/1943 1217

Αναφερόμενος ο Leeper στο από 15 Μαΐου τηλεγράφημά του 86, πληροφορεί το F.O. ότι εξέτασε προσεκτικά μαζί με τον Τσουδερό, κατά πόσον θα έπρεπε να συστήσουν στον Myers να απειλήσει με αντίποινα το Ε.Α.Μ., στα οποία θα περιλαμβάνεται και η μεταχείριση των αρχηγών και οπαδών του ως πεμπτοφαλαγγιτών μετά την Απελευθέρωση. Ο Τσουδερός έκρινε ότι δεν θα ήταν συνετή η παραπάνω ενέργεια, λαμβάνοντας υπόψη την ελληνική ψυχολογία.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 87, άκρως απόρρ., immediate, 15 Μαΐου 1943. F.O.371/37202/R4325.

16/5/1943 1218

Ο Glenconner τηλεγραφεί στο S.O.E. στο Λονδίνο τους λόγους για τους οποίους πρέπει να εξουδετερωθεί η δύναμη του Ε.Α.Μ.

Glenconner προς S.O.E.
Τηλ. 0391, 16 Μαΐου 1943. F.O.371/37202/R4460.

16/5/1943 1219

Ο Leeper τηλεγραφεί στο F.O. ότι οι συνταγματάρχες Ε. Παπάς και Μπεγέτης αφίχθησαν στην Ι και ΙΙ Ταξιαρχία και θα αναλάβουν τη διοίκησή τους στο άμεσο μέλλον. Οι Βρετανοί ταξίαρχοι, που ασκούν καθήκοντα διοικητών στις μονάδες αυτές, θα παραμείνουν προσωρινά ως σύμβουλοι.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 89, 16 Μαΐου 1943. F.O.371/37215/R4415.

16/5/1943 1220

Ο Leeper τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο Τσουδερός σκέπτεται να καταργήσει τη θέση του Υπουργού Πληροφοριών και να αναθέσει την προπαγάνδα στους κατά τόπους διπλωματικούς αντιπροσώπους της Ελλάδας. Ο Μιχαλόπουλος θα παύσει να είναι μέλος της Κυβέρνησης και θα σταλεί για προπαγάνδα με ειδική αποστολή στις Η.Π.Α.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 98, άκρως εμπιστ., 16 Μαΐου 1943. F.O.371/37215/R4416.

17/5/1943 1221

Ο Αντιστράτηγος Ronald Scobie απαντά στην επιστολή του Καραπαναγιώτη προς τον Wilson της 8ης Μαΐου. Τονίζει, μεταξύ άλλων, ότι ο Wilson δεν θα διστάσει να λάβει δραστικά μέτρα, σε περίπτωση που δεν αντιμετωπισθούν με αποτελεσματικότητα υπονομευτικά κινήματα στους κόλπους ορισμένων ελληνικών μονάδων, ανεξάρτητα εάν θιγούν οι διοικητές των μονάδων αυτών.

Αντιστράτηγος R. M. Scobie προς Καραπαναγιώτη.
Αριθ. 80343/IAG2 απόρρ., 17 Μαΐου 1943. F.O.371/37216/R4804.

18/5/1943 1222

Το S.O.E. στέλνει στο F.O. το κείμενο των προτάσεων του Myers για τη Συμφωνία των Εθνικών Ομάδων, το οποίο έχει ήδη υπογράψει ο Ζέρβας. Ο αντιπρόσωπος του Ε.Α.Μ. Τζήμας θα επιδώσει τις αντιπροτάσεις της οργάνωσής του στον Myers στις 21 Μαΐου.

Pearson προς P. J. Dixon.
Αριθ. JSAP/GR/3498, 18 Μαΐου 1943. F.O.371/37202/R4502.

18/5/1943 1223

Ο Myers τηλεγραφεί ότι το σχέδιο των προτάσεων του Ε.Α.Μ. για την υπογραφή της Συμφωνίας των Εθνικών Ομάδων, είναι σχεδόν ταυτόσημο με το αντίστοιχο βρετανικό. Οι προτάσεις του Ε.Α.Μ. του δόθηκαν στις 17 Μαΐου.

Myers προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. 45, άκρως απόρρ., 18 Μαΐου 1943. F.O.371/37202/R4623.

18/5/1943 1224

Εκδηλώνεται γερμανική επίθεση εναντίον των ανταρτικών ομάδων του Ε.Λ.Α.Σ. στην περιοχή του Παρνασσού.

Myers προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. 60, απόρρ., 20 Μαΐου 1943. F.O.371/37202/R4624.

19/5/1943 1225

Το F.O. αναφέρεται στα τηλεγραφήματα του Leeper 85, 86 και 87 της 15ης Μαΐου. Τον πληροφορεί ότι συμφωνεί απολύτως να εξουδετερωθεί η εξουσία της Κ.Ε. του Ε.Α.Μ. και να προσελκυσθούν οι οπαδοί της οργάνωσης σε ένα ενοποιημένο εθνικό αντιστασιακό κίνημα. Οι οδηγίες όμως που ο Leeper προτείνει να σταλούν στον Myers, ισοδυναμούν με κήρυξη πολέμου κατά του Ε.Α.Μ. Το F.O. συμφωνεί να σταλούν, εάν ο Leeper είναι βέβαιος ότι η ενέργεια αυτή θα έχει ως αποτέλεσμα την καθυπόταξη του Ε.Α.Μ. Εάν όμως εκείνος αμφιβάλλει, οι οδηγίες θα πρέπει να αναπροσαρμοσθούν, ώστε να καταστεί σαφέστερο στον Myers ότι πρέπει να πολεμηθεί η πολιτική ηγεσία του Ε.Α.Μ. και όχι οι οπαδοί του.

F.O. προς Leeper.
Τηλ. 52, άκρως απόρρ., immediate, 19 Μαΐου 1943. F.O.371/37202/R4325.

20/5/1943 1226

Η βρετανική Administration of Territories (Balkan) Committee εξετάζει και εγκρίνει σχέδιο aide-memoire, που αναφέρεται στα προβλήματα τα οποία θα προκύψουν κατά τις επιχειρήσεις για την απελευθέρωση της Ελλάδας. Καλεί τον Leeper να επιδώσει το κείμενο αυτό στην ελληνική Κυβέρνηση, αφού προηγουμένως της καταστήσει σαφές ότι η ίδια η Κυβέρνηση και ο Γεώργιος Β΄ δεν θα επιστρέψουν στην Ελλάδα κατά την πρώτη φάση των επιχειρήσεων.

Administration of Territories (Balkan) Committee, Απόσπασμα Πρακτικών.
20 Μαΐου 1943. F.O.371/37202/R5020.

20/5/1943 1227

Ο Myers τηλεγραφεί στο Κάιρο ότι το Γενικό Στρατηγείο του Ε.Λ.Α.Σ. είναι απασχολημένο αποκλειστικά με τη γερμανική επίθεση εναντίον των δυνάμεών του στην περιοχή του Παρνασσού και, ως εκ τούτου, η υπογραφή της στρατιωτικής Συμφωνίας των Εθνικών Ομάδων θα καθυστερήσει επτά με δέκα μέρες.

Myers προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. 60, απόρρ., 20 Μαΐου 1943. F.O.371/37202/R4624.

21/5/1943 1228

Ο Leeper συζητεί με τον Γεώργιο Β΄ το θέμα της άφιξης του Μποδοσάκη στην

Αίγυπτο. Ο Γεώργιος Β΄ συμφωνεί ότι η άφιξή του θα δημιουργήσει σοβαρά προβλήματα στον Τσουδερό. Ο Leeper μεταφέρει τη γνώμη αυτή στον Τσουδερό και του τονίζει ότι αναμένει να τηρήσει σθεναρή στάση έναντι των συναδέλφων του επί του θέματος.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 100, άκρως απόρρ., important, 21 Μαΐου 1943. F.O.371/37196/R4539.

21/5/1943 1229

Ο Leeper επιδίδει στον Γεώργιο Β΄ και τον Τσουδερό aide-memoire σχετικά με τη θέση και τις εξουσίες του Βρετανού Διοικητή των Συμμαχικών Δυνάμεων κατά το πρώτο στάδιο των επιχειρήσεων για την απελευθέρωση της Ελλάδας.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 101, άκρως απόρρ., immediate, 22 Μαΐου 1943. F.O.371/37202/R4594.

22/5/1943 1230

Το S.O.E. Καΐρου τηλεγραφεί στο Λονδίνο το κείμενο των οδηγιών που εστάλησαν στον Myers για τις διαπραγματεύσεις του με το E.A.M. Οι οδηγίες αυτές ακολουθούν την άποψη του F.O., όπως εκφράζεται στο από 19 Μαΐου τηλεγράφημα 52.

Pearson προς P. J. Dixon.
Αριθ. JSAP/GR/3559/3, άκρως απόρρ., 22 Μαΐου 1943. F.O.371/37202/R4325.

22/5/1943 1231

Ο Γεώργιος Β΄ δηλώνει στον Leeper ότι ο ίδιος και ο Τσουδερός πιστεύουν πως η απουσία τους από την Ελλάδα κατά την έναρξη των επιχειρήσεων της Απελευθέρωσης, θα είναι άκρως επιζήμια για τη θέση του. Δεν διαβλέπει, εξάλλου, δυσκολία ως προς την εκεί παρουσία του, καθώς όλες οι εξουσίες θα βρίσκονται στα χέρια του Βρετανού Στρατιωτικού Διοικητή.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 101, άκρως απόρρ., immediate, 22 Μαΐου 1943. F.O.371/37202/R4594.

22/5/1943 1232

Ο Leeper τονίζει στο F.O. ότι η αντίδραση του Γεώργιου Β΄ στην πρόταση να μην αναχωρήσει για την Ελλάδα με τα πρώτα συμμαχικά στρατεύματα, είναι ισχυρότερη από όσο ανέμενε. Υπογραμμίζει ότι ο Βρετανός Διοικητής θα βρε-

θεί σε εξαιρετικά δύσκολη θέση, αν η παρουσία του Βασιλιά προκαλέσει εχθρικές εκδηλώσεις κατά τη διάρκεια της καθαρά στρατιωτικής φάσης της Απελευθέρωσης.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 102, απόρρ., immediate, 22 Μαΐου 1943. F.O.371/37202/R4595.

23/5/1943 1233

Ο Wilson αναφέρεται στο aide-memoire που επέδωσε ο Leeper στον Γεώργιο Β΄ και τον Τσουδερό στις 21 Μαΐου. Τονίζει ότι η παρουσία του Γεωργίου Β΄ στην Ελλάδα κατά την άφιξη των συμμαχικών στρατευμάτων στα Βαλκάνια, είναι πολύ πιθανό να προκαλέσει σοβαρές στρατιωτικές δυσκολίες, λόγω της μάλλον αβέβαιης θέσης του ως μονάρχη. Ο Στρατιωτικός Διοικητής θα πρέπει να έχει την πλήρη ευθύνη της κατάστασης.

Wilson προς W.O.
Τηλ. ATB/54105, άκρως απόρρ., immediate, 23 Μαΐου 1943. F.O.371/37202/R4595.

24/5/1943 1234

Ο Leeper εξετάζει, σε μνημονιό του, τη βρετανική πολιτική προς την Ελλάδα. Τονίζει ότι οι πολιτικές δυσκολίες, με κυρίαρχο το θέμα της θέσης του Γεωργίου Β΄, επιδρούν δυσμενώς στο συντονισμό της ελληνικής πολεμικής προσπάθειας με τη βρετανική. Προτείνει ως μοναδική λύση τη διατύπωση σαφούς πολιτικής δήλωσης για την ελληνική κατάσταση από τη βρετανική Κυβέρνηση προς τον Γεώργιο Β΄ και την ελληνική Κυβέρνηση, η οποία θα έχει συμφωνηθεί εκ των προτέρων και θα συνοδεύεται από αντίστοιχη της ελληνικής Κυβέρνησης. Η δήλωση αυτή θα επιτρέψει στη βρετανική Κυβέρνηση να υιοθετήσει σκληρότερη στάση προς εκείνους που αντιτίθενται στην πολιτική της.

Leeper προς Sargent.
Μνημόνιο, απόρρ., 24 Μαΐου 1943. F.O.371/37202/R4717.

25/5/1943 1235

Το S.O.E. στέλνει στο F.O. το κείμενο των αντιπροτάσεων του E.A.M. για τη Συμφωνία των Εθνικών Ομάδων, και σημειώνει ότι οι διαφορές με τις προτάσεις του Myers δεν φαίνονται ανυπέρβλητες.

B. Sweet-Escott (S.O.E.) προς P. J. Dixon.
Αριθ. JSAP/GR/3595/3, άκρως απόρρ., 25 Μαΐου 1943. F.O.371/37202/R4502.

25/5/1943 1236

Το Κάιρο τονίζει στον Myers ότι δεν δέχεται τις αντιπροτάσεις του Ε.Α.Μ. για την υπογραφή της Συμφωνίας των Εθνικών Ομάδων. Υπογραμμίζει ότι η διαμάχη για τον έλεγχο των ανταρτικών ομάδων αποτελεί μέρος της πρόθεσης του Ε.Α.Μ. να καταλάβει την εξουσία και να πραγματοποιήσει τις πολιτικές του επιδιώξεις. Οι επιδιώξεις αυτές είναι αντίθετες με την πολιτική της βρετανικής Κυβέρνησης, η οποία και δεν πρόκειται σε καμία περίπτωση να τις αποδεχθεί. Καλεί τον Myers να αποφύγει τη διακοπή των διαπραγματεύσεων και να κερδίσει χρόνο, μέχρι να λάβει νέες οδηγίες.

S.O.E. Κάιρο προς Myers.
Τηλ. 0765, 25 Μαΐου 1943. F.O.371/37202/R4502.

25/5/1943 1237

Η Επιτροπή Άμυνας Μέσης Ανατολής εξετάζει, παρόντος του Leeper, το θέμα της επιστροφής του Γεωργίου Β΄ στην Ελλάδα με τα πρώτα συμμαχικά στρατεύματα. Καταλήγει στο συμπέρασμα ότι ο Γεώργιος Β΄ πρέπει να αναχωρήσει μαζί με τα στρατεύματα ως αρχηγός των ελληνικών δυνάμεων, να μη συνοδεύεται όμως από κανένα μέλος της κυβέρνησής του.

Casey προς F.O.
Τηλ. 1287, άκρως απόρρ., immediate, 26 Μαΐου 1943. F.O.371/37202/R4666.

27/5/1943 1238

Ο Leeper αναφέρεται στην πολιτική που ακολουθεί η Κ.Ε. του Ε.Α.Μ. στις διαπραγματεύσεις για τις Εθνικές Ομάδες, και τονίζει ότι είναι σαφές πως η βρετανική Κυβέρνηση βρίσκεται αντιμέτωπη με μια ομάδα "αποφασισμένων και ασυνείδητων τυχοδιωκτών", εναντίον των οποίων πρέπει να δράσει ταχύτατα. Προτείνει να εξουδετερωθεί η δύναμη της Κ.Ε. και να τεθούν όλες οι ομάδες ανταρτών, συμπεριλαμβανομένου του Ε.Λ.Α.Σ., υπό τη διοίκηση των Βρετανών αξιωματικών - συνδέσμων. Πρέπει το γρηγορότερο να αποφασισθεί πώς θα επιτευχθεί ο σκοπός αυτός με τη βοήθεια της προπαγάνδας.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 107, άκρως απόρρ., immediate, 27 Μαΐου 1943. F.O.371/37202/R4697.

29/5/1943 1239

Το F.O. ζητεί από το W.O. να εγκρίνει την πρόταση της Επιτροπής Άμυνας Μέσης Ανατολής της 25ης Μαΐου να αναχωρήσει ο Γεώργιος Β΄ με τα πρώτα συμμαχικά στρατεύματα για την Ελλάδα, ως αρχηγός των ελληνικών δυνάμεων.

P. J. Dixon προς Taylor (W.O.).
Απόρρ., immediate, 29 Μαΐου 1943. F.O.371/37202/R4666.

29/5/1943 1240

Ο Myers τηλεγραφεί στο Κάιρο ότι το Γενικό Στρατηγείο του Ε.Λ.Α.Σ. προσκάλεσε τον Ζέρβα να συζητήσουν για τη συνεργασία των δύο οργανώσεων και το σχηματισμό Κοινού Στρατηγείου Ανταρτών. Ο Myers υπογραμμίζει ότι, παρά τις οδηγίες του Καΐρου, θα υποστηρίξει το σχηματισμό ενός Κοινού Στρατηγείου, έστω και ανεπίσημου. Εκθέτει τους λόγους που τον οδηγούν στην απόφαση αυτή.

Myers προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. 1009, άκρως απόρρ., 29 Μαΐου 1943. F.O.371/37202/R4867.

30/5/1943 1241

Ο Leeper υπογραμμίζει στο F.O. ότι η ορθή πολιτική που πρέπει να εφαρμοσθεί προς το Ε.Α.Μ. είναι να τηρηθεί σταθερή στάση απέναντί του. Εμμένει εμφαντικά στις προτάσεις του να εξουδετερωθεί η δύναμη της οργάνωσης αυτής, οι οποίες περιέχονται στο από 27 Μαΐου τηλεγράφημά του 107.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 109, άκρως απόρρ., immediate, 30 Μαΐου 1943. F.O.371/37202/R4753.

30/5/1943 1242

Ο Myers πληροφορεί όλους τους υποσταθμούς της Β.Σ.Α. στην Ελλάδα, καθώς και το Κάιρο, για την ίδρυση Γενικού Στρατηγείου του Ε.Λ.Α.Σ. και τη διαταγή που το τελευταίο έχει εκδώσει σχετικά με την αποκατάσταση των αφοπλισθέντων Εθνικών Ομάδων.

Myers προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. KEARNY 8, 30 Μαΐου 1943. F.O.371/37202/R5025.

30/5/1943 1243

Ο Myers τηλεγραφεί στο S.O.E. Καΐρου ότι επέδωσε ανακοίνωση στον Τζήμα, με την οποία εκφράζεται η βαθύτατη δυσαρέσκεια της βρετανικής Κυβέρνησης για τις πράξεις του Ε.Α.Μ. κατά τους προηγούμενους μήνες. Απορρίπτει το σχέδιο του Ε.Α.Μ. για τη στρατιωτική συμφωνία σχηματισμού των Εθνικών Ομάδων και θέτει όρους για την υπογραφή της. Εάν οι όροι αυτοί δεν εισα-

κουσθούν, η βρετανική Κυβέρνηση επιφυλάσσεται να λάβει μέτρα που θα διασφαλίσουν το συμφέρον της Ελλάδας.

Myers προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. άνευ αριθ., 30 Μαΐου 1943. F.O.371/37202/R4857.

31/5/1943 1244

Ο Βαρβαρέσσος απορρίπτει υπόμνημα του βρετανικού Υπουργείου Οικονομικών, το οποίο αφορά την οικονομική πλευρά των συμμαχικών επιχειρήσεων για την απελευθέρωση της Ελλάδας. Το υπόμνημα καθορίζει, μεταξύ άλλων, ότι η Ελλάδα καλείται να εξοφλήσει όλες τις πληρωμές που θα πραγματοποιήσει στη χώρα το συμμαχικό εκστρατευτικό σώμα.

F.O.
Minute (Ward), 31 Μαΐου 1943. F.O.371/37202/R4929.

31/5/1943 1245

Το F.O. απαντά στο από 27 Μαΐου τηλεγράφημα 107 του Leeper, ότι είναι κοινώς αποδεκτό πως θα έπρεπε να εξουδετερωθεί η δύναμη της Κ.Ε. του Ε.Α.Μ. Αμφιβάλλει, όμως, εάν αυτό μπορεί να επιτευχθεί, έστω και με την υιοθέτηση σκληρότερης στάσης απέναντι στο Ε.Α.Μ., καθώς θα υπάρξει κίνδυνος να προκληθεί εμφύλιος στην Ελλάδα, σε μια στιγμή που το Ε.Α.Μ. είναι ισχυρότερο κατά πολύ από τις άλλες οργανώσεις. Για το λόγο αυτό, δεν είναι δυνατό να προχωρήσει η βρετανική πλευρά πέραν των οδηγιών της 27ης Μαΐου προς τον Myers. Ο Myers εξουσιοδοτείται επιπλέον να τονίσει στο Ε.Α.Μ. ότι θα προκαλέσει βαθύτατη δυσαρέσκεια στη βρετανική Κυβέρνηση, εάν δεν αναγνωρίσει τον Γεώργιο Β΄ και δεν εγκαταλείψει τις προσπάθειές του να αποκτήσει τον έλεγχο της κατάστασης για τους δικούς του σκοπούς.

F.O. προς Leeper.
Τηλ. 66, απόρρ., immediate, 31 Μαΐου 1943. F.O.371/37202/R4697.

31/5/1943 1246

Το F.O. αναφέρεται στο από 26 Μαΐου τηλεγράφημα του Casey 1287 και τον πληροφορεί ότι εγκρίνει την πρόταση της Επιτροπής Άμυνας Μέσης Ανατολής να επιστρέψει ο Γεώργιος Β΄ στην Ελλάδα με τα πρώτα βρετανικά στρατεύματα που θα σταλούν εκεί.

F.O. προς Casey.
Τηλ. 1771, άκρως απόρρ., immediate, 31 Μαΐου 1943. F.O.371/37202/R4666.

Μάιος 1943 1247

Ο Χ. Κουτσογιαννόπουλος, Αρχηγός της Οργάνωσης ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ, δραπετεύει από τις φυλακές Αβέρωφ, βάσει του Σχεδίου Προμηθεύς που εκτελεί η Υπηρεσία ΑΠΟΛΛΩΝ.

Ταγματάρχης D. Talbot-Rice (S.O.E.) προς A. R. Dew (F.O.).
Αριθ. DTR/GR/7385, 30 Μαΐου 1944. F.O.371/43687/R8896.

Μάιος 1943 1248

Ο Βρετανός αξιωματικός - σύνδεσμός στην περιοχή Πίνδου και Μακεδονίας δίνει στοιχεία για τη δραστηριότητα των ανταρτικών ομάδων της περιοχής κατά τον Απρίλιο και το Μάιο.

Boxshall προς P. J. Dixon.
Αριθ. EGB/GR/3812/3, 14 Ιουν. 1943. F.O.371/37203/R5303.

1/6/1943 1249

Σε σύσκεψη του Βαρβαρέσσου και του Μαντζαβίνου με εκπροσώπους των αρμόδιων βρετανικών υπουργείων, διευκρινίζεται το θέμα των εξόδων του συμμαχικού εκστρατευτικού σώματος που θα πραγματοποιήσει τις επιχειρήσεις στην Ελλάδα κατά την Απελευθέρωση.

F.O.
Minute (D. Laskey), 2 Ιουν. 1943. F.O.371/37202/R4929.

1/6/1943 1250

Δυνάμεις του Ε.Λ.Α.Σ. ανατινάσσουν τη σιδηροδρομική σήραγγα στο Κούρνοβο τη στιγμή που τη διασχίζει ιταλική αμαξοστοιχία με στρατιώτες. Οι στρατιώτες σκοτώνονται.

Boxshall προς P. J. Dixon.
Αριθ. EGB/GR/3776, 10 Ιουν. 1943. F.O.371/37203/R5219.

1/6/1943 1251

Η ελληνική Κυβέρνηση καλεί τους Έλληνες της Αιγύπτου της κλάσης 1945 να καταταγούν στις ελληνικές ένοπλες δυνάμεις.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 117, 7 Ιουν. 1943. F.O.371/37215/R5077.

2/6/1943 1252

Ο Leeper, αναφερόμενος στο από 31 Μαΐου τηλεγράφημα 66 του F.O., τονίζει ότι το μόνο θέμα που εκκρεμεί μεταξύ του Ε.Α.Μ. και των Βρετανών, είναι η μορφή ελέγχου των Εθνικών Ομάδων. Υπενθυμίζει ότι στις Ομάδες αυτές συμπεριλαμβάνεται και ο Ε.Λ.Α.Σ. και επισημαίνει ότι η αποδοχή της πρότασης του Ε.Α.Μ. για το Κοινό Στρατηγείο Ανταρτών θα σήμαινε τον έλεγχό του Στρατηγείου από το Ε.Α.Μ. Υπογραμμίζει ότι, εάν η σχετική βρετανική προπαγάνδα διατυπωθεί με επιδεξιότητα, δεν βλέπει τον κίνδυνο πρόκλησης εμφυλίου στην Ελλάδα.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 112, απόρρ., immediate, 2 Ιουν. 1943. F.O.371/37202/R4862.

2/6/1943 1253

Το S.O.E. Καΐρου τηλεγραφεί στον Myers το τελικό κείμενο της στρατιωτικής Συμφωνίας των Εθνικών Ομάδων, το οποίο και θα πρέπει να αποδεχθεί το Ε.Α.Μ.

S.O.E. Κάιρο προς Myers.
Τηλ. KEELROW 791, 2 Ιουν. 1943. F.O.371/37202/R4867.

2/6/1943 1254

Το S.O.E. Καΐρου εξουσιοδοτεί τον Myers να δεχθεί τις προτάσεις του Ε.Α.Μ. για τη στρατιωτική Συμφωνία των Εθνικών Ομάδων, υπό ορισμένες προϋποθέσεις τις οποίες και παραθέτει.

S.O.E. Κάιρο προς Myers.
Τηλ. 1121, άκρως απόρρ., 2 Ιουν. 1943. F.O.371/37202/R4867.

3/6/1943 1255

Ο Leeper τονίζει στον Sargent ότι έχουν αποτύχει όλες οι προσπάθειες του Τσουδερού να συννενοηθεί με τους πολιτικούς στην Ελλάδα [σχετικά με το θέμα της διεύρυνσης της ελληνικής Κυβέρνησης], διότι οι τελευταίοι δεν προτίθενται να δεσμευθούν με οποιονδήποτε τρόπο, όσο οι αντιστασιακές οργανώσεις υιοθετούν ανεξάρτητη στάση. Συμπεραίνει, ως εκ τούτου, ότι κατ' αρχήν θα πρέπει να αντιμετωπισθούν οι οργανώσεις.

Leeper προς Sargent.
3 Ιουν. 1943. F.O.371/37203/R5192.

3/6/1943 1256

Εκδηλώνεται, με βάση τα Τρίκαλα, ιταλική επιθετική ενέργεια κατά των ανταρτών στη δυτική Θεσσαλία.

S.O.E. Weekly Progress Report αριθ. 46.
Άκρως απόρρ., 3 - 10 Ιουν. 1943. F.O.371/37203/R5658.

3/6/1943 1257

Το S.O.E. αποστέλλει στο F.O. υπόμνημα για τις πολιτικές εξελίξεις στην Αθήνα. Το υπόμνημα περιέχει και προτάσεις των εκεί πρακτόρων του S.O.E. σχετικά με την εξεύρεση τρόπου που θα καθιστά δυνατή την επιστροφή του Γεωργίου Β΄ στην Ελλάδα.

Sweet-Escott προς P. J. Dixon.
Αριθ. EGB/GR/3700, άκρως απόρρ., 3 Ιουν. 1943. F.O.371/37202/R4907.

3 - 4/6/1943 1258

Δυνάμεις ανταρτών συγκρούονται με ιταλικό τάγμα στην περιοχή της Παύλιανης, νοτίως της Λαμίας, του προξενούν βαρειές απώλειες και το αναγκάζουν να αποσυρθεί. Σημαντικές ποσότητες οπλισμού και πυρομαχικών κυριεύονται από τους αντάρτες.

S.O.E. Weekly Progress Report αριθ. 46.
Άκρως απόρρ., 3 - 10 Ιουν. 1943. F.O.371/37203/R5658.

5/6/1943 1259

Ο Αχιλλεύς Κύρου πληροφορεί τον Τσουδερό, απαντώντας σε σχετικό ερώτημά του, ότι "μετριοπαθείς προσωπικότητες" που θα μπορούσαν να συμμετάσχουν στην κυβέρνηση είναι οι: Φ. Δραγούμης, Δεληγιάννης, Ν. Μαυροκορδάτος και Γ. Στράτος.

Warner προς P. J. Dixon.
Άκρως απόρρ., 5 Ιουν. 1943. F.O.371/37197/R5846.

5/6/1943 1260

Το F.O. ζητεί να μη συμπεριληφθεί στο τελικό κείμενο της Συμφωνίας των Εθνικών Ομάδων η παράγραφος τέσσερα, που ορίζει ότι όλοι οι αντάρτες είναι ελεύθεροι να εκφράζουν δημοσίως τις αρχές και τις πεποιθήσεις τους. Κάτι τέτοιο θα σήμαινε ότι αναγνωρίζεται στο E.A.M. το δικαίωμα να ασκεί την πολι-

τική του, η οποία είναι αντιμοναρχική, κομμουνιστική και εντελώς αντίθετη με τις επιδιώξεις και την πολιτική της βρετανικής Κυβέρνησης.

F.O. προς Leeper.
Τηλ. 71, απόρρ., immediate, 5 Ιουν. 1943. F.O.371/37202/R4862.

6/6/1943 1261

Κοινό ανακοινωθέν αντιπροσώπων της Β.Σ.Α., του Ε.Δ.Ε.Σ. και του Ε.Λ.Α.Σ. αναφέρεται στις μεταξύ τους συζητήσεις, που έγιναν στο Λιάσκοβο Θεσσαλίας, για τη δημιουργία Κοινού Στρατηγείου Ανταρτών. Οι αντιπρόσωποι συμφώνησαν να επικρατούν φιλικές σχέσεις μεταξύ των διαφόρων αντιστασιακών οργανώσεων.

Sweet-Escott προς P. J. Dixon.
Αριθ. BSE/GR/8565/3, 18 Ιουν. 1943. F.O.371/37203/R5306.

6/6/1943 1262

Ο Leeper αναφέρεται στο από 5 Ιουνίου τηλεγράφημα 71 του F.O. και τονίζει ότι δεν είναι πλέον δυνατό να ειδοποιηθεί εγκαίρως ο Myers επί του θέματος. Επίσης υπογραμμίζει ότι η βρετανική Κυβέρνηση δεν πρέπει να ανησυχεί για την παραχώρηση της ελευθερίας λόγου στο Ε.Α.Μ., καθώς η ίδια κατέχει αποτελεσματικότερα μέσα προπαγάνδας.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 115, απόρρ., immediate, 6 Ιουν. 1943. F.O.371/37203/R5029.

7/6/1943 1263

Ο Θ. Σοφούλης τονίζει σε μήνυμά του προς τον Τσουδερό την αρνητική θέση του κόμματος των Φιλελευθέρων στο θέμα της Μοναρχίας.

Θ. Σοφούλης (Αρχηγός Κόμματος Φιλελευθέρων) προς Τσουδερό.
7 Ιουν. 1943. F.O.371/37198/R5505.

7/6/1943 1264

Ο Leeper ενημερώνει το F.O. ότι στις 8 Ιουνίου πρόκειται να αναχωρήσει για τη Συρία, όπου θα επισκεφθεί τον ελληνικό Στρατό και θα έχει συνεργασία με τον Καραπαναγιώτη και τον Holmes.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 199, προσωπικό για Sargent, important, 7 Ιουν. 1943. F.O.371/37216/R5051.

8/6/1943 1265

Δυνάμεις του Ε.Λ.Α.Σ. συγκρούονται στην περιοχή Πορτή Θεσσαλίας με ισχυρά ιταλικά τμήματα και τους προξενούν βαρειές απώλειες.

S.O.E. Weekly Progress Report αριθ. 46.
Άκρως απόρρ., 3 - 10 Ιουν. 1943. F.O.371/37203/R5658.

8/6/1943 1266

Ο Myers τηλεγραφεί στο Κάιρο ότι ο Ζέρβας και ο Ε.Λ.Α.Σ. δεν δείχνουν διάθεση συνεργασίας κατά τις διαπραγματεύσεις για τη δημιουργία των Εθνικών Ομάδων. Αναφέρεται στη διαφορετική πολιτική που ακολουθούν οι δύο οργανώσεις ως προς τις σχέσεις μεταξύ τους και έναντι της Βρετανίας, καθώς και την έκταση της βρετανικής επιρροής σε κάθε οργάνωση.

Myers προς Ταξίαρχο C. M. Keble (Διοικητή S.O.E. Καΐρου).
Τηλ. 895, 8 Ιουν. 1943. F.O.371/37203/R5304.

9/6/1943 1267

Ο Θ. Σοφούλης, ο Καφαντάρης και ο Μυλωνάς τονίζουν, σε μήνυμά τους προς τον Τσουδερό, ότι έγινε δεκτή με μεγάλη ικανοποίηση η διαβεβαίωσή του, πως δεν θα επιβληθεί αυθαίρετη λύση στην ελληνική πολιτική κατάσταση. Επίσης επιβεβαιώνουν ότι ούτε από την πλευρά των πολιτικών αρχηγών που βρίσκονται στην Ελλάδα, θα επιδιωχθεί παρόμοια αυθαιρεσία.

Warner προς P. J. Dixon.
Άκρως απόρρ., 9 Ιουν. 1943. F.O.371/37197/R5846.

10/6/1943 1268

Το S.O.E. συμφωνεί με τη θέση του F.O. σχετικά με το μνημόνιο του Leeper της 24ης Μαΐου, την οποία το βρετανικό Υπουργείο πρόκειται να διατυπώσει με τα τηλεγραφήματα [81 και 82] προς τον Leeper στις 14 του μηνός.

C.D. προς Sargent.
Απόρρ., 10 Ιουν. 1943. F.O.371/37202/R4717.

10/6/1943 1269

Η αιγυπτιακή Κυβέρνηση αναγνωρίζει επίσημα το ειδικό καθεστώς της ελληνικής Κυβέρνησης στο Κάιρο και παραχωρεί διπλωματικά προνόμια στις διπλωματικές αντιπροσωπείες που είναι διαπιστευμένες σε αυτή.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 13 Saving, 15 Ιουν. 1943. F.O.371/37215/R5353.

10/6/1943 1270

Το S.O.E. Καΐρου αναφέρεται στο από 8 Ιουνίου τηλεγράφημα 895 του Myers και τονίζει ότι είναι σχεδόν βέβαιη η έκρηξη εμφυλίου μεταξύ Ε.Λ.Α.Σ. και Ε.Δ.Ε.Σ. Ο στόχος της Β.Σ.Α. είναι να καθυστερήση την έναρξή του, ώστε να εξασφαλίσει τη μεγαλύτερη δυνατή αντίσταση κατά του εχθρού, μέχρις ότου αφιχθούν οι Σύμμαχοι στην Ελλάδα. Το S.O.E. υπογραμμίζει ότι προτιμά να είναι ανίσχυρο το Κοινό Στρατηγείο Ανταρτών, παρά να κυριαρχείται από το Ε.Α.Μ., υπό την προϋπόθεση όμως ότι ο Myers θα εξακολουθεί να ελέγχει το σχεδιασμό και τη ρύθμιση των επιχειρήσεων των ανταρτών.

S.O.E. Κάιρο προς Myers.
Τηλ. KEELROW 867, άκρως απόρρ., 10 Ιουν. 1943. F.O.371/37203/R5306.

11/6/1943 1271

Ο Warner αναγνωρίζει ότι, κατά την παρούσα φάση, οι στρατιωτικοί στόχοι των Βρετανών στα Βαλκάνια υπερέχουν των πολιτικών τους επιδιώξεων. Πρέπει όμως, όπως τονίζει στον Dixon, να καταβληθεί προσπάθεια, ώστε να μη ζημιωθούν οι μακροχρόνιες πολιτικές επιδιώξεις της Βρετανίας από ενέργειες που ικανοποιούν αποκλειστικά επιχειρησιακές ανάγκες.

Warner προς P. J. Dixon.
Άκρως απόρρ., προσωπικό, 11 Ιουν. 1943. F.O.371/37203/R5307.

12/6/1943 1272

Ο Τσουδερός ζητεί με επιστολή του από τον Σοφούλη, αναφερόμενος στο μήνυμα του τελευταίου της 7ης Ιουνίου, να μην επιμένει στη διευθέτηση του θέματος της Μοναρχίας, καθώς η ανακίνηση εσωτερικών ζητημάτων, πριν από την ειρήνη, θα περιπλέξει τα εθνικά θέματα.

Τσουδερός προς Θ. Σοφούλη.
12 Ιουν. 1943. F.O.371/37197/R5505.

12/6/1943 1273

Το F.O. πληροφορείται την απάντηση της Κ.Ε. του Ε.Α.Μ. στην ανακοίνωση του Myers της 30ης Μαΐου. Το Ε.Α.Μ. αποκρούει κατηγορηματικά ότι προτίθεται, όπως του αποδίδεται, να καταλάβει την εξουσία με πραξικόπημα. Τονίζει

ότι ο αφοπλισμός ομάδων από δυνάμεις του Ε.Λ.Α.Σ. δεν εκφράζει την πολιτική του και υπογραμμίζει την ικανοποίησή του για τη δήλωση της βρετανικής Κυβέρνησης ότι δεν σκοπεύει να επιβάλει τον Βασιλιά παρά τη θέληση του ελληνικού λαού.

Boxshall προς P. J. Dixon.
Αριθ. EGB/GR/3809, άκρως απόρρ., 12 Ιουν. 1943. F.O.371/37203/R5256.

13/6/1943 1274

Το F.O. πληροφορεί τον Leeper ότι στόχος της βρετανικής Κυβέρνησης είναι να αυξηθεί η βρετανική επιρροή στις ανταρτικές ομάδες, μέσω της μεγαλύτερης δυνατής παρουσίας Βρετανών αξιωματικών - συνδέσμων. Ετσι θα εξουδετερωθούν οι πολιτικές φιλοδοξίες του Ε.Α.Μ., σε βαθμό που να μην έχει τη δυνατότητα να αντιδράσει αποτελεσματικά στην επιστροφή του Γεωργίου Β΄.

F.O. προς Leeper.
Τηλ. 78, άκρως απόρρ., 13 Ιουν. 1943. F.O.371/37203/R5029.

14/6/1943 1275

Το F.O. υπογραμμίζει στον Leeper ότι οι σκοποί που επιδιώκει το μνημόνιό του της 24ης Μαΐου είναι μάλλον αντιφατικοί. Το βρετανικό Υπουργείο ωστόσο συμφωνεί ότι είναι απαραίτητο να υπάρξει μια σαφής δήλωση για την ελληνική πολιτική κατάσταση, η οποία όμως θα πρέπει κατ' αρχήν να προέλθει από τον Γεώργιο Β΄.

F.O. προς Leeper.
Τηλ. 81, απόρρ., 14 Ιουν. 1943. F.O.371/37202/R4717.

14/6/1943 1276

Το F.O. αναφέρεται στο από 14 Ιουνίου τηλεγράφημα 81 και αποστέλλει στον Leeper διάγραμμα του διαγγέλματος που πρέπει να κάνει ο Γεώργιος Β΄.

F.O. προς Leeper.
Τηλ. 82, απόρρ., 14 Ιουν. 1943. F.O.371/37202/R4717.

16/6/1943 1277

Ο Eden πληροφορεί τον Leeper ότι ο Αγνίδης του ανέφερε ορισμένες επιφυλάξεις της κυβέρνησής του, σχετικά με το υπόμνημα που αφορά τη διευθέτηση διοικητικών θεμάτων κατά την περίοδο της άφιξης των βρετανικών δυνάμεων

στην Ελλάδα. Θεώρησε ωστόσο ικανοποιητικές τις εξηγήσεις που του δόθηκαν, τις οποίες και προτίθεται να γνωστοποιήσει στον Τσουδερό.

Eden προς Leeper.
Αριθ. 89, άκρως απόρρ., 16 Ιουν. 1943. F.O.371/37203/R5272.

20/6/1943 1278

Ο Γεώργιος Β΄ δεν συμφωνεί ότι πρέπει να συνοδεύεται από τον Τσουδερό, όταν επιστρέψει στην Ελλάδα κατά την Απελευθέρωση, όπως υποστηρίζει ο ίδιος ο Τσουδερός.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 135, απόρρ., 21 Ιουν. 1943. F.O.371/37222/R5429.

20 - 21/6/1943 1279

Αεροπορικοί βομβαρδισμοί των Συμμάχων προκαλούν σοβαρές ζημιές στο σιδηροδρομικό δίκτυο της περιοχής της Αθήνας.

Υφυπουργός άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο.
Τηλ. 1647, immediate, 11 Ιουλ. 1943. F.O.371/37212/R5834.

23/6/1943 1280

Αεροπλάνα των δυνάμεων Κατοχής βομβαρδίζουν και πολυβολούν χωριό που βρίσκεται βορειοανατολικά της Άρτας. Σύμφωνα με τις υπάρχουσες πληροφορίες, φονεύονται οκτώ κάτοικοι.

Υφυπουργός άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο.
Τηλ. 1640, immediate, 10 Ιουλ. 1943. F.O.371/37212/R6007.

24/6/1943 1281

Ο Leeper τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο Τσουδερός είναι πολύ ευχαριστημένος με το βρετανικό σχέδιο του διαγγέλματος, το οποίο προτείνεται να κάνει ο Γεώργιος Β΄. Ανέλαβε δε να το υποστηρίξει στον Βασιλιά.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 138, απόρρ., 24 Ιουν. 1943. F.O.371/37222/R5523.

24/6/1943 1282

Οι ιταλικές δυνάμεις Κατοχής καίουν 500 τόνους αποθηκευμένου σιταριού

στη βόρεια Θεσσαλία και πυρπολούν χωριό της περιοχής. Το τοπικό Αρχηγείο του Ε.Λ.Α.Σ. πιστεύει ότι οι ενέργειες αυτές αποτελούν αντίποινα για την αποτελεσματική διακοπή των τηλεπικοινωνιών των δυνάμεων Κατοχής [από αντάρτες του].

Υφυπουργός άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο.
Τηλ. 1635, important, 9 Ιουλ. 1943. F.O.371/37212/R5834.

25/6/1943 1283

Ο Leeper τηλεγραφεί στο F.O. το σχέδιο του κειμένου του διαγγέλματος στο οποίο θα προβεί ο Γεώργιος Β΄.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 141, απόρρ., 25 Ιουν. 1943. F.O.371/37222/R5586.

25/6/1943 1284

Απεργία και διαδηλώσεις εκδηλώνονται στην Αθήνα με αφορμή την εκτέλεση 50 περίπου ομήρων από τις δυνάμεις Κατοχής.

Υφυπουργός άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο.
Τηλ. 1647, immediate, 11 Ιουλ. 1943. F.O.371/37212/R5834.

27/6/1943 1285

Διενεργείται επιτυχής αεροπορική επιδρομή [συμμαχικών δυνάμεων] στο αεροδρόμιο της Αθήνας. Καταστρέφονται στο έδαφος 15 γερμανικά αεροπλάνα και καταρρίπτονται 8 καταδιωκτικά. Φονεύονται 40 Γερμανοί και 200 τραυματίζονται.

Υπουργός άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο.
Τηλ. 1777, important, 31 Ιουλ. 1943. F.O.371/37212/R6433.

28/6/1943 1286

Ο Leeper πληροφορεί τον Sargent ότι η ελληνική πολιτική κατάσταση στη Μέση Ανατολή έχει σημειώσει πολύ σημαντική βελτίωση κατά το τελευταίο τρίμηνο.

Leeper προς Sargent.
28 Ιουν. 1943. F.O.371/37197/R5845.

28/6/1943 1287

Εκπρόσωποι του F.O., του W.O. και του S.O.E. συζητούν στο Λονδίνο σχετικά με το κείμενο του διαγγέλματος που πρόκειται να κάνει ο Γεώργιος Β΄. Οι αρχικές επιφυλάξεις του W.O. και του S.O.E. αίρονται.

F.O.
Minute, 29 Ιουν. 1943. F.O.371/37222/R5586.

28/6/1943 1288

Το W.O. εφιστά την προσοχή του F.O. στο τμήμα του σχεδίου του διαγγέλματος του Γεωργίου Β΄, στο οποίο αναγγέλει ότι θα συνοδεύσει στην Ελλάδα τα συμμαχικά στρατεύματα κατά την Απελευθέρωση. Το W.O. υπογραμμίζει τον κίνδυνο να θεωρηθεί στις ταξιαρχίες, όπου τα δημοκρατικά στοιχεία είναι ισχυρά, ότι οι μονάδες θα χρησιμοποιηθούν για την επαναφορά της Μοναρχίας με τα όπλα. Ως εκ τούτου, είναι πιθανό να επαναληφθούν οι ταραχές του Μαρτίου.

D. Homes (W.O.) προς P. J. Dixon.
Άκρως απόρρ., 28 Ιουν. 1943. F.O.371/37222/R5683.

28/6/1943 1289

Το S.O.E. εφιστά την προσοχή του F.O. στο θέμα της επιστροφής του Γεωργίου Β΄ στην Ελλάδα με τα συμμαχικά στρατεύματα, που θα απελευθερώσουν τη χώρα. Τονίζει ότι η ανακοίνωση της απόφασης αυτής θα θέσει σε κίνδυνο την καλή συνεργασία που υφίσταται μεταξύ Ε.Α.Μ. και Β.Σ.Α. στην Ελλάδα.

Hambro προς Sargent.
Αριθ. CD/5514, άκρως απόρρ., 28 Ιουν. 1943. F.O.371/37222/R5684.

28/6/1943 1290

Δυνάμεις ανταρτών συγκρούονται με ιταλικά στρατιωτικά τμήματα στην Ήπειρο, στην περιοχή των χωριών Πεντόλακος, Τέροβο και Μηλιά. Οι απώλειες των Ιταλών είναι 30 νεκροί και 70 τραυματίες.

Υφυπουργός άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο.
Τηλ. 1726, important, 24 Ιουλ. 1943. F.O.371/37212/R6433.

28/6/1943 1291

Το F.O. τηλεγραφεί στον Leeper τις παρατηρήσεις του στο κείμενο του διαγγέλματος του Γεωργίου Β΄. Αναφέρεται στις αντιρρήσεις του W.O. και του

S.O.E. σχετικά με την επιστροφή του Γεωργίου Β΄ στην Ελλάδα, ως αρχιστράτήγου των ελληνικών ενόπλων δυνάμεων υπό τις διαταγές του Συμμαχικού Διοικητή που θα είναι υπεύθυνος για την απελευθέρωση της χώρας. Υπογραμμίζει επίσης τη σημασία που έχει να καταστεί σαφές στο διάγγλεμα ότι τα δικτατορικά μέτρα του Ι. Μεταξά έχουν καταργηθεί.

F.O. προς Leeper.
Τηλ. 93, απόρρ., 28 Ιουν. 1943. F.O.371/37222/R5586.

29/6/1943 1292

Το S.O.E. στο Κάιρο τηλεγραφεί στο Λονδίνο το κείμενο της Συμφωνίας των Εθνικών Ομάδων, που έχει υποβληθεί στην Κ.Ε. του Ε.Α.Μ.

S.O.E. Κάιρο προς S.O.E.
Τηλ. 1977, άκρως απόρρ., 29 Ιουν. 1943. F.O.371/37203/R5909.

29/6/1943 1293

Συνέρχεται στο Τσοτύλι, δυτικά της Κοζάνης, η πρώτη Συνδιάσκεψη του Ε.Α.Μ. / Ε.Λ.Α.Σ. Μακεδονίας, με τη συμμετοχή αντιπροσώπων Αλβανών ανταρτών [του Αλβανικού Ε.Α.Μ.] και Γιουγκοσλάβων [του Λαϊκού Απελευθερωτικού Στρατού].

Myers προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. άνευ αριθ., 30 Ιουν. 1943. F.O.371/37203/R5963.

30/6/1943 1294

Το [Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας] Κ.Κ.Ε. απευθύνεται με επιστολή του προς τον Θ. Σοφούλη και τονίζει ότι υποστηρίζει ανεπιφύλακτα τη συμφωνία των δημοκρατικών κομμάτων που αφορά τη διευθέτηση του συνταγματικού ζητήματος.

Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας (Κ.Κ.Ε.) προς Θ. Σοφούλη.
30 Ιουν. 1943. F.O.371/37198/R7546.

30/6/1943 1295

Ο Leeper πληροφορεί το F.O. ότι όσοι Έλληνες αξιωματικοί, υπαξιωματικοί και στρατιώτες από το στρατόπεδο του Μερτζαγιούμ, αρνήθηκαν να υπακούσουν στη διαταγή να επιστρέψουν στις μονάδες τους, θα εγκλεισθούν σε στρατόπεδο συγκέντρωσης στο Σουδάν. Πρόκειται για 238 άνδρες, από τους οποίους οι 122 είναι αξιωματικοί που θα αποταχθούν.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 15 Saving, 30 Ιουν. 1943. F.O.371/37215/R5862.

30/6/1943 1296

Ο Myers τηλεγραφεί αποσπάσματα των ομιλιών που έγιναν στη Συνδιάσκεψη του Ε.Α.Μ. Μακεδονίας στος 29 Ιουνίου, από τα οποία προκύπτει ότι υπάρχει επαφή μεταξύ του Ε.Α.Μ. και των κομμουνιστικών οργανώσεων της Αλβανίας και της Γιουγκοσλαβίας, καθώς και διάθεση συνεργασίας μεταξύ τους.

Myers προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. άνευ αριθ., 30 Ιουν. 1943. F.O.371/37203/R5963.

Ιούν. 1943 1297

Οι Ιταλοί αφοπλίζουν τη Χωροφυλακή και την Αγροφυλακή στην Πελοπόννησο. Προηγουμένως είχαν συγκεντρώσει τους άνδρες των σωμάτων αυτών στα αστικά κέντρα για να αποφευχθούν τυχόν λιποταξίες. (Οι ανωτέρω πληροφορίες περιέχονται σε έκθεση του Συνταγματάρχη Δ. Παπαδόγγονα [ηγετικού στελέχους των Ταγμάτων Ασφαλείας στην Πελοπόννησο] της 27ης Μαΐου 1944).

Waterhouse προς Laskey.
30 Ιουν. 1944. F.O.371/43689/R10713.

1/7/1943 1298

Ο Σοφούλης απευθύνει επιστολή προς το Κ.Κ.Ε. και το πληροφορεί, αναφερόμενος στην επιστολή του τελευταίου της 30ης Ιουνίου, ότι οι αρχηγοί των δημοκρατικών κομμάτων δέχθηκαν ομόφωνα και με μεγάλη ικανοποίηση την απόφασή του να συνεργασθεί πλήρως στην επίληση του συνταγματικού ζητήματος.

Θ. Σοφούλης προς Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας (Κ.Κ.Ε.).
1 Ιουλ. 1943. F.O.371/37198/R7546.

1/7/1943 1299

Ο Ρούσσος, [Αντιπρόεδρος της ελληνικής Κυβέρνησης και Υπουργός άνευ χαρτοφυλακίου], καθώς και ο Καραπαναγιώτης, πληροφορούν τον Leeper ότι είναι εντελώς αντίθετοι να περιληφθεί στο διάγγελμα του Γεωργίου Β΄ η παράγραφος που αναφέρεται στην επιστροφή του στην Ελλάδα, ως αρχιστρατήγου των ελληνικών δυνάμεων. Ο Leeper εκφράζει την έντονη απογοήτευσή του για τη στάση τους.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 156, απόρρ., 2 Ιουλ. 1943. F.O.371/37222/R5764.

1/7/1943 1300

Ο Leeper συναντάται με τον Ρούσσο και τον Καραπαναγιώτη και τους καλεί να εξηγήσουν τη στάση τους ως προς το κείμενο του διαγγέλματος του Γεωργίου Β΄. Παρά την έντονη και επίμονη προσπάθειά του, αποτυγχάνει να τους πείσει να αλλάξουν γνώμη και να δεχθούν το αρχικό κείμενο του διαγγέλματος, όπου περιλαμβάνεται και η φράση ότι ο Γεώργιος Β΄ θα συνοδεύσει τον Διοικητή των Συμμαχικών Δυνάμεων στην Ελλάδα κατά την Απελευθέρωση, ως ανώτερος στρατιωτικός διοικητής των ελληνικών δυνάμεων.

Warner.
Minute, 1 Ιουλ. 1943. F.O.371/37197/R6370.

1/7/1943 1301

Το ελληνικό Υπουργικό Συμβούλιο εγκρίνει το κείμενο του διαγγέλματος του Γεωργίου Β΄ προς τον ελληνικό λαό, όπως τροποποιήθηκε από τον Ρούσσο και τον Καραπαναγιώτη. Το κείμενο αυτό δεν αναφέρεται στην επιστροφή του Γεωργίου Β΄ στην Ελλάδα ως επικεφαλής των ελληνικών δυνάμεων.

Warner.
Minute, 2 Ιουλ. 1943. F.O.371/37197/R6370.

2/7/1943 1302

Ο Τσουδερός συναντάται με τον Warner και αναφέρεται στην έγκριση του κειμένου του διαγγέλματος του Γεωργίου Β΄ από το Υπουργικό Συμβούλιο. Υπογραμμίζει τους λόγους για τους οποίους θα εδημιουργείτο κυβερνητική κρίση, εάν στο διάγγελμα περιλαμβανόταν η παράγραφος που αναφέρεται στην επιστροφή του Γεωργίου Β΄ στην Ελλάδα ως επικεφαλής των ελληνικών δυνάμεων.

Warner.
Minute, 2 Ιουλ. 1943. F.O.371/37197/R6370.

2/7/1943 1303

Το F.O. εφιστά την προσοχή του W.O. στην ανάγκη να διαφυλαχθούν οι καλλιτεχνικοί θησαυροί, κατά τη διάρκεια των επιχειρήσεων στα Βαλκάνια και ειδικότερα στην Ελλάδα.

F.O. προς W.O.
Άκρως απόρρ., 2 Ιουλ. 1943. F.O.371/37203/R5504.

4/7/1943 1304

Σε διάγγελμά του προς τον ελληνικό λαό ο Γεώργιος Β΄ δηλώνει ότι, ευθύς μόλις το επιτρέψουν οι στρατιωτικές επιχειρήσεις κατά την απελευθέρωση της Ελλάδας, θα προκηρυχθούν ελεύθερες γενικές εκλογές στη χώρα για την εκλογή Συντακτικής Συνέλευσης. Η προκήρυξη θα γίνει μέσα σε διάστημα έξι μηνών από την έναρξη των επιχειρήσεων. Το Σύνταγμα του 1911 θα παραμείνει σε ισχύ, μέχρις ότου ο ελληνικός λαός εκφράσει την κυρίαρχη θέλησή του. Μόλις μεταφερθεί η έδρα της Κυβέρνησης σε ελληνικό έδαφος, τα μέλη της παρούσας Κυβέρνησης θα παραιτηθούν για να σχηματισθεί κυβέρνηση, στην οποία θα αντιπροσωπεύονται πλήρως όλα τα κόμματα και όλες οι τάσεις της κοινής γνώμης.

Κείμενο διαγγέλματος Γεωργίου Β΄.
4 Ιουλ. 1943. F.O.371/37197/R6370.

4/7/1943 1305

Ο Διοικητής του 6ου Τάγματος της ΙΙ Ταξιαρχίας Αντισυνταγματάρχης Γ. Καλλιώρης τιμωρεί με εικοσαήμερη φυλάκιση, σε βρετανική στρατιωτική φυλακή, στρατιώτη του τάγματός του [ο οποίος υπέπεσε σε πειθαρχικό παράπτωμα].

Αναφορά 210ης Βρετανικής Στρατιωτικής Αποστολής 9 Στρατιάς στον ελληνικό Στρατό (Αναφορά 210ης Β.Σ.Α.).
Άνευ ημερ., άκρως απόρρ. F.O.371/37216/R7074.

4/7/1943 1306

Ο Myers τηλεγραφεί στο Κάιρο ότι η αντίδραση του Ε.Α.Μ. και του Ε.Λ.Α.Σ. στο διάγγελμα του Γεωργίου Β΄ στις 4 Ιουλίου είναι αρνητική.

Pearson προς P. J. Dixon.
Αριθ. JSAP/GR/4122/3, 12 Ιουλ. 1943. F.O.371/37197/R6418.

4/7/1943 1307

Ο Myers σχολιάζει, σε τηλεγράφημά του προς το Κάιρο το διάγγελμα του Γεωργίου Β΄ της ίδιας ημέρας. Τονίζει ότι ο Γεώργιος Β΄ είναι πρόθυμος να προβεί σε οποιαδήποτε θυσία, όχι όμως σε ό,τι αφορά τον εαυτό του. Ο Myers συνιστά εμφαντικά, επανερχόμενος σε παλαιότερη εισήγησή του, ότι πρέπει ο Γε-

ώργιος Β΄ να δηλώσει το ταχύτερο δυνατό, πως δεν θα επανέλθει στην Ελλάδα, πριν κληθεί με τη ψήφο του ελληνικού λαού.

Pearson προς P. J. Dixon.
Αριθ. JSAP/GR/4148, 14 Ιουλ. 1943. F.O.371/37197/R6418.

4/7/1943 1308

Μονάδες Βρετανών καταδρομέων επιτίθενται κατά γερμανικών αεροδρομίων στην Κρήτη, καταστρέφουν αριθμό αεροπλάνων στο έδαφος και αποσύρονται χωρίς απώλειες.

Υφυπουργός άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο προς F.O.
Τηλ. 1590, en clair, most immediate, 5 Ιουλ. 1943. F.O.371/37212/R5834.

4/7/1943 1309

Δυνάμεις ανταρτών καταστρέφουν δύο γέφυρες στον ποταμό Λούρο. Η μια από τις γέφυρες βρίσκεται κοντά στη Φιλιππιάδα.

Υφυπουργός άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο.
Τηλ. 1716, important, 21 Ιουλ. 1943. F.O.371/37212/R6433.

4/7/1943 1310

Διεξάγεται σφοδρή μάχη στην περιοχή του ποταμού Λούρου μεταξύ ιταλικών δυνάμεων και ανταρτών. Οι ιταλικές απώλειες ανέρχονται σε 50 νεκρούς.

Υπουργός άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο.
Τηλ. 1828, 7 Αυγ. 1943. F.O.371/37212/R7333.

4 - 5/7/1943 1311

Επιχειρήσεις δολιοφθοράς σε γερμανικές στρατιωτικές εγκαταστάσεις πραγματοποιούνται στην Κρήτη. Σκοτώνεται ένας Γερμανός στρατιώτης και τραυματίζεται ένας Ιταλός.

Υφυπουργός άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο.
Τηλ. 1707, important, 20 Ιουλ. 1943. F.O.371/37212/R6007.

5/7/1943 1312

Ο Τσουδερός εξηγεί στους ξένους δημοσιογράφους, κατά τη διάρκεια συνέντευξης τύπου, τη σημασία του διαγγέλματος του Γεωργίου Β΄ της 4ης Ιουλίου, για το συνταγματικό θέμα.

Ανακοίνωση Τσουδερού.
5 Ιουλ. 1943. F.O.371/37197/R6370.

5/7/1943 1313

Ο Διοικητής της ΙΙ Ταξιαρχίας Μπεγέτης συμβουλεύει τον Καλλιώρη να χειρισθεί με διακριτικότητα το θέμα που έχει δημιουργηθεί στο Τάγμα του και να εξηγήσει στους άνδρες ότι οι πράξεις τους δεν αρμόζουν στη στρατιωτική πειθαρχία.

Αναφορά 210ης Β.Σ.Α.
Άνευ ημερ., άκρως απόρρ. F.O.371/37216/R7074.

5/7/1943 1314

Στην πρωινή συγκέντρωση των λόχων της ΙΙ Ταξιαρχίας ανακοινώνεται η εικοσαήμερη φυλάκιση στρατιώτη σε βρετανική στρατιωτική φυλακή. Ο Λόχος στον οποίο ανήκει ξεσπά σε διαμαρτυρίες. Αντιπροσωπείες από στρατιώτες όλων των λόχων επισκέπτονται τους διοικητές τους και ζητούν να απομακρυνθεί ο Διοικητής του 6ου Τάγματος Καλλιώρης.

Αναφορά 210ης Β.Σ.Α.
Άνευ ημερ., άκρως απόρρ. F.O.371/37216/R7074.

5/7/1943 1315

Υπογράφεται μεταξύ του Ε.Α.Μ. / Ε.Λ.Α.Σ. και του Γ.Σ.Μ.Α. η Συμφωνία για τη δημιουργία Εθνικών Ομάδων.

Pearson προς P. J. Dixon.
Αριθ. JSAP/GR/4069/3, 8 Ιουλ. 1943. F.O.371/37203/R5909.

5/7/1943 1316

Ο Halifax μεταβιβάζει στο F.O. τις απόψεις του State Department για τη βρετανική πολιτική έναντι της Ελλάδας.

Halifax προς F.O.
Τηλ. 3073, απόρρ., 5 Ιουλ. 1943. F.O.371/37197/R5865.

6/7/1943 1317

Δυνάμεις ανταρτών συγκρούονται με στρατιωτικά τμήματα των δυνάμεων Κατοχής, που έχουν σταλεί να επισκευάσουν τις γέφυρες του ποταμού Λούρου, οι οποίες καταστράφηκαν στις 4 Ιουλίου. Οι αντάρτες υπερισχύουν.

Υφυπουργός άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο.
Τηλ. 1716, important, 21 Ιουλ. 1943. F.O.371/37212/R6433.

6/7/1943 1318

Στις 8.30 π.μ. ο Μπεγέτης και ο Επιτελάρχης του Ταγματάρχης Α. Γεραμάνης επισκέπτονται το 6ο Τάγμα της ΙΙ Ταξιαρχίας. Πριν αναχωρήσουν, τέσσερις στρατιώτες του Τάγματος, που διατύπωσαν παράπονα, στέλλονται με αυτοκίνητο στο Επιτελείο της Ταξιαρχίας. Ο Μπεγέτης τους διαβεβαιώνει ότι δεν πρόκειται να πάθουν τίποτα.

Αναφορά 210ης Β.Σ.Α.
Άνευ ημερ., άκρως απόρρ. F.O.371/37216/R7074.

6/7/1943 1319

Καθ' οδόν προς το Επιτελείο της ΙΙ Ταξιαρχίας, το αυτοκίνητο με τους τέσσερις στρατιώτες του 6ου Τάγματος συναντάται με τμήμα της Στρατιωτικής Αστυνομίας [του ΙΙ Στρατονομικού Αποσπάσματος της Ταξιαρχίας]. Ρίπτονται πυροβολισμοί και οι άνδρες του Αποσπάσματος τραυματίζουν ένα στρατιώτη, ενώ συλλαμβάνουν έναν άλλο. Οι υπόλοιποι δύο διαφεύγουν προς το 5ο Τάγμα, φωνάζοντας ότι οι "φασίστες" τους πυροβολούν.

Αναφορά 210ης Β.Σ.Α.
Άνευ ημερ., άκρως απόρρ. F.O.371/37216/R7074.

6/7/1943 1320

Εκατόν πενήντα οπλισμένοι άνδρες κινούνται από το 5ο Τάγμα προς το Επιτελείο της ΙΙ Ταξιαρχίας. Ο Μπεγέτης και ο Λοχαγός Γ. Φωκιάδης κατευθύνονται προς το 6ο Τάγμα. Οι συγκεντρωμένοι διαμαρτύρονται έντονα κατά του Μπεγέτη, ο οποίος και κακοποιείται. Διασώζεται από τον Φωκιάδη και μεταφέρεται ως αιχμάλωτος των στρατιωτών στο 5ο Τάγμα.

Αναφορά 210ης Β.Σ.Α.
Άνευ ημερ., άκρως απόρρ. F.O.371/37216/R7074.

6/7/1943 1321

Στις 9.30 π.μ. 200 "στασιαστές" κινούνται προς το Επιτελείο της ΙΙ Ταξιαρχίας. Ο Ταγματάρχης Marshall της 210ης Βρετανικής Στρατιωτικής Αποστολής της 9 Στρατιάς στον ελληνικό Στρατό (210η Β.Σ.Α.), τηλεφωνεί στη Στρατιωτική Διοίκηση της περιοχής και ανακαλεί τον Ορr.

Αναφορά 210ης Β.Σ.Α.
Άνευ ημερ., άκρως απόρρ. F.O.371/37216/R7074.

6/7/1943 1322

Στις 9.45 π.μ. συλλαμβάνεται ο Επιτελάρχης της ΙΙ Ταξιαρχίας από τους στασιαστές και απομακρύνεται με αυτοκίνητο. Διασώζεται λίγο αργότερα από τον Ταγματάρχη Marshall και οδηγείται στο στρατόπεδο της 210ης Β.Σ.Α. Ανταλλάσσονται πυροβολισμοί. Οι στασιαστές ελευθερώνουν τους κρατουμένους από το κρατητήριο. Σκοτώνεται ένας λοχίας της Στρατιωτικής Αστυνομίας, που βρισκόταν εκεί, και πληγώνεται ένας στρατιώτης.

Αναφορά 210ης Β.Σ.Α.
Άνευ ημερ., άκρως απόρρ. F.O.371/37216/R7074.

6/7/1943 1323

Στις 11.15 π.μ. ο Καλλιώρης και ορισμένοι στρατιώτες καταφεύγουν σε βρετανικό στρατόπεδο κοντά στο Ρας Μπάαλμπεκ. Μικρές ομάδες περιπολούν στο στρατόπεδο της ΙΙ Ταξιαρχίας και συλλαμβάνουν αιχμάλωτους 10 αξιωματικούς και 10 στρατιώτες, μαζί με τον Μπεγέτη.

Αναφορά 210ης Β.Σ.Α.
Άνευ ημερ., άκρως απόρρ. F.O.371/37216/R7074.

6/7/1943 1324

Στις 11.15 π.μ. ο Marshall αναλαμβάνει τη διοίκηση της ΙΙ Ταξιαρχίας. Οι άνδρες διατάσσονται να επιστρέψουν στις θέσεις τους και οι περισσότεροι υπακούουν. Ο Marshall επισκέπτεται κατόπιν το 5ο Τάγμα, όπου βρίσκει τον Μπεγέτη υπό ένοπλη φρούρηση. Ο Αντισυνταγματάρχης Χ. Σειραδάκης, Διοικητής του Τάγματος, εγγυάται προσωπικά για την ασφάλειά του.

Αναφορά 210ης Β.Σ.Α.
Άνευ ημερ., άκρως απόρρ. F.O.371/37216/R7074.

6/7/1943 1325

Στη 1.00 μ.μ. περίπολοι στασιαστών της ΙΙ Ταξιαρχίας, που επιβαίνουν σε οχήματα εξοπλισμένα με οπλοπολυβόλα, επιχειρούν να συλλάβουν τον Καλλιώρη και άλλους δύο αξιωματικούς, αλλά αποτυγχάνουν. Δεν σημειώνεται συμπλοκή.

Αναφορά 210ης Β.Σ.Α.
Άνευ ημερ., άκρως απόρρ. F.O.371/37216/R7074.

6/7/1943 1326

Στη 1.00 μ.μ. αποκαθίσταται η ηρεμία στη ΙΙ Ταξιαρχία. Ο Ταγματάρχης Παπαγρηγοράκης προσφέρεται και αναλαμβάνει τη διοίκηση του 6ου Τάγματος. Οι άνδρες του Τάγματος υπακούουν στη διαταγή του να παραμείνουν στις θέσεις τους.

Αναφορά 210ης Β.Σ.Α.
Άνευ ημερ., άκρως απόρρ. F.O.371/37216/R7074.

6/7/1943 1327

Στις 8.00 μ.μ. εκδίδεται διαταγή της 9 Στρατιάς με την οποία ανακαλούνται όλες οι άδειες των ανδρών που υπηρετούν στις ελληνικές μονάδες στη Συρία και απαγορεύονται οι μετακινήσεις τους.

Αναφορά 210ης Β.Σ.Α.
Άνευ ημερ., άκρως απόρρ. F.O.371/37216/R7074.

6/7/1943 1328

Το 7ο Τάγμα της ΙΙ Ταξιαρχίας βρίσκεται για ασκήσεις εκτός της περιοχής Ρας Μπάαλμπεκ και έχει διαταχθεί να παραμένει εκεί.

Αναφορά 210ης Β.Σ.Α.
Άνευ ημερ., άκρως απόρρ. F.O.371/37216/R7074.

7/7/1943 1329

Το ανακριτικό γραφείο της ΙΙ Ταξιαρχίας δηλώνει ότι είναι αδύνατο να λειτουργήσει ανακριτική επιτροπή, εξαιτίας της κατάστασης που επικρατεί στις μονάδες.

Αναφορά 210ης Β.Σ.Α.
Άνευ ημερ., άκρως απόρρ. F.O.371/37216/R7074.

7/7/1943 1330

Στη 1.00 μ.μ. ο Καραπαναγιώτης, [που βρίσκεται στο Επιτελείο της ΙΙ Ταξιαρχίας], εκφράζει την πεποίθηση ότι πριν από τη σύγκληση ανακριτικής επιτροπής, πρέπει: 1) να αφοπλισθούν και να διαλυθούν το 5ο και το 6ο Τάγμα, 2) να εκκαθαρισθεί αμέσως ολόκληρη η ΙΙ Ταξιαρχία από τα "ανεπιθύμητα" στοιχεία, 3) να αποκατασταθεί οπωσδήποτε το κύρος των αξιωματικών της Ταξιαρχίας και 4) να τιμωρηθούν αυστηρά και χωρίς καθυστέρηση οι υπεύθυνοι των ταραχών.

Αναφορά 210ης Β.Σ.Α.
Άνευ ημερ., άκρως απόρρ. F.O.371/37216/R7074.

7/7/1943 1331

Στις 5.00 μ.μ. οι 15 αξιωματικοί και οι 29 στρατιώτες της ΙΙ Ταξιαρχίας που είχαν συλληφθεί από τους στασιαστές μεταφέρονται για λόγους ασφαλείας στο Κέντρο Διερχομένων στη Βηρυτό.

Αναφορά 210ης Β.Σ.Α.
Άνευ ημερ., άκρως απόρρ. F.O.371/37216/R7074.

7/7/1943 1332

Στις 10.00 μ.μ. η 210η Β.Σ.Α. ανακοινώνει ότι στην Ι Ταξιαρχία επικρατεί επιφανειακή ηρεμία, οι επιτροπές όμως των στρατιωτών παρουσιάζουν αυξημένη δραστηριότητα.

Αναφορά 210ης Β.Σ.Α.
Άνευ ημερ., άκρως απόρρ. F.O.371/37216/R7074.

7/7/1943 1333

Ο Καραπαναγιώτης αναχωρεί από την ΙΙ Ταξιαρχία για να συμμετάσχει σε σύσκεψη με τους Γεώργιο Β΄ και Holmes για την αντιμετώπιση της κατάστασης στην Ταξιαρχία.

Αναφορά 210ης Β.Σ.Α.
Άνευ ημερ., άκρως απόρρ. F.O.371/37216/R7074.

7/7/1943 1334

Συνέρχεται στην Καστανιά, κοντά στα Ιωάννινα, το Παν-Θεσσαλικό Συνέδριο του Ε.Λ.Α.Σ.

Myers προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. 180, 17 Ιουλ. 1943. F.O.371/37204/R7211.

8/7/1943 1335

Ο Leeper πληροφορεί τον Sargent ότι τα μέλη της ελληνικής Κυβέρνησης δεν είναι πιστά στον Γεώργιο Β΄ και δεν ακολουθούν την πολιτική υποστήριξής του που πρεσβεύει η βρετανική Κυβέρνηση. Ο Τσουδερός δείχνει πιστός στον Βασιλιά, αλλά επηρεάζεται από τους υπουργούς του και δεν έχει τη θέληση να τους

αντισταθεί. Ο Leeper αναζητεί τρόπο με τον οποίο θα εμπόδιζε τον Γεώργιο Β΄ να βρεθεί υπό την πλήρη επιρροή των υπουργών του.

Leeper προς Sargent.
8 Ιουλ. 1943. F.O.371/37197/R6421.

9/7/1943 1336

Το 5ο και το 6ο Τάγμα της ΙΙ Ταξιαρχίας διαλύονται σύμφωνα με το σχέδιο που είχε καταρτισθεί, και αφοπλίζονται χωρίς επεισόδια.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 166, important, απόρρ., 11 Ιουλ. 1943. F.O.371/37216/R6013.

10/7/1943 1337

Ο Υπουργός Στρατιωτικών της ελληνικής Κυβέρνησης τονίζει στην ημερήσια διαταγή του ότι η πρόσφατη στάση στη ΙΙ Ταξιαρχία, η οποία προκλήθηκε τις παραμονές της συμμετοχής των μονάδων της σε επιχειρήσεις, αποτελεί προδοσία της Ελλάδας. Έχουν διαταχθεί ανακρίσεις και το 5ο και 6ο Τάγμα θα παραμείνουν προσωρινά αφοπλισμένα.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 171, απόρρ., 19 Ιουλ. 1943. F.O.371/37216/R6592/R69.

11/7/1943 1338

Δυνάμεις ανταρτών ανατινάσσουν σιδηροδρομική γέφυρα με αποτέλεσμα να κατακρημνισθεί τμήμα διερχόμενου φορτηγού τρένου των δυνάμεων Κατοχής.

Υπουργός άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο.
Important, 3 Αυγ. 1943. F.O.371/37212/R7029.

11/7/1943 1339

Αντάρτες ανατινάσσουν τη σιδηροδρομική γέφυρα στη Δερελή της Στερεάς Ελλάδας. Συγχρόνως ανατινάσσουν και σιδηροδρομικό συρμό με αντι-αρματικά πυρά.

Greek Situation Report αριθ. 7.
Απόρρ., περίοδος 14 - 21 Ιουλ. 1943. F.O.371/37204/R7212.

14/7/1943 1340

Δυνάμεις ανταρτών συγκρούονται με ιταλικό στρατιωτικό τμήμα 160 ανδρών στο Λεωνίδιο Πελοποννήσου. Το τμήμα παραδίδεται μετά από μάχη, κατά την οποία σκοτώνονται 24 Ιταλοί και 26 τραυματίζονται.

Greek Situation Report αριθ. 7.
Απόρρ., περίοδος 14 - 21 Ιουλ. 1943. F.O.371/37204/R7212.

14/7/1943 1341

Ο Leeper αποστέλλει στον Eden αντίγραφο της αναφοράς και των πορισμάτων της Βρετανικής Ανακριτικής Επιτροπής για τις ταραχές στον ελληνικό Στρατό το Μάρτιο του 1943.

Leeper προς Eden.
Αριθ. 14(1)43, 14 Ιουλ. 1943. F.O.371/37216/R6554.

15/7/1943 1342

Ο Γεώργιος Β΄ αναμένεται να επιστρέψει στο Κάιρο, μετά από επίσκεψη που πραγματοποίησε στην Ι Ταξιαρχία, τον Ιερό Λόχο και σε μονάδες της ελληνικής Αεροπορίας στην Παλαιστίνη.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 168, απόρρ., 15 Ιουλ. 1943. F.O.371/37216/R6461.

15/7/1943 1343

Ο Leeper τηλεγραφεί στο F.O. ότι έχουν γίνει περίπου 350 συλλήψεις στο 5ο και το 6ο Τάγμα και άλλες 185 σε ό,τι απέμεινε από τη ΙΙ Ταξιαρχία. Επειδή κατά τις ταραχές έγιναν πολύ λίγες συλλήψεις, συμπεριλαμβάνονται τώρα στην εκκαθάριση και στρατιώτες για την ανάμειξη των οποίων υπάρχουν αμφιβολίες, έτσι ώστε να μη διαφύγουν άτομα που μπορεί να προκαλέσουν νέες ταραχές. Το 5ο και το 6ο Τάγμα δεν θα επανεξοπλισθούν, παρά μόνο μετά τη δίκη που θα διεξαχθεί. Επίσης ο Leeper αναφέρει ότι οι επιτροπές στρατιωτών της Ι Ταξιαρχίας δραστηριοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια των ταραχών, αλλά δεν προκλήθηκαν επεισόδια.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 168, απόρρ., 15 Ιουλ. 1943. F.O.371/37216/R6461.

16/7/1943 1344

Οι Moyne, Leeper και Wilson συσκέπτονται με αντικείμενο τα επισιτιστικά προβλήματα που θα πρέπει να αντιμετωπισθούν από τις ελληνικές αρχές κατά την απελευθέρωση της Ελλάδας, για να αποφευχθεί τυχόν εκδήλωση λιμού, καθώς και οι πολιτικές επιπτώσεις που ενέχει το ενδεχόμενο αυτό.

Moyne προς Casey.
Τηλ. KK116, άκρως απόρ. most immediate, 16 Ιουλ. 1943. F.O.371/37203/R6687.

17/7/1943 1345

Το F.O. αναφέρεται στο από 5 Ιουλίου τηλεγράφημα 3073 του Halifax και τον καλεί να εξηγήσει στο State Department, βάσει των οδηγιών που του εσωκλείει, τους λόγους για τους οποίους η βρετανική Κυβέρνηση θεωρεί την υποστήριξη του Γεώργιο Β΄, θεμελιώδη παράγοντα της πολιτικής της προς την Ελλάδα.

F.O. προς Hallifax.
Αριθ. 807, άκρως απόρρ., 17 Ιουλ. 1943. F.O.371/37197/R5865.

17/7/1943 1346

Ο Leeper εφιστά την προσοχή του F.O. στις σοβαρές συνέπειες που θα είχε για τη βρετανική πολιτική στην Ελλάδα, η ανεπιτυχής οργάνωση και αποστολή βοήθειας κατά την Απελευθέρωση αλλά και μετά. Τονίζει ότι ενδεχόμενη αποτυχία της Βρετανίας στο θέμα αυτό, θα αποβεί προς όφελος του E.A.M. και των κομμουνιστών.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 169, απόρρ., immediate, 17 Ιουλ. 1943. F.O.371/37198/R6491.

18/7/1943 1347

Στην εφημερίδα "Η Φωνή του E.A.M." γίνεται αναφορά στο διάγγελμα του Γεωργίου Β΄ της 4ης Ιουλίου. Κατακρίνεται η μέχρι σήμερα πολιτική του Βασιλιά και τονίζεται ότι, εάν προσπαθήσει να επιστρέψει στην Ελλάδα δίχως ο ελληνικός λαός να έχει προηγουμένως εκφρασθεί θετικά, θα έχει να αντιμετωπίσει την ισχυρή αντίθεση του E.A.M.

Waterhouse προς P. J. Dixon.
Αριθ. 14/43.G., άκρως απόρρ., 26 Αυγ. 1943. F.O.371/37199/R8315.

18/7/1943 1348

Ο Ζέρβας καταγγέλλει με επιστολή του προς τον Myers τον κομμουνιστικό χαρακτήρα του Ε.Α.Μ.

Συνταγματάρχης Ν. Ζέρβας (Γενικός Αρχηγός Εθνικών Ομάδων Ελλήνων Ανταρτών Εθνικού Δημοκρατικού Ελληνικού Συνδέσμου) (Ε.Ο.Ε.Α. Ε.Δ.Ε.Σ.) προς Myers.
Ιούλ. 1943. F.O.371/37204/R8112.

18/7/1943 1349

Ο Leeper τονίζει εμφαντικά στον Τσουδερό ότι αναμένει ισχυρότερη στάση εκ μέρους του έναντι του Ρούσσου και του Καραπαναγιώτη, ώστε να μπορεί ο ίδιος να εφαρμόζει ευκολότερα την πολιτική της βρετανικής Κυβέρνησης. Υπογραμμίζει επίσης πως είναι πρόθυμος να τον βοηθήσει με αποφασιστική παρέμβασή του στις ενδοκυβερνητικές δυσκολίες που αντιμετωπίζει.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 172, απόρρ., important, 19 Ιουλ. 1943. F.O.371/37198/R6583.

18/7/1943 1350

Ο Γεώργιος Β΄ εξετάζει με τον Leeper την κατάσταση που επικρατεί στην ελληνική Κυβέρνηση. Δεν προτίθεται να αντικαταστήσει τον Τσουδερό, συμφωνεί όμως με τον Βρετανό Πρεσβευτή ότι πρέπει να τον ωθούν από κοινού, όταν το κρίνουν απαραίτητο, να τηρεί ισχυρότερη στάση προς τους υπουργούς του.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 175, απόρρ., 19 Ιουλ. 1943. F.O.371/37198/R6604.

18/7/1943 1351

Ο Wilson τονίζει στο W.O. ότι, για να προληφθεί, κατά την άφιξη των βρετανικών στρατευμάτων στην Ελλάδα, εκτεταμένος λιμός με σοβαρές πολιτικές επιπτώσεις, απαιτείται εκ των προτέρων συγκέντρωση αποθεμάτων τροφίμων για σαράντα μέρες στη Μέση Ανατολή.

Wilson προς W.O.
Τηλ. Q5/83710, άκρως απόρρ., important, 18 Ιουλ. 1943. F.O.371/37203/R6686.

20/7/1943 1352

Ο Λοχαγός Hammond, μέλος της Β.Σ.Α. στην Ελλάδα, τηλεγραφεί στο Κάιρο λεπτομερή αναφορά για τις αντιστασιακές οργανώσεις στη Θεσσαλονίκη και το-

νίζει ότι είναι σημαντικό, από πολιτική άποψη, να διατηρηθεί η [Πανελλήνιος Απελευθερωτική Οργάνωσις] Π.Α.Ο. ως αντιστάθμισμα προς το Ε.Α.Μ.

Λοχαγός N.G.L. Hammond (Βρετανός αξιωματικός - σύνδεσμος) προς S.O.E. Κάιρο.
Άνευ αριθ., 20 Ιουλ. 1943. F.O.371/37204/R7213.

21/7/1943 1353

Ο Churchill τονίζει στον Eden, αναφερόμενος στις ταραχές της 5ης και 6ης Ιουλίου στη ΙΙ Ταξιαρχία, ότι ορισμένοι από τους στασιαστές θα πρέπει να δικασθούν από στρατοδικείο.

Churchill προς Eden.
Prime Minister's Personal Minute, 21 Ιουλ. 1943. F.O.371/37216/R6592.

21/7/1943 1354

Ο Leeper επισημαίνει στον Sargent ότι ο Γεώργιος Β΄ και η ελληνική Κυβέρνηση εκφράζουν έντονη δυσφορία για τον τρόπο με τον οποίο η βρετανική Κυβέρνηση υποστηρίζει το Ε.Α.Μ. Επιπλέον αμφιβάλλουν ιδιαίτερα ως προς την ικανότητα των Βρετανών να ελέγξουν το Ε.Α.Μ., το οποίο, σύμφωνα με τον Leeper, ελέγχει αποτελεσματικά το ελληνικό αντιστασιακό κίνημα.

Leeper προς Sargent.
Απόρρ., 21 Ιουλ. 1943. F.O.371/37204/R7217.

22/7/1943 1355

Αντιπρόσωποι των αρμοδίων βρετανικών υπηρεσιών για τη συγκέντρωση αποθεμάτων τροφίμων στη Μέση Ανατολή συσκέπτονται με αντικείμενο την αποστολή τροφίμων στην Ελλάδα. Αποφασίζουν τη συγκρότηση αποθεμάτων, όπως προτείνει ο Wilson στο από 18 Ιουλίου τηλεγράφημά του Q5/83710.

Food Requirements for Greece.
Αριθ. A.C.S./Misc./M(43)14, απόρρ., 22 Ιουλ. 1943. F.O.371/37203/R6742.

22/7/1943 1356

Κηρύσσεται γενική απεργία στην Αθήνα και στον Πειραιά κατά της κατοχής της κεντρικής Μακεδονίας από τους Βουλγάρους. Πραγματοποιούνται διαδηλώσεις στις οποίες οι νεκροί και οι τραυματίες είναι συνολικά 25 άτομα.

Υπουργός άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο.
Τηλ. 1862, important, 13 Αυγ. 1943. F.O.371/37212/R7333.

23/7/1943 1357

Ο Eden πληροφορεί τον Churchill, σχετικά με το minute του τελευταίου της 21ης Ιουλίου, ότι είναι σαφές πως θα διεξαχθεί δίκη για τα γεγονότα της 5ης και 6ης Ιουλίου στην ΙΙ Ταξιαρχία. Εξετάζεται η απαγγελία κατηγοριών για φόνο και στάση.

Eden προς Churchill.
Minute, P.M./43/240, 23 Ιουλ. 1943. F.O.371/37216/R6592.

23/7/1943 1358

Ο Sargent αναφέρεται στο από 30 Ιουνίου τηλεγράφημα του Myers. Τονίζει στον Hambro ότι, εάν ευδοκίμησαν οι προσπάθειες του Ε.Α.Μ. που αναφέρονται στο τηλεγράφημα αυτό, υπάρχει πιθανότητα η Βρετανία να αντιμετωπίσει ένα κομμουνιστικό "μπλοκ" Ελλάδας - Γιουγκοσλαβίας - Αλβανίας, που θα προκαλέσει δυσεπίλυτα προβλήματα. Επιπλέον υπογραμμίζει ότι θα προκύψουν σημαντικά στρατιωτικά πλεονεκτήματα για τους κομμουνιστές και γι' αυτό πιστεύει ότι πρέπει να καταπολεμηθούν οι προσπάθειες αυτές του Ε.Α.Μ.

Sargent προς Sir C. Hambro (Γενικό Διοικητή S.O.E.).
Άκρως απόρρ., 23 Ιουλ. 1943. F.O.371/37203/R5963.

23/7/1943 1359

Αρχίζουν συγκρούσεις δυνάμεων ανταρτών με γερμανική ταξιαρχία στην περιοχή της Κόνιτσας.

Greek Situation Report αριθ. 8.
Περίοδος 22 - 29 Ιουλ. 1943. F.O.371/37204/R7318.

23/7/1943 1360

Δυνάμεις ανταρτών συγκρούονται στο Βογατσικό με ιταλική στρατιωτική φάλαγγα είκοσι φορτηγών αυτοκινήτων, που κινείται από την Καστοριά.

Greek Situation Report αριθ. 8.
Περίοδος 22 - 29 Ιουλ. 1943. F.O.371/37204/R7318.

23/7/1943 1361

Η ελληνική Αεροπορία συμμετέχει στην επιδρομή της συμμαχικής Αεροπορίας εναντίον γερμανικών στόχων στην Κρήτη.

Υπουργός άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο.
Τηλ. 1824, 6 Αυγ. 1943. F.O.371/37212/R7029.

24/7/1943 1362

Δυνάμεις ανταρτών συγκρούονται με ισχυρό γερμανικό τμήμα στην περιοχή της Σιάτιστας. Την ίδια μέρα οι Ιταλοί πυρπολούν το Βογατσικό.

Greek Situation Report αριθ. 8.
Περίοδος 22 - 29 Ιουλ. 1943. F.O.371/37204/R7318.

25/7/1943 1363

Ο Churchill αναφέρεται στο P.M./43/240 του Eden της 23ης Ιουλίου και του ζητεί να πληροφορηθεί σε πόσους στασιαστές θα επιβληθεί η θανατική ποινή. Ζητεί επίσης να υποδειχθεί στις βρετανικές αρχές στο Κάιρο ότι είναι επιθυμητό να τηρηθεί ανυποχώρητη στάση επί του θέματος.

Churchill προς Eden.
Prime Minister's Personal Minute, 25 Ιουλ. 1943. F.O.371/37216/R6592.

26/7/1943 1364

Ο Ταγματάρχης Wallace, πολιτικός σύμβουλος του Myers, τηλεγραφεί στο Κάιρο ότι δεν έχει καμία αμφιβολία πως το Ε.Α.Μ. και ο Ε.Λ.Α.Σ. είναι ταυτόσημα και βρίσκονται υπό απόλυτο κομμουνιστικό έλεγχο. Ενημερώνει επίσης το Κάιρο για την πολιτική που ακολουθεί ο Myers έναντι του Ε.Α.Μ.

Ταγματάρχης D. J. Wallace (Βρετανός αξιωματικός - σύνδεσμος, πολιτικός συμβουλος Myers) προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. άνευ αριθ., 26 Ιουλ. 1943. F.O.371/37204/R7535.

26/7/1943 1365

Ο Ορφέας Καρακίτσος [Παντελής Καραγκίτσης (Ορφέας Βλαχόπουλος)], μέλος της Κ.Ε. του Ε.Α.Μ., διατυπώνει την πολιτική του Ε.Α.Μ. κατά τη διάρκεια του Παν-Θεσσαλικού Συνεδρίου της οργάνωσης, παρουσία του Myers και του Wallace.

Leeper προς Eden.
Αριθ. 30, 19 Αυγ. 1943. F.O.371/37198/R8051.

27/7/1943 1366

Αναφέρονται βαρειές γερμανικές απώλειες κατά τη διάρκεια σύγκρουσης μετα-

ξύ ανταρτών και Γερμανών στην περιοχή της Κόνιτσας. Οι Γερμανοί αποσύρονται στην Κόνιτσα. Οι συγκρούσεις είχαν αρχίσει από τις 23 Ιουλίου.

Greek Situation Report αριθ. 8.
Περίοδος 22 - 29 Ιουλ. 1943. F.O.371/37204/R7318.

27/7/1943 1367

Δυνάμεις ανταρτών μάχονται με ισχυρά γερμανικά στρατιωτικά τμήματα κοντά στα Γρεβενά. Συνεχίζονται εξάλλου οι συγκρούσεις ανταρτών με μικτή δύναμη Γερμανών και Ιταλών στο Βογατσικό.

Greek Situation Report αριθ. 8.
Περίοδος 22 - 29 Ιουλ. 1943. F.O.371/37204/R7318.

27/7/1943 1368

Ο Leeper πληροφορεί το F.O. ότι όλοι οι συλληφθέντες για τα αντιπειθαρχικά επεισόδια στο αντιτορπιλικό "Ιέραξ" δικάσθηκαν από το αρμόδιο ναυτοδικείο. Δύο από αυτούς καταδικάσθηκαν σε θάνατο και άλλοι δέκα σε κάθειρξη πέντε έως είκοσι ετών.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 19 Saving, 27 Ιουλ. 1943. F.O.371/37215/R7010.

29/7/1943 1369

Το F.O. ζητεί να πληροφορηθεί από τον Leeper τον αριθμό των υποδίκων, οι οποίοι πρόκειται να καταδικασθούν σε θάνατο. Τονίζει ότι είναι σημαντικό να τηρηθεί ανυποχώρητη στάση επί του θέματος και τον καλεί να πράξει ό,τι είναι δυνατόν, ώστε ο Έλληνας Υπουργός Στρατιωτικών να προβεί στις δέουσες ενέργειες.

F.O. προς Leeper.
Τηλ. 118, απόρρ., important, 29 Ιουλ. 1943. F.O.371/37216/R6592.

31/7/1943 1370

Ο Leeper υπογραμμίζει στον Howard ότι η εγκωμιαστική αναφορά προς το E.A.M. στην ελληνική εκπομπή του B.B.C. της 4ης Ιουλίου προκάλεσε την έντονη αγανάκτηση των βρετανικών υπηρεσιών του Καΐρου. Ο Leeper ζητεί να αντιμετωπισθεί σοβαρά το ενδεχόμενο να απομακρυνθούν από την υπηρεσία οι υπεύθυνοι.

Leeper προς Howard.
Αριθ. 14(95)43, απόρρ., 31 Ιουλ. 1943. F.O.371/37204/R7358.

Ιούλ. 1943 1371

Διαταγή του Στρατιωτικού Διοικητή Κρήτης αναφέρεται στις δολιοφθορές της 4ης και 5ης Ιουλίου και επιβάλλει, μεταξύ άλλων, περιορισμό της κυκλοφορίας. Αναγγέλλει επίσης την εκτέλεση 50 ομήρων.

Υφυπουργός άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο.
Τηλ. 1707, important, 20 Ιουλ. 1943. F.O.371/37212/R6007.

Ιούλ. 1943 1372

Οι δυνάμεις του Άξονα προβαίνουν σε σειρά εκτελέσεων στη Φθιώτιδα: εκτελούνται 16 πολίτες στην Αταλάντη, 9 στην Προσκυνά, 4 στην Πετρομαγούλα και 3 στο Καλαπόδι.

Υφυπουργός άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο.
Τηλ. 1610, important, 6 Ιουλ. 1943. F.O.371/37212/R5834.

Ιούλ. 1943 1373

Οι ιταλικές δυνάμεις Κατοχής πυρπολούν σπίτια στα εξής χωριά της Στερεάς Ελλάδας: Αταλάντη, Καλαπόδι, Προσκυνά, Μαρτίνο, Ελάτεια, Άγιο Κωνσταντίνο, Καινούργιο και Μώλο.

Υφυπουργός άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο.
Τηλ. 1666, immediate, 23 Ιουλ. 1943. F.O.371/37212/R6007.

Ιούλ. 1943 1374

Η σιδηροδρομική σύνδεση Αγρινίου - Μεσολογγίου έχει διακοπεί, λόγω των ανατινάξεων που πραγματοποίησαν αντάρτες. Επιπλέον δεν υπάρχει οδική επικοινωνία μεταξύ Αγρινίου - Μεσολογγίου και Ναυπάκτου.

Υφυπουργός άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο.
Τηλ. 1777, important, 31 Ιουλ. 1943. F.O.371/37212/R6433.

Ιούλ. 1943 1375

Ο Leeper, σε συνάντησή του με το Γεώργιο Β΄, την ημέρα της επιστροφής του τελευταίου από τη Συρία, κατακρίνει την κατάσταση που επικρατεί στην ελληνική Κυβέρνηση. Προτείνει στο Βασιλιά να αντιμετωπισθεί η πιθανότητα αντι-

κατάστασης του Τσουδερού από άλλη ισχυρότερη προσωπικότητα, αφού διευθετηθούν τα ζητήματα που έχουν δημιουργηθεί στο Στρατό μετά τις ταραχές στη ΙΙ Ταξιαρχία.

Leeper προς Sargent.
Άνευ ημερ. F.O.371/37197/R6421.

Ιούλ. 1943 1376

Στα τέλη Ιουλίου ανεβαίνουν στο βουνό οι πρώτοι 100 περίπου αντάρτες της [Εθνικής Οργανώσεως Κρήτης] Ε.Ο.Κ., με επικεφαλής της μεγαλύτερης ομάδας τον Ι. Μπαντουβά. Η δραστηριότητά τους περιορίζεται αρχικά σε εκτελέσεις δοσιλόγων.

Συνταγματάρχης H. N. Sporborg (S.O.E., Επικεφαλής Προσωπικός Γραμματέας (Principal Private Secretary) Υπουργού Οικονομικού Πολέμου Βρετανίας) προς Sargent.
Αριθ. HNS/1104, απόρρ., 19 Απρ. 1944. F.O.371/43685/R6254.

Ιούλ. 1943 1377

Η Επιχείρηση Ζώα (Animals), σχέδιο αντιπερισπασμού των Συμμάχων για την εισβολή στη Σικελία, υπήρξε απολύτως επιτυχής, σχεδόν αποκλειστικά χάρις στην πλήρη συνεργασία όλου του προσωπικού της Β.Σ.Α. Στην Ήπειρο η δράση των ανταρτών υπήρξε απογοητευτική, εκτός από ορισμένες αξιοσημείωτες εξαιρέσεις. Η δράση των ανταρτών στο Αγρίνιο ήταν επωφελέστερη. Ο Ε.Λ.Α.Σ., παρά την υπόσχεσή του για βοήθεια, δε συνέβαλε καθόλου στις ανωτέρω περιοχές.

Report on Observations in Greece from July 1943 to April 1944, by Major T. Barnes.
Απόρρ., 3 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9897.

1/8/1943 1378

Συνεχίζονται οι ανακρίσεις στις ταξιαρχίες για να εξακριβωθεί ο βαθμός ευθύνης των ανώτερων αξιωματικών κατά τις ταραχές που σημειώθηκαν στις αρχές Ιουλίου. Από τους ήδη συλληφθέντες θα παραπεμφθούν σε δίκη 9 αξιωματικοί και 55 υπαξιωματικοί και στρατιώτες

Leeper προς F.O.
Τηλ. 23 Saving, 4 Αυγ. 1943. F.O.371/37215/R7348.

3/8/1943 1379

Ο Howard αναφέρεται στις δύο τελευταίες επιστολές του Leeper προς τον Sargent, της 8ης Ιουλίου και σ' εκείνη άνευ ημερομηνίας. Προειδοποιεί τον Leeper να μην αναμειγνύεται σε μεγάλο βαθμό στα εσωτερικά της ελληνικής Κυβέρνησης, γιατί αμφιβάλλει κατά πόσον είναι δυνατό να δοθεί ιδιαίτερη σημασία στην παρούσα Κυβέρνηση, ή σε οποιοδήποτε διάδοχο σχήμα, καθώς δεν είναι πραγματικά αντιπροσωπευτική. Τονίζει ότι, μέχρις ότου συγκροτηθεί αντιπροσωπευτική ελληνική κυβέρνηση, οι βασικές απαιτήσεις της βρετανικής Κυβέρνησης θα ικανοποιούνται, εφόσον θα υπάρχει κάποια κυβέρνηση για την τήρηση της συνέχειας των συμφωνιών και για λόγους προπαγάνδας.

Howard προς Leeper.
3 Αυγ. 1943. F.O.371/37197/R6421.

4/8/1943 1380

Το F.O. τηλεγραφεί στον Leeper ότι είναι αδύνατο να προβεί σε οποιαδήποτε εκ των προτέρων ανακοίνωση, στην οποία θα δηλώνεται ότι η βρετανική Κυβέρνηση δεν μπορεί να αναγνωρίσει μία κυβέρνηση που έχει σχηματισθεί στην Ελλάδα με τρόπο τελείως αντισυνταγματικό.

Leeper προς Sargent.
6 Αυγ. 1943. F.O.371/37198/R7383.

4/8/1943 1381

Ο Leeper τηλεγραφεί στο F.O. ότι επικρατεί μεγάλη ένταση στην κυβέρνηση Τσουδερού, εξαιτίας του θέματος της επικύρωσης των θανατικών ποινών που επιβλήθηκαν στους υπευθύνους των πρόσφατων ταραχών στον ελληνικό Στρατό. Ο ίδιος συμφωνεί με την άποψη του Γεωργίου Β΄ και του Τσουδερού ότι η εξέλιξη αυτή οφείλεται στην πίεση που ασκεί στην Κυβέρνηση η εαμική προπαγάνδα στη Μέση Ανατολή.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 188, immediate, άκρως απόρρ., 4 Αυγ. 1943. F.O.371/37216/R7137.

4/8/1943 1382

Το ελληνικό Υπουργικό Συμβούλιο εξετάζει σε τεταμένη ατμόσφαιρα το θέμα της εκτέλεσης των θανατικών ποινών, που έχουν επιβληθεί για τις ταραχές στις ένοπλες δυνάμεις. Κατά τη συνεδρίαση δεν λαμβάνεται απόφαση επ' αυτού και εκδηλώνεται κυβερνητική κρίση.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 190, απόρρ., important, 5 Αυγ. 1943. F.O.371/37198/R7200.

4/8/1943 1383

Συνεχίζονται οι ανακρίσεις στις ελληνικές ταξιαρχίες, με σκοπό να εξακριβωθεί αν ευθύνονται για τις πρόσφατες ταραχές και αξιωματικοί ανώτερου βαθμού. Πρόκειται να δικαστούν 35 υπαξιωματικοί και οπλίτες για παράβαση καθήκοντος, κατηγορία που επισύρει τη θανατική ποινή, ενώ 9 αξιωματικοί αντιμετωπίζουν επίσης σοβαρές κατηγορίες.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 24 Saving, απόρρ., 4 Αυγ. 1943. F.O.371/37216/R7347.

4/8/1943 1384

Ένας οπλίτης στο Γενικό Κέντρο Εκπαιδεύσεως και Σχολών του ελληνικού Στρατού (Γ.Κ.Ε.Σ.) έχει καταδικασθεί σε θάνατο για τις πρόσφατες ταραχές. Η ποινή έχει επικυρωθεί από τον Ανώτατο Στρατιωτικό Διοικητή Μέσης Ανατολής. Επίσης ένας οπλίτης έχει καταδικασθεί σε ισόβια, ένας σε φυλάκιση 20 ετών και δύο έχουν αθωωθεί.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 24 Saving, απόρρ., 4 Αυγ. 1943. F.O.371/37216/R7347.

5/8/1943 1385

Ο Γεώργιος Παπανδρέου [Αρχηγός του Δημοκρατικού Κόμματος] διατυπώνει σε υπόμνημα τις απόψεις του για την εθνική πολιτική της Ελλάδας, το Κ.Κ.Ε., την πολιτική κατάσταση, καθώς και προτάσεις για την επίλυση των ελληνικών πολιτικών προβλημάτων.

Warner προς Eden.
Αριθ. 40, 5 Αυγ. 1943. F.O.371/37200/R9388.

5/8/1943 1386

Ο E. C. Hole, Γενικός Πρόξενος της Βρετανίας στη Σμύρνη, αποστέλλει στον Knatchbull-Hugessen αναφορά για την κατάσταση και το ηθικό των δυνάμεων Κατοχής στα νησιά Χίος, Σάμος, Φούρνοι και Ικαρία.

E. C. Hole (Γενικός Πρόξενος Βρετανίας στη Σμύρνη) προς Knatchbull-Hugessen.
Αριθ. 59, απόρρ., 5 Αυγ. 1943. F.O.371/37204/R7730.

5/8/1943 1387

Το S.O.E. συμφωνεί με τις απόψεις του F.O. για τις πολιτικές εξελίξεις στην Ελλάδα, όπως διατυπώνονται στο τηλεγράφημα 125 που πρόκειται να αποστείλει το βρετανικό Υπουργείο στον Leeper στις 6 Αυγούστου.

Pearson προς Howard.
Αριθ. JSAP/GR/1821, απόρρ., 5 Αυγ. 1943. F.O.371/37197/R6418.

5/8/1943 1388

Ο Τσουδερός επιδίδει στον Γεώργιο Β΄ σημείωμα στο οποίο αναφέρει τα επιχειρήματα που χρησιμοποίησαν εναντίον του τα άλλα μέλη της Κυβέρνησης κατά τη συνεδρίαση της 4ης Αυγούστου. Πιστεύει ότι η Κυβέρνηση δεν είναι δυνατό να συνεχίσει υπό την παρούσα μορφή και υποβάλλει στον Βασιλιά σειρά εναλλακτικών λύσεων.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 190, απόρρ., important, 5 Αυγ. 1943. F.O.371/37198/R7200.

5/8/1943 1389

Ο Γεώργιος Β΄ συσκέπτεται με τον Leeper για την κυβερνητική κρίση και προσανατολίζεται στο σχηματισμό κυβέρνησης υπό τον Βαρβαρέσσο, με τον Αγνίδη ως Υπουργό Εξωτερικών. Ο Leeper του συνιστά, πριν καταλήξει σε οποιαδήποτε απόφαση, να εξετάσει το όλο θέμα με τον Casey, τον Wilson και τον ίδιο, ώστε να αντιμετωπισθεί πλήρως το μέλλον των ελληνικών ενόπλων δυνάμεων.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 191, απόρρ., important, 5 Αυγ. 1943. F.O.371/37198/R7230.

5/8/1943 1390

Άφιξη στο Κάιρο του Γεώργιου Εξηντάρη, επίσημου αντιπροσώπου των φιλελεύθερων πολιτικών αρχηγών της Αθήνας.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 25 Saving, απόρρ., 9 Αυγ. 1943. F.O.371/37198/R7642.

5/8/1943 1391

Ο Woodhouse τηλεγραφεί σε όλους τους υποσταθμούς διοίκησης των Βρετανών αξιωματικών - συνδέσμων ότι, μετά την υπογραφή της Συμφωνίας των Εθνικών

Ομάδων, ορισμένοι αξιωματικοί του Ε.Λ.Α.Σ. εκδηλώνουν την επιθυμία να εγκαταλείψουν την οργάνωση αυτή. Ο Woodhouse εξηγεί γιατί δεν πρέπει να ενθαρρυνθούν.

Ταγματάρχης C. M. Woodhouse (Διοικητής Συμμαχικής Στρατιωτικής Αποστολής) (Σ.Σ.Α.) προς Βρετανούς αξιωματικούς - συνδέσμους.
Τηλ.. άνευ αριθ., άκρως απόρρ., 5 Αυγ. 1943. F.O.371/37204/R7883.

6/8/1943 1392

Αρχίζουν οι συγκρούσεις μεταξύ τμημάτων του Ε.Λ.Α.Σ. και των "Εθνικών Ομάδων Αντιστάσεως" [Ελληνικού Στρατού ή Ελληνικού Επαναστατικού Στρατού (Ε.Σ.)] στη Μεσσηνία.

Pearson προς Howard.
Άκρως απόρρ., 18 Σεπτ. 1943. F.O.371/37205/R9254.

6/8/1943 1393

Το F.O. αναφέρεται με τηλεγράφημά του προς τον Leeper, στις αντιδράσεις του E.A.M. / Ε.Λ.Α.Σ. και του Myers στο διάγγελμα του Γεωργίου Β΄ της 4ης Ιουλίου. Το F.O. πιστεύει ότι δεν είναι δυνατό να αποκλεισθεί η πιθανότητα ένοπλης σύγκρουσης μεταξύ E.A.M. και Ζέρβα κατά την Απελευθέρωση. Εάν δεν υπάρξει εξωτερική επέμβαση, είναι σχεδόν βέβαιο ότι το E.A.M. θα επικρατήσει και θα εγκαθιδρύσει κομμουνιστικό καθεστώς. Καμία ενέργεια του Γεωργίου Β΄ δεν θα μπορούσε να επηρεάσει, ούτε στο παραμικρό, τα σχέδια του E.A.M. Το βρετανικό Υπουργείο καλεί τον Leeper, εφόσον συμφωνεί με τις παραπάνω απόψεις, να τις εξηγήσει στον Myers και τον Wallace.

F.O. προς Leeper.
Τηλ. 125, απόρρ., important, 6 Αυγ. 1943. F.O.371/37197/R6418.

6/8/1943 1394

Ο Γεώργιος Β΄ πληροφορεί τον Leeper ότι, σε περίπτωση που παραιτηθεί η Κυβέρνηση, θα διατηρήσει τον Τσουδερό ως πρόεδρο ενός νέου, ολιγάριθμου υπουργικού συμβουλίου, το οποίο θα αποτελείται κυρίως από υφυπουργούς.

Leeper προς F.O.
Τηλ.. 193, απόρρ., important, 6 Αυγ. 1943. F.O.371/37198/R7273.

7/8/1943 1395

Διαταγή του Γ.Σ.Μ.Α. ορίζει ότι η Σ.Σ.Α. είναι υπεύθυνη για τον οπλισμό που παραδίδουν οι ιταλικές δυνάμεις, ο οποίος και θα διανέμεται στις αντιστασιακές οργανώσεις.

Woodhouse προς Keble.
Άκρως απόρρ., 19 Οκτ. 1943. F.O.371/37207/R11673.

7/8/1943 1396

Ο Εξηντάρης δηλώνει στον Leeper ότι σκοπός της αφιξής του στο Κάιρο είναι να πείσει, με εντολή των πολιτικών αρχηγών της Αθήνας, τον Γεώργιο Β΄ και την ελληνική Κυβέρνηση ότι ο Βασιλιάς δεν θα πρέπει να επιστρέψει στην Ελλάδα πριν από τη διεξαγωγή δημοψηφίσματος. Ο Leeper, αντίθετα, καλεί τον Εξηντάρη να ενεργήσει ώστε οι πολιτικοί αρχηγοί να αποδεχθούν το πρόγραμμα του Γεωργίου Β΄ και της ελληνικής Κυβέρνησης επί του θέματος αυτού, πρόγραμμα που υποστηρίζεται επίσημα από τη βρετανική και την αμερικανική Κυβέρνηση.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 195, απόρρ., 7 Αυγ. 1943. F.O.371/37198/R7337.

8/8/1943 1397

Τίθεται σε ισχύ η συμφωνία μεταξύ του Ε.Σ. και του Ε.Λ.Α.Σ., η οποία υπογράφεται από αντιπροσώπους των δύο οργανώσεων. Στη συμφωνία περιλαμβάνεται, μεταξύ άλλων, η ίδρυση γενικού επιτελείου στην Πελοπόννησο υπό τις διαταγές του Γενικού Στρατηγείου του Ε.Λ.Α.Σ. Ο Συνταγματάρχης Α. Γιαννακόπουλος του Ε.Σ. αναλαμβάνει γενικός στρατιωτικός διοικητής των ενωμένων δυνάμεων των δύο οργανώσεων.

Pearson προς Howard.
Αριθ. JSAP/GR/4874, 27 Σεπτ. 1943. F.O.371/37205/R9254.
Waterhouse προς Laskey.
30 Ιουνίου 1944. F.O.371/43689/R10713.

8/8/1943 1398

Τμήμα του γερμανικού στρατού μάχεται με ομάδες του Ε.Λ.Α.Σ. στο Λιόπεσι Πελοποννήσου. Οι απώλειες των Γερμανών είναι 40 νεκροί, 34 αιχμάλωτοι και κάποιοι τραυματίες.

Pearson προς Howard.
Αριθ. JSAP/GR/4874, άκρως απόρρ., 27 Σεπτ. 1943. F.O.371/37205/R9254.

9/8/1943 1399

Ο Leeper τηλεγραφεί στο F.O. τις θανατικές και άλλες ποινές που επέβαλε το στρατοδικείο στο Γ.Κ.Ε.Σ.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 25 Saving, απόρρ., 9 Αυγ. 1943. F.O.371/37198/R7642.

9/8/1943 1400

Ο Leeper πληροφορεί το F.O. ότι ο Τσουδερός ζήτησε την απομάκρυνση του Μπακιρτζή, του Ζάννα και της συζύγου του, καθώς και του ναυτεργάτη Νίκου Καραγιάννη, οι οποίοι πιστεύεται ότι ήταν αναμεμειγμένοι σε ανατρεπτικές δραστηριότητες στις ελληνικές ένοπλες δυνάμεις.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 25 Saving, απόρρ., 9 Αυγ. 1943. F.O.371/37198/R7642.

10/8/1943 1401

Η ελληνική Πρεσβεία στο Λονδίνο κοινοποιεί στο F.O. αξιόπιστες πληροφορίες σχετικά με τις βουλγαρικές προσπάθειες εποικισμού της ελληνικής ανατολικής Μακεδονίας, καθώς και τις ωμότητες που διαπράττουν οι Βούλγαροι στην περιοχή.

Πρεσβεία ελληνικής Κυβέρνησης στο Λονδίνο προς F.O.
Αριθ. 2216/ST/43, 10 Αυγ. 1943. F.O.371/37204/R7500.

10/8/1943 1402

Αφίξη στο Κάιρο του Myers, του Wallace και των έξι Ελλήνων αντιπροσώπων του Ε.Α.Μ., του Ζέρβα και του Ψαρρού. [Οι αντιπρόσωποι είναι: Ηλίας Τσιριμώκος, Πέτρος Ρούσσος, Τζήμας και Κωνσταντίνος Δεσποτόπουλος του Ε.Α.Μ., Κομνηνός Πυρομάγλου του Ε.Δ.Ε.Σ., Γεώργιος Καρτάλης της Ε.Κ.Κ.Α.].

Leeper προς Sargent.
Τηλ. 197, άκρως απόρρ., προσωπικό, important, 11 Αυγ. 1943. F.O.371/37198/R7514.

10/8/1943 1403

Ο Leeper τονίζει στο F.O. ότι, με την ευκαιρία της άφιξης των αντιπροσώπων της Αντίστασης στο Κάιρο, πρέπει να καταβληθεί προσπάθεια να ενωθούν όλες οι ελληνικές πολιτικές παρατάξεις σε κοινό εθνικό αγώνα, ο οποίος θα βασίζεται στην αποδοχή των αρχών της βρετανικής πολιτικής επί του θέματος. Συσκέπτεται με τους Myers, Wallace και Glenconner για την καλύτερη δυνατή μεθόδευση της προσπάθειας αυτής.

Leeper προς Sargent.
Τηλ. 197, άκρως απόρρ., προσωπικό, important, 11 Αυγ. 1943. F.O.371/37198/R7514.

10/8/1943 1404

Ο Woodhouse τηλεγραφεί στο S.O.E. στο Κάιρο τους όρους παράδοσης των ιταλικών στρατιωτικών τμημάτων, τους οποίους ο [Στρατιωτικός Διοικητής του Γενικού Στρατηγείου του Ε.Λ.Α.Σ. Υποστράτηγος] Σ. Σαράφης έχει δηλώσει ότι αποδέχεται.

Woodhouse προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. άνευ αριθ., 10 Αυγ. 1943. F.O.371/37204/R7897.

11/8/1943 1405

Ο Τσουδερός συναντάται με τους αντιπροσώπους του E.A.M. και τους αναπτύσσει τη γενική πολιτική της ελληνικής Κυβέρνησης.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 198, απόρρ., important, 12 Αυγ. 1943. F.O.371/37198/R7515.

11/8/1943 1406

Ο Γεώργιος Β΄ συναντάται στο Κάιρο με τους αντιπροσώπους του E.A.M.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 198, απόρρ., important, 12 Αυγ. 1943. F.O.371/37198/R7515.

12/8/1943 1407

Ο Εξηντάρης αναπτύσσει στον Leeper διάφορες δυνατές λύσεις του πολιτειακού προβλήματος, οι οποίες στηρίζονται στην πλήρη αναγνώριση του Γεωργίου Β΄ ως αρχηγού του κράτους μέχρι την Απελευθέρωση. Μια από τις λύσεις αυτές είναι να σχηματίσει ο Βασιλιάς αντιπροσωπευτική κυβέρνηση πριν από την

Απελευθέρωση, [να μην επιστρέψει στην Ελλάδα] και να παραδώσει την Αντιβασιλεία, κατά την απουσία του στο εξωτερικό, στο Υπουργικό Συμβούλιο.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 198, απόρρ., important, 12 Αυγ. 1943. F.O.371/37198/R7515.

12/8/1943 1408

Ο Leeper τονίζει στο F.O. ότι, από τις επαφές του με τους αντιπροσώπους της Αντίστασης και με τους Myers και Wallace, είναι πεπεισμένος πως η βρετανική Κυβέρνηση πρέπει να αποφύγει να δημιουργήσει την εντύπωση ότι σκέπτεται οτιδήποτε άλλο για την Ελλάδα, εκτός από την ενότητα και την ευημερία της. Υπογραμμίζει ότι πιστεύει πως η παρουσία των αντιπροσώπων της Αντίστασης στο Κάιρο, θα τροποποιήσει την παρούσα στάση την ελληνικής Κυβέρνησης, αλλά και του Γεωργίου Β΄.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 198, απόρρ., important, 12 Αυγ. 1943. F.O.371/37198/R7515.

12/8/1943 1409

Οι αντιπρόσωποι του Ε.Δ.Ε.Σ. και της Ε.Κ.Κ.Α. συναντώνται με τον Γεώργιο Β΄ και τον Τσουδερό.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 198, απόρρ., important, 12 Αυγ. 1943. F.O.371/37198/R7515.

12/8/1943 1410

Ο Τσουδερός τονίζει στον Γεώργιο Β΄ ότι οι αντιπρόσωποι της Αντίστασης εκπροσωπούν πραγματικώς ισχυρά ρεύματα της κοινής γνώμης στην Ελλάδα, γεγονός το οποίο πρέπει να λάβει σοβαρά υπόψη του. Υπογραμμίζει επίσης ότι εξετάζει το ενδεχόμενο σχηματισμού κυβέρνησης συνασπισμού, βάσει συμφωνίας ότι ο Γεώργιος Β΄ δεν θα επιστρέψει, προτού διευθετηθεί το πολιτειακό ζήτημα.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 199, απόρρ., important, 12 Αυγ. 1943. F.O.371/37198/R7516.

12/8/1943 1411

Ο Leeper θεωρεί καθήκον του να πληροφορήσει το F.O. ότι η πρόωρη επιστροφή του Γεωργίου Β΄ στην Ελλάδα συναντά ισχυρή αντίδραση. Ζητεί επειγόντως

να πληροφορηθεί εάν θα πρέπει να επιτρέψει στον Βασιλιά να επηρεασθεί από τη γνώμη του Τσουδερού επί του θέματος. Ο ίδιος ο Leeper πιστεύει ότι η βρετανική Κυβέρνηση θα έπρεπε να συμβουλεύσει τον Γεώργιο Β΄ να δεχθεί τη γνώμη του Τσουδερού.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 199, απόρρ., important, 12 Αυγ. 1943. F.O.371/37198/R7516.

13/8/1943 1412

Ο Leeper πληροφορεί τον Sargent ότι αποφάσισε να προτείνει να επιδιωχθεί ο άμεσος σχηματισμός μιας ευρείας ελληνικής κυβέρνησης συνασπισμού, στην οποία θα περιλαμβάνονται και αντιπρόσωποι αντιστασιακών οργανώσεων. Εξηγεί τους λόγους για τους οποίους έλαβε την απόφαση αυτή.

Leeper προς Sargent.
13 Αυγ. 1943. F.O.371/37204/R7884.

13/8/1943 1413

Ο Leeper αναφέρεται στο από 12 Αυγούστου τηλεγράφημά του 199 και πληροφορεί το F.O. ότι, σύμφωνα με τον Myers και τον Wallace, το E.A.M. έχει αλλάξει πολιτική και έχει αποφασίσει να συνεργασθεί πλήρως με τις άλλες ανταρτικές ομάδες στο Κοινό Γενικό Στρατηγείο, καθώς και με τους Βρετανούς. Η μόνη ευκαιρία για το E.A.M. να αποσπασθεί και να σχηματίσει δική του κυβέρνηση, με πραγματική λαϊκή υποστήριξη, είναι να εκμεταλλευθεί τυχόν πρόωρη επιστροφή του Γεωργίου Β΄ στην Ελλάδα.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 201, άκρως απόρρ., important, 13 Αυγ. 1943. F.O.371/37204/R7548.

15/8/1943 1414

Το F.O. αναφέρεται στα τηλεγραφήματα του Leeper 198, 199 και 201 της 12ης και 13ης Αυγούστου και του εκθέτει τους λόγους για τους οποίους είναι αντίθετο να συμμετάσχουν στην ελληνική Κυβέρνηση οι αντιπρόσωποι της Αντίστασης που βρίσκονται στο Κάιρο. Υπογραμμίζει ότι εάν, υπό τις παρούσες συνθήκες, ο Γεώργιος Β΄ υποσχεθεί να μην επιστρέψει στην Ελλάδα πριν από τη διεξαγωγή δημοψηφίσματος, υπογράφει στην ουσία την παραίτησή του. Η απόφαση ανήκει βέβαια στον ίδιο τον Βασιλιά, η πολιτική όμως της βρετανικής Κυβέρνησης είναι να του παρασχεθεί κάθε δυνατή υποστήριξη για να επανέλθει στο θρόνο του.

F.O. προς Leeper.
Τηλ. 128, απόρρ., immediate, 15 Αυγ. 1943. F.O.371/37204/R7548.

16/8/1943 1415

Ο Leeper αποστέλλει στον Eden αντίγραφο επιστολής του Λαμπράκη προς τον Τσουδερό. Υπογραμμίζει πως, παρά το γεγονός ότι η επιρροή του Λαμπράκη στην Ελλάδα είναι μικρή, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ερμηνεύει ορθά τις απόψεις σημαντικών και ευρέων ομάδων, στις οποίες ούτε ο ίδιος ούτε οι παλαιοί πολιτικοί αρχηγοί ασκούν οποιονδήποτε έλεγχο.

Leeper προς Eden.
Αριθ. 29, άκρως απόρρ., 16 Αυγ. 1943. F.O.371/37198/R7972.

16/8/1943 1416

Ο Τσουδερός ανακοινώνει στον Leeper τη συμβιβαστική λύση που πρότεινε στον Γεώργιο Β΄, την οποία θεωρεί ότι ο τελευταίος θα μπορούσε να αποδεχθεί. Συνίσταται στην επιστροφή του Βασιλιά στην Ελλάδα, για σύντομη παραμονή και στην ακόλουθη αναχώρησή του στο εξωτερικό για την υποστήριξη των ελληνικών θέσεων. Προβλέπει επίσης σχηματισμό προσωρινής κυβέρνησης κατά τη διάρκεια της απουσίας του. Ο Τσουδερός πιστεύει ότι η επίσημη υποστήριξη της βρετανικής Κυβέρνησης είναι αναγκαία για την αποδοχή της λύσης αυτής από τα πολιτικά κόμματα και ζητεί από τον Leeper να την αναλάβει.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 204, most immediate, 16 Αυγ. 1943. F.O.371/37198/R7641.

16/8/1943 1417

Ο Leeper πληροφορεί τον Sargent ότι το S.O.E. έχει παραλήψει να του παραδώσει σειρά σημαντικών τηλεγραφημάτων του Wallace, τα οποία έστειλε από την Ελλάδα πριν αφιχθεί στο Κάιρο. Τονίζει ότι, αν είχε εγκαίρως λάβει γνώση των τηλεγραφημάτων αυτών, θα ήταν σε θέση να αντιμετωπίσει καλύτερα την υπό εξέλιξη ελληνική πολιτική κρίση. Προτίθεται να ζητήσει από τον Wilson να επιληφθεί του θέματος.

Leeper προς Sargent.
Τηλ. 205, προσωπικό, άκρως απόρρ., important, 16 Αυγ. 1943. F.O.371/37204/R7754.

16/8/1943 1418

Ο Τσουδερός αναφέρει στον Leeper ότι κατά την κρίση που προκλήθηκε λόγω

της άφιξης των αντιπροσώπων της Αντίστασης στο Κάιρο, ο Καραπαναγιώτης και ο Βούλγαρης τείνουν να ταχθούν με το μέρος του και όχι με το Ε.Α.Μ., το οποίο φοβούνται ότι θα αποκτήσει πλέον πολύ μεγάλη επιρροή στις ένοπλες δυνάμεις. Ο Leeper, από την πλευρά του, τονίζει στον Τσουδερό την ανάγκη να ελέγχει σταθερά την κυβέρνησή του και να προσπαθεί να κερδίσει χρόνο, γεγονός που θα βοηθήσει να παρακαμφθεί η παρούσα κρίση.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 206, απόρρ., important, 16 Αυγ. 1943. F.O.371/37198/R7648.

16/8/1943 1419

Ο Leeper πληροφορεί το F.O. σχετικά με την επικύρωση των θανατικών και άλλων ποινών που επιβλήθηκαν μετά τα πρόσφατα γεγονότα στις ελληνικές ένοπλες δυνάμεις.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 26 Saving, 16 Αυγ. 1943. F.O.371/37198/R7951.

17/8/1943 1420

Η Κ.Ε. του Κ.Κ.Ε., θεωρώντας ότι το τέλος της Κατοχής είναι ζήτημα εβδομάδων και επίκειται συμμαχική απόβαση, αποφασίζει να ενισχύσει τον Ε.Λ.Α.Σ. και το Ε.Α.Μ., ιδιαίτερα στην Αθήνα, και να παρακολουθεί στενά τους Γερμανούς. Επίσης αντιμετωπίζει θετικά τη δυνατότητα να δράσει από κοινού με ορισμένες εθνικιστικές οργανώσεις και λαμβάνει μέτρα για πιθανές συλλήψεις στελεχών του Ε.Λ.Α.Σ. και του Ε.Α.Μ. από τα Τάγματα Ασφαλείας στην Αθήνα.

Waterhouse προς Laskey.
Αριθ. 14(35)G, 29 Δεκ. 1943. F.O.371/43674/R347.

17/8/1943 1421

Οι αντιπρόσωποι των οργανώσεων της Αντίστασης και οι Εξηντάρης και Κανελλόπουλος, οι οποίοι εκπροσωπούν τα κόμματα του Δημοκρατικού Συνασπισμού και το Ενωτικό Κόμμα αντίστοιχα, υποβάλλουν κοινή δήλωση στον Τσουδερό και, μέσω αυτού, στο Υπουργικό Συμβούλιο. Στη δήλωση τονίζεται η ομόφωνη διαπίστωση ότι χάριν της εθνικής ενότητας, είναι ανάγκη να δηλωθεί υπεύθυνα ότι ο Βασιλιάς δεν επιθυμεί να επανέλθει στην Ελλάδα, πριν ο λαός αποφασίσει για τη μορφή του πολιτεύματος.

Waterhouse προς P. J. Dixon.
Αριθ. 14/43.G., άκρως απόρρ., 26 Αυγ. 1943. F.O.371/37199/R8315.

17/8/1943 1422

Το F.O. αναφέρεται στα τηλεγραφήματα του Leeper 204 και 206 της 16ης Αυγούστου. Τονίζει ότι δεν είναι διόλου πεπεισμένο πως μόνο μια σύντομη επίσκεψη του Γεωργίου Β΄ στην Ελλάδα μετά την Απελευθέρωση, θα μπορούσε να εξασφαλίσει τα συμφέροντά του μέχρι τη διεξαγωγή του δημοψηφίσματος. Η προσωρινή κυβέρνηση, που θα βρίσκεται στο μεταξύ στην εξουσία, θα είναι ελεύθερη, αν το θελήσει, να υπονομεύσει τη θέση του Βασιλιά.

F.O. προς Leeper.
Τηλ. 131, απόρρ., important, 17 Αυγ. 1943. F.O.371/37198/R7648.

17/8/1943 1423

Ο Leeper προειδοποιεί τον Καραπαναγιώτη για τις ευθύνες που θα βαρύνουν τον ίδιο και τους συναδέλφους του, εάν προσπαθήσουν να επιταχύνουν τις πολιτικές εξελίξεις. Ειδικότερα δε, σε περίπτωση που επιχειρήσουν να ασκήσουν αναξιοπρεπή, κατά την προσωπική γνώμη του Leeper, πίεση στον Γεώργιο Β΄. Του τονίζει ότι πρέπει να σκεφθεί προσεκτικά πριν υποκύψει στον εκβιασμό του Ε.Α.Μ.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 210, απόρρ., immediate, 18 Αυγ. 1943. F.O.371/37198/R7742.

18/8/1943 1424

Ο Leeper τηλεγραφεί στο F.O., αναφερόμενος στο από 15 Αυγούστου τηλεγράφημα 128 του τελευταίου. Τονίζει ότι αμφιβάλλει εάν ο Τσουδερός θα πείσει τους υπουργούς του να μην πιέσουν τον Γεώργιο Β΄ να δηλώσει ότι δεν θα επιστρέψει στην Ελλάδα. Για το λόγο αυτό, το προσωπικό μήνυμα του Γεωργίου Β΄ προς τον Churchill και τον Roosevelt αποκτά ειδική σημασία. [Το περιεχόμενο του μηνύματος προς τον Churchill βρίσκεται στο επόμενο από 18 Αυγούστου τηλεγράφημα του Leeper και εκείνου προς τον Roosevelt σε από 19 Αυγούστου τηλεγράφημα του Sargent προς τον Eden].

Leeper προς F.O.
Τηλ. 210, απόρρ., immediate, 18 Αυγ. 1943. F.O.371/37198/R7742.

18/8/1943 1425

Ο Γεώργιος Β΄ απευθύνει στον Churchill προσωπικό μήνυμα που αναφέρεται στην πολιτική κρίση, η οποία έχει προκύψει σχετικά με το χρόνο επιστροφής του στην Ελλάδα. Ζητεί τη συμβουλή του, διότι, όπως τονίζει, το θέμα αυτό εί-

ναι δυνατό να επιδράσει και στις πολιτικές εξελίξεις άλλων χωρών, ειδικότερα στα Βαλκάνια. Ο Γεώργιος Β΄ τονίζει ότι δεν έχει την παραμικρή αμφιβολία πως πρέπει να επιστρέψει στην Ελλάδα με τα στρατεύματά του, ακόμη και εάν, μετά από σύντομο χρονικό διάστημα, αναχωρήσει από τη χώρα.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 211, απόρρ., immediate, 18 Αυγ. 1943. F.O.371/37198/R7758.

18/8/1943 1426

Συνέρχεται το ελληνικό Υπουργικό Συμβούλιο και συζητεί το θέμα της επιστροφής του Γεωργίου Β΄ στην Ελλάδα. Μόνον ο Τσουδερός δεν είναι σύμφωνος να ζητηθεί αμέσως από τον Γεώργιο Β΄ να προβεί σε δήλωση περί μη επιστροφής του. Ο Τσουδερός επιμένει να συναντήσει ο Ρούσσος τον Leeper για να εξακριβώσει τις απόψεις της βρετανικής Κυβέρνησης και με τον τρόπο αυτό προλαμβάνει την υποβολή παραίτησης εκ μέρους των υπουργών του.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 212, απόρρ., immediate, 19 Αυγ. 1943. F.O.371/37198/R7798.

18/8/1943 1427

Ο Γεώργιος Β΄ απευθύνει στον Roosevelt, μέσω του Αμερικανού Πρεσβευτή στο Κάιρο, προσωπικό μήνυμα ταυτόσημο με εκείνο, της ίδιας ημερομηνίας, που απηύθυνε προς τον Churchill.

Sargent προς Eden.
Τηλ. Concrete 374, άκρως απόρρ., immediate, 19 Αυγ. 1943. F.O.371/37198/R7758.

19/8/1943 1428

Το F.O. απευθύνεται στο W.O. σχετικά με τα πορίσματα της Βρετανικής Ανακριτικής Επιτροπής της 14ης Απριλίου. Ζητεί να ληφθούν μέτρα για τη σύσταση βρετανικής υπηρεσίας στις ελληνικές ταξιαρχίες, η οποία θα είναι ικανή να αντιλαμβάνεται την κατάσταση που επικρατεί στις μονάδες, ώστε να προειδοποιεί εγκαίρως σε περίπτωση επικείμενων ταραχών.

P. J. Dixon προς Ταγματάρχη Holmes (W.O. - (Military Operations) M.O.5).
Άκρως απόρρ., 19 Αυγ. 1943. F.O.371/37216/R6554.

19/8/1943 1429

Το P.W.E. καθοδηγεί την Ελληνική Υπηρεσία του B.B.C. να προετοιμάσει τους

Ελληνες, ώστε να δεχθούν κατά την Απελευθέρωση τον Γεώργιο Β΄ και την κυβέρνηση του Καΐρου.

P.W.E. Weekly Directive 20 - 27 Αυγ. 1943.
Απόρρ., 19 Αυγ. 1943. F.O.371/37212/R6501.

19/8/1943 1430

Το F.O., αναφερόμενο στο από 16 Αυγούστου τηλεγράφημα 205 του Leeper, τονίζει στον Casey την ύψιστη σημασία που αποδίδει στην ταχεία επικοινωνία των "πολιτικών πρακτόρων" του στην Ελλάδα και αλλού, με τους προϊσταμένους τους στο Κάιρο και του ζητεί να εξετάσει με τον Wilson, τη δυνατότητα απευθείας επικοινωνίας των πρακτόρων αυτών, χωρίς τη μεσολάβηση των υπηρεσιών του S.O.E.

Sargent προς Casey.
Τηλ. 133, προσωπικό, άκρως απόρρ., immediate, 19 Αυγ. 1943. F.O.371/37204/R7755.

19/8/1943 1431

Πραγματοποιείται συνάντηση του Γεωργίου Β΄ με τον Casey, μετά από αίτηση του πρώτου, στην οποία εξετάζεται η κατάσταση που έχει δημιουργηθεί μετά την άφιξη των αντιπροσώπων της Αντίστασης. Ο Casey αναλαμβάνει να κάνει οτιδήποτε είναι δυνατό για να εξασφαλίσει τη σημαντική καθυστέρηση της λήψης αποφάσεων σχετικά με την επιστροφή του Γεωργίου Β΄ στην Ελλάδα.

Casey προς F.O.
Τηλ. 1938, απόρρ., immediate, 23 Αυγ. 1943. F.O.371/37198/R7993.

19/8/1943 1432

Ο Leeper αναφέρεται στη συνεδρίαση του ελληνικού Υπουργικού Συμβουλίου στις 18 Αυγούστου και πληροφορεί το F.O. ότι υποσχέθηκε στον Τσουδερό να πράξει ό,τι είναι δυνατό για να αναβάλει βιαστικές και αναξιοπρεπείς αποφάσεις σχετικά με την επιστροφή του Γεωργίου Β΄ στην Ελλάδα. Ο Βασιλιάς έχει σκληρύνει τη στάση του προς οποιεσδήποτε παραχωρήσεις θα του ζητηθούν υπό αυτές τις συνθήκες.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 212, απόρρ., immediate, 19 Αυγ. 1943. F.O.371/37198/R7798.

19/8/1943 1433

Ο Leeper τονίζει στον Sargent ότι η εξελισσόμενη ελληνική πολιτική κρίση δείχνει πως είναι απαραίτητη η άσκηση πολύ μεγαλύτερου ελέγχου στην κατάσταση στην Ελλάδα εκ μέρους του F.O. Υπογραμμίζει τη διάσταση που υφίσταται μεταξύ της πολιτικής που εφαρμόζεται για στρατιωτικούς λόγους στο εσωτερικό της χώρας, και της πολιτικής που ασκείται στο Κάιρο. Τέλος σημειώνει ότι προτίθεται να ζητήσει στο άμεσο μέλλον, την επανεξέταση, σε ανώτερο επίπεδο, της βρετανικής πολιτικής προς την Ελλάδα.

Leeper προς Sargent.
Τηλ. 213, προσωπικό, απόρρ., important, 19 Αυγ. 1943. F.O.371/37204/R7864.

19/8/1943 1434

Ο Ρούσσος συναντάται με τον Leeper και του αναπτύσσει τη θέση των συναδέλφων του υπουργών και των αντιπροσώπων των αντιστασιακών οργανώσεων σχετικά με τη μη άμεση επιστροφή του Γεωργίου Β΄ στην Ελλάδα. Ο Ρούσσος συμφωνεί με την υπόδειξη του Leeper, να μην ασκηθεί πίεση στα μέλη της Κυβέρνησης επί του θέματος, πριν ο ίδιος ο Leeper λάβει σχετική προσωπική συμβουλή του Churchill.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 215, απόρρ., immediate, 19 Αυγ. 1943. F.O.371/37198/R7819.

19/8/1943 1435

Πραγματοποιείται συνάντηση του Casey με τα μέλη της ελληνικής Κυβέρνησης, παρόντων των Moyne, Wilson και Leeper. Ο Casey επικρίνει το τρόπο με τον οποίο υπεύθυνα μέλη μιας κυβέρνησης θέτουν σε πρώτη μοίρα θέματα καθαρώς κομματικά. Ορισμένοι υπουργοί υποστηρίζουν ότι έχουν αποδείξεις πως ολόκληρη η χώρα συμφωνεί με το αίτημα της μη επιστροφής του Γεωργίου Β΄. Ο Casey υποστηρίζει αντιθέτως πως δεν απέδειξαν ότι έχει εξακριβωθεί η επιθυμία ολόκληρου του πληθυσμού. Συμφωνείται τελικά ότι η ελληνική Κυβέρνηση δεν θα πρέπει να λάβει αποφάσεις επί του θέματος, τουλάχιστον μέσα στις επόμενες δεκαπέντε μέρες.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 217, απόρρ., immediate, 20 Αυγ. 1943. F.O.371/37198/R7851.

20/8/1943 1436

Ο Smuts τηλεγραφεί στον Churchill στον Καναδά, ότι πρέπει να υποστηριχθεί

εμφαντικά ο Γεώργιος Β΄ κατά την πολιτική κρίση που αντιμετωπίζει, μετά την άφιξη των αντιπροσώπων των αντιστασιακών οργανώσεων. Τονίζει ότι μπορεί να δημιουργηθεί χάος κατά την Απελευθέρωση και να αρχίσει να επεκτείνεται ο κομμουνισμός, ιδίως στην Ελλάδα και τα Βαλκάνια, εάν δεν καταστεί σαφές ότι οι Σύμμαχοι σκοπεύουν να διατηρήσουν τη δημόσια τάξη και την εξουσία, μέχρις ότου καταστεί δυνατή η διενέργεια εκλογών.

Στρατάρχης J. C. Smuts (Πρωθυπουργός Νοτιοαφρικανικής Ενωσης) προς Churchill.
Τηλ. 1100, άκρως απόρρ., προσωπικό, 20 Αυγ. 1943. F.O.371/37198/R7977.

20/8/1943 1437

Ο Τσουδερός δηλώνει στον Leeper ότι είναι ευχαριστημένος από την παρέμβαση του Casey στις 19 Αυγούστου. Αργότερα την ίδια μέρα, ο [Υπουργός Ναυτικών] Βενιζέλος διαβεβαιώνει τον Leeper ότι η λύση που θα δοθεί στην πολιτική κρίση θα είναι αποδεκτή από τον Γεώργιο Β΄. Ο Leeper συμβουλεύει εμφαντικά να μη γίνει καμία προσπάθεια επιβολής χρονικού περιορισμού στην επιστροφή του Βασιλιά. Τονίζει στο F.O. ότι η διαβεβαίωση του Βενιζέλου δικαιολογεί πλήρως περαιτέρω μελλοντική παρέμβασή του ίδιου επί του θέματος, εάν σημειωθεί οποιαδήποτε υπαναχώρηση.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 218, απόρρ., immediate, 20 Αυγ. 1943. F.O.371/37198/R7852.

20/8/1943 1438

Ο Sargent τηλεγραφεί στον Eden σχετικά με το από 18 Αυγούστου τηλεγράφημα 211 του Leeper προς το F.O. Τονίζει ότι είναι πολύ σημαντικό να τηρηθεί κοινή βρετανική και αμερικανική στάση πλήρους υποστήριξης του Γεωργίου Β΄. Σε περίπτωση που ο Roosevelt είναι απρόθυμος να υποσχεθεί απεριόριστη υποστήριξη προς τον Βασιλιά, όπως θα πράξει η Βρετανία, θα πρέπει να αναγνωρίσει ότι η Ελλάδα είναι, και πάντοτε ήταν, βασικής σημασίας για τα βρετανικά συμφέροντα.

Sargent προς Eden.
Τηλ. Concrete 419, άκρως απόρρ., immediate, 20 Αυγ. 1943. F.O.371/37198/R7742.

20/8/1943 1439

Το F.O. αναφέρεται στο προσωπικό μήνυμα του Γεωργίου Β΄ προς τον Churchill της 18ης Αυγούστου. Προτείνει στον Eden να τονίζεται στην απάντηση του Churchill ότι η βρετανική Κυβέρνηση θεωρεί πως το διάγγελμα του Γεωργίου Β΄

της 4ης Ιουλίου εξυπηρετεί κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο τα συμφέροντα της Ελλάδας. Η βρετανική Κυβέρνηση ελπίζει ότι ο Γεώργιος Β΄ θα αποφύγει να προβεί, προς το παρόν, σε οποιαδήποτε επιπλέον ανακοίνωση σχετικά με τη θέση που θα λάβει, όταν απελευθερωθεί η χώρα.

Sargent προς Eden.
Τηλ.. Concrete 419, άκρως απόρρ., immediate, 20 Αυγ. 1943. F.O.371/37198/R7742.

21/8/1943 1440

Το F.O. τονίζει στον Leeper ότι, εάν ο Γεώργιος Β΄ ανελάμβανε την υποχρέωση να μην επιστρέψει στην Ελλάδα, θα σήμαινε ουσιαστικά ότι υπογράφει την παραίτησή του από το Θρόνο. Η βρετανική Κυβέρνηση δεν μπορεί να εγγυηθεί ότι θα προασπίσει τα συμφέροντα του Γεωργίου Β΄ κατά την απουσία του από τη χώρα, διότι θα οφείλει να συνεργασθεί με οποιαδήποτε κυβέρνηση βρίσκεται στην εξουσία. Παρά το γεγονός ότι η σχετική απόφαση πρέπει να ληφθεί από τον Γεώργιο Β΄, η βρετανική πολιτική εξακολουθεί να αποβλέπει στην πλήρη υποστήριξή του, με σκοπό να τον επαναφέρει στο θρόνο του.

F.O. προς Leeper.
Τηλ. 138, απόρρ., immediate, 21 Αυγ. 1943. F.O.371/37198/R7819.

21/8/1943 1441

Ο Casey συναντάται με τους αντιπροσώπους των αντιστασιακών οργανώσεων και τους εκθέτει την άποψη της βρετανικής Κυβέρνησης σχετικά με το θέμα της επιστροφής του Γεωργίου Β΄ στην Ελλάδα. Επιδίδεται στους αντιπροσώπους μήνυμα του Wilson ότι επιθυμεί να επιστρέψουν στην Ελλάδα την επομένη.

Casey προς F.O.
Τηλ. 1938, απόρρ., important, 23 Αυγ. 1943. F.O.371/37198/R7993.

21/8/1943 1442

Στρατιωτική γερμανική μονάδα 250 ανδρών συγκρούεται στο Λιβαδερό Κοζάνης με τμήματα των Εθνικών Ομάδων Ανταρτών. Οι γερμανικές απώλειες ανέρχονται σε 50 νεκρούς και τραυματίες.

Υπουργός άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο.
Τηλ. 2111, 15 Σεπτ. 1943. F.O.371/37212/R7608.

23/8/1943 1443

Ο Casey πιστεύει ότι η βρετανική Κυβέρνηση οφείλει να συστήσει στον Γεώργιο Β΄ πως πρέπει να διατηρήσει πλήρη ελευθερία δράσης ως προς το χρόνο επιστροφής του στην Ελλάδα. Επίσης ότι χρειάζεται να δηλώσει, όχι κατ' ανάγκην δημοσίως, ότι αναλαμβάνει την ευθύνη για τη διεξαγωγή απολύτως ελεύθερων και τίμιων εκλογών ή δημοψηφίσματος.

Casey προς F.O.
Τηλ. 1938, απόρρ., immediate, 23 Αυγ. 1943. F.O.371/37198/R7993.

23/8/1943 1444

Ο Leeper πληροφορεί το F.O. σχετικά με την εξέλιξη της πολιτικής κρίσης στην ελληνική Κυβέρνηση, την επέμβαση του ίδιου για την ταχεία επιστροφή των αντιπροσώπων της Αντίστασης στην Ελλάδα, καθώς και για την ισχυρή αντίθεση του S.O.E. στην παραπάνω ενέργειά του. [Το S.O.E. υποστηρίζει ότι οι αντιπρόσωποι δεν έχουν ολοκληρώσει την αποστολή τους].

Leeper προς F.O.
Τηλ. 222, απόρρ., important, 23 Αυγ. 1943. F.O.371/37198/R7950.

23/8/1943 1445

Ο Leeper παραπέμπει στα τηλεγραφήματά του 25 και 26 Saving της 8ης και 16ης Αυγούστου, και πληροφορεί το F.O. ότι εκτελέσθηκαν οι αναφερόμενες σε αυτά δύο θανατικές ποινές, που επιβλήθηκαν σε υπευθύνους των ταραχών στον ελληνικό Στρατό.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 27 Saving, 23 Αυγ. 1943. F.O.371/37215/R8229.

23/8/1943 1446

Ο Leeper τηλεγραφεί στο F.O. ότι οι βρετανικές ναυτικές αρχές επιθυμούν να θέσουν υπό περιορισμό ή τουλάχιστον να μεταθέσουν, 100 έως 150 άνδρες του ελληνικού Πολεμικού Ναυτικού, επιπλέον των 107 που κρατούνται σε διάφορα στρατόπεδα. Καταβάλλονται προσπάθειες να εξευρεθεί ένα ειδικό στρατόπεδο αιχμαλώτων.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 27 Saving, 23 Αυγ. 1943. F.O.371/37215/R8229.

23/8/1943 1447

Ο Churchill συμφωνεί με το κείμενο της απάντησης που θα πρέπει να στείλει στο προσωπικό μήνυμα του Γεωργίου Β΄ της 18ης Αυγούστου, το οποίο του πρότεινε το F.O. στο από 20 Αυγούστου τηλεγράφημα Concrete 419.

Eden προς Sargent.
Τηλ. Welfare 349, άκρως απόρρ., important, 23 Αυγ. 1943. F.O.371/37198/R7950.

24/8/1943 1448

Ο Leeper τονίζει στον Sargent ότι η στάση του Myers προς το Ε.Α.Μ., καθώς και οι υποχωρήσεις που επιβάλλει στον Ζέρβα, αποβαίνουν εις βάρος των βρετανικών συμφερόντων. Πιστεύει ότι δεν πρέπει να επιτραπεί στον Myers να επιστρέψει στην Ελλάδα.

Leeper προς Sargent.
Τηλ. 225, άκρως απόρρ., προσωπικό, immediate, 24 Αυγ. 1943. F.O.371/37204/R8047.

24/8/1943 1449

Ο Leeper αναφέρεται στο από 24 Αυγούστου τηλεγράφημά του 225 προς τον Sargent και του τηλεγραφεί την προσωρινή αναφορά του Wallace για την κατάσταση στην Ελλάδα. Στην αναφορά τονίζεται η απροθυμία του Ε.Α.Μ. να συμβάλλει στην καταπολέμηση των δυνάμεων Κατοχής και η πρόθεσή του να χρησιμοποιήσει τα όπλα που του χορηγούνται για δικούς του σκοπούς. Ο Ζέρβας πιστεύει ότι η βρετανική πολιτική ενίσχυσης του Ε.Α.Μ. θα έχει καταστρεπτικές συνέπειες.

Leeper προς Sargent.
Τηλ. 226, άκρως απόρρ., προσωπικό, immediate, 24 Αυγ. 1943. F.O.371/37204/R8048.

25/8/1943 1450

Το F.O. θεωρεί ότι ο Leeper εξετίμησε λανθασμένα την κατάσταση, όταν προσπάθησε να στείλει χωρίς καθυστέρηση τους αντιπροσώπους των αντιστασιακών οργανώσεων πίσω στην Ελλάδα, όπως προκύπτει από το από 23 Αυγούστου τηλεγράφημά του 222.

F.O.
Minute (Sargent), 25 Αυγ. 1943. F.O.371/37198/R7950.

25/8/1943 1451

Δυνάμεις του Ε.Λ.Α.Σ. συγκρούονται με γερμανικά τμήματα στο Λιόπεσι Πελο-

ποννήσου. Οι απώλειες των Γερμανών είναι 40 νεκροί, κάποιοι τραυματίες και 34 αιχμάλωτοι.

S.O.E. Weekly Progress Report αριθ. 60.
Άκρως απόρρ., 16 Σεπτ. 1943. F.O.371/37205/R9853.

25/8/1943 1452

Γερμανικά μηχανοκίνητα στρατεύματα πυρπολούν το χωριό Σκουτί στην Πελοπόννησο, ως αντίποινα για τους πυροβολισμούς που δέχθηκαν καθ' οδόν προς το χωριό αυτό.

S.O.E. Weekly Progress Report αριθ. 60.
Άκρως απόρρ., 16 Σεπτ. 1943. F.O.371/37205/R9853.

25/8/1943 1453

Ο Leeper εφιστά την προσοχή του Sargent στην κρίση που υπάρχει μεταξύ του ίδιου και του S.O.E. στο Κάιρο, λόγω της ανάμειξης της υπηρεσίας αυτής στη βρετανική πολιτική προς την Ελλάδα.

Leeper προς Sargent.
Άκρως απόρρ., προσωπικό, 25 Αυγ. 1943. F.O.371/37199/R8314.

25/8/1943 1454

Το F.O. αναφέρεται στο από 23 Αυγούστου τηλεγράφημα 222 του Leeper και ζητεί να πληροφορηθεί ποιά ακριβώς είναι η αποστολή των αντιπροσώπων της Αντίστασης στο Κάιρο, την οποία το S.O.E. δηλώνει ότι δεν έχουν φέρει εις πέρας.

F.O. προς Leeper.
Τηλ. 144, 25 Αυγ. 1943. F.O.371/37198/R7950.

26/8/1943 1455

Ο C.D. [Hambro] τονίζει στον Sargent ότι, όπως διαβεβαίωσε ο Glenconner, ο Leeper ήταν πλήρως ενημερωμένος για την επικείμενη άφιξη του Myers και των αντιπροσώπων των αντιστασιακών οργανώσεων στο Κάιρο. Δεν ήξερε ωστόσο τη σύνθεση της ελληνικής αντιπροσωπείας, καθώς είχε παραμείνει άγνωστη.

C.D. προς Sargent.
Αριθ. C.D./5916, άκρως απόρρ., 26 Αυγ. 1943. F.O.371/37199/R8101.

26/8/1943 1456

Ο Casey τηλεγραφεί στο F.O. ότι αρκετοί αξιωματικοί του Στρατού στην Ελλάδα, για να μη συλληφθούν από τους Γερμανούς, καταφεύγουν στις περιοχές των ανταρτών. Το γεγονός τείνει να δημιουργήσει σοβαρές δυσκολίες στους Βρετανούς αξιωματικούς - συνδέσμους, που βρίσκονται στις αντάρτικες οργανώσεις, καθώς αντιμετωπίζουν πρόβλημα αφομοίωσης των νεοαφιχθέντων. Για το λόγο αυτό οι βρετανικές αρχές στο Κάιρο αποφασίζουν ότι πρέπει να αποφεύγουν οι ραδιοφωνικές εκπομπές προς την Ελλάδα να συστήνουν στους αξιωματικούς να διαφεύγουν.

Casey προς F.O.
Τηλ. 1960, απόρρ., 26 Αυγ. 1943. F.O.371/37204/R8107.

27/8/1943 1457

Το ελληνικό Υπουργείο Εξωτερικών επιδίδει στον Leeper aide-memoire σχετικά με την ανατίναξη του φράγματος του Μαραθώνα, η οποία σχεδιάζεται από τους Γερμανούς, και προτείνει μέτρα για να αντιμετωπισθεί η ενέργεια αυτή.

Υπουργείο Εξωτερικών ελληνικής Κυβέρνησης προς Leeper.
Aide-memoire 5063, απόρρ., 27 Αυγ. 1943. F.O.371/37204/R8497.

27/8/1943 1458

Σταματούν οι σποραδικές συγκρούσεις μεταξύ τμημάτων του Ε.Λ.Α.Σ. και των Εθνικών Ομάδων Ανταρτών, που είχαν αρχίσει στις 6 Αυγούστου.

Pearson προς Howard.
Αριθ. JSAP/GR/4787, άκρως απόρρ., 18 Σεπτ. 1943. F.O.371/37205/R9254.

28/8/1943 1459

Το F.O. δεν συμφωνεί ότι πρέπει η βρετανική Κυβέρνηση να δεσμευθεί και να δηλώσει πως εγγυάται τη διεξαγωγή ελεύθερων και τίμιων εκλογών ή δημοψηφίσματος στην Ελλάδα, όπως αναφέρεται στο από 23 Αυγούστου τηλεγράφημα 1938 του Casey.

F.O.
Minute (D. Howard, Sargent), 28 Αυγ. 1943. F.O.371/37198/R7993.

29/8/1943 1460

Ο Leeper αναφέρεται στο από 23 Αυγούστου τηλεγράφημα Welfare 349 του

Eden προς τον Sargent και πληροφορεί το F.O. ότι ο Γεώργιος Β΄ έδειξε μεγάλη ικανοποίηση για την απάντηση του Churchill.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 231, απόρρ., 29 Αυγ. 1943. F.O.371/37199/R8212.

30/8/1943 1461

Ο Churchill αναφέρεται στο από 23 Αυγούστου τηλεγράφημα 222 του Leeper και τονίζει εμφαντικά στον Eden, ότι οι αντιπρόσωποι των οργανώσεων της Αντίστασης πρέπει να επιστρέψουν στην Ελλάδα, διότι δεν είναι δυνατό να επιτραπεί να χλευάζονται οι αποφάσεις της βρετανικής Κυβέρνησης. Υπογραμμίζει ότι αποκλείεται να προξενήσουν μεγαλύτερη ζημιά στην Ελλάδα, από εκείνη που προκαλούν στο Κάιρο, στην "ανήσυχη" ελληνική Κυβέρνηση και στον "δυστυχή" Βασιλιά.

Churchill προς Eden.
Τηλ. Welfare 473, άκρως απόρρ., important, 30 Αυγ. 1943. F.O.371/37198/R7950.

31/8/1943 1462

Το F.O. τονίζει στον Leeper σχετικά με το από 23 Αυγούστου τηλεγράφημα 222 του τελευταίου, ότι είναι απολύτως πεπεισμένο πως, εάν οι αντιπρόσωποι των αντιστασιακών οργανώσεων συνεχίζουν να φέρνουν σε δύσκολη θέση τον Γεώργιο Β΄ και την ελληνική Κυβέρνηση, θα πρέπει να σταλούν στην Ελλάδα αμέσως. Η παρουσία τους στο Κάιρο προξενεί μεγαλύτερη ζημιά στη βρετανική πολιτική από οτιδήποτε θα μπορούσαν να κάνουν μετά την επιστροφή τους στην Ελλάδα.

F.O. προς Leeper.
Τηλ. 155, απόρρ., 31 Αυγ. 1943. F.O.371/37198/R7950.

31/8/1943 1463

Ο Churchill τηλεγραφεί στον Γεώργιο Β΄ ότι προσβλέπει στην επιστροφή του στην Ελλάδα ως επικεφαλής του στρατού του και στην εκεί παραμονή του, μέχρις ότου η θέληση του ελληνικού λαού εκφρασθεί υπό συνθήκες ηρεμίας.

Churchill προς Γεώργιο Β΄.
Τηλ. Welfare 490, άκρως απόρρ., important, 31 Αυγ. 1943. F.O.371/37199/R8239.

31/8/1943 1464

Το Υπουργείο Κοινωνικής Προνοίας και Κρατικής Αντιλήψεως της ελληνικής Κυβέρνησης ανακοινώνει μέτρα: 1) για τις αποζημιώσεις αναπήρων στρατιωτών και των οικογενειών τους, καθώς και 2) για τα επιδόματα προς τις οικογένειες όσων υπηρετούν στις ελληνικές ένοπλες δυνάμεις και προς τους πρόσφυγες.

Leeper προς Eden.
Αριθ. 28, 14 Αυγ. 1943. F.O.371/37198/R7941.

Αύγ. 1943 1465

Η βρετανική Πρεσβεία στο Κάιρο εξετάζει τη συνταγματική υπόσταση της κυβέρνησης Τσουδερού και αποφαίνεται ότι μπορεί εύκολα να αμφισβητηθεί.

Πρεσβεία Βρετανίας στο Κάιρο προς F.O.
Αύγ. 1943. F.O.371/37198/R7447.

Αύγ. 1943 1466

Δημοσιεύεται το πολιτικό πρόγραμμα της Ε.Κ.Κ.Α. που ορίζει, μεταξύ άλλων, ότι στη μεταπολεμική Ελλάδα πρέπει να εγκαθιδρυθεί Δημοκρατία.

"Απελευθέρωση" (μυστ. εφημ. Εθνικής και Κοινωνικής Αναγέννησης) (Ε.Κ.Κ.Α.), αριθ. 4. Αύγ. 1943. F.O.371/97200/R10453.

Αύγ. 1943 1467

Οι κομμουνιστές του Ε.Α.Μ. επιτίθενται εναντίον των εθνικιστών ανταρτών στην περιοχής Τριφυλίας [Ε.Σ.], κατά το διάστημα Ιουλίου - Αυγούστου. Οι εθνικιστές έχουν 20 νεκρούς, μένουν δίχως πυρομαχικά και, αντιμέτωποι με τη μεγαλύτερη δύναμη των αντιπάλων τους, αναγκάζονται να διαλυθούν. Το Ε.Α.Μ. ελέγχει πλήρως την περιοχή πλέον. (Οι πληροφορίες περιέχονται σε έκθεση του Παπαδόγγονα της 27ης Μαΐου 1944).

Waterhouse προς Laskey.
30 Ιουν. 1944. F.O.371/43689/R10713.

Αύγ. 1943 1468

Ανεξέλεγκτα μεγάλος αριθμός ατόμων στρατολογήθηκε στις ανταρτικές δυνάμεις του Ε.Δ.Ε.Σ. και του Ε.Λ.Α.Σ., καθώς για κάθε αντάρτη οι οργανώσεις ελάμβαναν από τη Β.Σ.Α. μία βρετανική λίρα το μήνα. Η στρατιωτική αξία των δυνάμεων αυτών μειωνόταν όσο ο αριθμός τους αυξανόταν.

Report on Observations in Greece from July 1943 to April 1944, by ... Barnes.
Απόρρ., 3 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9897.

Αύγ. 1943 1469

Στρατιωτική γερμανική μονάδα 150 ανδρών συγκρούεται με τμήμα των Εθνικών Ομάδων Ανταρτών στο Ρύμνιο της Κοζάνης. Οι απώλειες των Γερμανών ανέρχονται σε 40 νεκρούς.

Υπουργός άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο προς F.O.
Τηλ. 2111, 15 Σεπτ. 1943. F.O.371/37212/R7608 .

1/9/1943 1470

Κατά την 20η συνεδρίαση της Επιτροπής F.O. - S.O.E. εξετάζεται η κρίση που έχει προκληθεί μετά την άφιξη των αντιπροσώπων των αντιστασιακών οργανώσεων στο Κάιρο, και αποφασίζεται ότι οι αντιπρόσωποι θα πρέπει να επιστρέψουν στην Ελλάδα, αμέσως μόλις ολοκληρωθούν οι συνομιλίες για στρατιωτικά θέματα.

Απόσπασμα Πρακτικών 20ης Συνεδρίασης της Επιτροπής F.O. - S.O.E.
Άκρως απόρρ., 1 Σεπτ. 1943. F.O.371/37199/R8628.

1/9/1943 1471

Ο Leeper, αναφερόμενος στο από 25 Αυγούστου τηλεγράφημα 144 του F.O., πληροφορεί το F.O. ότι οι αντιπρόσωποι της Αντίστασης, όπως προκύπτει από σχετική απάντηση του Glenconner, δεν έχουν να φέρουν εις πέρας περαιτέρω αποστολή στο Κάιρο.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 234, 1 Σεπτ. 1943. F.O.371/37199/R8273.

1/9/1943 1472

Ο Τσουδερός ενημερώνει τον Leeper σχετικά με τις απαιτήσεις που προέβαλαν οι αντιπρόσωποι της Αντίστασης, κατά τις διαπραγματεύσεις που είχαν με την ελληνική Κυβέρνηση για τη διεύρυνσή της. Η Κυβέρνηση αποφάσισε να απορρίψει τις απαιτήσεις τους, προτού γίνει όμως η σχετική ανακοίνωση, ο Τσουδερός ζητεί να έχει τη σύμφωνη γνώμη του Leeper. Ο Leeper συμφωνεί εμφαντικά. Ο Τσουδερός ζητεί επίσης, εκείνοι που έφεραν τους αντιπροσώπους στο Κάιρο, να τους δηλώσουν ότι είναι προς το δικό τους συμφέρον να επιστρέψουν, με την πρώτη ευκαιρία, στην Ελλάδα.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 235, απόρρ., important, 1 Σεπτ. 1943. F.O.371/37199/R8263.

3/9/1943 1473

Ο Lord Selborne [Υπουργός Οικονομικού Πολέμου της Βρετανίας] υπογραμμίζει σε επιστολή του προς τον Sargent, τα οφέλη που θα προκύψουν από μία επίσκεψη των αντιπροσώπων της Αντίστασης στο Λονδίνο.

Selborne προς Sargent.
Αριθ. F530/61, άκρως απόρρ., 3 Σεπτ. 1943. F.O.371/37199/R8421.

3/9/1943 1474

Το F.O. υπογραμμίζει στον Leeper, αναφερόμενο στα τηλεγραφήματά του 234 και 235 της 1ης Σεπτεμβρίου, ότι, εφόσον οι αντιπρόσωποι της Αντίστασης δεν έχουν κάποια αποστολή να φέρουν εις πέρας, δεν υπάρχει κανένας απολύτως λόγος να παραμένουν στο Κάιρο, όπου προκαλούν διχόνοια. Πρέπει να σταλούν αμέσως στην Ελλάδα, χωρίς να ληφθεί υπόψη ούτε η έκταση της διαμαρτυρίας της δικής τους, αλλά ούτε και του Τσουδερού.

F.O. προς Leeper.
Τηλ. 158, απόρρ., important, 3 Σεπτ. 1943. F.O.371/37199/R8263.

3/9/1943 1475

Ο Τσουδερός ανακοινώνει κατά τη συνεδρίαση του Υπουργικού Συμβουλίου το περιεχόμενο των δύο μηνυμάτων του Churchill προς τον Γεώργιο Β΄, της 23ης και 31ης Αυγούστου. Το Υπουργικό Συμβούλιο αποφασίζει για τον τρόπο με τον οποίο θα ενεργήσει όσον αφορά το θέμα της επιστροφής του Βασιλιά στην Ελλάδα.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 244, απόρρ., important, 4 Σεπτ. 1943. F.O.371/37199/R8370.

4/9/1943 1476

Ο Τσουδερός ζητεί από τον Leeper να συμβουλεύσει τον Γεώργιο Β΄ να μη διαλύσει την Κυβέρνηση για να απαλλαγεί από τους "οχληρούς" υπουργούς του, και να μην την αντικαταστήσει με μικρότερο σχήμα υπηρεσιακού χαρακτήρα.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 244, απόρρ., important, 4 Σεπτ. 1943. F.O.371/37199/R8370.

4/9/1943 1477

Ο Γεώργιος Β΄ ζητεί, μέσω του Leeper, την έγκριση του Churchill να δώσει στη δημοσιότητα τα δύο μηνύματα της 23ης και 31ης Αυγούστου που του απηύθυνε. Ο Leeper συνηγορεί στο αίτημα αυτό.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 244, απόρρ., important, 4 Σεπτ. 1943. F.O.371/37199/R8370.

5/9/1943 1478

Ο Dixon απευθύνεται στον Kirkpatrick σχετικά με την επιστολή του Leeper της 31ης Ιουλίου [προς τον Howard]. Τονίζει ότι το F.O. επιθυμεί ιδιαιτέρως να απομακρυνθεί από την Ελληνική Υπηρεσία του B.B.C. ο υπεύθυνος της εγκωμιαστικής αναφοράς προς το E.A.M. της 4ης Ιουλίου. Δεν είναι δυνατό να εργάζονται άτομα με ακραίες αριστερές ή κομμουνιστικές πεποιθήσεις στην Υπηρεσία του B.B.C., καθώς υπάρχει μεγάλη πιθανότητα, όπως υπογραμμίζει ο Dixon, η βρετανική Κυβέρνηση να έρθει σε άμεση αντίθεση με τις αριστερές ή κομμουνιστικές οργανώσεις στην Ελλάδα, και ένα από τα κυριότερα μέσα εναντίον των οργανώσεων αυτών θα είναι τότε οι εκπομπές του B.B.C.

P. J. Dixon προς I. Kirkpartick (B.B.C.).
Απόρρ., προσωπικό, 5 Σεπτ. 1943. F.O.371/37204/R7358.

5/9/1943 1479

Ο Leeper υποβάλλει στον Eden σχέδιο ενοποίησης των ελληνικών ανταρτικών οργανώσεων υπό τη διοίκηση Έλληνα ανώτερου στρατιωτικού διοικητή, το οποίο συνέταξε πράκτορας του S.O.E. στην Αθήνα. Το σχέδιο αυτό αποβλέπει στη μυστική συγκρότηση ενός τακτικού και ενωμένου στρατού στην Ελλάδα, καθώς και στην εξουδετέρωση εκείνων που ελπίζουν να χρησιμοποιήσουν τα όπλα τους μετά την Απελευθέρωση, για την πραγματοποίηση των πολιτικών τους σκοπών.

Leeper προς Eden.
Αριθ. 35, άκρως απόρρ., 5 Σεπτ. 1943. F.O.371/37205/R8631.

5/9/1943 1480

Ο Ανώτατος Στρατιωτικός Διοικητής Μέσης Ανατολής τηλεγραφεί στο W.O. ότι από τους 600 άνδρες που απομακρύνθηκαν από τις ελληνικές ταξιαρχίες, οι 300 έχουν εγκλεισθεί σε στρατόπεδα συγκέντρωσης. Οι υπόλοιποι ανασυγκροτούνται στο 8ο Τάγμα Πεζικού [Φρουρών], το οποίο θα σταλεί ως τάγμα φρουράς στην Τρίπολη.

Ανώτατος Στρατιωτικός Διοικητής Μέσης Ανατολής προς W.O.
Τηλ. SD/05791, άκρως απόρρ., 5 Σεπτ. 1943. F.O.371/37216/R8726.

5/9/1943 1481

Ο Ανώτατος Στρατιωτικός Διοικητής Μέσης Ανατολής τηλεγραφεί στο W.O. ότι η απομάκρυνση 600 ανδρών από τις ελληνικές ταξιαρχίες, εξαιτίας των ταραχών που σημειώθηκαν σ' αυτές, καθιστά αδύνατη τη διατήρηση και των δύο ταξιαρχιών.

Ανώτατος Στρατιωτικός Διοικητής Μέσης Ανατολής προς W.O.
Τηλ. SD/05791, άκρως απόρρ., 5 Σεπτ. 1943. F.O.371/37216/R8726.

5/9/1943 1482

Ο Ανώτατος Στρατιωτικός Διοικητής Μέσης Ανατολής τηλεγραφεί στο W.O. ότι η αναδιοργάνωση που πραγματοποιείται στις ελληνικές ταξιαρχίες, αποβλέπει στη συγκρότηση της Ι Ταξιαρχίας Πεζικού σε πλήρη σύνθεση και με τις απαραίτητες ενισχύσεις. Αποβλέπει επίσης στη συγκρότηση συντάγματος τεθωρακισμένων αυτοκινήτων, τμήματος καταδρομών και μονάδας 100 ανδρών με καθήκοντα ασφαλείας κατά την επάνοδο του στρατεύματος στην Ελλάδα.

Ανώτατος Στρατιωτικός Διοικητής Μέσης Ανατολής προς W.O.
Τηλ. SD/05791, άκρως απόρρ., 5 Σεπτ. 1943. F.O.371/37216/R8726.

5/9/1943 1483

Ο Ανώτατος Στρατιωτικός Διοικητής Μέσης Ανατολής τηλεγραφεί στο W.O. ότι η Ι Ταξιαρχία βρίσκεται σε πλήρη σύνθεση, όσον αφορά το προσωπικό της, στερείται όμως του 30% των μεταφορικών της μέσων. Από τη ΙΙ Ταξιαρχία έχουν διαλυθεί το 5ο και 6ο Τάγμα και οι άνδρες τους έχουν συμπληρώσει τα κενά της Ι Ταξιαρχίας. Το 7ο Τάγμα διατηρείται, ενώ οι άλλες μονάδες της Ταξιαρχίας χρησιμοποιούνται σε ποικίλλα καθήκοντα.

Ανώτατος Στρατιωτικός Διοικητής Μέσης Ανατολής προς W.O.
Τηλ. SD/05791, άκρως απόρρ., 5 Σεπτ. 1943. F.O.371/37216/R8726.

5/9/1943 1484

Ο Ανώτατος Στρατιωτικός Διοικητής Μέσης Ανατολής τηλεγραφεί στο W.O. ότι η Ι Ταξιαρχία προσκολλάται στη 10 ινδική Μεραρχία, για να συνεχίσει την εκπαίδευσή της.

Ανώτατος Στρατιωτικός Διοικητής Μέσης Ανατολής προς W.O.
Τηλ. SD/05791, άκρως απόρρ., 5 Σεπτ. 1943. F.O.371/37216/R8726.

6/9/1943 1485

Το S.O.E. στο Λονδίνο τονίζει, σε αναφορά του προς το F.O., ότι η Π.Α.Ο. δεν είναι δυνατό να χρησιμοποιηθεί με αποτελεσματικότητα εναντίον των δυνάμεων Κατοχής ούτε στην ύπαιθρο, όπου δεν διαθέτει τμήματα ανταρτών, αλλά ούτε και στη Θεσσαλονίκη.

Pearson προς P. J. Dixon.
Άκρως απόρρ., 6 Σεπτ. 1943. F.O.371/37205/R8725.

6/9/1943 1486

Η Κ.Ε. του Ε.Α.Μ. αποστέλλει διαμαρτυρία στους αντιπροσώπους της στο Κάιρο για τον εξοπλισμό του Παπαδόγγονα από τη Σ.Σ.Α. Τον κατηγορεί ότι έχει συνάψει συμφωνία με τον επικεφαλής Ιταλό Συνταγματάρχη στην Καλαμάτα, να ενώσει τις Εθνικές Ομάδες, που ο ίδιος διοικεί, με τις ιταλικές δυνάμεις, για να καταπολεμήσουν από κοινού το Ε.Α.Μ. / Ε.Λ.Α.Σ.

Pearson προς P.B.B. Nichols.
Αριθ. JSAP/GR/5630, 13 Δεκ. 1943. F.O.371/37209/R13087.

6/9/1943 1487

Ο Leeper συμβουλεύει τον Τσουδερό, μετά από σχετικό ερώτημα του τελευταίου, να μην απασχολεί τον Γεώργιο Β΄ με προβλήματα δυσάρεστης υφής, μέχρις ότου εκείνος αναρρώσει πλήρως.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 248, απόρρ., 6 Σεπτ. 1943. F.O.371/37199/R8482.

7/9/1943 1488

Γερμανικά στρατιωτικά τμήματα συγκρούονται με δυνάμεις ανταρτών κοντά στην Αμυγδαλιά Γρεβενών. Οι Γερμανοί υποχωρούν στα Γρεβενά.

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 16 Σεπτεμβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., 23 Σεπτ. 1943. F.O.371/37205/R9852.

7/9/1943 1489

Δυνάμεις του Ε.Λ.Α.Σ. συλλαμβάνουν 120 Ιταλούς στην πεδιάδα του Φενεού στην Πελοπόννησο.

Talbot-Rice προς Howard.
Αριθ. DTR/GR/2282, 13 Φεβρ. 1944. F.O.371/43678/R2518.

7/9/1943 1490

Ο Roosevelt απαντά στο προσωπικό μήνυμα του Γεωργίου Β΄ της 18ης Αυγούστου πως ελπίζει να δεχθούν όλοι οι Έλληνες το διάγγελμα της 4ης Ιουλίου ως εγγύηση ότι θα έχουν κάθε δυνατότητα να εκφράσουν ελεύθερα την πολιτική τους θέληση. Ελπίζει επίσης ότι, μέχρι την Απελευθέρωση, θα υποτάξουν οποιαδήποτε άλλη σκέψη, στην ανάγκη να κερδηθεί ο πόλεμος και να ελευθερωθεί η πατρίδα τους.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 250, απόρρ., important, 7 Σεπτ. 1943. F.O.371/37199/R8483.

8/9/1943 1491

Ο Αγνίδης πληροφορεί τον Eden πως επιβεβαιώνεται από αξιόπιστες πηγές η πληροφορία της ελληνικής Κυβέρνησης, ότι οι Γερμανοί προτίθενται να ανατινάξουν το φράγμα του Μαραθώνα. Ζητεί, με εντολή της κυβέρνησής του, να ληφθεί κοινή απόφαση από τις συμμαχικές κυβερνήσεις, να προειδοποιηθούν οι Γερμανοί ότι θα επιβληθούν αντίποινα, εάν πραγματοποιήσουν την ανατίναξη.

Α. Αγνίδης (Πρεσβευτής ελληνικής Κυβέρνησης στο Λονδίνο) προς Eden.
Αριθ. 2873/ST/43, 8 Σεπτ. 1943. F.O.371/37205/R8805.

8 - 9/9/1943 1492

Γερμανικά τμήματα περικυκλώνουν τη νύχτα τα Ιωάννινα. Οι Ιταλοί, που βρίσκονται μέσα στην πόλη, καθίστανται ουσιαστικά αιχμάλωτοι.

S.O.E. Weekly Progress Report αριθ. 60.
Άκρως απόρρ., 16 Σεπτ. 1943. F.O.371/37205/R9853.

9/9/1943 1493

Ο Ε.Λ.Α.Σ. Θεσσαλονίκης αναφέρει ότι οι Γερμανοί αφόπλισαν τα ιταλικά στρατεύματα της πόλης, τα μεσάνυχτα της 8ης Αυγούστου, και τα έκλεισαν σε στρατόπεδα κατά τη διάρκεια της νύχτας.

S.O.E. Weekly Progress Report αριθ. 60.
Άκρως απόρρ., 16 Σεπτ. 1943. F.O.371/37205/R9853.

9/9/1943 1494

Ο Churchill συμφωνεί να δοθούν στη δημοσιότητα τα δύο μηνύματά του προς τον Γεώργιο Β΄ της 23ης και 31ης Αυγούστου, όπως ζήτησε ο Γεώργιος Β΄ στις 4 Σεπτεμβρίου.

Churchill προς Eden.
Τηλ. Welfare 670, άκρως απόρρ., προσωπικό, immediate, 9 Σεπτ. 1943. F.O.371/ 37199/ R8483.

9/9/1943 1495

Το F.O. αναφέρεται στην έγκριση του Churchill να δημοσιοποιηθούν τα δύο μηνύματά του προς τον Γεώργιο Β΄ και καλεί τον Leeper να συζητήσει με τον Βασιλιά τον καλύτερο δυνατό τρόπο δημοσίευσής τους. Θα πρέπει να τονισθεί στον τελευταίο η σημασία που έχει η ταυτόχρονη δημοσίευση των μηνυμάτων αυτών και του μηνύματος του Roosevelt.

F.O. προς Leeper.
Τηλ. 162, απόρρ., immediate, 9 Σεπτ. 1943. F.O.371/37199/R8483.

9/9/1943 1496

Ο Leeper τονίζει στο F.O. ότι είναι επιτακτική ανάγκη οι Βρετανοί αξιωματικοί - σύνδεσμοι στις ανταρτικές ομάδες στην Ελλάδα, να εξηγούν και να υποστηρίζουν στο εξής σε πολύ μεγαλύτερη κλίμακα, την πολιτική της βρετανικής Κυβέρνησης. Υποβάλλει για έγκριση στο F.O. σαφείς οδηγίες προς τους συνδέσμους, στις οποίες τονίζεται ιδιαιτέρως η στάση που θα πρέπει να τηρούν προς το Ε.Α.Μ. / Ε.Λ.Α.Σ.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 253, 254, απόρρ., important, 9 Σεπτ. 1943. F.O.371/37190/R8586.

9/9/1943 1497

Ο Leeper αναφέρεται στη συγκεχυμένη κατάσταση που επικρατεί στο αντιστασιακό κίνημα στην Πελοπόννησο και στις συγκρούσεις μεταξύ Εθνικών Ομάδων [Ε.Σ.] και Ε.Α.Μ. Τονίζει ότι δεν συμφωνεί με την πρόταση να διαλυθούν οι Ομάδες και να τοποθετηθεί ο διοικητής τους Γιαννακόπουλος ως διοικητής των

δυνάμεων του Ε.Λ.Α.Σ. εκεί, διότι σε αυτή την περίπτωση το Ε.Α.Μ. θα κυριαρχήσει στην περιοχή.

Leeper προς Sargent.
Τηλ. 255, προσωπικό, important, 9 Σεπτ. 1943. F.O.371/37205/R8646.

9 - 10/9/1943 1498

Δυνάμεις ανταρτών ανακαταλαμβάνουν τα Γρεβενά.

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 16 Σεπτεμβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., 23 Σεπτ. 1943. F.O.371/37205/R9852.

10/9/1943 1499

Ο Στρατηγός Α. Infante, Διοικητής της ιταλικής 24 Μεραρχίας Pinerolo, φθάνει στα Τρίκαλα από τη Λάρισα, συνοδευόμενος από ένα ιταλικό τάγμα. Προτείνει στη Β.Σ.Α., μεταξύ άλλων, να χρησιμοποιηθεί η Μεραρχία του ως συμμαχική μάχιμη μονάδα. Η πρότασή του γίνεται δεκτή τόσο από τη Β.Σ.Α., όσο και από τα μέλη του Κοινού Στρατηγείου Ανταρτών.

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 16 Σεπτεμβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., 23 Σεπτ. 1943. F.O.371/37205/R9852.

10/9/1943 1500

Σύμφωνα με Βρετανό αξιωματικό - σύνδεσμο στη βόρεια Πελοπόννησο, 450 Ιταλοί παραδίδονται με τον οπλισμό τους σε τμήματα του Ε.Λ.Α.Σ., τα οποία ακολούθως εισέρχονται στο Αίγιο και ζητούν την παράδοση της ιταλικής φρουράς.

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 16 Σεπτεμβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., 23 Σεπτ. 1943. F.O.371/37205/R9852.

10/9/1943 1501

Βρετανικά στρατεύματα αποβιβάζονται στο Καστελλόριζο. Οι ιταλικές δυνάμεις που βρίσκονται στο νησί παραδίδονται.

Report on Civil Affairs Aegean Μάιος - Νοέμβριος 1943.
Αριθ. PBEA/HRD/24, άκρως απόρρ., 24 Δεκ. 1943. F.O.371/43685/R6171.

10/9/1943 1502

Ο Leeper μεταφέρει στο F.O. τους φόβους του Τσουδερού, σχετικά με πιθανή κυβερνητική κρίση κατά την απουσία του Γεωργίου Β΄ στο Λίβανο προς ανάρρωση. Ο Τσουδερός ζητεί, απολύτως εμπιστευτικά, να εξετασθεί το ενδεχόμενο, εάν εκδηλωθεί κρίση, να τεθούν οι ελληνικές ένοπλες δυνάμεις υπό βρετανική διοίκηση. Ζητεί επίσης τη γνώμη του F.O. για το ενδεχόμενο ο Γεώργιος Β΄ να σχηματίσει νέα κυβέρνηση, υπηρεσιακού χαρακτήρα.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 257, άκρως απόρρ., important, 10 Σεπτ. 1943. F.O.371/37199/R8647.

10/9/1943 1503

Ο Leeper κοινοποιεί στο F.O. τηλεγράφημα του S.O.E. που μόλις ελήφθη από την Αθήνα, σύμφωνα με το οποίο ο Ε.Λ.Α.Σ. συγκροτεί στην πόλη τμήματα ανταρτών και τα εξοπλίζει με τον οπλισμό που του είχε δοθεί για τους αντάρτες της Στερεάς Ελλάδας. Πολιτικοί κύκλοι της πόλης ανησυχούν σοβαρά μήπως η βρετανική πολιτική μεταστραφεί υπέρ του Ε.Α.Μ.

Leeper προς Sargent.
Τηλ. 258, 259, άκρως απόρρ., προσωπικό, important, 10 Σεπτ. 1943. F.O.371/37205/R8674.

10/9/1943 1504

Οι βρετανικές δυνάμεις που ελέγχουν τα απελευθερωμένα νησιά του Αιγαίου σχεδιάζουν τον επισιτισμό των κατοίκων βάσει ημερήσιου συσσιτίου 2.000 θερμίδων, με είδη διατροφής αποκλειστικά τοπικής παραγωγής. Οι ελλείψεις αναπληρώνονται από τα ιταλικά αποθέματα τροφίμων, ενώ ελάχιστα τρόφιμα φθάνουν από τη Μέση Ανατολή. Παρά το γεγονός ότι κατά διαστήματα το συσσίτιο περιορίζεται στις "ιταλικές μερίδες" (750-1.100 θερμίδες), δεν παρουσιάζονται φαινόμενα λιμοκτονίας, καθώς η μαύρη αγορά λειτουργεί συμπληρωματικά.

Report on Civil Affairs Aegean Μάιος - Νοέμβριος 1943.
Αριθ. PBEA/HRD/24, άκρως απόρρ., 24 Δεκ. 1943. F.O.371/43685/R6171.

11/9/1943 1505

Ο Διοικητής της ιταλικής Μεραρχίας Cuneo στη Σάμο, Στρατηγός Soldarelli, πληροφορεί τον Βρετανό αξιωματικό του S.O.E. που έφθασε στο νησί ειδικά για να τον συναντήσει, ότι συμφωνεί να συμμορφωθεί με τους όρους συνθηκολόγησης της χώρας του.

S.O.E. Weekly Progress Report αριθ. 60.
Άκρως απόρρ., 16 Σεπτ. 1943. F.O.371/37205/R9853.

11/9/1943 1506

Βρετανός αξιωματικός - σύνδεσμος αναφέρει ότι όλα τα ιταλικά τμήματα στο Πήλιο, καθώς και τα περισσότερα από εκείνα που βρίσκονται στο Βόλο, παραδόθηκαν στους Γερμανούς με τον οπλισμό τους. Οι δυνάμεις του Ε.Λ.Α.Σ. ελέγχουν πλέον ολόκληρο το Πήλιο και τους λόφους βόρεια του Βόλου, ενώ οι Γερμανοί επέτυχαν να καταλάβουν την ίδια την πόλη.

S.O.E. Weekly Progress Report αριθ. 60.
Άκρως απόρρ., 16 Σεπτ. 1943. F.O.371/37205/R9853.

11/9/1943 1507

Αντιπρόσωποι του Κοινού Στρατηγείου Ανταρτών συναντώνται με τον Infante και ανώτερους Ιταλούς αξιωματικούς. Λαμβάνονται αποφάσεις, επιπλέον εκείνων της προηγουμένης, για την ενσωμάτωση των ιταλικών δυνάμεων στις ελληνικές ανταρτικές μονάδες και την παράδοση του ιταλικού οπλισμού. Οι αντιπρόσωποι του Στρατηγείου υπογράφουν πράξη συνεργασίας με τις ιταλικές δυνάμεις.

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 16 Σεπτεμβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., 23 Σεπτ. 1943. F.O.371/37205/R9852.

11/9/1943 1508

Το F.O. εγκρίνει τις οδηγίες του Leeper προς τους Βρετανούς αξιωματικούς - συνδέσμους στην Ελλάδα, που περιέχονται στο από 9 Σεπτεμβρίου τηλεγράφημά του 254. Υπογραμμίζει την ανάγκη αποστολής επιπλέον οδηγιών αργότερα, οι οποίες θα αφορούν τη μελλοντική βρετανική πολιτική προς τις ανταρτικές ομάδες.

F.O. προς Leeper.
Τηλ. 164, απόρρ., important, 11 Σεπτ. 1943. F.O.371/37199/R8586.

12/9/1943 1509

Ισχυρή γερμανική δύναμη εγκαθίσταται στην Πρέβεζα. Τα ιταλικά στρατεύματα που βρίσκονται στην πόλη παραδίδουν τον οπλισμό τους στους Γερμανούς.

S.O.E. Weekly Progress Report αριθ. 60.
Άκρως απόρρ., 16 Σεπτ. 1943. F.O.371/37205/R9853.

12/9/1943 1510

Αναφέρεται ότι 180 Ιταλοί στην Καστοριά επιθυμούν να παραδοθούν στους αντάρτες. Ελπίζεται ότι θα παραδοθεί ολόκληρη η ιταλική φρουρά της πόλης, 2.000 περίπου άνδρες, η οποία αρνείται να παραδώσει τον οπλισμό της σε γερμανική δύναμη που βρίσκεται σε μικρή απόσταση από τον οικισμό.

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 16 Σεπτεμβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., 23 Σεπτ. 1943. F.O.371/37205/R9852.

12/9/1943 1511

Δυνάμεις του Ε.Λ.Α.Σ. συγκρούονται με γερμανικό απόσπασμα κοντά στα Τρίκαλα. Δεν είναι γνωστές οι απώλειες των Γερμανών.

Talbot-Rice προς Howard.
Αριθ. DTR/GR/2282, 13 Φεβρ. 1944. F.O.371/43678/R2518.

13/9/1943 1512

Ο Sargent, αναφερόμενος στην επιστολή του Selborne της 3ης Σεπτεμβρίου, τονίζει ότι είναι προτιμότερο οι αντιπρόσωποι της Αντίστασης να επιστρέψουν κατευθείαν στην Ελλάδα και να μην επισκεφθούν το Λονδίνο.

Sargent προς Lord Selborne (Υπουργό Οικονομικού Πολέμου Βρετανίας).
Άκρως απόρρ., 13 Σεπτ. 1943. F.O.371/37199/R8421.

13/9/1943 1513

Οι Γερμανοί εισέρχονται στα Τρίκαλα. Προηγουμένως έχουν μεταφερθεί έξω από την πόλη μεγάλες ποσότητες εφοδίων, καθώς και δύο τάγματα Πεζικού, ένα Σύνταγμα Ιππικού και μία Πυροβολαρχία του ιταλικού Στρατού. [Δεν διευκρινίζεται από ποιόν και προς τα πού έχουν μεταφερθεί οι παραπάνω ιταλικές δυνάμεις και τα εφόδια].

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 16 Σεπτεμβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., 23 Σεπτ. 1943. F.O.371/37205/R9852.

13/9/1943 1514

Ο Leeper πληροφορεί τον Sargent ότι έχει υποβάλει στη βρετανική Επιτροπή Ειδικών Επιχειρήσεων Μέσης Ανατολής στο Κάιρο (Special Operations Committee) αναφορά, στην οποία σταθμίζει τα πολιτικά μειονεκτήματα του αντιστασιακού κινήματος έναντι των στρατιωτικών πλεονεκτημάτων του.

Προτείνει να στείλει ο Wilson επιτελικό αξιωματικό στην Ελλάδα, για να μελετήσει εμπεριστατωμένα τη στρατιωτική αξία του αντιστασιακού κινήματος και τον τρόπο διανομής των αποστελλόμενων όπλων.

Leeper προς Sargent.
Τηλ. 262, άκρως απόρρ., προσωπικό, immediate, 13 Σεπτ. 1943. F.O.371/37205/R8766.

14/9/1943 1515

Ο Στρατηγός A. C. Arnold, Βρετανός Στρατιωτικός Ακόλουθος στην Άγκυρα, φθάνει στη Σάμο για να αντιμετωπίσει τον κίνδυνο πραξικοπήματος από τα δύο τάγματα Ιταλών μελανοχιτώνων που σταθμεύουν εκεί. Ο Στρατιωτικός Διοικητής Soldarelli αρνείται να διατάξει τους άνδρες του να ανοίξουν πυρ εναντίον των μελανοχιτώνων σε περίπτωση στρατιωτικού πραξικοπήματος ή εναντίον γερμανικών δυνάμεων που τυχόν επιχειρήσουν απόβαση. Ο Arnold ζητεί 5.000 τουφέκια και άλλον οπλισμό για να εξοπλίσει εκπαιδευμένες ομάδες Ελλήνων.

S.O.E. Weekly Progress Report αριθ. 60.
Άκρως απόρρ., 16 Σεπτ. 1943. F.O.371/37205/R9853.
Report on Civil Affairs Aegean Μάιος - Νοέμβριος 1943.
Αριθ. PBEA/HRD/24, άκρως απόρρ., 24 Δεκ. 1943. F.O.371/43685/R6171.

14/9/1943 1516

Συνεχίζεται η παράδοση ιταλικών μονάδων. Έχουν παραδοθεί συνολικά 3.500 άνδρες περίπου, οι οποίοι βρίσκονται συγκεντρωμένοι στις περιοχές που έχει καθορίσει για το σκοπό αυτό το Κοινό Στρατηγείο Ανταρτών.

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 16 Σεπτεμβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., 23 Σεπτ. 1943. F.O.371/37205/R9852.

14/9/1943 1517

Ο Βρετανός αξιωματικός - σύνδεσμος στην περιοχή Τρίκλινου της επαρχίας Βάλτου, αναφέρει ότι ο Ε.Λ.Α.Σ. έχει εξασφαλίσει από τους Ιταλούς την παράδοση 1.500 όπλων με τα πυρομαχικά τους. Αντίθετα ο Ε.Δ.Ε.Σ. αγοράζει όπλα από τους Ιταλούς.

Weekly Situation Report αριθ. 16.
Άκρως απόρρ., 23 Σεπτ. 1943. F.O.371/37205/R9852.

14/9/1943 1518

Ο Βρετανός αξιωματικός - σύνδεσμος στην κεντρική Στερεά Ελλάδα αναφέρει ότι στο Λιδορίκι οι Ιταλοί ενισχύθηκαν από γερμανική δύναμη 200 ανδρών με πυροβολικό και ότι οι ιταλικές φρουρές Ιτέας, Άμφισσας και Αράχοβας παραδόθηκαν στους Γερμανούς.

Weekly Situation Report αριθ. 16.
Άκρως απόρρ., 23 Σεπτ. 1943. F.O.371/37205/R9852.

15/9/1943 1519

Η Επιτροπή Ειδικών Επιχειρήσεων εξετάζει την πολιτική που θα πρέπει να εφαρμοσθεί προς τις ελληνικές ανταρτικές ομάδες κατά τις παραμονές της Απελευθέρωσης.

Επιτροπή Ειδικών Επιχειρήσεων (Special Operations Committee).
15 Σεπτ. 1943. F.O.371/37205/R9850.

15/9/1943 1520

Το F.O. τηλεγραφεί στον Leeper, σχετικά με το από 10 Σεπτεμβρίου τηλεγράφημα 257 του τελευταίου, ότι συμφωνεί πως, σε περίπτωση που παραιτηθούν οι υπουργοί του Τσουδερού, θα είναι αναγκαίο να τεθούν οι ελληνικές ένοπλες δυνάμεις υπό βρετανική διοίκηση. Από πολιτική άποψη πάντως, ο Γεώργιος Β΄ θα διαπράξει πολύ σοβαρό λάθος, αν σχηματίσει υπηρεσιακή κυβέρνηση, διότι οι αριστεροί υπουργοί μάλλον προξενούν μικρότερη ζημιά, όταν βρίσκονται μέσα στην κυβέρνηση, παρά όταν είναι εκτός.

F.O. προς Leeper.
Τηλ. 170, άκρως απόρρ., immediate, 15 Σεπτ. 1943. F.O.371/37199/R8647.

16/9/1943 1521

Σημειώνονται σφοδρές συγκρούσεις στα περίχωρα της Καλαμπάκας μεταξύ ισχυρού μηχανοκίνητου τμήματος των Γερμανών και δύναμης ανταρτών. Οι αντάρτες ενισχύονται από ιταλικά στρατιωτικά τμήματα.

P.W.E. Weekly Directive 15 - 22 Οκτ. 1943.
Απόρρ., 14 Οκτ. 1943. F.O.371/37213/R10289.

16/9/1943 1522

Το W.O. αναφέρεται στην επιστολή που έλαβε από το F.O. στις 19 Αυγούστου και το πληροφορεί ότι η Διεύθυνση Στρατιωτικής Ασφαλείας του εξετάζει τα

μέτρα που πρέπει να ληφθούν, για να μην παρουσιάζονται ελλείψεις στην υπηρεσία ασφαλείας στη Μέση Ανατολή, όπως συνέβη το Μάρτιο στις ελληνικές ταξιαρχίες.

Ταγματάρχης Brock (W.O. - (Military Intelligence) M.I.5) προς P. J. Dixon.
Αριθ. 500, 634/E 26/JKB, απόρρ., 16 Σεπτ. 1943. F.O.371/37216/R6554.

16/9/1943 1523

Σε ενέδρα του Ε.Λ.Α.Σ. στη νότια Πελοπόννησο σκοτώθηκαν 7 Γερμανοί και 24 τραυματίσθηκαν.

Talbot-Rice προς Howard.
Αριθ. DTR/GR/2282, 13 Φεβρ. 1944. F.O.371/43678/R2518.

16/9/1943 1524

Βρετανικές δυνάμεις αποβιβάζονται στην Κω και την καταλαμβάνουν. Αποφασίζεται να παραμείνει η διοίκηση στους Ιταλούς που βρίσκονται στο νησί, οι οποίοι συνεργάζονται πλήρως με τους Βρετανούς.

Report on Civil Affairs Aegean Μάιος - Νοέμβριος 1943.
Αριθ. PBEA/HRD/24, άκρως απόρρ., 24 Δεκ. 1943. F.O.371/43685/R6171.

16/9/1943 1525

Το F.O. αναφέρεται στο από 9 Σεπτεμβρίου τηλεγράφημα 255 του Leeper για την κατάσταση στην Πελοπόννησο. Συμφωνεί πως είναι εντελώς απαράδεκτο να παραδοθούν οι Εθνικές Ομάδες [Ε.Σ.] στο Ε.Α.Μ., αδυνατεί όμως να προτείνει εναλλακτική λύση, χωρίς να διαθέτει πληρέστερες πληροφορίες.

F.O. προς Leeper.
Τηλ. 172, απόρρ., 16 Σεπτ. 1943. F.O.371/37205/R8646.

17/9/1943 1526

Ο Arnold, ως αντιπρόσωπος του Ανώτατου Στρατιωτικού Διοικητή Μέσης Ανατολής, εγκαθιστά στη Σάμο Προσωρινή Κυβερνητική Επιτροπή.

Periodical Intelligence Summary αριθ. 1.
Άκρως απόρρ., 13 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R10454.
Report on Civil Affairs Aegean Μάιος - Νοέμβριος 1943.
Αριθ. PBEA/HRD/24, άκρως απόρρ., 24 Δεκ. 1943. F.O.371/43685/R6171.

17/9/1943 1527

Στην περιοχή του Ξηρόμερου 423 Ιταλοί παραδίδουν τον οπλισμό τους στον τοπικό διοικητή του Ε.Δ.Ε.Σ. [Ταγματάρχη Κ. Καραμπέκιο].

Weekly Situation Report αριθ. 16.
Άκρως απόρρ., 23 Σεπτ. 1943. F.O.371/37205/R9852.

17/9/1943 1528

Ισχυρή γερμανική δύναμη επιτίθεται εναντίον ανταρτών στην Καλαμπάκα, οι οποίοι υποστηρίζονται από ιταλικό πυροβολικό. [Δεν είναι γνωστή η έκβαση της επιχείρησης].

P.W.E. Weekly Directive 15 - 22 Οκτ. 1943.
Απόρρ., 14 Οκτ. 1943. F.O.371/37213/R10289

17/9/1943 1529

Οι Γερμανοί υποχωρούν στην πόλη του Βόλου, μετά από συγκρούσεις με τον Ε.Λ.Α.Σ. στην Πορταριά.

Talbot-Rice προς Howard.
Αριθ. DTR/GR/2282, 13 Φεβρ. 1944. F.O.371/43678/R2518.

17/9/1943 1530

Εκδηλώνεται η πρώτη γερμανική αεροπορική επιδρομή εναντίον του Καστελλόριζου. Οι κάτοικοι αρχίζουν να εγκαταλείπουν το νησί.

Report on Civil Affairs Aegean Μάιος - Νοέμβριος 1943.
Αριθ. PBEA/HRD/24, άκρως απόρρ., 24 Δεκ. 1943. F.O.371/43685/R6171.

18/9/1943 1531

Ο Knatchbull-Hugessen τηλεγραφεί στο F.O. ότι η κατάσταση στη Σάμο είναι συγκεχυμένη. Τονίζει ότι η τουρκική Κυβέρνηση θα έχει σοβαρές αντιρρήσεις, εάν ο Arnold παραμείνει Στρατιωτικός Διοικητής της Σάμου και ταυτόχρονα Στρατιωτικός Ακολούθος στην Άγκυρα.

Knatchbull-Hugessen προς F.O.
Τηλ. 1675, απόρρ., most immediate, 18 Σεπτ. 1943. F.O.371/37205/R8890.

18/9/1943 1532

Ο Leeper πληροφορεί το F.O. ότι ο Τσουδερός συμφωνεί, αφού προηγουμένως

συμβουλεύθηκε τον Γεώργιο Β΄, να διευκολυνθεί η διαφυγή του Πλαστήρα από τη Γαλλία. Ο Τσουδερός δεν έχει αντίρρηση να κατευθυνθεί ο Πλαστήρας στην Ελλάδα. Ο Leeper θεωρεί ότι στην Ελλάδα θα μπορούσε να βοηθήσει στη διάσπαση του Ε.Α.Μ.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 265, important, 18 Σεπτ. 1943. F.O.371/37199/R8897.

19/9/1943 1533

Ο Leeper ενημερώνει το F.O. σχετικά με την αναδιοργάνωση των ελληνικών στρατιωτικών μονάδων στη Συρία, η οποία πραγματοποιείται λόγω των ταραχών που σημειώθηκαν τον Ιούλιο.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 33 Saving, 19 Σεπτ. 1943. F.O.371/37199/R9075.

20/9/1943 1534

Βρετανικά στρατεύματα αποβιβάζονται στη Λέρο και την καταλαμβάνουν. Η διοίκηση παραμένει στις ιταλικές δυνάμεις, παρά το γεγονός ότι δεν συνεργάζονται ικανοποιητικά με τους Βρετανούς.

Report on Civil Affairs Aegean Μάιος - Νοέμβριος 1943.
Αριθ. PBEA/HRD/24, άκρως απόρρ., 24 Δεκ. 1943. F.O.371/43685/R6171.

21/9/1943 1535

Ο Sargent υπογραμμίζει στον Ταξίαρχο Hollis τους σοβαρότατους στρατιωτικούς και πολιτικούς λόγους, για τους οποίους το F.O. επιθυμεί να σταλούν χωρίς καθυστέρηση βρετανικά στρατεύματα στην Ελλάδα μετά τη γερμανική αποχώρηση.

Sargent προς Ταξίαρχο L. C. Hollis (Γραμματέα Συμβουλίου C.O.S.).
Άκρως απόρρ., immediate, 21 Σεπτ. 1943. F.O.371/37205/R8960.

21/9/1943 1536

Οι γερμανικές Αρχές Κατοχής της Αθήνας ανακοινώνουν στον Αρχιραββίνο Αθηνών [Η. Μπαρτζιλάι] ότι θα κατασχεθούν οι περιουσίες όλων των Εβραίων.

Knatchbull-Hugessen προς F.O.
Αριθ. 181, 12 Μαΐου 1944. F.O.371/43687/R8107.

21/9/1943 1537

Ο Leeper αναφέρεται στο από 18 Σεπτεμβρίου τηλεγράφημά του 265. Πληροφορεί το F.O. ότι ο Τσουδερός επιθυμεί εντονότατα να μην έλθει στο Κάιρο ο Πλαστήρας, μετά τη διαφυγή του από τη Γαλλία, αλλά να οδηγηθεί στο Λονδίνο ή κατευθείαν στην Ελλάδα. Ο Leeper είναι βέβαιος ότι ο Τσουδερός φοβάται πως η άφιξη του Πλαστήρα θα προκαλέσει πτώση της κυβέρνησής του και αντικατάστασή του.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 270, άκρως απόρρ., important, 21 Σεπτ. 1943. F.O.371/37199/R9059.

21/9/1943 1538

Κατά τη συνεδρίαση του Κοινού Στρατηγείου Ανταρτών, ο Σαράφης καλεί τον Ζέρβα και τον Ψαρρό να υπογράψουν κοινή δήλωση, ότι θα αντιτάξουν βίαιη αντίδραση, εάν ο Γεώργιος Β΄ επιστρέψει, προτού διενεργηθεί δημοψήφισμα. Ο Woodhouse τηλεγραφεί στο S.O.E. ότι οι αντιπρόσωποι της E.K.K.A. και του Ε.Δ.Ε.Σ. τείνουν να συμφωνήσουν με την πρόταση αυτή. Ζητεί οδηγίες σε περίπτωση που ο Σαράφης πετύχει το σκοπό του.

Woodhouse προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. άνευ αριθ., 21 Σεπτ. 1943. F.O.371/37205/R9766.

22/9/1943 1539

Η Προσωρινή Κυβερνητική Επιτροπή της Σάμου διακηρύσσει ότι τίθεται υπό την εξουσία της ελληνικής Κυβέρνησης του Καΐρου.

Periodical Intelligence Summary αριθ. 1.
Άκρως απόρρ., 13 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R10454.

22/9/1943 1540

Γερμανική στρατιωτική φάλαγγα που κινείται από τα Τρίκαλα προς το Μπελέτσι δέχεται σφοδρή επίθεση από τμήματα των Εθνικών Ομάδων Ανταρτών που υποστηρίζονται από ιταλικό πυροβολικό. Οι Γερμανοί υφίστανται βαρειές απώλειες, ενώ οι Ιταλοί καταρρίπτουν γερμανικό αεροπλάνο.

P.W.E. Weekly Directive 15 - 22 Οκτ. 1943.
Απόρρ., 14 Οκτ. 1943. F.O.371/372013/R10289

22/9/1943 1541

Αντάρτες του Ε.Λ.Α.Σ., με την υποστήριξη ιταλικού πυροβολικού, προξενούν βαρειές απώλειες σε δύο γερμανικές φάλαγγες που κινούνται από τα Τρίκαλα.

Talbot-Rice προς Howard.
Αριθ. DTR/GR/2282, 13 Φεβρ. 1944. F.O.371/43678/R2518.

22/9/1943 1542

Αναφέρεται ότι στην περιοχή Γρεβενών καταστράφηκαν τρία εχθρικά φορτηγά και σκοτώθηκαν 40 Γερμανοί από τον Ε.Λ.Α.Σ.

Talbot-Rice προς Howard.
Αριθ. DTR/GR/2282, 13 Φεβρ. 1944. F.O.371/43678/R2518.

22/9/1943 1543

Ο Warner αναφέρεται στο από 13 Σεπτεμβρίου τηλεγράφημα 262 του Leeper και πληροφορεί τον Dixon ότι οι συζητήσεις στην Επιτροπή Ειδικών Επιχειρήσεων στις 15 Σεπτεμβρίου δεν είχαν αποτέλεσμα Επήλθε μόνο προσωρινή συμφωνία να παύσει το S.O.E. την αποστολή όπλων κατάλληλων για οδομαχίες.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 272, άκρως απόρρ., 22 Σεπτ. 1943. F.O.371/37205/R9162.

23/9/1943 1544

Αρχίζουν στη δυτική Ήπειρο επιχειρήσεις των ανταρτών με στόχο να αποκοπούν οι γραμμές επικοινωνίας των Γερμανών.

S.O.E. Weekly Situation Report μέχρι τις 5 Οκτωβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., άνευ ημερ. F.O.371/37206/R10155.

23/9/1943 1545

Οι C.O.S. εξετάζουν την επιστολή του Sargent της 21ης Σεπτεμβρίου, περί αποστολής βρετανικών δυνάμεων στην Ελλάδα, και υπογραμμίζουν τις δυσκολίες πραγματοποίησης του εγχειρήματος.

Hollis προς Sargent.
Άκρως απόρρ., 24 Σεπτ. 1943. F.O.371/37205/R8960.

23/9/1943 1546

Το Ε.Α.Μ. μεταφέρει τον Αρχιραββίνο Αθηνών και την οικογένειά του σε ασφαλές μέρος μακριά από την Αθήνα. Οι περισσότεροι Εβραίοι της πόλης αρχίζουν να κρύβονται σε σπίτια Ελλήνων φίλων [μη εβραϊκής καταγωγής].

Knatchbull-Hugessen προς F.O.
Αριθ. 181, 12 Μαΐου 1944. F.O.371/43687/R8107.

24/9/1943 1547

Ο Woodhouse τηλεγραφεί στο Κάιρο ότι οι σχέσεις μεταξύ των Ελλήνων ανταρτών και των Ιταλών που παραδόθηκαν παραμένουν φιλικές. Αντίθετα αυξάνεται η ψυχρότητα μεταξύ των διοικήσεών τους, ειδικότερα μεταξύ Σαράφη και Infante.

Woodhouse προς S.O.E. Κάιρο.
24 Σεπτ. 1943. F.O.371/37205/R9851.

24/9/1943 1548

Ο Ζέρβας διακηρύσσει την πρόθεσή του να καταγγείλει στον ελληνικό λαό τη Συμφωνία για το Κοινό Στρατηγείο Ανταρτών και την πολιτική του Ε.Α.Μ. / Ε.Λ.Α.Σ., διότι η οργάνωση επανειλημμένα έχει παραβιάσει τη Συμφωνία και δεν έχει υπακούσει στις εντολές του Κοινού Στρατηγείου.

Periodical Intelligence Summary αριθ. 1.
Άκρως απόρρ., 13 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R10454.

25/9/1943 1549

Αντάρτες του Ε.Λ.Α.Σ. επιτίθενται εναντίον γερμανικής φάλαγγας 100 φορτηγών αυτοκινήτων στην τοποθεσία Πλακοπετριά Θεσσαλίας. Καταστρέφονται 40 φορτηγά και σκοτώνονται πολλοί Γερμανοί.

Talbot-Rice προς Howard.
Αριθ. DTR/GR/2282, 13 Φεβρ. 1944. F.O.371/43678/R2518.

25/9/1943 1550

Το F.O. αναφέρεται στο από 21 Σεπτεμβρίου τηλεγράφημα 270 του Leeper και τονίζει ότι το σχέδιο επιστροφής του Πλαστήρα στην Ελλάδα βασίζεται στο ό,τι εκείνος θα συμφωνήσει να συνεργασθεί με την ελληνική Κυβέρνηση και θα δεχθεί την επιστροφή του Γεωργίου Β΄, [καθώς και την παραμονή του στην Ελ-

λάδα], μέχρις ότου αποφασίσει ο ελληνικός λαός επί του θέματος. Για το λόγο αυτό είναι απαραίτητο, πριν αναχωρήσει ο Πλαστήρας για την Ελλάδα, να συναντηθεί τουλάχιστον με τον Βασιλιά, αν όχι με την Κυβέρνηση.

F.O. προς Leeper.
Τηλ. 183, άκρως απόρρ., 25 Σεπτ. 1943. F.O.371/37199/R9059.

26/9/1943 1551

Ο Infante προτείνει στον Woodhouse, μετά από σχετική επιστολή του Ζέρβα, να διατάξει ο Wilson τη μεταφορά στην Ήπειρο των ιταλικών δυνάμεων που έχει υπό τις διαταγές του.

Woodhouse προς Keble.
Άκρως απόρρ., 19 Οκτ. 1943. F.O.371/37207/R11673.

26/9/1943 1552

Εκδηλώνεται η πρώτη αεροπορική επίθεση γερμανικών δυνάμεων εναντίον της Λέρου.

Report on Civil Affairs Aegean Μάιος - Νοέμβριος 1943.
Αριθ. PBEA/HRD/24, άκρως απόρρ., 24 Δεκ. 1943. F.O.371/43685/R6171.

26/9/1943 1553

Ο Λοχαγός Pyke μεταβαίνει στην Ικαρία ως αντιπρόσωπος της Β.Σ.Α. Στο νησί δρα ομάδα ανταρτών, ενώ φημολογείται ότι η ιταλική φρουρά τρέφει ιδιαιτέρως φασιστικά αισθήματα. Ο Pyke εξασφαλίζει ελεγχόμενη δράση εκ μέρους των ανταρτών και ειρηνικές συνθήκες στον πληθυσμό. Επίσης διανέμει είδη πρώτης ανάγκης.

Report on Civil Affairs Aegean Μάιος - Νοέμβριος 1943.
Αριθ. PBEA/HRD/24, άκρως απόρρ., 24 Δεκ. 1943. F.O.371/43685/R6171.

26/9/1943 1554

Η Κ.Ε. του Ε.Α.Μ. τηλεγραφεί στο Γ.Σ.Μ.Α. και τη βρετανική και ελληνική Κυβέρνηση, ότι η κυβέρνηση Ράλλη εξοπλίζει στρατιωτικά τμήματα με τη βοήθεια των Γερμανών για να συντρίψει τους αντάρτες. Τονίζει ότι η σιγή των ραδιοσταθμών Λονδίνου και Καΐρου σχετικά με τις προδοτικές αυτές ενέργειες, φαίνεται σαν επιβεβαίωση των ισχυρισμών της κυβέρνησης Ράλλη ότι έχει την έγκριση των Βρετανών και της ελληνικής Κυβέρνησης να καθυποτάξει το

Ε.Α.Μ. / Ε.Λ.Α.Σ. Ζητεί να καταγγελθεί η δραστηριότητα της κυβέρνησης Ράλλη και να διαψευσθούν οι ισχυρισμοί της.

Κεντρική Επιτροπή Εθνικού Απελευθερωτικού Μετώπου (Κ.Ε. Ε.Α.Μ.) προς Γ.Σ.Μ.Α.
Τηλ. άνευ αριθ., 26 Σεπτ. 1943. F.O.371/37205/R9817.

27/9/1943 1555

Ο Τσουδερός αποστέλλει στον Leeper υπόμνημα της Κεντρικής Επιτροπής Δωδεκανησίων, οι οποίοι διαμαρτύρονται για τη μη συμμετοχή ελληνικών δυνάμεων στις επιχειρήσεις στα Δωδεκάνησα και ζητούν την άμεση κατάργηση των ιταλικών Αρχών Κατοχής στα νησιά τους. Ο Τσουδερός τονίζει ότι συμφωνεί απόλυτα με τα παραπάνω.

Τσουδερός προς Leeper.
27 Σεπτ. 1943. F.O.371/37206/R10820.

27, 28/9/1943 1556

Η Επιτροπή Άμυνας Μέσης Ανατολής εξετάζει την κατάσταση που επικρατεί στην Πελοπόννησο. Συμφωνεί [με την άποψη του Leeper] ότι δεν είναι δυνατό να ληφθεί άμεση απόφαση για την αποκλειστική υποστήριξη του Ε.Α.Μ. στην περιοχή.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 290, άκρως απόρρ., important, 2 Οκτ. 1943. F.O.371/37205/R9529.

27, 28/9/1943 1557

Το S.O.E. Καΐρου τηλεγραφεί στον επικεφαλής των Βρετανών αξιωματικών - συνδέσμων στην Πελοπόννησο να υποστηριχθεί το Ε.Α.Μ., εάν η επίτευξη στρατιωτικών στόχων είναι δυνατή μόνο με την τακτική αυτή.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 290, άκρως απόρρ., important, 2 Οκτ. 1943. F.O.371/37205/R9529.

28/9/1943 1558

Ο Eden αναφέρει στον Churchill τους λόγους για τους οποίους το F.O., παρά την αντίθετη γνώμη των C.O.S., πιστεύει ότι είναι απαραίτητη η αποστολή βρετανικών δυνάμεων στην Ελλάδα.

Eden προς Churchill.
P.M./43/279, 28 Σεπτ. 1943. F.O.371/37205/R8960.

29/9/1943 1559

Ο Churchill καλεί τον Ismay να γνωστοποιήσει στο Συμβούλιο C.O.S. ότι συμφωνεί απολύτως με τον Eden, όσον αφορά το θέμα της αποστολής βρετανικών στρατευμάτων στην Αθήνα, η οποία θα έχει κυρίως πολιτικό χαρακτήρα. Τονίζει ότι επαρκεί ένα τμήμα 5.000 ανδρών, που θα συνοδεύεται από τα ελληνικά στρατεύματα της Αιγύπτου, για να υποστηρίξει την επανεγκατάσταση της νόμιμης ελληνικής Κυβέρνησης. Υπάρχει πιθανότητα να εκδηλωθεί διαμάχη μεταξύ των ανταρτικών οργανώσεων, αλλά οι Έλληνες θα περιβάλλουν με σεβασμό τους Βρετανούς, ιδιαίτερα καθώς η σωτηρία της χώρας από λιμό εξαρτάται αποκλειστικά από τις βρετανικές προσπάθειες κατά τους πρώτους μήνες της Απελευθέρωσης.

Churchill προς Στρατηγό Sir H. L. Ismay.
Personal Minute D158/3, 29 Σεπτ. 1943. F.O.371/37205/R8960.

29/9/1943 1560

Ο Leeper πληροφορεί το F.O. ότι το ελληνικό Στρατοδικείο στο Κάιρο εξέδωσε απόφαση για 11 από τους αξιωματικούς που αρνήθηκαν να επιστρέψουν στις μονάδες τους από το στρατόπεδο Μερτζαγιούμ. Τέσσερις καταδικάσθηκαν σε θάνατο, 3 ισόβια και οι υπόλοιποι σε φυλάκιση 10 έως 20 ετών. Η ελληνική Κυβέρνηση αποφάσισε να μετατρέψει τις θανατικές ποινές.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 35 Saving, 29 Σεπτ. 1943. F.O.371/37215/R9631.

30/9/1943 1561

Ο Βρετανός αξιωματικός - σύνδεσμος στην κεντρική Στερεά Ελλάδα αναφέρει ότι δυνάμεις ανταρτών ανατίναξαν τρεις σιδηροδρομικούς συρμούς στην περιοχή. Οι Γερμανοί προέβησαν σε αυστηρά αντίποινα.

S.O.E. Weekly Situation Report μέχρι τις 5 Οκτωβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., άνευ ημερ. F.O.371/37206/R10155.
P.W.E. Weekly Directive 15 - 22 Οκτ. 1943.
Απόρρ., 14 Οκτ. 1943. F.O.371/37213/R10289.

Σεπτ. 1943 1562

Μικρή ομάδα της Β.Σ.Α. διεισδύει στις αρχές Σεπτεμβρίου στην ανατολική Μακεδονία, στην περιοχή Πάικου, και έρχεται πρώτη φορά σε επαφή με ομάδες του Ε.Λ.Α.Σ. Πρόκειται, όπως φαίνεται, για τις μόνες ομάδες που αναπτύσσουν κά-

ποια αντιστασιακή δράση στην περιοχή, περιορισμένης αποτελεσματικότητας ωστόσο, λόγω του αυστηρού ελέγχου που ασκούν οι Βούλγαροι.

F.O.
Μνημόνιο, 23 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9724.

Σεπτ. 1943 1563

Ο Καρτάλης, σε έκθεσή του προς την Κ.Ε. της Ε.Κ.Κ.Α., αναφέρει ότι το Ε.Α.Μ. και η Ε.Κ.Κ.Α. επιθυμούν να έχουν απόλυτη συνεργασία. Η συμφωνία συνεργασίας τους πρέπει, ωστόσο, να κρατηθεί μυστική, ώστε να μπορεί να προμηθεύεται η Ε.Κ.Κ.Α. όπλα από τη Βρετανία.

Boxshall προς Dew.
Αριθ. DRT/GR/5767, 7 Ιαν. 1944. F.O.371/43675/R544.

Σεπτ. 1943 1564

Οι γερμανικές Αρχές Κατοχής στη Θεσσαλονίκη απαιτούν την καταβολή τριών δισεκατομμυρίων δραχμών από την εβραϊκή κοινότητα της πόλης, για την εξαγορά της υποχρέωσης των μελών της να εκτελούν καταναγκαστικά έργα. Η κοινότητα θα καταβάλει το ποσό σε δόσεις και τα μέλη της θα απαλλαγούν για ένα χρόνο. Στο μεταξύ πολλοί Εβραίοι έχουν πεθάνει λόγω των απάνθρωπων συνθηκών εργασίας.

Knatchbull-Hugessen προς F.O.
Αριθ. 181, 12 Μαΐου 1944. F.O.371/43687/R8107.

Σεπτ. 1943 1565

Οι Γερμανοί σκοτώνουν 9.000 Ιταλούς στρατιώτες στην Κεφαλλονιά, μετά από μάχες μεταξύ των δύο πλευρών.

Boxshall προς Laskey.
Αριθ. EGB/GR/7928, 30 Σεπτ. 1944. F.O.371/43693/R16026.

Σεπτ. 1943 1566

Ο Μπαντουβάς διευρύνει τις ενέργειές του εναντίον των Γερμανών, επικεφαλής πλέον δύναμης 2.000 ανδρών, στους οποίους περιλαμβάνονται και 100 Ιταλοί. Απελευθερώνει 20 ομήρους, σκοτώνει 40 Γερμανούς και συλλαμβάνει 13 αιχμαλώτους. Τα γερμανικά αντίποινα είναι άμεσα και σκληρά: εκτελούνται 500 όμηροι, συλλαμβάνονται 850 και πυρπολούνται πολλά χωριά.

H. N. Sporborg (Αναπληρωτής Διοικητής S.O.E.) προς Sargent.
Αριθ. HNS/1104, απόρρ., 19 Απρ. 1944. F.O.371/43685/R6254.

Σεπτ. 1943 1567

Μικρή βρετανική δύναμη αποβιβάζεται στην Κάλυμνο και τη Σύμη με σκοπό τη συλλογή πληροφοριών.

Report on Civil Affairs Aegean Μάιος - Νοέμβριος 1943.
Αριθ. PBEA/HRD/24, άκρως απόρρ., 24 Δεκ. 1943. F.O.371/43685/R6171.

Σεπτ. 1943 1568

Οι Γερμανοί πυρπολούν το μισό χωριό Καστράκι και περίπου 80 κατοικίες στην Καλαμπάκα, ως αντίποινα για τη δράση των ανταρτών και των Ιταλών εναντίον τους στις 16 και 17 Σεπτεμβρίου.

P.W.E. Weekly Directive 15 - 22 Οκτ. 1943.
Απόρρ., 14 Οκτ. 1943. F.O.371/37213/R10289.

1/10/1943 1569

Σύμφωνα με μεταγενέστερη ανακοίνωση του Γενικού Στρατηγείου του Ε.Λ.Α.Σ., τμήμα 800 ανδρών της οργάνωσης ξεκινά από τη Μακεδονία, για να επιτεθεί σε γερμανικές θέσεις στην οδό Καλαμπάκας - Μετσόβου.

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 5 Νοεμβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., άνευ ημερ. F.O.371/37207/R11749.

1/10/1943 1570

Δυνάμεις του Ε.Λ.Α.Σ. ανατινάσσουν γέφυρα στον Αλιάκμονα, στην οδό Καστοριάς - Γρεβενών. Σκοτώνονται 6 Γερμανοί, τραυματίζονται 11 και καταστρέφεται ένα μηχανοκίνητο όχημά τους.

Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.

1/10/1943 1571

Δυνάμεις του Ε.Λ.Α.Σ. επιτίθενται κατά γερμανικών φυλακίων στην οδό Καλαμπάκας - Μετσόβου.

Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.

1/10/1943 1572

Δυνάμεις ανταρτών του Ε.Δ.Ε.Σ. καταστρέφουν τηλεφωνικό καλώδιο μήκους πολλών χιλιομέτρων, στην οδό Άρτας - Αγρινίου, και τρέπουν σε φυγή ισχυρή γερμανική δύναμη που τους επιτίθεται, σκοτώνοντας 25 Γερμανούς.

Game Book.
Άκρως απόρρ., Οκτ. 1943. F.O.371/37288/R11851.

1 - 2/10/1943 1573

Δυνάμεις του Ε.Δ.Ε.Σ. αποκόπτουν τηλεγραφικά και τηλεφωνικά καλώδια πολλών χιλιομέτρων στην περιοχή του Άραχθου, κοντά στην Άρτα. Στη μάχη που ακολουθεί οι Γερμανοί υφίστανται μεγάλες απώλειες και υποχωρούν, παρά την άφιξη μηχανοκίνητων ενισχύσεων. Οι απώλειες των ανταρτών είναι μικρές.

Game Book.
Άκρως απόρρ., Οκτ. 1943. F.O.371/37208/R11851.

2/10/1943 1574

Ο Leeper πληροφορεί το F.O. ότι στα τηλεγραφήματα του S.O.E. από την Πελοπόννησο υπογραμμίζεται πως μόνο οι ομάδες του Ε.Λ.Α.Σ. μπορούν να φέρουν εις πέρας στρατιωτικές επιχειρήσεις. Για το λόγο αυτό πρέπει να υποστηριχθούν, ασχέτως αν το γεγονός σημαίνει απορρόφηση ή κατάργηση των άλλων οργανώσεων. Τονίζει επίσης ότι στις 27 και 28 Σεπτεμβρίου το S.O.E. και η Επιτροπή Άμυνας Μέσης Ανατολής έλαβαν αντιφατικές αποφάσεις επί του θέματος.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 290, άκρως απόρρ., important, 2 Οκτ. 1943. F.O.371/37205/R9524.

2/10/1943 1575

Ο Συνταγματάρχης Woodhouse τηλεγραφεί ότι, παρά τις υποσχέσεις του Γενικού Στρατηγείου του Ε.Λ.Α.Σ. περί του αντιθέτου, συνεχίζεται η συστηματική αποστράτευση των ιταλικών δυνάμεων.

Συνταγματάρχης C. M. Woodhouse (Διοικητής Σ.Σ.Α.) προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. άνευ αριθ., 2 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R10155.

3/10/1943 1576

Το Γ.Σ.Μ.Α. διατάσσει το Κοινό Στρατηγείο Ανταρτών να περιορίσει το σύνολο των τακτικών δυνάμεων των ανταρτών σε 25.000 άτομα.

S.O.E. Weekly Situation Report μέχρι τις 5 Οκτωβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., άνευ ημερ. F.O.371/37206/R10155.

3/10/1943 1577

Βρετανός αξιωματικός - σύνδεσμος στην περιοχή Καρπενησίου αναφέρει ότι ο Ε.Λ.Α.Σ. έχει αποκτήσει 2.000 - 4.000 όπλα από τους Ιταλούς. Υπολογίζεται ότι θα χρειασθούν επτά αεροπορικές αποστολές όπλων στις ομάδες του Ε.Δ.Ε.Σ. και της Ε.Κ.Κ.Α. για να επέλθει ισορροπία μεταξύ των οργανώσεων.

Periodical Intelligence Summary αριθ. 2.
Άκρως απόρρ., 20 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R10938.

3/10/1943 1578

Δυνάμεις του Ε.Λ.Α.Σ. απωθούν γερμανική στρατιωτική περίπολο νοτιοδυτικά της Κατερίνης και κυριεύουν ένα αντι-αρματικό πυροβόλο.

Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.

3/10/1943 1579

Η Σ.Σ.Α στην Ήπειρο τηλεγραφεί στο S.O.E. στο Κάιρο ότι τμήματα του Ε.Δ.Ε.Σ. διέκοψαν την τηλεφωνική επικοινωνία στην περιοχή μεταξύ Παραμυθιάς και Ηγουμενίτσας.

Game Book.
Άκρως απόρρ., Οκτ. 1943. F.O.371/37208/R11851.

3/10/1943 1580

Απόσπασμα 30 Γερμανών στρατιωτών φθάνει στο χωριό Ρυάκια της Μακεδονίας. Αναγκάζεται όμως να αποσυρθεί, εγκαταλείποντας ένα αντι-αρματικό πυροβόλο, μετά από επίθεση ανταρτών του Ε.Λ.Α.Σ. Πιστεύεται ότι οι Γερμανοί επρόκειτο να πυρπολήσουν το χωριό.

Game Book.
Άκρως απόρρ., Οκτ. 1943. F.O.371/37208/R11851.

3/10/1943 1581

Οι Γερμανοί επιχειρούν να ανακαταλάβουν την Κω.

Report on Civil Affairs Aegean Μάιος - Νοέμβριος 1943.
Αριθ. PBEA/HRD/24, άκρως απόρρ., 24 Δεκ. 1943. F.O.371/43685/R6171.

3/10/1943 1582

Το F.O. πληροφορεί τον Leeper ότι ο Myers αναχωρεί για την Αίγυπτο, καθ' οδόν προς την Ελλάδα. Η απόφαση ελήφθη, παρά το γεγονός ότι το F.O. συμμερίζεται απολύτως τις αμφιβολίες του Leeper ως προς την πολιτική ικανότητά του. Ο Myers πάντως ανέλαβε να εφαρμόζει κατά γράμμα τις οδηγίες που θα λαμβάνει.

F.O. προς Leeper.
Τηλ. 190, απόρρ., important, 3 Οκτ. 1943. F.O.371/37205/R8766.

4/10/1943 1583

Ο Ismay πληροφορεί τον Sargent ότι οι C.O.S. προτίθενται να ενημερώσουν τον Wilson σχετικά με την αποστολή βρετανικών στρατευμάτων στην Ελλάδα, βάσει του σημειώματος του Churchill της 29ης Σεπτεμβρίου που ανέφερε ότι επαρκούν 5.000 άνδρες περίπου. Οι C.O.S. ζητούν και τη γνώμη του F.O., καθώς από την επιστολή του Sargent της 21ης Σεπτεμβρίου προκύπτει ότι θα απαιτηθεί απεριόριστος αριθμός ανδρών.

Ismay προς Sargent.
Άκρως απόρρ., 4 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R9917.

4/10/1943 1584

Αντάρτες του Ε.Λ.Α.Σ. ανατινάζουν ατμομηχανή βόρεια της Λάρισας.

Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.

4/10/19434 1585

Το Συμβούλιο C.O.S. αποφασίζει να επιστήσει την προσοχή του F.O στη διάσταση απόψεων μεταξύ του ίδιου (του F.O.) και του Churchill, όσον αφορά την αποστολή βρετανικών στρατευμάτων στην Ελλάδα. Το γεγονός προκύπτει από τα έγγραφά των παραπάνω προς το Συμβούλιο, της 21ης και 29ης Σεπτεμβρίου αντίστοιχα. Αποφασίζει επίσης να ζητήσει επιπλέον διευκρινήσεις για το λόγο που θα απαιτηθούν βρετανικά στρατεύματα στην Ελλάδα.

Συμβούλιο C.O.S.
Αριθ. (43) 236, 4 Οκτ. 1943. F.O.371/37205/R9725.

4/10/1943 1586

Το F.O. αναφέρεται στο από 21 Σεπτεμβρίου τηλεγράφημα του Woodhouse και καλεί τον Leeper να του στείλει αμέσως σχετικές οδηγίες. Τονίζει ότι θα πρέπει να καταστεί σαφές σε όλα τα μέλη του Κοινού Στρατηγείου Ανταρτών, ότι η βρετανική Κυβέρνηση διάκειται δυσμενέστατα προς τυχόν διακήρυξή τους να υπάρξει βίαιη αντίδραση, εάν επιστρέψει ο Γεώργιος Β΄ προτού διενεργηθεί δημοψήφισμα.

F.O. προς Leeper.
Τηλ. 192, απόρρ., important, 4 Οκτ. 1943. F.O.371/37205/R9766.

4/10/1943 1587

Γερμανικά στρατεύματα καταλαμβάνουν την Κω.

Wilson προς W.O.
Τηλ. I/18300, άκρως απόρρ., most immediate, 5 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R9964.

5/10/1943 1588

Ο Ε.Λ.Α.Σ. αφοπλίζει κοντά στα Φάρσαλα μικρή ομάδα του Ε.Δ.Ε.Σ. που βρίσκεται υπό τις διαταγές του Γ. Σούρλα, με τη δικαιολογία ότι πρόκειται για "ληστές".

Woodhouse προς Keble.
Άκρως απόρρ., 19 Οκτ. 1943. F.O.371/37207/R11673.

5/10/1943 1589

Ο Woodhouse αναφέρει ότι ο Ε.Λ.Α.Σ. καλεί στα όπλα τις εφεδρείες του. Δεν έχει γίνει γνωστός ο λόγος της ενέργειας αυτής, ωστόσο δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η οργάνωση σκοπεύει να αφοπλίσει τη Μεραρχία Pinerolo.

Periodical Intelligence Summary αριθ. 2.
Άκρως απόρρ., 20 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R10938.

5/10/1943 1590

Η Σ.Σ.Α. στην Ήπειρο τηλεγραφεί στο S.O.E. Καΐρου ότι δυνάμεις του Ε.Δ.Ε.Σ. συγκρούσθηκαν σφοδρότατα με γερμανικά τμήματα στο Πέτα. Οι απώλειες του εχθρού δεν είναι γνωστές. Σε άλλη σύγκρουση στο Κεράσοβο οι αντάρτες φόνευσαν επτά Γερμανούς, τέσσερις από τους οποίους ήταν αξιωματικοί. Οι ίδιοι οι αντάρτες δεν είχαν απώλειες.

Game Book.
Άκρως απόρρ., Οκτ. 1943. F.O.371/37208/R11851.

5/10/1943 1591

Η Σ.Σ.Α. στην Ήπειρο τηλεγραφεί στο S.O.E. Καΐρου ότι τμήματα ανταρτών του Ε.Δ.Ε.Σ. κατέστρεψαν πλήρως τα τηλεγραφικά καλώδια στις οδούς Άρτας - Αμφιλοχίας και Ιωαννίνων - Πρέβεζας.

Game Book.
Άκρως απόρρ., Οκτ. 1943. F.O.371/37208/R11851.

5/10/1943 1592

Ο Leeper τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο Myers δεν πρέπει να επιστρέψει στην Ελλάδα, διότι δεν μπορεί κανείς να έχει εμπιστοσύνη στην κρίση του. Εξάλλου προξένησε αξιοθρήνητη εντύπωση τόσο στον Γεώργιο Β΄, όσο και στον Τσουδερό.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 296, άκρως απόρρ., 5 Οκτ. 1943. F.O.371/37205/R9679.

5 - 6/10/1943 1593

Κατά τη διάρκεια της νύχτας δυνάμεις ανταρτών, που καθοδηγούνται από μέλη της Σ.Σ.Α., επιτίθενται στο αεροδρόμιο του Άργους και καταστρέφουν τρία γερμανικά καταδιωκτικά.

Game Book.
Άκρως απόρρ., Οκτ. 1943. F.O.371/37208/R11851.

6/10/1943 1594

Ο Αντισυνταγματάρχης N.G.L. Hammond [ανώτερος Βρετανός αξιωματικός - σύνδεσμος στη Μακεδονία], δίνει εντολή στους Βρετανούς αξιωματικούς - συνδέσμους που έχει υπό τις διαταγές του, να σταματήσουν μέχρι νεωτέρας διαταγής κάθε επαφή με την Π.Α.Ο. Υπογραμμίζει ότι στην οργάνωση αυτή δεν αποστέλλονται βρετανικά εφόδια, διότι θεωρείται υπεύθυνη για τις συγκρούσεις με τον Ε.Λ.Α.Σ. στο Βέρμιο και στα Πιέρια.

Periodical Intelligence Summary αριθ. 1.
Άκρως απόρρ., 13 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R10454.

6/10/1943 1595

Τα μέλη του Κοινού Στρατηγείου Ανταρτών συναντώνται με τον Infante και εξετάζουν το θέμα της συμπεριφοράς του Ε.Λ.Α.Σ. προς τις ιταλικές δυνάμεις που ο Ιταλός Στρατηγός έχει υπό τις διαταγές του.

Woodhouse προς Keble.
Άκρως απόρρ., 19 Οκτ. 1943. F.O.371/37207/R11673.

6/10/1943 1596

Τέσσερα μηχανοκίνητα οχήματα καταστρέφονται από νάρκες που τοποθέτησαν τμήματα του Ε.Λ.Α.Σ. στην οδό Καστοριάς - Καρδίτσας.

Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.

6/10/1943 1597

Ο Leeper υπογραμμίζει στο F.O. τη σοβαρότητα της διάστασης που υφίσταται μεταξύ των πολιτικών και των στρατιωτικών επιδιώξεων της βρετανικής Κυβέρνησης στην Ελλάδα, γεγονός που άλλωστε προκαλεί έντονη δυσαρέσκεια στον Γεωργίο Β΄ και στην κυβέρνησή του. Ο Leeper πιστεύει ότι η συνεργασία μεταξύ του Πλαστήρα, ενός ηγετικού στελέχους του Ε.Δ.Ε.Σ. και του Αρχιεπισκόπου Ελλάδος Δαμασκηνού στην Αθήνα, με την ελληνική Κυβέρνηση στο Κάιρο, είναι δυνατό να αποτρέψει τον κίνδυνο κατάληψης της εξουσίας από το Ε.Α.Μ.

Leeper προς F.O.
Τηλ.. 298, άκρως απόρρ., most immediate, 6 Οκτ. 1943. F.O.371/37205/R9785.

6/10/1943 1598

Η Σ.Σ.Α. αναφέρει ότι η ελβετική αποστολή του Διεθνούς Ερυθρού Σταυρού στα Ιωάννινα, επισκέφθηκε τον Ζέρβα και την ίδια (την Αποστολή) και πρότεινε να πάψουν οι δραστηριότητες των ανταρτών στην Ήπειρο "μέχρι τη [συμμαχική] απόβαση", καθώς, σε διαφορετική περίπτωση, ο Γερμανός Διοικητής της περιοχής δεν θα επιτρέψει τη διανομή τροφίμων από τον Διεθνή Ερυθρό Σταυρό.

Β.Σ.Α. προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ.. 53, 54, 6 Οκτ. 1943. F.O.371/37200/R10453.

6/10/1943 1599

Ο Woodhouse πληροφορεί το Κάιρο για τη δραστηριότητα του Ε.Λ.Α.Σ. εναντίον των αντιπάλων οργανώσεων. Σημειώνει ότι η πρόθεση του Ε.Λ.Α.Σ. να διαλύσει δια της βίας την Π.Α.Ο., επιβεβαιώθηκε στο Κοινό Στρατηγείο Ανταρτών από αντιπροσώπους του Ε.Λ.Α.Σ. Μακεδονίας.

Woodhouse προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. 55, 6 Οκτ. 1943. F.O.371/37200/R10453.

6/10/1943 1600

Ο Ζέρβας αναφέρει ότι συναντήθηκε με Γερμανό αξιωματικό και με αντιπρόσωπο του Ελβετικού Ερυθρού Σταυρού, οι οποίοι του πρότειναν να συνάψει ανακωχή [με τις γερμανικές δυνάμεις]. Σε περίπτωση που αρνηθεί, οι Γερμανοί θα "κάψουν όλη την ύπαιθρο και θα εκτελέσουν όλο τον πληθυσμό". Ζητεί οδηγίες σχετικά.

Β.Σ.Α. προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. 56, 6 Οκτ. 1943. F.O.371/37200/R10453.

7/10/1943 1601

Σύνταγμα του Ε.Λ.Α.Σ. προξενεί καταστροφές σε ορυχείο κοντά στο χωριό Χρώμιο της δυτικής Μακεδονίας και κυριεύει 19 ημίονους με φορτίο τροφίμων.

Game Book.
Άκρως απόρρ., Οκτ. 1943. F.O.371/37208/R11851.

8/10/1943 1602

Αντιπρόσωποι του Ε.Δ.Ε.Σ. φθάνουν στην περιοχή Καστοριάς και Γρεβενών για να στρατολογήσουν αντάρτες. Ο τοπικός Ε.Λ.Α.Σ. αρνείται να το επιτρέψει και επιμένει να του παραδοθεί ο οπλισμός των ήδη στρατολογημένων.

Periodical Intelligence Summary αριθ. 2.
Άκρως απόρρ., 20 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R10938.

8/10/1943 1603

Συλλαμβάνεται από τον Ε.Δ.Ε.Σ., κοντά στην Κράψη, ο Ορφέας Βλαχόπουλος [Καραγκίτσης], αντιπρόσωπος του Ε.Λ.Α.Σ. στην Ήπειρο.

Periodical Intelligence Summary αριθ. 2.
Άκρως απόρρ., 20 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R10938.

8/10/1943 1604

Ο Άρης διατάσσει να αφοπλισθούν όλοι οι αξιωματικοί του Ε.Δ.Ε.Σ. στη Θεσσαλία.

Periodical Intelligence Summary αριθ. 2.
Άκρως απόρρ., 20 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R10938.

8/10/1943 1605

Ο Συνταγματάρχης Εμμ. Φραδέλλος, ο οποίος μόλις επέστρεψε στο Κάιρο μετά από μυστική αποστολή που του είχε αναθέσει ο Τσουδερός στην Ελλάδα, δηλώνει ότι οι πάντες στη χώρα είναι απολύτως αντίθετοι να επανέλθει ο Γεώργιος Β΄, προτού αποσαφηνισθεί το συνταγματικό θέμα.

Leeper προς Eden.
Αριθ. 49, άκρως απόρρ., 10 Οκτ. 1943. F.O.371/37200/R10452.

8/10/1943 1606

Συνέρχεται το Κοινό Στρατηγείο Ανταρτών και αποφασίζει να αποστείλει μικτή επιτροπή για να εξετάσει το θέμα του αφοπλισμού του Ε.Δ.Ε.Σ. στη Θεσσαλία.

Woodhouse προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. 17, 8 Οκτ. 1943. F.O.371/37200/R10453.

8/10/1943 1607

Το F.O. αναφέρεται στο από 5 Οκτωβρίου τηλεγράφημα 296 του Leeper και εξηγεί τους λόγους για τους οποίους δεν είναι δυνατό να εμποδίσει την επιστροφή του Myers στην Ελλάδα.

F.O. προς Leeper.
Τηλ. 197, άκρως απόρρ., 8 Οκτ. 1943. F.O.371/37205/R9679.

8/10/1943 1608

Ο Συνταγματάρχης J. M. Stevens, ανώτερος Βρετανός αξιωματικός - σύνδεσμος της Σ.Σ.Α. στην Πελοπόννησο, τηλεγραφεί ότι η πολιτική κατάσταση στην περιοχή έχει κάπως βελτιωθεί. Ο Ε.Λ.Α.Σ. ζητεί οπλισμό και υπόσχεται να τηρήσει τους όρους που του θέτει ο Stevens.

Συνταγματάρχης J. M. Stevens (Ανώτερος Βρετανός αξιωματικός - σύνδεσμος στην Πελοπόννησο) προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. 4, 13, 8 Οκτ. 1943. F.O.371/37200/R10453.

8/10/1943 1609

Ο Stevens τηλεγραφεί στους Βρετανούς αξιωματικούς - συνδέσμους, που έχει στις διαταγές του, ότι ο Ε.Λ.Α.Σ. δηλώνει κατηγορηματικά πως η Συμφωνία των Εθνικών Ομάδων ισχύει στην Πελοπόννησο. Επίσης καθοδηγεί τους αξιωματικούς - συνδέσμους πώς να αντιδράσουν σε περίπτωση παραβίασης της Συμφωνίας από τμήματα του Ε.Λ.Α.Σ.

Stevens προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. 7, 8 Οκτ. 1943. F.O.371/37200/R10453.

8/10/1943 1610

Ο Wilson τονίζει στο W.O., αναφερόμενος στο από 6 Οκτωβρίου τηλεγράφημα 298 του Leeper, ότι συμφωνεί κατ' αρχήν με τις προτάσεις του Leeper, δεν μπορεί όμως να επιτρέψει να μειωθεί η παρούσα δραστηριότητα των ανταρτών. Υπογραμμίζει ότι η υλική βοήθεια πρέπει να προσφέρεται σε όλες τις ομάδες που αντιστέκονται στους Γερμανούς, ανεξαρτήτως πολιτικών πεποιθήσεων.

Wilson προς W.O.
Τηλ. CC/129, άκρως απόρρ., immediate, 8 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R10555.

9/10/1943 1611

Ο Leeper απαντά στην επιστολή του Τσουδερού της 27ης Σεπτεμβρίου και τονίζει ότι ο Ανώτατος Στρατιωτικός Διοικητής Μέσης Ανατολής προτίθεται να χρησιμοποίησει οπωσδήποτε τις ελληνικές δυνάμεις, με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, μόλις δοθεί η ευκαιρία. Τονίζει επίσης ότι η βρετανική Κυβέρνηση είναι υπέρ της ελληνικής αντιπροσώπευσης στη διοίκηση των Δωδεκανήσων, η οποία όμως πρέπει κατ' αρχήν να παραμείνει βρετανική.

Leeper προς Τσουδερό.
9 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R10820.

9/10/1943 1612

Ο Leeper αποστέλλει στον Eden εμπιστευτικό υπόμνημα του Αρχιεπισκόπου Δαμασκηνού προς τον Casey, στο οποίο υπογραμμίζεται ότι οι κομμουνιστές είναι επικίνδυνοι και προτείνεται σειρά μέτρων για να μην επιτύχουν να καταλάβουν την εξουσία στην Αθήνα και τον Πειραιά, μετά τη γερμανική υποχώρηση.

Leeper προς Eden.
Αριθ. 48, απόρρ., 9 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R10450.

9/10/1943 1613

Αρχίζουν ένοπλες συγκρούσεις μεταξύ τμημάτων του Ε.Λ.Α.Σ. και του Ε.Δ.Ε.Σ.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 304, άκρως απόρρ., important, 16 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R10268.

9/10/1943 1614

Δυνάμεις του Ε.Λ.Α.Σ. και του Ε.Δ.Ε.Σ. συγκρούονται, χωρίς απώλειες στην περιοχή Γότιστας, κοντά στην Κράψη της Ηπείρου.

Periodical Intelligence Summary αριθ. 2.
Άκρως απόρρ., 20 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R10938.

9/10/1943 1615

Ο Τζήμας ακυρώνει τη διαταγή του Βελουχιώτη της 8ης Οκτωβρίου για τον αφοπλισμό όλων των αξιωματικών του Ε.Δ.Ε.Σ. στη Θεσσαλία.

Periodical Intelligence Summary αριθ. 2.
Άκρως απόρρ., 20 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R10938.

9/10/1943 1616

Ο Woodhouse τηλεγραφεί στο Κάιρο ότι ο Ζέρβας ανακάλεσε τον Συνταγματάρχη Π. Ραυτόπουλο από το Κοινό Στρατηγείο των Ανταρτών. Ο Ραυτόπουλος πιστεύει ότι ο Ζέρβας αποβλέπει, με τον τρόπο αυτό, στη διάλυση του Κοινού Στρατηγείου.

Woodhouse προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. 1, 16, 9 Οκτ. 1943. F.O.371/37200/R10453.

9/10/1943 1617

Το Γενικό Στρατηγείο του Ε.Λ.Α.Σ. διαμαρτύρεται στον Wilson για τις αποφάσεις που έλαβε να περιορίσει τον αριθμό των τακτικών ανταρτικών δυνάμεων σε 25.000 άτομα, να χαρακτηρισθούν οι υπεράριθμοι ως εφεδρικοί και να διακοπεί η στρατολογία ανταρτών.

Γενικό Στρατηγείο Εθνικού Λαϊκού Απελευθερωτικού Στρατού (Ε.Λ.Α.Σ.) προς Wilson.
Τηλ. 7-9, 9 Οκτ. 1943. F.O.371/37200/R10453.

9 - 10/10/1943 1618

Δυνάμεις του Ε.Λ.Α.Σ. στη Ρούμελη αποκρούουν στρατιωτικές επιχειρήσεις Γερμανών εναντίον τους και τους προξενούν βαρειές απώλειες.

Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.

9 - 10/10/1943 1619

Τμήματα του Ε.Λ.Α.Σ. ανατινάσσουν σιδηροδρομική γραμμή μεταξύ Κυπαρισσίας και Καλαμάτας. Εκτροχιάζονται επτά βαγόνια φορτωμένα πυρομαχικά.

Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.

9 - 10/10/1943 1620

Τμήματα του Ε.Λ.Α.Σ. καταστρέφουν εγκαταστάσεις του τηλεφωνικού δικτύου στις περιοχές Κατερίνης και Κοιλάδας Τεμπών. Κατά τη διάρκεια των συγκρούσεων με γερμανικά αποσπάσματα σκοτώνονται εννέα Γερμανοί, ενώ άγνωστος αριθμός τραυματίζεται.

Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.

9 - 10/10/1943 1621

Κατά τη διάρκεια της νύχτας αντάρτες του Ε.Λ.Α.Σ. ανατινάσσουν σιδηροδρομική γέφυρα της γραμμής Τρίπολης - Κορίνθου. Εκτροχιάζονται επτά βαγόνια, μερικά, από τα οποία ήταν γεμάτα πυρομαχικά, και η σιδηροδρομική συγκοινωνία στην περιοχή διακόπτεται.

Game Book.
Άκρως απόρρ., Οκτ. 1943. F.O.371/37208/R11851.
Talbot-Rice προς Howard.
Αριθ. DTR/GR/2282, 13 Φεβρ. 1944. F.O.371/43678/R2518.

10/10/1943 1622

Ο Sargent απαντά στην επιστολή του Ismay της 4ης Οκτωβρίου και υπογραμμίζει ότι το F.O. θεωρεί την αποστολή στην Ελλάδα μικρής βρετανικής δύναμης, που προτείνει ο Churchill, ως την πλέον ικανοποιητική εναλλακτική λύση, εφόσον είναι αδύνατη η αποστολή δύο ή τριών μεραρχιών. Σημειώνει επίσης ότι το

F.O. πιστεύει πως οι στρατιωτικές αρχές πρέπει να αναλάβουν την εξασφάλιση και αποστολή της βοήθειας προς την Ελλάδα.

Sargent προς Hollis.
Άκρως απόρρ., 10 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R9917.

10/10/1943 1623

Ο Τσουδερός διαμηνύει στον Πρόεδρο της Προσωρινής Κυβερνητικής Επιτροπής της Σάμου, Μητροπολίτη Σάμου Ειρηναίο, ότι τον αναγνωρίζει ως κύριο εκπρόσωπο της ελληνικής Κυβέρνησης στο νησί και τον ευχαριστεί για το πατριωτικό έργο της Επιτροπής.

Periodical Intelligence Summary αριθ. 1.
Άκρως απόρρ., 13 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R10454.

10/10/1943 1624

Ο Woodhouse απευθύνει έκκλιση προς τον Ε.Δ.Ε.Σ. και το Ε.Α.Μ. να σταματήσουν τις εμφύλιες συγκρούσεις και να επανορθώσουν ό,τι έχει προξενήσει η μία οργάνωση στην άλλη.

Periodical Intelligence Summary αριθ. 1.
Άκρως απόρρ., 13 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R10454.

10/10/1943 1625

Ο Ε.Λ.Α.Σ. συλλαμβάνει στο Κοινό Στρατηγείο Ανταρτών τον αντιπρόσωπο του Ε.Δ.Ε.Σ. Αντισυνταγματάρχη Γκικόπουλο, καθώς και άλλα μέλη της οργάνωσης που είναι αποσπασμένα στο Κοινό Στρατηγείο.

Woodhouse προς Keble.
Άκρως απόρρ., 19 Οκτ. 1943. F.O.371/37207/R11673.

10/10/1943 1626

Κατά τη διάρκεια επιχειρήσεων στην περιοχή Αγρινίου, δυνάμεις του Ε.Λ.Α.Σ. σκοτώνουν 27 Γερμανούς και τραυματίζουν 46.

Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.

10/10/1943 1627

Τμήματα του Ε.Λ.Α.Σ. συγκρούονται με δυνάμεις του στρατού Κατοχής νοτίως της Καστοριάς. Σκοτώνουν 2 Γερμανούς, ενώ τραυματίζουν 2 Γερμανούς και 15 Ιταλούς.

Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.

10/10/1943 1628

Γερμανικά στρατιωτικά τμήματα αναχωρούν από την Ελασσόνα για τη Δεσκάτη. Δυνάμεις του Ε.Λ.Α.Σ. επιτίθενται εναντίον τους και προξενούν σημαντικές καταστροφές στη φάλαγγα των αυτοκινήτων που μεταφέρει τα τμήματα. Σκοτώνονται 15 Γερμανοί και 2 αντάρτες.

Game Book.
Άκρως απόρρ., Οκτ. 1943. F.O.371/37208/R11851.

10/10/1943 1629

Η Σ.Σ.Α. στη Στερεά Ελλάδα τηλεγραφεί στο S.O.E. Καΐρου ότι δυνάμεις ανταρτών κατέστρεψαν τηλεπικοινωνιακά καλώδια μεταξύ Αγρινίου και γέφυρας Αχελώου.

Game Book.
Άκρως απόρρ., Οκτ. 1943. F.O.371/37208/R11851.

10/10/1943 1630

Ο Woodhouse τηλεγραφεί στο Κάιρο πως το Γενικό Στρατηγείο του Ε.Λ.Α.Σ. του ανέφερε ότι ο Ε.Δ.Ε.Σ. συνέλαβε τον Βλαχόπουλο, αντιπρόσωπο της Κ.Ε. του Ε.Α.Μ. στην Ήπειρο, καθώς επίσης και ότι σημειώθηκαν ένοπλες συγκρούσεις μεταξύ Ε.Δ.Ε.Σ. και Ε.Λ.Α.Σ. Ο Ε.Λ.Α.Σ., ως αντίποινα για τη σύλληψη του Βλαχόπουλου, συνέλαβε και αφόπλισε όλους τους αντιπροσώπους του Ε.Δ.Ε.Σ. στο Κοινό Στρατηγείο των Ανταρτών.

Woodhouse προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. 9, 10 Οκτ. 1943. F.O.371/37200/R10453.

10 - 11/10/1943 1631

Δυνάμεις ανταρτών ανατινάσσουν τη σιδηροδρομική γέφυρα στον ποταμό Νέδα στη Μεσσηνία. Λίγο αργότερα κατακρημνίζεται στην κοίτη του ποταμού γερμανικό στρατιωτικό τρένο, που ερχόταν από την Καλαμάτα.

Game Book.
Άκρως απόρρ., Οκτ. 1943. F.O.371/37208/R11851.

11/10/1943 1632

Ο Eden αναφέρεται στην από 8 Σεπτεμβρίου επιστολή 2873/ST/43 του Αγνίδη σχετικά με την πρόθεση των Γερμανών να ανατινάξουν το φράγμα του Μαραθώνα, και του εξηγεί τους λόγους για τους οποίους η βρετανική Κυβέρνηση πιστεύει ότι, τυχόν απειλή επιβολής αντιποίνων, δεν θα έχει ανασταλτική επίδραση.

Eden προς Α. Αγνίδη (Πρεσβευτή ελληνικής Κυβέρνησης στο Λονδίνο).
11 Οκτ. 1943. F.O.371/37205/R8805.

11/10/1943 1633

Δυνάμεις του Ε.Λ.Α.Σ. προκαλούν εκτεταμένες καταστροφές στη σιδηροδρομική γραμμή Αθήνας - Θεσσαλονίκης, στην περιοχή της Κοιλάδας των Τεμπών.

Game Book.
Άκρως απόρρ., Οκτ. 1943. F.O.371/37208/R11851.

11/10/1943 1634

Τμήμα 100 ανταρτών του Ε.Λ.Α.Σ. αποστέλλεται στην περιοχή του Κίσσαβου για να εμποδίσει την αποκατάσταση των καταστροφών, τις οποίες προξένησε η οργάνωση στη σιδηροδρομική γραμμή της Κοιλάδας των Τεμπών. Στη μάχη που ακολουθεί σκοτώνονται 9 Γερμανοί και τραυματίζεται άγνωστος αριθμός τους. Επίσης τραυματίζεται ένας αντάρτης.

Game Book.
Άκρως απόρρ., Οκτ. 1943. F.O.371/37208/R11851.

11/10/1943 1635

Βρετανός αξιωματικός - σύνδεσμος αναφέρει ότι, μετά από εντολές της Κ.Ε. του Ε.Α.Μ., ο Ε.Λ.Α.Σ. της δυτικής Στερεάς Ελλάδας αρχίζει να επιτίθεται εναντίον όλων των ομάδων του Ε.Δ.Ε.Σ. στην περιοχή και να τις αφοπλίζει.

Αποσπάσματα τηλεγραφημάτων του (Military Operations) M.O.4 αριθ. 5.
Τηλ. 1, 15 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R10554.

11 - 12/10/1943 1636

Αποτυγχάνει επίθεση Ιταλών [οι οποίοι έχουν προσχωρήσει στους αντάρτες], εναντίον του αεροδρομίου της Λάρισας, που βρίσκεται υπό γερμανική διοίκηση.

Weekly Situation Report μέχρι τις 22 Οκτωβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., άνευ ημερ. F.O.371/37206/R10937.

11 - 13/10/1943 1637

Σημειώνονται αψιμαχίες δυτικά της Καστοριάς, μεταξύ τμημάτων του Ε.Λ.Α.Σ. και του στρατού Κατοχής, κατά τη διάρκεια των οποίων καταστρέφονται τρία μηχανοκίνητα οχήματα.

Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.

12/10/1943 1638

Τα τμήματα του Ε.Δ.Ε.Σ. Ευρυτανίας υποχρεώνονται να υποχωρήσουν στο Βάλτο, πιεζόμενα από ισχυρότερες δυνάμεις του Ε.Λ.Α.Σ.

Periodical Intelligence Summary αριθ. 2.
Άκρως απόρρ., 20 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R10938.

12/10/1943 1639

Δυνάμεις του Ε.Λ.Α.Σ. συγκρούονται με γερμανικά τμήματα δυτικά της Ελασσόνας και φονεύουν 12 Γερμανούς.

Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.

12/10/1943 1640

Η Σ.Σ.Α. στη Μακεδονία τηλεγραφεί στο S.O.E. Καΐρου ότι τέθηκαν εκτός λειτουργίας εννέα σιδηροδρομικές μηχανές στη γραμμή Κατερίνης, μετά από επιτυχείς δολιοφθορές του Ε.Λ.Α.Σ.

Game Book.
Άκρως απόρρ., Οκτ. 1943. F.O.371/37208/R11851.
Talbot-Rice προς Howard.
Αριθ. DTR/GR/2282, 13 Φεβρ. 1944. F.O.371/43678/R2518.

12/10/1943 1641

Βρετανός αξιωματικός - σύνδεσμος στη νοτιοδυτική Ήπειρο αναφέρει ότι δυνάμεις του Ε.Λ.Α.Σ. επιτίθενται στο Αρχηγείο [Ηπείρου] του Ε.Δ.Ε.Σ., μετά από εντολή που έλαβαν να αφοπλίσουν όλους τους αντάρτες της οργάνωσης αυτής. Απώλειες σημειώνονται και στις δύο πλευρές.

Αποσπάσματα τηλεγραφημάτων του Μ.Ο.4 αριθ. 6.
Τηλ. 34, άκρως απόρρ., 16 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R10554.

12/10/1943 1642

Συγκροτείται το Allied Military Liaison (A.M.L.) για την Ελλάδα, το οποίο έχει την έδρα του στην Αίγυπτο, κοντά στο Κάιρο.

Αρχηγείο Allied Military Liaison (A.M.L.) Progress Report αριθ. 1, 15 Οκτ. - 10 Νοεμ. 1944. Νοεμ. 1944. F.O.371/43722/R21870.

12/10/1943 - 12/9/1944 1643

Το A.M.L., από το χρόνο συγκρότησής του μέχρι τα μέσα Σεπτεμβρίου του 1944, στέλνει αξιωματικούς του στην κατεχόμενη Ελλάδα για να συλλέξουν πληροφορίες σχετικά με την κατάσταση και τις ανάγκες του επισιτισμού, καθώς και για να προετοιμάσουν το έδαφος για την επιτυχία της αποστολής του, [η οποία συνίσταται στην παροχή βοήθειας κατά την περίοδο αμέσως μετά την Απελευθέρωση]. Ορισμένοι αξιωματικοί χάνουν τη ζωή τους κατά την εκτέλεση του καθήκοντος.

Αρχηγείο A.M.L. Progress Report αριθ. 1, 15 Οκτ. - 10 Νοεμ. 1944.
Νοεμ. 1944. F.O.371/43722/R21870.

13/10/1943 1644

Ο Ζέρβας πληροφορεί το S.O.E. στο Κάιρο ότι ο Διοικητής των γερμανικών δυνάμεων στην Ήπειρο Στρατηγός H. Lanz του διεμήνυσε πως επιθυμεί να εξετάσουν από κοινού την πιθανότητα ανακωχής. Ο Ζέρβας ζητεί οδηγίες επί του θέματος και, αναφερόμενος στις συγκρούσεις με τον Ε.Λ.Α.Σ., προτείνει να κερδηθεί χρόνος με παρατεταμένες διαπραγματεύσεις για ανακωχή.

Αποσπάσματα τηλεγραφημάτων του Μ.Ο.4 αριθ. 5.
Τηλ. 1, 2, 15 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R10554.

13/10/1943 1645

Το F.O. τηλεγραφεί στον Leeper ότι η σιγή των ραδιοσταθμών Λονδίνου και Καΐρου, όσον αφορά την κυβέρνηση Ράλλη, προκαλεί ανησυχία στην Ελλάδα και δίνει λαβή σε φήμες πως οι δραστηριότητες της κυβέρνησης αυτής έχουν την έγκριση της βρετανικής και της ελληνικής Κυβέρνησης. Το F.O. προτίθεται να καταγγείλει δημόσια την κυβέρνηση Ράλλη και αποστέλλει στον Leeper το κείμενο της σχετικής ανακοίνωσης.

F.O. προς Leeper.
Τηλ. 204, 13 Οκτ. 1943. F.O.371/37205/R9817.

13/10/1943 1646

Το S.O.E. Καΐρου πληροφορείται από τον Ταγματάρχη T. Barnes, [ανώτερο Βρετανό αξιωματικό - σύνδεσμο στο Γενικό Αρχηγείο Ε.Ο.Ε.Α.], ότι οι δυνάμεις του Ζέρβα έχουν εκκαθαρίσει το μεγαλύτερο τμήμα της περιοχής των Τζουμέρκων από τον Ε.Λ.Α.Σ. και συνεχίζουν την εκκαθάριση σε ολόκληρη την Ήπειρο. Ο Ζέρβας ζητεί πλήρη υποστήριξη από τους Συμμάχους "χάριν του εθνικισμού στα Βαλκάνια".

Αποσπάσματα τηλεγραφημάτων του M.O.4 αριθ. 5.
Τηλ. 4, 15 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R10554.

13/10/1943 1647

Αναφέρονται ένοπλες συγκρούσεις μεταξύ Ε.Λ.Α.Σ. και Ε.Δ.Ε.Σ. σε όλες τις περιοχές της Ελλάδας, εκτός από την Πελοπόννησο. Στις περισσότερες περιπτώσεις πρόκειται για επίθεση του Ε.Λ.Α.Σ. εναντίον των τοπικών αρχηγείων του Ε.Δ.Ε.Σ. και σύλληψη των επικεφαλής τους. Ο Ε.Λ.Α.Σ. πάντως καταβάλλει προσπάθεια να αποφύγει την αιματοχυσία.

Wilson προς W.O.
Τηλ.. O/22650, άκρως απόρρ., 15 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R10248.

14/10/1943 1648

Ο Ε.Λ.Α.Σ. αφοπλίζει όλες τις ιταλικές δυνάμεις που βρίσκονται υπό τις διαταγές του Infante.

Woodhouse προς Keble.
Άκρως απόρρ., 19 Οκτ. 1943. F.O.371/37207/R11673.

14/10/1943 1649

Ο Hollis πληροφορεί τον Sargent ότι οι C.O.S. δεν αμφισβητούν την πολιτική της βρετανικής Κυβέρνησης προς την Ελλάδα, αλλά πιστεύουν ότι το F.O. δεν εκτιμά πλήρως τις στρατιωτικές επιπτώσεις της πολιτικής αυτής, ιδιαίτερα όσον αφορά την αποστολή βρετανικών στρατευμάτων. Τονίζουν, μεταξύ άλλων, την αντίθεσή τους στην περικοπή της βοήθειας προς το Ε.Α.Μ. και την ενίσχυση του Ε.Δ.Ε.Σ.

Ταξίαρχος L. C. Hollis (Γραμματέας Συμβουλίου C.O.S.) προς Sargent.
Αριθ. C.O.S. 1126/3, απόρρ., 14 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R10117.

14/10/1943 1650

Η Επιτροπή Άμυνας Μέσης Ανατολής αντιμετωπίζει ευνοϊκά τις προτάσεις του Eden να εξουσιοδοτηθεί ο Δαμασκηνός να σχηματίσει επιτροπή Αντιβασιλείας, να ενισχυθεί ο Ε.Δ.Ε.Σ. μέσω του Πλαστήρα και να επιτευχθεί συμφωνία μεταξύ Πλαστήρα, Δαμασκηνού και ελληνικής Κυβέρνησης. Η Επιτροπή Άμυνας επίσης σημειώνει ότι η μεταφορά της ελληνικής Ταξιαρχίας στην Ιταλία πιθανόν να συναντήσει δυσκολίες, λόγω άλλων προτεραιοτήτων.

Eden προς Churchill.
Τηλ. 1943, απόρρ., 15 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R10295.

14/10/1943 1651

[Ο W. A. Hubbard], Νεοζηλανδός αξιωματικός - σύνδεσμος της Σ.Σ.Α., φονεύεται από τμήμα του Ε.Λ.Α.Σ. στο Τρίκλινο.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 304, άκρως απόρρ., important, 16 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R10268.

14/10/1943 1652

Βρετανός αξιωματικός - σύνδεσμος στην περιοχή του Αγρινίου τηλεγραφεί ότι τμήματα του Ε.Λ.Α.Σ. αφόπλισαν τη μικρή δύναμη του Ε.Δ.Ε.Σ. στη Ναυπακτία.

Απόσπασμα τηλεγραφημάτων του M.O.4 αριθ. 6.
Τηλ. 6, άκρως απόρρ., 16 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R10554.

15/10/1943 1653

Ο Γεώργιος Β΄, κατά τη διάρκεια συνάντησής του με τον Eden, διαμαρτύρεται, μεταξύ άλλων, για την εχθρική στάση του S.O.E. εναντίον του και για τη βρε-

τανική υποστήριξη προς το Ε.Α.Μ., μια κομμουνιστική οργάνωση που αποτελείται από εχθρούς του και η οποία θα επιφέρει πολλά δεινά στους Έλληνες. Επίσης ζητεί τη γνώμη του Eden για τη στάση που θα πρέπει να υιοθετήσει προς το αίτημα ορισμένων υπουργών του να μην επιστρέψει στην Ελλάδα πριν από τη διεξαγωγή δημοψηφίσματος.

Eden προς Churchill.
Τηλ. 1935, άκρως απόρρ., immediate, 15 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R10293.

15/10/1943 1654

Ο Τσουδερός, κατά τη συνάντησή του με τον Eden, διαμαρτύρεται διότι καθυστερεί η άμεση επαφή της ελληνικής Κυβέρνησης με τις τοπικές αρχές της Σάμου. Επίσης προειδοποιεί τον Eden ότι η βρετανική ενίσχυση προς το Ε.Α.Μ. θα βλάψει όχι μόνο την Ελλάδα, αλλά και τα βρετανικά συμφέροντα στη χώρα και τονίζει εμφαντικά ότι πρέπει να σταματήσει. Τέλος αναφέρει ότι πιστεύει πως είναι δυνατό να εξασφαλισθεί στενή συνεργασία μεταξύ ελληνικής Κυβέρνησης, Δαμασκηνού και Ζέρβα.

Eden προς Churchill.
Τηλ. 1942, απόρρ., 15 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R10294.

15/10/1943 1655

Ο Eden τηλεγραφεί στον Churchill τις προτάσεις που περιέχονται σε υπόμνημά του προς την Επιτροπή Άμυνας Μέσης Ανατολής: α) να εξουσιοδοτήσει ο Γεώργιος Β΄ και η ελληνική Κυβέρνηση τον Δαμασκηνό να δημιουργήσει επιτροπή Αντιβασιλείας στην Αθήνα, αμέσως μετά τη γερμανική υποχώρηση. Η Επιτροπή θα αντιπροσωπεύει την Κυβέρνηση, β) να ενισχυθούν οι ανταρτικές ομάδες του Ε.Δ.Ε.Σ. με την τοποθέτηση του Πλαστήρα ως αρχηγού τους και την επίτευξη συμφωνίας μεταξύ του τελευταίου, του Δαμασκηνού και της Κυβέρνησης. Ετσι θα ακολουθούν κοινή πολιτική συνεργασίας με τη βρετανική Κυβέρνηση, γ) να μεταφερθεί η ελληνική Ταξιαρχία στο άκρο της Ιταλίας, ώστε, όταν φθάσει στη δυτική Ελλάδα, να βρεθεί σε επαφή με τις δυνάμεις του Ε.Δ.Ε.Σ.

Eden προς Churchill.
Τηλ. 1943, απόρρ., 15 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R10295.

15/10/1943 1656

Ο Woodhouse συναντάται με τους Τζήμα, Βελουχιώτη και Γκικόπουλο. Ο Βελουχιώτης τον πληροφορεί ότι ο Ε.Λ.Α.Σ. θεωρεί πως υφίσταται εμπόλεμη κα-

τάσταση με τον Ε.Δ.Ε.Σ. και του ζητεί να διακόψει τις σχέσεις του με την οργάνωση αυτή. Ο Woodhouse τονίζει ότι κάτι τέτοιο είναι αδύνατο.

Απόσπασμα τηλεγραφημάτων του Μ.Ο.4 αριθ. 6.
Τηλ. 8, 9, άκρως απόρρ., 16 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R10554.

15/10/1943 1657

Ο Wilson τηλεγραφεί στο W.O. ότι, σύμφωνα με σήμα του Ζέρβα προς το Γ.Σ.Μ.Α., ο επικεφαλής των Βρετανών αξιωματικών - συνδέσμων στην Ελλάδα [Woodhouse] γνώριζε πως ο Ε.Λ.Α.Σ. αποκτούσε όπλα και πολεμοφόδια από τους Ιταλούς, και δεν αντέδρασε. Για το λόγο αυτό είναι υπεύθυνος για τον Εμφύλιο.

Wilson προς W.O.
Τηλ. O/22650, άκρως απόρρ., 15 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R10248.

16/10/1943 1658

Ο Ε.Λ.Α.Σ., απαντώντας στη διαταγή του Γ.Σ.Μ.Α. να σταματήσει ο εμφύλιος, παρουσιάζει καταγγελίες περί συνεργασίας του Ζέρβα με τους Γερμανούς και ζητεί τη βοήθεια του Γενικού Στρατηγείου εναντίον του Ζέρβα. Οι βρετανικές αρχές στο Κάιρο θεωρούν τις παραπάνω καταγγελίες αναπόδεικτες.

Periodical Intelligence Summary αριθ. 2.
Άκρως απόρρ., 20 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R10938.

16/10/1943 1659

Τάγμα του Ε.Λ.Α.Σ. συγκρούεται με γερμανικό στρατιωτικό τμήμα 83 ανδρών στους Ρογούς Πελοποννήσου. Ορισμένοι από τους Γερμανούς φονεύονται, ενώ οι υπόλοιποι συλλαμβάνονται αιχμάλωτοι.

Game Book.
Άκρως απόρρ., Οκτ. 1943. F.O.371/37208/R11851.

16/10/1943 1660

Ο Leeper πληροφορεί το F.O. ότι, μόλις έγινε γνωστή η έναρξη του Εμφυλίου μεταξύ Ε.Δ.Ε.Σ. και Ε.Λ.Α.Σ., δόθηκε εντολή να διακοπεί η αποστολή περαιτέρω εφοδίων και προς τις δύο πλευρές. Σύμφωνα με νεότερες πληροφορίες, φαίνεται ότι υπεύθυνος για τις συγκρούσεις είναι ο Ε.Λ.Α.Σ. Εξετάζεται το ενδεχόμενο να επαναληφθεί η βοήθεια προς τον Ε.Δ.Ε.Σ.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 305, άκρως απόρρ., important, 16 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R10268.

16/10/1943 1661

Ο Ζέρβας τηλεγραφεί στο Γ.Σ.Μ.Α. ότι συνεχίζονται οι μάχες των δυνάμεών του εναντίον του Ε.Α.Μ. στις περιοχές Ζαγορίου και Κόνιτσας. Είναι πεπεισμένος ότι γρήγορα θα επιτύχει να αποκαταστήσει την τάξη.

Αποσπάσματα τηλεγραφημάτων του Μ.Ο.4 αριθ. 8.
Τηλ. 34, άκρως απόρρ., 21 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R10554.

17/10/1943 1662

Δυνάμεις του Ε.Λ.Α.Σ. αφοπλίζουν τα τμήματα του Ε.Δ.Ε.Σ. στις περιοχές Ζαγορίου και Κόνιτσας.

Periodical Intellingence Summary αριθ. 2.
Άκρως απόρρ., 20 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R10938.

17/10/1943 1663

Ο Ζέρβας, απαντώντας σε τηλεγράφημα του Γ.Σ.Μ.Α., τονίζει ότι η σύναψη ανακωχής δεν εναπόκειται στον Ε.Δ.Ε.Σ. αλλά στο Ε.Α.Μ., το οποίο συνεχίζει τις επιθέσεις εναντίον των μονάδων του με όλες του τις δυνάμεις, από την Κόνιτσα μέχρι την Τριχωνίδα.

Αποσπάσματα τηλεγραφημάτων του Μ.Ο.4 αριθ. 8.
Τηλ. 68-70, άκρως απόρρ., 21 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R10554.

18/10/1943 1664

Η Γερμανική Ευρωπαϊκή Υπηρεσία μεταδίδει σε ελληνική ραδιοφωνική της εκπομπή, ότι η βρετανική Κυβέρνηση υποσχέθηκε στην κυβέρνηση Badoglio πως η Ιταλία μπορεί να διεκδικήσει τα νησιά του Αιγαίου μετά τον πόλεμο. [Δεν αναφέρονται συγκεκριμένα νησιά].

Political Intelligence Department (F.O. - P.I.D.) προς F.O.
19 Οκτ. 1943. F.O.371/37213/R10518.

18/10/1943 1665

Δυνάμεις του Ε.Λ.Α.Σ. επιτίθενται εναντίον τμημάτων του Ε.Σ. στην κεντρική Αρκαδία.

Periodical Intellingence Summary αριθ. 2.
Άκρως απόρρ., 20 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R10938.

18/10/1943 1666

Ο Διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος Θ. Τουρκοβασίλης συγκαλεί στην Αθήνα έκτακτη σύσκεψη της Συμβουλευτικής Επιτροπής της Τράπεζας, με αντικείμενο την οικονομική κατάσταση της χώρας και ειδικότερα θέματα νομισματικά και επισιτισμού. Την Επιτροπή αποτελούν ο Καθηγητής Ξ. Ζολώτας, ο Α. Αγγελόπουλος και ο Ι. Πίνδος. Στη συνάντηση καλούνται επίσης ο Μ. Μάξιμος, πρώην Υπουργός και πρώην Διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος, ο Α. Διομήδης και ο Δ. Φιλάρετος, ενώ παρίσταται και ο Διευθυντής της Τράπεζας Σ. Γρηγόριος.

Leeper προς Eden.
Αριθ. 14, 15 Φεβρ. 1944. F.O.371/43680/R3067.

18/10/1943 1667

Οι Γερμανοί επιτίθενται [εναντίον των ανταρτών] στην Πίνδο. Φθάνουν από τη δυτική πλευρά μέχρι το Μέτσοβο και από την ανατολική στο χωριό Βανακούλια της Καλαμπάκας.

Woodhouse προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. 7, άκρως απόρρ., 19 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R10554.

19/10/1943 1668

Ο Τσουδερός καλεί τον Εμμ. Σοφούλη, σύμφωνα με την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, να αναχωρήσει για τη Σάμο ως εκπρόσωπος της ελληνικής Κυβέρνησης. Στη σχετική επιστολή του Τσουδερού καθορίζεται το πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του.

Τσουδερός προς Ε. Σοφούλη (Υπουργό Κοινωνικής Προνοίας και Κρατικής Αντιλήψεως ελληνικής Κυβέρνησης).
19 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R10780.

19/10/1943 1669

Ο Ταγματάρχης Ι. Παπαθανασίου της Ε.Κ.Κ.Α. πληροφορεί τον Woodhouse ότι, παρά τις προηγούμενες σχετικές αναφορές, η οργάνωσή του δεν έχει εκδηλωθεί υπέρ του Ε.Λ.Α.Σ. και ότι ο ίδιος επιθυμεί να παρέμβει στη σύγκρουση Ε.Λ.Α.Σ. - Ε.Δ.Ε.Σ., ως ουδέτερος μεσολαβητής.

Woodhouse προς Keble.
Άκρως απόρρ., 19 Οκτ. 1943. F.O.371/37207/R11673.

19/10/1943 1670

Ο Woodhouse υπογραμμίζει σε αναφορά του προς τον Ταξίαρχο C. M. Keble, [Διοικητή] του S.O.E. στο Κάιρο, ότι πιθανόν ο Εμφύλιος να έχει ως αποτέλεσμα την ισχυροποίηση του Ε.Α.Μ. / Ε.Λ.Α.Σ. σε ολόκληρη την Ελλάδα, καθώς ο Ε.Δ.Ε.Σ. δεν αναμένεται να επιτύχει παρά μόνο τοπική νίκη.

Woodhouse προς Keble.
Άκρως απόρρ., 19 Οκτ. 1943. F.O.371/37207/R11673.

19/10/1943 1671

Ο Woodhouse τονίζει στον Keble ότι το Κ.Κ.Ε. ελέγχει πλέον αναμφισβήτητα την πλειψηφία της Κ.Ε. του Ε.Α.Μ. Υπογραμμίζει ότι από την Επιχείρηση Ζώα και εφεξής, η Σ.Σ.Α. χάνει σταθερά έδαφος έναντι του Ε.Α.Μ. / Ε.Λ.Α.Σ., όσον αφορά την πρωτοβουλία στις πολεμικές επιχειρήσεις. Η οργάνωση αυτή έχει γίνει πολύ ισχυρή και η Σ.Σ.Α. δεν μπορεί πλέον να της επιβάλει την πολιτική της.

Woodhouse προς Keble.
Άκρως απόρρ., 19 Οκτ. 1943. F.O.371/37207/R11673.

19/10/1943 1672

Ο Woodhouse τονίζει στον Keble ότι η Ε.Κ.Κ.Α. δεν τηρεί ενιαία στάση έναντι του Ε.Α.Μ. / Ε.Λ.Α.Σ. Ο Ψαρρός έχει αρκετές φορές δείξει διάθεση να υποταχθεί στην παραπάνω οργάνωση, ενώ αντίθετα πολλοί αξιωματικοί, καθώς και ο Καρτάλης, θεωρούν ότι αποτελεί τη μεγαλύτερη απειλή για την ελευθερία της Ελλάδας.

Woodhouse προς Keble.
Άκρως απόρρ., 19 Οκτ. 1943. F.O.371/37207/R11673.

19/10/1943 1673

Ο Woodhouse, σε αναφορά του προς τον Keble, εκθέτει το χαρακτήρα του Ε.Δ.Ε.Σ. και υπογραμμίζει ότι η οργάνωση αυτή αποτελεί γενικό καταφύγιο όλων των στοιχείων που είναι ανεπιθύμητα στο Ε.Α.Μ. Το γεγονός είναι πιθανώς ευπρόσδεκτο από τον Ζέρβα. Κατά τη γνώμη του Woodhouse, πολλά στελέχη του Ε.Δ.Ε.Σ., ειδικότερα στην Αθήνα, είναι ύποπτα συνεργασίας με

τους Γερμανούς, ο Ζέρβας όμως δεν είναι τόσο "ηλίθιος" ώστε να πράξει κάτι αντίστοιχο.

Woodhouse προς Keble.
Άκρως απόρρ., 19 Οκτ. 1943. F.O.371/37207/R11673.

19/10/1943 1674

Το Γ.Σ.Μ.Α. καθορίζει το πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του Ταξίαρχου Baird, ο οποίος, ως Στρατιωτικός Διοικητής της Σάμου, είναι η ανώτατη στρατιωτική και πολιτική αρχή του νησιού.

Γ.Σ.Μ.Α. προς Ταξίαρχο Baird (Στρατιωτικό Διοικητή Σάμου).
Αριθ. 5063, άκρως απόρρ., 19 Οκτ. 1943. F.O.371/37207/R11215.

19/10/1943 1675

Ο Woodhouse αναφέρει ότι το Γενικό Στρατηγείο του Ε.Λ.Α.Σ. απέρριψε πρόταση δική του και του Παπαθανασίου να μεταβούν οι ίδιοι στην Ήπειρο για να προτείνουν τον άνευ όρων τερματισμό των εχθροπραξιών, λόγω των γερμανικών επιθέσεων, καθώς και την έναρξη διαπραγματεύσεων για τη συμφιλίωση των αντιμαχόμενων παρατάξεων. Ο Ε.Λ.Α.Σ. τόνισε ότι η συμφιλίωση είναι αδύνατη, εφόσον ο Ζέρβας βρίσκεται σε επαφή με τους Γερμανούς.

Αποσπάσματα τηλεγραφημάτων του Μ.Ο.4 αριθ. 8.
Τηλ. 1-3, άκρως απόρρ., 21 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R10554.

19/10/1943 1676

Ο Αντισυνταγματάρχης Barnes αναφέρει ότι γερμανικά στρατιωτικά τμήματα βρίσκονται στην περιοχή μεταξύ Γότιστας και Κράψης στην Ήπειρο. Επτακόσιοι άνδρες του Ε.Λ.Α.Σ. εγκατέλειψαν τη Γότιστα, χωρίς να προβάλουν αντίσταση στους Γερμανούς. Οι δυνάμεις του Ε.Δ.Ε.Σ. συγκρούονται με τα γερμανικά τμήματα, ενώ ταυτόχρονα δέχονται και την επίθεση δυνάμεων του Ε.Λ.Α.Σ.

Αποσπάσματα τηλεγραφημάτων του Μ.Ο.4 αριθ. 7.
Τηλ. 9, άκρως απόρρ., 20 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R10554.

19/10/1943 1677

Στην περιοχή του Γενικού Αρχηγείου του Ζέρβα κυκλοφορεί προκήρυξη των Γερμανών προς τους αντάρτες του Ε.Δ.Ε.Σ. στα ελληνικά. Στην προκήρυξη το-

νίζεται ότι οι Γερμανοί διάκεινται φιλικά προς τους αντάρτες αυτούς, επειδή πολεμούν το κομμουνιστικό Ε.Α.Μ. που υποστηρίζεται από το "βρετανικό κεφάλαιο". Ο Barnes, ο οποίος αναφέρει τα παραπάνω, πιστεύει ότι οι Γερμανοί θα αρχίσουν επιχειρήσεις με το τελευταίο αυτό πρόσχημα και επαναλαμβάνει στον Ζέρβα τη συμβουλή, ότι θα πρέπει να κτυπήσει τους Γερμανούς, εάν του επιτεθούν.

Αποσπάσματα τηλεγραφημάτων του Μ.Ο.4 αριθ. 7.
Τηλ. 19, άκρως απόρρ., 20 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R10554.

19/10/1943 1678

Ο Barnes αναφέρει ότι οι δυνάμεις του Ζέρβα ελέγχουν ολόκληρη την περιοχή του Βάλτου και τα Τζουμέρκα και επεκτείνουν τη δράση τους προς τη Θεσσαλία.

Αποσπάσματα τηλεγραφημάτων του Μ.Ο.4 αριθ. 8.
Τηλ. 64, 65, άκρως απόρρ., 21 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R10554.

20/10/1943 1679

Αναφορά της Σ.Σ.Α. επιβεβαιώνει ότι οι ανατινάξεις που πραγματοποιήθηκαν στη σιδηροδρομική γραμμή Αθήνας - Θεσσαλονίκης, στις 10 Οκτωβρίου, υπήρξαν επιτυχείς. Η γραμμή εξακολουθεί να βρίσκεται εκτός χρήσεως.

Weekly Situation Report μέχρι τις 22 Οκτωβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., άνευ ημερ. F.O.371/37206/R10937.

20/10/1943 1680

Δυνάμεις του Ε.Δ.Ε.Σ. συγκρούονται με γερμανικά τμήματα στο χωριό Άνω Καλεντίνη της Ηπείρου.

Periodical Intelligence Summary αριθ. 3.
Απόρρ., 25 Οκτ. 1943. F.O.371/37207/R11752.

20/10/1943 1681

Ο Casey αναφέρεται στο από 13 Οκτωβρίου τηλεγράφημα 204 του F.O. προς τον Leeper και τονίζει στο F.O. ότι συμφωνεί να δημοσιευθεί βρετανική ανακοίνωση, που θα απορρίπτει τους ισχυρισμούς της κυβέρνησης Ράλλη, ότι οι Βρετανοί επιδοκιμάζουν απολύτως το σχηματισμό τμημάτων για τη συντριβή των ανταρτικών ομάδων. Επίσης πληροφορεί το βρετανικό Υπουργείο ότι η πρε-

σβεία του Leeper είχε διαφωνήσει με αντίστοιχη πρόταση της υπηρεσίας του ίδιου του Casey.

Casey προς F.O.
Τηλ. 2365, special, 20 Οκτ. 1943. F.O.371/37205/R9817.

20/10/1943 1682

Ο Leeper τηλεγραφεί στον Eden, που βρίσκεται στη Μόσχα, ότι ο Γεώργιος Β΄ συμφωνεί με το σχέδιο στενής συνεργασίας μεταξύ Ζέρβα, Δαμασκηνού και ελληνικής Κυβέρνησης για τη δημιουργία κέντρων αντίστασης προς το Ε.Α.Μ., όταν το τελευταίο προσπαθήσει να καταλάβει την εξουσία.

Leeper προς Eden.
Τηλ.. 310, άκρως απόρρ., important, 20 Οκτ. 1943. F.O.371/37200/R10489.

21/10/1943 1683

Ο Sargent, αναφερόμενος στην επιστολή του Hollis αριθ. C.O.S. 1126/3 της 14ης Οκτωβρίου, υπεραμύνεται της πολιτικής του F.O. προς την Ελλάδα. Επιπλέον τονίζει ότι το F.O. δεν έχει ακόμη πεισθεί πως η συμβολή του Ε.Α.Μ. στην πολεμική προσπάθεια κατά των Γερμανών έχει οποιοδήποτε σοβαρό και θετικό αποτέλεσμα.

Sargent προς Hollis.
Απόρρ., 21 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R10117.

21/10/1943 1684

Δυνάμεις του Ε.Δ.Ε.Σ. συγκρούονται με γερμανικά τμήματα στο Βουλγαρέλι και την Κράψη και υποχρεώνονται να υποχωρήσουν στα Πράμαντα.

Periodical Intelligence Summary αριθ. 3.
Απόρρ., 25 Οκτ. 1943. F.O.371/37207/R11752.

21/10/1943 1685

Τμήματα του Ε.Λ.Α.Σ. υπό τις διαταγές του Άρη επιτίθενται σε δυνάμεις του Ε.Δ.Ε.Σ. στα Πράμαντα. Οι επιθέσεις του Ε.Λ.Α.Σ. συνεχίζονται, παρά το ό,τι ο Ζέρβας έχει αναστείλει, μετά από διαταγή του Καΐρου, τις δικές του επιθέσεις εναντίον του Ε.Λ.Α.Σ.

Periodical Intelligence Summary αριθ. 3.
Απόρρ., 25 Οκτ. 1943. F.O.371/37207/R11752.

21/10/1943 1686

Ο Leeper αναφέρεται στο ζήτημα της νομιμότητας του τίτλου του Δαμασκηνού ως Αρχιεπισκόπου της Ελλάδος. Τονίζει στο F.O. ότι, για την de facto αναγνώρισή του, αρκεί σχετική ενέργεια του Γεωργίου Β΄ και της ελληνικής Κυβέρνησης. Ο Τσουδερός και ο Βασιλιάς, παρά την προσωπική τους προτίμηση προς τον Αρχιεπίσκοπο Χρύσανθο, τείνουν να δεχθούν ότι η θέση του Δαμασκηνού έχει καταστεί αδιαφιλονίκητη.

Leeper προς F.O.
Αριθ. 56, 21 Οκτ. 1943. F.O.371/37207/R11212.

21/10/1943 1687

Ο Wilson απευθύνει μήνυμα στον ελληνικό λαό και τον καλεί να συνεχίσει ενωμένος τον αγώνα που διεξάγει στο πλευρό των Συμμάχων. Υπογραμμίζει ότι ο πόλεμος εναντίον της Γερμανίας θα είναι μακρύς, παρά τις πρόσφατες επιτυχίες των Συμμάχων και τη συνθηκολόγηση της Ιταλίας.

Leeper προς Eden.
Αριθ. 22, απόρρ., 24 Ιαν. 1944. F.O.371/43677/R1860.

22/10/1943 1688

Δυνάμεις του Ε.Λ.Α.Σ., καθώς και γερμανικά τμήματα, επιτίθενται εναντίον του Ε.Δ.Ε.Σ. στα Πράμαντα. Ταυτόχρονα άλλα γερμανικά τμήματα προωθούνται ανατολικότερα προς το Γαρδίκι.

Periodical Intelligence Summary αριθ. 3.
Απόρρ., 25 Οκτ. 1943. F.O.371/37207/R11752.

22/10/1943 1689

Ο Ζέρβας διαμηνύει στο Κάιρο ότι είναι πρόθυμος να συνάψει ειρήνη με τον Ε.Λ.Α.Σ.

Periodical Intelligence Summary αριθ. 3.
Απόρρ., 25 Οκτ. 1943. F.O.371/37207/R11752.

22/10/1943 1690

Ομάδα του Ε.Σ. υπό τον Ταγματάρχη Χ. Καραχάλιο συγκρούεται με δυνάμεις του Ε.Λ.Α.Σ., βορειοανατολικά της Καλαμάτας, και τις τρέπει σε φυγή.

Periodical Intelligence Summary αριθ. 3.
Απόρρ., 25 Οκτ. 1943. F.O.371/37207/R11752.

22/10/1943 1691

Ο Leeper τηλεγραφεί στο F.O. το κείμενο του τελεσιγράφου που απηύθυνε ο Wilson προς τον Σαράφη, μετά το φόνο του Νεοζηλανδού αξιωματικού - συνδέσμου στις 13 Οκτωβρίου στο Τρίκλινο. Ο Wilson απαιτεί την άμεση εκτέλεση των υπευθύνων ή, αν αυτοί δεν βρεθούν, του διοικητή τους. Επίσης προειδοποιεί ότι θα θεωρηθούν εγκληματίες πολέμου όποιοι Έλληνες βλάπτουν μέλη της Σ.Σ.Α. και του προσωπικού που έχει υπό την προστασία της, ή επιτίθενται εναντίον τους.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 312, απόρρ., important, 22 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R10586.

23/10/1943 1692

Δυνάμεις του Ε.Λ.Α.Σ. συγκρούονται νικηφόρα με γερμανικά στρατιωτικά τμήματα κοντά στο χωριό Περιβόλι, νοτιοανατολικά των Ιωαννίνων. Οι απώλειες των δύο πλευρών δεν είναι γνωστές.

Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.

23/10/1943 1693

Σημειώνεται σφοδρή σύγκρουση δυνάμεων του Ε.Λ.Α.Σ. με τρεις γερμανικές φάλαγγες νοτιοδυτικά της Καρδίτσας. Οι απώλειες των δύο πλευρών παραμένουν άγνωστες.

Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.

23/10/1943 1694

Το Γενικό Στρατηγείο του Ε.Λ.Α.Σ. εγκαταλείπει το Περτούλι και υποχωρεί νότια, προς τη Στερεά Ελλάδα. Στο Περτούλι εγκαθίσταται το Αρχηγείο του Ε.Λ.Α.Σ. Θεσσαλίας.

Periodical Intelligence Summary αριθ. 3.
Απόρρ., 25 Οκτ. 1943. F.O.371/37207/R11752.

23/10/1943 1695

Ο Ε.Δ.Ε.Σ. συγκρούεται με τους Γερμανούς στο Βουλγαρέλι και τους εξαναγκάζει να υποχωρήσουν, παρά τις βαρειές απώλειες που υφίσταται.

Periodical Intelligence Summary αριθ. 3.
Απόρρ., 25 Οκτ. 1943. F.O.371/37207/R11752.

23/10/1943 1696

Δυνάμεις του Ε.Δ.Ε.Σ. συγκρούονται στα Πράμαντα με τμήματα του Ε.Λ.Α.Σ. που διοικεί ο Άρης και τα αναγκάζουν να τραπούν σε φυγή.

Periodical Intelligence Summary αριθ. 3.
Απόρρ., 25 Οκτ. 1943. F.O.371/37207/R11752.

23/10/1943 1697

Ο Ζέρβας απευθύνει έκκληση προς το Ε.Α.Μ., μέσω του Γ.Σ.Μ.Α., να σταματήσει τις επιθέσεις εναντίον των δυνάμεών του.

Periodical Intelligence Summary αριθ. 3.
Απόρρ., 25 Οκτ. 1943. F.O.371/37207/R11752.

23/10/1943 1698

Ο Leeper ενημερώνει τον Eden που βρίσκεται στη Μόσχα, σχετικά με το συνεχιζόμενο Εμφύλιο στην Ελλάδα και την έκκληση του Ζέρβα για τον τερματισμό του. Τονίζει ότι ο μόνος αποτελεσματικός τρόπος να υποστηριχθεί ο Ε.Δ.Ε.Σ. είναι να διακοπούν οι σχέσεις της βρετανικής Κυβέρνησης με τον Ε.Λ.Α.Σ., να εγκαταλειφθεί η μη ρεαλιστική προσπάθεια τερματισμού του Εμφυλίου και να καταγγελθεί στον ελληνικό λαό ο Ε.Λ.Α.Σ. για τη διπλοπροσωπεία του.

Leeper προς Eden.
Τηλ. 2, άκρως απόρρ., immediate, 23 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R10637.

24/10/1943 1699

Η Σ.Σ.Α. αναφέρει στο S.O.E. Καΐρου ότι οι Γερμανοί συστηματικά πυρπολούν χωριά στη Βόρεια Ήπειρο και ότι ελέγχουν την ορεινή περιοχή βόρεια της οδού Μετσόβου - Καλαμπάκας, όπου επίσης πυρπολούν όλα τα χωριά.

Periodical Intelligence Summary αριθ. 3.
Απόρρ., 25 Οκτ. 1943. F.O.371/37207/R11752.

24/10/1943 1700

Η Σ.Σ.Α. στην Πελοπόννησο αναφέρει στο S.O.E. Καΐρου ότι η δύναμη της ομάδας του Καραχάλιου, που είχε αντιμετωπίσει με επιτυχία τον Ε.Λ.Α.Σ. στις 23 Οκτωβρίου, έχει μειωθεί από 40 αξιωματικούς και 400 άνδρες, σε 3 αξιωματικούς και 100 άνδρες, καθώς τα περισσότερα μέλη της αναχώρησαν για τα σπίτια τους.

Periodical Intelligence Summary αριθ. 3.
Απόρρ., 25 Οκτ. 1943. F.O.371/37207/R11752.

24/10/1943 1701

Η Σ.Σ.Α. αναφέρει στο S.O.E. Καΐρου ότι μειώνονται οι εμφύλιες συγκρούσεις μεταξύ Ε.Δ.Ε.Σ. και Ε.Λ.Α.Σ. στην περιοχή της ανατολικής Πίνδου, ενώ αυξάνεται η απροθυμία συμμετοχής στον Εμφύλιο του Ε.Λ.Α.Σ. στη Μακεδονία και τη Θεσσαλία.

Periodical Intelligence Summary αριθ. 3.
Απόρρ., 25 Οκτ. 1943. F.O.371/37207/R11752.

24/10/1943 1702

Το F.O. αποφασίζει να προειδοποίησει τις γερμανικές Αρχές Κατοχής στην Ελλάδα να μην απομακρύνουν από τη χώρα, όπως σχεδιάζουν, τον εναπομείναντα εβραϊκό πληθυσμό.

F.O. προς Υπουργό άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο.
Τηλ. 3308, important, 24 Οκτ. 1943. F.O.371/37213/R10490.

24/10/1943 1703

Το Γενικό Στρατηγείο του Ε.Λ.Α.Σ. τηλεγραφεί στον Wilson σχετικά με το τελεσίγραφο που ο τελευταίος του απηύθυνε για το φόνο του Νεοζηλανδού αξιωματικού - συνδέσμου (τηλεγράφημα 312 Leeper της 22ης Οκτωβρίου). Το Γενικό Στρατηγείο τονίζει ότι είχε διατάξει αυστηρή εξέταση του γεγονότος, πολύ πριν ληφθεί το τελεσίγραφο, και ότι θα επιβληθεί πειθαρχική ποινή, αφού δικασθούν οι υπεύθυνοι, σύμφωνα με τους ελληνικούς νόμους.

Γενικό Στρατηγείο Ε.Λ.Α.Σ. προς Wilson.
Τηλ. άνευ αριθ., 24 Οκτ. 1943. F.O.371/37207/R11117.

25/10/1943 1704

Οι Γερμανοί πυρπολούν το χωριό Περιβόλι της Μακεδονίας.

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 5 Νοεμβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., άνευ ημερ. F.O.371/37207/R11749.

25/10/1943 1705

Δυνάμεις ανταρτών συγκρούονται με τμήμα του στρατού Κατοχής βορειοδυτικά του Άργους. Φονεύονται δύο Γερμανοί και κυριεύεται μέρος του οπλισμού τους.

Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.

25/10/1943 1706

Βρετανός αξιωματικός - σύνδεσμος που επέστρεψε στο Κάιρο από ειδική αποστολή στην Αθήνα, αναφέρει ότι το Ε.Α.Μ. όχι μόνο διεξάγει ανοικτή αντι-βρετανική προπαγανδιστική εκστρατεία, αλλά τρομοκρατεί και ολόκληρη την πόλη.

Periodical Intelligence Summary αριθ. 4.
Απόρρ., 3 Νοεμ. 1943. F.O.371/37207/R11752.

25/10/1943 1707

Γερμανικά τμήματα κανονιοβολούν και πυρπολούν μέρος του χωριού Άγναντα της Ηπείρου. Οι δυνάμεις του Ε.Λ.Α.Σ., που βρίσκονται στην περιοχή, αποσύρονται ανατολικότερα για να ανασυγκροτηθούν.

Periodical Intelligence Summary αριθ. 4.
Απόρρ., 3 Νοεμ. 1943. F.O.371/37207/R11752.

25/10/1943 1708

Οι συμμετέχοντες στην έκτακτη σύσκεψη που συνεκάλεσε στην Αθήνα ο Διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος, εκθέτουν σε αναλυτικό τους υπόμνημα την τραγική επισιτιστική και νομισματική κατάσταση της χώρας. Υπογραμμίζουν ότι η Ελλάδα βρίσκεται σε χειρότερη μοίρα από όλες τις κατεχόμενες χώρες της Ευρώπης και προτείνουν για την επαρκή προμήθεια τροφίμων και τον έλεγχο του πληθωρισμού τα εξής: άρση του αποκλεισμού, αύξηση εισαγωγής τροφίμων, καθώς και σειρά νομοθετικών μέτρων. Για την πραγματοποίηση των παραπάνω θεωρείται καθοριστική η θετική παρέμβαση των γερμανικών Αρχών Κατοχής.

Leeper προς Eden.
Αριθ. 14, 15 Φεβρ. 1944. F.O.371/43680/R3067.

25/10/1943 1709

Άφιξη του Εμμ. Σοφούλη και του Μπουρδάρα στη Σάμο.

Report on Civil Affairs Aegean Μάιος - Νοέμβριος 1943.
Αριθ. PBEA/HRD/24, άκρως απόρρ., 24 Δεκ. 1943. F.O.371/43685/R6171.

25/10/1943 1710

Το Γραφείο του Βρετανού Υπουργού άνευ χαρτοφυλακίου στο Κάιρο τονίζει με ανακοινωσή του στους αντιπροσώπους του Τύπου ότι την ευθύνη για τις συγκρούσεις μεταξύ Ε.Δ.Ε.Σ. και Ε.Λ.Α.Σ. φέρουν κυρίως οι Γερμανοί, οι οποίοι εκμεταλλεύθηκαν τις διαφορές μεταξύ των δύο οργανώσεων.

Υπουργός άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο προς F.O.
Τηλ. 2411, 2412, en clair, 25 Οκτ. 1943. F.O.371/37213/R10602.

25/10/1943 1711

Ο Eden αναφέρεται στο από 23 Οκτωβρίου τηλεγράφημα 2 του Leeper και τον πληροφορεί ότι είναι σύμφωνος να ληφθούν μέτρα για τη διακοπή των σχέσεων με τον Ε.Λ.Α.Σ., καθώς και της βοήθειας προς αυτόν, εάν η οργάνωση απορρίψει την έκκληση του Ζέρβα. Ο Eden προτείνει να επιστρέψει ο Myers στην Ελλάδα, για να επιδώσει τελεσίγραφο στον Ε.Λ.Α.Σ. να σταματήσει τον Εμφύλιο.

Eden προς Leeper.
Τηλ. 65, άκρως απόρρ., most immediate, 25 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R10704.

26/10/1943 1712

Δυνάμεις του Ε.Λ.Α.Σ. αποκρούουν γερμανικό στρατιωτικό τμήμα 250 ανδρών, το οποίο εκινείτο από την Καστοριά προς τη Δαμασκηνιά.

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 12 Νοεμβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., άνευ ημερ. F.O.371/37208/R11945.

26/10/1943 1713

Δυνάμεις του Ε.Λ.Α.Σ. απωθούν δυτικά των Τρικάλων γερμανικά τμήματα και τους προκαλούν βαρειές απώλειες.

Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.

26/10/1943 1714

Δύναμη του Ε.Λ.Α.Σ. αποκρούει νότια της Καστοριάς, μικτό γερμανο-ιταλικό στρατιωτικό τμήμα ενισχυμένο με πυροβολικό.

Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.

26/10/1943 1715

Δυνάμεις του Ζέρβα αποκρούουν έξι γερμανικές επιθέσεις στο Βουλγαρέλι.

Periodical Intelligence Report αριθ. 4.
Απόρρ., 3 Νοεμ. 1943. F.O.371/37207/R11752.

26/10/1943 1716

Η Επιτροπή Ειδικών Επιχειρήσεων καλεί τον Casey, τον Leeper και το S.O.E. να προετοιμάσουν προπαγανδιστική εκστρατεία που θα στηρίζεται στα ακόλουθα σημεία: α) ο Ε.Δ.Ε.Σ. δεν συνεργαζόταν με τους Γερμανούς, β) καμία επίθεση του Ε.Λ.Α.Σ. εναντίον του Ε.Δ.Ε.Σ. δεν διετάχθη από το Γ.Σ.Μ.Α., γ) ο Ε.Λ.Α.Σ. επετέθη στον Ε.Δ.Ε.Σ. συγχρόνως με τους Γερμανούς, δ) λόγοι για τους οποίους υποστηρίζουν οι Βρετανοί τον Ε.Δ.Ε.Σ. και τον Ε.Λ.Α.Σ., ε) έκκληση του Ζέρβα προς τον Ε.Λ.Α.Σ. να σταματήσει τις επιθέσεις, στ) ο Ε.Δ.Ε.Σ. δεν είναι ο επιτιθέμενος, ζ) οι Γερμανοί επιθυμούσαν τη σύγκρουση του Ε.Δ.Ε.Σ. και του Ε.Λ.Α.Σ., επειδή εξυπηρετεί σαφώς τα συμφέροντά τους.

Casey προς F.O.
Τηλ. 2410, important, απόρρ., 26 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R10755.

26/10/1943 1717

Ο Leeper τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο Wilson αποφάσισε να μη στείλει τον Myers στην Ελλάδα, μέχρις ότου διαλευκανθεί ακριβώς η κατάσταση που δημιουργήθηκε με το φόνο του Βρετανού αξιωματικού - συνδέσμου και την επίθεση του Ε.Λ.Α.Σ. εναντίον του Ε.Δ.Ε.Σ.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 319, άκρως απόρρ., important, 26 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R10831.

27/10/1943 1718

Η Σ.Σ.Α. στην Πελοπόννησο τηλεγραφεί στο S.O.E. Καΐρου ότι δυνάμεις ανταρτών του Ε.Λ.Α.Σ. ανατίναξαν την οδική γέφυρα κοντά στην Τσακωνιά.

Game Book.
Άκρως απόρρ., Οκτ. 1943. F.O.371/37208/R11851.
Talbot-Rice προς Howard.
Αριθ. DTR/GR/2282, 13 Φεβρ. 1944. F.O.371/43678/R2518.

27/10/1943 1719

Καταστρέφεται από τους αντάρτες τμήμα σιδηροδρομικής γραμμής κοντά στην Καλαμάτα. Η Σ.Σ.Α. στην Πελοπόννησο τηλεγραφεί στο S.O.E. Καῖρου ότι κατά την επιχείρηση σκοτώθηκαν δύο Γερμανοί, ένας τραυματίσθηκε και καταστράφηκαν τρία βαγόνια.

Game Book.
Άκρως απόρρ., Οκτ. 1943. F.O.371/37208/R11851.

27/10/1943 1720

Συνέρχεται το Παν-Μακεδονικό Συνέδριο του Ε.Α.Μ. στην Ελατούσα Μακεδονίας. Παρευρίσκονται 3.000 άτομα.

Boxshall προς P. J. Dixon.
Αριθ. EGB/GR/5259, άκρως απόρρ., 2 Νοεμ. 1943. F.O.371/37207/R11210.

27/10/1943 1721

Ο Leeper τηλεγραφεί στο F.O. ότι το Στρατοδικείο που δίκασε τους υπεύθυνους των ταραχών στην ΙΙ Ταξιαρχία του περασμένου Ιούλιου, εξέδωσε τις ακόλουθες αποφάσεις: καταδίκασε 3 κατηγορουμένους σε θάνατο, 10 σε ισόβια, 6 σε φυλάκιση 20 ετών και 16 σε διάφορες άλλες ποινές φυλάκισης. Απαλλάχθηκαν 5 αξιωματικοί και 26 άνδρες.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 44 Saving, 27 Οκτ. 1943. F.O.371/37215/R11067.

27/10/1943 1722

Ο Leeper τηλεγραφεί στο F.O. ότι έπεισε τον Αρχηγό του Γ.Σ.Μ.Α. πως ο Ε.Λ.Α.Σ. δεν έχει καμία στρατιωτική αξία εναντίον των Γερμανών. Το μόνο επιχείρημα υπέρ της συνέχισης των σχέσων με την οργάνωση αυτή είναι ότι παρέχει ασφαλή καταφύγια στους Βρετανούς αξιωματικούς που εκτελούν δολιοφθορές στην Ελλάδα.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 322, important, 27 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R10965.

27 - 28/10/1943 1723

Δυνάμεις του Ε.Δ.Ε.Σ. αποκρούουν τη νύχτα αιφνιδιαστική γερμανική επίθεση στο Βουλγαρέλι.

Periodical Intelligence Summary αριθ. 4.
Απόρρ., 3 Νοεμ. 1943. F.O.371/37207/11752.

28/10/1943 1724

Ο Leeper πληροφορεί το F.O. ότι ο Τσουδερός διαμαρτύρεται για άρθρα του βρετανικού Τύπου, τα οποία αναφέρονται στις ελληνικές υποθέσεις. Ο Leeper ζητεί να επιχειρήσει το Τμήμα Ειδήσεων του F.O. να σταματήσει την προπαγάνδα αυτή του Ε.Α.Μ., που ασκείται μέσω των βρετανικών εφημερίδων.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 326, important, 28 Οκτ. 1943. F.O.371/37200/R10859.

28/10/1943 1725

Ο Barnes αναφέρει ότι ο Ζέρβας αντιστάθηκε με επιτυχία στα γερμανικά στρατιωτικά τμήματα που του επιτέθηκαν και τα οποία, καταδιωκόμενα, υποχωρούν πλήρως προς την Άρτα.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 335, απόρρ., important, 2 Νοεμ. 1943. F.O.371/37207/R11098.

28/10/1943 1726

Ο Leeper προτείνει στον Eden που βρίσκεται στη Μόσχα, να καταγγελθούν οι ηγέτες του Ε.Λ.Α.Σ. ως προδότες της ελληνικής υπόθεσης, οι οποίο ηθελημένα παραπλανούν το λαό με εκστρατεία ψευδών εναντίον των Βρετανών και του Ζέρβα. Τα ψεύδη αυτά, αν και αποσκοπούν στην εξυπηρέτηση των στόχων του Ε.Λ.Α.Σ., βοηθούν στην πραγματικότητα τους Γερμανούς.

Leeper προς Eden.
Τηλ. 4, απόρρ., most immediate, 28 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R10856.

28/10/1943 1727

Η Κ.Ε. του Ε.Α.Μ. τονίζει στο Γ.Σ.Μ.Α. πως κατέχει αδιάψευστα στοιχεία ότι η επίθεση εναντίον του Ε.Α.Μ. / Ε.Λ.Α.Σ. σχεδιάσθηκε εκ των προτέρων και εκδηλώθηκε ταυτόχρονα από τους Γερμανούς, την κυβέρνηση Ράλλη, "αξιωματικούς - πράκτορες του Γεωργίου Γλύξμπουργκ" και τον Ε.Δ.Ε.Σ. σε ολόκληρη

την Ελλάδα. Ζητεί την άμεση αποστολή διασυμμαχικής επιτροπής για να εξετάσει την κατάσταση επί τόπου.

Κ.Ε. Ε.Α.Μ. προς Γ.Σ.Μ.Α.
Τηλ. άνευ αριθ., 28 Οκτ. 1943. F.O.371/37207/R11117.

28/10/1943 1728

Το Αρχηγείο του Ε.Λ.Α.Σ. Πελοποννήσου απευθύνει τελεσίγραφο προς το Γ.Σ.Μ.Α., το οποίο αναφέρεται στις ενέργειες στις οποίες θα προχωρήσει ο Ε.Λ.Α.Σ., σε περίπτωση που συνεχισθεί η διακοπή της βοήθειας προς τις δυνάμεις του.

Αρχηγείο Ε.Λ.Α.Σ. Πελοποννήσου προς Γ.Σ.Μ.Α.
Τηλ. άνευ αριθ., 28 Οκτ. 1943. F.O.371/37207R11209.

29/10/1943 1729

Το State Department ανησυχεί για τον Εμφύλιο που διεξάγεται στην Ελλάδα και επιθυμεί να μάθει πώς πρόκειται να αντιμετωπίσει το θέμα αυτό η βρετανική Κυβέρνηση.

Campbell προς F.O.
29 Οκτ. 1943. F.O.371/37207/R11453.

29/10/1943 1730

Ο Ζέρβας ζητεί την άδεια του Γ.Σ.Μ.Α. να επιτεθεί στις δυνάμεις του Ε.Λ.Α.Σ. που συγκεντρώνονται νοτιοανατολικά των θέσεών του για να επιτεθούν στον ίδιο. Ο Leeper θεωρεί ότι ο Ε.Λ.Α.Σ. ενεργεί μετά από συνεννόηση με τους Γερμανούς.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 335, απόρρ., important, 2 Νοεμ. 1943. F.O.371/37207/R11098.

29/10/1943 1731

Ο Eden αναφέρεται στο από 28 Οκτωβρίου τηλεγράφημα 4 του Leeper και τον πληροφορεί ότι συμφωνεί με την πρότασή του να καταγγελθεί η ηγεσία του Ε.Λ.Α.Σ., εφόσον όμως υπάρχει και η συγκατάθεση του F.O.

Eden προς Leeper.
Τηλ. 71, most immediate, 29 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R10856.

30/10/1943 1732

Γερμανικές στρατιωτικές δυνάμεις που ξεκίνησαν από την Καλαμπάκα, εισέρχονται στο Περτούλι και τη Βίτσαινα Θεσσαλίας, μετά από σκληρές μάχες με τμήματα ανταρτών. Κατόπιν αποσύρονται στην Καλαμπάκα και στα Τρίκαλα.

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 12 Νοεμβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., άνευ ημερ. F.O.371/37208/R11945.

30/10/1943 1733

Γερμανικά τμήματα προσεγγίζουν τη νύχτα τα Θεοδώριανα της Ηπείρου, όπου βρισκόταν για μεγάλο διάστημα το Γενικό Αρχηγείο του Ζέρβα. Η παρούσα θέση του Αρχηγείου δεν είναι γνωστή.

Periodical Intelligence Summary αριθ. 4.
Απόρρ., 3 Νοεμ. 1943. F.O.371/37207/R11752.

30/10/1943 1734

Γερμανικά τμήματα επιτίθενται εναντίον του Ε.Δ.Ε.Σ. στο Βουλγαρέλι. Εκμεταλλεύονται ταυτόχρονη επίθεση του Ε.Λ.Α.Σ. εναντίον του Ε.Δ.Ε.Σ. και κατορθώνουν να μπουν στο χωριό.

Periodical Intelligence Summary αριθ. 4.
Απόρρ., 3 Νοεμ. 1943. F.O.371/37207/R11752.

30/10/1943 1735

Το F.O. συμφωνεί ότι πρέπει να αρχίσει προπαγανδιστική εκστρατεία εναντίον του Ε.Λ.Α.Σ., όπως προτείνει ο Leeper στο τηλεγράφημά του αριθ. 4 προς τον Eden στις 28 Οκτωβρίου.

F.O. προς Leeper.
Τηλ. 232, απόρρ., most immediate, 30 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R10856.

30/10/1943 1736

Κατά τη συνεδρίαση της Επιτροπής Άμυνας Μέσης Ανατολής, ο Wilson αρνείται να διακόψει την παροχή υποστήριξης προς τον Ε.Λ.Α.Σ., παρά τις πιέσεις του Leeper και ενώ παραδέχεται ότι η οργάνωση αυτή δεν έχει στρατιωτική αξία στον αγώνα εναντίον των Γερμανών. Η άρνησή του οφείλεται στο γεγονός ότι ο Ε.Λ.Α.Σ. παρέχει ασφαλή καταφύγια στους Βρετανούς αξιωματικούς που εκτελούν δολιοφθορές.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 333, 31 Οκτ. 1943. F.O.371/37206/R11042.

30/10/1943 1737

Η Επιτροπή Άμυνας Μέσης Ανατολής αποφασίζει να μην υιοθετήσει, προς το παρόν, γενική προπαγανδιστική εκστρατεία εναντίον του Ε.Α.Μ. / Ε.Λ.Α.Σ.

Casey προς F.O..
Τηλ. 2467, απόρρ., immediate, 1 Νοεμ. 1943. F.O.371/37207/R11069.

30/10/1943 1738

Ο Εμμ. Σοφούλης προτείνει στον Τσουδερό σειρά μέτρων για τη βελτίωση της κρίσιμης οικονομικής κατάστασης στη Σάμο. Το Γ.Σ.Μ.Α. διαφωνεί με τα μέτρα αυτά.

Wilson προς W.O.
Τηλ. O6T/26039, άκρως απόρρ., immediate, 30 Οκτ. 1943. F.O.371/37207/R11114.

31/10/1943 1739

Ο Leeper ζητεί από το F.O. να φυγαδευθεί ο Πλαστήρας [από τη Γαλλία] το ταχύτερο δυνατό, διότι θεωρεί ότι ο ρόλος του στην εφαρμογή της βρετανικής πολιτικής προς την Ελλάδα είναι υψίστης σημασίας.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 334, άκρως απόρρ., immediate, 31 Οκτ. 1943. F.O.371/37200/R10978.

Οκτ. 1943 1740

Οι Γερμανοί συλλαμβάνουν μεγάλο αριθμό μελών της Ε.Ο.Κ. Κατά τη δίκη που ακολουθεί, οι συλληφθέντες υποστηρίζουν ότι οι ενέργειές τους στρέφονταν εναντίον του κομμουνισμού και οι περισσότεροι αθωώνονται.

Sporborg προς Sargent.
Αριθ. HNS/1104, απόρρ., 19 Απρ. 1944. F.O.371/43685/R6254.

Οκτ. 1943 1741

Η ομάδα του Μπαντουβά, που έχει περιορισθεί σε 21 άνδρες μετά τα γερμανικά αντίποινα, φυγαδεύεται από την Κρήτη.

Sporborg προς Sargent.
Αριθ. HNS/1104, απόρρ., 19 Απρ. 1944. F.O.371/43685/R6254.

Οκτ. 1943 1742

Ο Ίλαρχος Τηλέμαχος Βρεττάκος, επικεφαλής ανταρτικής ομάδας [του Ε.Σ.] στο Δυρράχιο της Πελοποννήσου, δολοφονείται από τους κομμουνιστές του Ε.Α.Μ. κατά τη διάρκεια συμπλοκής. (Η πληροφορία περιέχεται σε έκθεση του Παπαδόγγονα της 27ης Μαΐου 1944).

Waterhouse προς Laskey.
30 Ιουν. 1944. F.O.371/43689/R10713.

Οκτ. - Νοεμ. 1943 1743

Ο Συνταγματάρχης Κ. Βεντήρης, Αρχηγός της οργάνωσης [Ρήλος - Αυλών - Νήσοι] Ρ.Α.Ν., υποβάλλει γραπτή έκθεση σε απεσταλμένο του Τσουδερού. Τονίζει ότι, λόγω ελλειπούς ενημέρωσης, οι Βρετανοί έχουν συμβάλει στην ανάπτυξη των κομμουνιστών σε όλη τη χώρα, ενώ εκείνοι αντιμάχονται τις εθνικιστικές οργανώσεις και ακολουθούν αντιβρετανική πολιτική. Ζητεί ενίσχυση των εθνικιστικών οργανώσεων με όπλα. [Το όνομα του απεσταλμένου του Τσουδερού δεν αναφέρεται].

Waterhouse προς Laskey.
23 Δεκ. 1943. F.O.371/43674/R228.

1/11/1943 1744

Ο Casey εξηγεί στο F.O. τους λόγους για τους οποίους δεν συμφωνεί πλήρως με την πολιτική της καταφανούς μεροληπτικής στάσης υπέρ του Ε.Δ.Ε.Σ. και εναντίον του Ε.Α.Μ. / Ε.Λ.Α.Σ., την οποία υποστηρίζει η πρεσβεία του Leeper.

Casey προς F.O.
Τηλ. 2467, απόρρ., immediate, 1 Νοεμ. 1943. F.O.371/37207/R11069.

2/11/1943 1745

Ο Τσουδερός τονίζει στον Leeper ότι τον απασχολεί το θέμα της εκστρατείας του βρετανικού Τύπου εναντίον του Γεωργίου Β΄. Τονίζει ότι η εκστρατεία αυτή θέτει τον Γεώργιο Β΄ σε μειονεκτική θέση, καθώς οι Έλληνες θα θεωρήσουν ότι τα δημοσιεύματα απηχούν την πραγματική γνώμη του βρετανικού λαού.

Τσουδερός προς Leeper.
Απόρρ., προσωπικό, 2 Νοεμ. 1943. F.O.371/37200/R11548.

2/11/1943 1746

Το S.O.E. στο Λονδίνο κοινοποιεί στο F.O. τηλεγράφημα του Γ.Σ.Μ.Α. προς την Κ.Ε. του Ε.Α.Μ., με το οποίο το Γ.Σ.Μ.Α. θέτει ως όρο στην οργάνωση, για να συνεχισθεί η επαφή μαζί της, να διατάξει την ακύρωση του τελεσιγράφου του Ε.Λ.Α.Σ. Πελοποννήσου της 28ης Οκτωβρίου.

Boxshall προς P. J. Dixon.
Αριθ. EGB/GR/5270, 2 Νοεμ. 1943. F.O.371/37207/R11211.

2/11/1943 1747

Ο Hammond τηλεγραφεί από τη Μακεδονία ότι επειδή παρήλθε ο κίνδυνος της γερμανικής επιχείρησης που αναμενόταν, δεν δικαιολογείται πλέον η εξαίρεση του τοπικού Ε.Λ.Α.Σ. από τη γενική απαγόρευση ρίψης εφοδίων προς την οργάνωση.

Αντισυνταγματάρχης N.G.L. Hammond (Ανώτερος Βρετανός αξιωματικός - σύνδεσμος στη Μακεδονία) προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. 27, 2 Νοεμ. 1943. F.O.371/37207/R11751.

2/11/1943 1748

Η Κ.Ε. του Ε.Α.Μ. κατηγορεί τον Ζέρβα, με τηλεγράφημά της προς το Γ.Σ.Μ.Α., ως "αχρείο" ο οποίος στρέφεται εναντίον του Ε.Α.Μ. / Ε.Λ.Α.Σ. αντί να πολεμά τον κοινό εχθρό. Καταγγέλλει ότι οι αξιωματικοί του Ε.Δ.Ε.Σ. κατέχουν ανώτερες θέσεις στην Αστυνομία και συνεργάζονται με τους Γερμανούς στην εξόντωση του αγωνιζόμενου λαού. Επίσης καταγγέλλει πως οι Βρετανοί πράκτορες ενισχύουν και εξοπλίζουν οποιονδήποτε εμφανίζεται ως αντίπαλος του Ε.Α.Μ. / Ε.Λ.Α.Σ. Ζητεί από τη βρετανική Κυβέρνηση να δηλώσει ότι δεν υφίσταται προκατάληψη ή εχθρότητα εναντίον του Ε.Α.Μ. / Ε.Λ.Α.Σ., καθώς και να επαναληφθούν οι ρίψεις εφοδίων προς την οργάνωσή.

Κ.Ε. Ε.Α.Μ. προς Γ.Σ.Μ.Α.
Τηλ. άνευ αριθ., 2 Νοεμ. 1943. F.O.371/37207/R11670.

2/11/1943 1749

Ο Leeper τονίζει στο F.O. ότι το Ε.Α.Μ. επιδίδεται σε βίαιη προπαγανδιστική εκστρατεία εναντίον του Ζέρβα, διαδίδοντας ότι συνεργάζεται με τους Γερμανούς και ότι έχει σχεδόν συνάψει ανακωχή μαζί τους. Αντίθετα ο Ζέρβας συμπεριφέρεται άψογα προς το Ε.Α.Μ.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 335, απόρρ., important, 2 Νοεμ. 1943. F.O.371/37207/R11098.

3/11/1943 1750

Ο Churchill αναφέρεται στο από 2 Νοεμβρίου τηλεγράφημα 335 του Leeper και τονίζει στον Cadogan, ότι το Ε.Α.Μ. / Ε.Λ.Α.Σ. πρέπει να στερηθεί τα εφόδια που λαμβάνει και να κτυπηθεί με κάθε μέσο που διαθέτει η βρετανική Κυβέρνηση. Ζητεί να του υποβληθούν σχετικές προτάσεις, καθώς πιστεύει ότι τα μέσα της βρετανικής Κυβέρνησης δεν επαρκούν.

Churchill προς Cadogan.
3 Νοεμ. 1943. F.O.371/37207/R11098.

3/11/1943 1751

Δύναμη ανταρτών του Ε.Λ.Α.Σ. καταστρέφει τρία χιλιόμετρα σιδηροδρομικής γραμμής και αποθήκες νερού κοντά στα Φάρσαλα.

Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.

3/11/1943 1752

Αναφέρεται ότι δύναμη του Ε.Λ.Α.Σ. προκάλεσε καταστροφές στη σιδηροδρομική γραμμή κοντά στην Καρδίτσα. Οι Γερμανοί συγκέντρωσαν 80 στρατιώτες στην περιοχή για την τήρηση της τάξης.

Talbot-Rice προς Howard.
Αριθ. DTR/GR/2282, 13 Φεβρ. 1944. F.O.371/43678/R2518.

3/11/1943 1753

Το S.O.E. στο Λονδίνο κοινοποιεί στο F.O. τους όρους του Γ.Σ.Μ.Α. προς το Αρχηγείο του Ε.Λ.Α.Σ. Πελοποννήσου, για να επαναληφθεί η βοήθεια προς τις δυνάμεις του.

Boxshall προς P. J. Dixon.
Αριθ. JSAP/GR/5278, 3 Νοεμ. 1943. F.O.371/37207/R11209.

3/11/1943 1754

Ο Leeper τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο Wilson καλεί όλους τους Βρετανούς αξιωματικούς - συνδέσμους στην Ελλάδα να του αναφέρουν σχετικά με τη στρατιωτική αξία του Ε.Λ.Α.Σ., καθώς και εάν πιστεύουν ότι η οργάνωση αυτή θα τους προσφέρει ασφαλή καταφύγια τον χειμώνα.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 340, important, 3 Νοεμ. 1943. F.O.371/37207/R11135.

4/11/1943 1755

Υπογράφεται η Συμφωνία συγχώνευσης των "Μαχόμενων Εθνικών Οργανώσεων της Αττικής", παρουσία του Βρετανού αξιωματικού - συνδέσμου Λοχαγού Donald Stott. Σκοπός της συγχώνευσης είναι η δημιουργία στρατιωτικής μονάδας στην Αττική που θα δράσει κατά την Απελευθέρωση εναντίον των Γερμανών, υπό τις διαταγές του Γ.Σ.Μ.Α. Υπογράφουν ο Συνταγματάρχης Χ. Παπαθανασόπουλος ως εκπρόσωπος του Ε.Δ.Ε.Σ., ο Συνταγματάρχης Ηλίας Διάμεσης ως εκπρόσωπος του [Εθνικού Δημοκρατικού Ελευθερωτικού Μετώπου] Ε.Δ.Ε.Μ., ο Λοχαγός Σταθάτος εντεταλμένος του Κ. Βεντήρη ως εκπρόσωπος της P.A.N, ο Συνταγματάρχης Γ. Γρίβας ως εκπρόσωπος της οργάνωσης Χ, ο Συνταγματάρχης Γ. Πλευράκης ως εκπρόσωπος της [Εθνικής Κρητικής Οργανώσεως] Ε.Κ.Ο., ο Συνταγματάρχης Μ. Αντωνόπουλος ως εκπρόσωπος της Οργανώσεως Αξιωματικών και της Εθνικής Δράσης, ο Ταγματάρχης Δ. Σειραδάκης της Υπηρεσίας Πληροφοριών του Υπουργείου Εθνικής Αμύνης και ο Λοχαγός Μ. Κιουρτζόγλου ως εκπρόσωπος της οργάνωσης ΤΡΙΑΙΝΑ. Ο Ταγματάρχης Γ. Κουρούκλης, επικεφαλής 150 αξιωματικών, που το όνομά του υπήρχε στο αρχικό κείμενο, δεν προσέρχεται.

Periodical Intelligence Symmary αριθ. 2.
9 Ιαν. 1944. F.O.371/43676/R1046.

4/11/1943 1756

Δύναμη 300 Γερμανών κινείται προς την περιοχή του Βάλτου μέσω του Αγίου Βλάση. Οι αντάρτες που βρίσκονται εκεί υποχρεώνονται να αποσυρθούν μεταφέροντας όλα τα εφόδιά τους.

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 12 Νοεμβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., άνευ ημερ. F.O.371/37208/R11945.

4/11/1943 1757

Δύναμη ανταρτών του Ε.Λ.Α.Σ. συγκρούεται με γερμανικό στρατιωτικό τμήμα νοτιοδυτικά της Καλαμπάκας. Σκοτώνονται 34 Γερμανοί, συλλαμβάνεται αριθμός αιχμαλώτων και κυριεύεται μέρος των εφοδίων του τμήματος.

Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.

4/11/1943 1758

Δυνάμεις του Ε.Λ.Α.Σ. επιτίθενται εναντίον γερμανικής φάλαγγας στην οδική αρτηρία Μετσόβου - Καλαμπάκας. Σκοτώνονται 32 Γερμανοί και καταστρέφονται 4 οχήματα.

Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.

4/11/1943 1759

Το F.O. αναφέρεται στα τηλεγραφήματα του Leeper 333 της 31ης Οκτωβρίου, 335 και 337 της 2ας Νοεμβρίου και τονίζει ότι είναι απαραίτητο να δοθεί πλήρης ελευθερία στον Ζέρβα, ώστε εκείνος, σε συνεργασία με τον Barnes, να αναλάβει οποιαδήποτε δράση θεωρεί αναγκαία για την άμυνά του.

F.O. προς Leeper.
Τηλ. 241, απόρρ., immediate, 4 Νοεμ. 1943. F.O.371/37207/R11098.

4/11/1943 1760

Το F.O. αναφέρεται στο από 4 Νοεμβρίου τηλεγράφημά του 241 και καθορίζει, με τη συνεργασία του P.W.E., την προπαγάνδα που πρέπει να ασκηθεί έναντι του Ε.Α.Μ., μέχρι την επικείμενη επανεξέταση της βρετανικής πολιτικής προς την οργάνωση. Προτείνει, μετά την παραπάνω επανεξέταση, η προπαγάνδα να στρέφεται κατά της ηγεσίας του Ε.Α.Μ. και να υπογραμμίζεται ότι πρόκειται για ιδιοτελείς τυχοδιώκτες, που αδιαφορούν για την παρούσα αλλά και τη μελλοντική ασφάλεια και ευημερία της χώρας τους.

F.O. προς Leeper.
Τηλ. 242, απόρρ., immediate, 4 Νοεμ. 1943. F.O.371/37207/R11098.

4/11/1943 1761

Ο Woodhouse τηλεγραφεί ότι, αν και ο Ε.Λ.Α.Σ. υποσχέθηκε να εξετάσει το αίτημά του να αναχωρήσει ο Infante από την Ελλάδα, δεν φαίνεται πρόθυμος να επιτρέψει κάτι τέτοιο, υποστηρίζοντας πως κατέχει γραπτή απόδειξη ότι ο Infante και ο Ζέρβας συνομωτούν για να επιτεθούν εναντίον του.

Woodhouse προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. 37, 4 Νοεμ. 1943. F.O.371/37207/R11751.

4/11/1943 1762

Το S.O.E. στο Κάιρο ζητεί τη γνώμη του Woodhouse σχετικά με τη στρατιωτική αξία του Ε.Α.Μ. / Ε.Λ.Α.Σ., την πιθανότητα να εξασφαλισθεί η προστασία των Βρετανών αξιωματικών - συνδέσμων από τον Ε.Λ.Α.Σ., καθώς και η συνεργασία του στην εκτέλεση δολιοφθορών από τους αξιωματικούς αυτούς.

S.O.E. Κάιρο προς Συνταγματάρχη C. M. Woodhouse (Διοικητή Σ.Σ.Α.).
Τηλ. άνευ αριθ., 4 Νοεμ. 1943. F.O.371/37207/R11645.

5/11/1943 1763

Το F.O. αναφέρεται στο από 28 Οκτωβρίου τηλεγράφημα 326 του Leeper. Τονίζει τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει το Τμήμα Ειδήσεών του στην προσπάθεια καθοδήγησης των δημοσιογράφων στη Βρετανία, ώστε να ακολουθούν την πολιτική της βρετανικής Κυβέρνησης στα άρθρα τους για την ελληνική πολιτική κατάσταση, καθώς δεν είναι δυνατό να εμποδισθούν οι αριστεροί δημοσιογράφοι να εκφράζουν τις απόψεις τους.

F.O. προς Leeper.
Τηλ. 245, 5 Νοεμ. 1943. F.O.371/37200/R10859.

5/11/1943 1764

Οι Βρετανοί αναλαμβάνουν τη διοίκηση της Λέρου, την οποία είχαν αρχικά παραχωρήσει στους Ιταλούς.

Report on Civil Affairs Aegean Μάιος - Νοέμβριος 1943.
Αριθ. PBEA/HRD/24, άκρως απόρρ., 24 Δεκ. 1943. F.O.371/43685/R6171.

5/11/1943 1765

Γερμανική φάλαγγα δέχεται επίθεση από δυνάμεις του Ε.Λ.Α.Σ. στην οδό Καλαμάτας - Τρίπολης. Φονεύονται 15 Γερμανοί, συλλαμβάνεται ένας αιχμάλωτος και καταστρέφονται 10 οχήματα.

Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.

5/11/1943 1766

Η εφημερίδα του Ε.Λ.Α.Σ. "Οδηγητής" κατηγορεί τους Βρετανούς αξιωματικούς - συνδέσμους ότι αποστέλλουν ψευδείς αναφορές στο Κάιρο, σχετικά με τον Εμφύλιο, και ότι το B.B.C. μεταδίδει διαστρεβλωμένες πληροφορίες.

Pearson προς P. J. Dixon.
Αριθ. JSAP/GR/5491, 21 Νοεμ. 1943. F.O.371/37208/R12217.

5 - 6/11/1943 1767

Δυνάμεις του Ε.Λ.Α.Σ. επιτίθενται σε δύο τρένα κοντά στο Δρέπανο της Μακεδονίας και συλλαμβάνουν αιχμάλωτους 85 Γερμανούς.

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 12 Νοεμβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., άνευ ημερ. F.O.371/37208/R11945.

5 - 6/11/1943 1768

Δύναμη ανταρτών του Ε.Λ.Α.Σ. σταματά τρένο με πυρομαχικά ανατολικά της Πάτρας. Συλλαμβάνει αιχμαλώτους 80 Γερμανούς και κυριεύει μεγάλο μέρος του φορτίου.

Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.

6/11/1943 1769

Τμήματα του Ε.Λ.Α.Σ. συγκρούονται με βουλγαρικές δυνάμεις στην περιοχή της Δράμας.

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 12 Νοεμβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., άνευ ημερ. F.O.371/37208/R11945.

6/11/1943 1770

Σύμφωνα με πληροφορίες της Σ.Σ.Α., το μεγαλύτερο μέρος των γερμανικών δυνάμεων έχει αποσυρθεί από το βόρειο τμήμα της Ηπείρου. Αναφέρεται σύγκρουση μεταξύ γερμανικών μονάδων και ανταρτών στο χωριό Περιβόλι.

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 12 Νοεμβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., άνευ ημερ. F.O.371/37208/R11945.

6/11/1943 1771

Ο Ε.Λ.Α.Σ. επιτίθεται σε γερμανική φάλαγγα νοτίως της Ακράτας στην Πελοπόννησο. Σκοτώνονται 10 Γερμανοί, συλλαμβάνεται ένας αιχμάλωτος και καταστρέφονται 10 οχήματα.

Talbot-Rice προς Howard.
Αριθ. DTR/GR/2282, 13 Φεβρ. 1944. F.O.371/43678/R2518.

6/11/1943 1772

Δυνάμεις του Ε.Λ.Α.Σ. επιτίθενται σε γερμανική φάλαγγα στο Λογγάκι Θεσσαλίας. Σκοτώνονται 34 Γερμανοί και συλλαμβάνονται 6 αιχμάλωτοι.

Talbot-Rice προς Howard.
Αριθ. DTR/GR/2282, 13 Φεβρ. 1944. F.O.371/43678/R2518.

6/11/1943 1773

Ο Woodhouse αναφέρεται στο από 4 Νοεμβρίου τηλεγράφημα του S.O.E. Καΐρου και τονίζει, μεταξύ άλλων, ότι ο Ε.Λ.Α.Σ. δεν έχει στρατιωτική αξία, ότι η προστασία των αξιωματικών - συνδέσμων θα είναι αδύνατη, αν διακοπούν οι σχέσεις με την οργάνωση αυτή, και ότι στην πραγματικότητα όλες οι πράξεις δολιοφθοράς πραγματοποιούνται από τους Βρετανούς αξιωματικούς - συνδέσμους με πολύ μικρή βοήθεια από τους αντάρτες.

Woodhouse προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. άνευ αριθ., 6 Νοεμ. 1943. F.O.371/37207/R11645.

6 - 7/11/1943 1774

Δύναμη ανταρτών του Ε.Λ.Α.Σ. ανατινάσσει γέφυρα της σιδηροδρομικής γραμμής Βόλου - Καρδίτσας.

Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.

6 - 7/11/1943 1775

Γερμανικές στρατιωτικές δυνάμεις προωθούνται προς την περιοχή της λίμνης Στυμφαλίας στην Πελοπόννησο.

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 12 Νοεμβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., άνευ ημερ. F.O.371/37208/R11945.

7/11/1943 1776

Λόχος Βουλγάρων στρατιωτών πυρπολεί τις εγκαταστάσεις των Βρετανών αξιωματικών - συνδέσμων στην περιοχή της Δράμας.

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 19 Νοεμβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., άνευ ημερ. F.O.371/37208/R12296.

7/11/1943 1777

Δύο τρένα δέχονται επίθεση ανταρτών του Ε.Λ.Α.Σ. ανατολικά της Πάτρας. Φονεύονται 10 Γερμανοί και 13 συλλαμβάνονται αιχμάλωτοι.

Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.

7/11/1943 1778

Ο Eden πληροφορεί τον Τσουδερό ότι ο Stalin του δήλωσε, πως η Σοβιετική Ένωση δεν τρέφει κανένα ενδιαφέρον για την Ελλάδα και δεν έχει επαφή με το Ε.Α.Μ.

Leeper προς Howard.
Αριθ. 14(210)43G, άκρως απόρρ., 12 Νοεμ. 1943. F.O.371/37200/R12294.

7/11/1943 1779

Κατά την επίθεση δυνάμεων του Ε.Λ.Α.Σ. εναντίον τρένου κοντά στο Λαμπίρι Πελοποννήσου, σκοτώνονται 10 Γερμανοί και συλλαμβάνονται 13 αιχμάλωτοι.

Talbot-Rice προς Howard.
Αριθ. DTR/GR/2282, 13 Φεβρ. 1944. F.O.371/43678/R2518.

7/11/1943 1780

Βρετανός αξιωματικός - σύνδεσμος στην Αθήνα τηλεγραφεί στο S.O.E. Καΐρου ότι ο Συνταγματάρχης R. Loos, Αρχηγός της Gestapo στα Βαλκάνια, έχει εκφράσει έντονη επιθυμία να υποβάλει προτάσεις στο Κάιρο, σχετικά με θέματα που αφορούν την περιοχή δικαιοδοσίας του. Αντιπρόσωπος του Loos έχει συναντηθεί με τον αξιωματικό αυτόν για να διερευνήσει τις προθέσεις της βρετανικής πλευράς.

Pearson προς P. J. Dixon.
Αριθ. JSAP/GR/5374/1, 10 Νοεμ. 1943. F.O.371/37207/R11604.

7/11/1943 1781

Ο Leeper τονίζει στο F.O. ότι ο Τσουδερός του υπέδειξε την ανάγκη να ενισχυθεί η προσωπικότητα αυτού του ίδιου, με την κατάλληλη δημοσιότητα, εάν πρόκειται οι διακηρύξεις του να συνεισφέρουν αποτελεσματικά στην επιτυχία της πολιτικής των δύο κυβερνήσεών τους. Σύμφωνα με τον Leeper, πρέπει να τονισθεί στους δημοσιογράφους ότι, υπονομεύοντας την κυβέρνηση Τσουδερού, ερ-

γάζονται υπέρ εκείνων που αποβλέπουν στην εγκαθίδρυση δικτατορίας του Ε.Α.Μ.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 45 Saving, άνευ ημερ. F.O.371/37200/R11316.

7/11/1943 1782

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Γ.Σ.Μ.Α., η δύναμη των κυριότερων ανταρτικών οργανώσεων είναι η εξής: Ε.Δ.Ε.Σ. 6.340 άτομα και Ε.Λ.Α.Σ. 18.250.

Ανώτατοι Στρατιωτικοί Διοικητές Μέσης Ανατολής (Commanders-in-Chief Middle East) προς C.O.S.
Τηλ. CC/346, άκρως απόρρ., most immediate, 19 Νοεμ. 1943. F.O.371/37209/R12642.

8/11/1943 1783

Απεσταλμένος του Τσουδερού στην Αθήνα, του οποίου το όνομα δεν αναφέρεται, συναντάται με τον Δαμασκηνό. Σύμφωνα με τον απεσταλμένο, ο Αρχιεπίσκοπος πιστεύει ότι ο επικίνδυνος διχασμός του λαού οφείλεται και στον ανταγωνισμό Δεξιάς και Αριστεράς, παρά το καθήκον όλων να διασφαλίσουν την ενότητα. Αποφεύγει να λάβει θέση στο ζήτημα της επιστροφής του Γεωργίου Β΄, ενώ τονίζει ότι η Κυβέρνηση δεν έχει αναλάβει ηγετικό ρόλο στην Αντίσταση που αναπτύσσεται στην Ελλάδα.

Waterhouse προς Laskey.
23 Δεκ. 1943. F.O.371/43674/R228.

8/11/1943 1784

Σε κοινή συνεδρίαση του Ε.Α.Μ. και της Ε.Ο.Κ. στα Χανιά, αποφασίζεται να συσταθεί κοινή στρατιωτική επιτροπή, η οποία να έχει στενότερη πλέον επαφή με τον εκεί Βρετανό αξιωματικό - σύνδεσμο.

Weekly Situation Report.
Άκρως απόρρ., 13 Νοεμ. 1943. F.O.371/37208/R11946.

8/11/1943 1785

Με επιστολή του προς τον Τσουδερό, ο Γεώργιος Β΄ αρνείται να επανέλθει στις θέσεις που διατύπωσε στο διάγγελμά του της 4ης Ιουλίου, και επιμένει στην άρνησή του να δεχθεί τη διενέργεια δημοψηφίσματος για το πολιτειακό, πριν επιστρέψει ο ίδιος στην Ελλάδα.

Γεώργιος Β΄ προς Τσουδερό.
9 Νοεμ. 1943. F.O.371/43677/R1860.

8/11/1943 1786

Δυνάμεις του Ε.Λ.Α.Σ. επιτίθενται σε τρένο [με Γερμανούς] κοντά στον Ψαθόπυργο Πελοποννήσου. Συλλαμβάνουν αιχμαλώτους και αρπάζουν εφόδια.

Talbot-Rice προς Howard.
Αριθ. DTR/GR/2282, 13 Φεβρ. 1944. F.O.371/43678/R2518.

8/11/1943 1787

Το S.O.E. Καΐρου αναφέρεται στο από 7 Νοεμβρίου τηλεγράφημα του Βρετανού αξιωματικού - συνδέσμου από την Αθήνα και τον καλεί να αναχωρήσει αμέσως για το Κάιρο, για να δώσει πλήρη αναφορά. Επίσης του ζητεί να διακόψει αμέσως κάθε διαπραγμάτευση με την Gestapo, καθώς, όπως τονίζεται, κανένα μέλος της Σ.Σ.Α. δεν μπορεί να έχει, κάτω από οποιεσδήποτε συνθήκες, επαφή με υπηρεσία ή αξιωματικό του Άξονα, ή πρόσωπο ύποπτο συνεργασίας με τον εχθρό.

Pearson προς P. J. Dixon.
Αριθ. JSAP/GR/5374/1, 10 Νοεμ. 1943. F.O.371/37207/R11604.

8/11/1943 1788

Στην περιοχή της Άμφισσας οι Γερμανοί προσεγγίζουν τον Ψαρρό για διαπραγματεύσεις, αλλά εκείνος τους αγνοεί χωρίς συζήτηση. Τα παραπάνω μεταφέρει ο ίδιος Βρετανός αξιωματικός - σύνδεσμος που είχε αναφέρει τα σχετικά με τον Loos.

Pearson προς P. J. Dixon.
Αριθ. JSAP/GR/5428, 15 Νοεμ. 1943. F.O.371/37208/R11943.

8/11/1943 1789

Ο Leeper υπογραμμίζει στο F.O. ότι ο Τσουδερός τον διαβεβαίωσε πως δεν είναι δυνατό να έχουν αντιληφθεί οι Γερμανοί το σχέδιο φυγάδευσης του Πλαστήρα από τη Γαλλία. Ο ίδιος ο Τσουδερός έστειλε, μέσω του Γ. Βεντήρη, κρυπτογραφημένο μήνυμα στον Πλαστήρα. Ο Leeper τονίζει ιδιαίτερα τη σπουδαιότητα που έχει η φυγάδευση του Πλαστήρα για την εφαρμογή της βρετανικής πολιτικής προς την Ελλάδα.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 345, άκρως απόρρ., immediate, 8 Νοεμ. 1943. F.O.371/37200/R11397.

9/11/1943 1790

Ο Leeper αναλύει στον Sargent τους λόγους για τους οποίους ο Γεώργιος Β΄ δεν θα πρέπει να επιστρέψει στην Ελλάδα αμέσως μετά την Απελευθέρωση. Τονίζει ότι, αν το πράξει, είναι πολύ πιθανόν, εξαιτίας της μεγάλης πολιτικής αστάθειας που θα αντιμετωπίσει, να υποχρεωθεί να υποστηρίξει κάποιον δικτάτορα ως πρωθυπουργό.

Leeper προς Sargent.
Προσωπικό, 9 Νοεμ. 1943. F.O.371/37208/R12219.

9/11/1943 1791

Ο Ζέρβας τηλεγραφεί στο Κάιρο ότι 500 αντάρτες του δίνουν μάχη με 1.500 άνδρες του Ε.Λ.Α.Σ. κοντά στο Βουλγαρέλι και ότι ο Ε.Λ.Α.Σ. τρέπεται σε άτακτο φυγή.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 351, άκρως απόρρ., immediate, 13 Νοεμ. 1943. F.O.371/37207/R11737.

9/11/1943 1792

Ο Barnes αναφέρει στο S.O.E. Καΐρου ότι πρότεινε ανακωχή τόσο στον Ζέρβα, όσο και στον Άρη. Ο Ζέρβας ήταν ευνοϊκά διατεθειμένος αλλά ο Βελουχιώτης αρνήθηκε.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 351, άκρως απόρρ., immediate, 13 Νοεμ. 1943. F.O.371/37207/R11737.

9 - 10/11/1943 1793

Ισχυρές γερμανικές στρατιωτικές δυνάμεις καταλαμβάνουν το Καρπενήσι. Προηγουμένως πυρπόλησαν το Γαρδίκι.

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 12 Νοεμβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., άνευ ημερ. F.O.371/37208/R11945.

10/11/1943 1794

Ο Leeper πληροφορεί το F.O. ότι οι δυνάμεις του Ζέρβα έχουν υποχωρήσει, μετά από επίθεση του Ε.Λ.Α.Σ., και κρατούν τη γραμμή κατά μήκος του Αχελώου, με μεγάλες ελλείψεις σε ρουχισμό και άλλα εφόδια.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 347, άκρως απόρρ., important, 10 Νοεμ. 1943. F.O.371/37207/R11518.

10/11/1943 1795

Ο Woodhouse αναφέρει πως ο Ε.Λ.Α.Σ. είναι ικανοποιημένος με την επανάληψη της αποστολής εφοδίων, [η οποία δεν περιλαμβάνει όπλα και πυρομαχικά]. Κατά τη γνώμη του Woodhouse, δεν θα πρέπει σε καμία περίπτωση να γίνουν απεριόριστες αποστολές εφοδίων γενικής φύσεως προς την οργάνωση αυτή.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 347, άκρως απόρρ., important, 10 Νοεμ. 1943. F.O.371/37207/R11518.

10/11/1943 1796

Ο Stevens τηλεγραφεί στο S.O.E. Καΐρου ότι το Αρχηγείο του Ε.Λ.Α.Σ. Πελοποννήσου ζητεί επειγόντως πυρομαχικά, επειδή αναμένει ότι θα εκδηλωθεί γενική γερμανική επίθεση στις 11 Νοεμβρίου. Ο ίδιος συνιστά, εάν από πολιτική άποψη επιδιώκεται η εξουδετέρωση του Ε.Λ.Α.Σ., να μη σταλούν πυρομαχικά σε καμία περίπτωση.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 351, άκρως απόρρ., immediate, 13 Νοεμ. 1943. F.O.371/37207/R11737.

11/11/1943 1797

Δυνάμεις του Ε.Δ.Ε.Σ., σύμφωνα με αναφορά του Ζέρβα, αποκρούουν επίθεση του Ε.Λ.Α.Σ. στα Πράμαντα και το Βουλγαρέλι.

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 19 Νοεμβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., άνευ ημερ. F.O.371/37208/R12296.

11/11/1943 1798

Δυνάμεις του Ε.Λ.Α.Σ. πραγματοποιούν νυκτερινή επίθεση κατά των Γερμανών στο Άργος Ορεστικό, νότια της Καστοριάς. Φονεύονται 100 Γερμανοί, 2 συλλαμβάνονται και καταστρέφονται 2 οχήματα. Οι αντάρτες αποχωρούν παίρνοντας και 30 ημιόνους.

Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.

12/11/1943 1799

Το F.O. αναφέρεται στο από 10 Νοεμβρίου τηλεγράφημα 347 του Leeper και τονίζει ότι είναι απαραίτητο να δοθεί στις δυνάμεις του Ζέρβα η μέγιστη δυνατή βοήθεια το γρηγορότερο.

F.O. προς Leeper.
Τηλ. 252, απόρρ., immediate, 12 Νοεμ. 1943. F.O.371/37207/R11518.

14/11/1943 1800

Ο Ε.Δ.Ε.Σ., σύμφωνα με πληροφορίες της Σ.Σ.Α., συλλαμβάνει αιχμαλώτους 42 αντάρτες του Ε.Λ.Α.Σ. Ολοι είναι Βούλγαροι από τη Μακεδονία.

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 19 Νοεμβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., άνευ ημερ. F.O.371/37208/R12296.

15/11/1943 1801

Βρετανός αξιωματικός - σύνδεσμος στην Αθήνα, [προφανώς ο Stott], τηλεγραφεί στο S.O.E. Καΐρου ότι συναντήθηκε με Γερμανούς αξιωματικούς, μετά από έντονη επιθυμία τους, και έχει να υποβάλει προτάσεις στη βρετανική Κυβέρνηση, οι οποίες προέρχονται κατευθείαν από τον Hitler.

Pearson προς P. J. Dixon.
Αριθ. JSAP/GR/5474, άκρως απόρρ., 19 Νοεμ. 1943. F.O.371/37208/R12215.

16/11/1943 1802

Η Σ.Σ.Α. αναφέρει ότι ο Ε.Δ.Ε.Σ. αποχωρεί από τη βορειοδυτική Ήπειρο, λόγω της πίεσης του Ε.Λ.Α.Σ. και της έλλειψης τροφίμων.

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 19 Νοεμβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., άνευ ημερ. F.O.371/37208/R12296.

16/11/1943 1803

Έλληνας πράκτορας των Βρετανών στην Αθήνα, [προφανώς ο Ιωάννης Πελτέκης, Αρχηγός της Υπηρεσίας ΑΠΟΛΛΩΝ], τηλεγραφεί στο S.O.E. Καΐρου, ότι το γεγονός πως ο Βρετανός αξιωματικός - σύνδεσμος στην Αθήνα [Stott] βρίσκεται σε επαφή με τους Γερμανούς, έχει δημιουργήσει μεγάλη σύγχιση σε όσους Έλληνες το γνωρίζουν.

Pearson προς P. J. Dixon.
Αριθ. JSAP/GR/5474, άκρως απόρρ., 19 Νοεμ. 1943. F.O.371/37208/R12215.

16/11/1943 1804

[Ο Stott], Βρετανός αξιωματικός - σύνδεσμος στην Αθήνα, τηλεγραφεί στο S.O.E. Καΐρου ότι έχει μεγάλη ανάγκη από μία στρατιωτική οργάνωση που θα

τον βοηθούσε στις επιχειρήσεις δολιοφθοράς. Έχει ήδη συγκροτήσει μία ενωμένη, εθνική και μη πολιτική οργάνωση από 12.000 αξιωματικούς και άνδρες, που ανυπομονούν να πολεμήσουν.

Pearson προς P. J. Dixon.
Αριθ. JSAP/GR/5474, άκρως απόρρ., 19 Νοεμ. 1943. F.O.371/37208/R12215.

16/11/1943 1805

Οι Γερμανοί ανακαταλαμβάνουν τη Λέρο, μετά από πενθήμερη επίθεση.

Report on Civil Affairs Aegean Μάιος - Νοέμβριος 1943.
Αριθ. PBEA/HRD/24, άκρως απόρρ., 24 Δεκ. 1943. F.O.371/43685/R6171.

16/11/1943 1806

Μετά την κατάληψη της Λέρου από τους Γερμανούς, οι βρετανικές στρατιωτικές αρχές της Σάμου αποφασίζουν την εκκένωση του νησιού. Φυγαδεύουν όλους τους Έλληνες που συνεργάσθηκαν μαζί τους, 4.000 άτομα συνολικά, καθώς και αριθμό ιταλικών στρατευμάτων.

Report on Civil Affairs Aegean Μάιος - Νοέμβριος 1943.
Αριθ. PBEA/HRD/24, άκρως απόρρ., 24 Δεκ. 1943. F.O.371/43685/R6171.

16/11/1943 1807

Οι ναυτικές απώλειες των Γερμανών κατά τις επιχειρήσεις στα Δωδεκάνησα, από τις 8 έως τις 16 Νοεμβρίου, ανέρχονται σε 20.000 τόννους και περιλαμβάνουν εμπορικά, αποβατικά καθώς και πολεμικά σκάφη συνοδείας.

Υπουργός άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Κάιρο προς F.O.
Τηλ. 2633, en clair, 19 Νοεμ. 1943. F.O.371/37213/R11948.

16/11/1943 1808

Ο Leeper τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο Τσουδερός του διαμαρτυρήθηκε έντονα για την παράλειψη των βρετανικών αρχών να συμβουλευθούν την κυβέρνησή του σχετικά με τους οικονομικούς και πολιτικούς όρους, που περιλαμβάνονται στην ανακωχή με την Ιταλία, η οποία υπογράφηκε στις 29 Σεπτεμβρίου. Η ελληνική κοινή γνώμη στη Μέση Ανατολή συνεχίζει να επικρίνει ζωηρά την πρόθεση των Βρετανών να συνεργασθούν με τις ιταλικές δυνάμεις, ενώ ο ελληνικός Στρατός παραμένει αχρησιμοποίητος. Θεωρεί πιθανό να σημειωθούν επεισόδια μεταξύ Ελλήνων και Ιταλών στρατιωτών.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 50 Saving, 16 Νοεμ. 1943. F.O.371/37208/R12099.

17/11/1943 1809

Αντάρτες του Ε.Λ.Α.Σ. επιτίθενται σε τρένο ανατολικά της Πάτρας. Φονεύονται 10 Γερμανοί και 7 συλλαμβάνονται αιχμάλωτοι.

Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.

17/11/1943 1810

Ο Woodhouse τηλεγραφεί σε όλους τους Βρετανούς αξιωματικούς - συνδέσμους που έχει στις διαταγές του, οδηγίες για την αντιμετώπιση της πρόσφατης γερμανικής στρατιωτικής δραστηριότητας στις περιοχές όπου δρούν.

Woodhouse προς Βρετανούς αξιωματικούς - συνδέσμους.
Τηλ. άνευ αριθ., 17 Νοεμ. 1943. F.O.371/37208/R12218.

18/11/1943 1811

Σύμφωνα με αναφορά Βρετανού αξιωματικού - συνδέσμου από το Πάικο, ο Ε.Λ.Α.Σ. πυρπολεί κοντά στη Φύσκα δύο χωριά που υποστηρίζουν την Π.Α.Ο. και κυριεύει μεγάλο αριθμό όπλων.

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 26 Νοεμβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., άνευ ημερ. F.O.371/37208/R12296.

18/11/1943 1812

Βρετανός αξιωματικός - σύνδεσμος στην περιοχή βορειοδυτικά του Αγρινίου, αναφέρει ότι ο Σ. Χούτας [Αρχηγός του Αρχηγείου Βάλτου] του Ε.Δ.Ε.Σ. μετακινήθηκε [από το Βάλτο] προς την Ήπειρο με 600 περίπου άνδρες. Την περιοχή [του Βάλτου] ελέγχει πλέον το 2/39 Σύνταγμα του Ε.Λ.Α.Σ.

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 26 Νοεμβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., άνευ ημερ. F.O.371/37208/R12296.

18/11/1943 1813

Βρετανός αξιωματικός - σύνδεσμος στη νοτιοδυτική Μακεδονία τηλεγραφεί στο S.O.E. Καΐρου, ότι η πολιτική του B.B.C. εναντίον του Ε.Λ.Α.Σ. προξενεί σημαντική αναταραχή στην περιοχή και εχθρότητα προς τη Σ.Σ.Α. Σημειώνει ότι

το 95% του πληθυσμού υποστηρίζει το Ε.Α.Μ. και τους Συμμάχους και προτείνει να αλλάξει αμέσως η πολιτική αυτή του Β.Β.C.

Pearson προς P. J. Dixon.
Αριθ. JSAP/GR/5491, 21 Νοεμ. 1943. F.O.371/37208/R12217.

18/11/1943 1814

Γερμανικές δυνάμεις προσγειώνονται στην Ικαρία.

Report on Civil Affairs Aegean Μάιος - Νοέμβριος 1943.
Αριθ. PBEA/HRD/24, άκρως απόρρ., 24 Δεκ. 1943. F.O.371/43685/R6171.

18/11/1943 1815

Ο Leeper τηλεγραφεί στο F.O. σχέδιό του, το οποίο συνδυάζει τη διακοπή των σχέσεων με το Ε.Α.Μ. και την επίλυση του πολιτειακού ζητήματος. Κυριότερο σημείο του σχεδίου αυτού είναι να πληροφορήσει η βρετανική Κυβέρνηση τον Γεώργιο Β΄, ότι δεν θα ανανεώσει την υποστήριξή της προς τον Ε.Λ.Α.Σ., ώστε να πεισθεί εκείνος να προβεί στη δήλωση περί Αντιβασιλείας. Ο Leeper αναφέρει ότι υπέβαλε το σχέδιο στον Wilson, ο οποίος αντέδρασε κατ' αρχήν ευνοϊκά.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 364, άκρως απόρρ., most immediate, 18 Νοεμ. 1943. F.O.371/37208/R11908.

19/11/1943 1816

Ο Woodhouse προτείνει να υποστηριχθεί η Π.Α.Ο. από τη Σ.Σ.Α., καθώς και να σταλούν εφόδια σε ομάδες που βρίσκονται σε περιοχές μακριά από τον έλεγχο του Ε.Λ.Α.Σ.

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 19 Νοεμβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., άνευ ημερ. F.O.371/37208/R12296.

19/11/1943 1817

Εκτελούνται 12 μέλη του Ε.Α.Μ. στην Πάτρα για ενέργειες κατά του εχθρού.

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 2 Δεκεμβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., άνευ ημερ. F.O.371/37209/R12834.

19/11/1943 1818

Τμήματα του Ε.Λ.Α.Σ. αποκρούουν μικρή γερμανική στρατιωτική δύναμη δυτικά των Τρικάλων και της προξενούν απώλειες.

Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.

19/11/1943 1819

Το S.O.E. Καΐρου τηλεγραφεί στον Βρετανό αξιωματικό - σύνδεσμο στην Αθήνα [Stott] ότι πρέπει να επιστρέψει το ταχύτερο στο Κάιρο, κυρίως διότι οι επαφές του με τους Γερμανούς παρέχουν έξοχο προπαγανδιστικό υλικό σε ορισμένες ελληνικές οργανώσεις και διότι κινδυνεύει να αποκαλύψει και τη δική του οργάνωση στην Gestapo. Επίσης τον καλεί να τηλεγραφήσει το ταχύτερο στο Κάιρο τα αποτελέσματα των συνομιλιών του με την Gestapo.

Pearson προς P. J. Dixon.
Αριθ. JSAP/GR/5484, 21 Νοεμ. 1943. F.O.371/37208/R12215.

19/11/1943 1820

[Ο Πελτέκης], Έλληνας πράκτορας των Βρετανών στην Αθήνα, τηλεγραφεί στο S.O.E. Καΐρου ότι στόχος των διαπραγματεύσεων των Γερμανών με τον Βρετανό αξιωματικό - σύνδεσμο [Stott], είναι μία κοινή αγγλο-γερμανική επιχείρηση εναντίον του κομμουνισμού. Οι συναντήσεις των δύο πλευρών πραγματοποιήθηκαν με την παρότρυνση του "quisling" Δημάρχου Αθηνών Α. Γεωργάτου.

Pearson προς P. J. Dixon.
Αριθ. EGB/GR/5497, άκρως απόρρ., 22 Νοεμ. 1943. F.O.371/37208/R12298.

19/11/1943 1821

Ο Pyke αναχωρεί από την Ικαρία για τη Σάμο, μετά την άφιξη των γερμανικών δυνάμεων στο νησί.

Report on Civil Affairs Aegean Μάιος - Νοέμβριος 1943.
Αριθ. PBEA/HRD/24, άκρως απόρρ., 24 Δεκ. 1943. F.O.371/43685/R6171.

19/11/1943 1822

Το Γ.Σ.Μ.Α. τηλεγραφεί στους C.O.S. ότι στη Β.Σ.Α. υπηρετούν 146 Βρετανοί, από τους οποίους οι 119 βρίσκονται σε περιοχές του Ε.Λ.Α.Σ.

Ανώτατοι Στρατιωτικοί Διοικητές Μέσης Ανατολής προς C.O.S.
Τηλ. CC/346, άκρως απόρρ., most immediate, 19 Νοεμ. 1943. F.O.371/37209/R12642.

19/11/1943 1823

Το Γ.Σ.Μ.Α. τηλεγραφεί στους C.O.S. την εκτίμησή του για την κατάσταση που επικρατεί στην Ελλάδα, εξαιτίας του Εμφυλίου πολέμου, καθώς και τα μέτρα που προτείνει για την αντιμετώπισή της. Σημειώνει ότι ο Leeper συμφωνεί με τα μέτρα αυτά.

Ανώτατοι Στρατιωτικοί Διοικητές Μέσης Ανατολής προς C.O.S.
Τηλ. CC/346, άκρως απόρρ., most immediate, 19 Νοεμ. 1943. F.O.371/37209/R12642.

19/11/1943 1824

Ο Eden ενημερώνει τον Churchill για τις πρόσφατες αποφάσεις που ελήφθησαν κατά την εξέταση της βρετανικής πολιτικής προς την Ελλάδα. Προτείνει να ζητηθεί η έγκριση του βρετανικού Υπουργικού Συμβουλίου να πληροφορήσει ο ίδιος ή ο Churchill τον Γεώργιο Β΄, σχετικά με τις αποφάσεις αυτές.

Eden προς Churchill.
Τηλ. Grand 102, immediate, 19 Νοεμ. 1943. F.O.371/37207/R11453.

19/11/1943 1825

Ο Stevens τηλεγραφεί στο S.O.E. Καΐρου ότι, σύμφωνα με έγγραφα άνευ ημερομηνίας της Κ.Ε. του Ε.Α.Μ. που έφτασαν στα χέρια του, προκύπτει πως η οργάνωση αυτή προτίθεται να επιβάλει δική της κυβέρνηση, που θα πλαισιώνεται από προσωπικότητες [ευρύτερου κύρους], και ότι ο Ε.Λ.Α.Σ. θα καταλάβει την εξουσία την κατάλληλη στιγμή.

Stevens προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. άνευ αριθ., 19 Νοεμ. 1943. F.O.371/37208/R12299.

19 - 20/11/1943 1826

Το 1/38 Σύνταγμα του Ε.Λ.Α.Σ. αποκρούει επίθεση γερμανικού τμήματος 250 ανδρών στην Πόρτα Θεσσαλίας. Οι Γερμανοί εξαναγκάζονται να υποχωρήσουν.

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 26 Νοεμβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., άνευ ημερ. F.O.371/37208/R12296.
Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.

20/11/1943 1827

Απεσταλμένος του Τσουδερού στην Αθήνα, του οποίου το όνομα δεν αναφέρε-

ται, συναντάται με τον Σπηλιωτόπουλο. Σύμφωνα με τον απεσταλμένο, ο Σπηλιωτόπουλος διαπιστώνει ότι οι εθνικιστικές οργανώσεις δεν ενισχύθηκαν όσο οι κομμουνιστικές. Θεωρεί ότι στην Αθήνα δεν θα αποφευχθούν αιματηρές συγκρούσεις κατά την Απελευθέρωση, λόγω της στάσης των πολιτικών δυνάμεων, και ότι θα πρέπει τότε να πληρωθεί το κενό εξουσίας είτε από τις βρετανικές δυνάμεις, είτε από αντιπροσώπους της Κυβέρνησης.

Waterhouse προς Laskey.
23 Δεκ. 1943. F.O.371/43674/R228.

20/11/1943 1828

Οι C.O.S. αποφασίζουν να υποστηρίξουν, κατά την επόμενη συνεδρίαση του βρετανικού Πολεμικού Υπουργικού Συμβουλίου, τα μέτρα που προτείνει το Γ.Σ.Μ.Α. στο από 19 Νοεμβρίου τηλεγράφημά του CC/346, για την αντιμετώπιση της κατάστασης στην Ελλάδα.

Συμβούλιο C.O.S.
Αριθ. (43) 284, 20 Νοεμ. 1943. F.O.371/37209/R12642.

20/11/1943 1829

Αξιόπιστος πράκτορας των Βρετανών στην Αθήνα, απαντώντας σε σχετικό ερώτημα, πληροφορεί το S.O.E. Καΐρου ότι η κυβέρνηση Ράλλη συνεργάζεται πλήρως με την Επιτροπή του Ε.Δ.Ε.Σ. στην Αθήνα και ότι οι Γερμανοί εξοπλίζουν επισήμως την οργάνωση αυτή τόσο στην Αθήνα, όσο και την Πελοπόννησο.

Pearson προς P. J. Dixon.
Αριθ. JSAP/GR/5502, 23 Νοεμ. 1943. F.O.371/37208/R12300.

20/11/1943 1830

Το F.O. αναφέρεται στα τηλεγραφήματα της 7ης και 8ης Νοεμβρίου, που αφορούν τις διαπραγματεύσεις του Βρετανού αξιωματικού - συνδέσμου στην Αθήνα [Stott], με μέλος της Gestapo. Τονίζει στον Leeper ότι, αν οι πληροφορίες για τις διαπραγματεύσεις αποδειχθούν σωστές, ο αξιωματικός αυτός θα έχει υποπέσει σε σοβαρό παράπτωμα. Ζητεί την άποψη του Leeper σχετικά και τονίζει ότι πρέπει να ληφθούν όλα τα απαραίτητα μέτρα για να αποφευχθεί ο κίνδυνος να αποκτήσει δημοσιότητα το θέμα.

F.O. προς Leeper.
Τηλ. 266, άκρως απόρρ., 20 Νοεμ. 1943. F.O.371/37207/R11604.

20/11/1943 1831

Ο Άρης και ο Αρχηγός του Επιτελείου του, [Επιτελάρχης του Γενικού Στρατηγείου του Ε.Λ.Α.Σ.] Συνταγματάρχης Ν. Παπασταματιάδης, ζητούν από τον Barnes να σταματήσουν οι ρίψεις εφοδίων στον Ζέρβα και να ανακληθούν οι Βρετανοί αξιωματικοί - σύνδεσμοι από τις περιοχές του Ε.Δ.Ε.Σ.

Αντισυνταγματάρχης Τ. Barnes (Ανώτερος Βρετανός αξιωματικός - σύνδεσμος στο Γενικό Αρχηγείο Ε.Ο.Ε.Α.) προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ.. άνευ αριθ., 22 Νοεμ. 1943. F.O.371/37208/R12463.

20/11/1943 1832

Ο Ζέρβας τηλεγραφεί στο S.O.E. Καΐρου ότι η οργάνωσή του διευθύνεται από τον ίδιο, τον Πυρομάγλου και τον Καθηγητή Λεωνίδα Ζέρβα, ο οποίος είναι και ο μοναδικός εκπρόσωπός της στην Αθήνα. Επίσης τονίζει ότι δεν έχει καμία σχέση με προδότες, όπως ο Βελουχιώτης.

Ν. Ζέρβας προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. άνευ αριθ., άκρως απόρρ., 20 Νοεμ. 1943. F.O.371/37208/R12297.

21/11/1943 1833

Δυνάμεις του Ε.Λ.Α.Σ. πραγματοποιούν επιτυχή επιδρομή εναντίον των Γερμανών στο Άργος Ορεστικό και τους προκαλούν βαρειές απώλειες.

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 26 Νοεμβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., άνευ ημερ. F.O.371/37208/R12296.

21/11/1943 1834

Ισχυρές γερμανικές δυνάμεις εισέρχονται στα Τρίκαλα. Πρόθεσή τους είναι να εκκαθαρίσουν από τους αντάρτες την περιοχή, που εκτείνεται δυτικά της πεδιάδας των Τρικάλων.

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 26 Νοεμβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., άνευ ημερ. F.O.371/37208/R12296.

21/11/1943 1835

Ο Barnes τηλεγραφεί στο S.O.E. Καΐρου ότι ο Ε.Λ.Α.Σ. κατέχει ολόκληρη την περιοχή από τα Τζουμέρκα έως τα Ζαγοροχώρια. Ο Ζέρβας βρίσκεται στην περιοχή Λάκκα Σούλι και, καθώς η κατάσταση των δυνάμεών του είναι ανησυχητική, ο Barnes συνιστά να φυγαδευθούν τόσο ο ίδιος ο Ζέρβας, όσο και το

επιτελείο του δια θαλάσσης, σε περίπτωση που κριθεί ότι η θέση τους είναι απελπιστική.

Barnes προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. άνευ αριθ., 21 Νοεμ. 1943. F.O.371/37208/R12463.

22/11/1943 1836

Ο Churchill αναφέρεται στο από 19 Νοεμβρίου τηλεγράφημα 102 του Eden και τονίζει ότι θα περιμένει να φθάσει εκείνος στη Μέση Ανατολή, προτού πληροφορήσει τον Γεώργιο Β΄ για τις τελευταίες αποφάσεις της βρετανικής Κυβέρνησης σχετικά με την πολιτική της προς την Ελλάδα.

Churchill προς Eden.
Τηλ. Frozen 67, άκρως απόρρ., προσωπικό, 22 Νοεμ. 1943. F.O.371/37207/R11453.

22 - 23/11/1943 1837

Βρετανός αξιωματικός - σύνδεσμος τηλεγραφεί στο S.O.E. Καΐρου από την Πλατανούσα της Ηπείρου ότι οι δυνάμεις του Ε.Δ.Ε.Σ. βρίσκονται σε ευρύ κύκλο γύρω από τα Ιωάννινα. Ο ίδιος ο Ζέρβας είναι σε απόσταση μικρότερη των δύο ωρών από την πόλη. Ο αξιωματικός πιστεύει ότι ο Ζέρβας έχει έλθει σε κάποια συνεννόηση με τους Γερμανούς.

Βρετανός αξιωματικός - σύνδεσμος προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. άνευ αριθ., άκρως απόρρ., 22 - 23 Νοεμ. 1943. F.O.371/37209/R12665.

23/11/1943 1838

Ο Stevens τηλεγραφεί στο S.O.E. Καΐρου ότι το Ε.Α.Μ. / Ε.Λ.Α.Σ. ελέγχει απολύτως την Πελοπόννησο. Προτείνει μέτρα για την αντιμετώπιση της κατάστασης αυτής.

Pearson προς P.B.B. Nichols.
Αριθ. JSAP/GR/5585, 6 Δεκ. 1943. F.O.371/37209/R12835.

23/11/1943 1839

Το F.O. πληροφορεί τον Leeper ότι το βρετανικό Πολεμικό Υπουργικό Συμβούλιο εξέτασε την ελληνική πολιτική κατάσταση στις 22 Νοεμβρίου και ενέκρινε, σε γενικές γραμμές, το σχέδιο που εκείνος πρότεινε με το τηλεγράφημά του 364 της 18ης του μηνός. Δεν θα πρέπει όμως να ληφθούν άμεσα μέτρα για την εφαρμογή της πολιτικής αυτής, πριν πραγματοποιηθούν περαιτέρω λεπτομερείς συζητήσεις στο Κάιρο στο άμεσο μέλλον.

F.O. προς Leeper.
Τηλ. 268, άκρως απόρρ., immediate, 23 Νοεμ. 1943. F.O.371/37208/R11908.

23/11/1943 1840

Το F.O. εφιστά την προσοχή του Leeper στο γεγονός ότι στο τηλεγράφημά του 364 της 18ης Νοεμβρίου δεν καθίσταται απολύτως σαφές ότι ο Γεώργιος Β΄ θα παραμείνει εκτός Ελλάδος, μέχρις ότου επιλυθεί το πολιτειακό ζήτημα. Τονίζει επίσης τη μεγάλη σημασία που έχει η δημιουργία συμβουλίου Αντιβασιλείας, το οποίο θα κυβερνά κατά τη διάρκεια της απουσίας του Γεωργίου Β΄, διότι, εκτός των άλλων, φαίνεται πως αυτός είναι ο μόνος τρόπος να διαφυλαχθούν τα συμφέροντα του Βασιλιά.

F.O. προς Leeper.
Τηλ. 269, απόρρ., immediate, 23 Νοεμ. 1943. F.O.371/37208/R11908.

24/11/1943 1841

Το F.O. αναφέρεται στο από 16 Νοεμβρίου τηλεγράφημα 50 Saving του Leeper. Τονίζει ότι πρέπει να αποφευχθεί οτιδήποτε μπορεί να προκαλέσει ψυχρότητα στους Έλληνες, εξαιτίας της συμπεριφοράς ορισμένων Ιταλών αξιωματικών. Ο Leeper οφείλει να επιληφθεί του θέματος σε συνεργασία με τις αρμόδιες βρετανικές αρχές.

F.O. προς Leeper.
Τηλ. 274, 24 Νοεμ. 1943. F.O.371/37208/R12099.

24 - 25/11/1943 1842

Τμήματα ανταρτών αποκόπτουν την οδική επικοινωνία κοντά στα χωριά Σούλι και Μούλκι της Πελοποννήσου, εκτελώντας σειρά ανατινάξεων.

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 9 Δεκεμβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., άνευ ημερ. F.O.371/37209/R12834.

25/11/1943 1843

Γερμανικά στρατιωτικά τμήματα εκκινούν από την Καρδίτσα και προωθούνται νότια, προς τη Νεράιδα, στα πλαίσια έναρξης στρατιωτικών επιχειρήσεων εναντίον των ανταρτών.

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 2 Δεκεμβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., άνευ ημερ. F.O.371/37209/R12834.
P.W.E. Weekly Directive 10 -17 Δεκ. 1943.
Απόρρ., 9 Δεκ. 1943. F.O.371/37213/R12029.

25/11/1943 1844

Πλήθος 4.000 γυναικών στην Καλαμάτα διαμαρτύρεται για τη σχεδιαζόμενη εκτέλεση 10 ομήρων ως αντίποινα, μετά τον τραυματισμό μέλους της Gestapo. Οι Γερμανοί πυροβολούν εναντίον τους.

P.W.E. Weekly Directive 10 -17 Δεκ. 1943.
Απόρρ., 9 Δεκ. 1943. F.O.371/37213/R12029.

26/11/1943 1845

Γερμανικά τμήματα καταλαμβάνουν τη Νεράιδα, το διάδρομο προσγείωσης που βρίσκεται εκεί κοντά και το Νεοχώρι, παρά την αντίσταση που προβάλλουν οι αντάρτες.

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 2 Δεκεμβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., άνευ ημερ. F.O.371/37209/R12834.

27/11/1943 1846

Απεβίωσε ο Γεώργιος Μερκούρης, πρωτότοκος γιός του Σπύρου Μερκούρη, πρώην Δημάρχου της Αθήνας. Ο Γ. Μερκούρης υπήρξε ιδρυτής του Εθνικοσοσιαλιστικού Κόμματος της Ελλάδος, από τους γνωστότερους μαυραγορίτες και συνεργάτες των Γερμανών, οι οποίοι και τον διόρισαν Διοικητή της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος τον Ιανουάριο του 1943. Ο αδερφός του Σταμάτιος δεν φαίνεται ότι είναι δοσίλογος.

Periodical Summary αριθ. 5.
Άκρως απόρρ., 21 Ιαν. 1944. F.O.371/43677/R1642.

27/11/1943 1847

Τμήμα του Ε.Λ.Α.Σ. σκοτώνει δύο Γερμανούς επιτελικούς αξιωματικούς ανατολικά του Άργους.

Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.

27/11/1943 1848

Ο Ψαρρός, σε επιστολή του προς την Κ.Ε. της Ε.Κ.Κ.Α., αναφέρει ότι το Ε.Α.Μ. αναμένει την προσχώρηση της οργάνωσης στους κόλπους του και τονίζει ότι η κατάσταση είναι κρίσιμη.

Boxshall προς Dew.
Αριθ. DRT/GR/5767, 7 Ιαν. 1944. F.O.371/43675/R544.

28/11/1943 1849

Τριάντα αντάρτες σκοτώνονται σε σύγκρουση με γερμανικά τμήματα κοντά στο χωριό Αχλαδιά της Πελοποννήσου.

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 2 Δεκεμβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., άνευ ημερ. F.O.371/37209/R12834.

28/11/1943 1850

Αναφέρεται ότι η δύναμη του Ε.Λ.Α.Σ. στην περιοχή μεταξύ των ποταμών Αξιού και Στρυμόνα είναι περίπου η εξής: Νιγρίτα 150 αντάρτες, Κιλκίς 150, ορεσειρά Μπέλες 100. Επίσης υπάρχει άγνωστος αριθμός ανταρτών στη Χαλκιδική.

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 2 Δεκεμβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., άνευ ημερ. F.O.371/37209/R12834.

28/11/1943 1851

Συνεχίζονται οι μετακινήσεις γερμανικών στρατιωτικών μονάδων στην κεντρική Στερεά Ελλάδα. Λόγω των μετακινήσεων, το Αρχηγείο της Σ.Σ.Α. ίσως αναγκασθεί να μεταφερθεί σε νέα θέση για μεγαλύτερη ασφάλεια.

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 2 Δεκεμβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., άνευ ημερ. F.O.371/37209/R12834.

28/11/1943 1852

Σε κυκλωτική ενέργεια του Ε.Λ.Α.Σ. εναντίον γερμανικής δύναμης στην περιοχή του Διακοφτού, σκοτώνονται δύο Γερμανοί αξιωματικοί και συλλαμβάνεται αιχμάλωτος ο οδηγός του υπηρεσιακού τους αυτοκινήτου.

Talbot-Rice προς Howard.
Αριθ. DTR/GR/2282, 13 Φεβρ. 1944. F.O.371/43678/R2518.

28/11/1943 1853

Ο McVeagh αναλαμβάνει Πρεσβευτής των Η.Π.Α. στην ελληνική Κυβέρνηση.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 53 Saving, απόρρ., 30 Νοεμ. 1943. F.O.371/37215/R12816.

29/11/1943 1854

Σύμφωνα με αναφορά του Ζέρβα, τμήματα του Ε.Δ.Ε.Σ. συγκρούονται επιτυχώς με δυνάμεις του Ε.Λ.Α.Σ. στη γέφυρα της Πλάκας στην Ήπειρο.

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 2 Δεκεμβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., άνευ ημερ. F.O.371/37209/R12834

30/11/1943 1855

Δυνάμεις του Ε.Λ.Α.Σ. επιτίθενται εναντίον φάλαγγας Γερμανών και ανδρών των Ταγμάτων Ασφαλείας, στην οδό Τρίπολης - Σπάρτης. Κατά τη μάχη που ακολουθεί σκοτώνονται 80 Γερμανοί, αιχμαλωτίζονται 60 άνδρες των Ταγμάτων και καταστρέφονται 2 οχήματα.

Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.

30/11/1943 1856

Ο Waterhouse διαβιβάζει στον D. S. Laskey του F.O. επιστολή του Ε. Καψάλη, Διευθυντή του εργοστασίου Παπαστράτου, το οποίο μετέφερε στη Μέση Ανατολή ο Stott. Ο Καψάλης ζητεί από τον Wilson να πάψει να ενισχύει το Ε.Α.Μ. / Ε.Λ.Α.Σ. και να προστατεύσει την Ελλάδα από τους κομμουνιστές μετά την Απελευθέρωση. Ο Waterhouse σημειώνει ότι ο Καψάλης εκφράζει το κοινό αίσθημα που επικρατεί στην Ελλάδα.

Waterhouse προς Laskey.
Αριθ. 14(35)G, 29 Δεκ. 1943. F.O.371/43674/R347.

30/11/1943 1857

Ο Μπακιρτζής, "στρατιωτικός αρχηγός της Ε.Κ.Κ.Α.", [Πρόεδρος της Κ.Ε. της οργάνωσης], πιέζει με επιστολή του τον Ψαρρό να προσχωρήσει η Ε.Κ.Κ.Α. στο Ε.Α.Μ., καθώς οι δύο οργανώσεις έχουν κοινούς στόχους. Θεωρεί ότι μόνο το Ε.Α.Μ. αποτελεί αξιόλογη αντάρτικη δύναμη και συμφωνεί με τις ενέργειες της οργάνωσής αυτής εναντίον του Ε.Δ.Ε.Σ.

Boxshall προς Dew.
Αριθ. DRT/GR/5767, 7 Ιαν. 1944. F.O.371/43675/R544.

30/11/1943 1858

Αξιόπιστη βρετανική πηγή στην Αθήνα τηλεγραφεί στο S.O.E. Καΐρου ότι

απόσπασμα των Ταγμάτων Ασφαλείας εκτέλεσε 18 μέλη του Ε.Α.Μ. και ένα κομμουνιστή.

Pearson προς P.B.B. Nichols.
Αριθ. JSAP/GR/5557, άκρως απόρρ., 2 Δεκ. 1943. F.O.371/37209/R12955.

Νοεμ. 1943 1859

Ο Καραχάλιος, επικεφαλής ανταρτικής ομάδας στην περιοχή Καλαμάτας, συλλαμβάνεται στο Δυρράχιο κατά τη διάρκεια συμπλοκής με τους κομμουνιστές του Ε.Α.Μ., οι οποίοι και τον εκτελούν. (Η πληροφορία περιέχεται στην από 27 Μαΐου 1944 έκθεση του Παπαδόγγονα).

Waterhouse προς Laskey.
30 Ιουν. 1944. F.O.371/43689/R10713.

Νοεμ. 1943 1860

Τα γερμανικά στρατεύματα που κινήθηκαν από την Καρδίτσα στις 25 Νοεμβρίου, καταλαμβάνουν την Καρίτσα και τον Καρβασαρά, παρά την αντίσταση των ανταρτών.

P.W.E. Weekly Directive 10 - 17 Δεκ. 1943.
Απόρρ., 9 Δεκ. 1943. F.O.371/37213/R12029.

2/12/1943 1861

Αξιωματικοί - σύνδεσμοι της Σ.Σ.Α. αναφέρουν σύγκρουση Ε.Λ.Α.Σ. - Ε.Δ.Ε.Σ. στον Αετό. Ο Ε.Λ.Α.Σ. απωθείται αλλά αντεπιτίθεται επιτυχώς.

Waterhouse προς F.O.
Extracts from Force 133 Telegrams, αριθ. 64. F.O.371/43674/R315.

2/12/1943 1862

Το F.O. αναφέρεται στην επιστολή του Leeper προς τον Eden της 9ης Οκτωβρίου. Τονίζει στον Βρετανό Πρέσβη ότι ο έλεγχος της Αθήνας κατά τη στιγμή της γερμανικής υποχώρησης είναι υψίστης σημασίας, διότι θα αποτρέψει την εκδήλωση κομμουνιστικού πραξικοπήματος για την κατάληψη της εξουσίας. Το F.O. προτείνει τη λήψη συγκεκριμένων μέτρων, τα οποία και απαριθμεί.

F.O. προς Leeper.
Τηλ. 281, άκρως απόρρ., immediate, 2 Δεκ. 1943. F.O.371/37209/R12698.

2/12/1943 1863

Ο Leeper αναφέρεται στο από 20 Νοεμβρίου τηλεγράφημα 266 του F.O. και τονίζει ότι οι διαπραγματεύσεις του Stott με τους Γερμανούς στην Αθήνα, για τις οποίες είναι πλήρως ενήμερο το Ε.Α.Μ., παρέχουν στην οργάνωση αυτή αποτελεσματικό προπαγανδιστικό υλικό εναντίον των Βρετανών.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 374, άκρως απόρρ., important, 2 Δεκ. 1943. F.O.371/37209/R12680.

2/12/1943 1864

Τρεις αξιωματικοί του Ε.Δ.Ε.Σ. επισκέπτονται τον Γερμανό Διοικητή των Φιλιατών Ηπείρου. Παράλληλα οι Γερμανοί συλλαμβάνουν 25 πολίτες, οι οποίοι παραπέμπονται σε αξιωματούχο του Ε.Δ.Ε.Σ. για εξακρίβωση στοιχείων.

Βρετανός αξιωματικός - σύνδεσμος προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. άνευ αριθ., 4 Δεκ. 1943. F.O.371/37209/R13087.

3/12/1943 1865

Το F.O. τηλεγραφεί στον Leeper ότι, σύμφωνα με πρόσφατες αναφορές, σε πολλές περιοχές της Ελλάδας δεν θα είναι ιδιαίτερα δύσκολη η προσπάθεια να αποσπασθούν τα μέλη του Ε.Λ.Α.Σ. από την ηγεσία τους. Προτείνει να αναλάβουν οι Βρετανοί αξιωματικοί - σύνδεσμοι την προσωρινή διοίκηση των μονάδων που θα σχηματισθούν από τα μέλη αυτά, μέχρι να σταλούν οι κατάλληλοι Έλληνες αξιωματικοί.

F.O. προς Leeper.
Τηλ. 282, 3 Δεκ. 1943. F.O.371/37208/R12331.

3/12/1943 1866

Βρετανός αξιωματικός - σύνδεσμος που βρίσκεται νοτιοανατολικά των Ιωαννίνων, τηλεγραφεί στο S.O.E. Καΐρου ότι λοχαγός του Ε.Δ.Ε.Σ. ο οποίος επέστρεψε στην περιοχή από το Γενικό Αρχηγείο του Ζέρβα, υποστηρίζει ότι δεν υπάρχει αμφιβολία πως πραγματοποιήθηκε ανταλλαγή αιχμαλώτων μεταξύ Ε.Δ.Ε.Σ. και Γερμανών.

Βρετανός αξιωματικός - σύνδεσμος προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. άνευ αριθ., 3 Δεκ. 1943. F.O.371/37209/R13087.

3/12/1943 1867

Μετά τη σύγκρουση Ε.Δ.Ε.Σ. - Ε.Λ.Α.Σ. στον Αετό, η δύναμη του Ε.Δ.Ε.Σ. στο Ξηρόμερο περιορίσθηκε σε 25 άνδρες.

S.O.E. Weekly Situation Report μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1943.
άνευ ημερ. F.O.371/43674/R316

4/12/1943 1868

Γερμανικά στρατιωτικά τμήματα αρχίζουν από την Πάτρα εκκαθαριστικές επιχειρήσεις στην ευρύτερη περιοχή.

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 9 Δεκεμβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., άνευ ημερ. F.O.371/37209/R12834.

4/12/1943 1869

Εκτελούνται στην Πάτρα 60 όμηροι, ανάμεσά τους και 10 γυναίκες, ως αντίποινα για το θάνατο δύο Γερμανών στην περιοχή του Αιγίου.

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 9 Δεκεμβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., άνευ ημερ. F.O.371/37209/R12834.

4/12/1943 1870

Δυνάμεις του Ε.Λ.Α.Σ. αποκόπτουν την οδική αρτηρία Κορίνθου - Πάτρας σε δύο σημεία.

Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.

4/12/1943 1871

Βρετανός αξιωματικός - σύνδεσμος που βρίσκεται δυτικά των Ιωαννίνων τηλεγραφεί στο S.O.E. Καΐρου πως οι Γερμανοί ανακοινώνουν ότι όσοι από τον Ε.Δ.Ε.Σ. επιθυμούν να συνεργασθούν μαζί τους, θα πρέπει να επικοινωνήσουν με τον Παπαδόγγονα, ο οποίος έχει εγκαταστήσει στρατολογικό γραφείο στα Ιωάννινα.

Βρετανός αξιωματικός - σύνδεσμος προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. άνευ αριθ. 4 Δεκ. 1943. F.O.371/37209/R13087.

4/12/1943 1872

Ο Woodhouse τηλεγραφεί στο S.O.E. Καΐρου λεπτομερή επισκόπηση της θέσης

του Ε.Α.Μ. / Ε.Λ.Α.Σ. στο αντάρτικο κίνημα. Τονίζει, μεταξύ άλλων, ότι η οργάνωση αυτή έχει ουσιαστικά επιτύχει να εξουδετερώσει τις υπόλοιπες ένοπλες οργανώσεις και προσφέρει στους Βρετανούς ορισμένα βραχυπρόθεσμα ωφέλη, ενώ συγχρόνως ενέχει μακροπρόθεσμους κινδύνους.

Woodhouse προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. άνευ αριθ., 4 Δεκ. 1943. F.O.371/37209/R12956.

5/12/1943 1873

Ο Barnes επισκέπτεται το Γενικό Αρχηγείο του Ζέρβα για να πληροφορηθεί την κατάσταση που επικρατεί εκεί, καθώς και τις ενέργειες του Ζέρβα, και να κάνει σχετική αναφορά.

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 9 Δεκεμβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., άνευ ημερ. F.O.371/37209/R12834.

5/12/1943 1874

Αναφέρεται ότι 250 άνδρες των Ταγμάτων Ασφαλείας βρίσκονται στη Λάρισα, οι 190 από τους οποίους φέρουν γερμανική στολή. Επίσης ότι αναμένεται γερμανική εκκαθαριστική επιχείρηση στον Όλυμπο.

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 9 Δεκεμβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., άνευ ημερ. F.O.371/37209/R12834.

5/12/1943 1875

Η Ι Μεραρχία του Ε.Λ.Α.Σ. μετακινείται βορειοδυτικά της Κούτσαινας στην Ήπειρο, για την εκτέλεση επιχειρήσεων.

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 9 Δεκεμβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., άνευ ημερ. F.O.371/37209/R12834.

5/12/1943 1876

Γερμανικά στρατιωτικά τμήματα συγκρούονται με δυνάμεις ανταρτών κοντά στην Τοπόβολα της Πελοποννήσου.

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 9 Δεκεμβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., άνευ ημερ. F.O.371/37209/R12834.

5/12/1943 1877

Βρετανός αξιωματικός - σύνδεσμος τηλεγραφεί στο S.O.E. Καΐρου ότι οι δυνά-

μεις του Ε.Δ.Ε.Σ. υπό τον Χούτα βρίσκονται στη Φλωριάδα του Βάλτου, όπου και ανασυντάσσονται. Το μεγαλύτερο τμήμα του Ε.Λ.Α.Σ. της περιοχής έχει επίσης μετακινηθεί προς την κατεύθυνση αυτή.

Βρετανός αξιωματικός - σύνδεσμος προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. άνευ αριθ., 5 Δεκ. 1943. F.O.371/37209/R13087.

5 - 6/12/1943 1878

Ο Βρετανός σύνδεσμος Lebrocq τηλεγραφεί ότι τέσσερις φάλαγγες Γερμανών δρούν στην περιοχή Αγρινίου - Βάλτου. Οι Γερμανοί συλλαμβάνουν αποκλειστικά κομμουνιστές και διανέμουν αντικομμουνιστικές προκηρύξεις.

Waterhouse προς F.O.
Extracts from Force 133 Telegrams, αριθ. 64. F.O.371/43674/R315.

6/12/1943 1879

Τμήμα 300 Γερμανών μετακινείται από την Πάτρα στο χωριό Μύρτος, στα πλαίσια των γερμανικών εκκαθαριστικών επιχειρήσεων που βρίσκονται σε εξέλιξη στην Αχαΐα. Αναμένεται ότι τα Τάγματα Ασφαλείας θα συνδράμουν τις γερμανικές δυνάμεις, μετά τις επιχειρήσεις, εμποδίζοντας την ανασυγκρότηση του Ε.Λ.Α.Σ.

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 9 Δεκεμβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., άνευ ημερ. F.O.371/37209/R12834.

6/12/1943 1880

Τμήματα του Ε.Λ.Α.Σ. ανατινάσσουν οδική γέφυρα βόρεια του Αγρινίου.

Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.

6/12/1943 1881

Αξιόπιστη πηγή πληροφοριών των Βρετανών στην Αθήνα, [ο Πελτέκης], τηλεγραφεί στο S.O.E. Καΐρου ότι οι ενέργειες του Stott έχουν συσφίξει τις σχέσεις των εθνικιστικών οργανώσεων με τους Γερμανούς. Το γεγονός αυτό έχει ως αποτέλεσμα να αυξηθεί ο αριθμός εκείνων που προσέρχονται να υπηρετήσουν την κυβέρνηση Ράλλη.

Pearson προς P.B.B. Nichols.
Αριθ. JSAP/GR/5607, 6 Δεκ. 1943. F.O.371/37209/R13087.

6/12/1943 1882

Ο Leeper πληροφορεί το F.O. ότι 4.000 περίπου πρόσφυγες από τη Σάμο και τα Δωδεκάνησα έφθασαν σε στρατόπεδα προσφύγων στην Παλαιστίνη. Ο Στρατιωτικός Διοικητής της Σάμου επιβεβαίωσε ότι, πριν ο ίδιος αναχωρήσει από το νησί, είχαν ήδη μεταφερθεί όλοι όσοι επιθυμούσαν να φύγουν.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 55 Saving, απόρρ., 6 Δεκ. 1943. F.O.371/37200/R13226.

6/12/1943 1883

Ο Leeper αναφέρεται στο από 3 Δεκεμβρίου τηλεγράφημα 282 του F.O. Τονίζει ότι η εξέλιξη της πολιτικής κατάστασης εξαρτάται από την απάντηση του Γεωργίου Β΄ στη βρετανική πρόταση να μην επιστρέψει άμεσα στην Ελλάδα και να δημιουργηθεί προσωρινό συμβούλιο Αντιβασιλείας. Αν ο Βασιλιάς δεχθεί την πρόταση αυτή, θα υποβληθεί από τις βρετανικές αρχές στον ίδιο και τον Τσουδερό, σχέδιο για την ενσωμάτωση των ανταρτικών δυνάμεων στον τακτικό ελληνικό Στρατό.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 378, απόρρ., immediate, 6 Δεκ. 1943. F.O.371/37209/R12789.

6/12/1943 1884

Σύμφωνα με ανακοίνωση του Ε.Λ.Α.Σ., τμήματα της XIII Μεραρχίας του επιτίθενται εναντίον γερμανικού μηχανοκίνητου αποσπάσματος στην οδό Αγρινίου - Αγίου Βλάση. Φονεύονται 15 Γερμανοί, συλλαμβάνεται ένας και καταστρέφονται τέσσερα οχήματα.

Ανώτατος Στρατιωτικός Διοικητής Μέσης Ανατολής προς W.O.
Τηλ. O/51997, άκρως απόρρ., most immediate, 25 Δεκ. 1943. F.O.371/37210/R13841.

6/12/1943 1885

Σύμφωνα με ανακοίνωση του Ε.Λ.Α.Σ., τμήματα της IX Μεραρχίας του επιτίθενται σε γερμανικό στρατιωτικό φυλάκιο στην Κλεισούρα, κοντά στα Σέρβια. Οι γερμανικές απώλειες ανέρχονται σε 15 νεκρούς και πολλούς τραυματίες.

Ανώτατος Στρατιωτικός Διοικητής Μέσης Ανατολής προς W.O.
Τηλ. O/51997, άκρως απόρρ., most immediate, 25 Δεκ. 1943. F.O.371/37210/R13841.

7/12/1943 1886

Ο Ε.Λ.Α.Σ. επιτίθεται εναντίον του Ε.Δ.Ε.Σ. στη γέφυρα της Πλάκας και καταλαμβάνει το Καλέντζι και τα υψώματα δυτικά του Άραχθου.

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 18 Δεκεμβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., άνευ ημερ. F.O.371/37210/R13768.

7/12/1943 1887

Βρετανός αξιωματικός - σύνδεσμος στην Αχαΐα τηλεγραφεί στο S.O.E. Καΐρου, ότι έξι γερμανικά συντάγματα μετέχουν στις επιχειρήσεις που διεξάγονται εναντίον του Ε.Λ.Α.Σ. Πελοποννήσου. Τα Τάγματα Ασφαλείας που θα αναλάβουν να εμποδίσουν την ανασυγκρότηση του Ε.Λ.Α.Σ. μετά το τέλος των γερμανικών επιχειρήσεων αναμένονται στην Πάτρα από την Αθήνα, δια θαλάσσης, κατά τα μέσα Δεκεμβρίου. Επικεφαλής των Ταγμάτων θα είναι ο Παπαδόγγονας.

Βρετανός αξιωματικός - σύνδεσμος προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. άνευ αριθ., 8 Δεκ. 1943. F.O.371/37209/R13087.

8/12/1943 1888

Ο επικεφαλής Βρετανός αξιωματικός - σύνδεσμος στη Θεσσαλία τηλεγραφεί στον Barnes ότι ο Ε.Λ.Α.Σ. οικειοποιήθηκε όλα τα εφόδια που ερρίφθησαν για τον Ζέρβα στο Καλέντζι.

Talbot-Rice προς Dew.
Αριθ. DHT/GR/5741, 4 Ιαν. 1944. F.O.371/43674/R380.

8/12/1943 1889

Γερμανικά στρατιωτικά τμήματα πυρπολούν το χωριό Μάζι της Αχαΐας.

Βρετανός αξιωματικός - σύνδεσμος προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. άνευ αριθ., 14 Δεκ. 1943. F.O.371/37210/R13509.

9/12/1943 1890

Ο Novikov επιδίδει στον Γεώργιο Β΄ τα διαπιστευτήριά του ως Πρεσβευτής της Σοβιετικής Ένωσης στην ελληνική Κυβέρνηση.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 56, απόρρ., 14 Δεκ. 1943. F.O.371/37215/R13403.

9/12/1943 1891

Άνδρες της Ειδικής Ασφαλείας, η οποία διοικείται από τον [Υπουργό Εσωτερικών της Κυβέρνησης Αθηνών] Α. Ταβουλάρη, καθώς και άνδρες της Χωροφυλακής, ανακαλύπτουν ασύρματο σε σπίτι της Αθήνας, τον οποίο παραδίδουν στους Γερμανούς. Η ιδιοκτήτρια του σπιτιού συλλαμβάνεται και ανακρίνεται. Οι Γερμανοί δίνουν 500 περίστροφα στον Ε.Δ.Ε.Σ. Αθηνών ως ανταμοιβή.

"Απόλλων" (Αθήνα) [Ι. Πελτέκης] προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. άνευ αριθ., 15 Δεκ. 1943. F.O.371/37210/R13769.

9/12/1943 1892

Γερμανικά στρατεύματα πυροβολούν εναντίον των κατοίκων της Νεμέας στην Πελοπόννησο, πυρπολούν κατοικίες και συλλαμβάνουν ομήρους.

Βρετανός αξιωματικός - σύνδεσμος προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. άνευ αριθ., 15 Δεκ. 1943. F.O.371/37210/R13769.

10/12/1943 1893

Ο Ζέρβας ανακαταλαμβάνει το Καλέντζι και τα υψώματα δυτικά του Άραχθου. Επίσης ανακτά πολλά από τα εφόδια που του είχε διαρπάξει ο Ε.Λ.Α.Σ.

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 18 Δεκεμβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., άνευ ημερ. F.O.371/37210/R13768.
Periodical Intelligence Summary αριθ. 10.
Άκρως απόρρ., 22 Δεκ. 1943. F.O.371/43674/R225.

10/12/1943 1894

Ο Ζέρβας κερδίζει το έδαφος που είχε χάσει στο Βάλτο, κυρίως λόγω της υποχώρησης του Ε.Λ.Α.Σ.

Periodical Intelligence Summary αριθ. 10.
Άκρως απόρρ., 22 Δεκ. 1943. F.O.371/43674/R225.

10/12/1943 1895

Ο "Ριζοσπάστης" διαψεύδει με δημοσίευμά του τη σύναψη συμφωνίας μεταξύ Κ.Κ.Ε. και Κομμουνιστικού Κόμματος Βουλγαρίας (Κ.Κ.Β.).

Periodical Summary αριθ. 7.
Άκρως απόρρ., 29 Ιαν. 1944. F.O.371/43678/R2133.

10/12/1943 1896

Δυνάμεις του Ε.Λ.Α.Σ. επιτίθενται σε γερμανική φάλαγγα βορειοανατολικά του Βόλου. Κατά τη μάχη σκοτώνονται 35 Γερμανοί.

Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.

10/12/1943 1897

Αναφέρεται ότι στο νοσοκομείο Τρικάλων νοσηλεύονται 400 Γερμανοί, οι οποίοι τραυματίσθηκαν κατά τις πρόσφατες συγκρούσεις [με τους αντάρτες] στη δυτική Θεσσαλία.

Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.

10/12/1943 1898

Ο Churchill υπόσχεται στον Τσουδερό, κατά τη διάρκεια συνομιλίας τους, να εξετάσει την πιθανότητα αποστολής της [Ι] ελληνικής Ταξιαρχίας στην Ιταλία, ώστε να υπάρξει εκπροσώπηση της Ελλάδας κατά την είσοδο [των Συμμάχων] στη Ρώμη.

F.O. προς Υπουργό άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Αλγέρι.
Τηλ. 3133, απόρρ., important, 28 Δεκ. 1943. F.O.371/37200/R13803.

10/12/1943 1899

Ο Stevens τηλεγραφεί στο S.O.E. Καΐρου ότι στόχος των γερμανικών επιχειρήσεων, που ξεκίνησαν από την Πάτρα και την Τρίπολη, είναι τα Καλάβρυτα, τα οποία πολύ πιθανόν θα καταληφθούν. Το Αρχηγείο του Ε.Λ.Α.Σ. Πελοποννήσου και αντιπροσωπεία όλων των προκρίτων από τα Καλάβρυτα, απευθύνουν επείγουσα έκκληση για πυρομαχικά. Ο Ε.Λ.Α.Σ. μάχεται εναντίον των γερμανικών τμημάτων. Η κατάσταση είναι κρίσιμη.

Stevens προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. άνευ αριθ., άκρως απόρρ., 10 Δεκ. 1943. F.O.371/37209/R13295.

11/12/1943 1900

Ο Barnes πληροφορεί το S.O.E. Καΐρου ότι ο Ζέρβας αντιλαμβάνεται πως για να είναι χρήσιμος στους Βρετανούς, πρέπει να συντρίψει τάχιστα τον Ε.Λ.Α.Σ.

Barnes προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. άνευ αριθ., άκρως απόρρ., 11 Δεκ. 1943. F.O.371/37210/R13508.

11/12/1943 1901

Σύμφωνα με ανακοίνωση του Ε.Λ.Α.Σ., γερμανική μηχανοκίνητη στρατιωτική δύναμη 500 περίπου ανδρών από τα Σέρβια, επιτίθεται σε τμήματα της Χ Μεραρχίας του στην περιοχή του Μοσχοχωρίου. Τα τμήματα του Ε.Λ.Α.Σ. αντεπιτίθενται και σκοτώνουν 20 Γερμανούς.

Ανώτατος Στρατιωτικός Διοικητής Μέσης Ανατολής προς W.O.
Τηλ. O/51997, άκρως απόρρ., most immediate, 25 Δεκ. 1943. F.O.371/37210/R13841.

11 - 12/12/1943 1902

Δυνάμεις του Ε.Λ.Α.Σ. αποκρούουν γερμανική επιθετική ενέργεια στα Πιέρια. Σκοτώνονται 20 Γερμανοί και κυριεύεται ένα στρατιωτικό όχημα, καθώς και πολεμικά εφόδια.

Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.

12/12/1943 1903

Σύμφωνα με το Γενικό Στρατηγείο του Ε.Λ.Α.Σ., οι Γερμανοί κινήθηκαν προς το Καφύγιο, αλλά απωθήθηκαν από τις δυνάμεις του, οι οποίες τους προξένησαν σημαντικές απώλειες.

Waterhouse προς F.O.
Extracts from Force 133 Telegrams, αριθ. 62. F.O.371/43674/R315.

12/12/1943 1904

Δυνάμεις του Ζέρβα συγκρούονται με γερμανικά τμήματα στη Νησίστα της Ηπείρου, καθώς και με τμήματα "μουσουλμάνων" [Τσάμηδων] και Γερμανών στην Παραμυθιά.

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 18 Δεκεμβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., άνευ ημερ. F.O.371/37210/R13768.

12/12/1943 1905

Οι Γερμανοί εισέρχονται στην Καστανιά Κορινθίας. Επίσης πυρπολούν κατοικίες σε τέσσερα χωριά της περιοχής Στυμφαλίας.

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 18 Δεκεμβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., άνευ ημερ. F.O.371/37210/R13768.

12/12/1943 1906

Οι Γερμανοί πυρπολούν τα Μαζέικα Πελοποννήσου και τρία άλλα χωριά της περιοχής.

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 18 Δεκεμβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., άνευ ημερ. F.O.371/37210/R13768.

12/12/1943 1907

Τμήμα του 34 Συντάγματος του Ε.Λ.Α.Σ. επιτίθεται εναντίον γερμανικού στρατιωτικού αποσπάσματος κοντά στην Αράχοβα. Όλοι οι Γερμανοί σκοτώνονται και το όχημα που τους μετέφερε καταστρέφεται.

Ανώτατος Στρατιωτικός Διοικητής Μέσης Ανατολής προς W.O.
Τηλ. O/51997, άκρως απόρρ., most immediate, 25 Δεκ. 1943. F.O.371/37210/R13841.
Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.

12/12/1943 1908

Δημοσιεύεται το διάγγελμα του Γεωργίου Β΄ της 8ης Νοεμβρίου. [Πρόκειται για την επιστολή του Γεωργίου Β΄ προς τον Τσουδερό].

Leeper προς Eden.
Αριθ. 33, άκρως απόρρ., 4 Φεβρ. 1944. F.O.371/43678/R2263.

12/12/1943 1909

Ο Leeper τηλεγραφεί στο F.O. ότι ο Γεώργιος Β΄ δέχεται να εκπροσωπεί ο Δαμασκηνός την ελληνική Κυβέρνηση στην Αθήνα.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 387, άκρως απόρρ., important, 12 Δεκ. 1943. F.O.371/37209/R13126.

12/12/1943 1910

Ο Leeper τηλεγραφεί στο F.O. ότι πρέπει να αντιμετωπισθεί το ενδεχόμενο να διαλυθούν οι δυνάμεις του Ζέρβα.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 387, άκρως απόρρ., important, 12 Δεκ. 1943. F.O.371/37209/R13216.

12/12/1943 1911

Γερμανικά στρατιωτικά τμήματα πυρπολούν τα χωριά Βάλτος και Άρμπουνας της Αχαΐας.

Βρετανός αξιωματικός - σύνδεσμος προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. άνευ αριθ., 14 Δεκ. 1943. F.O.371/37210/R13509.

12/12/1943 1912

Η E.K.K.A. καταγγέλλει με προκήρυξή της την προδοτική στάση του Ε.Δ.Ε.Σ. και δηλώνει ότι τίθεται ανεπιφύλακτα στο πλευρό του Ε.Λ.Α.Σ. Το κείμενο υπογράφεται από τον Ψαρρό και τον Μωραΐτη, εκ μέρους της Κ.Ε. της οργάνωσης.

Βρετανός αξιωματικός - σύνδεσμος προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. άνευ αριθ., 17 Δεκ. 1943. F.O.371/37210/R13769.

13/12/1943 1913

Δυνάμεις του Ε.Λ.Α.Σ. και του Ε.Δ.Ε.Σ. συγκρούονται στη Νησίστα και την Παραμυθιά.

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 18 Δεκεμβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., άνευ ημερ. F.O.371/37210/R13768.

13/12/1943 1914

Οι Γερμανοί αρχίζουν στρατιωτικές επιχειρήσεις από τον Άγιο Βλάση της περιοχής Αγρινίου, προς τα χωριά Φραγκίστα και Βίνιανη.

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 18 Δεκεμβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., άνευ ημερ. F.O.371/37210/R13768.

13/12/1943 1915

Ο Leeper στέλνει στον Eden αναφορά του Πρεσβευτή [της ελληνικής Κυβέρνησης στη Μόσχα] Αθ. Πολίτη της 5ης Δεκεμβρίου, η οποία αναφέρεται στην εσωτερική πολιτική κατάσταση στην Ελλάδα. Ο Βρετανός Πρέσβης υπογραμμίζει τη σημασία της αναφοράς αυτής.

Leeper προς Eden.
Αριθ. 82, εμπιστ., 13 Δεκ. 1943. F.O.371/37200/R13583.

13/12/1943 1916

Το S.O.E. Καΐρου καλεί τον Ζέρβα να αναφέρει τη δραστηριότητα που αναπτύσσει εναντίον των Γερμανών.

S.O.E. Κάιρο προς Συνταγματάρχη Ν. Ζέρβα (Γενικό Αρχηγό Εθνικών Ομάδων Ελλήνων

Ανταρτών Εθνικού Δημοκρατικού Ελληνικού Συνδέσμου) (Ε.Ο.Ε.Α. Ε.Δ.Ε.Σ.).
Τηλ. 5632, 13 Δεκ. 1943. F.O.371/37210/R13509.

14/12/1943 1917

Αναφέρεται ότι σημειώθηκε σύγκρουση μεταξύ δυνάμεων του Ε.Λ.Α.Σ. και της Π.Α.Ο. στη Νιγρίτα. Το τμήμα της Π.Α.Ο. διασκορπίσθηκε.

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 24 Δεκεμβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., άνευ ημερ. F.O.371/37210/R13949.

14/12/1943 1918

Ο Leeper υποβάλλει στο F.O. σχέδιο το οποίο προβλέπει τα εξής: 1) η ελληνική Κυβέρνηση να απευθύνει έκκληση προς τον Ζέρβα και τον Σαράφη να συνάψουν ανακωχή, 2) πριν από την κοινοποίηση της έκκλησης, να ζητηθεί η έγκριση των κυβερνήσεων Βρετανίας, Η.Π.Α. και Ε.Σ.Σ.Δ., η οποία και θα ανακοινωθεί στις δύο αντίπαλες πλευρές.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 390, άκρως απόρρ., most immediate, 14 Δεκ. 1943. F.O.371/37209/R13188.

14/12/1943 1919

Ο Ζέρβας πληροφορεί το S.O.E. Καΐρου, απαντώντας στο από 13 Δεκεμβρίου τηλεγράφημά του 5632, ότι αποφεύγει να επιτίθεται εναντίον των Γερμανών και περιορίζεται να προβάλει άμυνα στις δικές τους επιθέσεις, ακολουθώντας την άποψη των βρετανικών στρατιωτικών αρχών στο Κάιρο, όπως του την μετέφερε ο Barnes.

Ν. Ζέρβας προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. άνευ αριθ., 14 Δεκ. 1943. F.O.371/37210/R13509.

15/12/1943 1920

Ο Στρατιωτικός Ακόλουθος της ελληνικής Πρεσβείας στο Λονδίνο Συνταγματάρχης Γ. Κοντολέων προβαίνει, με εντολή της κυβέρνησής του, σε διάβημα προς το W.O. σχετικά με την πρόσφατη άρνηση των βρετανικών αρχών στη Μέση Ανατολή, να επιτρέψουν την κατάταξη των προσφύγων από τα Δωδεκάνησα στις ελληνικές ένοπλες δυνάμεις.

W.O. - (Military Intelligence Liaison) M.I.L.
Απόρρ., 15 Δεκ. 1943. F.O.371/37219/R13336.

15/12/1943 1921

Ο Παπανδρέου απαντά στην από 10 Δεκεμβρίου επιστολή του Κ.Κ.Ε. και υπογραμμίζει ότι θεωρεί το ίδιο το κόμμα αυτό υπεύθυνο του καταστροφικού Εμφυλίου μεταξύ των αντιστασιακών οργανώσεων. Πιστεύει ότι αποτελεί καθήκον όλων να διεξάγουν ενωμένοι τον αγώνα εναντίον των Γερμανών.

Leeper προς Eden.
Αριθ. 33, άκρως απόρρ., 4 Φεβρ. 1944. F.O.371/43678/R2263.

15/12/1943 1922

Σύμφωνα με υπόμνημα που υπογράφουν στην Ελλάδα "17 στρατηγοί και 300 αξιωματικοί", μόνο με την εγκαθίδρυση ενιαίας στρατιωτικής διοίκησης στην Αθήνα και τον Πειραιά, θα αντιμετωπισθούν τα προβλήματα διασάλευσης της τάξης κατά την Απελευθέρωση.

Waterhouse προς Laskey.
Αριθ. 5, 24 Ιαν. 1944. F.O.371/43677/R1861.

15/12/1943 1923

Το F.O. εφιστά την προσοχή του Leeper στην ανταπόκριση του πρακτορείου Reuters από το Κάιρο, η οποία αναφέρεται σε συνέντευξη του Τσουδερού για την επιστολή του Γεωργίου Β΄ της 8ης Νοεμβρίου. Σύμφωνα με την ανταπόκριση, ο Τσουδερός εξήγησε ότι όταν απελευθερωθεί η Ελλάδα, θα διευθετηθεί το θέμα της επιστροφής του Βασιλιά με εκλογές ή δημοψήφισμα, και ότι ο Γεώργιος Β΄ με την επιστολή του απλοποίησε το θέμα. Το F.O. επιθυμεί να πληροφορηθεί εάν η επιστολή αυτή του Γεώργιου Β΄ ερμηνεύεται επισήμως ως υπόσχεση ότι δεν θα επιστρέψει πριν από τη διενέργεια εκλογών ή δημοψηφίσματος.

F.O. προς Leeper.
Τηλ. 295, important, 15 Δεκ. 1943. F.O.371/37231/R13309.

15/12/1943 1924

Ο Leeper τηλεγραφεί στο Γ.Ο. ότι η ελληνική Κυβέρνηση του θέτει το ζήτημα της κατάταξης στις ελληνικές δυνάμεις μεγάλου αριθμού προσφύγων, οι οποίοι καταφθάνουν από τα Δωδεκάνησα.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 393, 15 Δεκ. 1943. F.O.371/37216/R13336.

15/12/1943 1925

Βρετανός αξιωματικός - σύνδεσμος στην Κορινθία αναφέρει στο S.O.E. Καΐρου ότι γίνεται μάχη μεταξύ Γερμανών και ανταρτών στο χωριό Δάρας, κοντά στη Δημητσάνα.

Βρετανός αξιωματικός - σύνδεσμος προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. άνευ αριθ., 15 Δεκ. 1943. F.O.371/37210/R13769.

16/12/1943 1926

Δυνάμεις του Ε.Δ.Ε.Σ. τρέπουν σε φυγή τμήματα του Ε.Λ.Α.Σ. από το χωριό Γιαννόπουλοι. Ο Ε.Δ.Ε.Σ. ελέγχει πλέον την περιοχή Βάλτου.

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 24 Δεκεμβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., άνευ ημερ. F.O.371/37210/R13949.

16/12/1943 1927

Τμήμα της XIII Μεραρχίας του Ε.Λ.Α.Σ. επιτίθεται εναντίον γερμανικής στρατιωτικής φάλαγγας στην οδό Αγρινίου - Αγίου Βλάση. Σκοτώνονται 15 Γερμανοί, συλλαμβάνεται ένας αιχμάλωτος και καταστρέφονται 4 στρατιωτικά οχήματα.

Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.
Talbot-Rice προς Howard.
Αριθ. DTR/GR/2282, 13 Φεβρ. 1944. F.O.371/43678/R2518.

16/12/1943 1928

Σύμφωνα με πληροφορίες Βρετανού αξιωματικού - συνδέσμου στην Αχαΐα, οι Γερμανοί παρέδωσαν οπλισμό στην ομάδα Λ. Βρεττάκου στη Λακωνία, για να πραγματοποιήσει εκκαθαριστικές επιχειρήσεις εναντίον του Ε.Α.Μ. της περιοχής. Ο οπλισμός συνίσταται σε 2.300 τουφέκια, 56 αυτόματα τουφέκια, 20 πολυβόλα και 20 όλμους. [Ο Βρεττάκος είναι Διοικητής του Τάγματος Ασφαλείας Σπάρτης].

Βρετανός αξιωματικός - σύνδεσμος προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. άνευ αριθ., 21 Δεκ. 1943. F.O.371/37210/R13842.

17/12/1943 1929

Οι Γερμανοί συνεχίζουν να επιβάλλουν βίαια κατασταλτικά μέτρα στην περιοχή των Πιερίων. Σύμφωνα με πληροφορίες, εκτέλεσαν 3 πατριώτες, πυρπόλη-

σαν χωριά και συνέλαβαν 700 κατοίκους, ορισμένους από τους οποίους υποχρέωσαν σε καταναγκαστική εργασία.

P.W.E. Weekly Directive 11 - 18 Φεβρ. 1944.
10 Φεβρ. 1944. F.O.371/43706/R153.

17/12/1943 1930

Αναφέρεται ότι οι Γερμανοί εκτέλεσαν 118 κατοίκους της Δράκειας και δολοφόνησαν κατοίκους σε χωριά επί της οδού Βόλου - Ζαγοράς. Επίσης έκαναν λεηλασίες στο Βόλο.

P.W.E. Weekly Directive 28 Ιαν. - 4 Φεβρ. 1944.
27 Ιαν. 1944. F.O.371/43706/R153.

17/12/1943 1931

Η Ε.Κ.Κ.Α. διανέμει την προκήρυξή της με την οποία υποστηρίζει ανεπιφύλακτα τον Ε.Λ.Α.Σ. και καταγγέλλει τη στάση του Ζέρβα.

Periodical Intelligence Summary αριθ. 10.
Άκρως απόρρ., 22 Δεκ. 1943. F.O.371/43674/R225.

17/12/1943 1932

Το F.O. εγκρίνει την από 14 Δεκεμβρίου πρόταση του Leeper να απευθύνει η ελληνική Κυβέρνηση έκκληση προς τον Ζέρβα και τον Σαράφη να συνάψουν ανακωχή.

F.O. προς Leeper.
Τηλ. 299, άκρως απόρρ., immediate, 17 Δεκ. 1943. F.O.371/37209/R13188.

17/12/1943 1933

Ο Τσουδερός υπογραμμίζει στον Leeper το μέγεθος των δεινών που υφίσταται ο ελληνικός πληθυσμός της υπαίθρου από το στρατό Κατοχής, εξαιτίας της δράσης των ανταρτών. Τονίζει επίσης ότι ο Εμφύλιος πρέπει να σταματήσει και ότι ο ίδιος είναι πρόθυμος να αναλάβει σχετική πρωτοβουλία, εφόσον θα έχει την έγκριση της βρετανικής Κυβέρνησης.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 395, άκρως απόρρ., important, 18 Δεκ. 1943. F.O.371/37209/R13431.

17/12/1943 1934

Το F.O. ενημερώνει το State Department ότι, παρά τις προσπάθειες του Churchill και του Eden, ο Γεώργιος Β΄ δεν συμφώνησε να προβεί στη διακήρυξη που του πρότειναν, ότι δηλαδή δεν θα επιστρέψει στην Ελλάδα προτού επιλυθεί το καθεστωτικό ζήτημα.

F.O. προς Ουάσιγκτων (Πρεσβεία Βρετανίας στην Ουάσιγκτων).
Τηλ. 8714, άκρως απόρρ., important, 17 Δεκ. 1943. F.O.371/372069/R13188.

17/12/1943 1935

Το Γενικό Στρατηγείο του Ε.Λ.Α.Σ. επιδίδει στον Woodhouse αίτηση για την ενίσχυσή του με στρατιωτικά εφόδια. Τονίζει ότι η έλλειψη πυρομαχικών, αρβυλών και ρουχισμού καθιστά αδύνατη την εκτέλεση επιχειρήσεων.

Woodhouse προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. άνευ αριθ., 17 Δεκ. 1943. F.O.371/37210/R13769.

17/12/1943 1936

Ο Stevens τηλεγραφεί στο S.O.E. Καΐρου ότι τερματίσθηκαν οι γερμανικές εκκαθαριστικές επιχειρήσεις στην περιοχή της Πάτρας και ο Ε.Λ.Α.Σ. αποσύρθηκε στον Ερύμανθο. Οι Γερμανοί εισήλθαν στα περισσότερα χωριά της περιοχής Ζαχλωρού - Κερπινής, άρπαξαν τρόφιμα και εκτέλεσαν κατοίκους.

Stevens προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. άνευ αριθ., 17 Δεκ. 1943. F.O.371/37210/R13769.

17/12/1943 1937

Ο Ζέρβας, απαντώντας σε σχετικό τηλεγράφημα του S.O.E. Καΐρου, αρνείται κατηγορηματικά ότι στις 28 Νοεμβρίου αντάρτες του Ε.Δ.Ε.Σ. περιφέρονταν εν στολή στα Ιωάννινα.

Ν. Ζέρβας προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. άνευ αριθ., 17 Δεκ. 1943. F.O.371/37210/R13842.

17 - 18/12/1943 1938

Τμήματα του Ε.Λ.Α.Σ. ανατινάσσουν σιδηροδρομικές γέφυρες μεταξύ Πύργου και Κυπαρισσίας στην Πελοπόννησο. Επίσης διακόπτουν την τηλεπικοινωνιακή σύνδεση στην περιοχή. Κατά τις συγκρούσεις που σημειώνονται σκοτώνεται ένας Γερμανός και τραυματίζονται άλλοι τέσσερις.

Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.

17 - 18/12/1943 1939

Τμήματα του Ε.Λ.Α.Σ. αποκρούουν ισχυρή γερμανική επίθεση στο Πήλιο. Οι απώλειες των Γερμανών ανέρχονται σε 165 άνδρες.

Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.

18/12/1943 1940

Δυνάμεις του Ε.Λ.Α.Σ. αποκρούουν γερμανική στρατιωτική επιθετική ενέργεια βορειοανατολικά του Βόλου. Οι απώλειες των Γερμανών ανέρχονται σε 100 νεκρούς.

Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.

18/12/1943 1941

Ο Παπανδρέου, με επιστολή του προς τον Σοφούλη, αρνείται την πρόταση του τελευταίου να υπογραφεί δήλωση των δημοκρατικών πολιτικών ότι δεν δέχονται να συμμετάσχουν σε κυβέρνηση υπό τον Γεώργιο Β΄, εφόσον εκείνος επιστρέψει πριν από τη διεξαγωγή δημοψηφίσματος, έστω και με την υποστήριξη των Συμμάχων.

Leeper προς Eden.
Αριθ. 33, άκρως απόρρ., 4 Φεβρ. 1944. F.O.371/43678/R2263.

18/12/1943 1942

Ο Leeper τηλεγραφεί στο F.O. ότι η μετάδοση της συνέντευξης του Τσουδερού από το Reuters ήταν λανθασμένη. Η επίσημη ερμηνεία της επιστολής του Γεωργίου της 8ης Νοεμβρίου δεν είναι ότι υποσχέθηκε να μην επιστρέψει πριν από εκλογές ή δημοψήφισμα, αλλά ότι υποσχέθηκε να εξασφαλίσει την έγκριση της κυβέρνησής του επί του θέματος, όταν έλθει η στιγμή αυτή. Ο Τσουδερός πιστεύει ότι η ελληνική Κυβέρνηση δεν θα συμβουλεύσει τον Γεώργιο Β΄ να μην επιστρέψει άμεσα. Όλα θα εξαρτηθούν άλλωστε από τις συνθήκες που θα επικρατούν τότε, καθώς και τη στάση της ίδιας της Κυβέρνησης. Ο Γεώργιος Β΄ θα μπορούσε να παύσει την Κυβέρνηση, αν διαφωνήσει με τη γνώμη της, αλλά ο Τσουδερός δεν θεωρεί καθόλο πιθανό ένα τέτοιο ενδεχόμενο.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 394, important, 18 Δεκ. 1943. F.O.371/37231/R13406.

18/12/1943 1943

Ο Leeper εξηγεί στο F.O. τους λόγους για τους οποίους πρέπει να σταματήσει η βρετανική υποστήριξη προς το ελληνικό αντιστασιακό κίνημα και να απουρθούν οι αξιωματικοί - σύνδεσμοι που βρίσκονται στις οργανώσεις. Πληροφορεί το F.O. ότι ο Ανώτατος Στρατιωτικός Διοικητής Μέσης Ανατολής είναι σύμφωνος με τα παραπάνω.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 395, 396, άκρως απόρρ., important, 18 Δεκ. 1943. F.O.371/37209/R13431/R1.

18/12/1943 1944

Ο Leeper πληροφορεί το F.O. ότι ο Churchill και ο Wilson αποφάσισαν να μην χρησιμοποιηθούν οι διαθέσιμες βρετανικές μονάδες καταδρομών σε επιχειρήσεις στην Ελλάδα.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 397, απόρρ., important, 18 Δεκ. 1943. F.O.371/37209/R13433.

18/12/1943 1945

Βρετανός αξιωματικός - σύνδεσμος στην Κορινθία τηλεγραφεί στο S.O.E. Καΐρου ότι γερμανικά στρατιωτικά τμήματα πυρπόλησαν 12 περίπου χωριά στην κεντρική Αρκαδία, εκτέλεσαν αριθμό κατοίκων και διήρπασαν ημιόνους, τρόφιμα και ρουχισμό. Τα τμήματα αυτά επιστρέφουν στην Τρίπολη και την Κόρινθο.

Βρετανός αξιωματικός - σύνδεσμος προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. άνευ αριθ., 18 Δεκ. 1943. F.O.371/37210/R12769.

18/12/1943 1946

Αντιπροσωπεία όλων των αξιωματικών του 5/42 Συντάγματος Ευζώνων του Ψαρρού επισκέπτεται τον Βρετανό αξιωματικό - σύνδεσμο της περιοχής και αποκηρύσσει κατηγορηματικά τη στάση του Ψαρρού και τη σχετική δήλωση της 12ης Δεκεμβρίου.

Βρετανός αξιωματικός - σύνδεσμος προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. άνευ αριθ., επείγον, 18 Δεκ. 1943. F.O.371/37210/R13769.

19/12/1943 1947

Σύμφωνα με πληροφορίες, ο Ε.Λ.Α.Σ. συγκρούσθηκε με 50 Γερμανούς στη Βέροια. Λεπτομέρειες για το γεγονός δεν έχουν γίνει γνωστές.

S.O.E. Weekly Situation Report μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1943.
Άνευ ημερ. F.O.371/43674/R316.

19/12/1943 1948

Το Γενικό Στρατηγείο του Ε.Λ.Α.Σ. με τηλεγράφημά του προς τον Myers, διαρμαρτύρεται διότι ο Ε.Δ.Ε.Σ. εφοδιάζεται κανονικά, ενώ έχει σταματήσει η αποστολή εφοδίων προς τον Ε.Λ.Α.Σ. λόγω του Εμφυλίου. Τονίζει ότι ο εφοδιασμός του Ε.Δ.Ε.Σ. πραγματοποιείται, παρά το γεγονός ότι ο Ζέρβας μάχεται μόνον εναντίον του Ε.Λ.Α.Σ. και όχι εναντίον των Γερμανών.

Waterhouse προς F.O.
Extracts from Force 133 Telegrams, αριθ. 62. F.O.371/43674/R315.

19/12/1943 1949

Συνεχίζονται οι γερμανικές εκκαθαριστικές επιχειρήσεις στην περιοχή του βόρειου Ολύμπου. Γερμανικές φάλαγγες κινούνται προς τα χωριά Ρητίνη και Μοσχοπόταμος.

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 24 Δεκεμβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., άνευ ημερ. F.O.371/37210/R13949.

19/12/1943 1950

Ο Ζέρβας καταβάλλει την τελευταία, όπως δηλώνει, προσπάθεια συμφιλίωσης με το Ε.Α.Μ., εν όψει του σχηματισμού των Ταγμάτων Ασφαλείας, τα οποία συνεργάζονται με τους Γερμανούς εναντίον όλων των ανταρτών.

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 24 Δεκεμβρίου 1943.
Άκρως απόρρ., άνευ ημερ. F.O.371/37210/R13949.

19/12/1943 1951

Τρεις Γερμανοί αξιωματικοί σκοτώνονται από αντάρτες του Ε.Λ.Α.Σ. στην οδική αρτηρία Βόλου - Λάρισας.

Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.

19/12/1943 1952

Η Υπηρεσία ΑΠΟΛΛΩΝ ανατίναξε δύο γερμανικά σκάφη στο Αιγαίο.

Talbot-Rice προς Dew.
Αριθ. DTR/GR/5797, 13 Ιαν. 1944. F.O.371/43674/R379.

19/12/1943 1953

Το S.O.E. Καΐρου τηλεγραφεί στον Woodhouse, απαντώντας σε σχετικό τηλεγράφημά του, ότι, μετά από προσωπικές διαταγές του Churchill, δεν θα σταλούν στον Ε.Λ.Α.Σ. πολεμικά εφόδια κανενός είδους, ασχέτως εάν σταματήσει τον Εμφύλιο ή όχι .

S.O.E. Κάιρο προς Woodhouse.
Τηλ. άνευ αριθ., 19 Δεκ. 1943. F.O.371/37210/R13635.

19/12/1943 1954

Ο Woodhouse τηλεγραφεί στο S.O.E. Καΐρου ότι ο Σαράφης και ο Δεσποτόπουλος φαίνονται πρόθυμοι να συζητήσουν προτάσεις για τον τερματισμό του Εμφυλίου, εάν η Σ.Σ.Α. έχει να θέσει τέτοιες προτάσεις. Ζητεί να τον καθοδηγήσουν επί του θέματος το γρηγορότερο.

Woodhouse προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. άνευ αριθ., 19 Δεκ. 1943. F.O.371/37210/R13769.

20/12/1943 1955

Ο Ζέρβας αναφέρει ότι οι E.O.E.A. στην Κέρκυρα αριθμούν 180 σχετικά καλά οπλισμένους άνδρες. Ζητεί εφόδια ώστε να αυξηθεί ο αριθμός τους.

Waterhouse προς F.O.
Extracts from Force 133 Telegrams, αριθ. 64. F.O.371/43674/R315.

20/12/1943 1956

Βρετανός αξιωματικός - σύνδεσμος εκτροχιάζει εμπορικό τρένο κοντά στο Λιτόχωρο Πιερίας.

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 24 Δεκεμβρίου 1943/
Άκρως απόρρ., άνευ ημερ. F.O.371/37210/R13949/

20/12/1943 1957

Τμήματα του Ε.Λ.Α.Σ. καταστρέφουν οδική γέφυρα κοντά στην Κατερίνη.

Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.

20/12/1943 1958

Στην οδό Κοζάνης - Γρεβενών ανατινάσσονται τέσσερα οχήματα του στρατού Κατοχής από νάρκες που έχουν τοποθετήσει αντάρτες του Ε.Λ.Α.Σ.

Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.

20/12/1943 1959

Αντάρτες του Ε.Λ.Α.Σ. ανατινάσσουν σιδηροδρομική γέφυρα και εκτροχιάζουν τρένο νότια της Κατερίνης. Σκοτώνονται 80 Γερμανοί και πολλοί τραυματίζονται.

Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.
Talbot-Rice προς Howard.
Αριθ. DTR/GR/2282, 13 Φεβρ. 1944. F.O.371/43678/R2518.

20/12/1943 1960

Ο Leeper ενημερώνει τον Τσουδερό σχετικά με το από 19 Δεκεμβρίου τηλεγράφημα του Woodhouse. Τονίζει ότι η βρετανική Κυβέρνηση αντιμετωπίζει θετικά την πρόταση να κληθούν οι δύο πλευρές να σταματήσουν τον Εμφύλιο και του ζητεί να απευθύνει την έκκλησή για συμφιλίωση το γρηγορότερο.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 400, άκρως απόρρ., important, 20 Δεκ. 1943. F.O.371/37210/R13497.

20/12/1943 1961

Ο Τσουδερός δηλώνει στον Leeper ότι επιθυμεί να απευθύνει έκκληση όχι απλώς για ανακωχή μεταξύ του Ε.Δ.Ε.Σ. και του Ε.Λ.Α.Σ., αλλά για τη συμφιλίωσή τους. Ο ίδιος πάντως πιστεύει ότι πρέπει να σταματήσει προς το παρόν η δραστηριότητα του αντιστασιακού κινήματος στην Ελλάδα.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 400, άκρως απόρρ., important, 20 Δεκ. 1943. F.O.371/37210/R13497.

21/12/1943 1962

Η Υπηρεσία YVONNE τηλεγραφεί ότι γίνονται προσπάθειες για την επίτευξη

εθνικής ενότητας υπό τον Α. Σβώλο. Κάθε άλλη σχετική πληροφορία είναι πρόωρη.

Waterhouse προς F.O.
Extracts from Force 133 Telegrams, αριθ. 62. F.O.371/43674/R315.

21/12/1943 1963

Οι τρομοκρατικές ενέργειες του Ε.Α.Μ. στην Αθήνα προκαλούν γενική κατακραυγή εναντίον του, η οποία ενισχύεται από τα σκληρά γερμανικά αντίποινα.

Waterhouse προς F.O.
Extracts from Force 133 Telegrams, αριθ. 63. F.O.371/43674/R315.

21/12/1943 1964

Ο Ζέρβας αναφέρει ότι έχει εγκαταστήσει Αρχηγείο στην Αττικο-Βοιωτία, το οποίο μπορεί να υποστηρίξει δύναμη μεγαλύτερη των 100 ανδρών, και ζητεί την ενίσχυσή του.

Waterhouse προς F.O.
Extracts from Force 133 Telegrams, αριθ. 64. F.O.371/43674/R315.

21/12/1943 1965

Ο Τσουδερός απευθύνει από το ραδιόφωνο έκκληση, εξ ονόματος της ελληνικής Κυβέρνησης και του Wilson, προς όλες τις οργανώσεις των ανταρτών στην Ελλάδα να σταματήσουν τον Εμφύλιο, που συνεχίζεται από τα μέσα Οκτωβρίου.

F.O. προς Μόσχα (Πρεσβεία Βρετανίας στη Μόσχα).
Τηλ. 2264, απόρρ., most immediate, 22 Δεκ. 1943. F.O.371/37210/R12498.
F.O. προς Ουάσιγκτων (Πρεσβεία Βρετανίας στην Ουάσιγκτων).
Τηλ. 8804, απόρρ., most immediate, 22 Δεκ. 1943. F.O.371/37210/R12498.

21/12/1943 1966

Το F.O. αναφέρεται στο από 15 Δεκεμβρίου τηλεγράφημα 393 του Leeper και τον πληροφορεί ότι παραμένει σε ισχύ η διαδικασία που προβλέπει την απρόσκοπτη κατάταξη των στρατευσίμων από τα Δωδεκάνησα στις ελληνικές ένοπλες δυνάμεις.

F.O. προς Leeper.
Τηλ. 302, 21 Δεκ. 1943. F.O.371/37216/R13336.

21/12/1943 1967

Ο Τσουδερός τηλεγραφεί στους πρεσβευτές της Ελλάδας στην Ουάσιγκτων, το Λονδίνο και τη Μόσχα το κείμενο της έκκλησής του για τον τερματισμό του Εμφυλίου πολέμου και τους καλεί να ζητήσουν από τις κυβερνήσεις στις οποίες είναι διαπιστευμένοι να υποστηρίξουν την έκκληση αυτή.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 401, απόρρ., important, 22 Δεκ. 1943. F.O.371/37210/R13498.

22/12/1943 1968

Αναφέρεται ότι οι Γερμανοί συνέλαβαν 160 άτομα στην Καρδίτσα μετά από πληροφορίες των Ιταλών.

S.O.E. Weekly Situation Report μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1943.
Άνευ ημερ. F.O.371/43674/R316.

22/12/1943 1969

Ο Barnes αναφέρει ότι η χρηματική βοήθεια προς τους κατοίκους των κατεστραμμένων χωριών στην Ήπειρο, καταβάλλεται από τη Σ.Σ.Α. απευθείας στις επιτροπές αντιπροσώπων των κατοίκων, και όχι μέσω των ανταρτών.

Waterhouse προς F.O.
Extracts from Force 133 Telegrams, αριθ. 62. F.O.371/43674/R315.

22/12/1943 1970

Ο Ζέρβας τηλεγραφεί ότι οι συνταγματάρχες Παπαθανασόπουλος και Α. Παπαγεωργίου, ο Γονατάς, καθώς και ο δικηγόρος Η. Σταματόπουλος έχουν διαγραφεί από την οργάνωσή του λόγω της διαγωγής τους. Ο Ι. Βουλπιώτης εξάλλου δεν υπήρξε ποτέ μέλος του Ε.Δ.Ε.Σ.

Waterhouse προς F.O.
Extracts from Force 133 Telegrams, αριθ. 62. F.O.371/43674/R315.

22/12/1943 1971

Ο Barnes ζητεί να σταλούν προπαγανδιστικές προκηρύξεις, τις οποίες έχει τη δυνατότητα να μοιράσει στα Ιωάννινα, στην Άρτα και την Πρέβεζα.

Waterhouse προς F.O.
Extracts from Force 133 Telegrams, αριθ. 62. F.O.371/43674/R315.

22/12/1943 1972

Ο Barnes διαβιβάζει τους όρους που θέτει ο Ζέρβας για τη συμφιλίωση με τον Ε.Λ.Α.Σ.: 1) να παύσει η τρομοκράτηση των αμάχων από τον Ε.Λ.Α.Σ., 2) να εγκαταλείψουν και οι δύο οργανώσεις τις βλέψεις τους για μετά την Απελευθέρωση, 3) ο Ε.Δ.Ε.Σ. να έχει τον απόλυτο έλεγχο στην Ήπειρο μέχρι τον Αχελώο, καθώς και στην περιοχή του Βάλτου και του Αγρινίου, 4) ο Ε.Λ.Α.Σ. να έχει τον απόλυτο έλεγχο στην υπόλοιπη χώρα.

Waterhouse προς F.O.
Extracts from Force 133 Telegrams, αριθ. 62. F.O.371/43674/R315.

22/12/1943 1973

Ο Barnes τηλεγραφεί αναφορά του Ε.Δ.Ε.Σ., σύμφωνα με την οποία μόνο 30 Γερμανοί βρίσκονται στην Κέρκυρα. Επίσης η περιοχή των Ιωαννίνων, της Ηγουμενίτσας, καθώς και ο δρόμος Παραμυθιάς - Πρέβεζας έχουν ναρκοθετηθεί από τις δυνάμεις του.

Waterhouse προς F.O.
Extracts from Force 133 Telegrams, αριθ. 62. F.O.371/43674/R315.

22/12/1943 1974

Ο Barnes τηλεγραφεί ότι ο Ζέρβας ισχυρίζεται πως επιθυμεί ανακωχή με τον Ε.Λ.Α.Σ., επειδή απειλείται από τα Τάγματα Ασφαλείας.

Waterhouse προς F.O.
Extracts from Force 133 Telegrams, αριθ. 64. F.O.371/43674/R315.

22/12/1943 1975

Ο Ταγματάρχης Musson, Βρετανός σύνδεσμος της Σ.Σ.Α. στον Ε.Λ.Α.Σ., ζητεί στοιχεία για να αντικρούσει την κατηγορία του Ε.Λ.Α.Σ., ότι η Σ.Σ.Α. δεν τηρεί ουδέτερη στάση προς τις αντιστασιακές οργανώσεις και ενισχύει πλέον μόνο τον Ε.Δ.Ε.Σ. με ρίψεις εφοδίων.

Waterhouse προς F.O.
Extracts from Force 133 Telegrams, αριθ. 62. F.O.371/43674/R315.

22/12/1943 1976

Ο Hammond τηλεγραφεί ότι γερμανικές δυνάμεις, που μετακινούνται με 24 φορτηγά, πραγματοποίησαν αναγνώριση στην περιοχή των Γρεβενών. Η συμπε-

ριφορά των Γερμανών προς τον πληθυσμό ήταν σχετικά καλή.

Waterhouse προς F.O.
Extracts from Force 133 Telegrams, αριθ. 64. F.O.371/43674/R315.

22/12/1943 1977

Ο Hammond τηλεγραφεί ότι 120 Γερμανοί επεχείρησαν να φτάσουν στη Μόρφη από τη Σιάτιστα, αλλά ο Ε.Λ.Α.Σ. τους ανάγκασε να υποχωρήσουν μετά από επτάωρη μάχη. Σκοτώθηκαν 20 Γερμανοί, 7 αντάρτες και 3 άμαχοι.

Waterhouse προς F.O.
Extracts from Force 133 Telegrams, αριθ. 64. F.O.371/43674/R315.

22/12/1943 1978

Η έκθεση του Stott εξακολουθεί να κρατείται από το S.O.E. Αν και ο Stott υποφέρει ακόμη από μανία καταδίωξης και πιστεύει ότι παρακολουθείται από τους Γερμανούς, είναι πολλοί στο S.O.E. εκείνοι που επείγονται να τον στείλουν πίσω στην Αθήνα.

Periodical Intelligence Summary αριθ. 10.
Άκρως απόρρ., 22 Δεκ. 1943. F.O.371/43674/R225.

22/12/1943 1979

Ο Ψαρρός αναφέρει σε Βρετανό αξιωματικό - σύνδεσμο ότι η προκήρυξη της 17ης Δεκεμβρίου συντάχθηκε για να κερδίσει χρόνο, υπό την πίεση τελεσιγράφου του Ε.Λ.Α.Σ. Ο Ψαρρός διαμαρτύρεται, δικαίως, για τη μη υποστήριξή του εκ μέρους των Βρετανών.

Periodical Intelligence Summary αριθ. 10.
Άκρως απόρρ., 22 Δεκ. 1943. F.O.371/43674/R225.

22/12/1943 1980

Η Σ.Σ.Α. θεωρεί ότι η Ε.Κ.Κ.Α. πρέπει να εξακολουθήσει να υφίσταται ως ανεξάρτητη οργάνωση, και να μην ενσωματωθεί στον Ε.Λ.Α.Σ., καθώς ελέγχει μία από τις ελάχιστες διαθέσιμες θέσεις ρίψης προσωπικού, η οποία είναι και η μόνη με σχετικά εύκολη πρόσβαση στην Αθήνα.

Periodical Intelligence Summary αριθ. 10.
Άκρως απόρρ., 22 Δεκ. 1943. F.O.371/43674/R225.

22/12/1943 1981

Δυνάμεις του Ε.Λ.Α.Σ. συγκρούονται με γερμανική μηχανοκίνητη περίπολο στην οδική αρτηρία Κοζάνης - Γρεβενών. Οι Γερμανοί υφίστανται απώλειες 20 ανδρών και απωθούνται από τους αντάρτες.

Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.

22/12/1943 1982

Το Πολιτικό Γραφείο του Παπανδρέου απαντά στην επιστολή του [Θ. Χατζή], Γραμματέα της Κ.Ε. του Ε.Α.Μ., της 15ης Δεκεμβρίου, που περιέχει πρόταση να δημιουργηθεί κυβέρνηση στην Ελλάδα με τη συμμετοχή των αντιστασιακών οργανώσεων. Ο Παπανδρέου δεν αποδέχεται την πρόταση αυτή, καθώς θα ακύρωνε την επίτευξη εθνικής ενότητας, και επιμένει στη συγκρότηση μίας και μοναδικής κυβέρνησης εθνικής ενότητας, αναγνωρισμένης και από τους Συμμάχους, η οποία θα έχει την έδρα της στο εξωτερικό.

Leeper προς Eden.
Αριθ. 33, άκρως απόρρ., 4 Φεβρ. 1944. F.O.371/43678/R2263.

22/12/1943 1983

Ο Leeper διαβιβάζει στο F.O. δύο εκθέσεις που συνέταξαν δύο απεσταλμένοι του Τσουδερού στην Αθήνα, οι οποίοι δεν κατονομάζονται. Οι εκθέσεις αναφέρονται στην πολιτική κατάσταση και τις αντιστασιακές οργανώσεις. Τα στοιχεία τους είναι ενθαρρυντικά για το ενδεχόμενο επιστροφής του Γεωργίου Β΄ ως επικεφαλής στρατιωτικών δυνάμεων κατά την Απελευθέρωση.

Leeper προς F.O.
Αριθ. 90, άκρως απόρρ., 22 Δεκ. 1943. F.O.371/43674/R226.

22/12/1943 1984

Ο Eden καλεί τους Βρετανούς πρεσβευτές στη Μόσχα και την Ουάσιγκτων να διαβιβάσουν στον Molotov και τον Hull προσωπική του έκκληση, με την οποία ζητεί από τις κυβερνήσεις τους να υποστηρίξουν το διάβημα του Τσουδερού προς τους αντάρτες για τον τερματισμό του Εμφυλίου πολέμου.

F.O. προς Μόσχα (Πρεσβεία Βρετανίας στη Μόσχα).
Τηλ. 2264, απόρρ., most immediate, 22 Δεκ. 1943. F.O.371/37210/R13498.
F.O. προς Ουάσιγκτων (Πρεσβεία Βρετανίας στην Ουάσιγκτων).
Τηλ. 8804, απόρρ., most immediate, 22 Δεκ. 1943. F.O.371/37210/R13498.

22/12/1943 1985

Το F.O. τηλεγραφεί στον Leeper ότι εγκρίνει απολύτως τις ενέργειές του, που αναφέρονται στα τηλεγραφήματά του 399 και 400 της 20ης Δεκεμβρίου, για τον τερματισμό του Εμφυλίου στην Ελλάδα. Τονίζει, όμως, ότι δεν συμφωνεί να διαλυθούν οι ανταρτικές οργανώσεις μόλις σταματήσει ο Εμφύλιος. Αντιθέτα επιθυμεί να συνεχισθεί η αντίσταση κατά του εχθρού.

F.O. προς Leeper.
Τηλ. 304, άκρως απόρρ., most immediate, 22 Δεκ. 1943. F.O.371/37210/R13498.

22/12/1943 1986

Το State Department πληροφορεί το F.O. και τον Αμερικανό Πρεσβευτή στο Κάιρο ότι συμφωνεί με την έκκληση του Τσουδερού για τον τερματισμό του Εμφυλίου πολέμου στην Ελλάδα.

Halifax προς F.O.
Τηλ. 5769, απόρρ., most important, 22 Δεκ. 1943. F.O.371/37210/R13552.

22/12/1943 1987

Ο Woodhouse τηλεγραφεί στο S.O.E. Καΐρου ότι έχει προτείνει δεκαήμερη ανακωχή του Εμφυλίου για τα Χριστούγεννα και το Νέο Έτος, η οποία θα ξεκινά στις 24 Δεκεμβρίου. Ζητεί από το Κάιρο να συστήσει στο E.A.M. και τον Ζέρβα να αποδεχθούν την πρότασή του.

Woodhouse προς S.O.E. Κάιρο.
Τηλ. άνευ αριθ., 22 Δεκ. 1943. F.O.371/37210/R13842.

22/12/1943 1988

Η "Απελευθερωτική Οργάνωση" της Μυτιλήνης [Εθνική Απελευθερωτική Οργάνωση Λεσβίων], ιδρύθηκε τον Ιανουάριο του 1942. Η οργάνωση αποδέχεται το κοινωνικό πρόγραμμα του E.A.M. και στις αρχές του 1943 μετονομάστηκε σε "E.A.M. Μυτιλήνης". Η απήχησή της στο νησί είναι μεγάλη. Τα παραπάνω στοιχεία, καθώς και πληροφορίες για τη δράση της οργάνωσης, παρέχει επιτροπή αντιπροσώπων της που διέφυγε στη Μέση Ανατολή.

Periodical Intelligence Summary αριθ. 10.
Άκρως απόρρ., 22 Δεκ. 1943. F.O.371/43674/R225.

23/12/1943 1989

Ο Ε.Λ.Α.Σ. αποπειράται δίχως επιτυχία να ανατινάξει τη γέφυρα του Μελιγα-

λά και τη σιδηροδρομική γραμμή που διασχίζει την περιοχή. Διεξάγεται μάχη με γερμανική δύναμη, κατά την οποία σκοτώνεται ένας Γερμανός και τέσσερις τραυματίζονται.

S.O.E. Weekly Situation Report μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1943.
Άνευ ημερ. F.O.371/43674/R316.

23/12/1943 1990

Ο Συνταγματάρχης Κούρκουλας [Ν. Κουρκουλάκος] συναντάται με τον Goth, Βρετανό αξιωματικό - σύνδεσμο στην Πελοπόννησο. Του αναφέρει ότι πρόκειτάι να ορισθεί Γενικός Διοικητής των Ταγμάτων Ασφαλείας στην Πελοπόννησο και προσφέρεται να συνεργασθεί με τη Σ.Σ.Α., αφού πρώτα όμως διαλυθεί το Ε.Α.Μ. / Ε.Λ.Α.Σ. Επίσης διαβεβαιώνει ότι δεν θα ενταχθούν Γερμανοί στα Τάγματα. Ο Goth που αρνείται τη συνεργασία του, αμφιβάλλει για την τελική στάση που θα κρατήσει (ο Κουρκουλάκος) και αμφισβητεί τη διαβεβαίωσή του περί μη ένταξης Γερμανών στα Τάγματα.

Waterhouse προς F.O.
Extracts from Force 133 Telegrams, αριθ. 63. F.O.371/43674/R315.

23/12/1943 1991

Ο Ε.Λ.Α.Σ. διεξήγαγε πρόσφατα επιτυχείς μάχες εναντίον των Γερμανών στην Πιερία και έχει εξαντλήσει σχεδόν όλα του τα πυρομαχικά.

Waterhouse προς F.O.
Extracts from Force 133 Telegrams, αριθ. 63. F.O.371/43674/R315.

23/12/1943 1992

Μικτή δύναμη Γερμανών και "δυνάμεων Ράλλη" [Ταγμάτων Ασφαλείας] προκαλούν βαρειές απώλειες στους αντάρτες του Ε.Λ.Α.Σ., οι οποίοι είχαν ανατινάξει γέφυρες στην οδική αρτηρία Καλαμάτας - Κυπαρισσίας.

Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.

23/12/1943 1993

Ο Δαμασκηνός πηγαίνει στο Στρατόπεδο Χαϊδαρίου, μετά την άδεια που έλαβε από τις γερμανικές Αρχές Κατοχής να επισκεφθεί τους πολιτικούς κρατουμένους στις φυλακές και στα στρατόπεδα συγκέντρωσης. Ο επικεφαλής Γερμανός

αξιωματικός του στρατοπέδου, ωστόσο, τον αποπέμπει βιαίως δίχως να του επιτρέψει να έρθει σε επαφή με τους κρατουμένους.

Waterhouse προς Laskey.
Αριθ. 5, άκρως απόρρ., 14 Φεβρ. 1944. F.O.371/43679/R2943.

23/12/1943 1994

Ο Ε.Λ.Α.Σ. ανατινάσσει κοντά στο Λιτόχωρο τρένο που μεταφέρει γερμανικές δυνάμεις. Σκοτώνονται 60 Γερμανοί και πολλοί τραυματίζονται.

Talbot-Rice προς Howard.
Αριθ. DTR/GR/2282, 13 Φεβρ. 1944. F.O.371/43678/R2518.

23/12/1943 1995

Ο Leeper τηλεγραφεί στο F.O. ότι η ελληνική Κυβέρνηση συνεχίζει να είναι ιδιαίτερα ενοχλημένη, λόγω του αποκλεισμού της από τη συμμαχική Συμβουλευτική Επιτροπή για την Ιταλία (Advisory Council), τον οποίο αποδίδει στην επιθυμία των Συμμάχων να μην προσβάλουν τους Ιταλούς.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 58 Saving, 23 Δεκ. 1943. F.O.371/43705/R59.

24/12/1943 1996

Αναφέρεται ότι οι αντάρτες του Ε.Λ.Α.Σ. εγκατέλειψαν το Βέρμιο, δίχως να προβάλουν αντίσταση στους Γερμανούς, καθώς ισχυρή γερμανική δύναμη είχε ξεκινήσει από τη Νάουσα και κατευθυνόταν προς την περιοχή. Επίσης ότι πολλοί αντάρτες της οργάνωσης αυτής βρίσκονται στα σπίτια τους ως εφεδρείες.

S.O.E. Weekly Situation Report μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1943.
Άνευ ημερ. F.O.371/43674/R316.

24/12/1943 1997

Το τρένο στο οποίο είχαν επιτεθεί οι αντάρτες στο Λιανοκλάδι, μετέφερε Ιταλούς αιχμαλώτους και όχι Βρετανούς, όπως είχε αρχικά θεωρηθεί.

Weekly Situation Report μέχρι τις 7 Ιανουαρίου 1944.
Άνευ ημερ. F.O.371/43675/R699.

24/12/1943 1998

Σύμφωνα με Βρετανό σύνδεσμο, η κατάσταση στην Πελοπόννησο έχει ως εξής:

1) οι Γερμανοί πραγματοποιούν γενικές επιχειρήσεις εναντίον των ανταρτών στη Λακωνία και συγκρούονται με δυνάμεις του Ε.Α.Μ. στη Σπάρτη, συνεπικουρούμενοι από τα Τάγματα Ασφαλείας, 2) οι απώλειες του Ε.Α.Μ. είναι σημαντικές, 3) η δύναμη του Ε.Α.Μ. στο Μυστρά διαλύθηκε, 4) στην Καλαμάτα οι Γερμανοί συνέλαβαν 120 αμάχους, όλες οι γέφυρες στην περιοχή Μελιγαλά ανατινάχθηκαν από τους αντάρτες, ενώ Τάγματα Ασφαλείας και γερμανικές δυνάμεις μετακινήθηκαν προς στη Μεσσηνία, 5) ο πληθυσμός στρέφεται εναντίον του Ε.Α.Μ.

Waterhouse προς F.O.
Extracts from Force 133 Telegrams, αριθ. 64. F.O.371/43674/R315.

24/12/1943 1999

Ο Λοχαγός Η. Α. Wickstead, Βρετανός αξιωματικός - σύνδεσμος [στον Ε.Λ.Α.Σ.] τηλεγραφεί από τη δυτική Μακεδονία ότι το Αρχηγείο της Χ Μεραρχίας του Ε.Λ.Α.Σ. βρίσκεται στη Δεσκάτη, όπου έχει υποχωρήσει και το 2ο Τάγμα της. Το 1ο και 3ο Τάγμα της Μεραρχίας κινήθηκαν προς τον Όλυμπο. Η περιοχή Αγίου Δημητρίου πιστεύεται ότι είναι τώρα ελεύθερη, ενώ πιθανολογείται ότι περισσότερα από πέντε χωριά πυρπολήθηκαν από τους Γερμανούς.

Waterhouse προς F.O.
Extracts from Force 133 Telegrams, αριθ. 64. F.O.371/43674/R315.

24/12/1943 2000

Η Υπηρεσία YVONNE τηλεγραφεί ότι οι Γερμανοί έχουν ξεκινήσει έντονη προπαγανδιστική εκστρατεία με σύνθημα: "Έλληνες ενωθείτε για να σώσετε τη φυλή σας. Μη γίνεστε ούτε γερμανόφιλοι, ούτε αγγλόφιλοι, ούτε ρωσόφιλοι".

Waterhouse προς F.O.
Extracts from Force 133 Telegrams, αριθ. 64. F.O.371/43674/R315.

24/12/1943 2001

Ο Ταγματάρχης W. S. Jordan, Βρετανός αξιωματικός - σύνδεσμος, αναφέρει ότι 12 "Ράλληδες" βρίσκονται στο Αγρίνιο για να οργανώσουν τη δράση εναντίον του Ε.Α.Μ. / Ε.Λ.Α.Σ.

Waterhouse προς F.O.
Extracts from Force 133 Telegrams, αριθ. 64. F.O.371/43674/R315.

24/12/1943 2002

Τμήματα του Ε.Λ.Α.Σ. σταματούν τρένο νότια της Κατερίνης και αφαιρούν εφόδια από το φορτίο του.

Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.

24/12/1943 2003

Οι βρετανικές δυνάμεις εξακολουθούν να κρατούν το Καστελλόριζο.

Report on Civil Affairs Aegean Μάιος - Νοέμβριος 1943.
Αριθ. PBEA/HRD/24, άκρως απόρρ., 24 Δεκ. 1943. F.O.371/43685/R6171.

24/12/1943 2004

Οι κάτοικοι των νησιών του Αιγαίου που απελευθερώθηκαν από τις βρετανικές δυνάμεις, θεώρησαν ότι με την άφιξη των Βρετανών θα υπάρξει ειρήνη και αφθονία αγαθών. Επέδειξαν αξιοσημείωτη έλλειψη αυτοβοήθειας και ήταν απρόθυμοι να εκτελέσουν ασυνήθεις μορφές εργασίας. Εξάλλου οι γερμανικοί βομβαρδισμοί είχαν άμεση επίπτωση στο ηθικό τους.

Report on Civil Affairs Aegean Μάιος - Νοέμβριος 1943.
Αριθ. PBEA/HRD/24, άκρως απόρρ., 24 Δεκ. 1943. F.O.371/43685/R6171.

24/12/1943 2005

Οι ιταλικές αρχές της Καλύμνου έχουν τεθεί υπό βρετανικές διαταγές, σύμφωνα με ανακοίνωση των Βρετανών που βρίσκονται στο νησί από το Σεπτέμβριο.

Report on Civil Affairs Aegean Μάιος - Νοέμβριος 1943.
Αριθ. PBEA/HRD/24, άκρως απόρρ., 24 Δεκ. 1943. F.O.371/43685/R6171.

24 - 25/12/1943 2006

Δυνάμεις του Ε.Λ.Α.Σ. ανατινάσσουν οδική γέφυρα νότια της Κατερίνης και επιτίθενται σε φορτηγό τρένο που μεταφέρει πετρέλαιο.

Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.

25/12/1943 2007

Τη νύχτα ανατινάζεται σιδηροδρομική γραμμή από μέλη του προσωπικού της Σ.Σ.Α. Ενα μεταγωγικό τρένο διαλύεται και η γραμμή καταστρέφεται σε έξι

σημεία. Σκοτώνονται 6 Γερμανοί και 3 αιχμαλωτίζονται, ενώ οι αντάρτες που συνεργάζονται με την Αποστολή έχουν 2 νεκρούς και έναν τραυματία.

S.O.E. Weekly Situation Report μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1943.
Άνευ ημερ. F.O.371/43674/R316.

25/12/1943 2008

Το 30 Σύνταγμα του Ε.Λ.Α.Σ. πυροπολεί οδική γέφυρα κοντά στο Μελίσσι, στα Πιέρια. Ενα γερμανικό φορτηγό καταστρέφεται, δύο Γερμανοί σκοτώνονται και ένας τραυματίζεται.

Weekly Situation Report μέχρι τις 7 Ιανουαρίου 1944.
Άνευ ημερ. F.O.371/43675/R699.

25/12/1943 2009

Οι δυνάμεις του 2ου και του 39ου Τάγματος [της XIII Μεραρχίας] του Ε.Λ.Α.Σ. επιτίθενται εναντίον γερμανικών μονάδων, οι οποίες κινούνται προς το Καρπενήσι, και τις αναγκάζουν να υποχωρήσουν. Οι απώλειες των Γερμανών ανέρχονται σε αρκετούς άνδρες, συμπεριλαμβανομένου και ενός συνταγματάρχη.

Situation Report για την εβδομάδα μέχρι τις 28 Ιανουαρίου 1944.
28 Ιαν. 1944. F.O.371/43677/R1857.

25/12/1943 2010

Οι εφημερίδες στην Αθήνα δημοσιεύουν το φάκελο της Ασφάλειας για τον Άρη μετά τις καταγγελίες του B.B.C. και του P.W.E. εναντίον του. Στόχος των Αρχών Κατοχής είναι, με τη δημοσίευση αυτή, να εκθέσουν τις βρετανικές αυτές υπηρεσίες.

Periodical Summary αριθ. 5.
Άκρως απόρρ., 21 Ιαν. 1944. F.O.371/43677/R1642.

25/12/1943 2011

Τμήματα του Ε.Λ.Α.Σ. επιτίθενται σε ορυχείο μολύβδου στο Μαυρονέρι, κοντά στην Ηγουμενίτσα, και προκαλούν σοβαρές καταστροφές στις εγκαταστάσεις του.

Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.

25/12/1943 2012

Δυνάμεις του Ε.Λ.Α.Σ. καταστρέφουν γέφυρα στην οδό Ελασσόνας - Κατερίνης. Η συγκοινωνία διακόπτεται.

Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.

25/12/1943 2013

Η σοβιετική Κυβέρνηση πληροφορεί τον Α. Πολίτη ότι αδυνατεί να εκφέρει γνώμη σχετικά με την έκκληση του Τσουδερού της 21ης Δεκεμβρίου για τον τερματισμό του Εμφυλίου μεταξύ των ανταρτικών οργανώσεων, καθώς δεν διαθέτει τις απαραίτητες πληροφορίες για την κατάσταση στην Ελλάδα.

J. Balfour (Επιτετραμμένος Βρετανίας στη Μόσχα) προς F.O.
Τηλ. 1624, απόρρ., most immediate, 25 Δεκ. 1943. F.O.371/37210/R13708.

25/12/1943 2014

Ο Leeper τηλεγραφεί στους Woodhouse και Barnes ότι, κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων για τη συμφιλίωση μεταξύ των ανταρτών, θα πρέπει να θεωρούν τους εαυτούς τους ως αντιπροσώπους της ελληνικής Κυβέρνησης, η οποία και αναμένει προτάσεις τους για την αντιμετώπιση της κατάστασης.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 409, απόρρ., important, 25 Δεκ. 1943. F.O.371/37210/R13707.

25 - 26/12/1943 2015

Δυνάμεις του Ε.Λ.Α.Σ. σκοτώνουν 18 Γερμανούς και συλλαμβάνουν έναν αιχμάλωτο, κατά τη διάρκεια επίθεσής τους κοντά στα Κουφάλια, βόρεια της Θεσσαλονίκης.

Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.

25 - 26/12/1943 2016

Δυνάμεις του Ε.Λ.Α.Σ. επιτίθενται σε ορυχείο μυλυβδαινίου και καταστρέφουν τις αποθήκες του. Σκοτώνονται έξι Γερμανοί και τρεις αιχμαλωτίζονται.

Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.

25 - 26/12/1943 2017

Τμήματα του Ε.Λ.Α.Σ. καταστρέφουν γέφυρα στην οδική αρτηρία Έδεσσας - Θεσσαλονίκης, καθώς και ένα στρατιωτικό γερμανικό όχημα. Τρεις Γερμανοί σκοτώνονται και ένας αιχμαλωτίζεται.

Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.

25 - 26/12/1943 2018

Τμήματα του Ε.Λ.Α.Σ. ανατινάσσουν σιδηροδρομική γέφυρα νότια της Γευγελής και αποκόπτουν τη γραμμή σε άλλα έξι σημεία. Αχρηστεύουν φορτηγό τρένο και καταστρέφουν πλήρως δύο ατμομηχανές και πολλά βαγόνια.

Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.

26/12/1943 2019

Το 5/34 Τάγμα [του 34 Συντάγματος της XIII Μεραρχίας] του Ε.Λ.Α.Σ. στη Ρούμελη αναφέρει στο Γ.Σ.Μ.Α. ότι σε 19 ενέργειές του εναντίον του εχθρού (μάχες, εκτελέσεις δολιοφθορών και συμπλοκές) σκοτώθηκαν 1645 εχθροί, συνελήφθησαν 90 αιχμάλωτοι, οι οποίοι όλοι σκοτώθηκαν, καταστράφηκαν 27 εχθρικά φορτηγά, πυρπολήθηκαν 140 σιδηροδρομικά βαγόνια, λεηλατήθηκαν 80 βαγόνια, καταστράφηκαν 11 σιδηροδρομικές μηχανές, καθώς και αριθμός οχημάτων. Οι απώλειες του Τάγματος είναι: 55 νεκροί και 120 τραυματίες, ενώ στην περιοχή που κινείται πυρπολήθηκαν 8 χωριά. Ζητείται επανάληψη των ρίψεων εφοδίων.

Waterhouse προς F.O.
Extracts from Force 133 Telegrams, αριθ. 64. F.O.371/43674/R315.

26/12/1943 2020

Ο Τσουδερός διαβιβάζει στον Leeper δύο εκθέσεις απεσταλμένων του στην Ελλάδα με μαρτυρίες αυτοπτών για τα όσα υποφέρουν οι άμαχοι στις περιοχές που ελέγχονται από τους αντάρτες, λόγω των αντιποίνων των Γερμανών και της δράσης του Ε.Λ.Α.Σ. Ο Τσουδερός θα δημοσιοποιήσει μεγάλο μέρος των πληροφοριών αυτών, όχι όμως και όσες αναφέρονται σε ιταλικές ωμότητες, για να μη δημιουργήσει πρόβλημα στις σχέσεις των Συμμάχων με την Ιταλία.

Leeper προς Eden.
Τηλ. 92, απόρρ., 26 Δεκ. 1943. F.O.371/43674/R382.

27/12/1943 2021

Ολοκληρώθηκε με επιτυχία επιχείρηση διαφυγής μελών της Σ.Σ.Α. στη Σμύρνη με καΐκι.

S.O.E. Weekly Situation Report μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1943.
Άνευ ημερ. F.O.371/43674/R316.

27/12/1943 2022

Βρετανός αξιωματικός - σύνδεσμος στην ανατολική Μακεδονία τηλεγραφεί ότι στην περιοχή υπάρχουν και άλλες οργανώσεις εκτός από τον Ε.Λ.Α.Σ. και είναι πιθανόν να ξεσπάσει σύντομα εμφύλιος, καθώς ο Ε.Λ.Α.Σ. έχει αρχίσει τη γνωστή "αρπακτική" τακτική του.

Periodical Intelligence Summary αριθ. 1 μέχρι 5 Ιανουαρίου 1944.
6 Ιαν. 1944. F.O.371/43675/R936.

27/12/1943 2023

Ισχυρή γερμανική δύναμη με τεθωρακισμένα επιτίθεται εναντίον του Ε.Λ.Α.Σ. στην περιοχή των Πιερίων. Κατά τη μάχη που ακολουθεί σκοτώνονται 600 περίπου Γερμανοί.

Talbot-Rice προς Howard.
Αριθ. DTR/GR/2282, 13 Φεβρ. 1944. F.O.371/43678/R2518.

27/12/1943 2024

Η Υπηρεσία ΑΠΟΛΛΩΝ παρέχει πληροφορίες σχετικά με την οργάνωση των S.S. στην Αθήνα, επικεφαλής των οποίων είναι ο Υποστράτηγος W. Schimana.

Talbot-Rice προς Dew.
Αριθ. DTR/GR/5737, 3 Ιαν. 1944. F.O.371/43674/R379.

27/12/1943 2025

Το F.O. αναφέρεται στο από 25 Δεκεμβρίου τηλεγράφημα 409 του Leeper και τον πληροφορεί ότι δεν επιθυμεί να αφήσει στην ελληνική Κυβέρνηση την πλήρη διαχείριση των διαπραγματεύσεων με τους αντάρτες, καθώς πιστεύει ότι δεν δείχνει τον επιθυμητό ζήλο για την ενίσχυση του ελληνικού αντιστασιακού κινήματος.

F.O. προς Leeper.
Τηλ. 315, απόρρ., immediate, 27 Δεκ. 1943. F.O.371/37210/R13707.

28/12/1943 2026

Απέτυχε επιχείρηση διαφυγής μελών της Σ.Σ.Α. με ιταλικό υποβρύχιο από τη Λίμνη Καϊάφα. Το πλήρωμα του υποβρυχίου βρίσκεται σε ασφαλές σημείο με την Αποστολή.

S.O.E. Weekly Situation Report μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1943.
Άνευ ημερ. F.O.371/43674/R316.

28/12/1943 2027

Στην Κρανέα, νότια της Πρέβεζας, γερμανική δύναμη 500 ανδρών επιτίθεται εναντίον ανταρτών, αλλά απωθείται μετά από δεκάωρη μάχη, αφού υπέστη σημαντικές απώλειες.

Weekly Situation Report μέχρι τις 7 Ιανουαρίου 1944.
Άνευ ημερ. F.O.371/43675/R699.

28/12/1943 2028

Οι Γερμανοί συγκρούονται με ανταρτική δύναμη κοντά στην Παραμυθιά και αναγκάζονται να υποχωρήσουν, αφού υπέστησαν βαρειές απώλειες.

P.W.E. Weekly Directive [15 - 20 Ιαν. 1944].
13 Ιαν. 1944. F.O.371/43706/R153.

28/12/1943 2029

Πεθαίνει στην Αθήνα ο Δημήτρης Γληνός, βουλευτής του Κ.Κ.Ε. στο Κοινοβούλιο του 1936 και πρώην Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας. Υπήρξε από τους γηραιότερους και πιο αξιοσέβαστους κομμουνιστές. Πιστεύεται ότι ήταν από τους ηγέτες του Ε.Α.Μ. και προξενεί απορία το γεγονός ότι το όνομά του εμφανίζεται για πρώτη φορά μόνο το Δεκέμβριο του 1943, όταν το Ε.Α.Μ. επιχειρεί να συγκροτήσει "κυβέρνηση του βουνού".

Periodical Intelligence Summary αριθ. 10.
Άκρως απόρρ., 10 Φεβρ. 1944. F.O.371/43379/R2852.

28/12/1943 2030

Ο Ε.Λ.Α.Σ. πραγματοποιεί επιχειρήσεις σε διάφορα σημεία της σιδηροδρομικής γραμμής Αθήνας - Θεσσαλονίκης, κατά τις οποίες καταστρέφονται 37 φορτηγά βαγόνια, 3 μηχανές, η μία ολοσχερώς, ενώ η γραμμή διακόπτεται σε 6 σημεία.

Talbot-Rice προς Howard.
Αριθ. DTR/GR/2282, 13 Φεβρ. 1944. F.O.371/43678/R2518.

28/12/1943 2031

Το F.O. τηλεγραφεί στον Βρετανό Υπουργό άνευ χαρτοφυλακίου στο Αλγέρι σχετικά με τη συνομιλία Churchill - Τσουδερού της 10ης Δεκεμβρίου. Τονίζει ότι προβλέπει σημαντικά πολιτικά οφέλη από την αποστολή της ελληνικής Ταξιαρχίας στην Ιταλία και τον καλεί να συζητήσει το θέμα με τον Στρατηγό D. D. Eisenhower. [Ο Eisenhower αναλαμβάνει επισήμως Ανώτατος Διοικητής των Συμμαχικών Δυνάμεων στις 12 Φεβρουαρίου 1944].

F.O. προς Υπουργό άνευ χαρτοφυλακίου Βρετανίας στο Αλγέρι.
Τηλ. 3133, απόρρ., immediate, 28 Δεκ. 1943. F.O.371/37200/R13803.

28/12/1943 2032

Το F.O. τηλεγραφεί στον Leeper το κείμενο της ανακοίνωσής του, με την οποία υποστηρίζει πλήρως την έκκληση του Τσουδερού προς τις ανταρτικές οργανώσεις να συμφιλιωθούν.

F.O. προς Leeper.
Τηλ. 319, απόρρ., immediate, 28 Δεκ. 1943. F.O.371/37210/R13796.

29/12/1943 2033

Ο Hammond τηλεγραφεί από τη δυτική Μακεδονία ότι πραγματοποίησε, μετά από συνεννόηση με τον τοπικό Ε.Λ.Α.Σ., πενθήμερη περιοδεία σε 30 χωριά, όπου έχουν καταφύγει πολλοί πρόσφυγες λόγω των γερμανικών αντιποίνων και επιχειρήσεων. Προσέφερε βοήθεια σε 5.000 άτομα.

Periodical Intelligence Summary αριθ. 1 μέχρι 5 Ιανουαρίου 1944.
6 Ιαν. 1944. F.O.371/43675/R936.

29/12/1943 2034

Ο Συνταγματάρχης D. Talbot-Rice του S.O.E. αναφέρει ότι ο αριθμός των ανταρτών στην Ελλάδα πιθανόν φθάνει το ένα εκατομμύριο.

F.O.
Minute, 30 Ιαν. 1943. F.O.371/43674/R313.

29/12/1943 2035

Ο Talbot-Rice αναφέρει ότι κατά το διάστημα 21 - 27 Δεκεμβρίου το S.O.E.

πραγματοποιήσε 6 επιτυχείς και 3 ανεπιτυχείς αεροπορικές ρίψεις στους αντάρτες, με εφόδια 11,5 τόννων συνολικά. Ο κύριος όγκος μάλλον δόθηκε στον Ζέρβα, ενώ μία ή δύο ρίψεις τροφίμων έγιναν στον Ε.Λ.Α.Σ. για τους Βρετανούς συνδέσμους που βρίσκονται στις μονάδες του.

F.O.
Minute, 30 Ιαν. 1943. F.O.371/43674/R313.

29/12/1943 2036

Αντάρτες του Ε.Λ.Α.Σ. προκαλούν τη σύγκρουση δύο τρένων μεταξύ Λάρισας και Τεμπών. Καταστρέφονται εντελώς οι 2 ατμομηχανές, όπως επίσης και 6 βαγόνια - βυτία πετρελαίου και 9 βαγόνια με εφόδια. Σκοτώνονται 7 Γερμανοί και 14 τραυματίζονται.

Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.

29/12/1943 2037

Ο Eden καλεί σε ακρόαση τον F. T. Gusev, Πρεσβευτή της Σοβιετικής Ένωσης στο Λονδίνο, και του τονίζει ότι αποδίδει μεγάλη σημασία στην υποστήριξη εκ μέρους της σοβιετικής Κυβέρνησης, της έκκλησης του Τσουδερού προς τους αντάρτες να συμφιλιωθούν.

Eden προς J. Balfour (Επιτετραμμένο Βρετανίας στη Μόσχα).
Αριθ. 54, άκρως απόρρ., 29 Δεκ. 1943. F.O.371/37210/R13908.

29/12/1943 2038

Σύμφωνα με αναφορά από την Ελλάδα, οι επίμονες και συστηματικές γερμανικές προσπάθειες για την αποστολή Ελλήνων εργατών στη Γερμανία έχουν μικρή επιτυχία και ο αριθμός όσων έχουν συγκεντρωθεί δεν υπερβαίνει τα 15.000 άτομα.

Casey προς F.O.
Τηλ. 20 Saving, άκρως απόρρ., 21 Ιαν. 1944. F.O.371/37201/R1416.

29/12/1943 2039

Ο Leeper αναφέρεται στο από 27 Δεκεμβρίου τηλεγράφημα 315 του F.O. και τονίζει κατηγορηματικά ότι έχει ήδη ληφθεί πρόνοια ώστε η ελληνική Κυβέρνηση να μην προβεί σε καμία ενέργεια κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων με τους αντάρτες, χωρίς προηγουμένως να συμβουλεύθεί τη βρετανική Πρεσβεία.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 420, απόρρ., important, 29 Δεκ. 1943. F.O.371/37210/R13964.

30/12/1943 2040

Οι Γερμανοί εκτέλεσαν, σύμφωνα με πληροφορίες, όλους τους άνδρες στα Καλάβρυτα και έκλεισαν μεγάλο αριθμό γυναικών και παιδιών σε ένα σχολείο, στο οποίο κατόπιν έβαλαν φωτιά. Συνολικά αναφέρεται ότι δολοφόνησαν 1350 άτομα. [Η σφαγή των Καλαβρύτων έγινε στις 13 Δεκεμβρίου].

P.W.E. Weekly Directive 31 Δεκ. 1943 - 6 Ιαν. 1944.
30 Δεκ. 1943. F.O.371/43706/R153.

30/12/1943 2041

Η στάση των ηγετών και των μονάδων του Ε.Λ.Α.Σ. ποικίλλει κατά περιοχή. Φαίνεται ότι στη Μακεδονία η οργάνωση, παρά την προπαγάνδα εναντίον του Ε.Δ.Ε.Σ., συγκεντρώνει τις ενέργειές της κυρίως κατά του κοινού εχθρού. Το γεγονός είναι καθησυχαστικό, λόγω της πρόσφατης τάσης, σε ορισμένες άλλες περιοχές, να στρέφεται περισσότερο εναντίον των Ελλήνων αντιπάλων της παρά εναντίον των Γερμανών.

P.W.E. Weekly Directive 31 Δεκ. 1943 - 6 Ιαν. 1944.
30 Δεκ. 1943. F.O.371/43706/R153.

30/12/1943 2042

Το P.W.E. καθοδηγεί στην Ελληνική Υπηρεσία του B.B.C. να δίνει βαρύτητα στην εκστρατεία τρομοκρατίας των Γερμανών στην Πελοπόννησο και στις ωμότητες που διαπράττουν, δίχως να συνδέει, ωστόσο, τα γερμανικά αντίποινα με τη δράση των ανταρτών ή με συγκεκριμένες πράξεις δολιοφθοράς, καθώς πρέπει να ενθαρρύνεται με κάθε τρόπο η γενικότερη αντιστασιακή δραστηριότητα.

P.W.E. Weekly Directive 31 Δεκ. 1943 - 6 Ιαν. 1944.
30 Δεκ. 1943. F.O.371/43706/R153.

30/12/1943 2043

Τα Τάγματα Ασφαλείας του Γ. Πούλου τρομοκρατούν τον πληθυσμό και τους αντάρτες στα χωριά της Βόρειας Ελλάδας.

P.W.E. Weekly Directive 31 Δεκ. 1943 - 6 Ιαν. 1944.
30 Δεκ. 1943. F.O.371/43706/R153.

30/12/1943 2044

Δυνάμεις του Ε.Λ.Α.Σ. επιτίθενται εναντίον γερμανικής μηχανοκίνητης φάλαγγας στην οδό Σπάρτης - Τρίπολης. Καταστρέφονται 2 οχήματα και σκοτώνονται 8 Γερμανοί.

Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.

30/12/1943 2045

Στη βορειοανατολική Πελοπόννησο τμήματα του Ε.Λ.Α.Σ. συλλαμβάνουν αιχμαλώτους 80 άτομα που επέβαιναν σε τρένο προερχόμενο από την Αθήνα. [Δεν διευκρινίζεται αν πρόκειται για Γερμανούς ή άνδρες των Ταγμάτων Ασφαλείας].

Diary of E.L.A.S. activity against the enemy, October 1943 - April 1944.
Άκρως απόρρ., 8 Ιουν. 1944. F.O.371/43688/R9330.

30/12/1943 2046

Αναφέρεται ότι αντάρτες του Ε.Λ.Α.Σ. ανατίναξαν την κύρια εγκατάσταση υδροδότησης του Γυθείου.

Waterhouse προς Laskey.
Αριθ. 5, άκρως απόρρ., 14 Φεβρ. 1944. F.O.371/43679/R2943.

30/12/1943 2047

Η περιοχή Αργυροκάστρου, που εκκενώθηκε από τους Γερμανούς, ελέγχεται από το κομμουνιστικό Ε.Α.Μ. Αλβανίας. Η οργάνωση αυτή εξετέλεσε πολλούς Έλληνες για να αλλοιώσει την εθνολογική σύνθεση της Βόρειας Ηπείρου και να μην υπάρχει ελληνική πλειοψηφία σε ενδεχόμενο μελλοντικό δημοψήφισμα. Στο Ε.Α.Μ. Αλβανίας συμμετέχουν και χριστιανοί και μουσουλμάνοι. Υφίσταται εξάλλου και αντικομμουνιστική, εθνικιστική, αλβανική οργάνωση, αποτελούμενη μόνο από μουσουλμάνους, η οποία επίσης προβαίνει σε εκτελέσεις Ελλήνων χριστιανών. [Προφανώς εννοείται η οργάνωση Εθνικό Μέτωπο (Balli Kombetar)]. Σύμφωνα με πληροφορίες το ελληνικό Ε.Α.Μ. συνεργάζεται με εκείνο της Αλβανίας.

Waterhouse προς Laskey.
Αριθ. 5, άκρως απόρρ., 14 Φεβρ. 1944. F.O.371/43679/R2943.

30/12/1943 2048

Ο επικεφαλής Βρετανός αξιωματικός - σύνδεσμος στη Θεσσαλία διαπιστώνει

ότι οι Γερμανοί δεν επιτίθενται στις δυνάμεις του Ζέρβα. Οι τελευταίες εξάλλου δεν χρησιμοποιούν τα εφόδια που λαμβάνουν για να πολεμήσουν εναντίον των Γερμανών, αλλά μόνο εναντίον του Ε.Λ.Α.Σ.

Talbot-Rice προς Dew.
Αριθ. DHT/GR/5741, 4 Ιαν. 1944. F.O.371/43674/R380.

30/12/1943 2049

Βρετανός αξιωματικός - σύνδεσμος τηλεγραφεί ότι τμήματα του Ε.Δ.Ε.Σ. εισήλθαν στο χωριό Λια της Θεσπρωτίας, όπου βρισκόταν δύναμη του Ε.Λ.Α.Σ. Η δύναμη αυτή, στην οποία περιλαμβάνονται και 150 Αλβανοί, υποχώρησε στην Αλβανία.

Talbot-Rice προς Dew.
Αριθ. DTR/GR/5791, 12 Ιαν. 1944. F.O.371/43675/R544.

30/12/1943 2050

Ο Leeper τηλεγραφεί στο F.O. ότι σειρά δημοσιευμάτων στην αριστερή ελληνική εφημερίδα του Καΐρου "Κήρυξ", καθώς και μυστικές προκηρύξεις, τονίζουν ότι οι αντάρτες από τη Σάμο, που βρίσκονται στη Μέση Ανατολή, πρέπει να διατηρηθούν ως μονάδα του Ε.Λ.Α.Σ. και να μην ενσωματωθούν στον ελληνικό Στρατό. Υπόμνημα με το ίδιο αίτημα έχει εξάλλου υποβληθεί στις πρεσβείες της Βρετανίας, των Η.Π.Α. και της Ε.Σ.Σ.Δ., εκ μέρους, υποτίθεται, των επικεφαλής των ίδιων των ανταρτών.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 59 Saving, 30 Δεκ. 1943. F.O.371/43705/R193.

31/12/1943 2051

Οι σχέσεις του Ε.Λ.Α.Σ. με τη Σ.Σ.Α. είναι πλέον φιλικότερες στη Μακεδονία, τη Θεσσαλία και τη Ρούμελη. Το ίδιο συμβαίνει και στην Ήπειρο, παρά κάποια αντιβρετανική προπαγάνδα του Ε.Λ.Α.Σ. Στα χωριά της Κορινθίας, εξάλλου, οι κάτοικοι είναι τρομοκρατημένοι από τους Γερμανούς και απρόθυμοι να συνεργασθούν είτε με τη Σ.Σ.Α., είτε με τους αντάρτες.

S.O.E. Weekly Situation Report μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1943.
Άνευ ημερ. F.O.371/43674/R316.

31/12/1943 2052

Κατά τη διάρκεια της εβδομάδας οι Γερμανοί επεχείρησαν ανεπιτυχώς να απω-

θήσουν τις δυνάμεις του Ε.Λ.Α.Σ. στη Μακεδονία, τα Πιέρια, τον Όλυμπο και το Πήλιο, υφιστάμενοι σημαντικές απώλειες.

S.O.E. Weekly Situation Report μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1943.
Άνευ ημερ. F.O.371/43674/R316.

31/12/1943 2053

Αυξανόμενη γερμανική δραστηριοποίηση βρίσκεται σε εξέλιξη στην περιοχή της Μεγαλόπολης. Οι Γερμανοί πυρπόλησαν χωριά και εκτέλεσαν ομήρους που είχαν μεταφέρει στη Λακωνία.

S.O.E. Weekly Situation Report μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1943.
Άνευ ημερ. F.O.371/43674/R316.

31/12/1943 2054

Οι Γερμανοί συλλαμβάνουν 120 ομήρους στην Καλαμάτα.

S.O.E. Weekly Situation Report μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1943.
Άνευ ημερ. F.O.371/43674/R316.

31/12/1943 2055

Αναφέρεται ότι η IX Μεραρχία του Ε.Λ.Α.Σ. επετέθη σε γερμανικό φυλάκιο στην Κλεισούρα. Σκοτώθηκαν 15 Γερμανοί και πολλοί τραυματίσθηκαν, ενώ από την πλευρά των ανταρτών υπήρξε ένας νεκρός και ένας τραυματίας.

S.O.E. Weekly Situation Report μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1943.
Άνευ ημερ. F.O.371/43674/R316.

31/12/1943 2056

Η XIII Μεραρχία του Ε.Λ.Α.Σ. επιτίθεται σε μηχανοκίνητα γερμανικά τμήματα στην οδό Αγρινίου - Αγίου Βλάση. Σκοτώνονται 15 Γερμανοί, συλλαμβάνεται ένας αιχμάλωτος και καταστρέφονται 4 οχήματα. Η Μεραρχία έχει ένα νεκρό και έναν τραυματία.

S.O.E. Weekly Situation Report μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1943.
Άνευ ημερ. F.O.371/43674/R316.

31/12/1943 2057

Το Γενικό Στρατηγείο του Ε.Λ.Α.Σ. απευθύνει έκκληση [προς το Γ.Σ.Μ.Α.] για

οικονομική και υλική βοήθεια μετά τη σφαγή των Καλαβρύτων. Ζητά επίσης την αποστολή όπλων.

S.O.E. Weekly Situation Report μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1943.
Άνευ ημερ. F.O.371/43674/R316.

31/12/1943 2058

Βρετανοί αξιωματικοί - σύνδεσμοι ανατινάσσουν οδική γέφυρα μεταξύ Κατερίνης - Αγίου Δημητρίου.

S.O.E. Weekly Situation Report μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1943.
Άνευ ημερ. F.O.371/43674/R316.

31/12/1943 2059

Οι κάτοικοι 78 χωριών της περιοχής της Μεγαλόπολης ζητούν να τους δοθούν όπλα για να διώξουν μόνοι τους τους Γερμανούς από την περιοχή. Υποστηρίζουν ότι οι γερμανικές ωμότητες θα συνεχισθούν, έστω και εάν σταματήσουν οι δολιοφθορές εναντίον των Αρχών Κατοχής.

S.O.E. Weekly Situation Report μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1943.
Άνευ ημερ. F.O.371/43674/R316.

31/12/1943 2060

Η σοβιετική Κυβέρνηση καλεί τους Έλληνες πατριώτες να παλέψουν ενωμένοι εναντίον των Ναζί στον αγώνα των Συμμάχων, τη μεγαλύτερη στρατιωτική επιχείρηση της ιστορίας, που αποφασίσθηκε κατά τη Συνδιάσκεψη της Τεχεράνης, από τον Stalin, τον Churchill και τον Roosevelt. [Η Συνδιάσκεψη πραγματοποιήθηκε μεταξύ 28ης Νοεμβρίου και 1ης Δεκεμβρίου].

Leeper προς Eden.
Αριθ. 22, απόρρ., 24 Ιαν. 1944. F.O.371/43677/R1860.

31/12/1943 2061

Με βασιλικό διάταγμα στερούνται την ελληνική υπηκοότητα κάθε στρατιωτικό βαθμό και οποιαδήποτε δημόσια θέση οι Τσολάκογλου, Λογοθετόπουλος και Ι. Ράλλης. Επίσης όλοι όσοι ανέλαβαν υπουργοί κατά τη διάρκεια της Κατοχής.

Leeper προς Eden.
Αριθ. 22, απόρρ., 24 Ιαν. 1944. F.O.371/43677/R1860.

31/12/1943 2062

Ο Συνταγματάρχης Βεντήρης υπογραμμίζει σε επιστολή του προς τον Βενιζέλο, ότι μόνον οι εθνικές στρατιωτικές οργανώσεις εκφράζουν τα εθνικά συμφέροντα, καθώς οι πολιτικοί ηγέτες δεν ανταποκρίθηκαν στις προσδοκίες της κοινής γνώμης. Οι οργανώσεις αυτές κερδίζουν όλο και μεγαλύτερο έδαφος, αν και έχουν να αντιμετωπίσουν το κομμουνιστικό E.A.M., που παραπλανά και το λαό και τους Βρετανούς.

Waterhouse προς Laskey.
Αριθ. 5, άκρως απόρρ., 9 Φεβρ. 1944. F.O.371/43679/R2850.

31/12/1943 2063

Ο Τσουδερός απευθύνει από το ραδιόφωνο έκκληση προς τα μέλη των ανταρτικών οργανώσεων στην Ελλάδα, να σταματήσουν την εμφύλια διαμάχη και να ενώσουν τις δυνάμεις τους κατά του κατακτητή.

Leeper προς F.O.
Τηλ. 417, 418, απόρρ., important, 29 Δεκ. 1943. F.O.371/37210/R13885.

Δεκ. 1943 2064

Το S.O.E. Καΐρου αναφέρεται στο από 19 Δεκεμβρίου τηλεγράφημα του Woodhouse, στο οποίο σημειώνει ότι το E.A.M. δείχνει προθυμία να τερματισθεί η εμφύλια διαμάχη, και τον καλεί να μην αναλάβει καμία πρωτοβουλία, μέχρις ότου οι βρετανικές αρχές στο Κάιρο καταλήξουν στην καλύτερη μέθοδο για την αντιμετώπισή του θέματος.

Συνταγματάρχης D. Talbot-Rice (S.O.E.) προς Dew.
Αριθ. DTR/GR/5695, 24 Δεκ. 1943. F.O.371/37210/R13724.

Δεκ. 1943 2065

Οι Ιταλοί ολοκληρώνουν την παραχώρηση της κατοχής και διοίκησης περιοχών της Θεσπρωτίας στις αλβανικές αρχές, με την παράδοση της περιοχής της Παραμυθιάς. Συγκροτείται το "Εθνικό Αλβανικό Συμβούλιο", το οποίο αντικαθιστά την ιταλική διοίκηση.

Boxshall προς Laskey.
Αριθ. EGB/GR/7745, 24 Αυγ. 1944. F.O.371/43691/R13508.

Δεκ. 1943 2066

Η Κ.Ε. του Ε.Α.Μ. στην Αθήνα απευθύνει τηλεγραφική έκκληση προς τη βρετανική, σοβιετική και αμερικανική Κυβέρνηση, να καταγγελθεί από το ραδιόφωνο η προδοτική δραστηριότητα των Ταγμάτων Ασφαλείας και να προειδοποιηθούν οι αξιωματικοί και οι άνδρες που παραμένουν σε αυτά, ότι θα θεωρηθούν εγκληματίες πολέμου και θα τύχουν ανάλογης μεταχείρισης.

Κ.Ε. Ε.Α.Μ. προς Κάιρο (Γ.Σ.Μ.Α.).
Τηλ. άνευ αριθ., άνευ ημερ. F.O.371/37210/R13842.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή 7
Βιβλιογραφία 15
Χρονολόγιο γεγονότων 1940-1943
Γεγονότα 1940 21
Γεγονότα 1941 167
Γεγονότα 1942 255
Γεγονότα 1943 315

Ἐκτύπ.: Στέλιος Α. Τσαπέπας, Μυκάλης 34, 104 35 Ἀθήνα, Τηλ.: 010 34.63.161